Zecharia Sitchin

Războaiele zeilor cu oamenii

ZECHARIA SITCHIN
RĂZBOIUL ZEILOR CU OAMENII

Editor Aldo Press, Bucureşti

© by Aldo Press
Toate drepturile pentru această versiune aparţin Aldo Press
Copyright © 1990 by Zecharia Sitchin

ZECHARIA SITCHIN
CRONICILE PĂMÂNTULUI
A 12-A PLANETĂ
TREPTE SPRE CER
REGATELE PIERDUTE
ÎNCEPUTUL TIMPULUI
ÎNTOARCEREA LA GENEZĂ

Informaţii, comenzi ramburs, comenzi
pentru editare şi tipărire de cărţi şi broşuri
OP 76, CP 161, Bucureşti, 062590
Tel./Fax 021 4341750
Email aldopress@rdsmail.ro
www.aldopress.ro

Zecharia Sitchin

RĂZBOAIELE ZEILOR CU OAMENII

Aldo Press

CUPRINS

Nota traducătorului 7
Avertisment 8
1. Războaiele oamenilor 9
2. Conflictul dintre Horus și Seth 40
3. Rachetele lui Zeus și ale lui Indra 70
4. Cronicile Pământului 98
5. Războaiele Zeilor Bătrâni 124
6. Apare omenirea 147
7. Când Pământul era împărțit 173
8. Războaiele piramidelor 203
9. Pace pe Pământ 228
10. Prizonierul din piramidă 264
11. „Regină sunt!“ 298
12. Preludiul dezastrului 326
13. Avraam: anii fatidici 362
14. Holocaustul nuclear 402
Epilog 445
Cronicile Pământului: cronologie 448
Surse 456

NOTA TRADUCĂTORULUI

În cuprinsul volumului de față, figurează o serie de nume mai mult sau mai puțin cunoscute din edițiile românești ale celor mai importante surse documentare (Biblia, Ramayana, Mahabharata, Cartea Egipteană a Morților, mitologia greco-romană etc.). Întrucât textul se ocupă pe larg cu interpretarea lingvistică a numelor – și, totodată, unele dintre acestea, aparținând unor scrieri ezoterice, nu au fost niciodată adaptate la limba română – am optat pentru menținerea variantelor din originalul englez. Totuși, în cele mai importante cazuri, fie am operat echivalarea necesară (de ex.: Nebuchadnezzar/Nabucodonosor), fie am indicat în paranteză corespondența cu variantele romanizate (de ex.: Iahve/Dumnezeu, Nod/Nud, Enoș/Enosh etc.)

Pentru citatele din Biblie, am folosit ediția „BIBLIA REGELE CAROL ÎI", Fundația Pentru Literatură și Artă „Regele Carol II", București, 1938, traducere de Vasile Radu și Gala Galaction. Unele dintre citate au fost adaptate pentru a corespunde cu contextul lingvistic sau narativ impus de autor.

AVERTISMENT

Cu mult timp înainte ca omul să se fi războit cu omul, zeii s-au luptat între ei. Ba chiar, Războaiele Oamenilor au început ca Războaie ale Zeilor.

Iar Războaiele Zeilor, pentru stăpânirea acestui Pământ, începuseră pe propria lor planetă.

Astfel, prima civilizație omenească a căzut victimă unui holocaust nuclear.

Aceasta nu e o ficțiune, ci pura realitate: totul a fost scris demult – în Cronicile Pământului.

1

RĂZBOAIELE OAMENILOR

În primăvara anului 1947, un ciobănaș care-și căuta o oaie pierdută pe colinele sterpe de lângă Marea Moartă a descoperit o grotă care conținea suluri ebraice ascunse în ulcioare de lut. Acestea, împreună cu alte scrieri găsite în zonă în anii următori – denumite generic *Manuscrisele de la Marea Moartă* – stătuseră neatinse timp de aproape două mii de ani, fiind împachetate și ascunse cu grijă în anii tulburi când Iudeea sfidase puterea Imperiului Roman.

Oare făceau parte din biblioteca oficială a Ierusalimului, pusă la adăpost înainte ca orașul și templul să cadă, în A.D. 70, sau – așa cum presupun majoritatea cercetătorilor – aparțineau unei biblioteci a Esenienilor, o sectă de eremiți cu preocupări mesianice? Opiniile sunt împărțite, căci în bibliotecă se găseau atât texte biblice tradiționale, cât și scrieri tratând despre datinile, organizarea și credințele sectei.

Unul dintre cele mai lungi și mai complete manuscrise, și poate cel mai dramatic, descrie un război viitor, un fel de Război Final. Intitulat de savanți „Războiul Fiilor Luminii contra Fiilor Întunericului", manuscrisul imaginează răspândirea beligeranței – lupte locale care aveau să-i implice inițial pe vecinii Iudeei, crescând în ferocitate și anvergură până când cuprindeau întreaga lume antică: „Prima ciocnire a Fiilor Luminii cu Fiii Întunericului, altfel spus cu armata lui *Belial*, va fi un atac asupra trupelor lui Edom, Moab, ale ammoniților și din regiunea filistinilor;

apoi, asupra celor ale kittienilor din Asiria; şi asupra celor ce-au încălcat Înţelegerea care le dădea ajutor (...)." Iar după aceste bătălii, „vor înainta asupra kittienilor din Egipt", şi „la timpul cuvenit (...) împotriva regilor de la miazănoapte".

În acest Război al Oamenilor, profeţea manuscrisul, Dumnezeul lui Israel avea să preia un rol activ:

În ziua când kittienii vor fi căzut, va avea loc mare război şi măcel, în prezenţa Dumnezeului lui Israel.

Căci aceea este ziua pe care El a hotărât-o din vechime pentru lupta hinală împotriva Fiilor Întunericului.

Profetul Ezechiil prezisese deja Ultima Bătălie „în zilele de apoi", între Gog şi Magog, în care Domnul însuşi avea „să sfărâme arcul din mâna-ţi stângă şi să facă săgeţile-ţi să cadă din mâna-ţi dreaptă". Dar manuscrisul de la Marea Moartă mergea mai departe, preconizând participarea efectivă la luptă a multor zei, angajaţi în bătălie cot la cot cu muritorii:

În ziua aceea, Tovărăşia Divină şi Adunarea Muritorilor se vor însoţi în luptă şi măcel.

Fiii Luminii se vor război cu Fiii Întunericului, într-o arătare de puteri zeieşti, printre vuietele tunătoare şi strigătele războinice ale zeilor şi ale oamenilor.

Deşi cruciaţii, sarazinii şi nenumăraţi alţii, de-a lungul istoriei, au pornit războaie „în numele lui Dumnezeu", credinţa că într-un război viitor Domnul însuşi va fi prezent pe câmpul de luptă şi că oamenii şi zeii vor lupta unii lângă alţii pare o fantezie, pe care o putem trata în cel mai bun caz la nivel alegoric. Şi totuşi, nu e o idee atât de extraordinară pe cât ar putea să pară, căci în cele mai vechi timpuri se credea într-adevăr că Războaiele Oamenilor nu

erau numai decretate de zei, ci şi purtate cu participarea activă a zeilor.

Unul dintre cele mai romanţate războaie, când „dragostea avântase o mie de corăbii", a fost Războiul Troiei, între grecii ahei şi troieni. Ştim că l-au declanşat grecii, pentru a-i sili pe troieni s-o înapoieze pe frumoasa Elena soţului ei legiuit. Totuşi, o poveste greacă, „Kypria", a reprezentat războiul ca fiind premeditat de marele Zeus:

A fost o vreme când mii şi mii de oameni se înghesuiau la sânul larg al Pământului. Şi făcându-i-se milă de ei, Zeus, în marea lui înţelepciune, s-a hotărât să uşureze povara Pământului.

Prin urmare, a pricinuit bătălia de la Ilion (Troia) în acest scop, ca prin moarte să poată face un gol în neamul omenesc.

Homer, povestitorul grec care a relatat evenimentele acestui război în „Iliada", a învinuit toanele zeilor de a fi provocat conflictul, înrăurindu-l şi îndreptându-l spre uriaşele sale proporţii din final. Acţionând direct şi indirect, uneori văzuţi, alteori nevăzuţi, diverşi zei i-au înghiontit pe actorii principali ai acestei drame omeneşti spre soarta lor. Iar deasupra tuturor stătea Jov (Jupiter/Zeus): „În vreme ce alţi zei şi luptătorii înarmaţi de pe câmpie dormeau adânc, Jov veghea, căci se gândea cum să-l cinstească pe Ahile şi să distrugă mulţi oameni la corăbiile aheilor."

Chiar înainte de a intra în luptă, zeul Apollo a început ostilităţile: „S-a aşezat dincolo de corăbii, cu un chip negru ca noaptea, iar arcul său de argint a sunat a moarte când şi-a azvârlit săgeata în mijlocul lor [al aheilor] (...). Preţ de nouă zile încheiate, a tras cu săgeţi în oameni (...). Şi cât era ziua de lungă, rugurile morţilor ardeau." Când părţile beligerante au convenit să amâne ostilităţile pentru

ca problema să fie rezolvată printr-o luptă corp la corp între conducători, zeii, nemulțumiți, au instruit-o pe zeița Minerva: „Du-te de îndată în oștirile troiană și ahee și ticluiește ca troienii să-și calce cei dintâi legământul și să-i atace pe ahei." Dornică să-și îndeplinească misiunea, Minerva „s-a repezit pe cer ca un meteor strălucitor (...) cu o aprigă dâră de lumină în urma ei." Mai târziu, pentru ca luptele pustiitoare să nu înceteze pe timpul nopții, Minerva a prefăcut noaptea în zi, luminând câmpul de luptă: a „ridicat vălul gros al întunericului de pe ochii lor și multă lumină căzut-a asupră-le, atât de partea corăbiilor, cât și acolo unde lupta făcea prăpăd; iar aheii l-au văzut pe Hector cu toți oamenii săi."

În timp ce bătăliile continuau, uneori aducând față în față erou cu erou, zeii priveau cu ochi atenți spre războinicii individuali, aplecându-se să înhațe câte un erou încolțit sau să îndrepte un car rămas fără vizitiu. Când însă zeii și zeițele, găsindu-se în tabere adverse, au început să se lovească între ei, Zeus i-a oprit, ordonându-le să nu se amestece în luptele dintre muritori.

Pauza nu a durat mult, căci un mare număr dintre combatanții de frunte erau fii de zei și de zeițe (cu parteneri umani). Cel mai furios a fost Marte, când fiul său, Ascalaphus, a fost străpuns mortal cu lancea de un aheu. „Să nu-mi găsiți vreo vină, voi zei ce-n cer sălășluiți, dacă mă duc la corăbiile aheilor să-mi răzbun fiul," i-a anunțat Marte pe ceilalți nemuritori, „chiar dacă în cele din urmă voi fi lovit de fulgerul lui Jov și voi zăcea în praf și sânge printre leșuri."

„Atâta vreme cât zeii s-au ținut departe de războinicii de neam omenesc," a scris Homer, „aheii au triumfat, căci Ahile, care mult timp refuzase să lupte, era acum cu dânșii." Dar, având în vedere furia crescândă a zeilor și

ajutorul pe care îl primeau acum aheii de la semizeul Ahile, Jov s-a răzgândit:

„Din partea mea, voi sta aici,
pe Munțele Olimp, privind în pace.
Dar voi, ceilalți, printre troieni și ahei vă duceți
și ajutați fiece tabără cum v-o fi voia."
Astfel grăit-a Jov, poruncă dând de luptă;
La care zeii și-au luat oștirile
și au plecat la bătălie.

Războiul Troian, ba chiar însăși Troia au fost considerate multă vreme ca nefiind altceva decât elemente ale fascinantelor, dar neverosimilelor legende grecești, pe care savanții le-au numit în mod tolerant „mitologie". Troia și evenimentele legate de ea continuau să fie socotite strict mitologice în 1822, când Charles McLaren a sugerat că un anumit munte din estul Turciei, numit Hissarlik, ar fi locul Troiei homerice. Abia în 1870, când un om de afaceri pe nume Heinrich Schliemann, riscându-și propriii bani, a făcut o descoperire spectaculoasă, săpând în munte, oamenii de știință au început să recunoască existența Troiei. În prezent, se acceptă că Războiul Troian a avut loc cu adevărat, în secolul al treisprezecelea înainte de Christos. În acea perioadă, conform surselor grecești, zeii și oamenii luptau alături; iar grecii nu erau singurii cu asemenea convingeri.

În vremurile acelea, deși capătul Asiei Mici din dreptul Europei și Marea Egee erau presărate cu așezări în esență grecești, Asia Mică propriu-zisă era dominată de hittiți. Cunoscuți inițial de cercetătorii moderni numai din referirile biblice, apoi din inscripțiile egiptene, hittiții și regatul lor – Hatti – s-au redeșteptat la viață de asemenea

în momentul când arheologii cu început să le dezgroape oraşele antice.

Descifrarea scrierii hittite şi a limbii indo-europene pe care o vorbeau a făcut posibilă localizarea originii lor în mileniul al doilea î.Ch., când triburile ariene au început să migreze din regiunea caucaziană – unele spre sud-est, în India, altele spre sud-vest, în Asia Mică. Regatul hittit a înflorit în jurul anului 1750 î.Ch., intrând în declin peste cinci sute de ani. Atunci, hittiţii erau hărţuiţi de incursiunile întreprinse de pe celălalt mal al Mării Egee. Hittiţii îi numeau pe năvălitori „oamenii din Achiyawa"; mulţi cercetători presupun că erau aceiaşi pe care Homer îi numeşte Achioi – aheii, al căror atac asupra capătului apusean al Asiei Mici este imortalizat în „Iliada".

Cu secole înainte de Războiul Troian, hittiţii şi-au extins regatul până la proporţii imperiale, susţinând că o făceau la porunca zeului lor suprem, TESHUB („Furtunosul"). Titlul său mai vechi era: „Zeul Furtună A Cărui Putere Aduce Moartea", iar regii hittiţi susţineau uneori că zeul chiar pusese umărul în luptă: „Măreţul Zeu furtună, Doamne" [a scris regele Murshilis], „şi-a arătat puterea divină şi a aruncat un trăsnet" spre duşman, ajutând să-l învingă. De asemenea, pe hittiţi i-a mai ajutat în luptă şi zeiţa ISHTAR, al cărei epitet era „Doamna câmpului de bătălie". Multe victorii se atribuie „Puterii Divine" a lui Ishtar, care „s-a pogorât [din cer] ca să lovească ţările ostile."

Influenţa hittită, după cum indică multe referiri din Vechiul Testament, se extindea până în sud, în Cannan; acolo, însă, veniseră în chip de colonişti, nu de cuceritori. Dar, în vreme ce hittiţii tratau Canaanul ca pe o zonă neutră, fără a emite nici o pretenţie asupra sa, nu aceeaşi era şi atitudinea egiptenilor. În repetate rânduri, faraonii au încercat să-şi întindă domnia spre nord, până în Canaan şi

Ţara Cedrilor (Liban); au reuşit s-o facă în jurul anului 1470 î.Ch., când au învins o coaliţie a regilor canaanieni, la Megiddo.

Vechiul Testament şi inscripţiile lăsate de duşmanii hittiţilor îi prezintă pe aceştia ca pe nişte maeştri ai războiului, care au perfecţionat folosirea carului în Orientul Apropiat antic. Dar inscripţiile hittite sugerează că ei plecau la război numai când le dădeau poruncă zeii, că inamicului i se oferea o şansă de a capitula paşnic, înainte de începerea ostilităţilor, şi că, o dată ce războiul era câştigat, hittiţii se mulţumeau cu tribut şi prizonieri; oraşele nu erau prădate; populaţia nu era masacrată.

Dar Tutmes al III-lea, faraonul care a învins în lupta de la Megiddo, a spus cu mândrie în inscripţiile lui: „Acum maiestatea sa a plecat spre miazănoapte, jefuind oraşele şi pustiind taberele." Despre un rege învins, faraonul a scris: „I-am prădat oraşele, am dat foc taberelor, am făcut din ele movile; nicicând nu vor mai putea fi colonizate din nou. Toţi oamenii pe care i-am capturat au devenit prizonierii mei; nenumăratele lor vite le-am luat, precum şi averile. Am înlăturat toate resursele pentru viaţă; le-am tăiat grânele şi le-am doborât toate dumbrăvile şi toţi pomii roditori. Am distrus totul complet." Şi toate acestea, a scris faraonul, s-au făcut la ordinul lui AMON-RA, zeul său.

Natura crudă a războiului egiptean şi distrugerile nemiloase pe care le pricinuiau egiptenii duşmanului înfrânt au făcut subiectul multor inscripţii lăudăroase. Faraonul Pepi I, de exemplu, şi-a comemorat victoria asupra „locuitorilor nisipurilor" asiatici într-un poem ce saluta armata care „a ciopârţit pământul locuitorilor nisipurilor (...) le-a tăiat smochinii şi viile (...), a dat foc tuturor sălaşurilor, ucigând oamenii cu zecile de mii". Inscripţiile comemorative erau însoţite de reprezentări grafice vii ale scenelor de luptă (Fig. 1).

Figura 1

Aderând la această tradiție desfrânată, faraonul Pi-Ankhy, care a trimis trupe din Egiptul Superior să-i supună pe egiptenii din Regatul Inferior, a fost înfuriat de propunerea generalilor ca adversarii care supraviețuiau în luptă să fie cruțați. Jurând „nimicire veșnică", faraonul a anunțat că avea să vină în orașul capturat pentru „a ruina ce a mai rămas". Pentru aceasta, a declarat el, „tatăl meu Amon mă slăvește".

Zeul Amon, pe seama poruncilor căruia puneau egiptenii ferocitatea lor, și-a găsit perechea în Dumnezeul lui Israel. Așa reiese din cuvintele Profetului Ieremia, „Astfel zis-a Domnul Oștirilor, Dumnezeul lui Israel: «Îl voi pedepsi pe Amon, zeul Tebei, și pe cei ce se încred în el, și voi aduce răsplata peste Egipt și zeii săi, peste Faraon și regii săi.»" Aflăm din Biblie că era o confruntare de durată; cu aproape o mie de ani în urmă, pe vremea Exodului, Iahve, Dumnezeul lui Israel, lovise Egiptul cu o serie de molime menite nu numai să înmoaie inima conducătorului, ci și de a fi niște „judecăți împotriva tuturor zeilor din Egipt".

Miraculoasa plecare a israeliților din sclavia egipteană spre Pământul Făgăduinței a fost atribuită, în povestea biblică a Exodului (Ieșirea), intervenției directe a lui Iahve în acele monumentale evenimente:

Și au călătorit de la Succoth
și și-au făcut tabăra la Etham, pe marginea deșertului.
Iar Iahve a apărut înaintea lor,
ziua ca un stâlp de nori, pentru a le arăta calea,
și noaptea ca un stâlp de foc pentru a le da lumină.

A urmat o bătălie pe malul mării, despre care faraonul a preferat să nu lase nici o inscripție; știm despre ea din *Cartea Ieșirii:*

Și inima lui Faraon și a slugilor lui
s-a schimbat față de oameni (...).
Și egiptenii i-au urmărit
și i-au prins în tabăra de lângă mare (...).

Și Iahve a împins marea înapoi cu vânt puternic de la răsărit
în toată noaptea aceea, și a secat apele;
și apele s-au despărțit.
Și Copiii lui Israel au intrat în mijlocul mării
pe pământ uscat (...).

La crăpatul zorilor, când egiptenii și-au dat seama ce se întâmplase, faraonul a ordonat carelor sale să pornească după israeliți. Dar:

S-a întâmplat la vremea veghii de dimineață,
că Iahve păzea tabăra egiptenilor
din stâlpul de foc și nori;
Și a năucit tabăra egipteană

și le-a slăbit roțile carelor,
îngreuindu-le mersul.
Și egiptenii au spus:
„Să fugim de israeliți,
căci Iahve luptat-a pentru ei împotriva Egiptului."

Dar conducătorul egiptean care-i urmărea pe israeliți a ordonat carelor să continue atacul. Rezultatul a fost catastrofal pentru egipteni:

Și apele s-au întors
și au acoperit carele și călărețiî
și toată oștirea lui Faraon care-i urma;
nici unul dintre ei n-a mai rămas (...).
Iar Israel s-a minunat de marea putere
pe care Iahve o prăvălise asupra egiptenilor.

Limbajul biblic este aproape identic cu cuvintele unui faraon ulterior, Ramses al II-lea, folosit pentru a descrie miraculoasa apariție a lui Amon-Ra lângă el, în timpul unei lupte decisive purtate cu hittiții, în anul 1286 î.Ch.

Având loc la fortăreața Kadesh din Liban, lupta a pus patru divizii ale faraonului Ramses al II-lea față în față cu forțele mobilizate de regele hittit Muwatallis din toate părțile imperiului său. Ea s-a sfârșit cu retragerea egiptenilor, fapt ce a oprit ofensiva egipteană spre nord, către Siria și Mesopotamia. De asemenea, a secătuit resursele hittiților, lăsându-i pe aceștia slăbiți și vulnerabili.

Victoria hittită ar fi putut să fie mai hotărâtoare, căci aceștia fuseseră cât pe ce să-l captureze chiar pe faraon. Despre această bătălie nu s-au găsit decât inscripții hittite parțiale; dar Ramses, la întoarcerea în Egipt, a găsit de cuviință să descrie amănunțit miracolul scăpării lui.

Inscripțiile sale de pe zidurile templului, însoțite de ilustrații detaliate (Fig. 2), relatează cum ajunseseră armatele egiptene la Kadesh și își făcuseră tabăra în sudul cetății, pregătindu-se pentru luptă. Apoi, Ramses a ordonat ca două divizii să înainteze spre fortăreață. Atunci au apărut carele hittite, ca de nicăieri, atacând de la spate diviziile ce înaintau și iscând debandadă în taberele altor două divizii.

Figura 2

În timp ce trupele egiptene începeau să fugă, cuprinse de panică, Ramses și-a dat seama dintr-o dată că „Maiestatea Sa rămăsese singură, doar cu garda de corp"; iar, „când regele a privit în urma lui, a văzut că îi tăiau calea două mii cinci sute de care" – nu ale sale, ci ale hittiților. Părăsit de ofițeri, de conducătorii de care și de infanteriști, Ramses s-a întors spre zeul său, reamintindu-i că se afla în situația aceea numai fiindcă îi respectase ordinele:

Și Maiestatea Sa a spus:
„Acum ce fac, Părinte Amon?
Și-a uitat tatăl fiul?
Am făcut eu vreodată ceva fără tine?
Tot ce-am făcut sau n-am făcut
nu a fost potrivit poruncilor tale?"

Aducându-i aminte zeului egiptean că inamicul slujea alți zei, în continuare Ramses a întrebat: „Ce sunt acești asiatici pentru tine, o, Amon? Acești netrebnici care nu știu nimic de tine, o, Zeul meu?"

În timp ce Ramses continua să se roage la zeul său Amon să-l salveze, căci puterile zeului erau mai mari decât acelea ale mai multor „milioane de soldați pedeștri, sute de mii de soldați cu care de luptă", s-a întâmplat un miracol: zeul a apărut pe câmpul de luptă!

Amon a auzit când l-am chemat.
Mi-a întins mâna și m-am bucurat.
A stat înapoia mea și a strigat:
„Înainte! Înainte!
Ramses, iubit de Amon, cu tine sunt!"

Urmând porunca zeului, Ramses s-a năpustit în trupele dușmane. Sub influența zeului, puterile hittiților au slăbit inexplicabil: „Mâinile le-au căzut pe lângă trup, n-au mai putut să tragă cu săgețile, nici să ridice sulițele." Și strigau unii la alții. „Acesta dintre noi nu e un muritor de rând este un zeu puternic, faptele lui nu sunt ale unui om, are un zeu în mădulare." Și astfel, fără împotrivire, ucigând dușmani în dreapta și în stânga, Ramses a reușit să scape.

După moartea lui Mutawallis, Egiptul și regatul hittit au semnat un tratat de pace, iar faraonul de la domnie a luat o prințesă hittită ca soție principală. Pacea era necesară fiindcă nu numai hittiții, ci și egiptenii erau tot mai des atacați de „popoarele mării" — invadatori din Creta și alte insule grecești. Aceștia și-au fixat o poziție pe coasta mediteraneană a Canaanului, urmând să devină filistinii din Biblie; dar atacurile lor asupra Egiptului au fost înfrânte de faraonul Ramses al III lea, care a comemorat

scenele de luptă pe pereții templului (Fig. 3). Ramses al III lea și-a atribuit victoriile aderenței stricte la „planurile Atot-Domnului, augustul meu tată divin, Domnul Zeilor." Zeului sau Amon-Ra, a scris Ramses, îi revenea creditul victoriilor: căci „Amon-Ra i-a atacat, nimicindu-i."

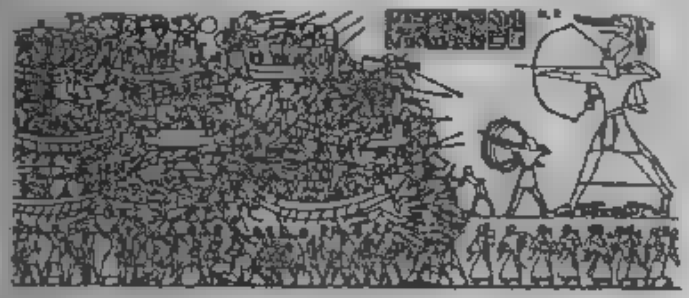

Figura 3

Urma însângerată a războiului dus de om contra semenilor săi, în slujba zeilor, ne duce acum înapoi în Mesopotamia — Țara Dintre Râuri (Eufratul și Tigrul) – biblica țară a lui Shin'ar. Acolo, după cum se relatează în *Facerea, 11*, au apărut primele orașe ale tuturor timpurilor, cu clădiri construite din cărămizi și turnuri înalte până la cer. Acolo a început istoria scrisă, acolo a început preistoria, o dată cu așezămintele Zeilor Bătrâni.

Este o poveste de demult, pe care o vom depăna curând. Dar, deocamdată, să ne întoarcem în Egipt, cu o mie de ani înaintea vremurilor dramatice ale lui Ramses al II-lea. Pe-atunci, în îndepărtata Mesopotamie, tronul fusese ocupat de un tânăr ambițios. Se numea Sharru-Kin „Conducătorul cel Drept", cărțile noastre numindu-l Sargon Întâi. Acesta a construit o capitală nouă, numind-o Agade, și a înființat regatul Akkad. Limba akkadiană, scrisă cu caractere cuneiforme, a fost mama tuturor limbilor semite, dintre care încă se mai folosesc ebraica și araba.

Domnind aproape pe toată perioada secolului al XXIV-lea î Ch., Sargon a atribuit lunga sa domnie (cincizeci şi patru de ani) poziţiei speciale pe care i-o acordaseră Marii Zei, care îl făcuseră „Străjer al lui Ishtar, Preot Uns al lui ANU, Păstor Mare şi Drept al lui ENLIL". Enlil, a scris Sargon, a fost cel „care nu lasa pe nimeni să i se împotrivească lui Sargon" şi care i-a dat lui Sargon „regiunea de la Marea de Sud până la Marea de Jos" (de la Mediterana până la Golful Persic). Din aceste motive, Sargon aducea regii captivi la „poarta casei lui Enlil", cu zgarde de câini la gât, de care erau legate frânghii.

Într-una din campaniile sale întreprinse peste munţii Zagros, Sargon a cunoscut aceeaşi faptă zeiască la care asistaseră combatanţii de la Troia. În timp ce „intra în ţara lui Warahshi (...), când înainta în beznă (...), Ishtar a făcut o lumină să-i strălucească". Astfel, Sargon a putut „răzbi prin întuneric", ducându-şi trupele prin trecătorile munţilor până în Luristanul de azi.

Dinastia akkadiană întemeiată de Sargon a atins punctul culminant sub nepotul lui, Naram-Sin („Pe care zeul Sin îl iubeşte"). Cuceririle sale, a scris Naram-Sim pe monumente, au fost posibile fiindcă zeul îl înzestrase cu o armă unică, „Arma Zeului", şi pentru că zeii ceilalţi i-au acordat consimţământul lor explicit sau chiar l-au invitat – să intre în regiunile lor.

Principala ofensivă a lui Naram-Sin s-a desfăşurat spre nord-vest, iar cuceririle sale au inclus oraşul-stat Ebla, a cărui arhiva de tăbiţe de lut, descoperită recent, a stârnit un mare interes ştiinţific. „Deşi de pe vremea despărţirii oamenilor nici unul dintre regi nu distrusese vreodată Armanul şi Ibla, zeul Nergal i-a deschis calea viteazului Naram-Sin şi i-a dat lui Armanul şi Ibla. De asemenea i-a mai dăruit Amanusul, Muntele Cedrilor, până la Marea de Sus."

La fel cum Naram-Sin şi-a putut atribui campaniile victorioase respectării comenzilor zeilor, şi căderea sa a fost pusă pe seama plecării la război nesocotind cuvântul zeilor. Savanţii au reconstituit din fragmentele mai multor versiuni un text care a fost intitulat „Legenda lui Naram-Sin". Vorbind la persoana întâi, Naram-Sin explică în această poveste de jale că necazurile lui au început atunci când zeiţa Ishtar „şi-a schimbat planul", iar zeii au binecuvântat „şapte regi, fraţi, glorioşi şi nobili, trupele lor numărau trei sute şaizeci de mii de oameni". Venind din actualul Iran, aceştia au invadat ţinuturile muntoase din Gutium şi Elam, în estul Mesopotamiei, ameninţând însuşi Akkadul. Naram-Sin i-a întrebat pe zei ce să facă; i s-a spus să depună armele şi, în loc de a pleca la luptă, să se culce cu soţia lui (dar, din cine ştie ce motiv ascuns, să nu facă dragoste)

Zeii i-au răspuns:
„O, Naram-Sin, iată cuvântul nostru.
Această armată împotriva ta (...)
Leagă-ţi armele, într-un colţ le pune!
Înfrânează-ţi cutezanţa, acasă stai!
Împreună cu nevasta, în pat te culcă
dar nu care cumva cu dânsa să (..)
Afară din ţara ta, spre duşman, n-ai voie să te duci."

Dar Naram-Sin, anunţând că avea să se bazeze pe propriile lui arme, s-a hotărât să atace inamicul, în ciuda sfatului zeilor „Când a sosit primul an, am trimis o sută douăzeci de mii de ostaşi, dar nici unul nu s-a întors viu", a mărturisit Naram-Sin, în inscripţia sa. Alţi luptători au fost anihilaţi în anul al doilea şi al treilea, iar Akkad cădea pradă foametei şi morţii La cea de-a patra aniversare a războiului neautorizat, Naram-Sin i-a cerut marelui zeu Ea

să treacă peste voința lui Ishtar și să aducă înaintea celorlalți zei cazul său. Aceștia l-au sfătuit să se abțină de la continuarea luptelor, făgăduindu-i că „în zilele viitoare, Enlil va aduce pierzania asupra Fiilor Răului," Akkad găsindu-și scăparea.

Epoca de pace promisă a durat cam trei secole, timp în care partea mai veche a Mesopotamiei, Sumerul, s-a impus din nou drept centru al domniei, iar cele mai vechi centre urbane ale lumii antice — Ur, Nippur, Lagash, Isin, Larsa — au început să înflorească din nou. Sumerul, sub regii din Ur, a fost centrul unui imperiu care cuprindea tot Orientul Apropiat antic. Dar, spre sfârșitul mileniului al treilea î.Ch. ținutul a devenit arena unor concurențe de loialitate și conflicte între armate, după care, acea mare civilizație — prima civilizație umană cunoscută — a căzut victimă unei catastrofe majore, de proporții fără precedent.

A fost un eveniment fatidic care, credem, se regăsește în povestirile biblice. Un eveniment a cărui amintire a dăinuit mult timp, fiind comemorat și deplâns în numeroase lamentații în versuri, acestea au oferit o descriere foarte pitorească a haosului și a pustiirii prăvălite peste marea vatră a civilizației antice. A fost, declară textele mesopotamiene, o catastrofă care a lovit Sumerul în urma unei decizii a marilor zei așezați la sfat.

Sudul Mesopotamiei a avut nevoie de aproape un secol pentru a fi recolonizat, și de încă un secol ca să-și revină pe deplin după anihilarea divină. Între timp, centrul puterii mesopotamiene se mutase spre nord, la Babilon. Acolo urma să se clădească un nou imperiu, proclamând un zeu ambițios, MARDUK, ca divinitate supremă.

În jurul anului 1800 î.Ch., Hammurabi, rege renumit pentru codul său de legi, a urcat pe tronul Babilonului, începând să i extindă hotarele. Conform inscripției sale, zeii

nu numai că i-au spus dacă și când să-și lanseze campaniile militare, ci i au și condus literalmente armatele:

Prin puterea marilor zei
regele, iubit de zeul Marduk,
a restabilit temeliile Sumerului și ale Akkadului.
La porunca lui Anu și
cu Enlil înaintând în fruntea oștirii,
cu puternicele forțe pe care marii zei i le-au dăruit,
nu se găsea potrivnic pentru armata din Emutbal
și regele său Rim-Sin (...).

Pentru a învinge și alți dușmani, Marduk i-a dat lui Hammurabi o „armă puternică", numită „Marea Putere a lui Marduk":

Cu Puternica Armă
cu care Marduk și-a proclamat victoriile,
eroul Hammurabi a răpus în lupta
armatele din Eshnuna, Subartu și Gutium (...).
Cu „Marea Putere a lui Marduk"
a înfrânt oștile din Sutium, Turukku, Kamu (...).
Cu Măreața Putere pe care Anu și Enlil i-o dăduseră
și-a învins toți dușmanii
tocmai până în țara Subartu.

Dar, nu peste mult, Babilonul a trebuit să-și împartă puterea cu un nou rival, apărut la nord – Asiria, unde nu era proclamat zeu suprem Marduk, ci bărbosul ASHUR („Atoate-Văzătorul"). În timp ce Babilonul se ocupa de pământurile din sud și est, asirienii și-au extins stăpânirea spre nord și vest, până în „țara Libanului, pe țărmurile Întinsei Mări". Acelea erau ținuturi din domeniile zeilor NINURTA și ADAD, iar regii asirieni au observat că lo-

cuitorii își lansau campaniile la porunca explicită a acestor mari zei. Astfel, Tiglat Pileser I și-a comemorat războaiele, în secolul al XXII-lea î.Ch., cu următoarele cuvinte:

Tiglat-Pileser, regele legiuit, rege al lumii, rege al Asiriei, rege al tuturor celor patru regiuni ale Pământului,

Curajosul erou care e călăuzit de poruncile dătătoare de încredere ale lui Ashur și Ninurta, marii zei, stăpânii lui, astfel răsturnându-și dușmanii (...)

La porunca domnului meu Ashur, mâna mea a cucerit de dincolo de Râul Zab de jos până la Marea de Sud care se află la apus. De trei ori am mărșăluit împotriva țărilor Nairi (...). Am pus să se plece la picioarele mele treizeci de regi din țările Nairi. Am luat ostatici de la ei, am primit tribut cai învățați la jug (...).

La porunca lui Anu și Adad, marii zei, stăpânii mei, m-am dus în munții Libanului; am tăiat bârne de cedru pentru templele lui Anu și Adad.

Preluând titlul de „rege al lumii, rege al tuturor celor patru regiuni ale Pământului", regii asirieni sfidau direct Babilonul, căci acesta cuprindea vechea regiune a Sumerului și a Akkadului. Pentru a-și justifica pretențiile, a trebuit ca regii asirieni să preia comanda vechilor orașe unde își avuseseră cămințele pe vremuri Marii Zei; dar drumul spre aceste locuri era blocat de Babilon. Fapta s-a realizat în secolul al IX-lea î.Ch. de către Shalmaneser al III-lea, acesta a spus în inscripțiile lui următoarele:

Am pornit spre Akkad să răzbun (...) și să aduc înfrângere (...) am intrat în Kutha, Babilon și Borsippa.

Am adus jertfe zeilor din sacrele orașe ale Akkadului. Am coborât în aval spre Chaldeea și am primit tribut de la toți regii chaldeeni (...).

În vremea aceea, Ashur, marele domn (...) mi-a dat sceptru, toiag (...) și toate cele de trebuință pentru a cârmui poporul.

Tot ce făceam era potrivit poruncilor de încredere primite de la Ashur, marele domn, domnul meu care mă iubește.

Descriindu-și feluritele campanii militare, Shalmaneser a afirmat că victoriile sale s-au realizat cu arme dăruite de doi zei: „Am luptat cu Puternica Forță pe care Ashur, domnul meu, mi-o dăduse; și cu puternicele arme pe care Nergal, conducătorul meu, mi le dăruise." Arma lui Ashur a fost descrisă ca având o „strălucire înspăimântătoare". Într-un război cu Adini, inamicii au fugit văzând „înfiorătoarea Strălucire a lui Ashur; i-a copleșit."

Când Babilonul, după mai multe fapte sfidătoare, a fost prădat de regele asirian Sennacherib (în anul 689 î.Ch.), prăbușirea sa a fost posibilă fiindcă propriul lui zeu, Marduk, s-a supărat pe rege și pe popor, hotărând că „șaptezeci de ani va fi măsura pustiirii" — exact cum, ulterior, Dumnezeul lui Israel avea să decreteze pentru Ierusalim. O dată cu subjugarea întregii Mesopotamii, Sennacherib a putut prelua râvnitul titlu de „Rege al Sumerului și al Akkadului".

În inscripțiile sale, Sennacherib a descris de asemenea campaniile militare de pe coastele Mediteranei, ducând la lupte cu egiptenii în poarta peninsulei Sinai. Lista orașelor cucerite de el seamănă cu un capitol din Vechiul Testament — Sidon, Tyr, Byblos, Akko, Ashdod, Ashkalon — „cetăți puternice", pe care Sennacherib le-a „covârșit" cu ajutorul „înfricoșătoarei Strălucirii, arma lui Ashur, domnul meu". Basoreliefurile care ilustrează campaniile sale (ca acela ce prezintă asediul cetății Lachish, Fig. 4) îi arată pe atacanți folosind împotriva dușmanilor proiectile

asemănătoare unor rachete În orașele cucerite, Sennacherib a „ucis demnitarii și patricienii ( ) și le-am spânzurat leșurile de stâlpi în jurul cetății, pe cetățenii de rând i-am considerat prizonieri de război."

Figura 4

Un artefact cunoscut ca Prisma lui Sennacherib a conservat o inscripție istorică în care se face referire la subjugarea Iudeei și la atacul asupra Ierusalimului. Conflictul lui Sennacherib cu regele Iezechia a pornit de la

faptul că acesta îl luase în captivitate pe Padi, regele orașului filistin Ekron, „care era credincios jurământului său solemn făcut zeului Ashur".

„Cât despre Iezechia, iudeul," a scris Sennacherib, „care nu s-a supus jugului meu, am asediat patruzeci și șase dintre cetățile sale puternice, fortărețele împrejmuite cu ziduri și nenumărate sate din vecinătate ( ) Pe Iezechia însuși l-am capturat în Ierusalim, reședința sa regală, ca pe o pasăre în colivie l-am înconjurat cu pământ (..). Orașele lui, pe care le-am jefuit, le-am rupt de pământurile sale și i le-am dat lui Mitinti, regele din Ashdod; lui Padi, regele din Ekron; și lui Silibel, regele din Gaza Astfel i-am împuținat țara."

Asediul Ierusalimului prezintă mai multe aspecte interesante El nu a avut nici o cauză directă, ci numai una indirectă reținerea forțată acolo a regelui loial din Ekron „Înfricoșătoarea Strălucire, arma lui Ashur", care era folosită pentru „a răpune orașele fortificate" din Fenicia și Filistia, nu a fost folosită contra Ierusalimului. Iar tradiționala încheiere a inscripțiilor - „am luptat cu ei și le-am adus înfrângerea" - lipsește în cazul Ierusalimului, Sennacherib nu a făcut decât să reducă întinderea Iudeei, dând zonele sale mărginașe regilor învecinați.

Mai mult, obișnuita afirmație că un ținut sau un oraș a fost atacat la „poruncile de încredere" ale zeului Ashur este absentă și ea în cazul Ierusalimului, ne întrebăm dacă nu cumva toate acestea înseamnă că atacul asupra orașului a fost neautorizat - un capriciu al lui Sennacherib însuși, dar nu cu voia zeului său?

Această incitantă posibilitate devine o probabilitate convingătoare când citim cealaltă variantă a povestirii căci există și o versiune complementară, în Vechiul Testament.

În timp ce Sennacherib ascundea sub o poleială înşelatoare eşecul său de a captura Ierusalimul, povestea din *Cartea a Doua a Regilor,* capitolele 18 şi 19 oferă relatarea completă. Din descrierea biblică, aflăm că „în anul al paisprezecelea al regelui Iezechia a pornit Sennacherib, regele Asiriei, împotriva tuturor cetăţilor întărite ale regatului Iudeea şi le-a cuprins". Apoi, a trimis doi generali cu o armată numeroasă la Ierusalim, capitala ţării. Dar, în loc de a lua cu asalt oraşul, generalul asirian Rab-Shakeh a început un schimb verbal cu liderii oraşului – un schimb pe care a insistat să-l facă în ebraică, pentru ca toată populaţia să-l înţeleagă.

Ce a avut de spus generalul asirian, care merita să fie ştiut de populaţie? După cum scrie clar în textul biblic, schimburile de cuvinte priveau chestiunea dacă invazia asiriană a Iudeei era autorizată de Domnul Iahve!

„Şi Rab-Shakeh le-a vorbit aşa: Spuneţi-i lui Iezechia: Aşa zice marele rege, regele Asiriei: Ce înseamnă nădejdea aceasta pe care o ai?"

Şi dacă îmi spuneţi:
„În Domnul Dumnezeul nostru, Iahve, ne-am pus nădejdea" (...)
Şi crezi tu că m-am îndreptat eu spre locul acesta, ca să-l pustiesc,
fără voia Domnului?
Nu! Ci Domnul Iahve mi-a poruncit:
„Porneşte împotriva acestei ţări şi o pustieşte!"

Cu cât insistau mai mult miniştrii regelui Iezechia, stând pe zidurile oraşului, ca Rab-Shakeh să înceteze rostirea acestor neadevăruri în ebraică şi să-şi transmită mesajul în limba diplomatică a epocii, arameica, cu atât se

apropia mai mult Rab-Shakeh de ziduri, strigându-şi cuvintele în ebraică, spre a le auzi toată lumea. Curând, a început să le adreseze emisarilor lui Iezechia expresii obscene, apoi, l-a înjosit pe rege însuşi. Dus de propria sa retorică, Rab-Shakeh a renunţat la pretenţiile că avea permisiunea lui Iahve de a ataca Ierusalimul şi a început să-l umilească până şi pe însuşi Dumnezeu.

Când lui Iezechia i s-a spus despre blasfemie, acesta „şi-a sfâşiat veşmintele, s-a înveşmântat în pânză de sac şi a intrat în Casa lui Iahve ( )" Şi i-a trimis vorbă Profetului Isaia, spunând: „Zi de strâmtorare şi de certare şi de ruşine este ziua de azi (...) Poate Domnul Dumnezeul tău a auzit toate vorbele lui Rab-Shakeh, pe care l-a trimis stăpânul lui, regele Asiriei, ca să-l defaime pe Dumnezeul cel Viu." Iar cuvântul Domnului Dumnezeu Iahve a sosit prin mijlocirea profetului Isaia: „Pentru aceasta aşa rosteşte Domnul către regele Asiriei ( ). Pe drumul pe care a venit să se întoarcă şi să nu pătrundă în cetatea aceasta ( ), căci eu voi ocroti cetatea aceasta şi o voi mântui (. .)"

Şi a fost că chiar în noaptea aceea
îngerul Domnului a ieşit
şi a lovit în tabăra asirienilor
o sută şi optzeci şi cinci de mii de inşi;
iar, când s-au sculat dimineaţa,
toţi erau leşuri fără viaţă.
Atunci Sennacherib, regele Asiriei,
a plecat şi s-a întors şi a rămas în Ninive.

Conform Vechiului Testament, după ce Sennacherib s-a întors la Ninive, „pe când el se închina în templul zeului său Nisroch, fiii săi Adrammelech şi Sharezzer l-au ucis cu sabia, apoi au fugit în ţinutul Ararat. Iar în locul său a ajuns rege Esarhaddon, fiul lui." Documentele asi-

riene confirmă afirmația biblică. Sennacherib a fost într-adevăr asasinat astfel, iar fiul său mai mic, Esarhaddon, a urcat pe tron după el.

O inscripție a lui Esarhaddon, cunoscută ca Prisma B, descrie mai complet împrejurările. La porunca marilor zei, Sennacherib își proclamase public fiul mai mic ca succesor. „I-a chemat laolaltă pe locuitorii din Asiria, tineri și bătrâni, și i-a făcut pe frații mei, progenitura de parte bărbatească a tatălui meu, să depună un jurământ solemn în prezența zeilor Asiriei (...) în scopul de a-mi asigura succesiunea." Apoi, frații și-au călcat jurământul, ucigându-l pe Sennacherib și căutând să-l omoare și pe Esarhaddon. Dar zeii l-au răpit „și m-au pus să stau într-o ascunzătoare (...), ocrotindu-mă pentru domnie."

După o perioadă de frământări, Esarhaddon a primit „o poruncă de încredere din partea zeilor: «Du-te, nu mai amâna! Te vom însoți!»"

Zeitatea delegată să-l întovărășească pe Esarhaddon a fost Ishtar. În timp ce forțele fraților săi ieșeau din Ninive, pentru a-i stăvili atacul asupra capitalei, „Ishtar, Doamna Bătăliilor, care dorea ca eu să-i fiu mare preot, mi-a stat alături. Le-a rupt arcurile, le-a împrăștiat armata ordonată." O dată ce trupele ninivite s-au dezorganizat, Ishtar li s-a adresat în numele lui Esarhaddon. „La măreața ei poruncă, au venit în masă la mine și s-au rânduit în urma mea," a scris Esarhaddon, „și m-au recunoscut ca rege al lor."

Atât Esarhaddon, cât și fiul și succesorul lui, Ashurbanipal, au încercat să înainteze spre Egipt și amândoi au folosit în lupte Arme ale Strălucirii. „Înspăimântătoarea Strălucire a lui Ashur," a scris Ashurbanipal, „l-a orbit pe faraon, astfel încât a înnebunit."

Alte inscripții ale lui Ashurbanipal sugerează că această armă, care răspândea o lumină intensă, orbitoare,

era purtată de zei la echipamentul capului. Într-un caz, inamicul „a fost orbit de strălucirea dinspre capul zeului". În altul, „Ishtar, care călărește în Arbela, învesmântată în Foc Divin și purtând Corfa. Radiant, a dezlănțuit ploaie de flăcări asupra Arabiei."

Vechiul Testament se referă și el la o asemenea Armă a Strălucirii care putea orbi. Atunci când Îngerii (în sens literal, emisarii) lui Dumnezeu au venit la Sodoma, înainte de distrugerea ei, populația a încercat să spargă ușa unei case în care se odihneau. Atunci, Îngerii „au lovit oamenii de la intrarea casei cu orbire (...) și ei n-au mai putut găsi ușa."

Pe măsură ce Asiria dobândea supremația, întunzându-și stăpânirea chiar și peste Egiptul Inferior, regii ei, cu cuvintele lui Dumnezeu rostite prin intermediul Profetului Isaia, au uitat că nu erau decât un instrument al Domnului. „Stai, Asirie, bici al mâniei mele! Furia mea este varga din mâinile lor; împotriva neamurilor necredincioase îi trimit, asupra oamenilor care mi-au încălcat voința îi asmut." Dar regii asirieni au trecut dincolo de simpla pedeapsă. „Mai degrabă, în inimă are dorința de a nimici și de a șterge de pe lume nu puține neamuri." Acest lucru depășea dorința lui Dumnezeu; prin urmare, Domnul Iahve a anunțat: „Îi voi cere să dea seamă regelui Asiriei, să dea seamă de roadele crescândei trufii din inima lui."

Profețiile biblice care preziceau căderea Asiriei s-au adeverit: când cotropitorilor de la nord și est li s-au alăturat babilonienii rebeli din sud, Ashur, capitala religioasă, a căzut în anul 614 î.Ch., iar Ninive, capitala regală, a fost capturată și jefuită peste doi ani. Marea Asirie nu mai era.

Dezintegrarea imperiului asirian a fost folosită de regii vasali din Egipt și Babilonia ca ocazie pentru a încerca restaurația propriilor lor hegemonii. Pământurile dintre

regatele lor au redevenit pradă de mare preţ, iar egiptenii, sub Faraonul Necho, s-au grăbit să le invadeze.

În Babilonia, Nabucodonosor al II-lea – după cum consemnează inscripţiile – a primit ordin de la zeul Marduk să pornească spre vest cu armata. Expediţia a fost posibilă fiindcă „alt zeu", cel care deţinuse iniţial suveranitatea asupra regiunii, „nu mai dorea ţara cedrilor", iar acum „o stăpânea şi o jefuia un duşman străin".

La Ierusalim, cuvântul Domnului Iahve, transmis prin intermediul profetului său Ieremia, spunea să se alăture Babilonului, căci Iahve – numindu-l pe Nabucodonosor „servitorul meu" – hotărâse să-l facă pe regele babilonian instrumentul mâniei Lui contra zeilor egiptenii:

Astfel grăit-a Iahve, Domnul Dumnezeu, Domnul lui Israel:

„Într-adevăr voi trimite şi-l voi aduce pe Nabucodonosor, servitorul meu (...).
Şi va lovi ţara Egiptului,
şi va plăti cu moarte pentru moarte,
şi cu captivitate pentru captivitate,
şi cu spadă pentru spadă
Şi voi aprinde un foc în casa zeilor Egiptului,
şi-i va arde (...)
Iar el va dărâma obeliscurile din Heliopolis,
cel care e în ţara Egiptului;
Casele zeilor din Egipt vor arde în flăcări."

În decursul acestei campanii, Iahve a anunţat că şi Ierusalimul avea să fie pedepsit pentru păcatele locuitorilor săi, care începuseră s-o adore pe „Regina Cerului" şi pe zeii Egiptului: „A mea mânie şi furia mea se vor revărsa asupra acestui loc (...) şi va arde şi nu se va ostoi (...). În oraşul asupra căruia numele meu a fost chemat, osândă

o voi începe." Aşa se face că, în anul 586 î.Ch., „Nebuzaraddan, căpetenia gărzii regelui din Babilon, a intrat în Ierusalim; şi a ars Casa lui Iahve, şi casa regelui, şi toate casele din Ierusalim (...) şi toate zidurile din jurul Ierusalimului au fost dărâmate de armata chaldeenilor." Acest prăpad însă avea să dureze doar şaptezeci de ani, a făgăduit Iahve.

Regele care urma să îndeplinească promisiunea şi să facă posibilă reclădirea Templului din Ierusalim a fost Cyrus. Despre strămoşii lui, vorbitori ai unei limbi indo-europene, se crede că au migrat către sud, dinspre zona Mării Caspice în provincia Anshan, pe coasta răsăriteană a Golfului Persic. Acolo, Hakham-Anish („Omul Înţelept"), conducătorul migratorilor, a pus bazele unei dinastii pe care o numim Achaemenid, urmaşii lui – Cyrus, Darius, Xerxes – au făcut istorie ca liderii ai viitorului Imperiu Persan.

Când Cyrus a urcat pe tronul din Anshan, în anul 549 î.Ch., ţara lui era o provincie îndepărtată a Elamului şi a Mediei. În Babilon, pe-atunci centrul puterii, domnia îi aparţinea lui Nabunaid, care a devenit rege în cele mai neobişnuite împrejurări: el nu a fost ales, ca de obicei, de zeul Marduk, ci ca urmare a unui pact unic între o Înaltă Preoteasă (mama lui Nabunaid) şi zeul Sin. O tăbliţă parţial deteriorată conţine condamnarea finală a lui Nabunaid: „A înălţat o statuie eretică pe un soclu (...) i-a dat numele «zeul Sin» (...) La vremea cuvenită a Sărbătorii de Anul Nou, a sfătuit să nu se ţină petreceri (...) A amestecat riturile şi a tulburat obiceiurile."

În timp ce Cyrus era ocupat să se lupte cu grecii din Asia Mică, Marduk – căutând să-şi restabilească poziţia de zeu naţional al Babilonului – „a cercetat şi a privit prin ţări, căutând un cârmuitor cinstit, doritor să fie condus. Şi a strigat numele lui Cyrus, Regele Anshanului, şi i-a pro-

numit numele spre a fi conducător al tuturor pământurilor."

După ce primele fapte ale lui Cyrus s-au dovedit a fi în acord cu dorințele zeului, Marduk „i a ordonat să pornească împotriva propriului său oraș, Babilonul. L-a pus să meargă pe drumul spre Babilon, pășindu-i alături ca un adevărat prieten." Astfel, însoțit literalmente de zeul babilonian, Cyrus a putut cuceri Babilonul fără vărsare de sânge. Într-o zi, echivalentă cu data de 20 martie a anului 538 î.Ch., Cyrus „a ținut mâinile lui *Bel* [Domnul] Marduk" în împrejmuirea sacră din Babilon. De Anul Nou, fiul său, Cambyses, a oficiat festivalul restabilit, onorându-l pe Marduk.

Cyrus le-a lăsat urmașilor săi un imperiu care cuprindea toate împărățiile și regatele anterioare, cu excepția unuia singur. Sumer, Akkad, Babilon și Asiria, în Mesopotamia; Elam și Media, la est; ținuturile din nord, regiunile hittite și grecești din Asia Mică; Fenicia, Canaanul și Filistia – toate se aflau acum sub puterea unui singur rege suveran și a unui singur zeu suprem, Ahura-Mazda, Zeul Adevărului și al Luminii. În Persia antică, el era reprezentat (Fig. 5a) ca o divinitate cu barbă, zburând pe cer în interiorul unui Disc înaripat – foarte asemănător cu imaginea asirienilor despre zeul lor suprem, Ashur (Fig. 5b).

La moartea lui Cyrus, în anul 529 î.Ch., singura țară ce rămăsese independentă, cu zeii săi independenți, era Egiptul. Patru ani mai târziu, fiul și succesorul lui, Cambyses, și-a condus trupele pe coasta mediteraneană a peninsulei Sinai, învingându-i pe egipteni la Pelusium, peste câteva luni, el a intrat în Memphis, capitala regală a Egiptului, proclamându-se Faraon.

În pofida victoriei, Cambyses a avut grijă să se abțină de la a-și folosi în inscripțiile egiptene obișnuita formulă introductivă „marele zeu, Ahura-Mazda, m-a ales".

Figura 5

Egiptul, a recunoscut el, nu intra în domeniile acestui zeu. Din respect pentru zeii independenți ai Egiptului, Cambyses s-a prosternat în fața statuilor lor, acceptându-le stăpânirea. În schimb, preoții egipteni i-au legitimat domnia peste Egipt, acordându-i titlul de „Progenitură a lui Ra".

Lumea antică era acum unită sub un singur rege, ales de „marele zeu al adevărului și al luminii" și acceptat de zeii Egiptului. Nici oamenii și nici zeii nu mai aveau motive să se războiască între ei. Pace pe Pământ!

Dar pacea nu a reușit să dureze. Dincolo de Marea Mediterană, grecilor le creșteau bogățiile, puterea și ambițiile. Asia Mică, Marea Egee și Mediterana de Est cunoșteau ciocniri tot mai multe, atât locale, cât și internaționale. În anul 490 î.Ch., Darius I a încercat să invadeze Grecia și a fost învins la Maraton, nouă ani mai târziu,

Xerxes I a fost înfrânt la Salamina. Peste un secol și jumătate, Alexandru Macedon a traversat marea din Europa pentru a lansa o campanie de cucerire care a vărsat sânge omenesc pe toate pământurile străvechi, până în India.

Oare și el îndeplinea o „poruncă de încredere" a zeilor? Dimpotrivă. Dând crezare unei legende care spunea că tatăl lui era un zeu egiptean, Alexandru a mers mai întâi în Egipt, pentru a auzi de la oracolul zeului confirmarea originilor sale semidivine. Dar oracolul i-a mai prezis și moartea prematură, iar călătoriile și cuceririle lui Alexandru au fost în continuare motivate de căutarea Apei Vii, pentru a o bea și a-și evita soarta.

În pofida tuturor carnagiilor, el a murit tânăr și în putere. Și de-atunci, Războaiele Oamenilor au rămas numai ale oamenilor

2

CONFLICTUL DINTRE HORUS ŞI SETH

Să fi fost oare un trist comentariu asupra istoriei războaielor faptul că mesianicii esenieni au imaginat Războiul Final al Oamenilor ca pe o luptă în care Adunarea Celor Divini se alătura Congregaţiei Muritorilor, iar „strigătele de război ale zeilor şi ale oamenilor" se amestecau pe câmpul de luptă?

Câtuşi de puţin. Ceea ce a avut în vedere „Războiul Fiilor Luminii contra Fiilor Întunericului" nu era decât că războaiele omeneşti aveau să se încheie la fel cum începuseră: cu zeii şi oameni luptând alături.

Oricât ar părea de incredibil, există un document care descrie primul război în care zeii au implicat oameni muritori. Este o inscripţie de pe zidurile marelui templu de la Edfu, un vechi oraş sfânt egiptean, închinat zeului Horus. Acolo, susţine tradiţia egipteană, Horus a înfiinţat o topitorie de „fier divin" unde, într-o îngrăditură specială, îşi ţinea uriaşul Disc Înaripat care putea zbura pe cer. „Când uşile topitoriei se deschid", declara un text egiptean, „Discul se înalţă":

Inscripţia (Fig. 6), remarcabilă prin precizia ei geografică, începe cu o dată exactă – nu din calendarul oamenilor, ci din cel al zeilor. Ea se referă la evenimente de pe vremea când zeii înşişi – cu mult timp înaintea faraonilor – au domnit peste Egipt:

Figura 6

În anul 363, Maiestatea Sa, Ra, Cel Sfânt, Şoimul Orizontului, Nemuritorul Care Veşnic Trăieşte, se afla în tara Khenn Era însoţit de războinicii lui, căci duşmanii conspiraseră împotriva domnului lor în districtul care, din ziua aceea, a fost numit Ua-Ua.

Ra s-a dus acolo cu barca lui, împreună cu tovarăşii săi. A acostat în districtul Locului de Tron al lui Horus, în partea apuseană a acestuia, la răsărit de Casa lui Khennu, cel care a fost numit de-atunci încoace Regatul Khenu.

Horus, Măsurătorul Înaripat, a venit la barca lui Ra. I a spus înaintaşului său. „O, Şoim al Orizontului, am văzut duşmanii conspirând contra Domniei tale, pentru a lua ei Coroana Luminoasă."

În câteva cuvinte, străvechiul scrib a reușit să schițeze fundalul și să descrie decorul neobișnuitului război care urma să se desfășoare. Înțelegem imediat că luptele au fost provocate de conspirația anumitor „dușmani" ai zeilor Ra și Horus, pentru a pune mâna pe „Corona Luminoasă a Domniei". Acest lucru, evident, nu l-ar fi putut face decât alt zeu sau alți zei. Pentru a preîntâmpina conspirația, Ra – „însoțit de războinicii lui" - a plecat cu barca într-un district unde Horus își instalase cartierul general.

„Barca" lui Ra, așa cum e cunoscută din multe alte texte, era o Ambarcațiune Celestă cu care Ra se putea înălța până în cele mai îndepărtate ceruri. În această situație, Ra a folosit-o pentru a acosta departe de orice apă, „în partea apuseană" a districtului Ua-Ua. Acolo, s-a oprit la est de „Locul de Tron" al lui Horus, iar Horus a ieșit să-și primească înaintașul și l-a anunțat că „dușmanii" își adunau forțele.

Atunci Ra, Cel Sfânt, Șoimul Orizontului, i-a spus lui Horus, Măsurătorul Înaripat: „Înaltă mlădiță a lui Ra, urmașul meu: du-te repede, doboară dușmanul pe care l-ai văzut."

Instruit astfel, Horus a pornit cu Discul Înaripat, ca să caute din cer inamicul.

Așadar Horus, Măsurătorul Înaripat, a zburat spre orizont cu Discul Înaripat al lui Ra, de aceea, începând din acea zi, el a fost numit „Mare Zeu, Domn al Cerurilor."

Din cer, zburând cu Discul Înaripat, Horus a zărit forțele inamice și a dezlănțuit asupra lor o „furtună" care nu se putea nici vedea, nici auzi, și totuși omora pe loc:

În țăria cerurilor, din Discul Înaripat, a văzut dușmanii și a venit spre ei din spate. Din partea anterioară a dat drumul peste ei unei Furtuni pe care nici cu ochii n-o vedeau, nici cu urechile nu o auzeau. Tuturor le-a adus moartea, într-o clipită; nici o făptură nu a mai scăpat cu viață.

După aceea, Horus a zburat înapoi la barca lui Ra, cu Discul Înaripat „care strălucea în multe culori", și și-a auzit victoria anunțată oficial de Thoth, zeul meșteșugurilor vrăjitorești.

Apoi Horus, Măsurătorul Înaripat, a reapărut cu Discul Înaripat, care strălucea în multe culori, și s-a întors la barca lui Ra, Șoimul Orizontului.

Iat Thoth a spus: „O, Domn al zeilor! Măsurătorul Înaripat s-a întors cu marele Disc Înaripat, strălucind în multe culori (...)."

Prin urmare, din acea zi a fost numit „Măsurătorul Înaripat". Și după Horus, Măsurătorul Înaripat, au numit orașul lui Hut „Behutet", de atunci încoace.

În Egiptul Superior a avut loc prima luptă, descrisă mai sus, între Horus și „dușmani". Heinrich Brugsch, cel care a publicat primul textul inscripției, în 1870 *(Die Sage von der geflügten Sonnenscheibe)*, a sugerat că Țara lui Khenn" era Nubia, iar Horus văzuse inamicu la Syene (astăzi Aswan). Studii mai recente, ca *Egypt in Nubia* de Walter B. Emery, confirmă că Ta-Khenn era Nubia, iar Ua-Ua era denumirea zonei sale nordice, regiunea dintre prima și a doua cataractă a Nilului. (Partea de sud a Nubiei se numea Kush.) Aceste identificări par valabile, întrucât orașul Behutet, care i-a fost acordat lui Horus ca

premiu pentru prima victorie, era chiar localitatea Edfu, consacrată lui Horus de-atunci şi până în zilele noastre.

Tradiţiile afirmă că Edfu a fost locul unde Horus a înfiinţat o topitorie divină de metale, în care se făureau arme unice, din „fier divin". Tot acolo, Horus a instruit o armată de *mesniu* – „Oameni de Metal". Aceştia au fost reprezentaţi pe pereţii templului din Edfu ca având capetele rase, o tunică scurtă cu guler jos şi arme în ambele mâini. O descriere a armei neidentificate, în formă de harpon, , era inclusă în termenii hieroglifici „fier divin" şi „oameni de metal".

Mesniu au fost, conform tradiţiilor egiptene, primii oameni înarmaţi vreodată de zei cu arme făcute din metal. De asemenea, după cum vom înţelege curând din desfăşurarea poveştirii, ei au fost primii oameni înrolaţi de un zeu pentru a lupta în războaiele dintre zei.

Întrucât zona aflată între Aswan şi Edfu era acum asigurată cu străşnicie, iar oamenii-luptători înarmaţi şi instruiţi, zeii s-au declarat gata să pornească spre nord, către vatra Egiptului. Se pare că victoriile iniţiale au întărit de asemenea alianţa zeilor, căci ni se spune că grupului i se alăturase şi zeiţa asiatică Ishtar (pe care textul egiptean o pomeneşte cu numele ei canaaneian, Ashtoreth). Plutind pe cer, Horus i-a strigat lui Ra să cerceteze pământurile de jos.

Iar Horus a spus: „Înaintează, o, Ra! Caută duşmanu care umblă pe jos, pe pământ!"

Atunci Ra, Cel Sfânt, a înaintat; iar Ashtoreth era cu el. Şi s-au uitat după duşmani pe pământ; dar fiecare dintre aceştia era ascuns.

Întrucât duşmanii de la sol erau ascunşi vederii, lui Ra i-a venit o idee: „Şi Ra le-a spus zeilor ce-l însoţeau:

«Haideţi să ne cârmim corabia spre apă, căci duşmanul se ascunde pe pământ.» Şi din acea zi încoace au numit apele «Apele Călătorite»." Dacă Ra putea folosi capacităţile amfibii ale vehiculului său, Horus avea nevoie de o corabia care să plutească pe apă. Prin urmare, i-au dat o barcă, „şi de-atunci şi până acum au numit-o Mak-A (Marele Protector)."

Imediat după aceea, a avut loc prima luptă în care au participat oameni muritori.

Dar şi duşmanii s-au dus pe apă, prefăcându-se în crocodili şi hipopotami, şi au lovit barca lui Ra, Şoimul Orizontului (...).

Atunci Horus, Măsurătorul Înaripat, a venit cu ajutoarele sale, care slujeau de războinici, fiecare chemat pe nume, cu Fierul Divin şi un lanţ în mâini, şi i-au bătut pe crocodili şi pe hipopotami.

Şi au scos din apă şase sute cincizeci şi unu de duşmani în acel loc; i-au ucis în preajma cetăţii.

Iar Ra, Şoimul Orizontului, i-a spus lui Horus, Măsurătorul Înaripat: „Fie ca acest loc să fie cunoscut ca locul unde s-a consacrat a ta victorie în ţinuturile de sud."

După biruirea duşmanilor din cer, de pe uscat şi de pe apă, victoria lui Horus părea completă; iar Thoth a chemat la sărbătorire:

Atunci spusu-le-a Thoth celorlalţi zei: „O, Zei din Ceruri, să se bucure inimile voastre! O, Zei de pe Pământ, să se bucure inimile voastre! Tânărul Horus a adus pacea, după ce a izbutit să facă fapte miraculoase în această campanie."

Cu acea ocazie, Discul Înaripat a fost adoptat ca emblemă a victoriosului Horus

Din ziua aceea, există emblemele de metal ale lui Horus. Horus e cel care şi-a făcut emblemă din Discul Înaripat, punându-l pe partea de dinainte a bărcii lui Ra Pe zeiţa de la miazănoapte şi zeiţa de la miazăzi, înfăţişate ca doi şerpi, le-a aşezat alături.

Iar Horus stătea în spatele emblemei, la bordul bărcii lui Ra, cu Fierul Divin şi lanţul în mână.

În ciuda proclamării lui Horus de către Thoth ca aducător al păcii, pacea încă nu era aproape. În timp ce compania zeilor continua să avanseze spre nord, „au zărit două străluciri pe o câmpie, la sud-est de Teba. Iar Ra i-a spus lui Thoth: «Aceia sunt duşmanii; Horus să-i măcelărească (...).» Şi Horus mare masacru a făcut în rândurile lor."

Încă o dată, cu ajutorul armatei de oameni pe care-i instruise şi înarmase, Horus a învins; iar Thoth a continuat să denumească locurile după triumfurile în luptă.

Dacă prima bătălie aeriană a izbucnit peste liniile de apărare care despărţeau Egiptul de Nubia, la Syene (Aswan), luptele următoare de pe uscat şi apă au adus sub controlul lui Horus meandra Nilului, de la Teba până la Dendra. În vremurile viitoare, acolo aveau să prolifereze mari temple şi palate regale. Se deschisese drumul spre vatra Egiptului.

Timp de mai multe zile, zeii au înaintat spre nord – Horus stând de veghe în cer, cu Discul Înaripat, Ra şi tovarăşii săi navigând pe Nil, iar Oamenii de Metal păzind flancurile, pe maluri. A urmat o serie de ciocniri scurte, dar aprige, denumirile de locuri – bine stabilite în vechea geografie egipteană – arată că zeii atacanţi au ajuns la regiunea lacurilor ce se întindeau în antichitate de la Marea Roşie până la Mediterana (dintre care unele mai există şi astăzi):

Atunci, duşmanii s-au îndepărtat de el, spre miazănoapte. S-au oprit în ţinutul lacurilor, cu faţa spre marea dosnică a Mediteranei; iar inimile le erau pierite de frica lui.

Dar Horus, Măsurătorul Înaripat, i-a urmat îndeaproape, în barca lui Ra, cu Fierul Divin în mână.

Şi toate Ajutoarele lui, înarmate cu arme făurite din fier, s-au rânduit în jur.

Dar încercarea de a-i încolţura şi de a-i prinde în cursă pe inamici nu a reuşit. „Timp de patru zile şi patru nopţi, a cutreierat apele în urmărirea lor, fără a vedea măcar unul." Atunci, Ra l-a sfătuit să urce din nou cu Discul Înaripat, iar de astă dată Horus i-a putut vedea pe duşmanii care fugeau; „şi-a azvârlit Lancea Divină după ei şi i-a ucis, şi mare prăpăd a făcut printre ei. Şi a mai adus o sută patruzeci şi doi de prizonieri duşmani în partea de la prova a bărcii lui Ra," unde au fost executaţi sumar.

Inscripţia din templul de la Edfu continuă pe un alt panou, căci şi în acel Război al Zeilor începe un nou capitol. Inamicii care reuşiseră să scape „s-au îndreptat pe lângă Lacul din Miazănoapte, mergând spre Mediterana, unde doreau să ajungă navigând prin ţinutul lacurilor. Dar zeii le-a lovit inimile (cu frică) şi când au ajuns în mijlocul apelor, fugind, s-au abătut dinspre lacul de la apus spre apele care au legătură cu lacurile din regiunea Mer în scopul de a se uni acolo cu duşmanii care erau în Ţara lui Seth."

Aceste versete nu oferă numai informaţii geografice, ele îi identifică, totodată, pentru prima oară, pe „duşmani". Conflictul se transferase spre salba de lacuri care,

în antichitate, într-o mult mai mare măsură decât astăzi, despărţea Egiptul propriu-zis de peninsula Sinai. La est, dincolo de această barieră lichidă, se întindea domeniul lui Seth – adversarul de odinioară şi ucigaşul lui Osiris, tatăl lui Horus. Seth, aflăm acum, era inamicul împotriva căruia avansaseră forţele lui Horus dinspre sud. Iar acum, Horus ajunsese la linia care despărţea Egiptul de Ţara lui Seth.

Un timp, luptele au cunoscut o pauză, în timpul căreia Horus şi-a adus în linia întâi Oamenii de Metal, iar Ra a ajuns la faţa locului cu barca. Inamicii s-au regrupat şi ei, după care au traversat înapoi apele, urmând o bătălie importantă. De astă dată, au fost capturaţi şi executaţi trei sute optzeci şi unu de inamici (textul nu prezintă cifra victimelor din tabăra lui Horus), iar Horus, alergând pe urmele lor, a traversat apele, pătrunzând pe teritoriul lui Seth.

Atunci, conform inscripţiei din marele templu de la Edfu, Seth s-a înfuriat atât de tare încât a ieşit în faţa lui Horus, antrenându-l într-o serie de lupte – la sol şi în aer – pentru a se confrunta ca de la zeu la zeu. Despre aceste ciocniri s-au găsit mai multe versiuni, după cum vom vedea. Interesant, în momentul de faţă, este faptul subliniat de E.A. Wallis Budge în *The Gods of the Egyptians*: şi anume, că în prima participare a oamenilor la Războaiele Zeilor, oştirea omenească înarmată cu Fierul Divin a fost cea care i-a adus victoria lui Horus: „E destul de clar că şi-a datorat succesele în primul rând superiorităţii armelor cu care erau înzestraţi el şi oamenii lui, şi materialului din care erau făcute."

Astfel, conform scrierilor egiptene, omul a învăţat să ridice spada împotriva omului.

Când toate luptele s-au sfârşit, Ra şi-a exprimat satisfacţia faţă de realizările „acestor Oameni de Metal ai lui Horus" şi a hotărât ca, de-atunci începând, „să locuiască

în sanctuare" şi să fie slujiţi cu libaţii şi ofrande „ca răsplată, căci i-au ucis pe duşmanii zeului Horus". Ei s-au aşezat la Edfu, capitala Egiptului Superior a lui Horus, şi la This (Tanis în greacă, biblicul Zo'an), capitala Egiptului Inferior a zeului. Cu timpul, şi-au depăşit rolul strict militar, ajungând la titlul de Samsu-Hor („Asistenţi ai lui Horus"), servind ca emisari şi ajutoare umane.

S-a stabilit că inscripţia de pe pereţii templului din Edfu era copia unui text cunoscut scribilor egipteni din surse mai vechi, când însă şi de cine a fost compus textul iniţial, nu ştie nimeni. Savanţii care au studiat inscripţia au tras concluzia că datele exacte geografice şi de altă natură din text indică (folosind cuvintele lui E.A. Wallis Budge) „că nu avem de-a face numai cu evenimente mitologice; este aproape sigur că înaintarea triumfală atribuită lui *Hor-Behutet* (Horus din Edfu) se bazează pe faptele unui invadator victorios care s-a stabilit la Edfu în cele mai vechi timpuri."

La fel ca în cazul tuturor textelor egiptene istorice, şi acesta începe cu o dată calendaristică. „În anul 363". Asemenea date indică întotdeauna anul din domnia faraonului la care se referă evenimentul: fiecare faraon avea primul său an, al doilea an şi aşa mai departe. Textul respectiv însă nu se ocupă de problemele regilor, ci de chestiuni divine – un război între zei. Prin urmare, textul relatează evenimente care au avut loc în „anul 363" din domnia anumitor zei şi ne duce înapoi, în vremurile de demult, când Egiptul era stăpânit de zei, nu de oameni.

Tradiţiile egiptene nu lasă nici o îndoială că au existat într-adevăr asemenea timpuri. Istoricul grec Herodot (secolul al V-lea î.Ch.), cu ocazia vizitei sale prelungite în Egipt, a aflat de la preoţi amănunte despre dinastiile şi domniile faraonice. „Preoţii," a scris el, „au spus că Mên a

fost primul rege al Egiptului şi că el a înălţat zăgazul care apără oraşul Memphis de revărsările Nilului," abătând albia râului şi în continuare construind Memphisul pe terenul astfel dobândit. „Pe lângă aceste lucrări, au mai spus preoţii, a clădit templul lui Vulcan, care se înalţă lângă oraş, o construcţie vastă, foarte vrednică de a fi pomenită.

În continuare, mi-au citit de pe un papirus numele a trei sute treizeci de monarhi care au fost urmaşii lui la tron. În acest număr de succesori se înscriau optsprezece regi etiopieni şi o regină băştinaşă, toţi ceilalţi au fost regi egipteni."

Apoi, preoţii i-au arătat lui Herodot şiruri de statui reprezentându-i pe faraonii succesivi şi i-au povestit diverse detalii despre unii dintre aceşti regi şi pretenţiile lor de ascendenţă divină. „Făpturile reprezentate de acele imagini erau într-adevăr foarte departe de a fi zei," a comentat Herodot; „totuşi", a continuat el:

În timpurile dinaintea lor, altfel au stat lucrurile: pe-atunci, Egiptul avea cârmuitori zei, care locuiau pe Pământ cu oamenii, unul dintre ei fiind întotdeauna suprem deasupra celorlalţi.

Ultimul dintre aceştia a fost Horus, fiul lui Osiris, pe care grecii îl numeau Apollo. El l-a detronat pe Typhon şi a domnit peste Egipt ca rege-zeu.

În cartea sa *Împotriva lui Apion*, istoricul evreu din secolul I Flavius Josephus a citat ca sursă despre istoria Egiptului scrierile unui preot egiptean numit Manetho. Aceste scrieri nu s-au găsit niciodată; dar orice îndoială privitoare la existenţa unui asemenea istoric s-a risipit când a ieşit la iveală faptul că lucrările lui formau baza mai multor opere ale istoricilor greci ulteriori. În prezent, se ştie cu certitudine că Manetho (numele său hieroglific

însemna „Darul lui Thoth"), cu adevărat mare preot şi cărturar, a compilat istoria Egiptului în mai multe volume, la porunca regelui Ptolemeu Philadelphus, în jurul anului 270 î.Ch. Manuscrisul original a fost depus în marea bibliotecă din Alexandria, pentru a pieri acolo laolaltă cu nenumărate alte documente de o valoare inestimabilă, când clădirea şi conţinutul ei au fost incendiate de cuceritori musulmani, în A.D. 642.

Manetho a fost primul istoric cunoscut care i-a împărţit pe conducătorii Egiptului în dinastii – sistem continuat până în zilele noastre. Lista Regilor întocmită de el – cu numele, perioadele de domnie, ordinea succesiunii şi alte informaţii pertinente – s-a conservat în primul rând prin intermediul scrierilor lui Iulius Africanul şi ale lui Eusebius din Caesarea (în secolele al III-lea şi al IV-lea d.Ch.). Acestea, precum şi alte versiuni, bazate pe Manetho, confirmă că el l-a înscris ca prim domnitor din prima dinastie a faraonilor pe regele Mên (în greacă Menes), unul şi acelaşi pe care l-a menţionat Herodot, pe baza propriilor sale cercetări în Egipt.

De atunci, acest fapt a fost confirmat de descoperirile moderne, ca Tăbliţa lui Abydos (Fig. 7), în care Faraonul Seti I, însoţit de fiul său, Ramses al II-lea, înşiră numele a şaptezeci şi cinci de predecesori ai săi. Primul nominalizat este Mena.

Dacă Herodot a avut dreptate în privinţa dinastiilor faraonilor egipteni, e posibil să fi spus adevărul şi referitor la un „timp anterior", când „Egiptul avea cârmuitori zei"?

Constatăm că Manetho a fost de aceeaşi părere cu Herodot şi în această problemă. Dinastiile faraonilor, a scris el, au fost precedate de alte patru dinastii – două de zei, una de semizei şi o dinastie tranzitorie. La început, a scris el, şapte mari zei au domnit peste Egipt, pe o perioadă totală de 12.300 de ani:

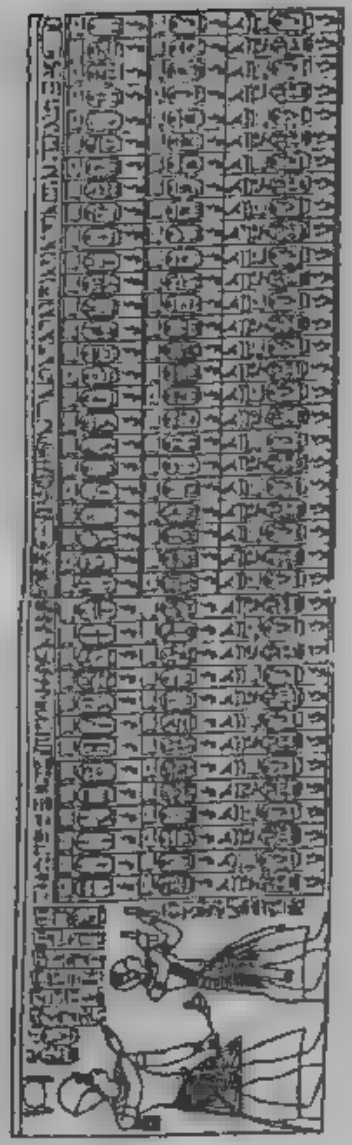

Figura 7

Ptah a domnit	9.000 de ani
Ra a domnit	1.000 de ani
Shu a domnit	700 de ani
Geb a domnit	500 de ani
Osiris a domnit	450 de ani
Seth a domnit	350 de ani
Horus a domnit	300 de ani
Şapte zei au domnit	12.300 de ani

A doua dinastie a zeilor, a scris Manetho, a constat din douăsprezece conducători divini, dintre care primul a fost zeul Thoth; aceştia au domnit 1.570 de ani. În total, a spus el, nouăsprezece zei au domnit timp de 13.870 ani. Apoi, a urmat o dinastie de treizeci de semizei, care au domnit 3 650 de ani, în total, au fost patruzeci şi nouă de conducători divini şi semidivini ai Egiptului, domnind în total 17.520 de ani. Apoi, vreme de 350 de ani, nu a existat nici un conducător al întregului Egipt; a fost o perioadă haotică, în care zece conducători umani au continuat domnia la This. Numai după aceea a înfiinţat Mên prima dinastie umană a faraonilor şi a construit o nouă capitală, închinată zeului Ptah – „Vulcan" al lui Herodot.

Un secol şi jumătate de descoperiri arheologice şi descifrări ale scrierilor hieroglifice i-a convins pe savanţi că, probabil, dinastiile faraonice au început în Egipt în jurul anului 3100 î.Ch.; ba mai mult, se confirmă că sub un conducător a cărui hieroglifă se citeşte Mên. Acesta a unit Egiptul Superior şi cel Inferior şi a stabilit capitala într-un oraş nou, numit Men-Nefer („Frumuseţea lui Mên" în greceşte Memphis). Ascensiunea lui pe tronul unui Egipt unit urmase într-adevăr unei perioade anarhice, cu ţara dezbinată, după cum declarase Manetho. O inscripţie de pe un artefact cunoscut ca Piatra de la Palermo a păstrat cel puţin nouă nume arhaice ale regilor care nu purtau

decât Coroana Roşie a Egiptului Inferior şi care au domnit înaintea lui Menes. S-au găsit morminte şi artefacte propriu-zise aparţinând regilor arhaici care purtau nume ca „Scorpion", Ka, Zeser, Nanner şi Sma. Sir Flinders Petrie, reputatul egiptolog, a afirmat în *The Royal Tombs of the First Dynasty* şi în alte scrieri că aceste nume corespund cu cele prezentate de Manetho în lista celor zece conducători umani care au domnit la Tanis în secolele haotice. Petrie a propus ca acest grup, care a precedat prima dinastie, să se numească „Dinastia 0".

Un document arheologic major, având de-a face cu regalitatea egipteană, aşa-numitul Papirus din Torino, începe cu o dinastie de zei care îi enumeră pe Ra, Geb, Osiris, Seth şi Horus, urmaţi de Thoth, Maat şi alţii, atribuindu-i lui Horus – la fel cum a făcut şi Manetho - o domnie de trei sute de ani. Acest papirus, care datează de pe vremea lui Ramses al II-lea, înşiră, după conducătorii divini, treizeci şi opt de conducători semidivini „Nouăsprezece Căpetenii ale Zidului Alb şi nouăsprezece Venerabili de la Miazănoapte". Între ei şi Menes, declară Papirusul din Torino, au domnit regi umani sub patronajul lui Horus; epitetul lor era Shamsu-Hor[1].

Ţinând o cuvântare în faţa Societăţii Regale de Literatură din Londra, în 1843, curatorul Antichităţilor Egiptene de la British Museum, dr. Samuel Birch, a anunţat că numărase pe papirus şi pe fragmentele acestuia un total de trei sute treizeci de nume - număr care „coincidea cu cei trei sute treizeci de regi menţionaţi de Herodot".

Chiar dacă se contrazic în unele amănunte, egiptologii convin că descoperirile arheologice confirmă informaţia furnizată de istoricii antici cu privire la dinastiile începute de Menes, în urma unei perioade anarhice de circa zece conducători ai unui Egipt dezbinat, şi că a existat o *perioadă anterioară* când Egiptul era unit sub conducători ale căror nume s-ar fi putut să nu fie altele decât Horus, Osiris şi aşa mai departe. Totuşi, savanţii care găsesc dificil de acceptat faptul că aceşti conducători erau „zei" sugerează că nu au fost decât fiinţe omeneşti „zeificate".

Pentru a lămuri mai bine subiectul, putem începe chiar cu locul ales de Menes pentru a fi capitala Egiptului reunificat. Amplasamentul oraşului Memphis, constatăm, nu a fost stabilit la voia întâmplării, el avea legătură cu anumite evenimente privitoare la zei. Nici modalitatea în care s-a clădit Memphisul nu a fost lipsită de semnificaţii simbolice: Menes a construit oraşul pe o movilă artificială, creată prin devierea Nilului în acel loc şi prin alte îndiguiri extinse, stăvilare şi asanări, pentru recuperarea de terenuri. A făcut acest lucru într-o emulaţie a modului în care luase naştere însuşi Egiptul.

Egiptenii credeau că în ţară a sosit „un foarte mare zeu care a apărut în cele mai vechi timpuri" şi care a găsit-o scufundată sub apă şi noroi. Acesta a întreprins mari lucrări de zăgăzuire şi asanare, literalmente ridicând Egiptul din ape - astfel explicându-se supranumele Egiptului, „Ţara Înălţată". Acest zeu vechi se numea Ptah – un „Zeu al Cerului şi al Pământului". A fost considerat un mare inginer şi meşter artificier.

Vechimea legendei Ţării Înălţate este accentuată de aspectele sale teologice. Nilul e un fluviu liniştit şi navigabil până la Syene (Aswan), cu începere de acolo, cursul apei e înşelător şi obstrucţionat de mai multe cataracte. Aşa cum actualul nivel al Nilului este regularizat de barajul de la Aswan, la fel pare să fi fost situaţia şi în Egiptul preistoric. Ptah, afirmă legendele egiptene, şi-a stabilit baza de operaţiuni pe insula Abu, cea numită din epoca grecească Elefantina, din cauza formei sale; ea se află deasupra primei cataracte a Nilului, la Aswan. În texte şi desene (Fig. 8), Ptah, al cărui simbol era şarpele, este repre-

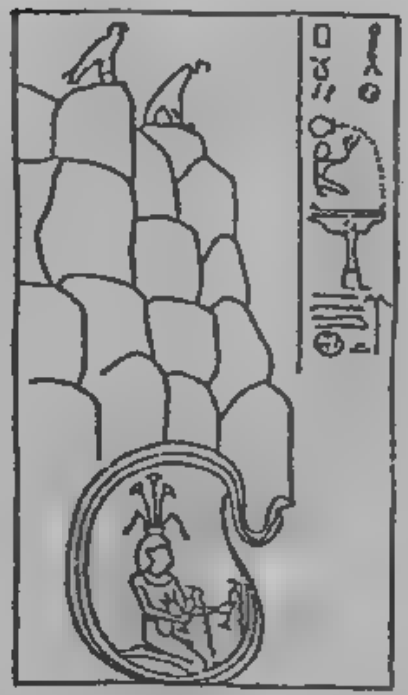

Figura 8

zentat controlând apele Nilului din niște caverne subterane. „El era cel ce păzea ușile care opreau inundațiile, cel ce tragea zăvoarele la momentul potrivit." În limbaj tehnic, suntem informați că, în locul cel mai adecvat din punct de vedere ingineresc, Ptah a construit „caverne gemene" (două rezervoare legate între ele) ale căror valve se puteau deschide și închide, „zăvorî" și descuia, astfel reglând artificial nivelul și curgerea apelor Nilului.

Ptah și alți zei erau numiți, în egipteană, *Ntr* – „Păzitor, Veghetor" Veniseră în Egipt, au scris egiptenii, din *Ta-Ur,* „Țara Străină/Îndepărtată", al cărei nume, *Ur,* însemna „vechi", dar putea fi și denumirea propriu zisă a locului – un loc bine cunoscut din documentele mesopotamiene și biblice străvechiul oraș Ur din sudul Mesopotamiei lar strămtorile Mării Roșii, care făceau legătura între Mesopotamia și Egipt, se numeau *Ta-Neter,* „Locul Zeilor", trecatoarea pe unde veniseră aceștia în Egipt. Faptul că primii zei cu venit din ținuturile biblice ale lui Shem este susținut și de faptul surprinzător că numele acestor zei vechi era de derivație „semitică" (akkadiană). Astfel, Ptah, care nu însemna nimic în egipteană, în limbile semite avea sensul de „cel care făurea lucruri cioplind și deschizând"

În timp – după nouă mii de ani, conform lui Manetho , Ra, un fiu al lui Ptah, a devenit stăpânitorul Egiptului Nici numele lui nu avea nici un înțeles în egipteană, dar, întrucât Ra era asociat cu un corp ceresc luminos, cercetătorii presupun că însemna „strălucitor". Știm cu mult mai mare certitudine că una dintre poreclele lui, *Tem,* avea conotația semitică de „Desăvârșitul, Cel Pur".

Egiptenii credeau că și Ra venise pe Pământ de pe „Planeta Miloanelor de Ani", cu o Barjă Cerească, a cărei parte superioară conică, numită *Ben-Ben* („Pasărea Piramidală"), urma să se conserve ulterior într-un altar construit anume în orașul sacru *Anu* (biblicul *On,* mai cunoscut după numele său grecesc, Heliopolis). În epocile dinastice, egiptenii făceau pelerinaje la acest altar pentru a vedea *Ben-Ben*-ul și alte relicve asociate cu Ra și cu călătoriile celeste ale zeilor Israeliții au fost siliți să i construiască lui Ra orașul numit în Biblie *Pi-Tom* - „Poarta lui Tem".

Preoții din Heliopolis au fost primii care au consemnat tradițiile zeilor din Egipt și au relatat că prima „companie" de zei, condusă de Ra, consta din nouă „Păzitori" – Ra și patru perechi divine care i-au urmat. Primul cuplu divin care a venit la conducere, atunci când Ra s-a săturat

să mai stea în Egipt, a fost alcătuit din propriu. lui copii, masculul *Su* („Uscăciune") și femela *Tefnut* („Umezeală"), principala lor sarcină, conform legendelor egiptene, era aceea de a-l a.uta pe Ra să controleze cerurile de deasupra Pământului.

Shu și Tefnut au servit de exemplu pentru faraonii muritori din epoc.le ulterioare rege.e își alegea ca soție regală propria sora după părintele pământean. Erau urmați pe tronul divin cum ne informează atât legendele, cât și Manetho – de copiii lor, din nou un cuplu frate-soră: *Geb* („Cel Care Îngrămădește Pământul") și *Nut* („Firmamentul Întins").

Atitudinea strict mitologică față de poveștile egiptene despre zei aceea că oamenii primitivi observau Natura și-și imaginau „zei" în fenomenele ei – i-a determinat pe cercetători să presupună ca Geb reprezenta Pământul zeificat, iar Nut, Cerul; și că, numindu-i pe Geb și Nut Mamă și Tată ai zeilor care au domnit în continuare peste Egipt, egiptenii credeau că zeii se născuseră din unirea dintre Pământ și Cer. Dar dacă legendele și versetele din „Textele piramidelor" și „Cartea morților" sunt interpretate într-un mod mai literal, reiese că Geb și Nut erau numiți astfel pe baza activităților legate de apariț a periodică a păsării *Bennu*, de unde grecii au obținut legenda păsării Phoenix un vultur ale cărui pene erau roșii și aurii și care murea și reapărea la intervale de câteva milenii Pentru această pasăre al cărei nume era același cu al vehiculului cu care a aterizat Geb pe Pământ –, Geb s-a angajat în mari lucrări terestre, iar Nut „a întins firmamentul cerului" Se pare că aceste fapte au fost realizate de zei în „Țara Leilor"; acolo, Geb „deschis-a pământul" pentru marele obiect sferic care a coborât din „cerul întins" și a apărut la orizont.

În urma faptelor descrise mai sus, Geb și Nut le-au predat domnia directă asupra Egiptului celor patru copii ai lor lui *Asar* („Atoate-Văzătorul"), pe care grecii îl numeau Osiris, și sorei soției lui, *Ast*, mai cunoscută ca Isis; precum și lui Seth și soției sale, Nephtys *(Nebt-Hat,* „Doamna Casei"), sora lui Isis. De acești zei, care au fost cu adevărat divinități ale Egiptului, se ocupă în cea mai mare parte legendele egiptene, dar, în nici una dintre înfățișările lor (Fig 9), Seth nu este reprezentat fără travestiul său animal chipul nu i se vedea niciodată, iar numele lui continuă să-i sfideze pe egiptologi, chiar dacă e identic cu numele dat în Biblie celui de-al treilea fiu al lui Adam și al Evei.

Figura 9

În cazul celor doi frați care și-au luat de soții propriile surori, zeii s-au confruntat cu o serioasă problemă a succesiunii. Singura soluție plauzibilă era aceea de a împărți regatul. Osiris a primit ținuturile din nord (Egiptul Inferior), iar lui Seth i s-a dat sudul muntos (Egiptul Superior). Cât timp a durat acest aranjament, nu putem decât deduce din cronicile lui Manetho; dar este sigur că Seth nu a fost mulțumit de împărțirea suveranității și a recurs la felurite planuri, pentru a dobândi controlul asupra întregului Egipt.

Savanții au presupus că singurul motiv al lui Seth era pofta de putere. Dar, o dată ce aflăm care erau regulile

de succesiune zeiască, devine posibil să înțelegem profundul efect al acestor reguli asupra afacerilor zeilor (și, în continuare, ale regilor umani). Întrucât zeii (și apoi oamenii) puteau avea, pe lângă soția oficială, una sau mai multe concubine, precum și copii născuți din relații ilicite, prima regulă de succesiune era următoarea: cel dintâi fiu născut de soția oficială avea să fie moștenitorul tronului. Dacă soția oficială nu avea copii, moștenitorul devenea primul născut al oricăreia dintre concubine. Totuși, dacă la un moment dat, chiar și după nașterea primului moștenitor, conducătorului i se năștea un fiu de la propria sa soră soție, acesta îl întrecea pe primul născut, devenind Urmaș Legal.

Această datină a fost cauza multor rivalități și conflicte între Zeii din Cer și de pe Pământ și – presupunem – explică motivația de bază a lui Seth. Sursa acestei ipoteze este tratatul *De Iside et Osirude* („Despre Isis și Osiris"), de Plutarh, istoric-biograf din secolul I d.Ch., care a scris pentru grecii și romanii din vremea lui legendarele istorii ale zeilor din Orientul Apropiat. Sursele egiptene pe care s-a bazat el erau considerate în acea epocă a fi scrieri ale zeului Thoth însuși, care, ca Scrib al Zeilor, a consemnat pentru totdeauna istoriile și faptele lor pe acest Pământ.

„Iar povestea lui Isis și Osiris, omițând părțile ei cele mai semnificative [reținute] și superficiale, este astfel relatată pe scurt," a scris Plutarh în fraza introductivă, spunând în continuare că Nut (pe care grecii o comparau cu zeița lor Rhea) născuse trei fii, primul născut era Osiris, iar ultimul, Seth. De asemenea, ea a adus pe lume și două fiice, Isis și Nephtys. Dar nu toți acești copii erau în realitate ai lui Geb, ci numai Seth și Nephtys. Osiris și fratele său al doilea în aparțineau, de fapt, zeului Ra, care venise pe furiș la nepoata lui Nut; iar Isis era fiica lui Thoth (zeul grec Hermes), care, „fiind de asemenea îndrăgostit

de aceeași zeiță", s-a achitat în diverse moduri „ca recompensă pentru favorurile pe care le primise de la ea".

Prin urmare, situația se prezenta astfel: primul născut era Osiris și, cu toate că nu-l avusese ca tată pe Geb, el avea pretenții mai mari la succesiune, întrucât era procreat de însuși marele Ra. Dar moștenitorul legitim era Seth, fiind conceput de domnitorul Geb și sora sa Nut. Ca și cum atât n-ar fi fost de ajuns, problema s-a complicat și mai mult prin cursa dintre cei doi frați pentru a se asigura că fiul lor urma să fie următorul succesor legitim. Spre a realiza acest lucru, Seth ar fi putut face un fiu numai cu propria sa soră Isis, câtă vreme Osiris putea rezolva chestiunea concepând un copil fie cu Isis, fie cu Nephtys (ambele fiindu-i numai pe jumătate surori). Dar Osiris a zădărnicit intenționat șansele lui Seth de a-și aduce urmașii pe tronul Egiptului, luându-o pe Isis de soție. Atunci, Seth s-a însurat cu Nephtys, dar, întrucât ea îi era soră după ambii părinți, niciunul dintre copiii lor nu se putea califica.

Astfel s-a pregătit decorul pentru furia tot mai violentă a lui Seth față de Osiris, care îl îndepărtase atât de tron, cât și de succesiune.

Conform lui Plutarh, Seth a avut ocazia să se răzbune când „o anumită regină din Etiopia, numită Aso", a venit să viziteze Egiptul. Conspirând cu susținătorii săi, Seth a dat un banchet în cinstea ei, la care i-a invitat pe toți zeii. Pentru acest plan, Seth a construit un cufăr magnific, suficient de încăpător pentru Osiris: „A adus cufărul în sala banchetului; unde, după ce toți cei de față mult l-au admirat Seth [ca pentru a glumi] a promis că avea să-l dăruiască aceluia care încăpea înăuntru. La asta, toți invitații, unul după altul, au intrat în cufăr.

Ultimul dintre toți, Osiris s-a culcat și el înăuntru, la care conspiratorii s-au repezit imediat cu toții, au trântit capacul și l-au bătut în cuie pe dinafară, turnând de ase-

menea peste el şi plumb topit " Apoi, au dus cufărul, cu Osiris închis înăuntru, pe malul mării şi, în locul unde Nilul se varsă în Mediterana, la Tanis, l-au aruncat în mare

Îmbrăcată în straie de doliu şi tămâu-şi o şuviţă de păr în semn de durere, Isis a pornit în căutarea cufărului. „După un timp, a primit veşti mai concrete despre cufăr, cum că valurile mării îl duseseră până pe coastele de la Byblos" (în Libanul de azi) Isis a găsit cufărul cu trupul lui Osiris şi l-a ascuns într un loc părăsit, până avea să găsească o cale de a-l reînvia pe Osiris. Dar Seth a aflat cumva toate astea, a răpit cufărul şi a tăiat trupul lui Osiris în paisprezece bucăţi, pe care le a împrăştiat prin tot Egiptul

Încă o data, Isis a plecat să caute fragmentele risipite ale corpului soţului fratelu ei. Unele variante spun că pe unele le-a îngropat acolo unde le a găsit, punând bazele adoraţiei lui Osiris in acele locuri, altele afirmă că a adunat la un loc părţile găsite, astfel începând cuturna mumificării. Toate confirmă că a găsit mai multe fragmente, cu excepţia unuia singur – falusul lui Osiris.

Totuşi, înainte de a se debarasa de trupul neînsufleţit, a reuşit să extragă „esenţa" lui Osiris şi s-a autoinsemnat cu sămânţa lui, astfel concepându-l şi născându-l pe băiatul Horus. L-a ascuns de Seth în mlaştinile cu papirus din delta Nilului.

S-au găsit multe legende despre evenimentele care au urmat. legende copiate şi recopiate pe papirusuri, alcătuind capitole din „Cartea morţilor" sau folosite ca versete în textele piramidelor Adunate la un loc, ele dezvăluie o mare dramă care a implicat manevre legale, răpiri din motive de stat, o înviere din morţi magică, homosexualitate şi, în sfârşit, un mare război o dramă a cărei miză era Tronul Divin al zeilor

Întrucât toţi păreau să creadă că Osiris pierise fără a lăsa moştenitori, Seth a considerat că avea şansa de a obţine un moştenitor legitim, silind-o pe Isis să-l ia de bărbat A răpit-o şi a ţinut-o prizonieră până când ea a consimţit, dar, cu ajutorul zeului Thoth, Isis a reuşit să evadeze O versiune consemnată pe aşa-numita Stelă Metternich, compusă ca o poveste spusă de Isis cu propriile sale cuvinte, descrie fuga în noapte şi aventurile ei, până a ajuns la mlaştinile unde era ascuns Horus. L-a găsit pe moarte, în urma înţepăturii unui scorpion (Fig 10). Din text se poate deduce că vestea despre agonia fiului ei a determinat-o să evadeze Oamenii care locuiau în mlaştini au ieşit la auzul strigătelor ei, dar nu i-au putut da nici un ajutor Apoi, a sosit o navă spaţială.

Figura 10

Atunci, Isis a strigat spre cer, trimițându-și chemarea spre Barca Milioanelor de Ani.

Și Discul Celest s-a oprit în loc și nu s-a mai clintit din locul unde se afla.

Iar Thoth a coborât, și era înzestrat cu puteri vrăjite, și avea chiar marea putere care a făcut să se nască lumea. Și a spus:

„O, Isis, tu zeiță, atât de glorioasă, care ai cunoștința guru, iată, nici un rău nu i se va întâmpla copilului Horus, căci apărat este de Barca lui Ra.

Am sosit în această zi cu Barca Discului Ceresc din locul unde se găsea ieri. La lăsarea nopții, această Lumină va alunga [otrava] pentru însănătoșirea lui Horus (...).

Am coborât din cer ca să salvez copilul pentru mama lui."

Reînviat din morți de către măiastrul Thoth și, cum spun unele texte, imunizat pentru totdeauna în urma tratamentului primit, Horus a crescut ca *Netch-atef*, „Răzbunător al Tatălui Său". Educat și instruit în artele marțiale de către zeițe și zei alăturați lui Osiris, a fost crescut ca Prinț Divin, demn de asocierea celestă. Apoi, într-o zi, a apărut în fața Sfatului Zeilor, pentru a revendica tronul lui Osiris.

Dintre numeroșii zei care au fost surprinși de apariția lui, nici unul nu s-a mirat mai mult decât Seth. Toți păreau să se întrebe: l-a procreat într-adevăr Osiris pe fiul său? Conform descrierii dintr-un text cunoscut ca „Papirusul Chester Beatty Nr. 1", Seth a propus ca deliberările zeilor să se scarteze, pentru a i se da posibilitatea să discute pașnic problema cu nepotul său nou-apărut. L-a invitat pe Horus să „vină, să petrecem o zi fericită în casa mea", iar Horus a acceptat. Dar lui Seth nu-i stătea mintea la împăcare, ci la înșelătorie.

Și când s-a înserat, patul a fost așternut pentru dânșii și culcatu-s-au cei doi.

Iar în puterea nopții, Seth și-a făcut mădularul să se întărească și l-a vârât între coapsele lui Horus.

La următorul sfat al zeilor, Seth a cerut ca Funcția de Cârmuitor să i se hotărască lui, Horus fiind descalificat indiferent dacă era sau nu din spița lui Osiris, acum avea în el sămânța lui Seth, dându-i dreptul de a-i succede, nu de a-i precede, lui Seth!

Apoi, a venit rândul lui Horus să-i ia prin surprindere pe zei. Când Seth și-a slobozit sămânța, „am prins-o între mâini", a spus Horus. Dimineața, i-a arătat-o mamei sale, spunându-i ce se întâmplase. Atunci, Isis l-a pus pe Horus să și erecteze membrul și să-și verse sămânța într-un vas. După aceea, a ieșit în grădina lui Seth și a turnat sămânța lui Horus peste salata pe care Seth, fără a bănui nimic, a mâncat-o. Așa că, a anunțat Horus, „nu numai că sămânța lui Seth nu e în mine, ci sămânța *mea* este *în el*! Seth e cel care rămâne nedemn!"

Încercați, zeii l-au chemat pe Thoth, ca să rezolve dilema. El a verificat sămânța pe care Horus i-o dăduse mamei lui, păstrată de Isis într-un ulcior; a confirmat că era a lui Seth. Apoi, i-a examinat acestuia trupul pe dinăuntru și a constatat că într-adevăr conținea sămânța lui Horus...

Înfuriat, Seth n-a așteptat continuarea discuției. Numai o luptă pe viață și pe moarte mai putea hotărî acum rezultatul, a strigat el, plecând.

Până atunci, potrivit lui Manetho, Seth domnise trei sute cincizeci de ani. Dacă la aceștia adunăm perioada – de treisprezece ani, se presupune – necesară lui Isis pentru a găsi cele treisprezece fragmente din trupul dezmembrat al lui Osiris, era într-adevăr „în anul 363" când Ra s-a întâlnit cu Horus în Nubia, pentru ca de acolo să-l înso

țească în războiul contra „Dușmanului" În „Horus, zeul regal al Egiptului", S B. Mercer rezumă opiniile savanților asupra acestui subiect cu impresionantele cuvinte „Povestea conflictului dintre Horus și Seth reprezintă un eveniment istoric."

Conform inscripției din templul de la Edfu, prima luptă față-în-față dintre Horus și Seth a avut loc la „Lacul Zeilor", cunoscut cu începere de la acea dată sub numele de „Lacul Bătăliei". Horus a reușit să-l lovească pe Seth cu Lancea Divină, când Seth a căzut, Horus l-a capturat și l-a adus în fața lui Ra „Sulița sa era în gâtul lui [Seth] și picioarele celui rău erau înlănțuite, iar gura îi fusese închisă dintr-o lovitură cu ghioaga zeului [Horus]." Ra a hotărât ca Isis și Horus să le facă ce doreau lu. Seth și celorlalți „conspiratori" prinși.

Dar, când Horus a început să execute prizonieni tăindu-le capetele, lui Isis i s-a făcut milă de fratele ei Seth și l-a eliberat Despre urmările acestui moment există mai multe variante, inclusiv cea cunoscută ca „Al Patrulea Papirus Sallier", conform majorității, eliberarea lui Seth l-a înfuriat atât de tare pe Horus încât acesta a decapitat-o pe propria lui mamă, Isis, dar zeul Thoth i-a pus la loc capul tăiat și a înviat-o. (Același incident este relatat și de Plutarh.)

După ce a scăpat, Seth s-a ascuns la început într-un tunel subteran. Au trecut șase zile, apoi a urmat o serie de lupte aeriene. Horus și-a luat zborul cu un *Nar* („Stâlp Arzător"), care era reprezentat ca o navă alungită, cilindrică echipată cu stabilizatoare sau aripioare Vârful ei avea doi „ochi" care își schimbau incontinuu culoarea, din albastru în roșu și înapoi, din coadă erau înfățișate ieșind limbi ca ale unui motor cu reacție (Fig. 11); din față, alcătuirea răspândea raze (Textele egiptene, scrise toate de discipolii lui Horus, nu conțin nici o descriere a vehiculului aerian al lui Seth.)

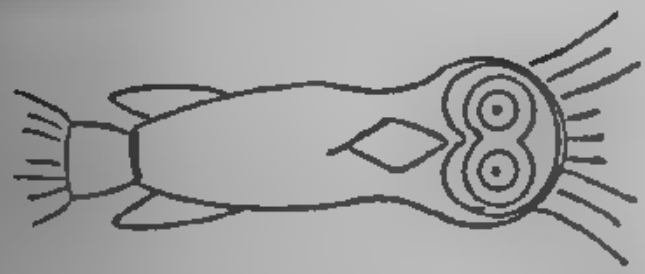

Figura 11

Textele descriu o luptă care s-a desfășurat în lung și-n lat, iar primul lovit a fost Horus atins de un trăsnet aruncat din vehiculul lui Seth *Nar*-ul și-a pierdut un „ochi", iar Horus a continuat lupta din Discul Înaripat al lui Ra. De acolo, a tras în Seth cu un „harpon"; lovit, Seth și-a pierdut testiculele

Insistând asupra naturii armei, W. Max Müller a scris, în „Mitologia egipteană", că avea „un cap straniu, imposibil din punct de vedere practic", iar textele hieroglifice o mai numeau „arma celor treizeci". După cum dezvăluie reprezentările antice (Fig. 12a), „harponul" era într-adevăr o ingenioasă rachetă cu trei componente într-unul singur; după ce era lansată prima rachetă, cea mai mare, rămânea pe loc, pentru a porni și cele două rachete mai mici. Denumirea („arma celor treizeci") sugerează că era ceea ce în zilele noastre se numește Rachetă cu Focoase Multiple, fiecare proiectil conținând câte zece focoase.

Printr-o pură coincidență, dar probabil fiindcă circumstanțele asemănătoare duc la conotații similare, Corporația McDonnell Douglas din St Louis, Missouri și-a numit racheta navală cu ghidaj, recent construită, „Harponul" (Fig. 12b)

Zeii cei mari au chemat la un armistițiu și din nou i-au convocat pe adversari în fața Sfatului Zeilor. Detaliile despre deliberări se pot deduce dintr-un text înscris pe o co-

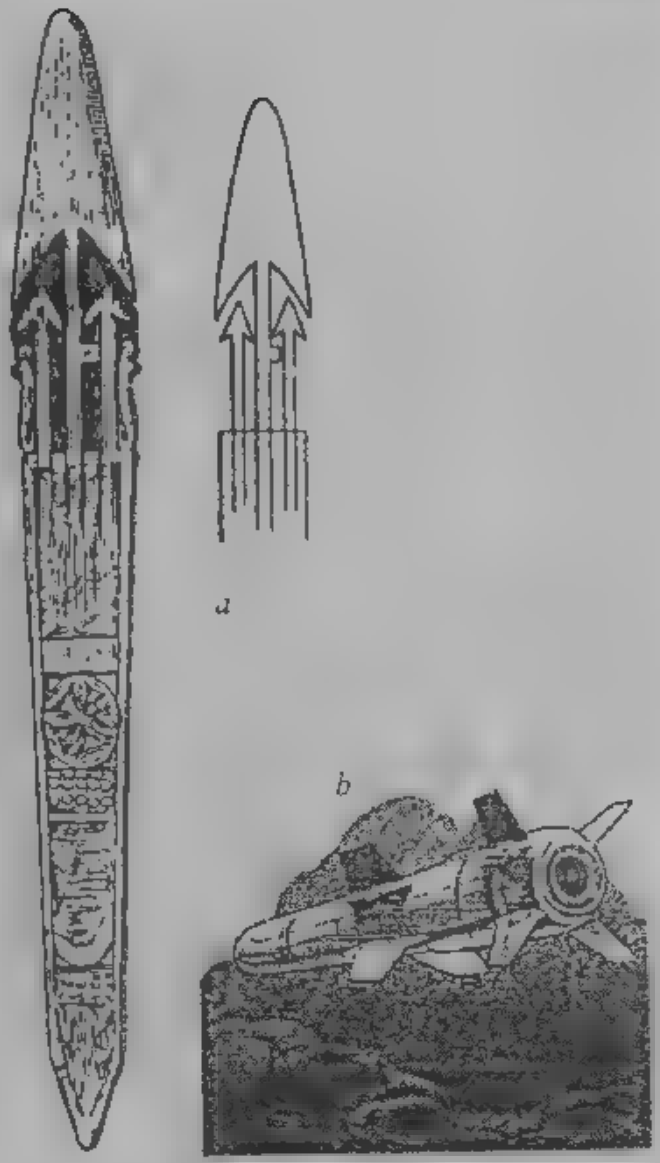

Figura 12

loană de piatră de către Faraonul Shabako (secolul al VIII lea î Ch.), care a declarat că textul e o copie făcută după un sul de piele foarte vechi, „mâncat de viermi", care a fost găsit îngropat în marele templu al lui Ptah din Memphis. La început, Sfatul a reîmpărțit Egiptul între Horus și Seth, pe linia de diviziune din timpurile lui Osiris, dar Geb avea alte intenții și a respins hotărârea, căci îl preocupa problema continuității: cine avea să „deschidă corpul" generațiilor succesive? Seth, pierzându-și testiculele, nu mai putea avea urmași... Și astfel, Geb, „Domnul Pământ, i-a dat moștenire lui Horus" întregul Egipt. Lui Seth i s-a dat un dominion din afara Egiptului, în continuare, egiptenii declară că el a devenit o zeitate asiatică.

Sfatul Zeilor a adoptat unanim recomandarea. Măsura sa finală este descrisă în „Papirusul lui Hunefer" astfel

Horus a triumfat în prezența întregii adunări a zeilor I s-a dat suveranitatea asupra lumii, iar stăpânirea lui se întinde până în cele mai îndepărtate regiuni ale Pământului

Tronul zeului Geb i-a fost adjudecat, deopotrivă cu rangul care fusese întemeiat de zeul Shu.

Această legitimare, spune în continuare papirusul

a fost oficializată prin decrete [înregistrată] în Camera Documentelor

S-a înscris pe o tăbliță de metal potrivit poruncilor tale ale tău Ptah (..)

Zeii cerești și zeii pământești se pun în slujba fiului tau Horus. Îl urmează în Sala Hotărârilor. Va domni peste ei

3

RACHETELE LUI ZEUS ȘI ALE LUI INDRA

După ce a vizitat Egiptul, în secolul al V-lea î.Ch., Herodot a fost convins că de la egipteni obținuseră grecii conceptele și credințele lor teiste, scriind pentru compatrioții lui, Herodot a folosit numele zeilor greci pentru a descrie divinitățile egiptene corespunzătoare.

Convingerea sa asupra originii egiptene a teologiei grecești nu izvora numai din atributele și sensurile comparabile ale numelor zeilor, ci și (mai ales) din similitudinile povestirilor despre ei. Dintre acestea, o paralelă șocantă trebuie să-l fi frapat cu siguranță ca fiind mai mult decât o simplă coincidență: era povestea castrării unui zeu de către altul, în lupta pentru supremație.

Sursele grecești din care s-a putut inspira Herodot sunt, din fericire, încă disponibile: diverse opere literare, ca „Iliada" lui Homer; „Odele" lui Pindar din Teba, scrise și cunoscute chiar înaintea perioadei lui Herodot; și, în primul rând, „Teogonia" („Genealogia divină") a lui Hesiod, un scriitor originar din Askara, în Grecia centrală, care a creat această operă, precum și „Lucrări și zile", în secolul al VIII-lea î.Ch.

Poetul Hesiod a preferat să atribuie scrierea „Teogoniei" muzelor, zeițele muzicii, literaturii și ale celorlalte arte, despre care scria că l-au încurajat să „celebrez în cântec" istoriile „veneratului neam de zei, de la începuturi (..) și apoi să cânt despre neamul oamenilor și al giganților

lor puternici, și astfel să bucur inima lui Zeus în Olimp". Toate acestea s-au întâmplat într-o zi când Hesiod își păstorea mieii lângă Muntele Sfânt, care era sălașul lor.

În pofida acestei introduceri pastorale, povestea zeilor dezvăluită lui Hesiod conținea mai mult pasiune, revoltă, violențe și mutilări; și, de asemenea, lupte și războaie globale. Cu toată glorificarea în imnuri a lui Zeus, nu există nici o încercare de a escamota suita de violențe sângeroase care au dus la supremația sa. Tot ceea ce cântau muzele, Hesiod scria, și „aceste lucruri le-au cântat muzele cele nouă fiice ale lui Zeus".

Adevărat, la început Haosul a luat ființă
Iar apoi, Geea cea cu piept larg (...).
Și tenebrosul Tartar, 'n-adâncurile Terrei cu căi bătute,
și Eros, cel mai frumos dintre nemuritorii zei (...)
Din Haos s-au ivit Erebus și neagra Nyx;
iar din Nyx născutu-s-au Aether și Hemera.

Primul grup de zei cerești s-a desăvârșit când *Geea* („Pământul") l-a născut pe *Uranus* („Cerul Înstelat"), după care l-a luat de soț pe propriul ei dintâi născut, pentru a putea fi inclus în Prima Dinastie a zeilor. Pe lângă Uranus, la scurt timp după moartea lui, Geea a mai născut-o și pe grațioasa lui soră Ureea, și pe „Pontus, sterpul Abis cu furtunile lui pustiitoare".

Apoi, s-a născut generația următoare de zei – progenitorii celor șase perechi dintre Geea și Uranus:

După aceea s-a culcat cu Uranus,
și a născut pe Okeanos, cel cu volburi adânci;
Pe Coeus și Crius și Hyperion și Iapetus,
Pe Theea și Rhea, Themis și Mnemosyne,

Şi pe Phoebe cea încoronată cu aur, şi pe frumoasa Thetys
În urmă lor s-a născut Cronos, răul,
cel mai mic şi mai cumplit dintre copiii ei.

În ciuda faptului că aceste douăsprezece odrasle proveneau din împerecherea unui fiu cu propria lui mamă, copiii – şase băieţi, şase fete – erau vrednici de originile lor divine. Dar Uranus devenind tot mai pătimaş, progeniturile care au urmat – deşi de o forţă fizică formidabilă – au prezentat diverse diformităţi. Primii dintre „monştrii" născuţi au fost cei trei ciclopi, Brontes („Tunătorul"), Steropes („Făuritorul Fulgerului") şi Arges („Cel Ce Face Razele"), „în toate celelalte erau asemenea zeilor, dar numai un singur ochi aveau în mijlocul frunţii; şi se numeau «Glob-de-ochi» (ciclopi), fiindcă numai un singur glob ocular le stătea în frunte".

„Şi iarăşi, alţi trei fii s-au născut din Geea şi Uranus, mari şi viteji fără seamăn: Cottus şi Briareos şi Gyes, cutezători copii." De proporţii gigantice, cei trei au fost numiţi Hekatoncheires („Cei Cu O Sută De Braţe"): „Din umeri le creşteau câte o sută de braţe, de nu te puteai apropia, şi fiecare avea câte cincizeci de capete pe umeri."

„Iar Cronos îşi ura pofticiosul părinte," scrie Hesiod; dar „Uranus se bucura de relele lui fapte."

Atunci, Geea „a dat formă unei mari seceri şi le-a destăinuit planul dragilor ei fii," ca „păcătosul tată să fie pedepsit pentru „murdăriile-i mârşave": să i taie lui Uranus organele genitale, punând capăt pornirilor lui sexuale. Dar „frica i-a cuprins pe toţi"; şi numai „marele Cronos, cel rău, a avut curaj".

Şi astfel, Geea i-a dat lui Cronos secera pe care o făcuse din cremene cenuşie şi l-a ascuns în odăile ei, care se aflau lângă Marea Mediterană, punându-l să „stea la pândă".

Iar Uranus a venit la ceas de noapte, râvnind la dragoste;
şi s-a culcat lângă Geea, întinzându-se peste ea
Atunci fiul, din ascunzătoare
a întins mâna stângă să apuce ; iar în dreapta ţinea
secera mare şi lungă cu dinţi tăioşi
Cu iuţeală, a tăiat părţile bărbăţiei tatălui său
şi le-a aruncat, în spatele-i să cadă (...)
în valurile mării.

Fapta era consumată, dar castrarea lui Uranus nu i-a întrerupt complet linia urmaşilor. În timp ce îi şiroia sângele, o parte dintre stropi au impregnat-o pe Geea, care a rămas grea şi le-a născut „pe puternicile Erinii" (Furiile feme eşti ale răzbunării) „şi pe marii Giganţi cu armuri luminoase, ţinând în mâini suliţe lungi, şi pe Nimfele care Melii se numesc [«Nimfele copacului de cenuşă»]." Din organele genitale castrate, purtate de curenţii marini, lăsând în urmă o dâră de spumă, până în insula Cipru, „s-a ivit o groaznică şi fermecătoare zeiţă (...) zei şi oameni o numesc *Afrodita* [«Cea Din Spuma Mării»]."

Mutilat, Uranus i-a chemat pe zeu-monştri să-l răzbune. Propriii lui copii, a strigat el, deveniseră *Titani*, Trădători care au „trădat şi făcut cu îngâmfare infama faptă"; acum, trebuia ca zeii ceilalţi să se asigure „că răzbunarea avea să urmeze". Speriat, Cronos i-a închis pe ciclopi şi pe ceilalţi giganţi monstruoşi într-o temniţă îndepărtată, pentru ca nici unul să nu răspundă chemării lui Uranus.

În tot acest timp, pe când Uranus era ocupat să-şi aducă pe lume propriile progeniturii, ceilalţi zei proliferau şi ei, copiii lor purtau nume indicându-le atributele – în genere, binevoitoare. Acum, după fapta cea rea, zeiţa Nyx a răspuns la apel, născând zeităţile răului: „A făcut Destinele şi nemiloasele Soarte răzbunătoare: Clotho [«Depă-

nătoarea»] și Lachesis [«Aruncătoarea sorților»] și Atropos [«Inevitabilul»] (..) A odrăslit Osânda și Soarta Neagră și Moartea (.) și Vina și Dureroasa Jale ( ) Foametea și Tristețile " Și a mai adus pe lume „Înșelăciunea și Sărăcia (..), precum și Lupta, Bătăliile, Omorurile, Uciderile, Certurile, Vorbele Mincinoase, Disputele, Nelegiuirea și Ruina." La sfârșit de tot, Nyx a născut-o pe *Nemesis* („Răzbunarea"). Chemarea lui Uranus primise răspuns: luptele, bătăliile și războaiele începuseră să circule printre zei.

În această lume primejdioasă, Titanii aduceau la lumină cea de-a treia generație de zei. Temându-se de pedeapsă, se țineau strâns unii, cinci sau șase frați căsătorindu-se cu cinci-șase dintre propriile lor surori. Dintre aceste cupluri divine frate-soră, cel mai important era Cronos-Rhea, căci Cronos, din cauza faptei sale îndrăznețe, preluase conducerea printre zei. Din unirea lor, Rhea a dat naștere la trei fiice și trei fii: Hestia, Demeter și Hera, și Hades, Poseidon și Zeus.

Nici nu se năștea bine câte un copil, că „marele Cronos îl înghițea pe fiecare (...), hotărât ca nici un altul dintre mândrii Fii ai Cerului să nu primească rang regesc printre zeii nemuritori". Motivul de a-și elimina propriile progenituri, înghițindu-le, ținea de o profeție pe care o auzise și anume că „oricât ar fi fost de puternic, îi era sortit să fie învins de propriul lui fiu": Soarta urma să repete cu Cronos ceea ce-i făcuse el tatălui său.

Dar Soarta nu putea fi ocolită. Știind despre șiretlicurile lui Cronos, Rhea l-a ascuns pe ultimul născut, Zeus, pe insula Creta. Lui Cronos i-a dat în locul copilului „o piatră mare înfășată în scutece". Neobservând înșelăciunea, Cronos a înghițit piatra, crezând că era micul Zeus. Nu peste mult, a început să vomite, regurgitându-i unul câte unul pe toți copiii înghițiți înainte.

„Cu trecerea anilor, puterea și voinicele membre ale prințului [Zeus] creșteau repede." Un timp, ca vrednic nepot al patimașului Uranus, Zeus s-a ținut după zeițe frumoase, adesea având necazuri cu partenerii lor zei. Apoi însă și-a îndreptat atenția spre problemele de stat. De zece ani, avea loc un război între Titanii bătrâni, „domneștii Titani de pe înaltul Munte Othyres" (care era sălașul lor), și zeii mai tineri, „pe care Rhea cea cu păr bogat i-a născut din unirea cu Cronos" și care s-au instalat vis-à-vis, pe Muntele Olimp. „Cu amarnică mânie au luptat continuu între ei, vreme de zece ani în cap, iar aspra bătălie nu se apropia de sfârșit din nici o parte, motivul războiului rămânând în echilibru."

Oare această luptă nu era decât punctul culminant al deteriorării relațiilor între coloniile zeiești învecinate, o izbucnire de rivalitate între zeițe și zei consangvinizați și infideli (mamele culcându-se cu fiii lor și unchii fecundându-și nepoatele) sau era prima manifestare a eternei rebeliuni a tineretului contra vechiului regim? „Teogonia" nu oferă un răspuns clar, dar legendele și piesele de teatru grecești ulterioare sugerează că toate motivele de mai sus se combinaseră spre a provoca un „război îndărătnic" și prelungit între zeii tineri și cei bătrâni.

Zeus a găsit în acest război interminabil șansa de a acapara domnia asupra zeilor și, prin urmare – cu sau fără bună știință –, a împlini destinul rezervat tatălui său, Cronos, înlăturându-l de la putere.

Ca primă măsură, Zeus „i-a eliberat din ucigătoarele lor cătușe pe frații tatălui său, fiii lui Uranus, pe care tatăl lui, în nesocotința sa, îi legase". Recunoscători, cei trei ciclopi i-au dat armele divine pe care Geea le ascunsese de Uranus: „Tunetul, Trăsnetul cu Raze și Fulgerul". De asemenea i-au dat lui Hades un coif vrăjit, care îl făcea invi-

zibil pe cel care-l purta pe cap, iar Poseidon a primit un trident magic, cu care putea face sa se cutremure pământul şi marea.

Pentru a-i ospăta şi a-i revigora pe Hekatoncheires după îndelungata lor captivitate, Zeus le-a oferit celor trei „nectar şi ambrozie, aceleaşi pe care le mănâncă zeii"; apoi, li s-a adresat cu cuvintele

Ascultaţi-mă,
O, luminoşi copii ai lui Uranus şi ai Geei,
să vă pot spune ce mă leagă inima din mine.
De multă vreme, noi cei
ce ne-am născut din Cronos, şi zeii Titani,
luptăm unii cu alţii în fiecare zi
spre a învinge şi a triumfa.
Vreţi a vă arăta acum uriaşa forţă şi putere
şi pe Titani să-i înfruntaţi în cruntă încleştare?

Iar Cottus, unul dintre Cei Cu O Sută De Braţe, i-a răspuns: „Divinule, spui lucruri pe care le cunoaştem bine (...) prin fapta ta, venit am înapoi din bezna neagră şi din nemiloasele catuşe. Aşadar, azi, cu un scop limpede şi sfaturi cugetate îţi vom sluji puterea în groaznicul război şi vom lupta contra Titanilor în bătălie grea."

Astfel, „toţi cei născuţi din Cronos, împreună cu cei puternici şi temuţi, de o copleşitoare forţă, pe care Zeus i-a scos la lumină (...) cu toţii, bărbaţi şi femei, au aţâţat în acea zi ura bătăliei." Rânduiţi contra acestor Olimpieni erau Titanii bătrâni, care şi ei „s-au grăbit să le îngroaşe forţele".

Izbucnind bătălia, ea s-a întins pe tot Pământul şi în ceruri:

Nemărginita mare mugea cumplit în jur,
pământul se ciocnea cu zgomot
Cerul cel larg se zguduia, gemea,
iar marele Olimp se clătina din temelie
sub şarja zeilor nemuritori.
De la adâncul sunet al paşilor,
de la temuta lovitură a armelor lor tari,
cutremuratul greu ajunse până-n Tartar.

Iată un vers care aminteşte de textul Manuscriselor de la Marea Moartă, „Teogonia" aminteşte strigătele de luptă ale zeilor în război:

Astfel atunci îşi aruncau amarnicele
trăsnete unul spre altul,
Şi strigătul armatelor amândurora când răcneau
a răzbătut până în înstelatul cer
cum se ciocneau cu ţipete de bătălie.

Zeus însuşi lupta din răsputeri, folosindu-şi Armele Divine la puterea maximă. „Din ceruri, în faţa Muntelui Olimp, se repezea-nainte, azvârlindu-şi trăsnetul. Fulgerele zburau groase şi repezi din puternica lui mână, Tunet şi Trăsnet laolaltă învârtejindu-se ca o flacără zdrobitoare. Pământul mănos se răscolea arzând, iar codrul întins trosnea de flăcări peste tot. Toată ţara clocotea, precum şi râurile ei, apă dulce şi marea cea sărată."

Apoi Zeus a aruncat o Piatră-a-Tunetului (Fig. 13) spre Muntele Othyres; într-adevăr, nu s-a deosebit cu nimic de o explozie atomică:

Abur încins fierbeau în jurul Titanilor
din Geea născuţi;
Flăcări de nedescris se înălţau strălucitoare în ţară.

Văpaia de fulger a Pietrei-Tunetului,
lumina ei, le orbea ochii -
atât de puternică era.
Căldură uluitoare cuprinse Haosul (...).
Părea cum că Pământul și largul Cer de sus
se îmbinaseră,
Un bubuit năprasnic, de parcă Terra se prăbușea-n ruine.

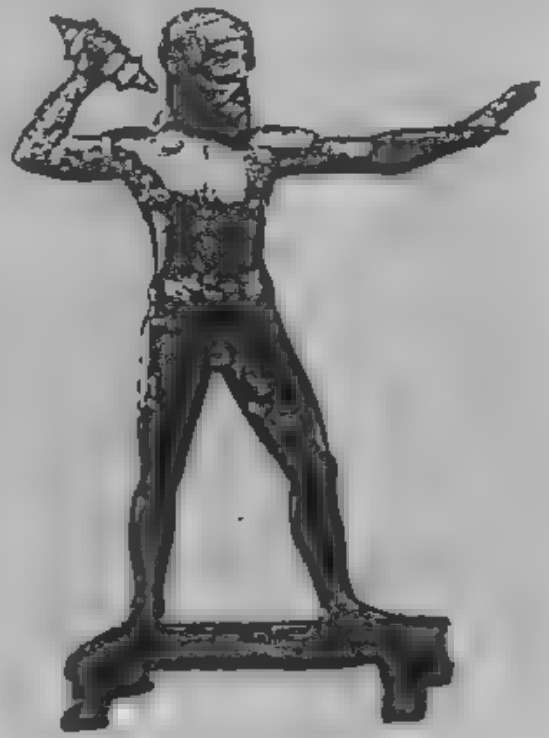

Figura 13

„Atât de mare era zarva când zeii se ciocneau în luptă"

Pe lângă sunetul asurzitor, lumina orbitoare și căldura ce pârjolea totul, aruncarea Pietrei-Tunetului a provocat și un imens vânt de furtună:

Asemenea vânturi suflau vuind,
cutremur și uragan de praf,
tunet și fulger

Toate acestea au fost produse de Piatra Tunetului a lui Zeus. Iar când cele două tabere beligerante au auzit și au văzut ce se întâmplase, „un orbitor huiet de luptă cumplită s-a înălțat, fapte mărețe s-au arătat; și cumpăna bătăliei s-a înclinat". Luptele slăbeau; zeii îi învingeau pe Titani.

„Nesătui de război", cei trei ciclopi s-au năpustit asupra Titanilor, copleșindu-i cu arme ținute în mână „I-au legat în lanțuri amarnice" și i-au azvârlit în captivitate, în îndepărtatul Tartar. „Acolo, la sfatul lui Zeus care se preumblă pe nori, zeii Titani sunt ascunși sub o ceață întunecoasă, într-un loc umed din capătul unașului Pământ". Cei trei ciclopi au rămas și ei acolo, ca „temnicери de nădejde ai lui Zeus", pentru a-i păzi pe Titanii întemnițați.

Când Zeus se pregătea să-și revendice „egida", suzeranitatea asupra tuturor zeilor, în scenă a apărut un concurent neașteptat. Căci, „când Zeus îi izgonise pe Titani din cer, marea Geea I-a născut pe cel mai mic copil al ei, Typhoeus, din dragoste de Tartar, cu ajutorul aurei Afrodita. Typhoeus (, Typhon" Taifun) era un adevărat monstru. „Puterea era cu mâinile lui, în tot ce făcea, iar picioarele puternicului zeu erau neobosite. De pe umeri îi creșteau o sută de capete ale unui șarpe, un înfiorător dragon, cu limbi negre, săgetătoare. De sub sprâncene, în miraculoasele sale capete, fulgerau flăcări; iar focul îi ardea din

capete când se încrunta. Şi în toate capetele lui groaznice erau voci, ce scoteau sunete de necrezut": sunetul unui om când vorbeşte, şi sunetul unui taur, şi acela al unui leu, şi al unui căţelandru. (Conform lui Pindar şi Eschil, Typhon avea o statură gigantică, „iar capul său ajungea la stele ")

„În ziua aceea, s-ar fi putut întâmpla într-adevăr un lucru cu neputinţă de oprit," i-au dezvăluit muzele lui Hesiod; era aproape inevitabil ca Typhoeus „să ajungă la domnie peste muritori şi nemuritori" Dar Zeus a observat pe loc pericolul şi, fără să piardă vremea, l-a şi atacat.

Seria de lupte care au urmat n-au fost cu nimic mai puţin înfricoşătoare decât războaiele dintre zei şi Titani, căci Zeul-Şarpe Typhon era înzestrat cu aripi şi putea zbura la fel ca Zeus (Fig 14). „Zeus tuna din răsputeri şi cu forţă, iar pământul în jur răsuna cumplit, precum şi cerul larg de deasupra şi marea şi cursurile de apă, chiar şi părţile de dedesubt ale Pământului " Armele Divine s au folosit din nou de către ambii combatanţi:

Figura 14

Prin amândoi,
prin tunet şi fulger,
căldura înghiţea mările albastre;
Şi prin focul Monstrului,
şi vânturile arzătoare şi orbitorul Trăsnet,
întreg Pământul clocotea, şi cer şi mare.
Mari valuri pustiau pe ţărmuri (..).
Şi s-a iscat un cutremur necontenit.

În Lumea de Jos, „Hades tremura unde domnea"; tremurau şi Titanii închişi la capătul Pământului. Urmărindu-se unul pe altul pe cer şi pe pământ, Zeus a reuşit să dea cel dintâi o lovitură cu „năprasnicul Trăsnet". Fulgerul „a ars toate capetele miraculoase ale monstrului, tot ce era în jurul lui", iar Typhoeus s-a prăbuşit pe pământ, cu nema văzuta sa alcătuire'

Când Zeus l a răpus
şi l-a bicuit cu lovituri,
Typhoeus a fost zvârlit jos, zdreanţă schiloadă.
Enormul Pământ a gemut.
O flacără ţâşnit-a din domnul lovit
în valea ntunecoasă, stâncoasă şi pustie a Muntelui,
când l-a trăsnit.
O mare parte din Pământul uriaş fu pârjolită
de aburii cumpliţi,
topindu-se cum se topeşte tabla încinsă de meşteşugul omului (...).
În văpaia unui foc nimicitor
Pământul s-a topit

În ciuda prăbuşirii şi a cutremurătorului impact al vehiculului lui Typhon, zeul a rămas în viaţă. Conform „Teogoniei", Zeus l-a aruncat şi pe el „în largul Tartar". O

dată cu această victorie, domnia lui era asigurată; ca atare, el s-a îndreptat spre problemele importante ale procreării, aducând pe lume odrasle de la soții și concubine deopotrivă.

Deși „Teogonia" descrie numai o singură bătălie între Zeus și Typhon, celelalte scrieri grecești afirmă că aceasta a fost doar lupta finală, ea fiind precedată de altele, în care Zeus fusese lovit cel dintâi. Inițial, Zeus a luptat cu Typhon de aproape, folosind secera specială pe care i-o dăduse mama lui pentru „fapta rea", căci urmărea să-l castreze și pe Typhon. Dar Typhon l-a prins pe Zeus în plasa lui, i-a smuls secera din mâna și i-a tăiat cu ea tendoanele de la mâini și de la picioare. După aceea, l-a lăsat pe Zeus neputincios, cu tendoanele și armele, într-o peșteră.

Însă zeii Aegipan și Hermes au găsit caverna, l-au întremat pe Zeus, refăcându-i tendoanele, și i-au înapoiat armele. Apoi, Zeus a fugit și a zburat „cu un Car Înaripat" înapoi pe Olimp, unde a primit o nouă provizie de trăsnete de la Tunătorul lui. Cu acestea, Zeus a reluat atacul asupra lui Typhon, împingându-l spre Muntele Nyssa, unde Soartele l-au amăgit să mănânce din hrana muritorilor, care l-a slăbit, în loc să-l întărească. Luptele au reînceput pe cer, deasupra Muntelui Haemus, din Tracia, au continuat peste Muntele Etna, din Sicilia, și s-au sfârșit deasupra Muntelui Casius, de pe coasta asiatică a Mediteranei de Est. Acolo, Zeus, folosindu-și Trăsnetul, l-a doborât pe Typhon din cer.

Asemănările dintre lupte, dintre armele folosite, dintre locuri, precum și castrările, mutilările și reînvierile de toate pe parcursul unei lupte pentru succesiune l-au convins pe Herodot (și pe alți istorici clasici greci) că grecii își împrumutaseră teogonia de la egipteni. Aegipan îl reprezenta pe Zeul Berbec African al Egiptului, iar Hermes era omologul zeului Thoth. Hesiod însuși a scris că, atunci

când Zeus a întâlnit-o pe frumoasa muritoare Alcmena, pentru a-l naște pe eroicul Heracles, s-a furișat noaptea de pe Muntele Olimp, ducându-se în țara lui Typhaonion, unde s-a oprit în vârful *Phikion*-ului (Muntele Sfinx). „Legătorul Sfinx, care-i distrusese pe *Cadmeeni*" („Cei Străvechi"), prezent în faptele Herei, soția oficială a lui Zeus, avea legătură în aceste legende și cu Typhon și domeniul lui. Iar Apollodorus a relatat că, atunci când s-a născut Typhon, crescând până la o mărime incredibilă, zeii au alergat în Egipt să-i arunce o privire înfricoșătorului monstru.

Majoritatea savanților susțin că Muntele Casius, locul luptei decisive dintre Zeus și Typhon, se află lângă gura râului Orontes, din Siria zilelor noastre. Dar, după cum a arătat Otto Eissfeldt în importantul său studiu *Baal Zaphon, Zeus Kasios und der Durchgang der Israeliten durches Meer*, în antichitate mai exista încă un munte cu acest nume – un promontoriu al Lagunei Serbonice care iese din peninsula Sinai, în Marea Mediterană. Eissfeldt a sugerat că acesta era muntele menționat în legende.

Încă o dată, nu avem altă soluție decât să ne încredem în informațiile pe care le-a primit Herodot în Egipt. Descriind drumul pe uscat din Fenicia în Egipt, prin Filistia („Istoria", Cartea a III-a, 5), Herodot a scris că ținuturile asiatice „se întind până la Lacul Serbonis, lângă locul unde Muntele Casius se repede în mare. Egiptul începe la Lacul Serbonis, unde povestea spune că s-a ascuns Typhon".

Încă o dată, poveștile egiptene și grecești converg, cu punctul culminant în peninsula Sinai.

Ținând seama de numeroasele analogii găsite de grecii antici între teogonia lor și cea egipteană, savanții europeni din secolul al XIX-lea au găsit paralele și mai uluitoare mult mai departe – în India.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea, când sanscrita, limba Indiei antice, abia începuse să fie stăpânită, Europa a fost fascinată de traducerile unor scrieri până atunci necunoscute. Dominat inițial de britanici, studiul literaturii, filosofiei și mitologiei sanscrite devenise pe la jumătatea secolului al XIX-lea favoritul cărturarilor, poeților și intelectualilor germani, căci sanscrita a reieșit a fi limba-mamă a tuturor limbilor indo-europene (cărora le aparține și germana), iar în India o aduseseră migratorii de pe malurile Mării Caspice - „arienii", despre care germanii credeau că fuseseră și strămoșii lor.

Un loc central în această literatură îl ocupă *Vedele* sfinte scripturi pe care tradiția hindusă le crede a fi „nu de origine umană", ci compuse de zei înșiși, într-o epocă anterioară. Acestea au fost aduse pe subcontinentul indian de către emigranții arieni, cândva în mileniul II î.Ch., sub formă de tradiție orală. Dar, cu timpul, s-au pierdut tot mai multe dintre cele zece mii de versete inițiale, astfel, în jurul anului 200 î.Ch., un înțelept a scris versurile rămase, împărțindu-le în patru părți: *Rig-Veda* („Veda în versuri" alcătuită din zece cărți; *Sama-Veda* („Vedele cântate"); *Yajur-Veda* (în majoritate, rugăciuni de sacrificiu); și *Atharva-Veda* (farmece și incantații).

În timp, diversele componente ale *Vedelor* și literatura auxiliară pe care au generat-o (Mantrele, Brahmanele, Aranyakele și Upanishadele) s-au îmbogățit cu *Puranele* non-vedice („Scrierile străvechi"). Împreună cu marile epopei *Mahabharata* și *Ramayana*, toate acestea alcătuiesc sursele poveștilor ariene și hinduse despre Cer și Pământ, zei și eroi.

Din cauza îndelungatului interval oral, a dimensiunilor și abundenței textelor scrise în sfârșit după mai multe secole, numeroasele nume, termeni generici și epitetele folosite interșanjabil pentru zeități - precum și faptul că

multe dintre aceste nume și termeni originali nu erau, în fond, deloc ariene - consistența și precizia nu reprezintă trăsături definitorii ale acestei literaturi sanscrite. Totuși unele fapte și evenimente apar ca elemente fundamentale ale moștenirii ariano-hinduse.

La început, relatează sursele, au existat numai corpurile cerești, „Cei primordiali care zburau". În ceruri a avut loc o frământare și „Dragonul" a fost rupt în două de „Curgerea dintâi a furtunilor". Atribuindu-le celor două părți nume de origine non-ariană, poveștile afirmă că *Rehu*, partea superioară a planetei distruse, străbate neîncetat cerurile în căutarea răzbunării; partea inferioară, *Ketu* („Cel retezat"), s-a alăturat „Primordialilor" pe „curgerile" (orbitele) lor. De-atunci, au trecut multe epoci și și-a făcut apariția o dinastie de Zei ai Cerului și ai Pământului. Cerescul Mar-Ishi, care îi conducea, avea șapte (sau zece) copii, de la consoarta sa *Prit-Hivi* („Cea largă"), care personifica Pământul. Unul dintre aceștia, *Kas-Yapa* („Cel de pe tron") s-a autointitulat șef al *Devilor* („Strălucitorii"), acaparând titlul de *Dyaus-Pitar* („Tată ceresc") – neîndoielnica sursă a numelui-titlu grecesc Zeus („Dyaus") și al omologului său roman Jupiter („Dyauspiter").

Fiind foarte prolific, Kasyapa a procreat mulți zei, giganți și progenituri monstruoase, cu diverse soții și concubine. Cei mai proeminenți, veneranți și cunoscuți individual din timpurile vedice au fost Aditya-ii – unii născuți de consoarta lui Kasyapa, Aditi, („Nemărginita"). Numărând șapte la început, au fost Vishnu, Varuna, Mitra, Rudra, Pushan, Tvashtri și Indra. Apoi, Adiților li s-a alăturat Agni, un fiu al lui Kasyapa, făcut fie de către soția sa Aditi fie (cum sugerează unele texte) de propria lui mamă, Printre. La fel ca în cercul olimpian din Grecia, numărul Adiților a crescut în cele din urmă la doisprezece. Printre ei se afla Bhaga, despre care savanții cred că a devenit

zeul slav suprem Bogh. Ultimul născut dintre Adiți – deși nu se știe sigur dacă tatal lui era Kasyapa – a fost Surya.

Tvashtri („Modelatorul"), în rolul său de „Atoate-Împlinitor", artizanul zeilor, le-a oferit care aeriene și arme magice. Dintr un metal celest arzător a făurit un disc pentru Vishnu, un trident pentru Rudra, o „armă de foc" pentru Agni, un „Tunător aruncător de trăsnete" pentru Indra și o „măciucă zburătoare" pentru Surya. În vechile reprezentări hinduse, toate aceste arme apar sub forma unor proiectile de diverse forme, ținute în mână (Fig. 15). În plus, zeii au dobândit și alte arme de la ajutoarele lui Tvashtri, Indra, de exemplu, a primit o „plasă aeriană" cu care își putea prinde dușmanii în timpul luptelor cerești.

Figura 15

Carele celeste, sau „aeriene", erau descrise invariabil ca fiind luminoase și strălucitoare, făcute sau placate cu aur. *Vimana* (carul aerian) al lui Indra avea lumini aprinse pe margini și se mișca „mai repede ca gândul", traversând rapid mari distanțe. Cai săi nevăzuți aveau „ochi-de-soare", răspândind o nuanță roșiatică, dar și schimbându-și culoarea. În alte situații, carele aeriene ale zeilor erau descrise ca supraetajate, uneori, puteau nu numai să zboare prin aer, ci și să se deplaseze pe sub apă. În epopeea *Mahabharata*, sosirea zeilor la un ospăț de nuntă cu o flotă de care aeriene este descrisă după cum urmează (după traducerea lui R. Dutt, în *Mahabharata, The Epic of Ancient India*)

Zeii, în care purtate pe nori,
au venit să vadă frumoasa scenă
Aditii luminoși în splendoarea lor,
Marutii în văzduhul mișcător,
Saparnaii înaripați, Nagaii solzoși,
Rishii Deva puri și înalți,
Vestiți cu muzica lor, Gandharvaii;
(și, frumoșii Apsarași ai cerului (...).
Luminoase care celeste în șir
pluteau pe cerul fără nori.

Textele vorbesc și despre *Ashvin*-i („Vizitii"), zei specializați în pilotarea carelor aeriene. „Iuți ca șoimii tineri", aceștia erau „cei mai buni căruțași care ajung în cer", pilotându-și mereu carele câte doi, însoțiți de un navigator. Vehiculele lor, care uneori apăreau în grupuri, erau aurii, „luminoase și strălucitoare (...) cu locuri comode și legănat blând". Erau construite pe principiu triplu, având trei niveluri, trei fotolii, trei stâlpi de susținere și trei roți care se învârteau. „Acest car al vostru", spune Imnul 22 din Cartea a VIII-a din *Rig-Veda*, prosławindu-i pe Ashvini, „avea un loc triplu și hățuri de aur – faimosul car ce traversează Cerul și Pământul". Rotile, reiese din text, serveau mai multor funcții: una pentru a ridica nava, cealaltă pentru a o direcționa, iar a treia pentru accelerație. „Una dintre roțile carului vostru se învârtește cu repezi-

crune de jur împrejur, una se roteşte înainte, ca să vă ducă pe drum."

La fel ca în legendele greceşti, zeii din Vede manifestă foarte puţină moralitate sau reţinere în problemele sexuale – uneori scăpând cu bine, alteori nu, ca atunci când Adiţii indignaţi l-au ales pe Rudra („Cel cu trei ochi") ca să l ucidă pe tatăl lor, Dyaus, pentru că le violase sora, Ushas. (Dyaus, rămas, şi-a salvat viaţa fugind pe un corp ceresc îndepărtat.) Tot ca în poveştile greceşti, zeii din folclorul hindus se amestecă, mai târziu, în iubirile şi războaiele regilor şi eroilor muritori. În aceste situaţii, vehiculele aeriene ale zeilor jucau roluri mai importante decât armele. Astfel, când un erou s-a înecat, Ashvinii au apărut cu o flotă de trei care aeriene, „corăbii în care apa nu patrunde, care străbat văzduhul prin propria lor putere", s-au scufundat în ocean, l-au scos pe erou din adâncuri şi „l-au dus pe uscat, dincolo de oceanul lichid". Mai este apoi şi povestea lui Yayati, un rege care s-a însurat cu fiica unui zeu. Când cei doi au avut copii, fericitul bunic i-a dăruit regelui „un car celest aurit, foarte strălucitor, care putea merge oriunde nefăcând popas". Fără a pierde vremea, „Yayati a urcat în car şi, neînvins în luptă, în răstimp de şase nopţi a cucerit întregul Pământ."

Asemenea „Iliadei", tradiţiile hinduse ne vorbesc despre războaie ale oamenilor şi ale zeilor pentru eroine frumoase. Cea mai cunoscută dintre aceste povestiri este „Ramayana", lunga epopee a lui Rama, prinţul a cărui frumoasă soţie a fost răpită de regele din Lanka (insula Ceylon, din apropierea Indiei). Printre zeii care au venit să l ajute pe Rama era şi Hanuman, zeul cu faţa de maimuţă, care a purtat lupte aeriene cu înaripatul Garuda (Fig. 16), unul dintre urmaşii monstruoşi ai lui Kasyapa. Într un alt exemplu, Sukra, un zeu „întinat de imoralitate", a răpit-o pe Tara, frumoasa soţie a cărutaşului lui Indra „Ilustrul

Rudra" şi alţi zei au sărit atunci în ajutorul soţului întristat. A urmat „o bătălie cumplită, distrugând zei şi demoni, pentru Tara". În pofida înfricoşătoarelor lor arme, zeii au fost învinşi şi a trebuit să se refugieze la „Prima Zeitate". Prin urmare, tatăl zeilor însuşi a coborât pe Pământ şi a pus capăt luptelor, înapoind-o pe Tara soţului ei. Apoi, Tara a născut un fiu „a cărui frumuseţe îi umbrea pe celeşti. ( ) Cuprinşi de bănuieli, zeii au cerut să ştie cine era adevăratul tată: soţul legiuit sau zeul răpitor". Tara a declarat că băiatul era fiul lui Soma, „Nemurirea cerească", şi i a pus numele Budah.

Figura 16

Dar până la toate acestea mai era destul timp; pe vremuri, zeii s-au luptat între ei din cauze mai importante, s. premaţia şi domnia peste Pământ şi peste resursele lui. Cu atât de multe odrasle ale lui Kasyapa de la diferite soţii şi concubine, precum şi cu descendenţi ai altor zei bătrâni, conflictul a devenit curând inevitabil. Dominaţia Adiţilor

era dușmănită îndeosebi de *Asuruși* zeii vârstnici, ale căror mame îi născuseră lui Kasyapa înaintea Adiților. Purtând un nume non-arian, de origine oriental-apropiată clară (înrudit cu numele zeilor supremi ai Asiriei, Babilonului și Egiptului – *Ashur, Asar, Osiris),* în cele din urmă ei au preluat în tradițiile hinduse rolul de zei răi, „demoni"

Invidiile, rivalitățile și alte motive de fricțiuni au dus în cele din urmă la război, atunci când Pamântul, „care la început a produs hrană fără a avea culturi", a căzut victimă unei foamete globale Zeii, dezvăluie textele, își întreținеau nemurirea bând Soma, un ambroziac care era adus pe Pământ din Sălașul Celest de către un vultur și se bea în amestec cu laptele „Kinele" (vitele) zeilor ofereau de asemenea „sacrificiile" de carne friptă preferate de aceștia Dar a sosit o vreme când toate aceste produse de strictă necesitate au devenit tot mai rare *Satapatha Brahmana* descrie evenimentele care au urmat:

Zeii și Asurii, descendenți, și unii și alții, ai Tatălui Zeilor și ai Oamenilor, concurau pentru superioritate. Zeii i-au învins pe Asuri, totuși, în continuare, aceștia din urmă i-au hărțuit încă o dată (..).

Zeii și Asurii, descendenți, și unii și alții, ai Tatălui Zeilor și ai Oamenilor, au început să concureze [din nou] pentru superioritate. De astă dată, zeii au fost înfrânți. Iar Asurii și-au spus: „Numai nouă ne aparține această lume!"

La care, au zis: „Ei bine, atunci haideți să împărțim lumea aceasta între noi; și, după ce o împărțim, să ne hrănim din ea." Prin urmare, s-au apucat s-o împartă de la apus la răsărit

Auzind acestea, Adiții învinși s-au înfățișat să ceară o parte din resursele Pământului:

Când au aflat, zeii au spus: „Asurii împart într-adevăr acest Pământ! Haideți, să mergem acolo unde îl împart Asurii; căci ce se va alege din noi dacă nu primim o parte din Pământ?"

Punându-l pe Vishnu în frunte, s-au dus la Asuri.

Trufași, Asurii le-au oferit Adiților doar atâta pământ cât îi ajungea lui Vishnu să se culce... Dar zeii au folosit un subterfugiu și l-au așezat pe Vishnu într-o „îngrăditură" care putea „merge în trei direcții", astfel câștigând trei dintre cele patru regiuni ale Pământului.

Păcălți, Asurii au atacat atunci dinspre sud; iar zeii l-au întrebat pe Agni „cum i-ar putea învinge pe Asuri pentru totdeauna". Agni a propus o manevră tip clește: în timp ce zeii atacau dinspre regiunile lor, „eu voi ocoli până în partea de la miazănoapte, iar voi îi veți împresura de aici, și, împresurându-i, îi vom răpune." Înfrângându-i astfel pe Asuri, consemnează *Satapatha Brahmana,* „zeii erau dornici să vadă cum își puteau îndestula jertfele"; prin urmare, multe dintre fragmentele de luptă ale vechilor scrieri hinduse vorbesc despre recapturarea kinelor și reaprovizionarea cu băutură Soma.

Aceste războaie s-au purtat pe pământ, în aer și sub mări Asurii, după cum scrie în „Mahabharata", și-au făcut trei fortărețe de metal în cer, de unde au atacat cele trei regiuni ale Pământului. Aliații lor din războiul cu zeii puteau deveni nevăzuți, folosind arme invizibile; iar alții luptau dintr-un oraș de sub mare, pe care îl capturaseră de la zei

Unul dintre cei care au excelat în aceste bătălii a fost Indra („Furtună"). Pe uscat, el a nimicit nouăzeci și nouă de fortărețe ale Asurilor, ucigând un mare număr din discipolii lor înarmați În cer, lupta din carul său aerian, contra Asurilor ascunși în „fortăreața lor din nori". Imnurile

din *Rig-Veda* enumeră grupuri de zei, precum şi zeităţi individuale învinse de Indra (după traducerea lui R T Griffith, „Imnurile din Rig-Veda")

Ucisu-i-ai cu trăsnetu-ţi pe Sasya ( )
Departe de podeaua Cerului, în toate părţile,
cei de demult şi fără rituri fugeau spre nimicire (...)
Pe Dasyii arsu-i-ai din ceruri

Au întâlnit în luptă armata celor fără de prihană,
şi-atunci Navagvau dezlănţuitu-şi-au puterea
Precum jugani la-ntrecere cu tauri fugiră
pe căi abrupte dinspre Indra s-au risipit
Sfărmat-a Indra tarile castele-ale lui Ilibsa
şi in bucăţi pe Sushna cu cornu-i l-a tăiat ( )

Ucisu-ţi-ai duşmanul luptător cu Tunetu-ţi ( )
Aprig cazu arma lui Indra peste duşmani,
cu tutele-i Trăsnet cel ascuţit
te spulberă oraşele-n ţărâme

Şi înainte-ai mers din luptă să lupţi cutezător
castel după castel cu forţa-ţi nimicind
Tu, Indra, cu-al tău prieten care duşmanu-l face să se plece,
cel mai încet din depărtări neînfricatul Namuchi.
În moarte doborât-ai pe Karanja pe Parnaya ( )
Oraşele o sută-ale lui Vangrida le-ai zdrobit

Făcut ai să se cutremure streaşina 'naltului cer
când, îndrăzneţ prin tine însuţi ai lovit Sambara.

Învingându-i pe inamicii zeilor în grupuri ca şi în ciocniri individuale şi făcându-i să „fugă spre nimicire",

Indra şi-a îndreptat eforturile spre a da drumul kinelor „Demonii" le-au ascuns într-un munte, păzit de Vala („Încercuitorul"), Indra ajutat de Angiraşi, zei tineri care puteau emite flăcări divine, a năvălit în ascunzătoarea fortificată şi a eliberat kinele (Unii cercetători, ca J Herbert, în *Hindu Mythology*, susţin că ceea ce a eliberat sau recuperat Indra nu erau vaci, ci o Rază Divină, căci cuvântul sanscrit *go* are ambele înţelesuri)

Când au început aceste războaie ale zeilor, Aditii l-au numit pe Agni („Agilul") în funcţia de Hotri, „Şef de lucrări" Pe măsură ce războaiele continuau unele texte sugerează că au durat mult peste o sută de ani a fost făcut şef Vishnu („Activul") Dar când luptele au luat sfârşit, Indra, care contribuise atât de mult la victorie, a revendicat supremaţia La fel ca în „Teogonia" greacă, una dintre primele fapte săvârşite pentru a-şi impune cererea a fost asasinarea propriului său tată Rig Veda (Cartea a IV a 18, 12) îl întreabă retoric pe Indra „Indra, cin' ţi-a lăsat mama văduvă?" Răspunsul urmează tot sub formă de întrebare „Care zeu a fost prezent în vâltoare, când tu ucis-ţi-ai tatăl prinzându l de picior?"

Pentru această crimă, Indra a fost exclus de zei de la băutul Somei, astfel periclitându-i-se continuarea nemuririi „Aceştia au urcat la Cer", lăsându-l pe Indra cu kinele pe care e vaste înapoi El însă „s-a dus după ei, cu Arma-Tunet ridicată", înălţându-se din locul de la nord al zeilor Temându-se de arma lui, zeii au strigat „Nu azvârli!" şi au acceptat să-l lase din nou pe Indra să se înfrupte din alimentele divine

Însă acapararea puterii zeilor de către Indra nu a rămas necontestată Provocarea i-a aparţinut lui Tvashtri, la care, în Imnuri, se fac referiri ambigue ca fiind „Întâiul născut" fapt care ar putea explica propriile lui pretenţii

la succesiune. Indra l-a lovit rapid cu Arma-Tunet, una și aceeași cu cea pe care i-o făurise Tvashtri. Apoi însă lupta a fost preluată de Vritra („Opritorul"), pe care câteva texte îl declară primul născut al lui Tvashtri, dar unii cercetători îl interpretează ca fiind un monstru artificial, întrucât a crescut rapid până la proporții imense. La început, Indra a fost în inferioritate și a fugit într-un colț îndepărtat al Pământului. Când l au abandonat toți zeii, nu i-au mai rămas alături decât douăzeci și unu de Maruți. Aceștia făceau parte dintr-un grup de zei care conduceau cele mai repezi care aeriene, cu „puternic vuiet ca al vânturilor ce clatină și răstoarnă munții" când „se înălțau la cer":

Aceste neasemuite miracole, roșii la culoare,
Goneau pe drumul lor cu mare muget
peste streșinile cerului (...)
Și se așterneau cu raze de lumină (. .)
Strălucitoare, celeste, cu fulgerul în mâini
și pe capete cu coifuri de aur

Cu ajutorul Maruților, Indra a revenit să se lupte cu Vritra. Imnurile care descriu bătălia în termeni spectaculari au fost traduse de J. Muir *(Original Sanskrit Texts)* în versuri ritmate poetic.

Carul își urcă zeul nenfricat,
De apriga-i iuțeală e purtat,
Pe cer zboară eroul în neștire
Escorta de Maruți îi e oștire,
Cutezătoare duhuri de furtună
Aleargă carele ce fulgeră și tună,
Și strălucesc de aprigă mândrie (...).
Răget de leu e glasul lor de-osândă;
Ca fierul tari, ai lor dinți se împlântă.

Cerurile, pământul îl cutremur;
Toate făpturile i-aud și tremur

În timp ce pământul se cutremura și toate ființele vii fugeau să se adăpostească, numai Vritra, dușmanul, le privea calm apropierea:

Pe-abruptă culme aeriană, stând măreață,
Viu strălucea-a lui Vritra fortăreață
Pe zid, în straiul martial, cutezător,
Gigantul demon sta, încrezător
În artele magiei, și-narmat
cu vute de săgeți, neînfricat.

„Fără frică, sfidând puterea brațului lui Indra," netemător de „spaimele zborului de moarte" ce se repezea spre el, Vritra stătea în așteptare.

Și atunci cumplit spectacol s-a ivit
Demon și zeu în luptă s-au ciocnit.
Vritra săgețile și-a aruncat,
Trasnet și fulger fără număr au zburat,
fierbinți ca focul, dese cum e ploaia.
Dar furiei lui, zeu-i sfidă văpaia;
Armele hoarte-n lături îi căzură
Spre Indra aruncate-n van cu ură.

Când Vritra și-a consumat toate proiectilele, Indra a putut trece la ofensivă:

Fulgere-au început să strălucească,
Trasnet cumplit purces-a să zdrobească,
de Indra cu mândrie azvârlite.
Și cu făpturi de-uimire amuțite

Stau zeii înșiși; groaza potopea
lumea universală ( )

Trăsnetele aruncate de Indra, „făurite de măiastra mână a lui Tvashtri" din fier divin, erau rachete complexe, arzătoare:

Cine-ar fi putut să steie-n cale ploii de săgeți,
Ce vărsa din roșia-i mână dreaptă Indra cel măreț -
Trăsnete având pe ele-ncheieturi sute și sute,
Lăncile de fier cu vârfuri mii și mii neîntrecute,
Arzătoare, șuierânde, iute prin văzduh zburând,
Fără greș lovindu-și ținta, cu viteză ca de gând,
Ce dușmanul cel mai mândru într-o clipă îl doboară,
Scurt și zdrobitor lovindu-l încă de întâia oară,
Și al căror însuși sunet îi alungă negreșit
Pe nebunu ce mânia Tunetului au stârnit

Rachetele ghidate își nimereau inevitabil ținta:

Și gongul osândei lui Vritra, curând,
Cu dangăt și tunet puternic sunând
din ploaia de fier a lui Indra-a vestit;
C-un urlet oribil, străpuns și zdrobit,
Din turnul în nouri clădit se văzu
Cum demonu-n ghearele morții căzu

Vritra zăcea prăbușit la pământ, „ca un trunchi de copac doborât de secure"; însă, chiar rămas „fără mâini și picioare, încă îl mai desfidea pe Indra". Atunci, Indra i-a aplicat lovitura de grație, „izbindu-l cu trăsnetul între umeri"

Triumful lui Indra era total; dar Soarta voia ca roadele victoriei să nu fie numai ale lui. În timp ce revendica

tronul tatălui său, Kasyapa, au ieșit la suprfață vechi îndoieli referitoare la adevărata sa paternitate. Se știa sigur că, la naștere, mama lui îl ascunsese de mânia lui Kasyapa De ce? Exista un sâmbure de adevăr în zvonurile că adevăratul său tată era propriul lui frate mai mare, Tvashtri?

Vedele nu înlătură decât parțial vălul misterului. Ele spun totuși că Indra, mare zeu cum era, nu a domnit singur, a trebuit să împartă puterea cu Agni și Surya, frații lui la fel cum și Zeus a fost nevoit să împartă domeniile cu frații săi, Hades și Poseidon.

4

CRONICILE PĂMÂNTULUI

Ca şi cum similitudinile dintre genealogiile şi războaiele zeilor greci şi hinduşi nu ar fi fost de ajuns, tăbliţele descoperite în arhivele regale hittite (într-un loc numit actualmente Boghazkoi) conţin alte aspecte ale aceleiaşi poveşti: cum, o dată cu înlocuirea unei generaţii de către alta, zeii s-au luptat între ei pentru supremaţie

Cele mai lungi texte găsite vorbeau, cum este de aşteptat despre zeităţea hittită supremă Teshub, genealogia sa îndreptăţită spre dobândirea domniei peste regiunile superioare ale Pământului, şi luptele dezlănţuite împotrivă-i de către zeul KUMARBI şi progeniturile lui. La fel ca în legendele greceşti şi egiptene, Răzbunătorul lui Kumarbi a fost ascuns cu ajutorul zeilor aliaţi, până a crescut mare, undeva într-o parte „închisă la culoare" a Pământului. Ultimele lupte s-au desfăşurat în ceruri şi pe mări; într-una din ele, Teshub a fost sprijinit de şaptezeci de zei cu carele lor. Învins iniţial şi ascunzându-se sau plecând în exil, Teshub şi-a înfruntat până la urmă inamicul într-o luptă de la zeu la zeu. Înarmat cu „Tunetul-de-furtună care împrăştie stâncile pe optsprezece poşte" şi „Fulgerul ce straluceşte înfricoşător", a urcat spre cer cu carul său, tras de doi Tauri Cereşti înzăuaţi în aur, şi „din cer şi-a întors faţa" spre duşman. Deşi din fragmentele de tăblite lipseşte sfârşitul poveştii, e evident că Teshub a ieşit victorios.

Cine erau aceşti zei străvechi, care s-au luptat între ei pentru supremaţie şi au căutat să domine Pământul întărâtând naţiunile una împotriva alteia?

Într-un mod adecvat, poate, tratatele care au pus capat chiar unora dintre războaiele declanşate de oameni pentru zeii lor oferă câteva indicii importante.

Când egiptenii şi hittiţii au făcut pace, după mai mult de două secole de război, aceasta a fost pecetluită prin căsătoria fiicei regelui hittit Hattusilish al III-lea cu faraonul egiptean Ramses al II-lea. Faraonul a consemnat evenimentul pe stele comemorative depuse la Karnak, la Elefantina, lângă Aswan, şi la Abu Simbel.

Descriind călătoria şi sosirea prinţesei în Egipt, inscripţia relatează că, atunci când „Maiestatea Sa a văzut că era frumoasă la faţă ca o zeiţă", s-a îndrăgostit de ea pe loc şi a declarat-o a fi „un dar fermecător de la zeul Ptah" şi un semn al recunoaşterii „victoriei" sale de către hittiţi. Împrejurările tuturor acestor manevre diplomatice au fost clarificate de alte fragmente ale inscripţiei: cu treisprezece ani în urmă, Hattusilish îi trimisese faraonului textul unui tratat de pace; dar Ramses al II-lea, încă meditând la întâmplarea aproape fatală prin care trecuse în bătălia de la Kadesh, nu i-a luat în seamă. „Atunci, marele Şef din Hatti i a scris împăciuitor Maiestăţii Sale, an de an; dar Regele Ramses nu i-a dat nici o atenţie." În sfârşit, Regele din Hatti, în loc să mai trimită mesaje înscrise pe tăblite, „a trimis-o pe fiica lui cea mai mare, precedată de un tribut preţ os" şi însoţită de nobili hittiţi. Întrebându-se ce însemnau toate aceste daruri, Ramses a trimis o escortă egipteană să-i întâmpine şi să-i însoţească pe hittiţi. Şi, conform relatării de mai sus, a fost fermecat de frumuseţea prinţesei hittite, astfel încât a făcut-o regină şi i-a pus numele Maat-Neferu-Ra („Frumuseţea Pe Care Ra O Vede")

Cunoştinţele noastre de istorie antică au avut şi ele de câştigat de pe urma acestei iubiri la prima vedere, căci faraonul a acceptat îndelung amânatul tratat de pace şi a poruncit să fie înscris şi acesta la Karnak, nu departe de locul unde fuseseră comemorate Bătălia de la Kadesh şi Povestea Frumoasei Prinţese Hittite. Două exemplare, unul aproape complet, celălalt fragmentar, au fost descoperite, descifrate şi traduse de către egiptologi. Prin urmare, nu numai că avem textul complet al tratatului, ci ştim şi că regele hittit a scris tratatul în limba akkadiană, care pe-atunci era (la fel ca franceza, acum un secol, două) limba comună a relaţiilor internaţionale.

Faraonului i-a trimis o copie a originalului akkadian, scrisă pe o tăbliţă de argint, pe care inscripţia egipteană de la Karnak o descrie astfel:

Ce e în mijlocul tăbliţei de argint, pe partea din faţă.

Figuri conţinând o imagine a lui Seth, îmbrăţişând o imagine a Mărelui Prinţ din Hatti, înconjurată de un chenar cu cuvintele „Pecetea lui Seth, cârmuitorul cerului; pecetea reglementării pe care a făcut-o Hattusilish" (...)

Ce e în ceea ce înconjoară imaginea peceţii lui Seth, pe cealaltă parte:

Figuri conţinând o imagine feminină a zeiţei din Hatti îmbrăţişând o imagine feminină a Prinţesei din Hatti, înconjurată de un chenar cu cuvintele „Pecetea lui Ra cel al oraşului Arinna, stăpânul pământului" (...)

Ce e în [chenarul] care înconjoară figurile: pecetea lui Ra din Arinna, stăpânul tuturor pământurilor.

În arhivele regale hittite, arheologii au descoperit efectiv sigiliile regale care reprezintă principala zeitate hittită îmbrăţişându-l pe regele hittit (Fig. 17), exact aşa cum e descrisă în documentul egiptean, inclusiv inscripţia

înconjurătoare de pe chenarul sigiliului. Oricât de surprinzător pare, în arhive s-a găsit chiar şi tratatul original însuşi, înscris pe două tăbliţe în limba akkadiană. Dar textele hittite îl numeau pe zeul principal Teshub, nu „Seth din Hatti". Întrucât *Teshub* însemna „Furtuna Vântoasă", iar *Seth* (judecând după numele său grecesc, Typhon) însemna „Vântul Năprasnic", reiese că egiptenii şi hittiţii îşi acordau panteoanele conform numelor-epitete ale zeilor lor. În acelaşi spirit, soţia lui Teshub, HEBAT, se numea „Doamna Cerurilor", în paralel cu zeiţa ce purta acest titlu în versiunea egipteană a tratatului; Ra („Strălucitorul") îşi avea omologul în „Domnul Cerului" hittit, pe care varianta akkadiană îl numea SHAMASH („Cel Strălucitor"), şi aşa mai departe.

Figura 17

Era clar că egiptenii şi hittiţii potriveau între ele panteoane separate, dar paralele; iar oamenii de ştiinţă au început să se întrebe ce mai aveau de dezvăluit vechile tra-

tate. Informații surprinzătoare s-au găsit într un tratat încheiat în jurul anului 1350 î.Ch. între regele hittit Shuppiluliuma ș regele hurrian Mattiwaza, al țării Mitanni, care se afla pe râul Eufrat, la jumătatea drumului dintre țara hittiților și străvechile ținuturi sumeriene ș. akkadiene

Redactat ca de obicei în două exemplare, tratatul original a fost depus în altarul zeului Teshub din orașul hurrian Kahat un loc și o tăbliță pierdute în negura timpurilor Dar tăblița duplicat, depusă în orașul hittit sfânt Arinna, „în fața zeiței Discului Ce Se Înalță", a fost descoperită de arheologi la circa 3.300 de ani după ce fusese scrisă!

La fel ca toate tratatele din acele vremuri, și cel dintre regele hittit și cel mitannian se încheia cu un apel ca „zeii părților contractante să fie prezenți, să asculte și să servească drept martori", astfel ca respectarea tratatului să aducă binecuvântarea divină, iar încălcarea lui să atragă mania zeilor Acești „zei ai părților contractante" erau înșirați în continuare, începând cu Teshub și consoarta sa Hebat, ca zei suverani supremi ai ambelor regate, zeii „care reglementează domnia regelui și a reginei" în Hatti și Mitanni, și într-ale căror temple au fost depuse copiile tratatului. Apoi erau enumerate mai multe zeități tinere, bărbați și femei, urmași ai celor doi domnitori, după capitalele de provincii unde acționau ca divinități guvernatoare, reprezentându-și părinții.

Prin urmare, era vorba de o listă a acelorași zei, în aceleași poziții ierarhice, spre deosebire de cazul egiptean, când se puneau de acord panteoane diferite Așa cum au dovedit alte texte descoperite, panteonul hittit era de fapt împrumutat de la hurrieni (sau prin intermediul lor). Dar acest tratat anume rezerva o surpriză aparte spre sfârșitul tăbliței, printre martorii divini, erau nominalizați și *Mitra-*

ash Uruwana, Indar, precum și zeii *Nashatiyanu* – înșiși Mitra, Varuna, Indra și zeii Nasatya din panteonul hindus!

Care dintre cele trei – hittită, hindusă, hurriană – era, așadar, sursa comună? Răspunsul se găsește în același tratat hittito-mitannian: nici una; căci așa-zișii zei „arieni" erau enumerați în tratat la un loc cu părinții și bunicii lor, „Zeii Bătrâni": perechile Anu și Antu, Enlil și soția sa Ninlil, Ea și soția sa Damkina; precum și „divinul Sin, domnul jurământului (..) Nergal din Kutha (...) zeul războinic Ninurta (...) belicoasa Ishtar."

Toate acestea sunt nume familiare; fuseseră invocate în vremurile de demult de către Sargon din Akkad, care susținuse că era „Supraveghetor al lui Ishtar, preot uns al lui Anu, mare și drept păstor al lui Enlil". Nepotul său, Naram-Sin („Cel iubit de zeul Sin") a putut ataca Munții Cedrilor când zeul Nergal i-a „deschis calea". Hammurabi din Babilon a mărșăluit contra altor țări „la porunca lui Anu, cu Enlil înaintând în fața armatei". Regele asirian Tiglat-Pileser a pornit să cucerească, la ordinul lui Anu, Adad și Ninurta; Shalmaneser a luptat cu arme primite de la Nergal; Esarhaddon a fost însoțit de Ishtar, în marșul spre Ninive

Nu mai puțin revelatoare a fost descoperirea faptului că hittiții și hurrienii, deși pronunțau numele zeităților în limbile lor proprii, le scriau cu caractere sumeriene; chiar și determinativul „divin" folosit era sumerianul DIN.GIR, însemnând literalmente „Cei Drepți" (DIN) „Din Navarachetă" (GIR). Astfel, numele lui Teshub era scris DIN GIR IM („Furtunosul Divin"), unul și același cu numele sumerian al zeului ISHKUR, cunoscut și ca Adad, sau mai era scris DIN GIR U, însemnând „Zeul 10", care era rangul numeric al lui Ishkur/Adad – rangul lui Anu fiind cel mai mare (60), urmat de cel al lui Enlil (50), al lui Ea (40) și așa mai departe. De asemenea, la fel ca sume-

mânul Ishkur/Adad, Teshub era reprezentat de hittiți ținând în mână arma emițătoare de fulgere, o „Armă a Strălucirii" (Fig. 18).

Figura 18

La vremea când hittiții și scrierile lor au fost scoși din negura uitării, savanții determinaseră deja că înainte de civilizațiile hittită și egipteana, înaintea Asiriei și a Babilonului, chiar înaintea Akkadului, în sudul Mesopotamiei existase marea civilizație sumeriană. Toate celelalte au fost mlădițe ale acestei prime civilizații cunoscute.

Iar acum se știe fără umbră de îndoială că în Sumer s-au consemnat primele povestiri despre zei și oameni. Acolo s-au scris prima oară numeroase texte – mai numeroase decât ne putem imagina, mai detaliate decât s-ar aștepta oricine. Acolo s-a aflat originea tuturor documentelor scrise despre istoria și preistoria planetei Pământ. Le vom numi CRONICILE PĂMÂNTULUI.

Descoperirea și înțelegerea civilizațiilor antice a constituit un proces marcat de continuă uimire, de revelații incredibile. Monumentele antichității – piramide, ziggurate, platforme vaste, coloane în ruine, pietre cioplite – ar fi rămas niște enigme, dovezi mute ale unor evenimente de demult, dacă nu exista Cuvântul Scris. Fără acesta, monumentele străvechi ar fi rămas rebusuri nerezolvate: de o vârstă incertă, cu creatori obscuri și scopuri neclare.

Tot ceea ce știm se datorează vechilor scribi – o breaslă prolifică și meticuloasă, care folosea monumente, artefacte, pietre de fundație, cărămizi, ustensile, arme din toate materialele posibile, ca tăblițe care-i invitau să scrie nume și să înregistreze evenimente. Mai presus de toate au fost tăblițele de argilă: bucăți plate de lut umed, pe care scribul grava dibaci, cu ajutorul unui condei, simbolurile ce formau silabe, cuvinte și propoziții. Apoi, tăblița era pusă la uscat (sau uscată în cuptor) și astfel lua ființă un document definitiv – document care a supraviețuit prin mileniu întregi de eroziuni naturale și distrugeri omenești.

În locuri nenumărate – centre comerciale sau administrative, temple și palate și în toate zonele Orientului Apropiat antic – au existat arhive de stat și private pline de asemenea tăblițe; au mai fost și biblioteci propriu-zise, unde tăblițele, cu zecile de mii, erau aranjate în ordine, după subiect, cu titlul conținutului, numele scribului, numărul continuării. Invariabil, ori de câte ori aveau de-a face cu istoria, știința sau zeii, erau identificate ca fiind copii ale unor tăblițe anterioare, tăblițe scrise în „limba veche".

Cât au fost arheologii de uimiți să descopere grandoarea Asiriei și a Babiloniei, au fost și mai nedumeriți când au citit inscripțiile despre „orașele vechi". Și ce însemna titlul de „rege al Sumerului și al Akkadului", pe care îl râvneau atât de mult conducătorii acelor imperii?

Abia o dată cu descoperirea documentelor privindu-l pe Sargon din Agade, cercetători moderni s-au putut convinge că în Mesopotamia apăruse într-adevăr un mare regat, Regatul Akkad, cu o jumătate de mileniu înainte de înflorirea Asiriei şi a Babilonului. Cu cea mai mare uimire, savanţii au citit în acele scrieri că Sargon „a învins Urukul şi i-a dărâmat zidul (...) Sargon, regele din Agade, i-a înfrânt pe locuitorii Urului (...). A răpus pe E-Nimmarul şi i-a demolat zidul şi i-a cucerit teritoriile de la Lagash până la mare. Arme e şi le-a spălat în mare. În bătălia cu locuitorii Ummei, a ieşit victorios (...)."

Oamenilor de ştiinţă nu le venea să creadă: era posibil să fi existat centre urbane, cetăţi cu ziduri, încă înaintea lui Sargon din Agade, chiar înainte de anul 2500 î.Ch.?

După cum se ştie acum, au existat. Erau oraşele şi centrele urbane sumeriene, ale Sumerului din titlul „rege al Sumerului şi al Akkadului". Un secol întreg de descoperiri arheologice şi cercetări erudite a confirmat că era ţinutul unde s-a format Civilizaţia, cu aproape şase mii de ani în urmă, unde, dintr-o dată şi în mod inexplicabil, ca de nicăieri, a apărut un limbaj scris şi o literatură; regi şi preoţi, şcoli şi temple; medici şi astronomi; clădiri înalte, canale, porturi şi corăbii; o agricultură intensivă; o metalurgie avansată; o industrie textilă; meşteşuguri şi comerţ, legi şi concepte de justiţie şi morală; teorii cosmologice şi, în sfârşit, poveşti şi documente despre istorie şi preistorie.

În toate aceste scrieri, fie epopei lungi, fie proverbe de două rânduri, în inscripţii prozaice sau divine, apar aceleaşi fapte ca un precept imuabil al sumerienilor şi al popoarelor care le-au urmat: pe vremuri, DIN.GIR-ii – „Cei Drepţi din Navele-rachete", fiinţele pe care grecii au început să le numească „zei" – veniseră pe Pământ de pe planeta lor. Au ales sudul Mesopotamiei ca locuinţă departe

de casă. Au numit regiunea KI EN GIR – „Ţara Domnului Rachetelor" (numele akkadian, *Shumer*, însemna „Ţara Păzitorilor"); şi au înfiinţat acolo primele aşezări de pe Pământ.

Declaraţia că primii întemeietori ai unor aşezări pe Pământ au fost astronauţi de pe altă planetă nu a fost făcută cu uşurinţă de către sumerieni. În texte nenumărate, ori de câte ori se rememora punctul de pornire, apăreau întotdeauna următoarele: cu 432 000 de ani înainte de Potop, DIN.GIR-ii („Cei Drepţi din Navele-rachete") au venit pe Pământ de pe propria lor planetă. Sumerienii o considerau a douăsprezecea membră a Sistemului Solar – un sistem alcătuit din Soare, în centru, Lună, cele nouă planete cunoscute şi o planetă mai mare, a cărei revoluţie durează un *Sar*, 3 600 de ani terestri. Orbita acesteia, au scris ei, duce planeta la o „staţie" aflată departe în cer, după care o readuce în vecinătatea Pământului, trecând printre Marte şi Jupiter. Datorită acestei poziţii – reprezentată într-un desen sumerian vechi de 4 500 de ani (Fig. 19), planeta şi-a obţinut numele, NIBIRU („Răscrucea"), şi simbolul, Crucea.

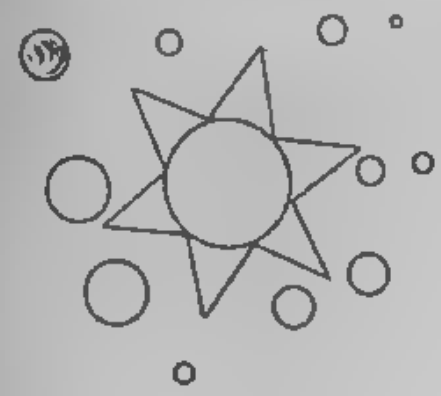

Figura 19

Liderul astronauților sosiți pe Pământ de pe Nibiru, știm din numeroase texte antice, se numea E. A („Cel Al Cărui Casă E Apa"), după ce a aterizat și a întemeiat Eridu, prima Stație Terestră, a preluat titlul de EN KI („Domnul Pământului.") Un text descoperit în ruinele Sumerului îi consemnează aterizarea pe Pământ la persoana întâi

Când m-am apropiat de Pământ
era mare inundație
Când m-am apropiat de pajiștile verzi,
dâmburi și movile s-au înălțat la comanda mea.
Mi-am clădit casa într-un loc pur (...)
Casa mea – umbra ei se întinde peste Mlaștina Șarpelui

În continuare, textul descrie eforturile lui Ea de a face construcții hidrotehnice extraordinare în mlaștinile din capătul Golfului Persic a studiat bălțile, a tăiat canale de scurgere și control al apei, a clădit zăgazuri, a săpat șanțuri și a construit clădiri de cărămizi modelate din argile locale A unit râurile Tigru și Eufrat prin canale; iar la marginea mlaștinilor și a clădit Casa Apei, cu un cheu și alte anexe

Toate aveau un motiv. Pe planeta lui era nevoie de aur. Nu pentru bijuterii sau alte foloase frivole, căci niciodată, în mileniile următoare, acești vizitatori ai Pământului nu au fost văzuți vreodată purtând giuvaeruri de aur Fără îndoială aurul era necesar pentru programele spațiale ale nibirienilor, după cum reiese clar din referirile textelor hinduse, pentru carele celeste acoperite cu aur; într-adevăr, aurul este vital pentru multe aspecte ale instrumentelor și vehiculelor spațiale din timpurile noastre. Dar acesta nu putea fi singurul motiv pentru intensitatea căutării de aur a nibirienilor pe Pământ și imensele lor eforturi de a-l obține aici și de a-l transporta în cantități mari pe planeta lor natală. Metalul respectiv, cu proprietățile sale

unice, era necesar acasă într-un scop crucial, afectând însăși supraviețuirea tuturor formelor de viață de pe planetă; din câte putem deduce, această nevoie vitală putea fi aceea de a suspenda particulele de aur în atmosfera evanescentă a planetei Nibiru, oprindu-i astfel disiparea în continuare.

Fiu al conducătorului de pe Nibiru, Ea a fost bine ales pentru misiune. Era un savant și inginer strălucit, cu porecla NU DIM MUD („Cel Care Făurește Lucruri"). Planul, după cum indica numele-epitet E.A., consta în a extrage aurul din apele calme ale Golfului Persic și din bălțile înverzinate puțin adânci, care se întindeau de lângă golf până în Mesopotamia. Reprezentările sumeriene îl înfățișează pe Ea ca domn al apelor curgătoare, așezat într-un laborator și înconjurat de vase comunicante (Fig. 20).

Figura 20

Dar desfășurarea poveștii sugerează că planul nu mergea deloc bine. Producția de aur era mult sub așteptări și, pentru a o accelera, pe Pământ au aterizat alți astronauți de un rang numit *Anunnaki* („Cei Care din Cer au

Venit pe Pământ"). Aceştia au sosit în grupuri de câte cincizeci, iar unul dintre texte dezvăluie că unul dintre aceste grupuri era condus de primul fiu al lui Enki, MAR.DUK. Textul consemnează mesajul urgent al lui Marduk către tatăl său, descriind riscul unei catastrofe pe drumul spre Pământ, la trecerea navei pe lângă unul dintre giganţii Sistemului Solar (probabil Jupiter), când aproape s-a ciocnit cu un satelit al planetei. Descriind „atacul" asupra navei spaţiale, Marduk, emoţionat, i-a spus tatălui său:

Era creată ca o armă,
S-a repezit ca moartea (...)
Pe Annunakii care sunt cincizeci i-a lovit (...)
Pe Suprema Orbitală, ca o pasăre în zbor,
a lovit-o în piept.

E foarte posibil ca o gravură sumeriană de pe un sigiliu cilindric (Fig. 21) să ilustreze scena în care Domnul Pământ (în stânga) îşi întâmpină nelinişti fiul, îmbrăcat în astronaut (în dreapta), pe când nava pleacă de pe Marte (steaua cu şase colţuri) şi se apropie de Pământ (a şaptea planetă, numărând din afară spre centru, simbolizată prin cele şapte puncte desenate împreună cu Luna).

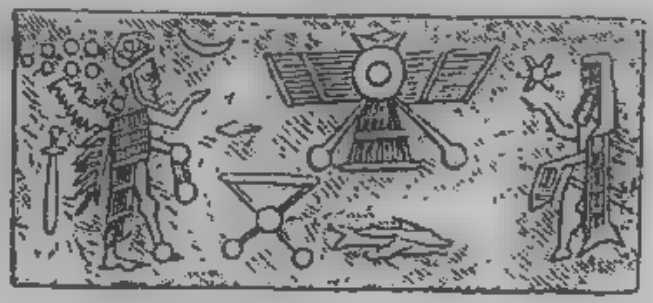

Figura 21

Pe planeta natală, unde era conducător tatăl lui Enki, AN (*Ana*, în akkadiană), progresele grupurilor debarcate pe Pământ erau urmărite cu nelinişte şi speranţă. Acestea trebuie să se fi transformat în nerăbdare cauzată de încetineală, apoi în dezamăgire. Evident, planul de a extrage aur din apele marine, prin procese de laborator, nu mergea conform aşteptărilor.

Dar aurul era în continuare foarte necesar, iar Anunnakii se confruntau cu o dilemă grea: să abandoneze proiectul – ceea ce nici nu intra în discuţie – sau să încerce să obţină aurul printr-un nou procedeu: minerit. Căci aurul, aflaseră între timp Anunnakii, se găsea din belşug în stare naturală, în AB.ZU („Sursa Primordială"), pe continentul Africa. (În limbile semite care au evoluat din sumeriană, *Zu ab* - *Abzu* inversat a rămas termenul pentru aur până în zilele noastre.)

Exista însă o mare problemă. Aurul african trebuia să fie extras din adâncurile pământului, prin minerit; iar notărârea cu profunde implicaţii de a înlocui sofisticatul proces de tratare a apei cu o muncă istovitoare sub suprafaţa pământului nu a fost uşor de luat. În mod clar, noua întreprindere necesita mai mulţi Anunnaki, o colonie de mineri, în „locul filoanelor strălucitoare", instalaţii extinse în Mesopotamia şi o flotă de nave pentru minereu (MA.GUR UR.NU.AB.ZU – „Nave pentru Minereul din Abzu"), care să facă legătura între cele două regiuni. Putea rezolva Enki totul de unul singur?

Anu a considerat că nu; şi, la opt ani nibirieni după aterizarea lui Enki – 28.800 de ani terestri –, Anu a venit pe Pământ, ca să vadă cu ochii lui ce se întâmpla. A aterizat însoţit de Moştenitorul Legal EN.LIL („Domnul Potrivit") – un fiu care, socotea cu siguranţă Anu, se putea însărcina cu misiunea terestră, organizând transporturile de aur pe Nibiru.

Alegerea lui Enlil pentru misiune poate să fi fost necesară, dar şi chinuitoare, căci n-a făcut decât să acutizeze rivalitatea şi invidia dintre cei doi fraţi după tată. Căci Enki era primul născut şi fiul lui Anu cu Id, una dintre cele şase concubine ale lui, şi s-ar fi putut aştepta să-i urmeze lui Anu pe tronul Nibiruului. Apoi însă la fel ca în povestirea biblică a lui Abraham, cu concubina sa Hagar şi soţia pe jumătate soră, Sara soţia pe jumătate soră a lui Anu, Antum, i-a născut un fiu, Enlil. Şi, conform regulilor de succesiune nibiriene adoptate cu atâta fidelitate de patriarhul biblic, Enlil a devenit moştenitorul legal în locul lui Enki. Iar acum acest rival, acest uzurpator al dreptului lui Enki din naştere, venise pe Pământ ca să preia comanda!

E greu de accentuat suficient de mult importanţa ascendenţei şi a genealogiei în Războaiele Zeilor, în luptele pentru succesiune şi supremaţie, pe Nibiru, ca şi, mai târziu, pe Pământ.

Într-adevăr, pe măsură ce depănăm surprinzătoarea persistenţă şi ferocitate a războaielor dintre zei, încercând să le înscriem în cadrul de referinţă al istoriei şi al preistoriei – sarcină niciodată întreprinsă până acum –, devine clar că ele proveneau dintr-un cod de comportament sexual bazat nu pe morală, ci pe considerente de puritate genetică. În centrul acestor războaie se află o genealogie complicată, care determină ierarhia şi succesiunea; iar actele sexuale erau judecate nu după tandreţe sau violenţă, ci în funcţie de scop şi rezultat.

Există o poveste sumeriană despre felul cum Enlil, comandant suprem al Anunnakilor, s-a îndrăgostit de o tânără soră medicală pe care a văzut-o scăldându-se goală în râu. A convins-o să meargă împreună cu barca şi a făcut dragoste cu ea, în ciuda protestelor fetei („vulva mea e mică, nu cunoaşte împreunarea"). Cu tot rangul său, Enlil

a fost arestat de cei „cincizeci de zei seniori", la întoarcerea în oraşul său Nippur, şi găsit, de către „cei şapte Anunnaki care judecă", vinovat de a fi comis crima de viol; aceştia l-au condamnat la exil în Abzu. (A fost iertat numai când s-a căsătorit cu tânăra zeiţă, care îl urmase în surghiun.)

Multe cântece celebrează povestea de dragoste dintre Inanna şi un tânăr zeu numit Dumuzi, în care „culcările" lor sunt descrise cu o înduioşătoare tandreţe.

O, să-şi pună ei mâna lui în mâna mea pentru mine.
O, să-şi pună ei inima lui lângă inima mea pentru mine.
Nu numai că e dulce somnul mână în mână cu el.
Cel mai dulce din ce-i dulce este şi farmecul
de a se uni inimă la inimă cu el.

Putem înţelege tonul aprobator al versurilor, fiindcă Dumuzi era mirele destinat Inannei, ales de ea cu aprobarea fratelui ei, Utu/Shamash. Dar cum să explicăm un text în care Inanna descrie amorul pasional cu propriul ei frate?

Iubitul meu m-a întâlnit,
şi a luat plăcerea de la mine, cu mine s-a bucurat.
Fratele m-a dus în casa lui,
m-a culcat pe dulcele său pat (..)
La unison, cu limbile la unison,
fratele meu cu cel mai frumos chip
făcu de cincizeci de ori.

Aceste lucruri se pot înţelege numai dacă reţinem că legea interzicea căsătoria, dar nu şi sexul între frate şi soră din ambii părinţi. Pe de altă parte, căsătoria cu o soră pe jumătate era permisă; fiii de parte bărbătească făcuţi cu o soră după un singur părinte aveau chiar întâietate în ordi-

nea ierarhică. Iar dacă violul era condamnat, sexul chiar şi neregulamentar şi violent era scuzat dacă se făcea în scopul succesiunii la tron. O lungă poveste relatează cum Enki, dorind un băiat de la sora pe jumătate a lui şi a lui Enlil, Sud, i s-a impus cu forţa când era singură şi „şi-a vărsat sămânţa în pântecul ei". Când Sud a născut o fiică (în locul fiului dorit), Enki nu a pierdut vremea şi a făcut dragoste cu fata, imediat ce a devenit „tânără şi frumoasă (...). Şi-a luat bucuria de la ea, a îmbrăţişat-o, s-a culcat în poala ei; îi atinge coapsele, îi atinge (...), cu cea tânără conlocuieşte". Acest sistem a continuat fără ruşine, cu un şir de tinere fiice, până când Sud l-a legat pe Enki cu un blestem care l-a paralizat, abia atunci au încetat isprăvile erotice în căutarea unui moştenitor de sex masculin.

Când Enki se angaja în aceste aventuri amoroase, el era deja căsătorit cu Ninki, ceea ce ilustrează faptul că acelaşi cod care condamna violul nu interzicea legăturile extraconjugale ca atare. Mai ştim şi că zeilor li se permitea orice număr de neveste şi concubine (un text catalogat cu indicativul CT 24 înşiră şase dintre concubinele lui Anu), dar, dacă erau căsătoriţi, trebuia să-şi aleagă o soţie oficială – preferând pentru acest rol, cum am menţionat, o soră pe jumătate.

Dacă zeul, pe lângă numele dat şi numeroasele epitete, era gratificat şi cu un nume-titlu, consoarta sa oficială era la rândul ei onorată cu forma feminină a titlului respectiv. Astfel, când AN şi-a primit numele-titlu („Cerescul"), soţia lui a fost numită ANTU – în akkadiană, Anu şi Antum. Sora medicală care se măritase cu Enlil („Domnul Poruncii") a primit numele-titlu Ninlil („Doamna Poruncii") soţia lui Enki, Damkina, a fost numită Ninki, şi aşa mai departe.

Datorită importanţei relaţiilor de familie între aceşti mari Anunnaki, multe aşa-numite Liste de Zei pregătite de

scribii din antichitate aveau o natură genealogică. Într-o asemenea listă importantă, intitulată de scribii antici sena *"AN=Anu Anum"*, apar cei „patruzeci şi doi de înaintaşi ai lui Enlil", aranjaţi vizibil ca douăzeci şi unu de cupluri divine. Acesta trebuie să fi fost un semn de mare ascendenţă regală, căci două documente similare despre Anu îi înşiră şi ele cele douăzeci şi unu de cupluri ancestrale de pe Nibiru. Aflăm că părinţii lui Anu au fost AN.SHAR.GAL („Mare Prinţ al Cerului") şi KI.SHAR.GAL („Mare Prinţesă a Solului Tare"). După cum indică numele, nu era perechea domnitoare pe Nibiru: mai degrabă, tatăl era Marele Prinţ, adică moştenitorul legal; iar soţia lui era o mare prinţesă, fiica dintâi născută a conducătorului (cu o altă soţie) şi, astfel, soră pe jumătate a lui Anshragal.

În aceste fapte genealogice se găseşte cheia înţelegerii evenimentelor de pe Nibiru, dinaintea aterizării pe Pământ, şi a celor ulterioare, de pe Pământ.

Trimiterea lui Ea pe Pământ după aur dă de înţeles că nibirienii ştiau deja despre existenţa metalului preţios pe Pământ, cu mult timp înainte de a fi lansat misiunea. Cum şi de unde?

S-ar putea oferi mai multe răspunsuri. E posibil să fi sondat Pământul cu sateliţi automatizaţi, la fel cum facem noi cu alte planete din Sistemul Solar. E posibil să fi cercetat Pământul aterizând pe suprafaţa lui, cum am făcut şi noi pe Lună. Mai mult, nu putem trece cu vederea asolizarea lor pe Marte, citind textele care descriu călătoriile spaţiale de pe Nibiru pe Pământ.

Dacă şi când au avut loc asemenea aterizări *premeditate* pe Pământ, nu ştim. Dar există totuşi o cronică străveche, tratând despre o aterizare anterioară, în împrejurări dramatice: fuga pe Pământ, cu nava spaţială, a conducătorului demis de pe Nibiru!

Evenimentul trebuie să se fi întâmplat înainte ca Ea să fi fost trimis pe Pământ de către tatăl lui, căci cu acel prilej a ajuns Anu conducătorul planetei Nibiru. Într-adevăr, este vorba de uzurparea tronului nibirian de către Anu.

Informația este cuprinsă într-un text a cărui versiune hittită a fost intitulată de cercetători „Regalism în Cer". El descrie viața de la curtea regală din Nibiru și deapănă o poveste de trădare și uzurpare demnă de o intrigă shakespeareană. Dezvăluie faptul că, atunci când pe Nibiru a sosit vremea succesiunii – prin moartea naturală sau în alte condiții –, nu Anshargal, tatăl lui Anu și moștenitorul legal, a urcat pe tron. În schimb, a devenit conducător un nibirian înrudit cu el, pe nume Alalu (Alalush, în textul hittit).

Ca gest de reconciliere sau prin tradiție, Alalu l-a numit pe Anu paharnic regal, funcție onorantă și de încredere, cunoscută și din mai multe texte apropiat orientale și reprezentări regale (Fig. 22). Dar, după nouă ani nibirieni, Anu (Anush, în textul hittit) „l-a chemat la luptă pe Alalu" și l-a înlăturat.

Figura 22

Odată, demult, Alalush era rege în Cer
pe tron Alalush stătea așezat:
Vitezul Anush, primul între zei,
'naintea lui stătea:
La picioare-i se pleca,
în mână cupa îi punea.
Nouă răstimpuri numărate, Alalush a fost rege în Cer:
Într-al nouălea răstimp numărat,
Anush pe Alalush la luptă l-a chemat.

Atunci, ne spune străvechiul text, a avut loc dramatica fugă pe Pământ:

Alalush a fost învins, de Anush a fugit –
Pe Pământul închis la culoare a coborât.
Anush i-a luat locul pe tron.

Deși e foarte posibil ca pe Nibiru să se fi cunoscut atât de multe despre Pământ și resursele sale încă dinainte de fuga lui Alalu, realitatea este că în această poveste avem totuși o consemnare a sosirii unei nave spațiale cu nibirieni pe Pământ, înaintea misiunii lui Ea. „Lista regilor sumerieni" arată că primul administrator al lui Enlil se numea Adam – nume care ar fi putut să fie un alt epitet al lui Ea/Enki, sau redarea sumeriană a numelui lui Alalu, astfel ne vine în minte posibilitatea că, deși destituit, Alalu era suficient de preocupat de soarta planetei Nibiru pentru a și anunța uzurpatorul că găsise aur în apele de pe Pământ. Că asta s-a întâmplat într-adevăr, ne poate indica faptul că a urmat o reconciliere între fostul și actualul rege, în continuare, Anu l-a numit pe Kumarbi, un nepot al lui Alalu, paharnic regal.

Dar gestul de împăcare nu a făcut decât ca istoria de pe Nibiru să se repete. În ciuda tuturor onorurilor acorda-

te, tânărul Kumarbi nu a putut uita că Anu uzurpase tronul de la bunicul său, şi, cu timpul, duşmănia lui Kumarbi faţă de Anu a început să devină tot mai evidentă, iar Anu „nu suporta privirea din ochii lui Kumarbi".

Şi astfel s-a făcut că, hotărând să plece de pe Nibiru pe Pământ şi chiar să-l ia cu el pe Moştenitorul Legal (Enlil), Anu a considerat că era mai sigur să-l ia şi pe tânărul Kumarbi. Ambele decizii de a-i lua în călătorie şi pe Enlil, şi pe Kumarbi au făcut, până la urmă, ca vizita să fie tulburată de conflicte şi, de asemenea pentru Anu –, plină de chinuri personale.

Hotărârea de a-l aduce pe Enlil pe Pământ şi a-l pune la conducere a dus la certuri aprinse cu Enki certuri reproduse în textele descoperite până acum Furios, Enki a ameninţat cu plecarea de pe Pământ şi întoarcerea pe Nibiru; dar Anu putea avea încredere în el că, ajuns acasă, nu urma să uzurpe tronul? Dacă, printr-un compromis, Anu însuşi urma să rămână pe Pământ, numindu-l pe Enlil conducător delegat pe Nibiru, putea să aibă încredere în el că avea să-i restituie tronul la întoarcere? În cele din urmă, s-au hotărât să tragă la sorţi, să determine hazardul ceea ce avea să se întâmple Împărţirea autorităţii care a urmat este menţionată în repetate rânduri în textele sumeriene şi akkadiene Una dintre cele mai lungi Cronici ale Pământului, o scriere numită „Epopeea Atra-Hasis", consemnează tragerea la sorţi şi deznodământul său.

Zeii şi-au dat mâna,
apoi au tras la sorţi şi-au împărţit·
Lui Anu cerul i-a revenit,
Lui Enlil, Pământul i-a fost făcut supus;
Pe cel pe care marea ca un lat îl cuprinde
prinţului Enki îi l-au dat.
Enki în Abzu a coborât,
luând cârmuirea peste Abzu

Crezând că reuşise să-i despartă pe fraţii rivali, „Anu la Cer s-a înălţat". Dar, în cerurile de deasupra Pământului, îl aştepta o întorsatură neprevăzută. Poate ca măsură de prevedere, Kumarbi fusese lăsat pe o platformă orbitală care gravita în jurul Pământului; când Anu a revenit la bord, gata să pornească pe lungul drum înapoi spre Nibiru, Kumarbi l-a primit furios. Cuvintele aspre au degenerat curând în încăierare. „Anu l-a bătut pe Kumarbi, Kumarbi l a bătut pe Anu". Când Kumarbi l-a învins pe Anu la trântă, „Anu s-a smuls din braţele lui Kumarbi". Dar Kumarbi a reuşit să-l apuce pe Anu de picioare şi „l-a muşcat între genunchi", vătămându-l în „bărbăţia" lui. S-au găsit desene antice ale evenimentului (Fig. 23a), precum şi a e obiceiului Anunnakilor care se luptau de a se lovi în organele genitale (Fig. 23b).

Dizgraţiat şi suferind, Anu a plecat înapoi spre Nibiru, lăsându-i în urmă pe Kumarbi şi pe ceilalţi astronauţi, să deservească platformele şi navetele spaţiale. Dar, înainte de a pleca, l-a legat pe Kumarbi cu un blestem de „trei monştri în burtă '

Figura 23

Asemănarea dintre această legendă hittită şi povestea grecească a castrării lui Uranus de către Cronos, precum şi a înghiţirii fiilor lui Cronos de către tatăl lor nu are nevoie de alte detalieri. Şi, la fel ca în legendele greceşti, episodul respectiv a pregătit terenul pentru războaiele dintre zei şi titani.

După plecarea lui Anu, Misiunea Pământeană a început cu adevărat.

Pe măsură ce aterizau tot mai mulţi Anunnaki în timp, numărul lor a crescut la şase sute, unii au fost repartizaţi în Lumea de Jos, pentru a-l ajuta pe Enki să extragă aurul, alţii manevrau navele cu minereu, iar ceilalţi au rămas cu Enlil, în Mesopotamia. Acolo s-au înfiinţat aşezări noi, conform unui plan general stabilit de Enlil, în cadrul unui proiect organizatoric complet de acţiune şi proceduri definite clar:

A desăvârşit ce era de făcut, poruncile divine;
A-nfiinţat cinci oraşe în locuri fără cusur,
Le-a dat nume,
Le-a rânduit ca însemnătate.
Pe primul dintre ele, Eridu,
I l-a dat în seamă lui Nudimmud, pionierul

Fiecare dintre aceste aşezări antediluviene din Mesopotamia avea o funcţie concretă, exprimată prin denumire. Primul era E.RI.DU - „Casa în Depărtare Clădită", combinatul pentru extragerea aurului de pe malul apei, care a rămas pentru totdeauna locuinţa mesopotamiană a lui Ea. Urma BAD TIBIRA „Locul Luminos Unde Minereul Se Întregeşte", centrul metalurgic pentru topire şi rafinare. Apoi, LA.RA.AK „Vederea Văpăii Strălucitoare" – era un oraş-far pentru ghidarea navetelor care soseau. SIPPAR – „Oraşul Pasăre" – era locul de aterizare. Iar SHL.RUPPAK - „Locul Celei Mai Mari Bunăstări" – era echipat ca un centru medical; i-a fost dat în sarcină lui SU.D („Cea Care Redă Viaţa"), o soră pe jumătate a lui Enki şi Enlil.

A mai fost construit încă un oraş-far, LA.AR.SA („Vederea Luminii Roşii"), căci operaţiunile complexe depindeau de o coordonare strânsă între Anunnakii care aterizaseră pe Pământ şi trei sute de astronauţi, numiţi IGI.GI („Cei Ce Văd Şi Observă"), care rămâneau permanent pe orbita circumterestră. Acţionând ca intermediari între Pământ şi Nibiru, Igigii stăteau pe platformele orbitale unde minereul prelucrat pe Pământ era adus cu navetele, pentru a fi transferat în continuare pe nave spaţiale propriu zise, care puteau transporta aurul pe Planeta Natală, când aceasta se apropia periodic de Pământ, pe vasta ei orbită eliptică. Astronauţii şi echipamentele erau aduse pe Pământ în aceleaşi etape, inversate.

Toate acestea necesitau un Centru de Control al Misiunii pe care Enlil a început să l construiască şi să-l echipeze. Se numea NIBRU.KI („Locul Pământean Al Lui Nibiru") în akkadiană, Nippur. Acolo, pe o platformă artificială înaltă, echipată cu antene - prototipul „Turnurilor lui Babel" mesopotamiene (Fig. 24) – se găsea o cameră secretă, DIR.GA („Camera Întunecată, Strălucitoare"), unde erau afişate hărţile spaţiale („emblemele stelelor") şi unde se întreţinea DUR.AN.KI („Legătura Cer-Pământ").

Cronicile au afirmat că primele aşezări ale Anunnakilor pe Pământ au fost „rânduite ca însemnătate". Acestei declaraţii enigmatice i s-a adăugat misterul afirmaţiei regilor post-diluvieni că, refăcând în Sumer oraşele distruse de Potop, urmaseră

Veșnicul plan al pământului
cel care tot timpul
a hotărât construcțiile
Este cel ce poartă
desenele din Vremea de Demult
și scrierile din Cerul de Sus

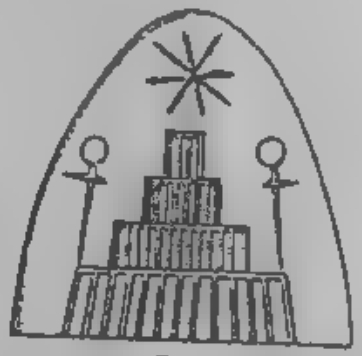

Figura 24

Rebusul se va rezolva dacă însemnăm acele prime orașe înființate de Enki și Enlil pe harta regiunii și le unim prin cercuri concentrice. Erau într adevăr „rânduite ca însemnătate", toate fiind echidistante față de Centrul de Control al Misiunii din Nippur. Planul era într adevăr „din Cerul de Sus", căci nu avea sens decât pentru cei ce puteau privi întregul Orient Apropiat de la mare înălțime, deasupra Pământului, alegând Munții Ararat, cel cu piscuri gemene — cea mai vizibilă trăsătură a zonei — ca punct de reper, Anunnakii au plasat spațioportul în locul unde linia nordului, bazată pe Ararat, traversa râul vizibil Eufrat. În acest „veșnic plan al pământului", toate orașele erau aranjate în formă de săgeată, marcând Ruta de Aterizare spre Spațioportul din Sippar (Fig. 25).

Transporturile periodice de aur pe Nibiru au generat îngrijorări, chiar și rivalități, pe planetă, căci Anu a rămas mult timp după aceea conducător. Pe Pământ însă toți ac-

torii principali erau prezenți pe scena „de culoare închisă", pentru a da frâu liber tuturor emoțiilor imaginabile și unor conflicte incredibile.

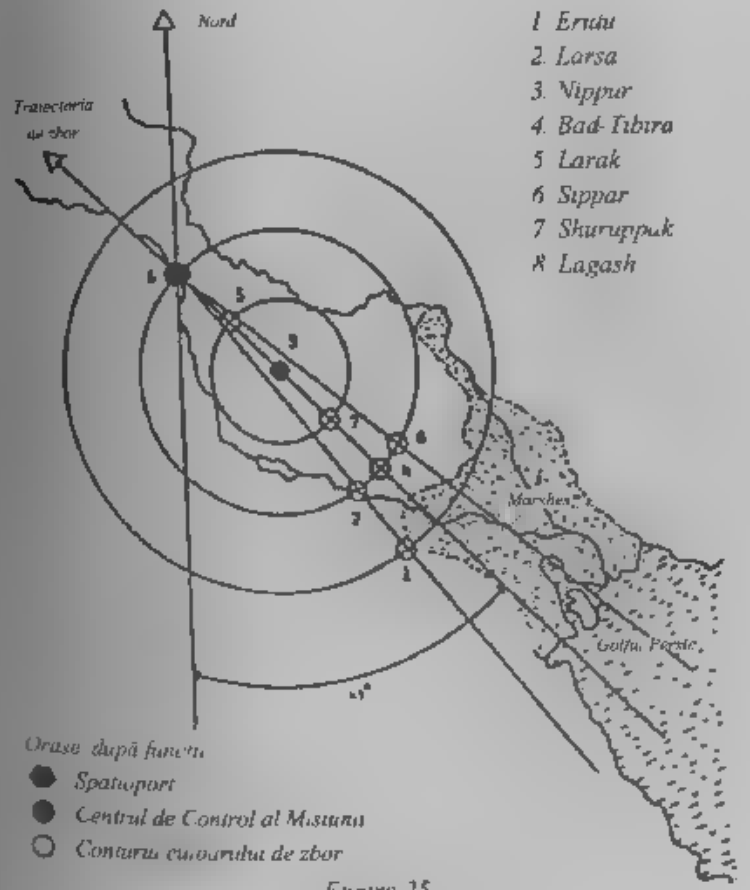

Figura 25

5

RĂZBOAIELE ZEILOR BĂTRÂNI

Prima vizită a lui Anu pe Pământ şi hotărârile luate atunci au stabilit cursul evenimentelor terestre din toate mileniile următoare. În timp, au dus la crearea lui Adam omul aşa cum îl cunoaştem, *Homo sapiens* de asemenea, au sădit sămânţa viitorului conflict de pe Pământ dintre Enlil şi Enki şi dintre descendenţii lor.

Dar mai întâi au avut loc lâncezelile şi luptele amarnice dintre Casa lui Anu şi Casa lui Alalu, o duşmănie care s-a dezlănţuit pe Pământ în Războiul Titanilor. A fost un război în care „zeii din cer" s-au înfruntat cu „zeii de pe Pământul de culoare închisă"; în faza sa finală, apoteotică, a fost o revoltă a Igigilor.

Ştim că acesta s-a desfăşurat la începuturile colonizării Pământului de către nibiruieni, după prima vizită a lui Anu pe Pământ, din textul „Regalitate în Cer". Rememorând adversarii, el îi numeşte „vitejii zei bătrâni, zeii din vechile vremuri". După ce nominalizează cinci strămoşi ca „taţi şi mame ale zeilor", care i-au precedat pe Anu şi pe Alalu, povestea începe cu uzurpările tronului de pe Nibiru, fuga lui Alalu, vizita lui Anu pe Pământ şi conflictul ulterior cu Kumarbi.

Relatarea din „Regalitate în cer" se continuă şi se dezvoltă în alte câteva texte hittito-hurriene, cărora oamenii de ştiinţă le atribuie titlul colectiv de „Ciclul lui Kumarbi". Compilate laborios (şi încă foarte fragmentare), texte

te au devenit recent mai inteligibile, prin descoperirea unor fragmente şi versiuni suplimentare, descrise şi integrate la locurile lor de către H. Güterbock *(Kumarbi Mythen vom Churritischen Kronos)* şi H. Otten *(Mythen vom Gotte Kumarbi – Neue Fragmente)*.

Cât de mult timp a rămas la înălţime Kumarbi după lupta cu Anu nu reiese clar din texte. Aflăm însă că după trecerea unei perioade de timp şi după ce a reuşit să scuipe „pietrele" pe care Anu le făcuse să i se formeze în burtă, Kumarbi s-a întors pe Pământ. Din motive care s-ar putea să se explice în părţile pierdute ale textelor, Kumarbi s-a dus la Ea, în Abzu.

În continuare, versurile mutilate descriu apariţia în scenă a Zeului Furtunii, Teshub, care, conform sumerienilor, era fiul cel mai mic al lui Enlil, Ishkur/Adad. Teshub îl supără pe Kumarbi, vorbindu-i despre minunatele atribute şi obiecte pe care fiecare zeu i le va acorda lui. Zeul Furtunii, printre aceste atribute se va afla Înţelepciunea, care-i va fi luată lui Kumarbi. „Cu sufletul plin de furie, Kumarbi a plecat la Nippur". Golurile din text ne împiedică să ştim ce s-a întâmplat acolo, la sediul lui Enlil; dar, după o şedere de şapte luni, Kumarbi s-a întors să se consulte cu Ea.

Ea i-a propus să „urce la cer" şi să ceară ajutorul lui Lama, care era „mama a doi zei" şi astfel, pare-se, matriarha ancestrală a celor două dinastii concurente. Având şi unele interese proprii, Ea s-a oferit să-l transporte pe Kumarbi în Sanctuarul Ceresc, cu MAR.GID.DA (carul celest), pe care akkadienii îl numeau *Ti-ia-ri-ta*, „vehiculul zburător". Dar zeiţa, aflând că Ea venea fără permisiunea Adunării Zeilor, a trimis „vânturi de fulgere" împotriva navei spaţiale a lui Ea, silindu-i pe amândoi să se înapoieze pe Pământ.

Însă, în loc să coboare până la destinație, Kumarbi a preferat să rămână cu zeii de pe orbită, numiți de textul hittit/hurrian Irsirra („Cei Care Văd Și Orbitează"), sumerienii IGI GI. Având mult timp la dispoziție, „Kumarbi a căzut pe gânduri ( ) judecând în minte ( ) nutrind cugete de a pricinui nenorociri (..) tăcând rele" Esențialul acestor meditații era acela de a fi proclamat „tatăl tuturor zeilor", divinitatea supremă!

Câștigând susținerea zeilor orbitali Irsirra, Kumarbi „și-a pus în picioare încălțări repezi" și a zburat pe Pământ. De acolo, și a trimis emisarii la ceilalți fruntași zei, cerând să-i recunoască supremația.

Atunci, Anu a ajuns la capătul răbdării. Ca să-l învingă o dată pentru totdeauna pe nepotul adversarului său Alalu, Anu i-a ordonat propriului său nepot, „Zeul Furtunii" Teshub, să-i găsească pe Kumarbi și să-l omoare. Au urmat lupte feroce între zeii terești, cu Teshub în frunte, și zeii din cer, conduși de Kumarbi, numai într-o singură bătălie, au participat nu mai puțin de șaptezeci de zei, toți deplasându-se cu care cerești. Deși din textul incomplet lipsesc majoritatea scenelor de luptă, știm că până la urmă a învins Teshub.

Dar înfrângerea lui Kumarbi nu a pus capăt luptei. Din alte epopei hittite ale Ciclului Kumarbi aflăm că, înainte de înlăturare, Kumarbi reușise să lase însărcinată o zeiță de pe munte, ducând la nașterea Răzbunătorului său, „Zeul de Piatră" Ullikummi. Ascunzându și miraculosul (sau monstruosul) fiu printre zeii Irsirra, l-a instruit să crească și să atace „frumosul oraș Kummiya" al lui Teshub, să-l „atace pe Zeul Furtunii și să-l sfâșie în bucăți ( ) să doboare toți zeii din cer, ca pe păsări!" O dată ce realiza victoria pe Pământ, Ullikummi urma să „se înalțe la Cer pentru Domnie" și să cucerească prin forță tronul

planetei Nibiru. După ce i-a dat aceste instrucțiuni, Kumarbi a ieșit din scenă.

Mult timp, copilul a stat ascuns. Dar, crescând – până a proporții gigantice – a fost văzut într-o zi de Utu/Shamash, în timp ce cutreiera cerurile. Utu a alergat la locuința lui Teshub, pentru a-l informa despre apariția Răzbunătorului. După ce i-a dat lui Utu mâncare și băutură ca să se liniștească, Teshub l-a îndemnat: „urcă-n caru-ți și te-nalță la cer", pentru a-l urmări pe Ullikummi în creștere. Apoi, a escaladat Muntele Privirii, ca să-l vadă cu ochii lui pe Zeul de Piatră. „S-a uitat la înfiorătorul Zeu de Piatră și a agitat pumnul cu mânie."

Dându-și seama că lupta nu putea fi evitată, Teshub și a pregătit carul pentru război; textul hittit îl numește cu termenul sumerian ID DUG GA, „Alergătorul de Plumb (Purgător)". Merită să citim instrucțiunile de echipare a carului ceresc, pentru care textul hittit folosește preponderent terminologia sumeriană. Pentru rodarea vehiculului, au chemat pe „Marele Pocnitor", au atașat „Taurul" (centra a energetică) care „se luminează" în față și „Taurul Pentru Arma Înaltă" din partea posterioară, au instalat dispozitivele de navigație sau orientare „Care Arată Drumul" în zona anterioară; au activat instrumentele cu puternicele „pietre" de energie (minerale); și, în sfârșit, au înarmat vehiculul cu „Tunătorul Furtunii", încărcându-l cu nu mai puțin de opt sute de „Pietre de Foc":

„Marele Pocnitor" al „Alergătorului de Plumb Strălucitor"
să le ungă cu untdelemn și să le pregătească.
„Taurul care Se Luminează" să le pună între coarne.
În coadă, „Taurul ce-i Înaltă Armă"
să le placheze cu aur

În partea dinainte, pe „Cele Care Arată Drumul"
să le pună și întoarcă,
înzestrate cu puternicele „Pietre" înăuntru
Să aducă „Tunătorul Furtunii"
care împrăștie stânci pe optsprezece poște
încredințând „Pietrele de Foc" cu opt sute ( ) spre a acoperi
„Fulgerul ce Strălucе Înfiorător"
să-l aducă din magazia sa
Să scoată MAR GID DA și să-l aibă gata!

„Din ceruri, de printre nori, Zeul Furtunii și-a întors fața spre Zeul de Piatră." După primele atacuri nereușite, Ninurta, fratele lui Teshub Adad, a intrat și el în luptă. Dar Zeul de Piatră a rămas nevătămat și a dus bătălia până la porțile Kummiyei, orașul Zeului Furtunii.

În Kummiya, soția lui Teshub, Hebat, urmărea știrile despre luptă într-o cameră interioară din casa zeului. Dar proiectilele lui Ullikummi „au silit-o pe Hebat să plece din casă, așa că n-a mai putut auzi mesajele zeilor (...) nici pe cele ale lui Teshub, nici mesajele oricărui alt zeu". I-a ordonat mesagerului să-și „pună în picioare Încălțările Repezi" și să se ducă în locul unde erau adunați zeii, pentru a i aduce vești din luptă, se temea ca „Zeul de Piatră să nu-l fi ucis pe soțul meu, nobilul prinț".

Dar Teshub nu a murit. Sfătuit de ajutorul său să se ascundă în niște regiuni muntoase, a refuzat: dacă facem asta, a spus el, „nu va mai fi un rege în Cer!" Atunci, cei doi s-au hotărât să meargă la Ea, în Abzu, pentru a consulta acolo un oracol, conform „vechilor tăblițe cu cuvintele soartei".

Dându-și seama că din Kumarbi se născuse un monstru care scăpa de sub control, Ea a plecat la Enlil să-l prevină asupra pericolului „Ullikummi va tăia calea spre Cer

și spre sfintele case ale zeilor!" A fost convocată o adunare a Marilor Anunnaki. Cum nimeni nu găsea nici o soluție, Ea a propus ca, din magazia păzită a „tăietorilor de piatră", să se aducă un anumit Bătrân Tăietor de Metale, cu care să taie picioarele lui Ullikummi, Zeul de Piatră.

Astfel procedând, Zeul de Piatră a rămas olog. Când au aflat, zeii „au venit la locul de adunare și toți au început să urle contra lui Ullikummi". Teshub, încurajat, a sărit în car, „l-a ajuns din urmă pe Ullikummi Zeul de Piatră la mare și l-a provocat la luptă". Dar Ullikummi, în continuare sfidător, a declarat: „Voi distruge Kummiya, voi cuceri Casa Sacră, îi voi alunga pe zei ( ) până în cer mă voi duce să iau domnia!"

Încheierea epopeii hittite e deteriorată complet; dar putem pune la îndoială că ne-ar spune aceeași poveste sanscrită despre lupta finală dintre Indra și „demonul" Vritra?

Și-atunci, cumplit spectacol s-a ivit
Demon și zeu în luptă s-au ciocnit
Vritra săgețile și-a aruncat,
Trăsnet și fulger fără număr au zburat (.)
Fulgere-au început să strălucească,
Trăsnet cumplit purces-a să zdrobească,
de Indra cu mândrie azvârlite (...).
Și gongul osândei lui Vritra, curând,
Cu dangăt și tunet puternic sunând
din ploaia de fier a lui Indra-a vestit;
C-un urlet orbitl, străpuns și zdrobit,
Din turnul în nouri clădit se văzu
Cum demonu-n ghearele morții căzu ( )
Și Indra cu un trăsnet îl izbi
între ameri

Acestea, presupunem, au fost bătăliile dintre „zei" și Titanii legendelor grecești. Nimeni încă nu a aflat semnificația „Titanilor", dar dacă poveștile erau de origine sumeriană, la fel ca și numele zeilor, atunci TI TA AN ar fi trebuit să însemne în sumeriană, literalmente, „Cei Care în Cer Trăiesc" — exact definiția Igigilor conduși de Kumarbi, iar adversarii lor erau Anunnakii, „Care Sunt pe Pământ".

Textele sumeriene consemnează într-adevăr o veche luptă pe viață și pe moarte între un nepot al lui Anu și un „demon" dintr-un alt clan, povestea este cunoscută ca „Mitul lui Zu". Eroul ei e Ninurta, fiul lui Enlil cu sora sa pe jumătate, Sud; se prea poate să fi fost povestea inițială din care s-au împrumutat legendele hinduse și hittite.

Decorul evenimentelor descrise în textul sumerian corespunde perioadei de după vizita lui Anu pe Pământ. Sub comanda generală a lui Enlil, Anunnakii și-au început munca în Abzu și Mesopotamia: minereurile sunt extrase și transportate, apoi topite și rafinate. De pe activul spațioport din Sippar, metalele prețioase sunt duse cu navetele pe stațiile orbitale acționate de Igigi, iar de acolo spre Planeta Natală, cu nave spațiale care fac curse periodice.

Complexul sistem de operațiuni spațiale — sosirile și plecările unor vehicule și comunicațiile dintre Pământ și Nibiru, în timp ce ambele planete gravitează pe traiectoriile lor — este coordonat de Enlil din Centrul de Control al Misiunii, de la Nippur. Acolo, pe o platformă, se află camera DIR GA, cea mai strict păzită „sfântă a sfintelor", unde sunt instalate hărțile celeste și panourile cu date orbitale — vitalele „Tăblițe ale Destinelor".

În această cameră sacră a dobândit accesul un zeu numit Zu, care a sustras tăblițele, astfel luând în mâinile

lui soarta Anunnakilor de pe Pământ și, implicit, de pe Nibiru.

Combinând fragmente din vechile versiuni babiloniene și asiriene ale textului sumerian, s-a reconstituit o mare parte din poveste. Dar porțiunile degradate continuă să ascundă secretul adevăratei identități a lui Zu, precum și o explicație a modului cum a obținut accesul pe Dirga. Abia în 1979, doi cercetători (W. W. Hallo și W. L. Moran) au găsit răspunsul, folosind o tăbliță descoperită în Colecția Babiloniană de la Universitatea Yale, pentru a reconstitui începutul vechii povestiri.

În sumeriană, numele ZU înseamnă „Cel Care Cunoaște", un expert într-un anumit domeniu. Câteva referiri la eroul negativ al acestei istorii, menționat sub numele de AN ZU — „Cel Care Cunoaște Cerurile" — sugerează o legătură cu programul spațial care făcea legătura între Pământ și Nibiru, iar începutul restaurat al cronicii relatează într-adevăr cum orfanul Zu a fost adoptat de astronauții ce deserveau navetele și platformele orbitale, Igigii, aflând de la ei secretele cerului și ale călătoriilor spațiale.

Acțiunea începe atunci când Igigii, „adunându-se din toate părțile", au hotărât să facă apel la Enlil. Se plângeau că „până atunci, încă nu se construise un loc de luat pauza pentru Igigi". Cu alte cuvinte, pe Pământ nu exista nici o stațiune de odihnă și recreere, unde Igigii să se poată relaxa după rigorile spațiului și ale imponderabilității. Pentru a și exprima nemulțumirea, l-au ales ca purtător de cuvânt pe Zu, trimițându-l la centrul lui Enlil din Nippur.

Enlil, „tatăl zeilor, în Dur-An-Ki, l-a primit și s-a gândit la ceea ce spuseseră ei [Igigii]". În timp ce „cugeta în mintea lui" la cererea primită, „l-a studiat îndeaproape pe Zu cel din cer". Cine era, în fond, acest emisar, care, fără a fi astronaut, le purta totuși uniforma? Pe măsură ce

suspiciunile i s-au accentuat, Ea conştient de adevărata ascendentă a lui Zu a vorbit, i-a sugerat lui Enlil că puteau amâna luarea unei decizii cu privire la cererea Igigilor, dacă Zu era reţinut la sediul lui Enlil. „Slujba ta să l lase să intre," i-a spus Ea lui Enlil, „în sanctuar, pe cel mai dinăuntru loc, el să fie cel care opreşte calea."

La vorbele ce Ea i le-a grăit
Zeul [Enlil] a consimţit
În sanctuar Zu şi-a luat locul (...)
La intrarea încăierii
Îl trimisese Enlil

Şi aşa s-a făcut, cu participarea lui Ea, că un zeu advers – urmaş secret al lui Alalu a fost primit în cea mai strictă şi mai sensibilă cameră a lui Enlil. Citim că, acolo, Zu „necontenit îl vede pe Enlil, tatăl zeilor, zeul Legăturii Cer-Pământ (...) celesta Tăbliţă a Destinelor Zu încontinuu o vede." Şi, curând, un plan a prins contur: „înlăturarea puterii lui Enlil o nutreşte în inimă".

Voi lua celesta Tăbliţă a Destinelor,
Hotărârile zeilor le voi cârmui,
Îmi voi înfiinţa tronul
fiind stăpân al Poruncilor Cereşti,
Pe Igigi, în spaţiul lor, îi voi conduce!

„Inima lui astfel ardând atacul," Zu a prins ocazia într-o zi, când Enlil s-a dus să se răcorească la scaldă. „A luat în mâini Tăbliţa Destinelor" şi, cu Pasărea lui, „s-a înălţat şi a zburat la adăpost în HUR SAG MU" („Muntele Camerelor Cerului"). Nici nu a ajuns bine, şi toate au încrement:

Opritu-s-au divinele formule,
Luciitoarea lumină a pălit;
Domnea tăcerea
În spaţiu. Igigii erau năuciţi,
Strălucirea sanctuarului pierise.

La început, „părintele Enlil a amuţit". Când comunicaţiile s-au refăcut, „zeii de pe Pământ s-au adunat unul cate unul la auzul veştii". Anu, pe Nibiru, a fost informat şi el. Era clar că Zu trebuia capturat, iar Tăbliţa Destinelor readusă la Dur-Ga. Dar cine s-o facă? Au fost abordaţi câţiva dintre zeii tineri, cunoscuţi pentru virtutea lor. Însă nici unul nu a îndrăznit să-l urmeze pe Zu în muntele îndepărtat, căci acesta era acum la fel de puternic ca Enlil, după ce îi furase „Strălucirea"; „iar cel ce i se împotriveşte va deveni ca lutul (...) la strălucirea lui, zeii se mistuie."

Atunci, Ninurta, moştenitorul legal al lui Enlil, s-a înfăţişat ca să-şi asume sarcina, căci – aşa cum arătase mama lui, Sud – Zu nu-l lipsise de putere numai pe Enlil, ci şi pe Ninurta. Sud l-a sfătuit să-l atace pe Zu în ascunzătoarea lui din munţi tot cu o armă a „Strălucirii", dar numai după ce reuşea să se apropie de Zu la adăpostul unui paravan de praf. Pentru a realiza acest lucru, i-a trimis lui Ninurta propriile ei „şapte vârtejuri care stârnesc praful".

Ca „carul de luptă întărit", Ninurta s-a instalat pe Muntele Hazzi – muntele întâlnit în poveştile lui Kumarbi – unde şi-a agăţat de car cele şapte arme, a ataşat monştrii care stârnesc praful şi a pornit asupra lui Zu „spre a dezlănţui un razboi înfricoşator, o aprigă bătălie".

Zu şi Ninurta s-au întâlnit pe coasta muntelui
Când l Zu l-a zărit, a izbucnit turbat.
Cu Strălucirea lui, a făcut muntele
luminos ca ziua;
A slobozit razele cu mânie.

Neputându-şi identifica adversarul din cauza furtunii de praf, Zu i-a strigat lui Ninurta „Am luat toată Autoritatea, [acum] eu cârmuiesc hotărârile zeilor! Cine eşti tu, care vii să te lupţi cu mine? Vorbeşte!"

Dar Ninurta a continuat să „înainteze bătăios" spre Zu, anunţând că era desemnat de Anu însuşi să l captureze pe Zu şi să aducă înapoi Tăblita Destinelor Auzind, Zu şi-a oprit Strălucirea şi „faţa muntelui s-a întunecat" Fără teamă, Ninurta „a intrat în bezne" Din „pieptul" vehiculului său, a lansat spre Zu un Fulger, „dar lovitura nu s-a putut apropia de Zu, s-a întors din drum." Cu puterile obţinute de Zu, nici un fulger sau trăsnet nu se putea „apropia de trupul lui".

Astfel, „lupta s-a întrerupt, conflictul a încetat; armele s-au oprit în mijlocul muntelui, nu l-au răpus pe Zu "

Descumpănit, Ninurta i-a cerut fratelui său mai tânăr, Ishkur/Adad, să obţină sfatul lui Enlil. „Ishkur, prinţul, a plecat să-i ducă lui Enlil veştile despre luptă."

Enlil l-a instruit pe Ishkur să se întoarcă la Ninurta şi să-i spună „În bătălie să nu oboseşti, dovedeşte-ţi puterea!" Pe un nivel mai practic, i-a trimis lui Ninurta un *tillu* un proiectil (reprezentat pictografic ➢—►) pentru a-l ataşa la Furtunosul care lansează proiectilele. A spus că Ninurta, cu „Pasărea Vârtejurilor", trebuia să se apropie cât mai mult posibil de Pasărea lui Zu, până ajungeau „aripa la aripă" Apoi, urma să ţintească „vârfurile aripilor" Păsării vârtej a lui Zu şi să „azvârle săgeata ca fulgerul, când Strălucirea Arzătoare urma să înghită vârfurile, aripile lui aveau să palpite ca ale fluturilor; atunci, Zu era învins".

Scenele finale ale luptei lipsesc de pe toate tăbliţele, dar ştim că la conflict au participat mai multe „Păsări vârtej" Fragmente de duplicate, găsite în ruinele unei arhive hittite dintr un loc numit astăzi Sultan-Tepe, ne spun că Ninurta a desfăşurat „şapte vârtejuri care stârnesc praful",

şi-a înarmat carul cu „Vânturile Răului" şi l-a atacat pe Zu conform indicaţiilor primite de la tatăl său. „Pământul se cutremura ( ) [ilizibil] s-a întunecat, cerurile s-au înnegrit ( ) vârfurile aripilor lui Zu au fost covârşite". Zu a căzut prins şi a fost adus înapoi la Enlil, în Nippur; Tăblita Destinelor a revenit la locul ei; „Domnia a intrat iarăşi în Ekur, Formulele Divine au fost înapoiate."

Captiv, Zu a fost judecat de o curte marţială constând din Şapte Mari Anunnaki; a fost găsit vinovat şi condamnat la moarte; Ninurta, învingătorul lui, „i-a tăiat beregata". S-au găsit multe descrieri ale scenei procesului, în care Zu, pe baza asocierii sale cu astronauţii Igigi, era îmbrăcat în pasăre. Un basorelief arhaic găsit în Mesopotamia centrală ilustrează chiar momentul execuţiei. El îl reprezintă pe Zu – care aparţinea celor „Care Observă şi Văd" – sub forma unui cocoş demonic, cu un al treilea ochi în frunte (Fig 26)

Figura 26

* * *

Înfrângerea lui Zu a dăinuit în memoria Anunnakilor ca o mare eliberare. Poate din cauza supoziției că spiritul lui Zu – reprezentând trădarea, duplicitatea și toate relele în general – persistă în a provoca nenorociri și suferințe, procesul și execuția lui Zu au fost transmise generațiilor omenirii sub forma unui ritual elaborat. În cadrul acestei comemorări anuale, era ales un taur care să-l reprezinte pe Zu și să-i ispășească faptele.

În versiunile babiloniene și asiriene s-au găsit lungi instrucțiuni pentru acest ritual, toate indicându-și sursele sumeriene anterioare. După pregătiri amănunțite, un „taur mare, taur puternic care pășește pe pajiști curate" era adus în templu și purificat în prima zi a unei anumite luni. Apoi, i se șoptea la urechea stângă, printr-o tulpină de trestie: „Taure, Zu cel vinovat tu ești"; iar la urechea dreaptă: „Taure, ai fost ales pentru rit și ceremonii." În ziua a cincisprezecea, taurul era adus în fața imaginilor „celor Șapte Zei Care Judecă" și a simbolurilor celor douăsprezece corpuri cerești ale Sistemului Solar.

Apoi, era pusă în scenă judecata lui Zu. Taurul era înjunghiat înaintea lui Enlil, „Marele Păstor". Preotul acuzator recita întrebările incriminatoare retorice, ca și cum i s-ar fi adresat lui Enlil: cum i-ai putut da „comoara păzită" dușmanului? Cum l-ai putut lăsa să vină și să locuiască în „locul pur"? Cum a putut dobândi accesul în încăperile tale? După aceea, spectacolul le cerea lui Ea și celorlalți zei să-i poruncească lui Enlil să se calmeze, căci Ninurta păși înainte, rugându-și tatăl: „Îndrumă mi mâinile în direcția potrivită! Spune-mi cuvintele cuvenite pentru conducere!"

În urma acestui recital de dovezi prezentate la proces, se pronunța judecata. În timp ce taurul era măcelărit,

conform unor instrucțiuni detaliate, preoții citeau verdictul: ficatul să i se fiarbă într-un ceaun de jertfă; pielea și mușchii să i se ardă în templu; dar „limba lui cea rea să rămână afară".

Apoi, preoții, jucând rolurile celorlalți zei, începeau un imn de slavă pentru Ninurta:

Spală te pe mâini, spală-te pe mâini!
Acum ești ca Enlil, spală-te pe mâini!
Ești ca Enlil [pe] Pământ;
Fie ca toți zeii să se bucure de tine!

Când zeii căutau voluntari care să se lupte cu Zu, îi făgăduiau învingătorului:

Al tău nume fi-va cel mai măreț
în Adunarea Marilor Ze
Printre zei, frații tăi,
nu vei avea pereche,
Proslăvit 'naintea zeilor
și puternic fi-va-ți numele!

După victoria lui Ninurta, promisiunea trebuia să fie respectată. Dar tot acolo se găseau fricțiunile și germenii conflictelor viitoare între zei: Ninurta era într-adevăr Moștenitorul Legal al lui Enlil, dar pe Nibiru, nu pe Pământ. Acum, după cum dă clar de înțeles ritualul comemorativ de la templu, era făcut „ca Enlil – pe Pământ". Știm din alte texte, care tratează despre zeii Sumerului și ai Akkadului, că ordinea lor ierarhică era de asemenea exprimată numeric. Anu avea cel mai mare număr din sistemul sexagesimal sumerian, 60. Moștenitorul său legal, Enlil, avea gradul 50, fiul dintâi născut (și moștenitor, în eventualitatea dispariției lui Enlil), Ea, avea 40. Acum, după cum

atestă enigmatica declarație că Ninurta devenise „ca Enlil", și el primise rangul 50.

Finalul parțial mutilat al textului cu ritualul din templu conține următoarele versuri lizibile: „O, Marduk, pentru regele tău grăiesc cuvântul: «Renunț!» O, Adad, pentru regele tău grăiesc cuvântul: «Renunț!»" Putem presupune cu destulă convingere că rândurile pierdute includeau o renunțare simulară din partea lui Sin la pretențiile de domnie printre zei și o recunoaștere a autorității lui Ninurta. Știm că în continuare Sin – primul născut al lui Enlil pe Pământ – a avut gradul 30, fiul său Shamash 20, fiica sa Ishtar 15, iar Ishkur *(Adad* în akkadiană), rangul 10. (Despre rangul numeric al lui Marduk nu s-a găsit nici un document.)

Conspirația lui Zu și urzelile sale dușmănoase au rămas și ele în memoria omenirii, evoluând într-o teamă de demonii cu înfățișare de pasăre care pot provoca molime

Figura 27

și suferințe (Fig. 27). Unii dintre acești demoni se numeau *Lillu,* termen cu dublul înțeles de „a urla" și de „noapte", conducătoarea lor, *Lilitu.* Lilith era înfățișată ca o zeiță goală, cu aripi și picioare de pasăre (Fig. 28). Numeroasele texte despre *shurpu* („purificarea prin ardere") care s-au găsit erau formule de incantații contra acestor spirite rele înaintașe ale vrăjitoriei și magiei ce au dăinuit de-a lungul mileniilor.

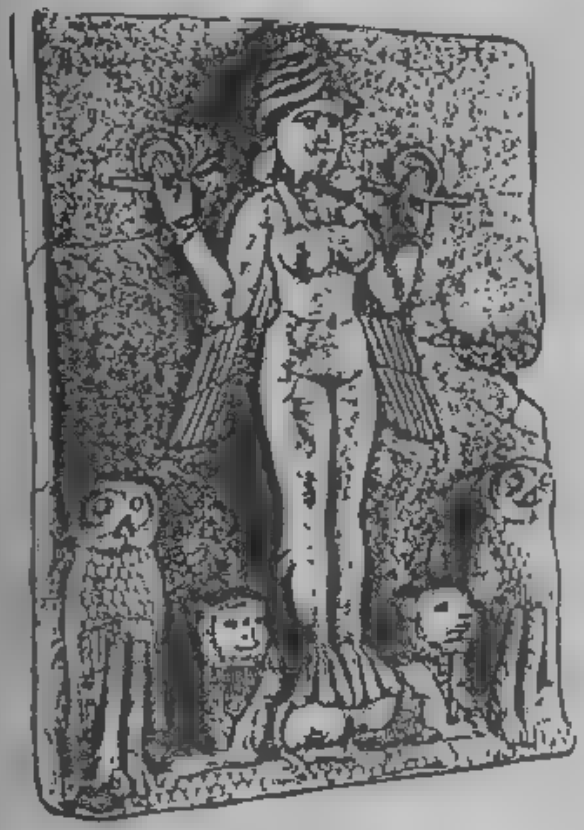

Figura 28

În ciuda jurămintelor solemne depuse după înfrângerea lui Zu, ca semn de cinste și respect pentru supremația lui Enlil și pentru poziția de secund a lui Ninurta, factorii de bază care cauzau rivalitatea și concurența au rămas, manifestându-se fățiș din când în când, în mileniile următoare. Înțelegând că așa urma să se întâmple, Anu și Enlil l-au înzestrat pe Ninurta cu arme noi și miraculoase. Anu i-a dat SHAR.UR-ul („Vânătorul Suprem") și SHAR.GAZ-ul („Izbitorul Suprem"); Enlil i-a dat mai multe arme, dintre care unicul IB – o armă cu „cincizeci de capete ucigătoare" – era cea mai fioroasă, făcând ca Ninurta să fie numit în cronici „Domnul cu Ib". Astfel înarmat, Ninurta a devenit „Întâiul Războinic al lui Enlil", gata să înfrunte toate provocările la adresa domniei

Următoarea asemenea provocare a apărut sub forma unei revolte a Anunnakilor care lucrau în minele de aur din Abzu. Rebelii mea și evenimentele anterioare și ulterioare ei sunt descrise complet într-un text numit de savanți „Epopeea Atra-Hasis" – o Cronică a Pământului completă care, printre altele, consemnează evenimentele care au dus la crearea lui *Homo sapiens*, Omul, așa cum îl cunoaștem.

Textul ne informează că, după ce Anu se întorsese pe Nibiru și Pământul fusese împărțit între Enlil și Enki, Anunnakii au lucrat în minele din Abzu timp de „patruzeci de perioade numărate" – patruzeci de revoluții ale planetei lor sau 144.000 de ani terești. Dar munca era dificilă și istovitoare; „înăuntrul munților (..) în puțurile adânc săpate (..) Anunnakii se trudeau din greu; peste măsură i-a apăsat truda, patruzeci de perioade numărate."

Operațiunile miniere, în adâncurile pământului, nu se întrerupeau nici un moment. Anunnakii „îndurau cazna zi și noapte". Dar, pe măsură ce puțurile deveneau tot mai adânci, și munca mereu mai aspră, nemulțumirile creșteau: „se plângeau, ripostau, bombăneau în săpături."

Pentru a ajuta la menținerea disciplinei, Enlil l-a trimis pe Ninurta în Abzu, dar acest lucru a încordat și mai mult relațiile cu Enki. Atunci, Enlil s-a hotărât să meargă personal în Abzu, pentru a evalua situația. Anunnakii nemulțumiți au profitat de ocazie ca să se revolte!

Cronica *Atra-Hasis*, într-un limbaj la fel de viu ca al unui reportaj modern, pe parcursul a peste o sută cincizeci de rânduri de text, descrie fără echivoc evenimentele care au urmat: felul cum Anunnakii rebeli și-au pus pe foc uneltele și, în toiul nopții, au pornit spre locuința lui Enlil, cum unii au strigat „Să ne omoare... Să frângem jugul!"; cum un conducător anonim le-a amintit că Enlil era „Ofițerul Șef de pe vremuri" și le-a recomandat să negocieze, și cum Enlil, înfuriat, și-a luat armele, dar și lui i-a amintit șambelanul său: „Doamne, aceștia sunt fiii tăi..."

Rămânând prizonier în propria lui locuință, Enlil i-a trimis un mesaj lui Anu, chemându-l pe Pământ. Când Anu a sosit, Marii Anunnaki s-au întrunit într-o curte marțială. „Enki, Conducător în Abzu, era prezent și el." Enlil a vrut să știe cine era instigatorul răscoalei, cerând pedeapsa cu moartea. Neavând sprijinul lui Anu, Enlil și-a înaintat demisia. „Nobile," i-a spus el lui Anu, „ia-mi funcția, ia-mi puterea, în Cer voi urca împreună cu tine." Dar Anu, calmându-l, și-a exprimat totodată înțelegerea față de greutățile minerilor.

Încurajat, Enki „a deschis gura și s-a adresat zeilor". Repetând concluziile lui Anu, a propus o soluție: dacă tot era ceva în Abzu Ofițerul Medical Șef, sora lor Sud.

Să creeze un Muncitor Primitiv;
Și să-i dea lui jugul să-l poarte (..)
Muncitorul să îndeplinească truda zeilor,
Fie cu el să poarte jugul!

În următoarele o sută de rânduri ale textului *Atra-Hasis*, precum și în alte scrieri despre „Facerea Omului" care au fost descoperite în diverse stadii de conservare, povestea creării lui *Homo sapiens* prin inginerie genetică este descrisă într-o amănunțime uluitoare. Pentru a realiza fapta, Enki a propus ca o „ființă care există deja" – femela de maimuță antropoidă – să fie folosită la crearea lui *Lulu Amelu* („Muncitorul Mixt"), prin „altoirea" ființelor mai puțin evoluate cu „plămada zeilor". Zeița Sud a purificat „esența" unui tânăr Anunnaki; a combinat-o într un „ou" (ovul) de maimuță. Ovulul fertilizat a fost apoi implantat în uterul unei femei Anunnaki, pentru perioada de sarcină. Când s-a născut „făptura mixtă", Sud a ridicat-o, strigând: „Am creat! Mâinile mele au făcut-o!"

„Muncitorul Primitiv" – *Homo sapiens* – luase ființă. Acest eveniment s-a întâmplat acum aproximativ 300 000 de ani, a avut loc printr-un procedeu de inginerie genetică și prin diverse tehnici de implantare a embrionului, pe care, în prezent, omenirea începe să le folosească ea însăși. Fără îndoială, a urmat un lung proces de evoluție, dar, în fond, Anunnakii participară și ei și au accelerat evoluția, „creându-ne" mai curând decât s-ar fi întâmplat pe cale naturală. Savanții au căutat mult timp „veriga lipsă" din evoluția omului. Textele sumeriene relevă că „veriga lipsă" a fost un act de manipulare genetică efectuat într un laborator. Nu s-a rezolvat cât ai bate din palme. Textele arată clar că Anunnakii au avut nevoie de considerabile încercări și erori repetate pentru a ajunge la „modelul perfect" dorit al Muncitorului Primitiv, dar odată realizat, s-a lansat producția de masă: paisprezece „zeițe născătoare" au fost impregnate simultan cu ovulele de maimuță antropoidă modificate genetic: șapte au născut Muncitori băieți, iar șapte, fete. De cum au crescut, Muncitorii au fost puși la muncă în mine, și, pe măsură ce se înmulțeau, au preluat tot mai multe dintre muncile fizice din Abzu.

Ciocnirea militară dintre Enlil și Enki care urma să aibă loc curând, însă, a pornit de la acești sclavi.

Cu cât creștea mai mult producția de minereu din Abzu, cu atât mai mare era sarcina care le revenea Anunnakilor rămași în unitățile din Mesopotamia. Climatul era mai blând, ploile mai abundente, iar râurile mesopotamiene se revărsau constant. Anunnakii mesopotamieni „săpau râul" tot mai mult, construind stăvilare și adâncind canalele. Curând, au început să ceară sclavi, „făpturi cu înfățișare luminoasă", dar cu păr negru și des:

Anunnakii au venit la Enlil (...).
Din Cei cu Cap-negru îi cereau
Oamenilor cu Cap-negru
să le dea târnăcopul în mână.

Citim despre aceste evenimente într-un text intitulat de Samuel N. Kramer „Mitul Târnăcopului". Deși lipsesc unele porțiuni, se înțelege că Enki a refuzat cererea lui Enlil de a transfera Muncitori Primitivi în Mesopotamia. Hotărând să rezolve singur problema, Enlil a luat măsura extremă de a întrerupe comunicațiile cu planeta natală: „În «Legătura Cer-Pământ» a făcut o spărtură (...) numaidecât s-a grăbit să rupă Cerul de Pământ." Apoi, a lansat un atac militar asupra Țării Minelor.

Anunnakii din Abzu au adunat Muncitorii Primitivi într o incintă centrală, fortificându-i zidurile în calea asediului iminent. Dar Enlil a făurit o armă miraculoasă, AL.A.NI („Securea Care Produce Putere"), echipată cu un „corn" și un „despicător de pământ" care putea sfredeli zidurile și palisadele. Cu aceste arme, Enlil a străpuns fortificațiile. Pe măsură ce gaura se lărgea, „Muncitorii Pri-

mitivi ieşeau spre Enlil. Îi privea fascinat pe Cei cu Capnegru."

În continuare, Muncitorii Primitivi şi-au continuat muncile manuale în ambele ţări în Ţara Minelor „purtau munca şi sufereau truda"; în Mesopotamia, „cu târnăcoape şi hârleţe, clădeau case pentru zei, taluzau marile maluri ale canalelor, cultivau hrană pentru alimentaţia zeilor."

Multe desene antice gravate pe sigilii cilindrice îi reprezintă pe aceşti Muncitori Primitivi îndeplinindu-şi sarcinile, goi ca animalele pe câmp (Fig. 29). Diverse texte sumeriene au consemnat acest stadiu animal din dezvoltarea omului.

Figura 29

Când Omenirea a luat fiinţă,
Nu cunoştea mâncatul pâinii,
Nu ştia de îmbrăcat veşminte.
Mâncau plante cu gura, ca oile,
Beau apă din şanţuri (...).

Cât timp, însă, puteau fi solicitate (sau silite) tinerele Anunnaki să îndeplinească rolul de „zeiţe născătoare"? Fără ştirea lui Enlil şi cu complicitatea lui Sud, Enki a conspirat să i confere noii fiinţe încă o trăsătură genetică

să le acorde hibrizilor – incapabili să procreeze, ca toţi hibrizii – capacitatea de reproducere, „Cunoaşterea" sexuală pentru a avea copii. Evenimentul este relatat în povestea biblică a lui Adam şi a Evei în Grădina Edenului şi, cu toate că textul sumerian original al poveştirii nu a fost găsit încă, s-au descoperit totuşi mai multe reprezentări sumeriene grafice ale evenimentului. Toate arată diverse momente ale poveştirii: Copacul Vieţii; oferirea fructului oprit, întâlnirea furioasă, care a urmat, între „Domnul Dumnezeu" şi „Şarpe". O alta o prezintă pe Eva încinsă cu un veşmânt pe şolduri, în timp ce Adam e încă gol (Fig. 30), alt detaliu relatat în Biblie.

Figura 30

Deşi Zeul Şarpe e prezent în toate aceste imagini antice, ilustraţia reprodusă aici este de o semnificaţie aparte, întrucât conţine, scris în sumeriana arhaică, numele/epitet al zeului, sub forma ✱→ . „Steaua" echivalează cu „zeu", iar simbolul triunghiular se citeşte BUR, BURU sau BUZUR – toţi, termeni care fac ca numele/epitet să însemne „Zeul Care Rezolvă Secrete", „Zeul Minelor Adânci" şi alte variaţiuni pe aceeaşi temă. Biblia (în versiunea ebraică originală) îl numeşte pe zeul care a ispitit-o pe Eva *Nahash*, tradus prin „Şarpe", dar însemnând în sens literal „Cel Care Rezolvă Secretele" şi „Cel Care Cunoaşte Metalele" – ceea ce se potriveşte exact cu numele

zeului din descnerea sumeriană. Această reprezentare este cu atât mai interesantă prin faptul că îl arată pe Zeul Șarpe cu mâinile și picioarele legate, sugerând că Enki a fost arestat pentru fapta sa neautorizată.

Furios, Enlil a ordonat alungarea Adamului – Puiu. de *Homo sapiens* din E DIN („Sălașul Celor Drepți") Fără a mai fi ostracizat în așezările Anunnakilor, Omul a început să cutreiere Pământul

„Și Adam a cunoscut pe Eva femeia sa. Și ea a zămislit și a născut pe Cain ( ) a doua oară, a născut pe fratele său, Abel." Zeii nu mai erau singuri pe Pământ.

Prea puține lucruri știau Anunnakii despre rolul pe care Muncitorul Primitiv avea să-l joace în războaiele dintre ei

6

APARE OMENIREA

Din 1876, când George Smith a descoperit și a raportat poveștirile mesopotamiene detaliate despre Creațiune, în opera sa *The Chaldean Account of Genesis*, urmată de *The Seven Tablets of Creation* a lui L.W. King, cercetători și teologii deopotrivă au ajuns să recunoască faptul că relatarea din Vechiul Testament („Facerea", capitolele 1-3) este o versiune condensată și prescurtată a textelor sumeriene originale. Un secol mai târziu, în propria noastră lucrare *The 12th Planet* (1976), am arătat că aceste texte nu sunt mituri primitive, ci depozitare de cunoștințe științifice avansate, pe care savanții moderni abia acum încep să le descopere.

Sondele spațiale automatizate care au cercetat planetele Jupiter și Saturn au confirmat numeroase fațete „incredibile" ale cunoștințelor sumeriene despre Sistemul Solar, ca aceea că planetele din exterior au mulți sateliți și că pe unele dintre ele se găsește apă. S-a constatat că acele planete îndepărtate și unii dintre sateliții lor principali au un nucleu activ, care generează căldură internă; unele radiază mai multă căldură decât ar putea primi vreodată de la Soare. Activitatea vulcanică le-a creat acestor corpuri cerești atmosferă proprie Ele prezintă toate cerințele de bază pentru apariția vieții, întocmai cum au spus sumerienii, acum șase mii de ani

Atunci, cum rămâne cu existența celei de-a doua sprezecea membre a Sistemului Solar – o a zecea planetă, situată dincolo de Pluton, sumerianul Niburu (și babilonianul Marduk) – o planetă a cărei existență a constituit concluzia fundamentală și îndrăzneață a cărții „A douăsprezecea planetă"?

În 1978, astronomii de la Observatorul Naval al S.U.A. din Washington au determinat că Pluto – fiind mai mic decât se crezuse inițial – nu putea justifica perturbările orbitelor lui Uranus și Neptun, ei au postulat existența încă unui corp ceresc, dincolo de Pluto. În 1982, Administrația Națională a Aeronauticii și Spațiului (N.A.S.A.) a anunțat concluzia că există într-adevăr un asemenea corp ceresc, dacă este sau nu tot o planetă mare, urma să se determine prin desfășurarea într-un anumit mod a celor două sonde *Pioneer* care se deplasau prin spațiu, dincolo de Saturn.

Iar la sfârșitul anului 1983, astronomii de la Laboratorul de Propulsie cu Reacție din California au anunțat că I.R.A.S. – telescopul cu infraroșii instalat pe o navă spațială și lansat sub auspicile N.A.S.A., cu cooperarea altor țări – descoperise dincolo de Pluto un foarte îndepărtat „corp ceresc misterios", cam de patru ori mai mare decât Pământul, care *se deplasa spre Pământ*. Încă nu l-au denumit planetă; dar Cronicile Pământului nu lasă nici o îndoială asupra concluziei finale.

În 1983, s-au găsit în Antarctica și prin alte zone pietre care sunt, cu certitudine, fragmente din Lună și din Marte; iar oamenii de știință nu înțeleg cum s-a putut întâmpla așa ceva. Povestea sumeriană despre Crearea Sistemului Solar, coliziunea dintre sateliții lui Niburu și Tiamat, și restul cosmogoniei din celebra „Epopee a Creațiunii" oferă o explicație cuprinzătoare.

Și ce se poate spune despre textele care descriu crearea Omului prin inginerie genetică, fertilizare in vitro și reimplantare?

Progresele recente ale științei și tehnologiei genetice au confirmat concepția sumeriană de evoluție treptată, pe de o parte și, pe de altă parte, apariția (altminteri inexplicabilă) a lui *Homo sapiens* avansat biologic, prin ingineria genetică a Anunnakilor. Chiar și foarte recenta metodă a procreerii în eprubetă – extragerea unui ovul, impregnarea lui cu sperma purificată și reimplantarea oului fertilizat în uterul unei femei – este una și aceeași cu procedura descrisă în textele sumeriene din urmă cu câteva milenii.

Dacă cele două evenimente principale – crearea Pământului și crearea Omului – sunt descrise corect în Biblie, n ar trebui să acceptăm veridicitatea povestirii biblice despre răspândirea oamenirii pe Pământ?

Iar dacă istorisirile biblice nu sunt decât o versiune condensată a cronicilor sumeriene anterioare, mai detaliate, acesta din urmă nu s-ar putea folosi pentru a extinde și completa consemnările biblice despre acele vremuri de început?

Întrucât și unele și celelalte se reflectă reciproc, să privim cu atenție în fața acestei străvechi flăcări a amintirilor. Să continuăm depănarea miraculoasei povești.

După ce a relatat cum Adamul (literal, „Puiul de pământean") a primit facultatea de a procrea, *Cartea Facerii* trece de la descrierea evenimentelor de pe Pământ, în general la saga unei anumite ramuri a omenirii, persoana numită Adam și descendenții săi.

„Iată izvodul neamurilor lui Adam", ne informează Vechiul Testament. O asemenea carte, putem presupune cu destulă certitudine, a existat fără îndoială. Dovezile sugerează convingător că persoana pe care Biblia o numește Adam era numită de sumerieni *Adapa*, un pământean

„perfecționat" de Enki și considerat a fi înrudit cu acesta pe cale genetică. „Largă înțelegere i-a pregătit Enki, pentru a dezvălui planurile Pământului, lui i a dăruit Cunoașterea; dar nemurirea nu i-a dat-o."

S-au găsit unele părți din „Povestea lui Adapa"; e foarte posibil ca textul complet să fi fost „Izvodul neamurilor lui Adam" la care se referă Vechiul Testament. Regii asirieni au avut probabil acces la un asemenea document, căci mulți dintre ei afirmau că păstraseră unele sau altele dintre virtuțile lui Adapa. Sargon și Sennacherib au susținut că moșteniseră înțelepciunea pe care i-o acordase Enki lui Adapa, Sinsharishkun și Esarhaddon se lăudau că se născuseră „după chipul și asemănarea înțeleptului Adapa", conform unei inscripții a lui Esarhaddon, acesta înălțase în templul lui Ashur o statuie cu fața lui Adapa; iar Ashurbanipal declara că învățase „secretul scrisului tăbliței dinainte de Potop" așa cum îl cunoscuse Adapa.

Sursele sumeriene susțin că existaseră atât culturi rurale agricole și păstorești cât și așezări urbane, înainte ca Potopul să fi șters totul de pe suprafața Pământului. *Cartea Facerii* relatează că primul fiu al lui Adam și al Evei, Cain, „era muncitor de pământ", iar fratele său, Abel, „era păstor de oi". Apoi, după ce Cain a fost exilat din preajma Domnului pentru faptul de a-l fi ucis pe Abel, s-au înființat localitățile urbane. Cetățile Omului în țara Nod, la răsărit de Eden, Cain a avut un fiu pe care l-a numit Enoh și a construit un oraș cu același nume, care însemna „Temelie". Vechiul Testament, pentru care linia urmașilor lui Cain nu prezenta un interes deosebit, trece repede la a patra generație după Enoh, când s-a născut Lameh:

Și Lameh și-a luat două femei,
cea dintâi se numea Ada,

iar cea de-a doua se numea Țila.
Și Ada a născut pe Iabel, acesta a fost părintele
celor ce sălășluiesc în corturi și pasc turmele.
Iar numele fratelui său a fost Iubal; acesta a fost
părintele tuturor celor ce cântă din chitară și din flaut.
Și Țila a născut și ea pe Tubal-Cain,
făurar de unelte de aur, de aramă și de fier.

Pseudoepigraficele „Jubileuri", bănuite a fi fost compuse în secolul al doilea î.Ch., pe baza unor materiale anterioare, adaugă despre Cain informația că s-a căsătorit cu propria lui soră, Awan, care i l-a născut pe Enoch (Enoh), „aproape de al patrulea Jubileu. Iar în primul an din prima săptămână a celui de-al cincilea Jubileu, pe pământ s-au construit case, iar Cain a clădit un oraș și i-a pus numele Temelie, după numele fiului său." De unde proveneau aceste informații adiționale?

Multă vreme, s-a crezut că această parte a *Genezei* e singulară, fără confirmări sau paralele în textele mesopotamiene. Dar am constatat că lucrurile nu stau chiar așa.

Mai întâi, găsim o tăbliță babiloniană de la British Museum (No. 74329, Fig. 31), catalogată drept „conținând un mit altminteri necunoscut". Totuși, ea poate fi, de fapt, o versiune babiloniano/asiriană din jurul anului 2000 î.Ch. a unui *document sumerian dispărut, despre descendența lui Cain!*

Copiat de A.R. Millard și tradus de W.G. Lambert (*Kadmos*, vol. VI), textul vorbește despre începuturile unui grup de oameni care erau plugari, corespunzând cu biblicul „muncitor de pământ". Aceștia se numesc *Amakandu* – „Oamenii Care În Tristețe Cutreieră"; se remarcă paralela cu condamnarea lui Cain: „blestemat să fii tu pe pământul care și-a deschis gura să primească sângele fratelui tău (...) și fugar să fii pe pământ." Și, în modul cel

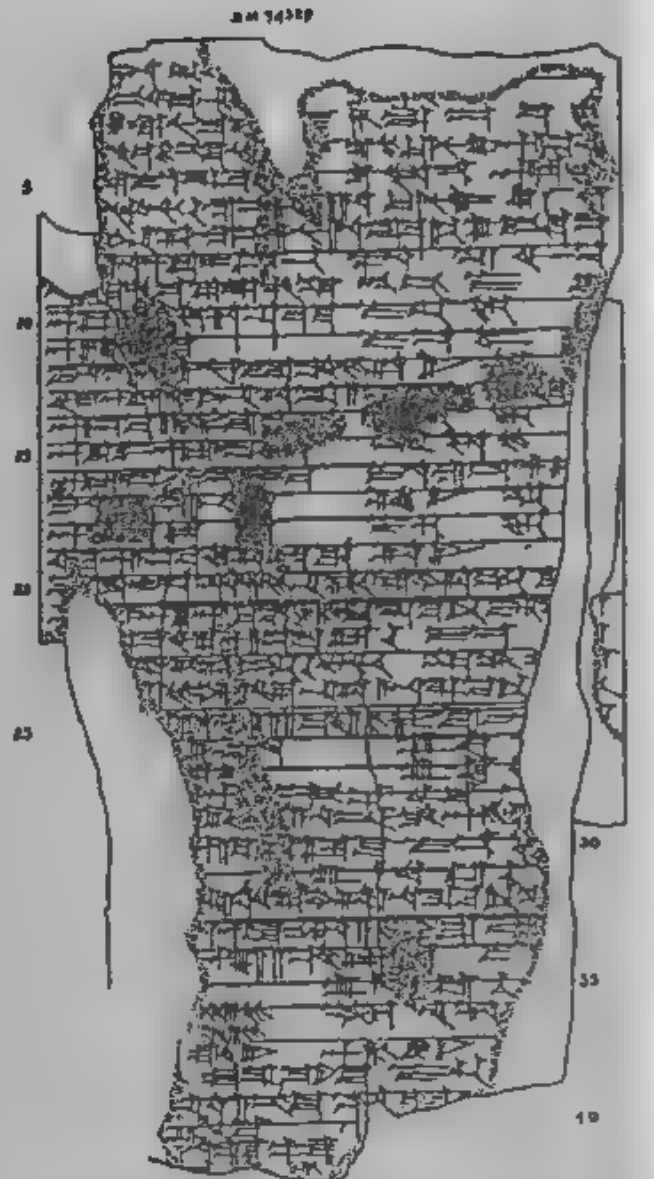

Figura 31

mai remarcabil, șeful acestor exilați mesopotamieni se numea *Ka'in*. De asemenea, la fel ca în povestea biblică:

A clădit în Dunnu
un oraș cu turle gemene
Ka'in și-a însușit
domnia peste oraș.

Numele localității ne intrigă. Întrucât în limba sumeriană ordinea silabelor se putea schimba fără a se modifica sensul cuvântului, numele se poate silabisi și NU DUN, reluând denumirea biblică Nud (Nod) ca loc al exilului lui Cain. Numele sumerian însemna „locul de sprijin săpat" foarte asemănător cu interpretarea biblică a numelui „Temene".

După moartea (sau asasinarea) lui Ka'in, „a fost depus într-o odihnă în orașul Dunnu, pe care îl îndrăgea". Asemenea poveștirii biblice, textul mesopotamian consemnează istoria a patru generații următoare: frații se căsătoreau cu surorile lor și, ucideau părinții, preluând puterea în Dunnu și colonizând locuri noi, dintre care ultimul s-a numit *Shupat* („Judecată").

O a doua sursă indicând în cronicile mesopotamiene povestea biblică a lui Adam și a fiului său Cain se găsește în textele asiriene. Descoperim, de exemplu, o Listă a Regilor Asirieni arhaică, ce declară că în cele mai vechi timpuri, când strămoșii lor locuiau în corturi (termen reluat în Biblie cu privire la familia lui Cain), patriarhul acestora se numea Adamu, biblicul Adam.

Mai găsim printre eponimele tradiționale asiriene ale numelor regale combinația Ashur-bel-Ka'imi („Ashur, domnul Ka'imților"), iar scribii asirieni au stabilit o paralelă între aceasta și sumerianul ASHUR EN DUNI („Ashur este domnul *Duni*-lor"), dând de înțeles că Ka'imii („Po-

porul lui Kain") și Dunii („Poporul din Dun") erau unii ș aceiași, astfel reafirmându-l pe Cain cel biblic și Țara Nod, Nud sau Dun

După ce a vorbit pe scurt despre linia genealogică a lui Cain, Vechiul Testament acordă toată atenția unei noi linii descinse din Adam: „Și Adam a cunoscut iarăși pe femeia sa și ea i-a născut un fiu și i-a pus numele Seth (Set), «căci – a zis ea – mi-a dat Dumnezeu altă odraslă, în locul lui Abel, pe care l-a omorât Cain» " Apoi, *Cartea Facerii* adaugă. „Și a mai trăit Adam, după ce i s-a născut Seth, opt sute de ani și a avut fii și fiice. Deci toate zilele lui Adam au fost nouă sute treizeci de ani. Apoi a murit. Și Seth era în vârstă de o sută cinci ani și i s-a născut Enosh (Enoș). Și a mai trăit Set, după ce i s-a născut Enosh, opt sute șapte ani și a avut fii și fiice. Deci toate zilele lui Seth au fost nouă sute doisprezece ani. Apoi a murit."

Numele fiului lui Seth și al următorului patriarh antediluvian de care se interesează Biblia este *Enosh;* în limba ebraică, a ajuns să însemne „uman, muritor" și este clar că Vechiul Testament îl considera ca fiind progenitorul spiței omenești din centru cronicilor străvechi Cu privire la el, Biblia declară că „Atunci au început oamenii să cheme numele Domnului" – altfel spus, au început adorația și preoția.

Există o serie de texte sumeriene care aduc mai multă lumină în această zonă obscură Porțiunile disponibile din textul *Adapa* declară că acesta a fost „perfecționat" și tratat ca un fiu de către Enki, în orașul său Eridu. Prin urmare, este foarte probabil ca, așa cum a sugerat William Hallo în *Antediluvian Cities*, strănepotul lui Enosh să fi fost numit *Yared,* cu sensul de „Cel din Eridu". Iată, așadar, răspunsul: în timp ce își pierde interesul față de

descendenții exilați ai lui Adam, Biblia se concentrează asupra patriarhilor din linia genealogică a lui Adam care au rămas în Eden – sudul Mesopotamiei – și au fost cei dintâi chemați pe calea preoției.

Într a patra generație după Enosh, fiul întâi născut a fost numit Enoch (Enon), oamenii de știință cred că, în acest caz, numele pornea de la o variantă a rădăcinii ebraice, cu sensul de „a instrui, a educa". Despre el, Vechiul Testament afirmă pe scurt că „Enoh a umblat în tovărășia Domnului" și nu a murit pe Pământ, „căci Dumnezeu l-a luat la sine". Acest unic verset 5:24 al Facerii este dilatat substanțial în extra-biblicele „Cărți ale lui Enoh". Ele descriu amănunțit prima lui vizită la Îngerii lui Dumnezeu, pentru a fi instruit în domeniul diverselor științe și etici Apoi, după ce s-a întors pe Pământ ca să le transmită fiilor lui cunoștințele și cerințele preoției, a fost luat la cer încă o dată, pentru a rămâne definitiv lângă *Nefilim* (termenul biblic cu sensul de „Cei Care Coborâseră"), în locuința lor siderală.

Lista Regilor Sumerieni consemnează domnia cerească a lui Enmeduranki în Sippar, apoi poziția Spațioportului de sub comanda lui Utu/Shamash. Numele său, „Domnul preoțesc al *Dur-an-ki*-lor", arată că învățase în Nippur. O tabliță puțin cunoscută, reprodusă de W.G. Lambert („Enmedurankı și materialele înrudite"), spune următoarele

Enmedurankı [era] prinț în Sippar,
Iubit de Anu, Enlil și Ea.
Shamash în Templul Luminos l-a numit.
Shamash și Adad [l-au luat] la adunare [a zeilor] ( ).
I-au arătat cum să folosească uleiul pe apă,
un secret al lui Anu, Enlil și Ea.
I-au dat Tăblița Divină,

tainicul kibdu al Cerului și al Pământului (...).
L-au învățat cum să facă socoteli cu numere.

Când studiile lui Enmeduranki în cunoștințele secrete ale zeilor s-au încheiat, a fost trimis înapoi în Sumer „Oamenii din Nippur, Sippar și Babilon au fost chemați în fața lui" I a informat despre experiențele lui și despre înființarea preoției Aceasta urma să se transmită, la porunca zeilor, din tată în fiu „Învățatul savant, care păzește secretele zeilor, își va lega cu jurământ fiul ales în fața lui Shamash și Adad (...) și îl va instrui în secretele zeilor"

Tăblița se încheie cu un post-scriptum. „Aceasta a fost semințiа creată de preoți cei cărora li se îngăduie să se apropie de Shamash și Adad."

În perioada celei de-a șaptea generații după Enosh, în ajunul Potopului, Pământul și locuitorii săi au fost loviți de o nouă Eră Glaciară. Textele mesopotamiene descriu amănunțit suferințele omenirii, lipsurile alimentare, chiar și canibalismul. *Cartea Facerii* face doar o aluzie la această situație, afirmând că, la nașterea lui, Noe („Mângâiere") a fost numit astfel de tatăl său în speranța că nașterea lui va aduce mângâiere "de munca și de truda mâinilor noastre, cășunate de pământul pe care l-a blestemat Dumnezeu." Varianta biblică spune foarte puține despre Noe, cu excepția faptului că era „om drept și fără de prihană" Textele mesopotamiene ne informează că eroul Diluviului trăia în Shuruppak, centrul medical condus de Sud

Scrierile sumeriene relatează că, pe măsură ce dificultățile omenirii creșteau, Enki a propus, iar Enlil s-a opus vehement, să se ia măsuri pentru ușurarea acestor suferințe. Ceea ce-l supăra peste poate pe Enlil erau relațiile sexuale tot mai intense între tinerii Anunnaki și Fiicele Omului. *Cartea Genezei* descrie „luarea nevestelor" de către Nefilim cu următoarele cuvinte:

Și a ajuns să se întâmple,
Când Pământenii sporeau la număr
pe fața Pământului,
și li se năștеau fiice -
Cu fiii zeilor
să vadă fiicele Pământenilor
care se potriveau cu ei;
Și și-au luat neveste
din pă bunul plac.

O „tăbliță mitică" (CBS-14061) remarcată de E. Ch era („Texte religioase sumeriene"), spune povestea acelor zile de demult și a unui zeu tânăr numit Martu, care s-a plâns că și lui ar fi trebuit să i se permită căsătoria cu o soție de neam omenesc. S-a întâmplat, începe textul, atunci când

Orașul Nin-ab exista, Shid-tab nu exista;
Sfânta tiară exista, sfânta coroană nu exista (...)
Locuire împreună era ( )
Nastere [de copii] era.

„Nin-ab," continuă textul, „era un oraș din Marea Țară locuită" Înaltul său preot, un muzicant talentat, avea o soție și o fiică. În timp ce oamenii se adunau să le aducă ze lor carnea friptă a jertfelor, Martu, care era celibatar, a văzut o pe fiica preotului Dorind o, s-a dus la mama lui și i s-a plâns

În orașul meu am prieteni, ei și-au luat neveste
Am tovarăși, și-au luat neveste.
În orașul meu, spre deosebire de ei, eu nu mi-am luat nevastă,
Nu am nevastă, nu am copii.

Întrebând ce fecioară dorită de el „îi aprecia căutătura", zeiţa şi-a dat consimţământul. Atunci, ceilalţi zei tineri au pregătit un ospăţ, căsătoria a fost anunţată, „în oraşul Nin-ab, oamenii cu sunetul tobei de aramă au fost chemaţi; cele şapte tamburine au sunat".

Această apropiere tot mai accentuată între tinerii astronauţi şi descendenţele Lucrătorului Primitiv nu era pe placul lui Enlil. Textele sumeriene ne spun că, „pe măsură ce Ţara se întindea şi oamenii se înmulţeau", Enlil devenea tot mai „tulburat de pronunţările Omenirii" şi de pasiunea ei pentru sex şi pofte. Împerecherile Anunnakilor cu fiicele Omului îl făceau să nu doarmă noaptea. „Iar Domnul a spus: «Îl voi distruge pe Pământeanul pe care l am creat, ştergându-l de pe faţa Pământului.»"

Textele ne informează că, atunci când s-au hotărât să se sape minele adânci din Abzu, Anunnakii au început să construiască şi o staţie de monitorizare ştiinţifică, în capătul Africii. Aceasta i-a fost dată în sarcină lui Ereshkigal, o nepoată a lui Enlil. O epopee sumeriană relatează periculoasa călătorie a lui Enki şi Ereshkigal din Mesopotamia până în acel îndepărtat ţinut muntos (Kur) - textul implicând că Ereshkigal a fost fie răpită, fie silită de către Enki în vreun alt mod să-l însoţească, fiind „dusă în Kur ca pradă".

(Ereshkigal, ştim din alte povestiri, a fost atacată ulterior la staţie de către Nergal, unul dintre fiii lui Enki, în urma unei insulte în care a fost implicat un emisar al ei. În ultimul moment, Ereshkigal şi-a salvat viaţa oferindu-i se lui Nergal de soţie, pentru a controla împreună „Tăbliţele Înţelepciunii" din staţie.)

Enlil a prins ocazia de a scăpa de Pământeni în momentul când staţia sa ştiinţifică din capătul Africii a început să raporteze o situaţie periculoasă: calota glaciară din Antarctica, în creştere, devenise instabilă, stând rezemată

pe un strat de clisă alunecoasă. Problema era că această instabilitate apăruse tocmai când Nibiru se apropia de Pământ, iar atracţia gravitaţională a lui Nibiru putea perturba echilibrul calotei de gheaţă, făcând-o să alunece în Oceanul Antarctic. Imensele valuri astfel provocate puteau inunda tot globul.

Când Igigii de pe orbită au confirmat certitudinea acestei catastrofe, Anunnakii au început să se adune în Sippar, la spaţioport. Enlil, însă, a insistat ca omenirea să nu fie anunţată despre Diluviul iminent, la o sesiune specială a Adunării Zeilor, i-a pus pe toţi şi mai ales pe Enki, să jure păstrarea secretului.

Ultimul fragment din textul *Atra-Hasis*, o parte importantă a „Epopeii lui Ghilgameş", precum şi alte texte mesopotamiene descriu pe larg evenimentele care au urmat. Felul cum catastrofa Potopului a fost folosită de Enlil pentru a anihila omenirea, şi cum Enki, împotrivindu-se hotărârii impuse de Enlil Adunării Zeilor, a complotat spre a-l salva pe credincioşul său discipol Ziusudra („Noe"), proiectându-i un submarin care putea rezista avalanşei apelor.

Anunnakii înşişi, la un semnal, „s-au înălţat" cu *Rukub ilani* („carele zeilor"), navele cu rachete „aprinzând pământul cu văpaia lor". Gravitând pe orbită cu navetele, au privit îngroziţi revărsarea valurilor de jos. O colosală inundaţie a măturat totul de pe suprafaţa planetei. A MA RU BA UR RA TA „Potopul le-a şters pe toate". Sud, care crease Omul împreună cu Enki, „a văzut şi a plâns (...) Ishtar a ţipat ca o femeie în durerile facerii (...) Zeii, Anunnakii, au lăcrimat împreună cu ea". Rostogolindu-se înainte şi-napoi, valurile uriaşe străbăteau solul, lăsând în urmă vaste depuneri de mâl: „Tot ceea ce fusese creat s-a întors în lut."

În *The 12th Planet*, am prezentat dovezile concluziei noastre că Diluviul, punând brusc capăt ultimei Ere Glaciare, a avut loc cu circa 13.000 de ani în urmă.

În timp ce apele Potopului „se retrăgeau de pe pământ", potolindu-se treptat, Anunnakii au început să aterizeze pe Muntele Nisir („Muntele Salvării") – Muntele Ararat. Tot acolo a sosit și Ziusudra/Noe, cu nava pilotată de un navigator pe care i-l pusese la dispoziție Enki. Indignat, Enlil a descoperit că „sămânța Omenirii" se salvase; dar Enki l-a convins să se înduplece: zeii, a argumentat el, nu mai puteau trăi pe Pământ fără ajutorul omului. „Și Dumnezeu i-a binecuvântat pe Noe și pe fiii lui și le-a spus: «Fiți rodnici și vă înmulțiți și îndestulați din nou Pământul.»"

Vechiul Testament, focalizându-și interesul numai asupra liniei genealogice a lui Noe, nu mai nominalizează și alți pasageri din nava de salvare. Dar textele despre Potop mai amănunțite din Mesopotamia îl menționează și pe navigatorul Arcei și dezvăluie faptul că, în ultimul moment, au sosit la bord și prietenii sau ajutoarele lui Ziusudra (cu familiile lor). Versiunile grecești ale relatării, de Berossus, afirmă că, după Diluviu, Ziusudra, familia lui și pilotul au fost luați de zei să locuiască împreună, ceilalți oameni au fost îndrumați să-și găsească singuri drumul înapoi spre Mesopotamia.

Problema imediată cu care se confruntau toți cei salvați era hrana. Lui Noe și fiilor lui, Domnul le-a spus: „Toate viețuitoarele care sunt pe pământ și toate cele ce zboară în ceruri și toate care se târăsc pe pământ și toți peștii din mare în mâinile voastre sunt date; toate care se împerechează și viețuiesc vor fi ale voastre să le mâncați." După care urmează un adaus semnificativ: „Ca plante ierboase, v-am dat grâne de tot felul."

Această declarație aproape neobservată (*Facerea*, 9:3), care se referă la originile agriculturii, este argumentată substanțial în scrierile sumeriene. Cercetătorii sunt de acord că agricultura a apărut în semiluna Mesopotamia-Sina Israel, dar nu pot explica de ce nu a început să se practice pe câmpii (unde cultivarea e ușoară), ci mai degrabă pe podișuri. Au convenit că ea a început cu recoltarea „strămoșilor sălbatici" ai grâului și orzului, cu vreo 12.000 de ani în urmă, dar sunt nedumeriți de uniformitatea genetică a acestor cereale timpuriu, și sunt complet incapabili să explice realizarea botano-genetică prin care – într-un interval de doar 2.000 de ani – plantele sălbatice și-au dublat, triplat și cvadruplat perechile de cromozomi, pentru a deveni grâul și orzul cultivabil de o valoare nutritivă uluitoare, cu incredibila capacitate de a crește aproape oriunde și cu neobișnuitele recolte semestriale.

Pe lângă aceste enigme, se adaugă la fel de marea bruschețe cu care au început să apară tot felul de legume și fructe, din același nucleu regional și aproape în același timp, precum și „domesticirea" simultană a animalelor, începând cu oile și caprele, care furnizau carne, lapte și lână.

Cum s-au întâmplat toate în acel moment? Știința modernă încă nu a găsit răspunsul; dar textele sumeriene l-au oferit cu mii de ani în urmă. Asemenea Bibliei, relatează cum a început să se dezvolte agricultura după Potop, când (cu cuvintele *Genezei*) „Noe a început ca soț"; dar, la fel ca Biblia, care care consemnează că avuseseră loc munci agricole (ale lui Cain) și de păstorit (al lui Abel) cu multă vreme înainte de Potop, cronicile sumeriene ne vorbesc și ele despre apariția culturilor de plante și animale în timpurile preistorice.

Când Anunnakii aterizaseră pe Pământ, declară un text intitulat de cercetători „Mitul vitelor și al grânelor", încă nu existau nici unele din cerealele sau vitele domesticite:

Când de pe înălțimile Cerului pe Pământ
i-a făcut Anu pe Anunnaki să coboare,
Grânele încă nu încolțiseră,
încă nu rodiseră (...).
Nu erau oi,
nici un miel nu se fătase încă,
Nu era capră,
nici ied nu fusese fătat,
Oaia încă nu-și născuse mieii,
capra nu adusese pe lume iedul.
Țesutul [lânei] nu se ivise încă,
nu era cunoscut.

Apoi, în „Camera de Creație" a Anunnakilor – laboratorul lor de manipulare genetică - „frumos s-au făurit" *Lahar* („animale de lână") și *Anshan* („cereale"):

În zilele acelea,
în Camera Facerii a zeilor,
în Casa Făuririi, pe Movila Pură,
Lahar și Anshan frumos s-au făurit.
Sălașul era plin cu hrană pentru zei.
Din înmulțirea de Lahar și Anshan
Anunnakii, pe Sfântul Munte-al lor, se-nfruptă –
dar nu se săturau.
Laptele bun din ugerul oii
Anunnakii, pe Sfântul Munte-al lor, îl beau -
dar nu se săturau.

Muncitorii Primitivi – cei care „nu cunoșteau mâncatul pâinii (..) care mâncau plante cu gura" – existau deja

După ce Anu, Enlil, Enki și Sud
îi făruiseră pe oamenii cu cap-negru,
Plantele ce desfată le-au înmulțit în Țară.
Animale pe patru picioare au trezit cu meșteșug la viață,
În E DIN le-au pus.

Astfel, în scopul de a mări producția de cereale și vite, pentru a-i sătura pe Anunnaki, s-a luat o hotărâre ca NAM LU GAL LU „omenirea civilizată" să fie învățată „munca pământului" și „creșterea oilor (..) spre folosul zeilor"

Spre folosul celor ce satură,
pentru oile pure
Omenirea Civilizată a luat ființa

La fel cum descrie ceea ce-și începuse existența în acele vremuri de început, textul enumeră și sortimentele domesticite care încă *nu* fuseseră create:

Ceea ce prin sădire se înmulțește,
încă nu se făurise,
Terasele nu erau încă bătătorite (...)
Grâul triplu de treizeci de zile nu exista;
Grâul triplu de patruzeci de zile nu exista;
Grâul mărunt, grâul de munte,
grâul curatului A.DAM nu exista (...),
Legumele cu tuberculi ale câmpului încă nu se ivlseră

După cum vom vedea, acestea au fost aduse pe Pământ de Enlil și Ninurta, la câtva timp după Potop.

După ce Diluviul măturase totul de pe suprafața Pământului, prima problemă cu care s-au confruntat Anunnakii a fost aceea de a obține semințele necesare pentru reluarea cultivărilor. Din fericire, pe Nibiru fuseseră trimise specimene de cereale domesticite; iar acum, „Anu i le-a adus, din cer, lui Enlil". Enlil a căutat un loc sigur unde semințele puteau fi sădite, pentru a lua de la început agricultura. Pământul era încă acoperit de ape și singurul loc ce părea potrivit era „muntele cedrilor aromați". Într-un text fragmentat, reprodus de S.N. Kramer în *Sumerische Literarische Texte aus Nippur*, citim:

Enlil a urcat pe pisc și a ridicat ochii;
A privit în jos: acolo era de ape plin ca marea.
A privit în sus: acolo era muntele cedrilor aromați.
A cărat orzul, l-a sădit pe munte.
Ceea ce rodește a cărat,
a sădit boabele de cereale pe munte.

Alegerea Muntelui Cedrilor de către Enlil și convertirea sa într-un Loc Interzis („Sfânt") nu a fost, după toate probabilitățile, întâmplătoare. În tot Orientul Apropiat ba chiar, în întreaga lume – nu există decât un singur Munte al Cedrilor, unic și de faimă universală: în Liban. A rămas până în zilele noastre locul unei vaste platforme, susținută pe blocuri de piatră colosale, considerată și astăzi o minune a tehnologiei – la Baalbek (Fig. 32). Așa cum am arătat pe larg în *The Stairway to Heaven*, acesta era un Loc de Aterizare al Anunnakilor: o platformă despre care legendele persistă în a susține că a fost construită în epoca antediluviană, încă de pe vremea lui Adam. Era

singurul loc, după Potop, imediat convenabil pentru manevrele navetelor spațiale: spațioportul de la Sippar fusese măturat și îngropat sub straturi de noroi.

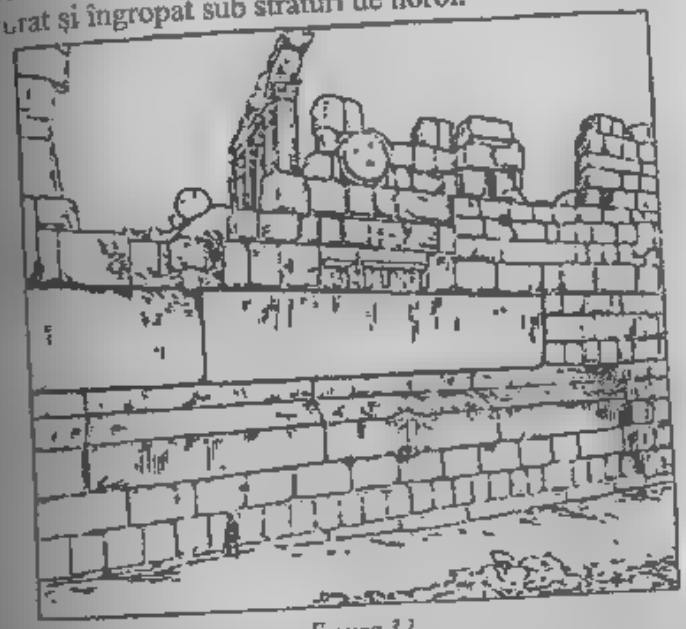

Figura 32

Având la dispoziție semințele, se punea întrebarea unde să le sădească. Șesurile, încă pline de mâl și apă, erau impropriu locuri. Podișurile, deși degajate de avalanșa apelor, erau îmbibate de ploile care începuseră odată cu epoca neotermală. Râurile încă nu-și găsiseră noile cursuri, apele nu aveau unde să se scurgă, cultivarea era imposibilă. Citim într-un text sumerian următoarea descriere:

Foametea era cruntă, nimic nu se producea.
Micile râuri nu se curățiseră,
noroiul nu era dus de ape (...).
În nici un ținut nu creșteau roade,
numai buruieni.

Cele două mari râuri ale Mesopotamiei, Eufratul şi Tigrul, nu curgeau nici ele bine. „Eufratul nu şi revenise, domnea nefericirea, Tigrul era abătut din matcă, zguduit şi vătămat." Cel care şi-a asumat sarcina de a clădi baraje în munţi, de a săpa noi canale pentru râuri şi de a asana excesul de apă a fost Ninurta. „La care domnul îşi pune la contribuţie măreaţa minte, Ninurta, fiul lui Enlil, face să apară lucruri mari":

Ca să apere pământul, un straşnic zid a înălţat
Cu ciocanul pietrele le-a sfărâmat;
Stânci a-ngrămădit eroul, o aşezare a făcut (...).
Apele ce se împrăştiaseră, le-a adunat;
Cele risipite de munţi le-a îndrumat
şi-n jos spre Tigru le-a trimis
Apele crescute se scurg de pe pământul lucrat.
Şi-acuma, iată -
Toate de pe Pământ se bucură în faţa lui Ninurta,
domnul pământului.

Un text lung, reconstituit treptat de savanţi, „Faptele şi izbânzile lui Ninurta", adaugă o notă tragică la eforturile acestuia de a readuce ordinea pe Pământul din autoritatea lui. Pentru a acoperi toate punctele-problemă simultan, Ninurta alerga din loc în loc, prin munţi, cu aeronava; dar „Pasărea Înaripată pe culme i s-a zdrobit, vârfurile aripilor la pământ s-au prăbuşit" (Un vers neclar sugerează că a fost salvat de Adad.)

Ştim din textele sumeriene că pe versanţii munţilor s-au cultivat mai întâi pomi fructiferi, arbuşti şi, cel mai probabil, struguri. Anunnakii afirmă textele, au dat oamenilor „gustoşii struguri albi şi delicioasul vin alb, minunaţii struguri negri şi aromatul vin roşu". Nu e de mirare când

citim în Biblie că „Noe a început ca soţ, a sădit o vie, şi a băut vinul şi s-a îmbătat".

Când canalele de drenaj realizate în Mesopotamia de Ninurta au făcut posibilă agricultura pe câmpii, Anunnakii „au adus jos de pe munte cerealele", iar „Ţara [Sumer] cu grâul şi orzul a făcut cunoştinţă."

În mileniile care au urmat, omenirea l-a venerat pe Ninurta ca fiind cel ce a învăţat o agricultura, arheologii au găsit chiar şi un „Almanah al fermierului", atribuit lui, într-un sit sumerian. Numele său akkadian era *Urash* – „Cel cu Plugul", un sigiliu cilindric sumerian îl reprezintă (alţii consideră că pe Enlil) dăruind omenirii plugul (Fig. 33).

Figura 33

Dacă Enlil şi Ninurta sunt creditaţi cu aducerea agriculturii pe Pământ, meritul domesticirii turmelor îi revine lui Enki. Era după ce începuse cultivarea primelor cereale, dar încă nu apăruseră „grânele care se înmulţesc", cele cu cromozomi dublaţi, triplaţi şi cvadruplaţi; acestea au fost create de Enki pe cale artificială, cu consimţământul lui Enlil.

În vremea aceea, Enki i-a vorbit lui Enlil.
„Părinte Enlil, turmele şi grânele
te au bucurat pe Sfântul Munte,
tare s-au înmulţit pe Sfântul Munte.
Haide ca noi, Enki şi Enlil, să poruncim:

Făptura cea cu lână și grâul ce se-nmulțește
să ne aducă jos de pe Sfântul Munte "

Enlil a fost de acord și a urmat belșugul

Făptura cea cu lână într-o stână au pus-o
Boabele ce încolțesc le-au dat mamei,
pentru grâne au hotărât un loc
Lucrătorului i-au dat plugul și jugul ( )
Ciobanul scoate belșug din stână,
Tânăra femeie belșug de roade aduce;
înalță capul pe câmpie:
Belșugul a venit de la cer.
Făptura cu lână și grânele ce sunt sădite
în splendoare au rodit
Belșugul oamenilor adunați li s-a dăruit

Revoluționara unealtă agricolă – un instrument de lemn, simplu, dar ingenios conceput – plugul, a fost la început tras, după cum declară textul de mai sus, cu ajutorul unui jug pus peste gâtul muncitorilor agricoli. Apoi, însă, Enki „a dat naștere vietăților mai mari", vitele domesticite și taurii i-au înlocuit pe oameni la trasul plugului (Fig. 34). Astfel, concluzionează textele, zeii „au mărit rodnicia pământului".

Figura 34

În timp ce Ninurta era ocupat să îndiguiască munții care mărgineau Mesopotamia și să-i asaneze câmpiile, Enki s-a întors în Africa să examineze pagubele pe care le provocase acolo Potopul.

După cum a reieșit, Enlil și copiii lui au ajuns să stăpânească toate teritoriile mai înalte din sud-est (Elamul, încredințat lui Inanna/Ishtar), din nord-vest (Munții Taurus și Asia Mică, date în seama lui Ishkur/Adad), cu podișul ce se arcuiește între ele controlat de Ninurta în sud și de Nannar/Sin în nord. Enlil însuși a păstrat poziția centrală, dominând vechiul E.DIN, Locul de Aterizare de pe Muntele Cedrilor a fost pus sub comanda lui Utu/Shamash. Unde urmau să se ducă Enki și clanul său?

Întrucât Enki superviza Africa, i-a fost clar că numai Azu – sudul continentului – îi era insuficient. La fel ca în Mesopotamia, „belșugul" trebuia să se bazeze și în Africa pe culturile din luncile râurilor, iar Enki și-a îndreptat atenția și cunoștințele, făcând planuri, spre recuperarea Văii Nilului.

Egiptenii, după cum am văzut, susțineau că marii lor zei veniseră în Egipt din Ur (care înseamnă „locul vechi"). Conform lui Manetho, domnia lui Ptah peste pământurile Nilului a început cu 17 900 de ani înaintea lui Menes, prin urmare, în jurul anului 21 000 î.Ch. Nouă mii de ani mai târziu, Ptah i-a predat domeniul egiptean fiului său Ra, dar domnia acestuia din urmă a fost întreruptă brusc după doar un mileniu, deci prin anul 11.000 î.Ch.; după calculele noastre, atunci a avut loc Potopul.

Apoi, credeau egiptenii, Ptah a revenit în Egipt ca să se angajeze în marile lucrări de refacere și să-l ridice efectiv din apele inundațiilor. Găsim texte sumeriene care atestă în mod similar că Enki s-a dus în teritoriile din Meluhha (Etiopia/Nubia) și Magan (Egipt), spre a le face locuibile pentru oameni și animale:

Purcede spre Ţara Meluhha;
Enki domn din Abzu, îi hotărăşte soarta
Pământ negru, fie ca ai tăi copaci să crească mari,
fie să se asemuiască celor de pe Podiş
Fie ca tronurile să-ţi umple palatele regale.
Fie ca trestiile să ţi fie mari,
fie asemenea trestiilor de pe Podiş (...).
Fie ca taurii tăi să crească
fie asemenea taurilor de pe Podiş (...).
Fie ca argintul tău cu aurul să se asemene,
Fie ca arama ta cositor şi bronz să pară (...).
Fie ca poporul tău să se înmulţească,
Fie ca eroul tău neînfricat ca taurul să pornească (...).

Aceste documente sumeriene, asociindu-l pe Enki cu ţinuturile africane ale Nilului, dobândesc o dublă semnificaţie: coroborează legendele egiptene cu cele mesopotamiene şi îi leagă pe zeii sumerieni - în special, zeii lui Enki - de zeii din Egipt, căci *Ptah, credem, nu era altul decât Enki.*

Figura 35

După ce terenurile au redevenit practicabile, Enki a împărţit continentul african, pe toată lungimea sa, între cei şase fii ai lui (Fig. 35). Domeniul din extremitatea sudică a

s-a acordat din nou lui NER.GAL („Marele Veghetor") şi soţiei sale, Freshkigal. La nord de el, în bazinele mineraliere, a fost instalat GIBIL („Cel de Foc"), după ce a învăţat de la tatăl său secretele metalurgiei. NIN.A.GAL („Prinţul Marilor Ape") a primit, cum sugerează şi numele, regiunea marilor lacuri şi a izvoarelor Nilului. Mai spre nord, pe platoul cu păşuni al Sudanului, a primit domnia cel mai tânăr fiu, DUMU.ZI („Fiul Care Este Viaţă").

Identitatea încă a unui fiu este disputată printre oamenii de ştiinţă (vă vom prezenta mai târziu propria noastră soluţie). Dar nu încape nici o îndoială cine era cel de-al şaselea fiu - practic, primul născut al lui Enki şi moştenitorul legal. Era MAR.DUK („Fiul Movilei Pure"). Întrucât unul dintre cele cinci epitete ale lui era ASAR, care sună foarte asemănător cu egipteanul *As-sar* („Osiris", în greceşte), unii savanţi au speculat că Marduk şi Osiris ar fi fost unul şi acelaşi. Dar aceste epitete (ca „Atotputernicul" sau „Cutremurătorul") li se aplicau mai multor zeităţi diverse, iar Asar însemnând „Atoate-Văzătorul", era şi numele-epitet al zeului asirian Ashur.

De fapt, găsim mai multe similitudini între babilonianul Marduk şi zeul egiptean Ra. cel dintâi era fiul lui Enki, cel din urmă, al lui Ptah, cei doi, Enki-Ptah, fiind după opinia noastră unul şi acelaşi; câtă vreme Osiris era strănepotul lui Ra şi, astfel, membru al unei generaţii mult ulterioare celei a lui Ra sau a lui Marduk. De fapt, în textele sumeriene se găsesc probe risipite, dar persistente, confirmând opinia că zeul numit Ra de egipteni şi cel numit Marduk de mesopotamieni reprezentau aceeaşi divinitate. Astfel, un imn auto-laudativ al lui Marduk (tăblita Ashur 4125) declară că unul din epitetele sale era „Zeul IM.KU.R.GAR.RA" - „Ra Care Lângă Ţara Muntoasă Locuieşte"

Mai mult, există dovezi documentare că sumerienii erau la curent cu numele egiptean al zeității, Ra. Numele personale ale unor sumerieni încorporau numele divin RA; iar tăbliţele de pe vremea Dinastiei a III-a Ur îl menţionează pe „Dingir Ra" şi templul său, E.Dingir.Ra. Apoi, după căderea acelei dinastii, când Marduk a dobândit supremaţia în oraşul său favorit, Babilonul, numele lui sumerian, KA.DINGIR („Poarta Zeilor") a fost schimbat în KA.DINGIR.RA – „Poarta Zeilor a lui Ra".

Într-adevăr, după cum vom demonstra în curând, ascensiunea lui Marduk la supremaţie a început în Egipt, unde cel mai cunoscut monument al său – Marea Piramidă din Gizeh – a jucat un rol crucial în turbulenta lui carieră. Dar Marele Zeu al Egiptului, Marduk/Ra, jinduia să conducă întregul Pământ, făcând-o din vechiul „Buric al Pământului" din Mesopotamia. Această ambiţie l-a împins să abdice de pe tronul divin al Egiptului, în favoarea copiilor şi nepoţilor lui.

Habar n-avea că acest lucru urma să ducă la două Războaie ale Piramidelor şi aproape la propria lui moarte.

7

CÂND PĂMÂNTUL ERA ÎMPĂRŢIT

„Şi fiii lui Noe care au ieşit din arcă erau Shem, Ham şi Japhet ( ) aceştia erau cei trei fii ai lui Noe în fata cărora se întindea tot Pământul."

Astfel, povestea biblică a Potopului, urmată de o recitare a „Izvodului Neamurilor" (*Facerea* 10), este un document unic, mitul pus la îndoială de savanţi, întrucât enumera state şi naţiuni necunoscute, apoi analizat critic şi în cele din urmă - după un secol şi jumătate de descoperiri arheologice - constatat a fi de o uluitoare precizie. Este un document care conţine o bogăţie de informaţii istorice, geografice şi politice de încredere, privind ridicarea resturilor omenirii din noroiul şi pustiul care au urmat Potopului, pe culmile civilizaţiei şi ale imperiilor.

Lasând la sfârşit cea mai importantă linie genealogică a lui Shem, „Izvodul Neamurilor" începe cu urmaşii lui *Iaphet* („Cel Frumos"). „Şi fiii lui Japhet: Gomer şi Magog şi Madai, Javan şi Tubal şi Meshech şi Tiras; şi fiii lui Gomer: Ashkenaz şi Riphat şi Togarmah, şi fiii lui Javan: Elishah şi Tarshish, Kittim şi Dodanim. Din ei s-au coborât neamurile insulelor." Dacă generaţiile ulterioare s-au răspândit astfel în zonele de coastă şi pe insule, a trecut neobservat faptul că toate cele şapte naţiuni/fii dintâi corespundeau podişurilor Asiei Mici, din regiunile Mării Negre şi ale Mării Caspice – podişuri care au fost locuibile la scurt timp după Potop, spre deosebire de zonele lito-

rale mai joase şi insulele care au putut fi locuite abia mult mai târziu.

Urmaşii lui *Ham* („Cel Ce E Fierbinte" şi, de asemenea, „Cel De Culoare Închisă"), mai întâi, „Cush şi Mizra'im şi Put şi Canaan", iar apoi o pleiadă de alte naţiuni-state, corespund populaţiilor africane din Nubia, Etiopia, Egipt şi Libia, ca nuclee ale repopulării Africii, începând iarăşi cu regiunile de la altitudini ridicate, pentru a se propaga apoi pe şesuri.

„Şi Shem, tatăl tuturor celor ce s-au coborât din Eber, a avut şi el odrasle; era fratele mai mare al lui Japhet." Primii fii-naţiuni ai lui Shem au fost „Elam şi Ashur, Arpakhshad şi Lud şi Aram," naţiuni-state care cuprindeau podişurile arcuite din Golful Persic până în sudul Mării Mediterane la nord-vest, mărginind marea „Ţară-Dintre-Râuri", care încă nu era locuibilă. Acelea erau pământurile care s-ar putea numi Zona Spaţioportului Mesopotamia, unde se aflase spaţioportul antediluvian, Muntele Cedrilor, unde rămăsese în funcţiune Locul de Aterizare, Ţara lui Shalem, unde urma să se înfiinţeze Centrul de Control al Misiunii postdiluviane; şi peninsula Sinai, învecinată, locul viitorului spaţioport. Numele strămoşului tuturor acestor naţiuni, *Shem* — însemnând „Camera Cerului" – era aşadar foarte potrivit.

Larga divizare a omenirii în trei ramuri, aşa cum o relatează Biblia, nu a urmat numai geografia şi topografia zonelor în care se răspândise omul, ci şi împărţirea Pământului între descendenţii lui Enlil şi cei ai lui Enki. Shem şi Japhet sunt prezentaţi în Biblie ca fraţi buni, câtă vreme atitudinea faţă de spiţa lui Ham — şi mai ales cea a lui Canaan – constituie una dintre amintirile neplăcute. De aici se revendică poveştile pe care le vom spune mai târziu – relatări despre zei şi oameni şi despre războaiele lor.

Tradiţia împărţirii vechii lumi locuite în trei părţi corespunde, de asemenea şi cu ceea ce ştim despre ascensiunea civilizaţiilor

Savanţii au recunoscut o bruscă schimbare a culturii omeneşti în jurul anului 11 000 î.Ch. - perioada Potopului, conform descoperirilor noastre — şi au numit acea epoca a domesticirii Mezoliticul (Epoca Pietrei Mijlocii) Cam prin 7400 î.Ch — după exact 3.600 de ani - se situează un alt progres neaşteptat. Oamenii de ştiinţă l-au numit Neoliticul (Epoca Pietrei Noi); dar principala sa trăsătură a fost trecerea de la piatră la argilă şi apariţia olăritului. Iar apoi, „în mod neaşteptat şi inexplicabil" – dar peste exact 3 600 de ani — pe câmpia dintre Eufrat şi Tigru a înflorit (în jurul anului 3800 î.Ch.) marea civilizaţie sumeriană. A fost urmată, cam prin 3100 î.Ch., de civilizaţia Râului Nil, iar pe la 2800 î.Ch. şi-a făcut apariţia a treia civilizaţie a antichităţii, cea de pe Râul Indus. Acestea au fost cele trei regiuni alocate omenirii; din ele au evoluat naţiunile Orientului Apropiat, ale Africii şi ale Indo-Europei, diviziune consemnată fidel în „Izvodul neamurilor" din Vechiul Testament.

Toate acestea, susţin cronicile sumeriene, au fost rezultatul unor decizii deliberate ale Anunnakilor

Anunnakii care hotărăsc sorţii
s-au aşezat la sfat
în legătură cu Pământul
Cele patru regiuni le-au creat

Cu aceste cuvinte simple, reproduse în mai multe texte sumeriene, s-a hotărât destinul postdiluvian al Pământului şi al locuitorilor săi. Celor trei civilizaţii ale omenirii li s-au atribuit trei regiuni; a patra a fost reţinută de Anunnakii pentru propria lor folosinţă. A primit numele

TIL.MUN, „Ţara Rachetelor" În *The Stairway to Heaven* am prezentat dovezile care identifică Tilmun cu peninsula Sinai.

Deşi, în privinţa locuirii omeneşti, descendenţii lui Shem - „Locuitorii Nisipurilor" din scripturile egiptene au fost cei care puteau locui în zonele neinterzise ale peninsulei, când s-a pus problema alocării de teritorii alături de Anunnaki, s-au ivit disensiuni profunde Controlul asupra locului pentru spaţioportul postdiluvian era sinonim cu controlul legăturilor dintre Pământ şi Nibiru, după cum arătaseră atât de clar experienţele cu Kumarbi şi Zu. În rivalitatea redeşteptată dintre clanurile lui Enlil şi Enki, se cerea o autoritate neutră asupra Ţării Rachetelor

Soluţia a fost ingenioasă. Sora lor, Sud, avea drepturi egale cu ei. Ca fiică a lui Anu, purta titlul de NIN MAH („Mare Doamnă"). Făcea parte din primul grup al Marilor Anunnaki care veniseră ca pionieri pe Pământ şi din Panteonul celor Douăsprezece. I-a făcut un fiu lui Enlil, o fiică lui Enki, şi era numită cu drag *Mammi* („Mama Zeilor") A ajutat la facerea Omului Cu talentele ei medicale, a salvat multe vieţi şi era cunoscută de asemenea ca NIN.TI („Doamna Viaţă"). Dar nu a avut niciodată domnioane proprii. Nimeni nu s-a opus ideii ca Tilmun să devină domeniul ei

Peninsula Sinai e aridă, ocupată cu piscuri înalte de granit în sud, un platou montan în centru şi o câmpie cu sol dur în treimea nordică, înconjurată cu lanţuri de coline şi munţi tociţi Urmează o fâşie de dune, coborând spre coasta mediteraneană. Dar, în locurile unde se poate reţine apa, ca în cele câteva oaze sau în lungile râurilor care se umplu în timpul scurtelor ploi de iarnă şi menţin umezeala sub suprafaţă, creşc luxuriant curmali, legume şi fructe, iar turmele de oi şi capre pot să pască.

Regiunea trebuie să fi fost şi în urmă cu câteva milenii la fel de dificilă ca acum. Dar, deşi lui Sud i s-a făcut o locuinţă într-unul din siturile reconstruite din Mesopotamia, ea s-a hotărât să intre personal în posesia regiunii montane. Cu toate atributele statutului şi ale cunoştinţelor ei, a jucat întotdeauna un rol secundar. Când a venit pe Pământ, fusese tânără şi frumoasă (Fig. 36a); acum era bătrână, poreclită pe la spate „Vaca" (Fig. 36b). Prin urmare, când i s-a dat propriul ei domeniu, s-a hotărât să se ducă acolo. A declarat cu mândrie: „Acum sunt Stăpână! Singură voi sta acolo, domnind veşnic!"

a *b*

Figura 36

Incapabil să-i schimbe gândul, Ninurta şi a folosit experienţa de zăgăzuire şi canalizare a apelor pentru a face locuibilă noua regiune muntoasă a mamei sale Citim despre aceste lucruri în Tăblita a IX-a a „Faptelor şi izbânzilor lui Ninurta", în locul unde i se adresează mamei sale

De vreme ce tu, nobilă doamnă,
singură în Ţara Aterizării ai plecat
De vreme ce în Ţara Coborârii
Fără teamă te-ai dus -
Un stăvilar îţi voi înălţa,
pentru ca Ţara să poată avea stăpână.

Terminându-şi lucrările de irigaţii şi aducând oameni ca să facă muncile necesare, Ninurta şi-a asigurat mama că urma să aibă în locuinţa ei muntenească vegetaţie, produse forestiere şi minerale din abundenţă:

Văile sale vor fi înverzite de vegetaţie,
Pantele sale îţi vor produce miere şi vin,
Vor produce (..) pomi de zabalum şi cimişir;
terasele sale vor fi decorate cu fructe ca o grădină,
Harsag-ul îţi va dărui mireasma zeilor,
îţi va dărui filoane lucitoare,
Minele tale îţi vor da tribut de aramă şi cositor;
Munţii săi vor înmulţi cornutele mari şi mici;
Harsag-ul va da la iveală animale cu patru picioare.

Este într-adevăr o descriere adecvată a peninsulei Sinai, o ţară a minelor, o sursă importantă a antichităţii de cupru, turcoază şi alte minerale, o sursă de salcâm, care se folosea la lemnăria templelor; un loc înverzit, oriunde se găsea apă; o regiune cu păşuni unde puteau paşte turmele. Să fie oare o întâmplare că principalul râu hibernal al peninsulei se mai numeşte şi în zilele noastre Arish „Soţul" – păstrând chiar porecla lui Ninurta *(Urash)?*

Făcându-i casă mamei sale în sudul cu piscuri înalte de granit al peninsulei Sinai, Ninurta a gratificat-o cu un nou titlu NIN.HAR.SAG („Doamna Muntelui Cap"); cu acest titlu avea să fie numită Sud în continuare.

Termenul „munte cap" arată că era cel mai înalt vârf din zonă. Este vorba de culmea cunoscută în prezent ca Sfânta Ecaterina, un munte venerat încă din antichitate, cu milenii întregi înainte de a se fi construit mânăstirea din apropiere. În vecinătate se înalţă piscul puţin mai scund numit de călugări Muntele Moise, sugerând că ar fi Muntele Sinai din Cartea Ieşirii. Deş. asupra acestui lucru plasează îndoiala, rămâne cert faptul că vârfurile gemene au fost declarate sacre din antichitate. Credem că s-a întâmplat astfel fiindcă au jucat un rol central în planificarea spaţioportului postdiluvian şi a Culoarului de Aterizare care ducea la el.

Aceste noi planuri au adoptat vechi principii, şi, pentru a înţelege marele proiect postdiluvian, trebuie să revedem mai întâi stilul în care s-au elaborat spaţioportul antediluvian şi culoarul său de aterizare. Pe atunci, Anunnakii au ales mai întâi ca punct focal Muntele Ararat cu cele două piscuri gemene ale sale, cel mai înalt vârf din Asia de Vest şi, astfel, semnul natural de reper cel mai vizibil din spaţiu. Următoarele trăsături topografice din punct de vedere al vizibilităţii erau Eufratul şi Golful Persic. Trasând o linie imaginară nord-sud de la Ararat, Anunnakii au determinat că spaţioportul avea să se afle în punctul de intersecţie dintre linie şi râu. Apoi, în diagonală faţă de el din direcţia Golfului Persic – sub un unghi precis de patruzeci şi cinci de grade –, au trasat Calea de Aterizare. În continuare, şi au înfiinţat primele aşezări, pentru a marca un Culoar de Aterizare de o parte şi de alta ale Căii de Aterizare. În mijloc, la Nippur, s-a stabilit Centrul de Control al Misiunii, faţă de care toate celelalte localităţi erau echidistante (Fig. 25).

Instalaţiile spaţiale postdiluviene au fost planificate după aceleaşi principii. Cele două piscuri ale Muntelui Ararat serveau drept focar principal; o linie în unghi de patruzeci şi cinci de grade însemna Calea de Aterizare, iar o combinaţie de repere naturale şi artificiale conturau un Culoar de Aterizare în formă de săgeată. Diferenţa, însă, era că, de astă-dată, Anunnakii aveau la dispoziţie Platforma deja existentă de pe Muntele Cedrilor (Baalbek) şi au încorporat-o în noua Grilă de Aterizare.

La fel ca înainte de Potop, muntele cu două vârfuri Ararat urma să servească din nou ca punct de reper nordic, ancorând Culoarul de Aterizare şi Calea de Aterizare în centrul Culoarului (Fig. 37). Limita sudică a Culoarului de Aterizare consta într-o linie care lega Araratul de cel mai înalt pisc al peninsulei Sinai, Harsag (Muntele Sf. Ecaterina) şi geamănul său, Muntele Moise, puţin mai scund.

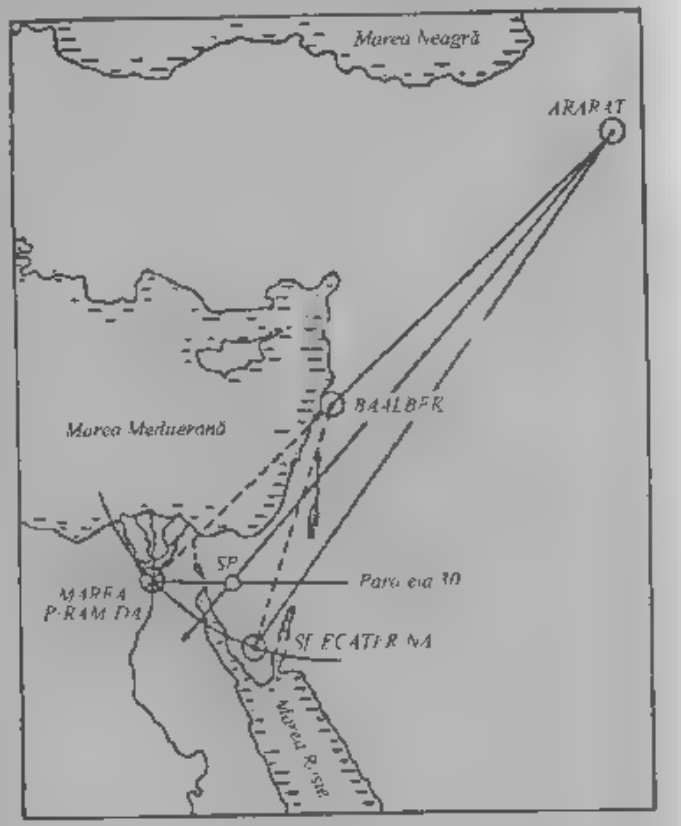

Figura 37

Limita de nord a Culoarului de Aterizare era o linie ce se întindea de la Ararat, prin Platforma de Aterizare de

la Baalbek, continuându-şi drumul până în Egipt. Acolo, terenul e prea plat pentru a oferi semne de reper naturale, şi astfel, nu ne îndoim, Anunnakii au început să construiască piscurile gemene artificiale ale celor două mari piramide de la Gizeh.

Dar unde avea să se înalţe această ancoră?

Acum intră în joc o linie est-vest imaginară, concepută arbitrar de Anunnaki în cadrul ştiinţelor lor spaţiale. Aceştia au împărţit arbitrar cerul din jurul Pământului în trei fâşii sau „căi". Cea nordică era „Calea lui Enlil", cea sudică se numea „Calea lui Enki", iar cea centrală, „Calea lui Anu". Le despărţeau liniile pe care le numim paralela 30 latitudine nordică şi paralela 30 latitudine sudică.

Paralela 30 nordică pare să fi avut o semnificaţie aparte „sacră". Oraşele sfinte din antichitate încoace, din Egipt şi până în Tibet, au fost amplasate pe parcursul ei. A fost aleasă pentru a fi linia pe care (la intersecţia cu linia Ararat-Baalbek) urmau să se construiască marile piramide, şi, de asemenea, linia care să indice, pe câmpia centrală a peninsulei Sinai, locul Spaţioportului (SP). O linie situată exact pe mijlocul Culoarului de Aterizare, Calea de Aterizare, avea să ducă la locul exact al Spaţioportului pe paralela 30.

Presupunem că astfel a fost calculată Grila de Aterizare, astfel s-a marcat locul Spaţioportului şi au luat fiinţă marile piramide de la Gizeh.

Evident, sugerând că marile piramide de la Gizeh nu au fost clădite de faraoni, ci de Anunnaki, cu câteva mileni mai devreme, contrazicem teoriile de durată cu privire la piramide.

Teoria egiptologilor din secolul al XIX-lea, şi anume că piramidele egiptene, inclusiv cele trei de la Gizeh, au fost înălţate de o succesiune de faraoni ca morminte

grațioase pentru ei înșiși, a fost infirmată de mult în nici una dintre ele nu s-au găsit rămășițele pământești ale faraonului care a fost constructorul lor cunoscut sau presupus. În conformitate cu acestea, Marea Piramidă din Gizeh ar fi fost construită de Khufu (Cheops), geamana ei de un succesor numit Chefra (Chephren), iar cea de-a treia, mai mică, de un al treilea succesor, Menkara (Mycerinus) - toți regi din dinastia a șasea. Sfinxul, presupun aceiași egiptologi, trebuie să fi fost construit de Chephren, fiindcă era situat lângă un drum care ducea la a doua piramidă.

Un timp, s-a crezut că în cea mai mică dintre cele trei piramide de la Gizeh au fost găsite dovezi cu privire la identitatea faraonului care a clădit-o. Creditul acestei descoperiri și l-au revendicat un anume colonel Howard Vyse și cei doi asistenți ai săi, care susțin că au descoperit în piramidă sarcofagul și resturile mumificate ale Faraonului Menkara. De fapt, însă lucru cunoscut cercetătorilor de o bună bucată de vreme, dar, din anumite motive, încă nedat publicității, nici sarcofagul de lemn și nici rămășițele scheletice nu sunt autentice. Cineva – fără îndoială, colonelul Vyse și oamenii lui – a adus în piramidă un sarcofag de dată cu circa două mii de ani mai recentă decât epoca lui Menkara și oase din vremuri creștine mult mai târzii, combinându-le, spre a realiza o nerușinată fraudă arheologică.

Actualele teorii cu privire la constructorii piramidelor se ancorează în și mai mare măsură de descoperirea numelui Khufu înscris hieroglific într-un compartiment mult timp sigilat din Marea Piramidă, astfel stabilind aparent identitatea constructorului. A trecut neobservat faptul că descoperitorii inscripției erau același colonel Vyse și asistenții săi (anul 1837). În „Scara spre Cer", am reunit probe substanțiale care arată că inscripția era un fals comis de „descoperitori". La sfârșitul anului 1983, s-a prezentat un cititor al cărții pentru a ne oferi documente de familie care dovedesc că străbunicul lui, un meșter zidar numit Humphries Brewer, care fusese angajat de Vyse ca să ajute la folosirea prafului de pușcă pentru spargerea intrării în piramidă, a fost *martor ocular al falsificării* și, având de făcut obiecții, a fost alungat de la locul faptei și expulzat complet din Egipt!

În *Stairway to Heaven* am arătat că Khufu nu putea să fi fost constructorul Marii Piramide, fiindcă se referise la existența ei încă din timpurile lui, într-o stelă pe care o înălțase lângă piramide, în inscripție este menționat chiar și Sfinxul, presupus a fi fost clădit de al doilea succesor al lui Khufu.

Constatăm că probele grafice de pe vremea faraonilor din chiar prima dinastie – cu mult timp înaintea lui Khufu și a urmașilor lui - arată concludent că acești regi timpurii văzuseră deja cu ochii lor minunile de la Gizeh. Vedem clar Sfinxul, atât în descrierile călătorului regelui în Viața de Apoi (Fig. 38a), cât și într-o scenă a învestirii sale de către „Cei Bătrâni", care sosesc în Egipt cu barca (Fig. 38b). De asemenea, supunem atenției bine cunoscuta tăbliță a victoriei primului faraon, Menes, care descrie

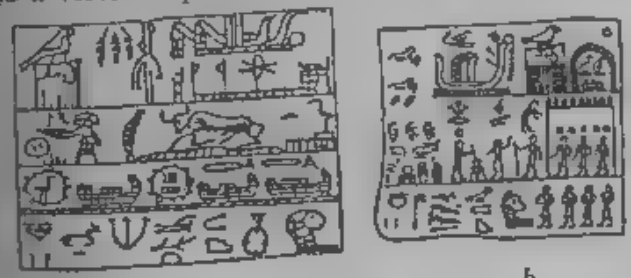

a *b*

Figura 38

unificarea forțată de către el a Egiptului. Pe o latură, el este înfățișat purtând coroana albă a Egiptului Superior, învingându-i căpeteniile și cucerind cetățile. Pe cealaltă

parte, tableta îl prezintă (Fig. 39a) cu coroana roşie a Egiptului Inferior, defilând prin districte şi decapitând comandanţii. În dreapta capului său, desenatorul a scris epitetul *"Nar-Mer"* dobândit de rege; în stânga, tăbliţa arată cea mai importantă construcţie din districtele anexate piramida (Fig. 39b).

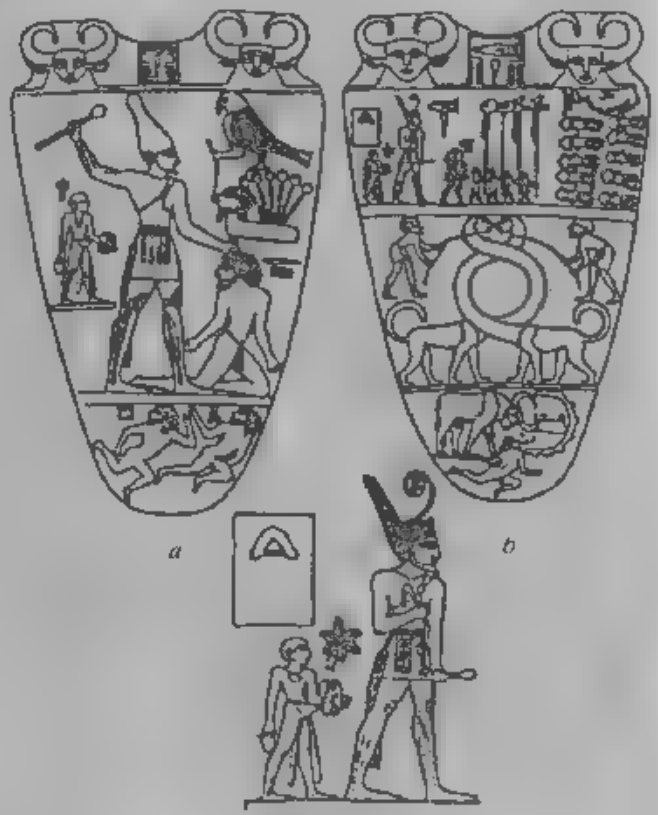

Figura 39

Toţi oamenii de ştiinţă sunt de acord că tăbliţa înfăţişează realist locurile, fortificaţiile şi inamicii întâlniţi de

Menes în campania sa pentru a unifica Egiptul Superior şi pe cel Inferior, totuşi, simbolul piramidei este singurul care pare să fi trecut neobservat de interpretări, altminteri atente. Afirmăm că acest simbol, la fel ca toate celelalte de pe tăbliţă, a fost desenat şi inclus atât de proeminent pe faţa cu Egiptul Inferior fiindcă respectiva construcţie exista efectiv acolo.

Prin urmare, întregul complex de la Gizeh – piramidele şi Sfinxul – exista deja când a început domnia regilor în Egipt, constructorii săi nu erau şi nu puteau să fie faraonii din dinastia a şasea.

Celelalte piramide din Egipt - comparativ mai mici şi mai primitive, unele dărâmate încă dinaintea încheierii, toate degradate - au fost într-adevăr clădite de diverşi faraoni, nu ca morminte, nici ca cenotafuri (monumente funerare simbolice), ci în emulaţia zeilor. Căci în antichitate se susţinea şi se credea că piramidele de la Gizeh şi Sfinxul alăturat lor arătau drumul către Scara spre Cer – Spaţiuport din Peninsula Sinai. Construind piramidele astfel încât să poată călători în Viaţa de Apoi, faraonii le-au împodobit cu simboluri adecvate, cu ilustraţii ale călătoriei şi, în câteva situaţii, au acoperit pereţii cu citate din „Cartea morţilor". Cele trei piramide de la Gizeh, unice prin elementele lor de construcţie externe şi interne, prin mărime şi prin incredibila durabilitate, se disting şi prin faptul că în interior nu au absolut nici un fel de inscripţii sau decoraţiuni. Nu sunt decât nişte construcţii golaşe şi funcţionale, ridicându-se de pe câmpie ca două faruri gemene pentru a juca un rol nu în slujba oamenilor, ci într-a celor „Care din Cer pe Pământ au Venit".

Cele trei piramide de la Gizeh, tragem concluzia, au fost clădite începând cu construirea celei de-a treia piramide, mai mici, ca model redus la scară. Apoi, respectând în continuare preferinţa pentru punctele focale cu două

vârfuri, s-au înălțat cele două piramide mari. Deși A Doua Piramidă este mai mică decât Marea Piramidă, pare să aibă aceeași înălțime, din cauză că e clădită pe un teren relativ mai ridicat, astfel că, pentru a se ajunge la aceeași altitudine, nu a fost necesar să fie la fel de înaltă ca prima.

Cu excepția incomparabilelor sale dimensiuni, Marea Piramidă mai e unică și prin faptul că, pe lângă pasajul descendent care se găsește în toate celelalte piramide, are un Pasaj Ascendent singular, un Coridor orizontal, două Camere Superioare și o serie de compartimente înguste (Fig. 40). Camera cea mai de sus este accesibilă printr-o Mare Galerie incredibil de complexă și o Anticameră care se putea închide etanș dintr-o tragere de cordon. Camera superioară conținea – și încă mai conține – un neobișnuit bloc de piatră gol la mijloc, a cărui fasonare a cerut o tehnologie uimitoare și care răsuna ca un clopot, deasupra camerei se află seria strâmtă de spații joase și cu pereți aspri, generând o extremă rezonanță.

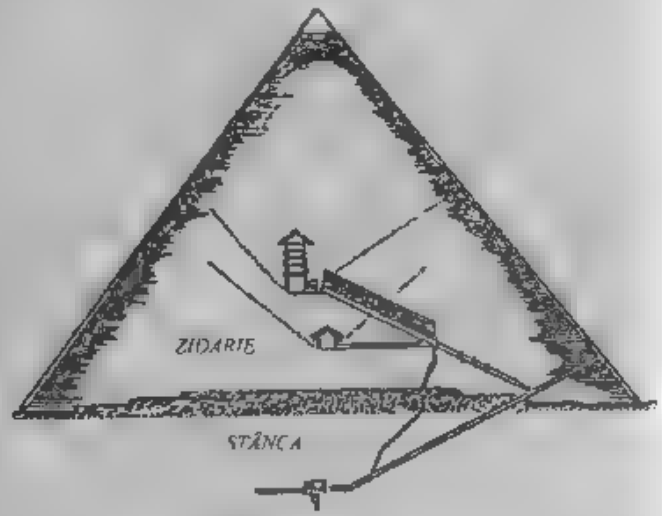

Figura 40

Ce scop au avut toate astea?

Am găsit multe asemănări între aceste trăsături unice ale Marii Piramide și antediluvianul E.KUR 9 („Casa Care E Ca Un Munte") al lui Enlil, zigguratul său din Nippur. La fel ca Marea Piramidă, acesta era foarte înalt, dominând câmpiile înconjurătoare. În vremurile antediluviene, Ekurul din Nippur conținea DUR.AN.KI – „Legătura Cer Pământ" – și servea drept Centru de Control al Misiunii, fiind echipat cu Tăblițele Destinelor (panourile cu date orbitale). De asemenea, conținea DIR.GA, o misterioasă „Cameră Întunecată" a cărei „radiație" ghida naveta spre a ateriza la Sippar.

Dar toate acestea – numeroasele mistere și funcții ale Ekurului, descrise în povestea lui Zu – au fost înainte de Potop. Când Mesopotamia a fost repopulată și s-a reînființat orașul Nippur, locuința lui Enlil și Ninlil se afla într-un mare templu înconjurat de curți, cu porți prin care puteau intra adoratorii. Nu mai era un teritoriu interzis; funcțiile legate de spațiu, precum și Spațioportul propriu-zis fuseseră mutate în altă parte.

Noul Ekur, un loc misterios și impresionant, este descris de textele sumeriene ca fiind o „Casă Care E Ca Un Munte", aflată undeva departe, sub egida lui Ninharsag, nu a lui Enlil. Astfel, epopeea unui vechi rege sumerian dinaintea Potopului numit Etana, care a fost dus în Sălașul Ceresc al Anunnakilor, declară că ascensiunea lui a început nu departe de noul Ekur, la „Locul Vulturilor" – adică nu departe de Spațioport. O „Carte a lui Iov" akkadiană, intitulată *Ludlul Bel Nimeqi* („Îl Slăvesc pe Domnul Adâncimii"), se referă la „demonul de neînvins care a ieșit din Ekur" într-o țară „de dincolo de zare, în Lumea de Jos [Africa]".

Nerecunoscând imensa vechime a piramidelor din Giza nici identitatea adevăraților lor constructori, savan-

ţii au fost derutaţi şi de această aparentă referire la un Ekur aflat departe de Sumer. Într-adevăr, dacă e să urmărim interpretările acceptate ale textelor mesopotamiene, nimeni din Mesopotamia nu ştia despre existenţa piramidelor egiptene. Nici un rege mesopotamian care a invadat Egiptul, nimeni dintre negustătorii care făceau comerţ cu ţara respectivă, nici unul din emisarii care o vizitaseră nu observase aceste monumente colosale...

Era posibil aşa ceva?

Sugerăm că monumentele de la Gizeh *erau* cunoscute în Sumer şi Akkad. Sugerăm că Marea Piramidă era Ekurul postdiluvian, despre care textele mesopotamiene vorbesc pe larg (după cum vom demonstra în curând). Şi mai sugerăm că străvechile desene mesopotamiene au reprezentat piramidele în timpul construcţiei şi după încheierea acesteia!

Am vorbit deja despre felul cum arătau „piramidele" – zigguraturile sau turnurile etajate mesopotamiene (Fig. 24). Pe unele dintre cele mai arhaice imagini sumeriene, găsim structuri complet diferite. În unele (Fig. 41), vedem construirea unei clădiri cu bază pătrată şi feţe triunghiulare – o piramidă cu suprafeţe laterale netede. Alte desene prezintă o piramidă terminată (Fig. 42 a, b), cu simbolul şarpelui localizând-o clar într-un teritoriu al lui Enki. Iar

Figura 41

a

b

Figura 42

un altul (Fig. 43) înzestrează piramida încheiată cu aripi, pentru a-i indica funcţia asociată cu spaţiul. Această imagine, din care s-au găsit mai multe exemplare, prezintă piramida împreună cu alte elemente uluitor de exacte: un Sfinx ghemuit cu faţa spre Locul Trestiilor; alt Sfinx, de cealaltă parte a Lacului Trestiilor, confirmând sugestia din textele egiptene că mai exista unul, cu faţa spre Sfinxul din peninsula Sinai. Atât piramida, cât şi Sfinxul de lângă ea sunt amplasate lângă un râu, iar complexul de la Gizeh

Figura 43

se găsește într-adevăr lângă Nil. Iar dincolo de toate acestea se află întinderea de apă pe care navighează zeii cu coarne, cum spuseseră egiptenii că veniseră zeii lor din sud, pe Marea Roșie.

Frapanta similitudine dintre această reprezentare sumeriană arhaică și cea egipteană (Fig. 38a) oferă probe convingătoare despre faptul că, în Egipt, ca și în Sumer, toată lumea știa despre piramide și Sfinx. Într-adevar, chiar și în privința unui detaliu minor, cum ar fi înclinația exactă a Marii Piramide – 52° –, documentul sumerian pare să fie exact.

Prin urmare, se ajunge la concluzia inevitabilă că Marea Piramidă era cunoscută în Mesopotamia, dacă nu din alt motiv, atunci măcar fiindcă era construită de aceiași Anunnaki care clădiseră Ekurul inițial la Nippur, și, în mod asemănător și perfect logic, și pe ea o numeau E KUR „Casa Care E Ca Un Munte". Asemenea predecesoarei sale, Marea Piramidă de la Gizeh a fost construită cu misterioase camere obscure și echipate cu instrumente pentru ghidarea navetelor spațiale spre Spațioportul postdiluvian din Sinai. Și, pentru a-i asigura neutralitatea, Piramida a fost pusă sub patronajul lui Ninharsag.

Soluția noastră dă sens unui poem altminteri enigmatic, care o exaltă pe Ninharsag ca stăpână a „Casei Cu Vârf Ascuțit" – o piramidă.

Casă luminoasă și întunecoasă a Cerului și a Pământului,
pentru rachete să fie construite;
E.KUR, Casa Zeilor cu vârf ascuțit,
Pentru Cer-Pământ e bine înzestrată.
Casa ce pe dinăuntru lucește cu o roșiatică Lumină a Cerului,
pulsând o rază care ajunge departe în lung și-n lat,

Măreția ei atinge carnea.
Măreț ziggurat, falnic munte al munților -
Mare și falnică e facerea ta,
oamenii nu o pot înțelege

Astfel, funcția acestei „Case a Zeilor Cu Vârf Ascuțit" este explicată clar: era o „Casă a Echipamentelor", cu funcția de a „coborî la odihnă" astronauții „care văd și orbitează", un „mare semn de reper pentru coborârea *Shem*-urilor [a «camerelor cerului»] de sus":

Casă a Echipamentelor, înaltă Casă a Veșniciei:
Temelia ei e de piatră [care ajunge] până la apă;
Marea sa circumferință e fixată în lut.
Casă ale cărei părți sunt meșteșugit împletite;
Casă, al cărei urlet prin potrivirea lui
pe Cei-Mari-Care-Văd-și-Orbitează îi coboară la odihnă (...)
Casă care e marele punct de reper al falnicelor Shem,
Munte pe lângă care urcă Utu.
[Casă] al cărei interior adânc oamenii nu-l pot pătrunde (...)
Anu a mărit-o.

În continuare, textul descrie diversele părți ale construcției: fundația, „care e turnată în uimire"; intrarea, care se deschide și se închide ca o gură, „răspândind o lumină verde difuză"; pragul („ca botul unui uriaș dragon deschis în așteptare"); ușorii ușilor („ca două tăișuri de cuțit ce țin dușmanii departe"). Camera interioară e „ca o vulvă" păzită de „cuțite care se repede din zori și până-n asfințit"; „scărgerea" emisia – „e ca leul pe care nimeni nu cutează să-l atace".

În continuare, e descrisă o galerie ascendentă: „Bolta ei este ca un curcubeu, acolo se sfârșește întunericul, în măreție e învăluită, încheieturile-i sunt ca un vultur cu ghearele gata să înșface" Acolo, în capătul de sus al galeriei, se află „intrarea în vârful Muntelui", „dușmanului nu i se deschide, numai Celor Ce Trăiesc, pentru ei este deschisă." Trei încuietori – „broasca, zăvorul și drugul (...) lunecând într-un loc ce dă fiori" – barează drumul spre camera superioară, de unde Ekurul „veghează Cerul și Pământul, o plasă întinzând".

Precizia acestor detalii surprinde cu atât mai mult atunci când ele sunt citite în asociere cu cunoștințele noastre despre interiorul Marii Piramide Se intra printr-o deschizătură din latura de nord, ascunsă de o piatră pivotantă, care, într-adevăr, se deschidea și se închidea „ca o gură" Pășind pe o platformă, vizitatorul avea în fată deschiderea unui pasaj descendent, „ca botul unui uriaș dragon deschis în așteptare" (Fig 44a) Intrarea căscată era protejată de greutatea piramidei de deasupra, cu două perechi de blocuri masive din piatră, dispuse în diagonală, „ca două tăișuri (...) ce țin dușmanii departe", dezvăluind o enigmatică piatră cioplită, în mijlocul intrării (Fig. 44b)

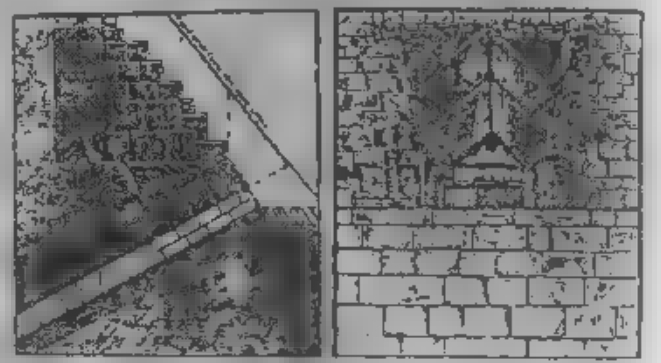

a b

Figura 44

La mică distanță, pe pasajul descendent, începea un pasaj ascendent Acesta ducea la un pasaj orizontal, prin care se putea ajunge în centrul piramidei, o Cameră a Emisiilor interioară, „ca o vulvă" Pasajul ascendent ducea de asemenea la o maiestuoasă galerie ascendentă, ai cărei pereți se apropiau între ei gradat, pe măsură ce urcau, dându-i vizitatorului senzația că aceste încheieturi ale pereților „sunt ca un vultur cu ghearele gata să înșface" (Fig. 45). Galeria ducea la camera superioară, de unde o „plasă" un câmp de forță „veghea Cerul și Pământul" Drumul până acolo trecea printr-o anticameră, construită extrem de complex (Fig 46), unde erau instalate într-adevăr trei încuietori, gata să „lunece" și „dușmanului să nu i se deschidă"

După ce a descris astfel interiorul și exteriorul Ekurului, textul laudativ oferă informații privind funcțiile și locul structurii.

În această zi, Stăpâna însăși adevăr grăiește;
Zeița Rachetelor, Pura Doamnă Mare,
se proslăvește pe sine:
„Eu sunt Stăpâna; Anu mi-a hotărât destinul;
fiica lui Anu sunt eu
Enlil mi-a adăugat un destin mare;
sora-prințesă sunt eu
Zeii au dat pe mâna mea
instrumentele de pilotare și ghidare a Cer-Pământului,
Muma camerelor-cerului sunt eu.
Ereshkigal mi-a alocat locul-deschiderii
instrumentelor de pilotare și ghidare;
Marele punct de reper,
muntele lângă care se înalță Utu,
mi l-am stabilit ca piedestal."

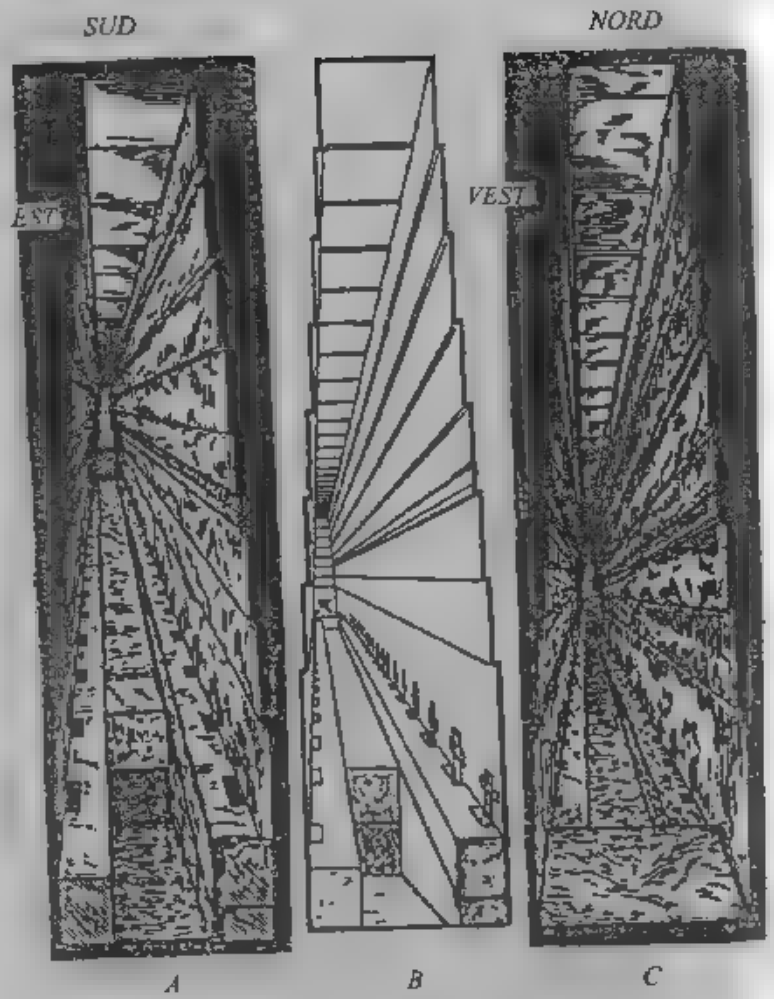

Perspective. din intrarea nordică de jos (A & B) și din ieșirea sudică de sus (C)

Figura 45

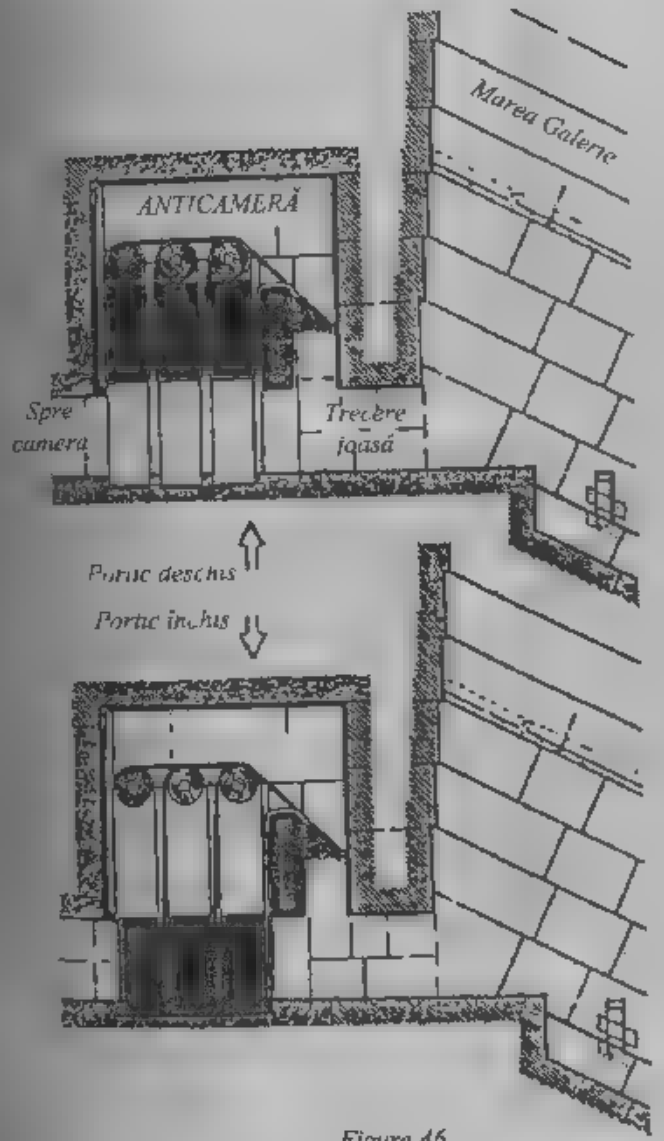

Figura 46

Dacă, așa cum am conchis, Ninharsag era Stăpâna neutră a Piramidei de la Gizeh, reiese că ar fi trebuit să fie cunoscută și venerată ca zeiță și în Egipt. Într-adevăr, așa stau lucrurile; cu excepția faptului că egiptenilor le era cunoscută și ca Hat-Hor. Manualele științifice ne spun că acest nume înseamnă „Casa lui Horus"; dar afirmația e corectă doar la un nivel superficial. Concluzia reiese din scrierea hieroglifică a numelui 𓉐, reprezentând o casă și un șoim, șoimul fiind simbolul lui Horus, întrucât acesta se putea înălța în zbor ca un șoim. Ceea ce însemna că, literalmente, numele zeiței era „Zeița A Cărei Casă Este Acolo Unde Sunt «Șoimii»", unde își stabilesc căminul astronauții: Spațioportul.

Acest spațioport, am constatat, se afla în epoca postdiluviană în peninsula Sinai; prin urmare, titlul Hat-Hor, „Casa Șoimilor", cerea ca zeița care îl purta să fie Stăpâna peninsulei Sinai. Într-adevăr, așa era, egiptenii considerau peninsula Sinai ca fiind domeniul lui Hathor. Toate templele și stelele înălțate în peninsulă de faraonii egipteni erau închinate exclusiv acestei zeițe. Și, la fel ca Ninharsag la bătrânețe, și Hathor era poreclită „Vaca" și reprezentată cu coarne de vacă.

Dar era Hathor – așa cum am afirmat în cazul lui Ninharsag – și Stăpâna Marii Piramide? În mod uimitor, dar nu surprinzător, era.

Dovada apare sub forma unei inscripții a Faraonului Khufu (circa 2600 î.Cr.), pe o stelă comemorativă înălțată de acesta la Gizeh, într-un templu închinat lui Isis. Cunoscut ca Stela-Inventar, monumentul și inscripția sa confirmă clar că Marea Piramidă (și Sfinxul) existau încă dinainte de începutul domniei lui Khufu (Cheops). El nu a afirmat altceva decât că a construit templul lui Isis de lângă Piramida și Sfinxul deja existente.

Trăiască Horus Mezdau.
Regelui din Egiptul Superior și Inferior, Khufu,
Viața-i e dată!
A întemeiat Casa lui Isis,
Stăpâna Piramidei,
lângă Casa Sfinxului

Prin urmare, în vremea lui, Isis (soția lui Osiris și mama lui Horus) era considerată a fi fost *"Stăpâna Piramidei"* 𓉐𓏏𓊪. Dar, după cum spune clar continuarea inscripției, ea nu a fost prima stăpână a Piramidei:

Trăiască Horus Mezdau.
Regelui din Egiptul Superior și Inferior, Khufu,
Viața-i e dată!
Pentru divina lui mamă, Isis,
Stăpâna "Muntelui Apusean Hathor",
a făcut [această] scriere pe o stelă

Așadar, Piramida nu era numai un „Munte al lui Hathor" – paralela exactă cu „Casa Care E Ca Un Munte" sumeriană –, ci era și muntele ei *apusean*, cu implicația că avea și unul răsăritean. Știm din sursele sumeriene că acela era Har-Sag, cel mai înalt vârf din peninsula Sinai.

* * *

În ciuda rivalității și a suspiciunii dintre cele două dinastii divine, nu încape nici o îndoială că munca propriu-zisă la construcția Spațioportului și la instalațiile de control și ghidaj a căzut în sarcina lui Enki și a descendenților săi. Ninurta s-a dovedit capabil de îndiguiri și irigații, Utu-Shamash știa cum să comande și să acționeze

unitățile de aterizare și decolare, dar numai Enki, principalul inginer și savant care mai trecuse o dată prin toate acestea, avea experiența și cunoștințele necesare pentru a planifica masivele lucrări de construcție și a le supraveghea execuția.

În textele sumeriene care descriu realizările lui Ninurta și Utu nu există nici măcar o aluzie că vreunul dintre ei ar fi planificat ori s-ar fi angajat în activitățile de construcții spațiale. Când Ninurta, în ultima perioadă, a apelat la un rege sumerian să-i clădească un ziggurat cu o incintă specială pentru Pasărea lui Divină, un alt zeu, însoțindu-l pe Ninurta, a fost cel care i-a dat regelui planurile arhitecturale și instrucțiunile de lucru. Pe de altă parte, câteva texte raportează că Enki îi predase fiului său Marduk cunoștințele științifice pe care le avea. Textele descriu o conversație între tată și fiu, după ce Marduk i-a adresat lui Enki o întrebare dificilă:

Enki i-a răspuns fiului său Marduk.
„Fiul meu, ce nu știi?
Ce ți-aș putea da mai mult?
Marduk, ce anume nu știu?
În plus ce ți-aș putea da?
Tot ce știu eu, știi și tu!"

Întrucât asemănările dintre Ptah și Enki, ca tată, și Marduk și Ra, ca fiu, sunt atât de mari, n-ar trebui să fim deloc surprinși de constatarea că textele egiptene îl asociau într-adevăr pe Ra cu instalațiile spațiale și lucrările de construcție aferente. În această activitate, a fost asistat de Shu și Tefnut, de Geb și Nut, precum și de Thoth, zeul vrăjilor. Sfinxul, „călăuza divină" care arăta drumul spre răsărit exact pe parale a 30, avea trăsăturile lui Hor-Aktu („Șoimul Zării") epitetul lui Ra. O stelă înălțată lângă

Sfinx în perioada faraonică purta o inscripție care îl nominaliza direct pe Ra ca inginer („Întinzător al Coardei") care construise „Locul Apărat" în „Deșertul Sacru", de unde se putea „înălța frumos" pentru a „traversa cerurile".

Întins-ai coarda pentru plan,
pământurilor formă le-ai dat (. .)
Făcut-ai secretă Lumea de Jos (..)
Clădit-ai pentru tine un loc apărat
în sacrul deșert, cu nume ascuns.
Înălțatu-te-ai ziua în fața lor ( )
Frumos te înalți (.).
Ceru-l străbați cu vânt bun (.)
Ceru-l traversezi cu celesta luntre ( )
Cerul jubilează,
Pământul de bucurie strigă
Echipajul lui Ra aduce slavă zi de zi,
Triumfal se înfățișează

Textele egiptene afirmau că Shu și Tefnut erau implicați în extinsele lucrări spațiale ale lui Ra „stăpânind cerurile deasupra Pământului". Fiul lor, Geb, purta un nume derivat din rădăcina *gbb* „a îngrămădi, a aduna", atestand, după cum au convenit oamenii de știință, faptul că se angajase în lucrări de taluzare; o sugestie fermă a participării sale la construirea propriu-zisă a piramidelor.

O poveste egipteană despre Faraonul Khufu și cei trei fii ai săi dezvăluie faptul că, pe vremea lor, planurile secrete ale Marii Piramide se aflau în custodia zeului pe care egiptenii îl numeau Thoth, zeul astronomiei, al matematicii, geometriei și topografiei. Ne amintim că o trăsătură unică a Marii Piramide constă în camerele ei superioare și pasajele acestora. Totuși, întrucât aceste galerii au fost închise - vom vedea cum, când și de ce - exact în

locul unde se ramificau din pasajul descendent, toți faraonii care au încercat să emuleze piramidele de la Gizeh au construit numai camerele inferioare, neavând posibilitatea de a imita camerele superioare, în lipsa cunoștințelor arhitecturale exacte sau (după un timp), pur și simplu pentru că nu știau de existența lor. Dar Khufu, se pare, cunoștea existența acestor două camere secrete din Marea Piramidă și, la un moment dat, a fost pe punctul să le descopere planurile de construcție, căci i s-a spus unde le ascunsese zeul Thoth.

Scrisă pe așa-numitul Papirus Westcar și intitulată „Povești cu vrăjitori", legenda relatează că „într-o zi, când regele Khufu domnea peste toată țara," acesta și-a chemat cei trei fii și le-a cerut să-i spună povestiri despre „faptele magicienilor" de pe vremuri. Primul a vorbit „fiul regal Khafra", care a povestit „o istorie din vremea străbunului tău [al lui Khufu] Nebka (...) despre ceea ce s-a petrecut când a intrat în templul lui Ptah". Povestea spunea cum un vrăjitor a readus la viață un crocodil mort. Apoi, fiul regal Bau-ef-Ra a vorbit despre un miracol de pe vremea străbunului anterior al lui Khufu, când un magician a despărțit apele unui lac, pentru ca de pe fundul acestuia să se poată recupera un giuvaer; „și atunci vrăjitorul grăi și-și întrebuință vorbirea magică și aduse apele întregului lac înapoi la locul lor".

Cu un oarecare cinism, al treilea fiu, Hod-De-Def, s-a ridicat să ia și el cuvântul, spunând: „Am auzit despre vrăjitorii din trecut și faptele lor, al căror adevăr nu-l putem verifica. Eu, însă, știu despre lucruri făcute în vremea noastră." Faraonul Khufu l-a întrebat care erau acelea, iar Hor De-Def a răspuns că auzise despre un om numit Dedi, care știa cum să pună la loc un cap retezat, să îmblânzească un leu și, de asemenea, cunoștea „numerele *Pdut* din camerele lui Thoth".

Auzind, Khufu a devenit extrem de curios, căci căutase să afle „secretul Camerelor lui Thoth" din Marea Piramidă (în vremea lui, deja blocate și ascunse!). Prin urmare, a ordonat ca înțeleptul Dedi să fie găsit și adus din locuința lui, o insulă de lângă capătul peninsulei Sinai.

Când Dedi a apărut în fața faraonului, Khufu i-a pus mai întâi la încercare puterile magice, ca învierea unei gâște, a unei păsări și a unui bou, cărora li se tăiaseră capetele. Apoi, Khufu l-a întrebat: „Este adevărat ce se spune, că ai știință despre numerele *Pdut* pentru *Iput*-urile lui Thoth?" Iar Dedi a răspuns; „Numerele nu le cunosc, o, rege, dar știu locul unde se află *Pdut*."

Aproape toți egiptologii sunt de acord că *Iput* însemna „camerele secrete ale sanctuarului primordial", iar *Pdut*, „desene, planuri cu numere".

Răspunzându-i lui Khufu, magicianul (căruia i se atribuie vârsta de o sută zece ani) a spus. „Nu cunosc informațiile din desene, o, rege, dar știu unde a ascuns Thoth planurile-cu-numere." La următoarele întrebări, a răspuns. „Există o cutie de gresie în încăperea sfântă numită Camera Hărților din Heliopolis; sunt în acea cutie."

Surescitat, Khufu i-a poruncit lui Dedi să meargă și să-i aducă lui cutia. Dar Dedi a răspuns că n-o puteau obține nici el, nici Khufu; destinul ei era acela de a o găsi un viitor descendent al lui Khufu. Așa hotărâse Ra, a spus el. Plecându-se în fața voinței zeului, Khufu, după cum am văzut, a sfârșit prin a construi doar un templu închinat Stăpânei Piramidei, lângă Sfinx.

Astfel, ciclul dovezilor se închide. Textele sumeriene și egiptene se confirmă reciproc, precum și concluzia noastră: aceeași zeiță neutră era stăpâna celui mai înalt pisc din Sinai și a muntelui artificial înălțat în Egipt, am-

bele menite să servească drept ancore ale Culoarului de Aterizare

Dar dorința Anunnakilor de a păstra peninsula Sinai și instalațiile sale în neutralitate nu a avut câștig de cauză multă vreme. Rivalitatea și dragostea s-au combinat în mod tragic spre a perturba starea de fapt; iar Pământul împărțit a fost atras curând în Războaiele Piramidelor.

8

RĂZBOAIELE PIRAMIDELOR

„În anul 363, Maiestatea Sa Ra, cel sfânt, Șoimul Zării, Nemuritorul care trăiește veșnic, se afla în țara lui Khenn Îl însoțeau războinicii lui, căci dușmanii conspiraseră împotriva domnului lor (.). Horus, Măsurătorul Înaripat, a venit pe barca lui Ra. I-a spus înaintașului său «O, Șoim al Zării, am văzut dușmanii urzind planuri contra Domniei tale, pentru a-și lua lor Coroana Luminoasă.» (.) Atunci Ra, cel sfânt, Șoimul Zării, i a spus lui Horus, Măsurătorul Înaripat. «Falnică mlădiță a lui Ra, urmașul meu, du te repede și doboară dușmanii pe care i-ai văzut.»"

Astfel începe povestea înscrisă pe zidurile templului din străvechiul oraș egiptean Edfu. Credem că e povestea conflictului care nu s-ar putea numi altfel decât primul Război al Piramidelor – un război care își avea originile în necontenita luptă pentru putere asupra Pământului și instalațiilor sale spațiale și în zbenguielile Marilor Anunnaki, îndeosebi ale lui Enki/Ptah și ale fiului său, Ra/Marduk

Conform lui Manetho, Ptah a predat domnia asupra Egiptului după 9 000 de ani, dar autoritatea lui Ra a fost întreruptă după 1.000 de ani – de către Poop, după cum am văzut. A urmat o domnie de 700 de ani a lui Shu, care l-a ajutat pe Ra „să stăpânească cerurile de deasupra Pământului", și domnia de 500 de ani a lui Geb („Care În-

grămădește Pământul"). În acea perioadă, prin jurul anului 10.000 î.Ch., au fost construite complexele spațiale – Spațioportul din Sinai și piramidele de la Gizeh.

Deși peninsula Sinai, unde a fost înființat Spațioportul, și piramidele de la Gizeh ar fi trebuit să rămână neutre, sub egida lui Ninharsag, ne îndoim că autorii acestor construcții – Enki și descendenții lui - au avut într-adevăr intenția de a renunța la controlul asupra instalațiilor. Un text sumerian, care începe cu o descriere idilică, a fost numit de cercetători „Mit al Paradisului". Vechiul său nume era „Enki și Ninharsag" și, de fapt, este o consemnare a dragostei cu motivații politice dintre cei doi, povestea unei tranzacții între Enki și sora sa pe jumătate, Ninharsag, cu privire la controlul asupra Egiptului, a peninsulei Sinai - altfel spus asupra piramidelor și a Spațioportului.

Acțiunea povestirii are loc în perioada de după ce Pământul a fost împărțit între Anunnaki, cu Tilmunul (peninsula Sinai) revenindu-i lui Ninharsag, iar Egiptul, clanului lui Enki. Atunci, relatează povestea sumeriană, Enki a traversat lacurile mlăștinoase care despărțeau Egiptul de peninsula Sinai, venind la singuratica Ninharsag pentru o orgie amoroasă.

Cea care e singură,
Doamna Vieții, stăpâna pământului,
Enki a venit la înțeleapta Doamnă a Vieții.
Își face falusul să ude zăgazurile;
Își face falusul să înece trestiile (...)
Și-a vărsat sămânța în marea doamnă a Anunnakilor,
și-a vărsat sămânța în pântecele lui Ninharsag;
Ea a luat sămânța în pântec, sămânța lui Enki.

Adevărata intenție a lui Enki era aceea de a obține un fiu de la sora sa pe jumătate, dar progenitura a fost

fată. Atunci, Enki a făcu dragoste cu fiica lui, de îndată ce a devenit „tânără și frumoasă", apoi și cu nepoata lui. În urma acestor activități sexuale, s-au născut în total opt zei - șase fete și doi băieți. Înfuriată de incest, Ninharsag și-a folosit aptitudinile medicale pentru a-l îmbolnăvi pe Enki. Anunnakii care erau cu el au implorat-o să-i cruțe viața, dar Ninharsag era hotărâtă: „Până nu moare, nu mă voi uita la el cu «Ochiul Vieții»!"

Convins că Enki fusese într-adevăr oprit o dată pentru totdeauna, Ninurta - care venise la Tilmun în inspecție - s-a întors în Mesopotamia să raporteze evenimentele la o întrunire unde participau Enlil, Nanna/Sin, Utu/Shamash și Inanna/Ishtar. Neconvins, Enlil i-a ordonat lui Ninurta să revină în Tilmun, de unde s-o aducă și pe Ninharsag. Între timp, însă, lui Ninharsag i se făcuse milă de fratele ei și se răzgândise. „Ninharsag l-a așezat pe Enki lângă vulva ei și a întrebat: «Frate, ce te doare?»." După ce Ninharsag i-a vindecat trupul pas cu pas, Enki a propus să fie amândoi stăpâni ai Egiptului și ai peninsulei Sinai, atribuindu-le celor opt zei tineri sarcini, soți și teritorii.

Fie Abu stăpânul plantelor;
Fie Nintulla domnul Maganului,
Fie Ninsutu soțul lui Ninazu;
Fie Ninkashi cea care astâmpără setea,
Fie Nazi soțul Nindarei;
Fie Azimua soțul Ningishzidei,
Fie Nintu regina lunilor;
Fie Enshag domnul Tilmunului!

Textele teologice egiptene de la Memphis susțin, de asemenea, că „au luat ființă" opt zei, din inima, limba, dinții, buzele și alte părți ale trupului lui Ptah. Și în acest text, la fel ca în cel mesopotamian, după nașterea acestor

zei, Ptah le-a atribuit locuințe și teritorii. „După ce a format zeii, a făcut orașe, a stabilit districte, a pus zeii în sălașele lor sacre, le-a clădit temple și le-a hotărât ofrandele". A făcut toate acestea „ca să bucure inima Stăpânei Vieții".

Dacă, așa cum reiese, legendele respective au bază reală, înseamnă că rivalitățile pe care le-au generat aceste legături de rudenie confuze n-au putut decât să fie agravate de zburdălniciile sexuale atribuite și lui Ra. Cea mai semnificativă dintre acestea a fost aserțiunea că Osiris era într-adevăr fiul lui Ra, nu al lui Geb, conceput când Ra venise pe furiș la propria lui nepoată. După cum am relatat anterior, aici se afla miezul conflictului dintre Osiris și Seth.

De ce Seth, căruia Geb îi alocase Egiptul Superior, tânjea la Egiptul Inferior, care îi fusese acordat lui Osiris? Egiptologii au oferit explicații din domeniul geografiei, al fertilității pământului etc. Dar, după cum am arătat, mai exista un factor — unul care, din punctul de vedere al zeilor, era mai important decât productivitatea agricolă a unei regiuni. Marea Piramidă și tovarășele sale de la Gizeh, cel care le controla participa la controlul asupra activităților spațiale, asupra deplasărilor zeilor, asupa vitalei legături de aprovizionare dintre Pământ și a douăsprezecea planetă.

Un timp, Seth a avut câștig de cauză în ambițiile lui, dezavantajându-l pe Osiris. Dar, „în anul 363", după dispariția lui Osiris, tânărul Horus a devenit răzbunătorul tatălui său și a dezlănțuit războiul contra lui Seth — primul Război al Piramidelor. Așa cum am văzut, a fost primul război în care zeii au implicat și oameni în luptele lor.

Sprijinit de alți zei ai lui Enki, care domneau în Africa, răzbunătorul Horus a început ostilitățile în Egiptul Superior. Cu ajutorul Discului Înaripat pe care i-l făurise Thoth, Horus a avansat persistent spre nord, în direcția piramidelor. În „regiunea apelor", lanțul de lacuri care despart Egiptul de peninsula Sinai, a avut loc o bătălie importantă, în care au fost uciși mulți partizani ai lui Seth. După ce eforturile pacifiste ale altor zei au dat greș, Seth și Horus s-au angajat în luptă personal, pe peninsula Sinai și deasupra acesteia. În decursul luptei, Seth s-a ascuns în „tunelurile secrete", undeva în peninsulă, într-o altă bătălie, și-a pierdut testiculele. Prin urmare, Sfatul Zeilor i a dat întregul Egipt „moștenire (...) lui Horus".

Dar ce s-a întâmplat cu Seth, unul dintre cei opt zei descendenți ai lui Ptah?

A fost izgonit din Egipt și s-a refugiat în ținuturile asiatice de la răsărit, inclusiv un loc care îi dădea posibilitatea de a „vorbi din cer". Era oare zeul numit Enshag din povestea sumeriană a lui Enki și Ninharsag, cel căruia îi fusese repartizat Tilmunul (peninsula Sinai) de către cei doi amanți? Dacă da, înseamnă că el a fost zeul egiptean (hamitic) care își întinsese domeniul peste țara lui Shem, cunoscută mai târziu cu numele de Canaan.

În acest deznodământ al Primului Război al Piramidelor se găsește o descifrare a legendelor biblice. Tot aici aflăm și cauzele celui de-Al Doilea Război al Piramidelor.

Pe lângă Spațioport și instalațiile de ghidare, după Potop a fost necesar și un nou Centru de Control al Misiunii, în locul celui care existase înainte în Nippur. Am arătat (în „Scara spre Cer") că nevoia echidistanței între acest centru și celelalte unități spațiale i-a dictat amplasarea pe Muntele Moriah („Muntele Îndrumării"), locul viitorului oraș Ierusalim.

Acel loc, atât conform relatărilor mesopotamiene, cât și celor biblice, se afla în țara lui Shem - un dominion al enlililor. Totuși, el a sfârșit prin a fi ocupat ilegal de către spița lui Enki, zeii hamitici, și de către descendenții Canaanului hamitic.

Vechiul Testament numeşte Canaan ţara căreia în timp avea să-i devină capitală Ierusalimul, după al patrulea şi cel mai mic fiu al lui Ham. De asemenea, a însemnat Canaanul pentru represaliii deosebite şi i-a condamnat urmaşii să fie subordonaţi descendenţilor lui Shem. Improbabilul pretext al acestui tratament a fost faptul că Ham - nu fiul lui, Canaan - văzuse involuntar organele genitale ale tatălui său, Noe; prin urmare, Domnul îl blestemase pe Canaan: „Blestemat să fie Canaan! Să fie robul robilor fraţilor săi! (.) Binecuvântat să fie Domnul, Dumnezeul lui Shem, şi Canaan să fie robul lui!"

Povestea din *Cartea Facerii* lasă nelămurite multe aspecte. De ce a fost condamnat Canaan, dacă autorul nelegiuirii accidentale fusese tatăl lui? De ce pedeapsa a constat în a-i fi sclav lui Shem şi zeului lui Shem? Cum s-au implicat zeii în crimă şi pedeapsă? Citind informaţiile suplimentare din „Cartea Jubileurilor" ex-biblică, devine clar că adevărata ofensă a fost ocuparea ilegală a teritoriului lui Shem.

„Cartea Jubileurilor" relatează că, după ce omenirea s-a dispersat şi diversele ei clanuri şi-au primit pământurile, „Ham şi fiii lui s-au dus pe pământul pe care urmau să-l ocupe, [teritoriul] pe care l-a dobândit ca parte a lui din ţara de la miazăzi." Dar, călătorind din locul unde se salvase Noe spre ţinutul alocat lui din Africa, „Canaan a văzut ţara Libanului [până jos] spre râul din Egipt, că era foarte bună." Şi s-a răzgândit. „Nu a mai mers în ţara moştenită la apus de mare [în vestul Mării Roşii], s-a instalat [în schimb] în ţara Libanului, la răsărit şi la apus de Iordan."

Tatăl şi fraţii săi au încercat să prevină această faptă ilegală a lui Shem. „Şi Ham, tatăl lui, şi Cush şi Mizra'im, fraţii lui, i-au spus: «Te-ai aşezat pe un pământ care nu e al tău şi pe care sorţii nu ni l-au hotărât; n-o face; căci

dacă faci asta, tu şi fiii tăi veţi fi doborâţi la pământ şi osândiţi pentru trădare; căci prin trădare v-aţi aşezat, şi tradarea o vor plăti copii tăi, şi veţi fi dezrădăcinaţi pe veci. Nu sălăşluiţi în sălaşul lui Shem, căci lui Shem şi fiilor lui le-a căzut la tragerea sorţilor.»"

Dacă urma să ocupe ilegal teritoriul atribuit lui Shem, i-au atras ei atenţia, „blestemat eşti şi blestemat vei fi dincolo de fiii lui Noe, cu blestemul prin care ne legăm sub jurământ în numele Sfântului Judecător şi în faţa lui Noe, tatăl nostru (...).

Dar Canaan nu le-a dat ascultare şi s-a aşezat în ţara Libanului, de la Hamath până la intrarea în Egipt, el şi fiii lui, până în zilele noastre. Din acest motiv se numeşte ţara aceea Canaan."

Dincolo de povestea biblică şi pseudoepigrafică a unei uzurpări teritoriale de către un descendent al lui Ham, trebuie să se afle povestea unei uzurpări similare din partea unui urmaş al Zeului Egiptean. Trebuie să reţinem că, în perioada aceea, ţările şi teritoriile nu se alocau între oameni, ci între zei; zeii, nu oamenii, erau stăpânii pământurilor. Un popor se putea instala numai pe un teritoriu atribuit zeului său şi putea ocupa teritoriul altuia doar dacă propriul lui zeu îşi extindea stăpânirea asupra acelui teritoriu, prin bună înţelegere sau prin forţă. Capturarea ilegală a zonei dintre Spaţioportul din Sinai şi Locul de Aterizare de la Baalbek de către un descendent al lui Ham nu se putea produce decât dacă regiunea fusese uzurpată de un urmaş al zeităţilor hamitice, un zeu mai tânăr din Egipt.

Şi, aşa cum am arătat, acesta a fost într-adevăr rezultatul Primul Război al Piramidelor.

Intrarea ilegală a lui Seth în Canaan însemna că toate locurile cu semnificaţii spaţiale - Gizeh, peninsula Sinai, Ierusalimul – ajungeau sub controlul zeilor lui Enki.

Era o evoluție pe care enliliții n-o puteau accepta. Și astfel, nu peste mult trei sute de ani mai târziu, presupunem au dezlănțuit deliberat un război pentru a-i disloca pe ocupanți din apropierea vitalelor instalații spațiale. Acest Al Doilea Război al Piramidelor este descris în mai multe texte, unele găsite în limba sumeriană originală, altele în traduceri akkadiene și asiriene. Oamenii de știință le numesc „Miturile lui Kur" – „mituri" ale Țării Munților; de fapt, sunt cronici poetizate ale războiului pentru stăpânirea piscurilor legate de activitățile spațiale Muntele Moria, Harsagul (Muntele Sfânta Ecaterina) din Sinai și muntele artificial Ekur (Marea Piramidă) din Egipt.

Din texte reiese clar că forțele enlilite au fost conduse și comandate de Ninurta, „cel mai de seamă războinic al lui Enlil" și că primele ciocniri au avut loc în peninsula Sinai. Acolo, zeii hamitici au fost învinși, dar s-au retras să continue războiul din ținuturile montane ale Africii. Ninurta a acceptat provocarea și, în a doua fază a războiului, a dus lupta până la fortărețele inamicilor săi; această etapă s-a caracterizat prin bătălii feroce și sălbatice. Apoi, în faza finală, războiul s-a purtat la Marea Piramidă, ultima și cel mai greu de cucerit fortificație a adversarilor lui Ninurta; acolo, zeii hamitici au fost asediați până li s-au terminat alimentele și apa.

Acest război, pe care îl numim Al Doilea Război al Piramidelor, a fost comentat pe larg în documentele sumeriene atât cronici scrise, cât și reprezentări grafice.

Imnurile lui Ninurta conțin numeroase referiri la faptele și isprăvile lui eroice din război; o mare parte a psalmului „Ca Anu Ești Făurit" se dedică unei relatări a luptei și a victoriei finale. Dar principala și cea mai directă cronică a războiului este epopeea *Lugal-e Ud Melam-bi*, cel mai bine reconstituită și redactată de Samuel Geller în *Altorientalische texte und Untersuchungen*. Asemenea tuturor textelor mesopotamiene, este intitulată astfel după fraza introductivă:

Rege, domnească e gloria zilei tale,
Ninurta, Întâiule, posesor al Puterilor Divine,
care în chinurile Țărilor Muntoase înaintat-ai.
Ca potop ce nu poate fi oprit,
Țara Dușmană precum în cingătoare strâns ai legat-o.
Întâiule, care în luptă neînfricat intri,
Erou ce-n țara lui Divina Armă Strălucitoare o poartă;
Doamne, Țara Muntoasă ai supus-o ca pe a ta făptură.
Ninurta, fiu regal, al cărui dată putere datu-i-a;
Eroule, de frica ta, cetatea s-a predat (...).
O, viteazule –
Marele Șarpe, eroicul zeu
l-ai smuls din toți munții.

Astfel, slăvindu-l pe Ninurta, faptele sale și Strălucitoarea lui Armă, poemul descrie și locul conflictului („Țările Muntoase") și pe principalul inamic „Marele Șarpe", conducătorul zeităților egiptene. Poezia sumeriană îl identifică pe acest adversar de mai multe ori ca fiind *Azag* și, o dată, îl numește *Ashar*, ambele fiind epitete bine cunoscute ale lui Marduk, ceea ce îi stabilește pe cei doi fii principali ai lui Enlil și Enki Ninurta și Marduk – drept liderii taberelor adverse din Al Doilea Război al Piramidelor.

A doua tăbliță (una dintre cele treisprezece pe care a fost scris lungul poem) descrie prima luptă. Avantajul lui Ninurta este atribuit atât armelor sale zeiești, cât și unei noi aeronave pe care și-a construit-o după ce nava inițială fusese distrusă într-un accident. Se numea IM.DU.GUD, formulă tradusă de obicei prin „Pasărea Furtunii Divine", dar însemnând literalmente „Cea Care Ca Furtuna Eroică

Aleargă"; ştim din felurite texte că avea o anvergură a aripilor de circa douăzeci şi cinci de metri

Desenele arhaice o reprezintă ca pe o „pasăre" cu construcţie mecanică, având două suprafeţe de aripi susţinute pe tije încrucişate (Fig 47a); partea inferioară a aripilor are o serie de deschizături rotunde, poate guri de aer pentru motoarele cu reacţie. Această aeronavă, de acum câteva milenii, seamănă frapant nu numai cu primele biplane din epoca aviaţiei moderne, ci şi, în mod incredibil, cu schiţa realizată în 1497 de Leonardo da Vinci, reprezentând conceptul său de maşină zburătoare cu propulsie umană (Fig. 47b)

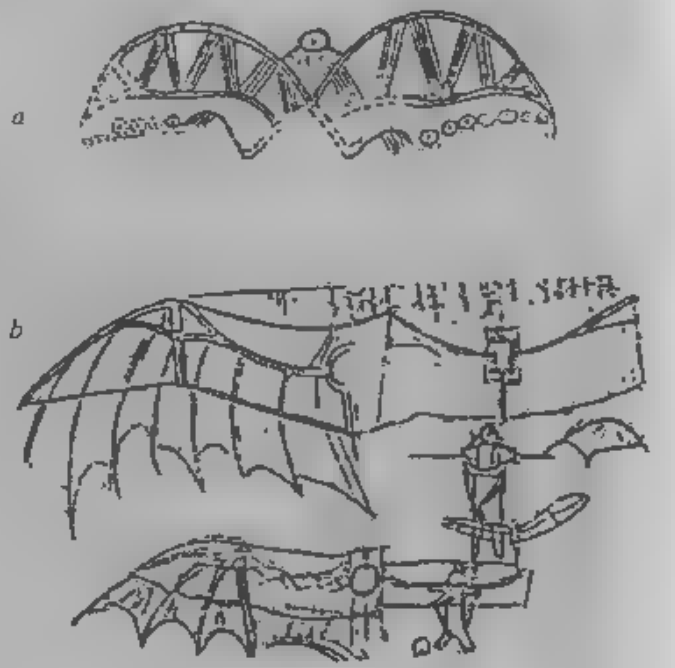

Figura 47

Imdugudul a inspirat emblema lui Ninurta – o pasăre cu cap de leu şi atitudine eroică, rezemată pe doi lei (Fig 48) sau, uneori, pe doi tauri. În această „navă meşteşugită" - vehicul fabricat „cea care în război nimiceşte sălaşurile princiare", s-a înălţat pe cer Ninurta, în timpul bătăliilor din Al Doilea Război al Piramidelor. A zburat atât de sus încât camarazii săi nu l-au mai văzut. Apoi, relatează textul, „în Pasărea-i Înaripată, contra sălaşului vrăjmaş", a coborât în picaj „Când Pasarea s-a apropiat de pământ, vârful [fortăreţei inamice] l-a zdrobit."

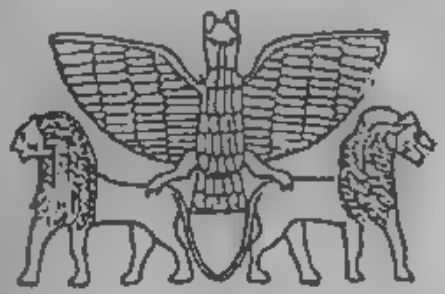

Figura 48

Alungat din fortificaţii, inamicul a bătut în retragere. În timp ce Ninurta continua atacul frontal, Adad bântuia zona rurală din spatele liniilor inamice, distrugând rezervele de hrană ale adversarilor: „În Abzu, Adad a făcut ca apele să ducă peştii ( ) vitele le-a împrăştiat." Când duşmanul a continuat să se retragă spre munţi, cei doi zei „ca potop ce prăpădeşte muntu i-au pustiit"

Pe măsură ce luptele se extindeau în timp şi amploare, cei doi zei din frunte i-au chemat pe alţii să li se alăture „Doamne, la lupta ce nu se mai sfârşeşte, de ce nu te duci?" , au întrebat pe un zeu al cărui nume lipseşte din versul descompletat. Aceeaşi întrebare i-a fost adresată în mod neîndoielnic şi lui Ishtar, ea fiind menţionată nominal „În ciocnirea armelor, în faptele eroice, Ishtar braţul

înarmat nu şi l-a ţinut pe loc." Văzând-o, cei doi zei i-au strigat încurajator: „Înaintează încoace fără oprire! Pune-ţi apăsat piciorul pe Pământ! În munţi, te aşteptăm!"

„Arma ce are domnească strălucire, zeiţa a scos-o (...) un corn [pentru a o dirija] i-a făcut." În timp ce o folosea asupra inamicului, într-o acţiune „care până în zilele de departe" va fi ţinută minte, „cerurile s-au făcut de culoarea lânii înroşite". Raza explozivă „l-a sfâşiat [pe inamic], făcându-l să-şi încleştеze mâna pe inimă".

Continuarea povestirii, pe tăbliţele V-VIII, e prea deteriorată pentru a se putea citi bine. Versurile parţiale sugerează că, după atacul intensificat cu ajutorul lui Ishtar, s-a ridicat un mare strigăt şi vaiet de lamentare în Ţara Duşmană. „Frica de Strălucirea lui Ninurta a cuprins ţara," iar locuitorii ei au fost nevoiţi să folosească înlocuitori de grâu şi orz, „pentru a-i măcina ca făină".

Sub acest asalt, forţele inamice au continuat să se retragă spre sud. Atunci, războiul şi-a reluat caracterul feroce şi sălbatic, când Ninurta i-a condus pe zeii enliliţi într-un atac asupra vetrei domeniului african al lui Nergal şi a oraşului său templu, Meslam. Au pârjolit pământul şi au înroşit râurile de sângele spectatorilor nevinovaţi — bărbaţi, femei şi copii din Azu.

Versurile care descriu acest aspect al războiului sunt degradate pe tăbliţele cu textul principal, detaliile sale, însă, se pot găsi pe diverse alte tăbliţe fragmentate, care vorbesc despre „covârşirea ţării" de către Ninurta, faptă pentru care a primit titlul de „Învingător al Meslamului". În aceste bătălii, Ninurta a atacat oraşul cu o ploaie de proiectile otrăvite, pe care „le-a catapultat în el; otrava, ea singură, a nimicit oraşul".

Supravieţuitorii atacului au fugit în munţii din jur. Dar Ninurta „cu Arma Care Zdrobeşte a aruncat foc asupra munţilor; zeiasca Armă a Zeilor, căreia amarnic îi e

Dinţele, a strivit oamenii". Şi aici apar indicaţii ale unui gen de război chimic:

Arma Care Sfârtecă
a răpit simţurile;
Dinţele i-a jupuit.
Sfârtecarea a întins-o peste ţară,
Canalele le-a umplut cu sânge,
În Ţara Duşmană câinii ca laptele să-l lingă.

Copleşit de asaltul necruţător, Azag le-a cerut discipolilor săi să nu opună rezistenţă. „Duşmanul răsculat soţiei şi copilului strigatu-le-a; contra domnului Ninurta n-a ridicat braţul. Armele din Kur cu ţărână fost-au acoperite" (citeşte: au fost ascunse); „Azag nu le-a ridicat".

Ninurta a luat lipsa rezistenţei ca un semn de victorie. Un text relatat de F. Hrozny *(Mythen von dem Gotte Ninib)* arată cum, după ce Ninurta i-a omorât pe adversarii care ocupau ţara lui Harsag (Sinai) şi a plecat mai departe „ca o Pasăre" să-i atace pe zeii care „după zidurile lor s-au retras" în Kur, i-a înfrânt în munţi. Apoi, a izbucnit cu un cântec victorios:

Înfricoşătoarea-mi Strălucire ca a lui Anu e de vitează.
Contra ei, cine se poate ridica?
Sunt domnul munţilor înalţi,
al munţilor ce spre zare piscurile îşi ridică.
În munţi, eu sunt stăpânul.

Dar declaraţia de victorie era prematură. Prin tacticile sale de non-rezistenţă, Azag evitase înfrângerea. Capitala era într-adevăr distrusă, dar nu şi liderii forţelor inamice. Sobru, textul *Lugal-e* observă: „Pe scorpionul din Kur Ninurta nu l-a anihilat." În schimb, zeii duşmani s-au

retras în Marea Piramidă, unde „Meșteșugari Înțelepți" - Enki? Thoth? au ridicat un zid protector „pe care Strălucirea nu-l putea străpunge", un scut pe care razele morții nu puteau să-l penetreze

Cunoștințele noastre despre această ultimă fază, cea mai dramatică, din Al Doilea Război al Piramidelor sunt suplimentate de texte din „cealaltă parte" La fel cum discipolii lui Ninurta i-au compus imnuri, același lucru l-au făcut și cei ai lui Nergal. Unele dintre acestea, descoperite de arheologi, au fost reunite în *Gebete und Hymnen an Nergal*, de J Bollenrücher.

Rememorând faptele eroice ale lui Nergal în război, textele povestesc cum, în timp ce ceilalți zei erau împrejmuiți în complexul de la Gizeh, Nergal - „Falnicul Dragul Iubit de Ekur" – „noaptea s-a furișat afară" și, purtând arme cutremurătoare, însoțit de aghiotanții săi, a spart împresurarea pentru a ajunge la Marea Piramidă (Ekur). La adăpostul întunericului, a intrat prin „ușile încuiate care se pot deschide de la sine" Intrând, l-a întâmpinat un muget de bucurie:

Divinul Nergal,
Domn care noaptea s-a strecurat,
venit-a la luptă!
Pocnește din bici, armele-i zăngăne (...).
El cel ce-i binevenit, imensă-i e puterea;
Ca un vis în pragul ușii s-a ivit
Divinule Nergal, tu Cel Ce Ești Binevenit.
Alungă dușmanul de la Ekur,
prinde-l pe Sălbaticul din Nippur!

Dar marile speranțe ale zeilor asediați s-au spulberat curând. Aflăm mai multe despre ultimele etape ale acestui Război al Piramidelor dintr-un alt text, compilat inițial de

George A. Barton *(Miscelanneous Babylonian texts)*, după fragmentele unui cilindru de argilă cu inscripții găsit în ruinele templului lui Enlil din Nippur.

Când s-a alăturat apărătorilor Marii Piramide („Formidabila Casă Care E Ridicată Ca O Movilă"), Nergal i-a întărit mijloacele defensive cu diverse cristale emițătoare de raze („pietre" minerale), poziționate în interiorul piramidei

Piatra-Apei, Piatra Bolții,
Piatra-(..), și ( )
( ) Domnul Nergal
i-a mărit puterea.
Ușa pentru apărare a (...).
Spre cer Ochiul și-a înălțat.
Adânc săpat care dă viață ( )
(.) în Casă
le-a dat de mâncare

Mijloacele de apărare ale piramidei fiind astfel îmbunătățite, Ninurta a recurs la o altă tactică. L-a chemat pe Utu/Shamash să taie aprovizionarea cu apă a piramidei, intervenind asupra „cursului de apă" din apropierea fundației Textul e prea mutilat pentru a se putea citi detaliile; dar se pare că tactica și-a atins scopul.

Blocați în ultimul lor bastion, fără alimente și apă, zeii asediați s-au străduit să-i respingă pe atacatori. Până atunci, în pofida ferocității luptelor, nu căzuse victimă nici un zeu important Acum, însă, unul dintre zeii mai tineri – Horus presupunem – încercând să se strecoare afară din Marea Piramidă deghizat în berbec, a fost lovit de Arma Strălucitoare a lui Ninurta și și-a pierdut vederea. Atunci, un Zeu Bătrân i-a strigat lui Ninharsag - vestită pentru minunile ei medicale – să salveze viața tânărului zeu:

În acea vreme, Strălucirea Ucigătoare veni;
Platforma Casei pe domn îl sprijini.
Spre Ninharsag un strigăt răsună.
„(...) arma (..) odrasla mea
la moarte e osândită (...)"

Alte texte sumeriene îl numesc pe acest tânăr zeu „progenitura care nu-şi cunoştea tatăl", un epitet potrivit pentru Horus, care se născuse după moartea tatălui său. În folclorul egiptean, „Legenda Berbecului" descrie vătămările ochilor lui Horus când un zeu „a suflat foc" spre el.

Atunci, răspunzând „strigătului", Ninharsag s-a hotărât să intervină pentru a opri luptele.

A noua tăbliţă a textului *Lugal-e* începe cu declaraţia lui Ninharsag, cuvintele ei către comandantul enliliţilor, propriul său fiu, Ninurta, „fiul lui Enlil (..) Moştenitorul Legal pe care sora lui soţie îl adusese pe lume". În versuri grăitoare, Ninharsag şi-a anunţat decizia de a traversa liniile frontului şi a pune capăt ostilităţilor:

La Casa Unde Măsurarea-cu-Coarda începe,
Unde Asar ochii spre Anu şi-a înălţat,
Mă voi duce
Coarda o voi tăia,
Spre binele zeilor ce se războiesc.

Destinaţia ei era „Casa Unde Măsurarea-cu-Coarda începe," Marea Piramidă!

În primul moment, Ninurta a fost uimit de hotărârea ei de „a intra singură în Ţara Duşmană", dar, întrucât era decisă, i-a dat „haine care s-o facă neteme toare" (de radiaţia rămasă în urma razelor?). Apropiindu se de piramidă, Ninharsag i s-a adresat lui Enki: „Strigă la el (..) îl implo-

ră." Schimbul de replici s-a pierdut din tăbliţa degradată; dar Enki a acceptat să-i predea piramida:

Casa care e ca o movilă,
cea pe care ca pe un morman am înălţat-o
stăpâna ei poţi fi.

A pus, însă, o condiţie: capitularea să fie supusă unei rezoluţii finale asupra conflictului, până la sosirea „timpului care determină destinul". Promiţând să respecte condiţiile lui Enki, Ninharsag s-a întors să discute cu Enlil.

Evenimentele care au urmat sunt înregistrate parţial în epopeea *Lugal-e* şi în alte texte fragmentare. Cel mai dramatic, însă, sunt descrise într un text intitulat „Cânt Cântarea Mamei Zeilor". Supravieţuind în mare măsură fiindcă a fost copiat şi recopiat prin tot Orientul Apropiat antic, textul a fost menţionat pentru prima oară de către P. Dhorme în studiul său *La Souveraine des Dieux*. Este un text poetic, întru slava lui *Ninmah* („Marea Doamnă") şi a rolului ei de *Mammi* („Mama a Zeilor") de ambele laturi ale liniei frontului.

Începând cu un apel la „tovarăşii de arme şi combatanţi" să asculte, poemul descrie pe scurt războiul şi participanţii, precum şi proporţiile lui aproape globale. De o parte se aflau „primii născuţi ai lui Ninmah" (Ninurta) şi Adad, cărora li s-a alăturat curând Sin şi, mai târziu, Inanna Ishtar. De cealaltă parte sunt enumeraţi Nergal, un zeu numit „Cel Viteaz şi Falnic" – Ra/Marduk – şi „Zeul celor două Case Mari" (cele două mari piramide de la Gizeh), care încercase să fugă deghizat în piele de berbec: Horus.

Afirmând că acţiona cu aprobarea lui Anu, Ninharsag i-a dus lui Enlil propunerea de capitulare a lui Enki. L-a întâlnit, de faţă fiind şi Adad (în timp ce Ninurta rămăsese pe câmpul de luptă). „O, ascultaţi-mi rugile!" i-a im-

plorat ea pe cei doi zei, în timp ce le explica ideile sale. La început, Adad a fost neînduplecat:

Înfățișându-se acolo, în fața mamei,
Adad astfel grăit-a
„Așteptăm victoria
Forțele dușmane sunt învinse
Cutremurării pământului nu i-au rezistat."

Dacă dorește să determine o încetare a ostilităților, a spus Adad, să discutăm pornind de la ideea că enliliții sunt pe cale să învingă:

„Ridică-te și du-te – vorbește cu dușmanul.
Cheamă-l la sfat
pentru ca atacul să fie oprit."

Enlil, în limbajul său mai puțin categoric, a susținut ideea:

Enlil deschise gura
În adunarea zeilor spuse:
„Dacă Anu la munte zeu i-a adunat
războiul să l descurajeze, putea s-o aducă,
și a trimis-o pe Mama Zeilor
să se consulte cu mine -
Fie ca Mama Zeilor să fie mesager."

Întorcându-se spre sora lui, a continuat, în spirit conciliator:

„Du-te, liniștește-mi fratele!
Ridică asupra lui o mână întru Viață,
Din ușa lui zăvorâtă, să iasă!"

Făcând așa cum i se propusese, Ninharsag „a plecat pe fratele lui să l aducă, și-a spus rugile în fața zeului" l-a informat că siguranța lui, ca și aceea a fiilor săi, era garantată „După stele a dat semn".

Cum Enki ezita, Ninharsag i-a spus cu tandrețe: „Vino, să te conduc." Iar Enki, supunându-se, i-a dat mâna...

Ninharsag l-a condus, pe el și pe ceilalți apărători ai Marii Piramide, la Harsag, locuința ei. Ninurta și războinicii lui i-au privit pe enkuți plecând.

Iar uriașa și nepătrunsa construcție stătea tăcută, neocupată.

În zilele noastre, vizitatorul Marii Piramide îi găsește galeriile și camerele goale, pustii, cu complexele structuri interioare aparent lipsite de scop, cu toate nișele și coridoarele fără nici un sens.

Așa a fost de când au intrat primii oameni în piramidă. Dar nu era la fel și când a intrat Ninurta în jurul anului 8670 î.Ch., conform calculelor noastre. „În locul care răspândește raze", predat de apărători, intrase Ninurta, readucând textul sumerian. Iar ceea ce a făcut după aceea a schimbat nu numai interiorul și exteriorul Marii Piramide, ci și evoluția destinelor omenești.

Când Ninurta a intrat pentru prima dată în „Casa Care E Ca Un Munte", trebuie să se fi întrebat ce avea să găsească înăuntru. Concepută de Enki/Ptah, planificată de Ra Marduk, construită de Geb, echipată de Thoth, apărată de Nergal, ce mistere ale ghidării spațiale, ce secrete ale apărării de nepătruns ascundea?

Pe suprafața nordică, netedă și aparent compactă, a piramidei, o piatră se putea roti în ax pentru a dezvălui intrarea, protejată de masivele blocuri în diagonală, așa cum o descrisese textul de slăvire a lui Ninharsag. Un Pasaj Descendent drept ducea la camerele de serviciu inferioare,

unde Ninurta a văzut un puț săpat de apărători în căutarea apei subterane. Interesul său, însă, se concentra asupra culoarelor și camerelor superioare, în acestea erau rânduite „pietrele" magice – minerale și cristale, unele pământene, altele cerești, câteva cum niciodată nu mai văzuse. De acolo erau emise undele pulsatorii pentru ghidarea astronauților și radiațiile pentru apărarea construcției.

Însoțit de Mineralogul Șef, Ninurta a inspectat sistemul de „pietre" și instrumente. Oprindu-se la fiecare, le-a determinat destinul – să fie sfărâmate și nimicite, sau luate, pentru a fi expuse, ori instalate ca instrumente în alte locuri. Cunoaștem aceste „destine", precum și ordinea în care s-a oprit Ninurta lângă pietre din textul înscris pe tăblițele 10-13 ale poemului epic *Lugal-e*. Urmărirea și interpretarea corectă a textului duce în sfârșit la înțelegerea scopului și funcției misterioase a multor trăsături din structura interioară a piramidei.

Urcând prin Pasajul Ascendent, Ninurta a ajuns la intersecția cu impozanta Mare Galerie și un Pasaj orizontal. Inițial, a urmat Pasajul Orizontal, pentru a găsi o încăpere spațioasă, cu tavanul așezat pe console. Numită în poemul lui Ninharsag „vulva", această cameră avea axa dispusă exact pe linia centrală a piramidei. Emisia ei („o revărsare ce e ca un leu pe care nimeni nu cutează să-l atace") provenea dintr-o piatră fixată într-o nișă scobită în zidul de la răsărit (Fig. 49). Era Piatra SHAM („Destin"). Răspândind o radiație roșie pe care Ninurta „a văzut-o în întuneric", aceasta era inima pulsândă a piramidei. Pentru Ninurta, însă, echivala cu o anatemă, căci în timpul luptei, când el zbura, „marea putere" a acelei pietre fusese folosită „pentru a mă apuca și ucide, cu o urmărire ce ucide să mă prindă". A ordonat să fie „smulsă (...) spartă în bucăți (...) și distrusă fără urmă".

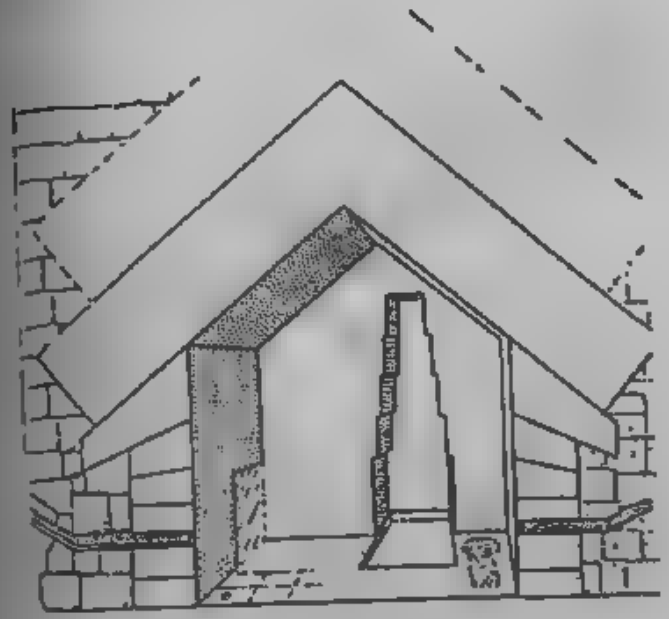

Figura 49

Revenind la intersecția coridoarelor, Ninurta a privit în jurul lui prin Marea Galerie (Fig. 45). Oricât de ingenioasă și complexă era întreaga piramidă, înfățișarea acestei galerii era atât de neobișnuită încât îți tăia respirația. În comparație cu galeriile joase și înguste, ea se înălța (până la vreo nouă metri) în șapte trepte suprapuse, cu pereții apropiindu-se tot mai mult. Plafonul era construit tot din secțiuni în pantă, fiecare încastrată în zidurile masive sub un unghi astfel calculat încât să nu exercite nici o presiune asupra segmentului inferior. Dacă în pasajele înguste numai „o lumină verde difuză ardea", Galeria scânteia în lumini multicolore – „cu bolta ca un curcubeu, acolo se sfârșea întunecimea". Strălucirile de nenumărate nuanțe erau emise din douăzeci și șapte de perechi de cristale diverse, dispuse la distanțe egale pe toată lungimea ambelor laturi ale galeriei (Fig. 50a). Aceste pietre luminiscente

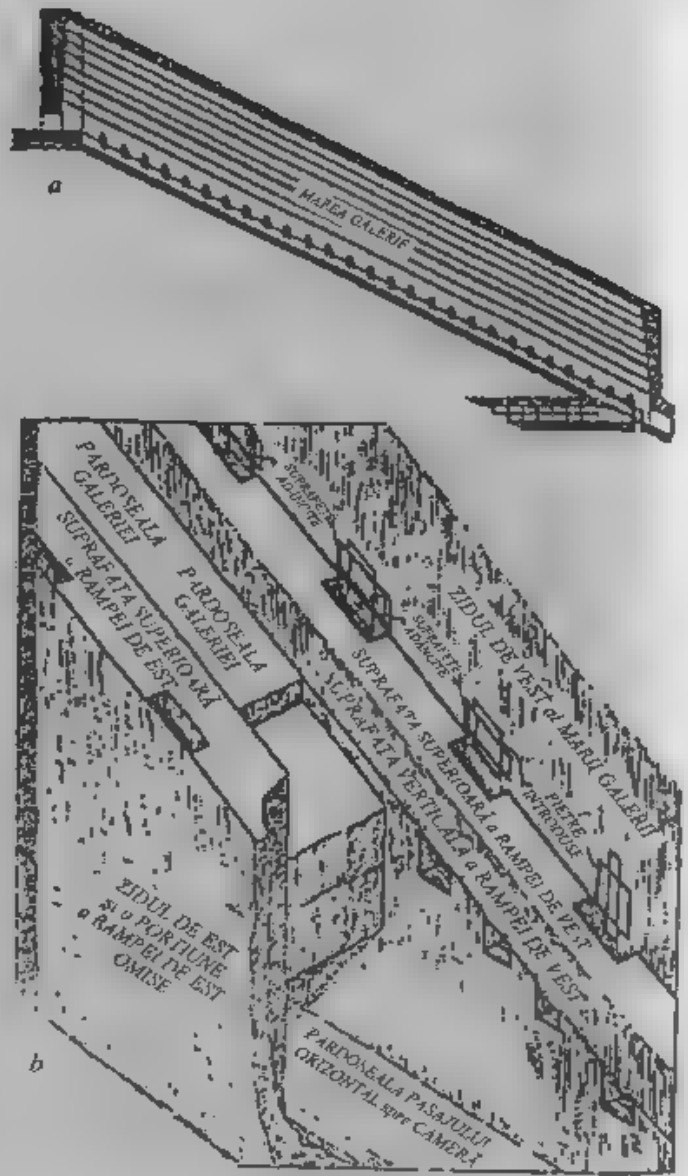

Figura 50

erau plasate în cavităţi scobite cu precizie în rampele ce parcurgeau galeria pe toată lungimea, de ambele laturi ale pardoselii. Ţinut fix în loc cu ajutorul unei nişe elaborate din perete (Fig. 50b), fiecare cristal emitea câte o altă radiaţie, producând efectul de curcubeu. Pentru moment, Ninurta a trecut prin dreptul lor, urcând, în primul rând îl interesa Marea Cameră de sus şi piatra ei pulsatilă.

În capătul Marii Galerii, Ninurta a ajuns la o treaptă înaltă care, pe sub o arcadă joasă, dădea într-o Anticameră cu model unic (Fig. 46). Acolo, trei lespezi-ghilotină – „broasca, încuietoarea şi zăvorul" din poemul sumerian – se potriveau în adâncimile de pe pereţi şi duşumea, închizând ermetic Marea Cameră superioară: „duşmanului nu i se deschide; numai Celor Ce Trăiesc, lor le e deschisă". Acum, însă, trăgând de nişte cordoane, lespezile s-au ridicat şi Ninurta a trecut pe sub ele.

Ajunsese în cea mai secretă („sacră") cameră a piramidei, de unde se „întindea" „Plasa" (radarul?) de ghidare pentru a „cuprinde Cerul şi Pământul". Delicatul mecanism era amplasat într-un cofraj de piatră; dispus cu precizie pe axa nord-sud a piramidei, el reacţiona la vibraţii cu rezonanţa sa de clopot. Nucleul unităţii de ghidaj era Piatra GUG („Hotărâtoarea Direcţiei"); emisiunile ei, amplificate de cinci compartimente goale, construite deasupra camerei, radiau în sus prin două canale oblice, ducând spre feţele de nord şi sud ale piramidei. Ninurta a ordonat ca această piatră să fie distrusă: „Atunci, la porunca lui Ninurta, stăpânul sorţii, în ziua aceea piatra Gug a fost scoasă din scobitura ei şi sfărâmată."

Pentru a se asigura că nimeni nu avea să încerce refacerea funcţiilor de „Hotărâre a Direcţiei" ale piramidei, Ninurta o ordonat şi înlăturarea celor trei lespezi-ghilotină. Primele urmau să fie atacate Piatra SU („Verticală") şi Piatra KA.SHUR.RA („Cutremurătoarea, Pura Care Se

deschide"). Apoi, „eroul a pășit spre Piatra SAG KAL" („Piatra Solidă Care E În Față") „Și-a adunat toate puterile," a smuls-o din caneluri, a tăiat corzile care o țineau și „spre pământ a prăvălit-o".

A venit apoi rândul mineralelor și cristalelor poziționate deasupra rampelor din Marea Galerie. În timp ce cobora, Ninurta s-a oprit în dreptul fiecăreia, pentru a-i declara soarta. Dacă tăblițele de arg. ă pe care a fost scris textul n-ar fi fost sparte, am fi cunoscut numele tuturor celor douăzeci și șapte, astfel stând lucrurile, sunt lizibile numai douăzeci și două de nume. Ninurta a ordonat ca unele să fie sfărâmate sau pulverizate; altele, care se puteau folosi în noul Centru de Control al Misiunii, a ordonat să îi fie date lui Shamash; iar restul au fost transportate în Mesopotamia, pentru a fi expuse în templul lui Ninurta, la Nippur, și prin alte locuri, ca dovezi permanente ale marii victorii enlilite asupra zeilor enkiți.

Ninurta a anunțat că făcea toate aceste lucruri nu numai pentru el însuși, ci și spre binele generațiilor viitoare. „Fie ca frica de tine" – Marea Piramidă – „să le fie înlăturata urmașilor mei; fie ca lor să li se rânduiască pacea".

În sfârșit, mai rămăsese Cheia de Boltă a Piramidei, Piatra UL („Înaltă Precum Cerul"): „Fie ca odraslele mamei să n-o mai vadă," a poruncit el. Și, în timp ce piatra era dărâmată, a strigat: „Toată lumea să se îndepărteze". „Pietrele", care pentru Ninurta erau „anatemă", nu mai existau.

Faptul fiind consumat, tovarășii lui Ninurta l-au îndemnat să plece de pe câmpul de luptă, înapoindu-se acasă. AN DIM DIM.MA, „Ca Anu Ești Făcut", i-au spus ei cu venerație, „Casa Radiantă unde începe măsurarea coardelor, casa din țara pe care ai ajuns s-o cunoști – bucură-te că ai intrat în ea." Acum, întoarce-te acasă, unde soția și

fiul te așteaptă. „În orașul ce-l iubești, în sălașul din Nippur odihnească-ți-se inima (...) liniștească-ți-se inima."

Al Doilea Război al Piramidelor se terminase, dar ferocitatea și faptele lui, precum și victoria finală a lui Ninurta la piramidele de la Gizeh au fost rememorate multă vreme după aceea în versuri și cântece – și în remarcabilul desen de pe un sigiliu cilindric, reprezentând Pasărea Divină a lui Ninurta în interiorul unui voal al victoriei, înălțându-se triumfal deasupra celor două mari piramide (Fig. 51).

Figura 51

Iar Marea Piramidă însăși, golită, prădată și fără piatra de boltă, a rămas ca un martor mut al înfrângerii apărătorilor ei.

9

PACE PE PĂMÂNT

Cum s-au sfârşit Războaiele Piramidelor?

S-au terminat ca oricare mari războaie din istorie: cu o conferinţă de pace, cu întrunirea combatanţilor, la fel ca la Congresul de la Viena (1814-1815), care a retrasat harta Europei după Războaiele Napoleoniene, sau ca la Conferinţa de Pace de la Paris, care a pus capăt Primului Război Mondial (1914-1918) prin Tratatul de la Versailles.

Prima indicaţie că Anunnakii războinici s-au consfătuit într-un mod similar cu circa zece mii de ani în urmă provine din textul pe care George A. Barton l-a găsit înscris pe un cilindru de argilă spart. Era o variantă akkadiană a unui text sumerian mult anterior; iar Barton a tras concluzia că cilindrul de argilă a fost depus de conducătorul Naram-Sin, în jurul anului 2300 î.Ch., când respectivul rege akkadian a reparat platforma templului lui Enlil din Nippur. Comparând textul mesopotamian cu inscripţiile din aceeaşi perioadă ale faraonilor egipteni, Barton a remarcat că textele egiptene „se concentrau asupra regelui şi se interesează de izbânzile lui când intră în rândul zeilor"; textul mesopotamian, pe de altă parte, „se preocupa de comunitatea zeilor", subiectul său nu consta în aspiraţiile regelui, ci în faptele zeilor înşişi.

În ciuda avariilor suferite de text, mai ales la început, e clar că zeii de frunte s-au reunit în urma unui mare şi înverşunat război. Aflăm că s-au întâlnit la Harsag, locuinţa montană din Sinai a lui Ninharsag, care a jucat rolul de pacificator. Totuşi, autorul textului nu o tratează ca pe un personaj cu adevărat neutru: se referă la ea în repetate rânduri cu epitetul *Tsir* („Şarpe"), care o impunea ca zeiţă egiptean enkită, exprimând o conotaţie peiorativă.

Versurile introductive ale textului, după cum am declarat deja, descriu pe scurt ultimele momente ale războiului şi condiţiile din piramida asediată care i-au făcut pe apărători să „strige", determinând decizia lui Ninharsag de a interveni.

Din continuarea cronicii străvechi aflăm că Ninharsag şi-a aplicat la început ideea de a opri luptele şi a convoca o conferinţă de pace în tabăra lui Enlil.

Prima reacţie a enliliţilor faţă de îndrăzneaţa iniţiativă a lui Ninharsag a fost aceea de a o acuza că-i ajuta şi îmbărbăta pe „demoni". Ninharsag a negat acuzaţiile; „Casa mea e curată," a răspuns ea. Dar un zeu cu identitate neclară i a replicat sarcastic „Dar Casa cea mai făloasă şi strălucitoare din toate" – Marea Piramidă – „tot «curată» este?"

„Despre aceea nu pot vorbi," a răspuns Ninharsag; „strălucirea ei, Gibil o slujeşte."

După ce primele acuzaţii şi explicaţii şi-au mai pierdut o parte din înverşunare, a avut loc o ceremonie simbolică de iertare. S-au folosit două ulcioare cu apă din Tigru şi Eufrat, într un botez alegoric care o făcea pe Ninharsag să fie din nou binevenită în Mesopotamia. Enlil a atins-o cu „strălucitorul sceptru", iar „puterea ei nu a fost răstumată".

Obiecţiile lui Adad la adresa conferinţei de pace, în locul capitulării necondiţionate, ne-au fost aduse la cunoştinţă în capitolul anterior. Apoi, însă, Enlil a acceptat, spunându-i: „Du-te, linişteşte-mi fratele." Am citit deja, într-un alt text, cum a traversat Ninharsag linia frontului

pentru a parlamenta acordul de armistițiu. Scoțându-i pe Enki și fiii lui, Ninharsag i-a dus la ea acasă, în Harsag. Zeii enlilați erau deja acolo, așteptându-i.

Anunțând că acționa în numele „marelui domn Anu (...) Anu Arbitrul", Ninharsag a efectuat o ceremonie simbolică proprie. A aprins șapte focuri, câte unul pentru fiecare dintre zeii adunați. Enki și cei doi fii ai lui, Enlil și cei trei fii ai săi (Ninurta, Adad și Sin). A rostit o incantație, în timp ce aprindea fiecare foc: „O ofrandă arzătoare lui Enlil din Nippur... lui Ninurta... lui Adad... lui Enki cel venit din Abzu... lui Nergal cel venit din Meslam." La căderea nopții, locul era luminat de flăcări: „Precum a soarelui era marea lumină aprinsă de zeiță."

Apoi, Ninharsag a făcut apel la înțelepciunea zeilor și a lăudat virtuțile păcii: „Mărețe sunt roadele zeului înțelept; marele rău divin spre vegetația lui va veni (...) revărsarea sa va face [țara] ca o grădină zeiască." A conturat abundența de plante și animale, de grâu și alte cereale, de vii și fructe, și beneficiile unei „omeniri ce întreită încolțire" plantând, clădind și slujindu-i pe zei – toate în urma păcii.

După ce Ninharsag și-a terminat oratoriul de pace, Enlil a luat cel dintâi cuvântul. „Înlăturată este nenorocirea de pe fața Pământului," i-a declarat el lui Enki, „Marea Armă s-a ridicat." A acceptat să-l lase pe Enki înapoi la locuința sa din Sumer: „E.DIN va fi locul pentru a ta Sfântă Casă," cu suficient teren în jur pentru a aduce roade templului și a însămânța câmpiile.

Auzind aceasta, Ninurta a obiectat. „Să nu vină!" a strigat „prințul lui Enlil".

Ninharsag a luat din nou cuvântul. I-a amintit lui Ninurta cum trudise, „zi și noapte cu putere", pentru a da posibilitatea de a se cultiva pământul și a se crește vitele în țară, cum a „ridicat fundațiile, a umplut [pământul], a

înălțat [stăvilarele]." Apoi, calamitatea războiului a distrus totul, „totul, în întregime". „Domn al vieții, zeu al roadelor," a apelat ea la Ninurta, „lasă berea cea bună să curgă cu îndoită măsură! Fă să fie lână din belșug!" acceptă termenii de pace!

Convins de rugămințile ei, Ninurta s-a înduplecat: „O, mama mea, luminoaso! Continuă, făina nu o voi ține pe loc (...) în împărăție, grădina se va reface (...). Pentru a pune capăt suferinței, [și] eu mă rog cu cinste."

Negocierile de pace puteau continua; iar continuarea întâlnirii fără precedent între cei doi zei beligeranți se găsește în textul „Cânt Cântarea Mamei Zeilor". Primul care s-a adresat Anunnakilor întruniți a fost Enki.

Enki i-a adresat lui Enlil cuvinte de laudă.
O, tu, cel ce ești fruntașul între frați,
Taur al Cerului, care ține în mâini soarta Omenirii!
Pe pământurile mele, pustietatea larg s-a întins,
Toate sălașurile sunt pline de amărăciune
din cauza atacurilor tale "

Primul punct pe ordinea de zi era, așadar, încetarea ostilităților – pacea pe Pământ – pe care Enlil a acceptat-o imediat, cu condiția ca disputele teritoriale să se încheie și ca teritoriile care le aparțineau de drept enlilților și oamenilor din sfera lui Shem să fie evacuate de enkuți. Enki a fost de acord să cedeze pentru totdeauna respectivele teritorii:

„Îți voi acorda poziția conducătorului
În Zona Interzisă a zeilor,
Locul ce Radiază, în mâna-ți îl încredințez!"

Cedând astfel Zona Interzisă (peninsula Sinai cu Spațioportul său) și Locul ce Radiază (Centrul de Control

al Misiunii, viitorul Ierusalim), Enki a pus o condiție fermă. În schimbul drepturilor eterne pe care i le acorda lui Enlil și urmașilor săi asupra acelor regiuni și locuri vitale, să fie recunoscută pentru totdeauna suveranitatea lui Enki și a descendenților lui peste complexul de la Gizeh.

Enlil a consimțit, dar nu necondiționat. Fiilor lui Enki, care provocaseră războiul și folosiseră Marea Piramidă în scopuri combative, trebuia să li se interzică domnia peste Gizeh, precum și peste tot Egiptul Inferior.

Analizând condiția impusă, Enki a acceptat. Și-a anunțat hotărârea pe loc. Domn peste Gizeh și Egiptul Inferior, a spus el, urma să fie un fiu tânăr de-al lui, căsătorit cu una dintre zeitățile de sex feminin născute când Enki făcuse dragoste cu Ninharsag: „Pentru formidabila Casă Care E Ridicată Ca O Movilă, l-a numit pe prințul a cărui strălucitoare soție din conlocuirea cu Tsir [Ninharsag] se născuse. Pe puternicul prinț care e ca un țap sălbatic în toată firea, pe el l-a numit și i-a poruncit să păzească Locul Vieții." Apoi, i-a conferit tânărului zeu înaltul titlu NIN.GISH ZI DA („Domnul Artefactului Vieții")

Cine era Ningishzidda? Cercetătorii găsesc informațiile despre el subțiri și confuze. Este menționat în textele mesopotamiene în asociere cu Enki, Dumuzi și Ninharsag, în Marea Listă a Zeilor, e inclus printre zeii africani care i-au urmat pe Nergal și Ereshkigal. Sumerienii îl înfățișează cu emblema șerpilor înlănțuiți a lui Enki și cu semnul egiptean *Ankh* (Fig. 52 a, b). Totuși, l-au privit pe Ningishzidda favorabil, Ninurta s-a împrietenit cu el și l-a invitat în Sumer. Unele texte sugerează că mama lui era Ereshkigal, bunica lui Enlil, propria noastră concluzie este că era într-adevăr fiul lui Enki, conceput în timpul furtunosului voiaj al lui Enki și Ereshkigal în Lumea de Jos. Ca atare, era acceptabil pentru ambele tabere ca păzitor al secretelor din piramide.

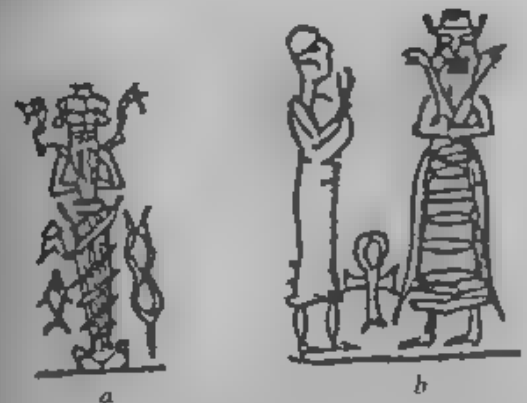

a *b*

Figura 52

Un imn, despre care Ake W. Sjöberg și E. Bergmann („Colecția imnurilor templelor sumeriene") cred că a fost compus de fiica lui Sargon din Akkad în mileniul trei î.Ch., exaltă casa-piramidă a lui Ningishzidda și îi confirmă poziția egipteană.

Loc dăinuitor, munte deschis la culoare
care în fel măiastru a fost întemeiat
Întunecata-i cameră ascunsă stârnește spaima,
într-un Câmp de Supraveghere se află
Înspăimântător, în feluri cum nimeni nu-și poate închipui
În Țara Pavezei
piedestalul tău e strâns urzit ca o plasă măruntă (. .)
Noaptea stai cu fața spre ceruri,
străvechile-ți măsurători întrec închipuirea.
Interiorul tău cunoaște locul unde Utu se înalță,
măsura lățimii sale departe ajunge
Prințul tău e prințul a cărui curată mână stă întinsă,
al cărui păr bogat și îmbelșugat
i se revarsă pe spate –
domnul Ningishzidda

Versurile concluzive ale imnului relau de două ori amplasamentul acestei construcții unice: „Țara Pavezei". Este un termen echivalent al sensului akkadian pentru numele mesopotamian al Egiptului Țara Magan, „Țara Scutului". Iar un alt imn copiat și tradus de Sjoberg (tăblița UET 6. .) îl numește pe Ningishzidda „șoimul printre zei", atribut folosit frecvent în textele egiptene pentru zeii locali și găsit în scrierile sumeriene numai cu o singură altă ocazie, referitor la Ninurta, cuceritorul piramidelor

Cum îl numeau egiptenii pe acest fiu al lui Enki/Ptah? Pentru ei, „zeul cu coarda care măsoară Pământul" era Thoth; după cum relatează „Poveștile cu vrăjitori", Thoth era cel numit să păzească secretele piramidelor din Dilion.- Conform lui Manetho, Thoth a luat locul lui Horus pe tronul Egiptului; aceasta s-a întâmplat în jurul anului 8670 î Ch. exact în perioada când s-a terminat Al Doilea Război al Piramidelor.

Rezolvând astfel disputele dintre ei, marii Anunnaki și-au îndreptat atenția spre problemele omenirii.

Citind cuvintele din vechime, devine clar că această conferință de pace nu s-a ocupat numai de încetarea ostilităților și stabilirea limitelor teritoriale, ci a și trasat planurile pentru modul în care pământuri e aveau să fie colonizate de omenire! Observăm că Enki „la picioarele adversarului [Enlil] a așternut orașele care-i erau atribuite"; Enlil, la rândul lui, „la picioarele adversarului său [Enki] a așternut țara Sumerului".

Ni-i putem imagina pe cei doi frați față în față, Enki – ca întotdeauna – mai preocupat de omenire și de soarta ei. După ce au lămurit disputele dintre Anunnaki înșiși, se orientează acum spre viitorul omenirii În urma Potopului, aceasta a primit terenuri agricole și animale domesticite, acum, se ivise ocazia de a planui în perspectivă, prilej de care Enki a profitat pe loc. Străvechiul text poate foarte

bine să descrie un act spontan: Enki desenând pe pământ, „la picioarele lui Enlil", un plan pentru înființarea așezărilor umane pe teritoriile lui; acceptând, Enlil răspunde cu un desen „la picioarele lui Enki" al planului pentru restaurarea orașelor antediluviene din sudul Mesopotamiei (Sumer)

Când a fost vorba ca vechile orașe antediluviene ale Mesopotamiei să fie refăcute, Enki a pus o condiție: lui și fiilor săi să li se permită accesul liber în Mesopotamia; iar el, Enki, urma să primească înapoi Eridu, locul sfințit al primei sale Stații Terestre. Acceptând condiția, Enlil a spus: „În țara mea, sălașul tău să dureze veșnic; din ziua când vii în preajma mea, masa încărcată să răspândească pentru tine delicioase arome." Enlil și-a exprimat speranța că, în schimbul ospitalității sale, Enki avea să ajute la revenirea prosperității și în Mesopotamia: „Toarnă-ți belșugul peste țară, fiecare an să-i înmulțească bogățiile."

Și astfel, toate problemele fiind clarificate, Enki și fiul lui au plecat spre domeniile lor din Africa.

După plecarea lui Enki și a fiilor săi, Enlil și fiul lui au analizat viitorul teritoriilor lor, vechi și noi. Prima cronică, relatată de Barton, arată că în scopul de a reafirma statutul lui Ninurta ca secund al lui Enlil și superior al fraților săi, Enlil l-a însărcinat cu Țara veche. Teritoriile lui Adad din nord-vest au fost prelungite cu un „deget" subțire (Libanul) pentru a include Locul de Aterizare de la Baalbek. Teritoriul aflat în dispută – îl putem numi Canaanul Mare, de la granița cu Egiptul în sud până la cea cu Adadul în nord, inclusiv Siria zilelor noastre – a fost pus sub egida lui Nannar și a urmașilor lui. În acest scop, „s-a stabilit o hotărâre", pecetluită și sărbătorită cu o ofrandă de mâncare împărtășită de toți zeii enlilîți.

O versiune mai dramatică a acestor proceduri finale se găsește în „Cânt Cântarea Mamei Zeilor" Aflăm că, în momentul decisiv, rivalitatea dintre Ninurta - moștenitorul legal, fiind fiul lui Enlil cu sora lui pe jumătate – și Nannar, primul născut al lui Enlil cu soția sa oficială, Ninlil, izbucnise cu toată energia. Enlil, ni se spune, privea favorabil atributele lui Nannar: „Un prim născut (...) frumos la înfățișare, perfect la membre, înțelept fără pereche." Enlil „pe el îl iubea" fiindcă i-a dăruit doi foarte importanți nepoți, gemenii Utu/Shamash și Inanna/Ishtar; l-a numit pe Nannar SU.EN – „Domn Înmulțitor" – epitet tandru de unde a pornit numele akkadian-semit al lui Nannar: Sin Dar, oricât de mult îl prefera Enlil pe Nannar, rămânea realitatea că moștenitorul legal era Ninurta; el fusese „frunțașul războinic al lui Enlil", conducându-i pe enliliți la victorie

În timp ce Enlil ezita între Sin și Ninurta, Sin a recurs la ajutorul soției sale, Ningal, care a apelat la Enlil și la soția lui Ninlil, mama lui Sin.

La locul hotărârii a chemat-o pe Ningal,
Suen a poftit-o să se apropie.
Hotărâre binevoitoare i-a cerut tatălui ei (...)
Enlil i-a cântărit [cuvintele] ( )
În fața mamei sale [a stăruit] (. .)
„Amintește-ți de copilărie," i-a spus ea [lui Ninlil] (...)
Mama repede l-a îmbrățișat (...).
I-a spus lui Enlil. ( ) „Urmează-ți dorința inimii" (...)

Ne-am putea imagina că, în aceste hotărâri de perspectivă care aveau să afecteze soarta zeilor și a oamenilor pentru milenii întregi, soțiile jucaseră un asemenea rol decisiv? Citim că Ningal a venit în ajutorul bărbatului ei, o vedem pe Ninlil hotărâtă să-l convingă pe șovăitorul Enlil

Apoi, însă, intră în scenă o altă mare zeiță – iar cuvintele ei duc la o decizie neintenționată...

Enlil fiind îndemnat de Ninlil să-și urmeze „dorința inimii", nu judecata minții, preferându-l pe primul născut în locul moștenitorului legal, „Ninurta a deschis gura și a spus ( )." Cuvintele împotrivirii lui s-au pierdut, prin deteriorarea versurilor; dar, din continuarea povestirii, aflăm că Ninharsag și-a folosit influența asupra fiului ei Ninurta:

A plâns și i s-a lamentat fratelui ei;
Ca o femeie grea era de agitată, [spunând:]
„În Ekur îmi chem fratele,
fratele care un prunc m-a făcut să port;
pe fratele meu îl chem!"

Dar chemarea lui Ninharsag a fost formulată neinspirat. Intenționase să apeleze în calitate de soră a lui Enlil, pentru copilul (Ninurta) pe care i-l născuse; însă chemarea ei suna ca un apel adresat lui Enki. Înfuriat, Enlil a strigat la ea: „Cine e fratele acesta al tău pe care-l chemi? Fratele acesta, care un prunc te-a făcut să porți?" Și a luat o hotărâre favorabilă spiței lui Sin. De-atunci și până în zilele noastre, Țara Spațioportului a fost cunoscută ca fiind a lui Sin - peninsula Sinai.

Ca măsură finală, Enlil l-a numit pe fiul lui Sin comandant al Centrului de Control al Misiunii

L-a chemat pe Shamash
nepotul lui Ninlil
L-a luat [de mână];
În Shulim l-a așezat.

Ierusalimul - *Ur-Shulim*, „Orașul lui Shulim" – a fost pus sub comanda lui Shamash. Numele său, SHU.LIM,

însemna „Supremul Loc al celor Patru regiuni", iar emblema sumeriană a celor „Patru Regiuni" (Fig. 53a) atribuită lui e posibil să fi prefigurat stema evreiască numită Steaua lui David (Fig. 53b)

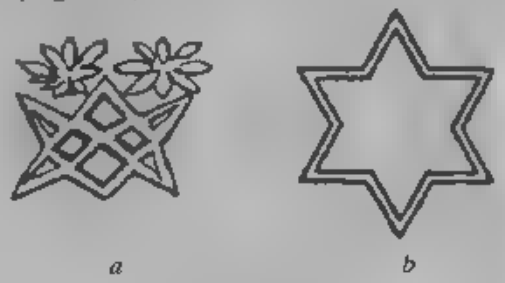

a *b*

Figura 53

Înlocuind Nippurul antediluvian ca Centru de Control al Misiunii postdiluviane, Ierusalimul a dobândit şi fostul titlu al Nippurului de a fi Buricul Pământului – punctul central al Grilei Divine, care făcea posibile transporturile între Pământ şi Nibiru. Imitând planul postdiluvian concentric bazat pe Nippur, locul ales pentru „Buricul Pământului" – Muntele Moriah – se afla pe linia mediană, Calea de Aterizare, în interiorul Culoarului de Aterizare (Fig. 54), era la distanţă egală între Platforma de Aterizare din Baalbek (BK) şi Spaţioportul propriu-zis (SP).

Cele două ancore ale Culoarului de Aterizare trebuia de asemenea să fie echidistante faţă de Centrul de Control al Misiunii (IM); dar era nevoie să se facă o schimbare a planurilor iniţiale, căci „Casa Care E Ca Un Munte" anterioară, construită artificial – Marea Piramidă – fusese golită de cristale şi echipamente şi nu mai era de nici un folos. Soluţia consta în a clădi, cu aceeaşi precizie, pe linia coridorului nord-vestic, dar la nord de Gizeh, un nou Oraş Far Egiptenii l-au numit Oraşul lui Anna, simbolul său hieroglific reprezenta un turn înalt, cu pereţi în pantă, şi o suprastructură şi mai înaltă, îndreptată spre cer ca o săgeată

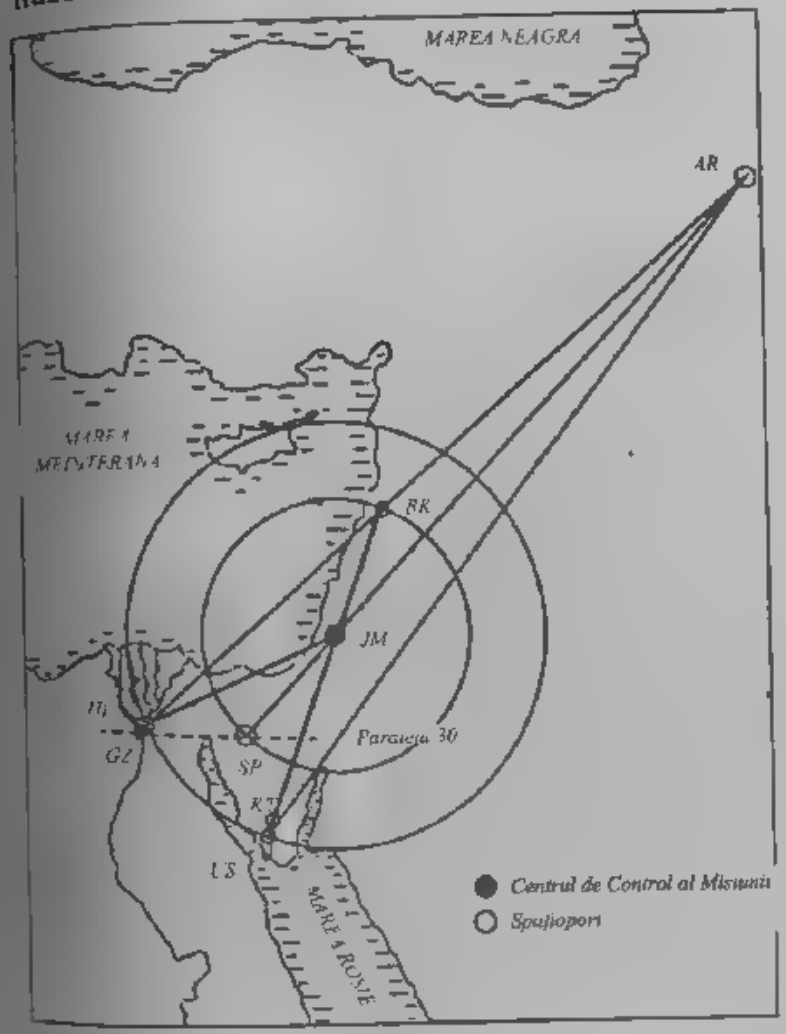

Figura 54

(Fig. 55). Grecii, peste câteva milenii, au numit localitatea *Heliopolis* („Oraşul lui Helios", zeul Soare) – acelaşi nume pe care l-au atribuit şi oraşului Baalbek. În ambele situaţii, era o traducere a numelor precedente care asociau cele

două locuri cu Shamash, „Cel Ce Străluceşte Ca Soarele", de fapt, în Biblie, Baalbekul se numea *Beth-Shemesh*, Casa lui Shamash, iar în greacă, Heliopolis.

Figura 55

Mutarea farului ancorei de nord-vest a Culoarului de Aterizare, de la Gizeh (GZ) la Heliopolis (HL), a necesitat şi un transfer al ancorei de sud-est, pentru a le menţine echidistante faţă de Muntele Moriah. Doar puţin mai scund decât Muntele Sfânta Ecaterina, dar aflat tot pe linia Culoarului, Muntele Moriah a fost adaptat pentru sarcina respectivă. I se mai spune Muntele *Umm-Shumar* (Muntele Mamei Sumerului — US, pe harta noastră). Listele geografice sumeriene numeau cei doi munţi învecinaţi din Tilmun KA HARSAG („Piscul Porţii") şi HARSAG ZALA.ZALAG („Piscul Care Răspândeşte Strălucirea")

Construirea, înzestrarea cu personal şi acţionarea instalaţiilor aerospaţiale din Tilmun şi Canaan necesitau noi drumuri de aprovizionare şi avanposturi de pază. Calea maritimă spre Tilmun a fost ameliorată prin înfiinţarea unui port („Oraşul Tilmun", deosebit de „Ţara Tilmun"), pe malul estic al Mării Roşii, probabil pe locul actualului port el-Tor. A dus de asemenea, presupunem, la apariţia celui mai vechi oraş din lume: Ierihonul, care îi era închinat lui Sin (în ebraică, *Yerikho*), cu simbolul său celest, Luna.

Vârsta Ierihonului a rămas o enigmă care îi nedumereşte pe oamenii de ştiinţă până în timpurile prezente. Aceştia împart larg progresul omului (care s-a răspândit din Orientul Apropiat) în Mezolitic („Epoca Pietrei Mijlocii"), care a cunoscut apariţia agriculturii şi a domesticirii animalelor, pe la anul 11.000 î.Ch., Neolitic („Epoca Pietrei Noi"), peste 3.600 de ani, aducând cu sine satele şi olăritul, şi, în sfârşit, civilizaţia urbană din Sumer, peste alţi 3 600 de ani. Şi totuşi, a existat şi Ierihonul, o aşezare *urbană*, ocupată şi construită de necunoscuţi, cam prin jurul anului 8500 î Ch., când omul încă nu învăţase să ducă nici măcar o viaţă rurală..

Figura 56

Enigmele propuse de Ierihon ţin nu numai de vechimea lui, ci şi de descoperirile arheologice de acolo: casele, clădite pe fundaţii de piatră, aveau uşi dotate cu uşori

de lemn, zidurile erau tencuite cu grijă şi zugrăvite în roşu, roz şi alte culori – uneori, decorate chiar şi cu fresce. În duşumelele de ipsos văruit erau practicate vetre şi bazinete, iar pardoseala era adeseori împodobită cu modele. Câteodată, sub duşumea erau îngropaţi morţi – îngropaţi, dar nu uitaţi – s-au găsit ce. puţin zece craniu completate cu gips, pentru a reconstitui trăsăturile decedaţilor (Fig. 56). Fizionomiile astfel revelate sunt, după părerea tuturor, mai evoluate şi mai rafinate decât cele ale locaînicilor mediteraneeni ai epocii. Toate acestea erau protejate de un zid masiv care înconjura oraşul (cu câteva milenii înainte de Joshua'). El era înălţat în mijlocul unui şanţ lat de aproape zece metri şi adânc de doi, săpat în piatră „fără ajutorul târnăcoapelor şi al săpăligilor" (James Mellaart, *Earliest Civilizations of the Near East*). Era „o dezvoltare explozivă (...) o dezvoltare spectaculoasă, ale cărei cauze," afirmă Mellaart, „ne sunt încă necunoscute".

Enigma Ierihonului preistoric este accentuată de urmele silozurilor sale circulare pentru grâne, dintre care unul a fost găsit încă parţial în picioare. Într-o depresiune fierbinte de lângă Marea Moartă, la 275 de metri sub nivelul mării – un loc neospitalier şi nepotrivit pentru cultivarea cerealelor –, s-au găsit urme ale unor provizii ample şi depozitări în continuare de grâu şi orz. Cine putuse clădi acel oraş avansat, într-o epocă atât de timpurie, cine venise să trăiască într-un asemenea loc şi cui îi servea ca oraş-depozit fortificat?

După părerea noastră, soluţia enigmei se găseşte în cronologia „zeilor", nu a oamenilor. O oferă faptul că incredibila aşezare urbană în premieră de la Ierihon (aproximativ din perioada 8500-7000 î.Ch.) corespunde exact cu intervalul care, conform lui Manetho, cuprinde domnia lui Thoth în Egipt (circa 8670-7100 î.Ch.). Ascensiunea lui la putere, după cum am văzut în textele mesopotamiene, a

urmat Conferinţei de Pace. Textele egiptene spun că ascensiunea lui a fost pronunţată „în prezenţa Hotărâtorilor lui Annu, după noaptea bătăliei" şi după ce ajutase „la înfrângerea Vântului de Furtună" (Adad) „şi a Vârtejului-de-Vânt" (Ninurta), după care contribuise la „împăcarea celor doi combatanţi".

Perioada pe care egiptenii o asociază cu domnia lui Thoth a fost o epocă de pace între zei, când Anunnakii au înfiinţat în primul şi-n primul rând aşezări legate de construcţia şi protecţia noilor instalaţii spaţiale.

Calea maritimă spre Egipt şi Tilmun, pe Marea Roşie, trebuia să fie suplimentată cu un drum pe uscat, care putea face legătura între Mesopotamia, Centrul de Control al Misiunii şi Spaţioport. Din vremuri imemoriale, acest drum terestru a dus de la Eufrat la importanta staţie de escală Harran, în regiunea râului Balikh. De acolo, călătorul avea de ales între a continua spre sud, în lungul coastei mediteraneene – drumul numit ulterior de romani Via Maris („Calea Mării") – sau să pornească pe malul estic al Iordanului, pe la fel de celebra Şosea a Regelui. Cea dintâi era cea mai scurtă cale spre Enlil; a doua putea duce la Golful Eilat, Marea Roşie, Arabia şi Africa, precum şi în peninsula Sinai; de asemenea, ducea la malul apusean al Iordanului, prin câteva vaduri practicabile. Era drumul pe unde se transporta aurul african.

Cea mai vitală dintre toate acestea, care ducea direct la Centrul de Control al Misiunii din Ierusalim, era răscrucea din Ierihon. Pe acolo au traversat israeliţii Iordanul, spre Pământul Făgăduinţei. Tot acolo, sugerăm, cu câteva milenii în urmă, Anunnakii au înfiinţat un oraş, pentru a păzi vadul şi a-i alimenta pe călători cu provizii pentru continuarea călătoriei. Înainte ca omul să se instaleze în Ierihon, acesta a fost un avanpost al zeilor.

Oare ar fi construit Anunnakii o localitate numai pe malul vestic al Iordanului, lăsându-l neprotejat pe cel estic, mult mai vital, pe unde trecea Șoseaua Regelui? E de la sine înțeles că trebuia să existe o așezare și pe malul opus, răsăritean, al Iordanului. Deși foarte puțin cunoscut în afara cercurilor arheologice, s-a găsit într-adevăr un asemenea loc; iar ceea ce s-a descoperit acolo e și mai uluitor decât vestigiile de la Ierihon.

Enigmaticul sit cu resturi surprinzătoare a fost dezgropat prima oară în 1929, de către o misiune arheologică organizată de Institutul Biblic Pontifical al Vaticanului. Arheologii, conduși de Alex s Mallon, au fost surprinși de înaltul nivel al civilizației găsite acolo. Până și cel mai vechi strat de relicve ale locuințelor (din jurul anului 7500 î.Ch.) era pavat cu cărămizi și, deși perioada de locuire se întindea de la sfârșitul Epocii Pietrei până în Epoca Bronzului, arheologii au constatat cu uimire că la toate nivelurile se dezvăluia aceeași civilizație.

Locul este numit după movila unde a fost găsit. Tell Ghassul, numele său antic nu se cunoaște. Împreună cu câteva așezări-satelit, controla în mod clar punctul vital de traversare și drumul aferent — un drum circulat până în zilele noastre, spre un loc de trecere numit Podul Allenby (Fig. 57). Poziția strategică a colinei Tell Ghassul a fost remarcată de arheologi când au început să dezgroape vestigiile. „Din vârful movilei, există o interesantă vedere panoramică: Iordanul la vest, ca o linie întunecată; la nord-vest, colina vechiului Ierihon, iar dincolo de ea, munții Iudeei, inclusiv Beth El și Muntele Măslinilor din Ierusalim. Bethleem este ascuns de Muntele el-Muntar, dar se pot vedea înălțimile din Tekoah și împrejurimile Hebronului." (A. Mallon, R. Koeppel, R. Neuville, *Teleilat Ghassul. Compte Rendu des Fouilles de l'Institut Biblique Pontifical*). La nord, vederea se întindea nestânjenită cale de vreo

patruzeci și cinci de kilometri; la est, se distingea Muntele Moab și dealurile Muntelui Nebo; la sud, „dincolo de oglinda Mării Moarte, se vede muntele de sare, Sodom."

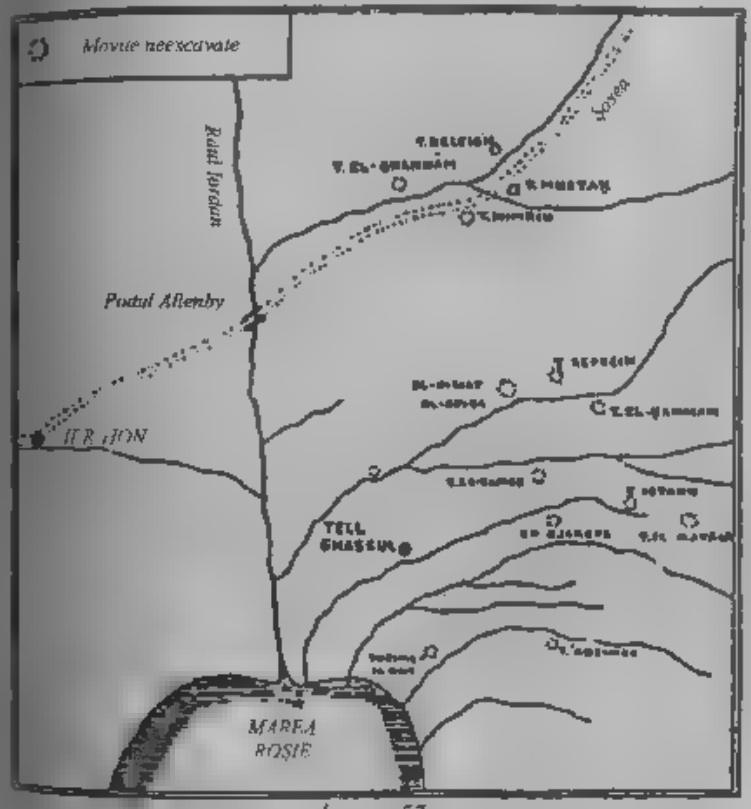

Figura 57

Principalele relicve descoperite la Tell Ghassul acoperă o perioadă când terenul era ocupat de locuitori foarte avansați, aproximativ între anii 4000 și 2000 î.Ch. (când locul a fost abandonat pe neașteptate). Artefactele și sistemul de irigații, de un nivel mult superior celui propriu epocii, i-au convins pe arheologi că ocupanții veneau din Mesopotamia.

Dintre cele trei movile care formează împreună colina mai mare, două par să fi fost folosite pentru locuințe, iar a treia ca zonă de lucru. Aceasta din urmă s-a constatat că fusese împărțită în suprafețe rectangulare, în interiorul cărora erau săpate „gropi" circulare, de obicei perechi. Faptul că nu erau vetre pentru prepararea mâncării e sugerat nu numai de împerecherea și numărul lor (de ce ar fi fost necesare șase sau opt în același compartiment?), ci și de forma cilindrică a unora, care coborau destul de adânc în pământ. Ele se combinau cu niște enigmatice „benzi de cenușă" (Fig. 58), resturile unor materiale combustibile, care erau acoperite cu nisip fin și apoi cu sol normal, numai pentru a forma fundația unui nou strat de „benzi de cenușă".

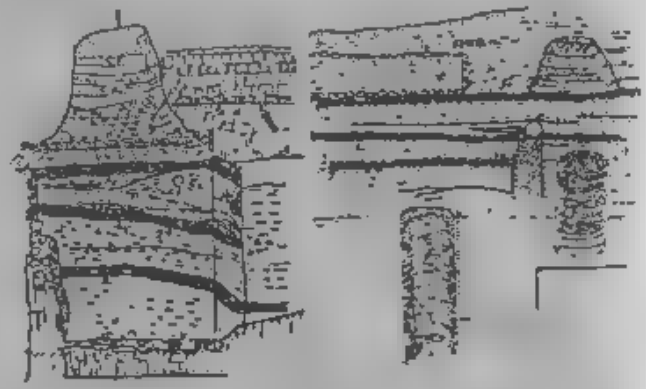

Figura 58

La suprafață, pământul era presărat cu pietricele, resturi ale pietrelor sparte de o forță care le și înnegrise. Printre artefactele găsite se numără și un mic obiect circular, confecționat din lut ars (Fig. 59), conturat cu precizie, într-un scop tehnic necunoscut.

Misterul n-a făcut decât să se adâncească o dată cu descoperirile din zonele rezidențiale. Acolo, pereții caselor rectangulare s-au dărâmat ca sub efectul unei forțe

Figura 59

neașteptate, imediat deasupra solului, cu rezultatul că partea superioară a pereților a căzut cu precizie în interior.

Din cauza acestei prăbușiri precise, s-au putut reconstitui unele dintre șocantele fresce care fuseseră pictate, uneori suprapus, pe ziduri. Într-un caz, o rețea ca de colivie desenată deasupra obiectului crea pe perete o iluzie tridimensională. Într-o casă, pe fiecare perete părea să se fi pictat câte o anumită scenă; în alta, un divan adâncit într-un alcov era clădit astfel încât îi dădea locatarului posibilitatea să privească, stând culcat, o frescă acoperind tot peretele opus. Aceasta reprezenta un șir de oameni - dintre care primii doi stăteau așezați pe tronuri – privind (sau salutând) altă persoană, ce părea să fi coborât dintr-un obiect care emitea raze.

Arheologii care au descoperit aceste fresce în timpul excavațiilor din 1931-32 și 1932-33 au teoretizat că obiectul cu raze putea să fi fost similar cu o foarte neobișnuită „stea" cu raze, găsită în pictura dintr-o altă clădire. Era o „stea" cu opt vârfuri, plasată în interiorul unei alte „stele" mai mari, tot cu opt vârfuri, culminând cu o explozie de opt raze (Fig. 60). Desenul precis, folosind o diversitate de forme geometrice, era executat artistic cu negru, roșu, alb, gri și combinații ale acestor culori; o analiză chimică a vopselelor folosite a arătat că nu erau substanțe naturale,

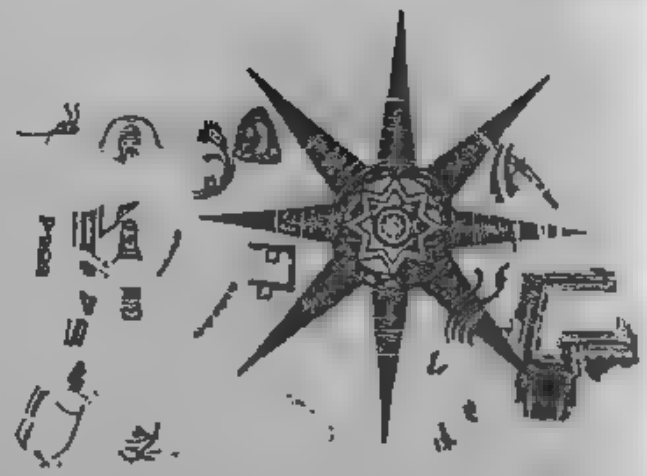

Figura 60

ci compuși sofisticați din douăsprezece până la optsprezece minerale

Descoperitorii frescelor au presupus că „steaua" cu opt raze avea o „semnificație religioasă", indicând că steaua cu opt vârfuri, reprezentând planeta Venus, era simbolul celest al lui Ishtar. Totuși, acest fapt nu dovedește nici un fel de adorație religioasă, după cum la Tell Ghassul nu s-au găsit nici „obiecte de cult", statuete ale zeilor etc. – o altă anomalie a acestui loc. Acest lucru, presupunem, indică faptul că locuitorii nu erau adoratori, ci subiecți ai adorației: „zeii" din antichitate, Anunnakii

De fapt, am găsit la Washington D.C. un desen similar. Poate fi văzut în foyerul sediului Societății Naționale Geographic o duşumea mozaicată cu o rozăa vânturilor, denotând interesul Societății față de cele patru puncte cardinale ale Pământului și punctele intercardinale (est, nord-est, nord, nord-vest, vest, sud-vest, sud, sud-est). Bănuim că la același lucru s-au gândit și autorii picturii antice asocierea lor și a localității cu cele patru regiuni ale Pământului

Faptul că „steaua" cu raze nu avea nici o semnificație sacră este atestat în continuare și de desenele complet ireverențioase care o înconjurau. Acestea (Fig. 60) reprezintă clădiri cu ziduri groase, înotătoare de pești, păsări, aripi, o navă și chiar (după părerea unora) un dragon marin (în colțul din stânga, sus); în aceste desene apar culori galbene și cafenii de diverse nuanțe, pe lângă tonalitățile deja menționate.

De un deosebit interes sunt două forme dominate de „ochi" mari, perechi. Știm mai bine ce reprezentau aceștia, căci asemenea forme s-au găsit pictate, pe-o scară mult mai mare și într-un stil mai detaliat, pe pereții altor case. Obiectele erau înfățișate ca având formă sferică sau ovoidală, cu partea superioară stratificată și pictată în alb și negru. Centrul era dominat de doi „ochi" mari, discuri negre perfecte în interiorul unor cercuri albe. Partea de jos prezenta două (sau patru) suporturi întinse, roșii; între aceste picioare mecanice, din corpul obiectului ieșea o anexă de formă tuberculară (Fig. 61).

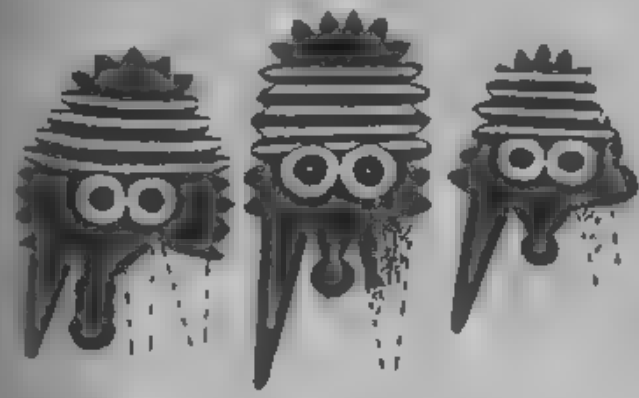

Figura 61

Ce erau acele obiecte? Cumva, „Vârtejurile de vânt" din textele Orientului Apropiat (inclusiv Vechiul Testament), „farfuriile zburătoare" ale Anunnakilor? Frescele, gropile circulare, benzile de cenuşă, pietricelele înnegrite şi împrăştiate, poziţia locului – toate cele descoperite şi, probabil, multe altele nedescoperite – indică Tell Ghassul ca pe o fortăreaţă şi un depozit de provizii pentru aeronavele de patrulare ale Anunnakilor.

Răscrucea de la Tell Ghassul/Ierihon a jucat roluri importante şi miraculoase în mai multe evenimente biblice, fapt care poate să fi trezit interesul Vaticanului pentru acest loc. Aici a traversat râul profetul Ilie (spre malul răsăritean), în scopul de a respecta o întâlnire – la Tell Ghassul? – pentru a fi luat în zbor cu „un car de foc (...) într-un Vârtej". În aceeaşi zonă, la sfârşitul exodului israeliţilor din Egipt, Moise (după ce Domnul îi refuzase intrarea în Canaanul propriu-zis) „a urcat din câmpia Moabului" – zona localităţii Tell Ghassul – „pe Muntele Nebo, spre cel mai înalt pisc al său, cu vedere peste Ierihon; iar Domnul i-a arătat toata ţara: Galeadul, până la Dan, şi ţara lui Naphtali, şi ţara lui Ephraim, şi Manasseh, şi întreaga ţară a Iudeei, până la Mediterana, şi Negebul, şi valea Ierihonului, oraşul curmalilor". Este descrierea unei vederi la fel de cuprinzătoare ca aceea observată de arheologi din vârful colinei Tell Ghassul.

Traversarea în sine, sub conducerea lui Joshua, a implicat miraculoasa retragere a apelor Iordanului, sub influenţa Sfântului Chivot şi a conţinutului acestuia. Atunci, „când se afla Joshua aproape de Ierihon, ridicându-şi ochii şi uitându-se, a văzut un bărbat stând în picioare, în faţa lui, şi ţinând în mână o sabie. Atunci Joshua s-a îndreptat spre el şi l-a întrebat: «Eşti tu unul dintre ai noştri, sau dintre vrăjmaşii noştri?» Iar el i-a răspuns: «Nu, ci sunt voievod al oştirii Domnului şi am venit acum!» Şi Joshua

a căzut cu faţa la pământ şi s-a închinat şi a grăit către el: «Ce porunceşte stăpânul meu robului său?» Atunci voievodul oştirii Domnului a grăit lui Joshua: «Descalţă-te de sandalele din picioarele tale, căci locul pe care stai este sfânt.»"

Apoi, căpitanul trupelor lui Iahve i-a dezvăluit planul Domnului pentru cucerirea Ierihonului. Nu încerca să-i ieie zidurile cu asalt, a spus el. În schimb, poartă Chivotul Legământului în jurul zidurilor de şapte ori. Iar în cea de-a şaptea zi, preoţii au sunat din trâmbiţe şi oamenii au scos mare strigăt, ca la poruncă. „Iar zidurile s-au prăbuşit îndată."

Iacob, de asemenea, traversând Iordanul în noaptea întoarcerii sale în Canaan din Harran, a întâlnit „un bărbat" şi s-au luptat amândoi până în zori; abia atunci şi-a dat seama Iacob că adversarul său era o zeitate; „şi Iacob a numit locul Peni-El [«Faţa lui Dumnezeu»], căci am văzut un zeu faţă în faţă şi am supravieţuit."

Într-adevăr, Vechiul Testament declară limpede că, pe vremuri, au existat localităţi ale Anunnakilor în punctele vitale de acces spre peninsula Sinai şi Ierusalim. Hebronul, oraşul care păzeşte drumul dintre Ierusalim şi Sinai, „se numea mai nainte Kiriat Arba [«Fortăreaţa lui Arba»]; şi Arba era cel mai uriaş [«rege»] dintre *Anakim* [Enachiţi]" (Joshua, 14:15). Descendenţii *Anakim*-ilor, ni se spune în continuare, continuau să locuiască zona în timpul cuceririi israelite a Canaanului; de asemenea, mai există numeroase alte referiri biblice la locuinţele *Anakim*-ilor de pe malul estic al Iordanului.

Cine erau aceşti *Anakim*? Termenul este tradus cel mai des ca „giganţi", la fel cum a fost tradus şi cuvântul biblic *Nefilim*. Dar am dovedit deja concludent că, prin *Nefilim* („Cei Care Au Coborât"), Vechiul Testament se referea la „Oamenii din Rachete".

Anakim (Enachiţii), sugerăm, nu erau alţii decât *Anunnakii.*

Până acum, nimeni nu a dat o atenţie deosebită numărului de 3 650 de ani pe care Manetho l-a atribuit domniei „semizeilor" din dinastia lui Thoth. Noi, însă, găsim această cifră deosebit de semnificativa, căci nu diferă decât cu cincizeci de ani faţă de cei 3.600 de ani ai revoluţiei lui Nibiru, planeta natală a Anunnakilor.

Nu întâmplător, am mai susţinut, progresul omenirii din Epoca de Piatră până la înalta civilizaţie sumeriană s-a produs în intervale de câte 3600 de ani la datele aproximative de 11 000, 7400 şi 3800 î.Ch. Ca şi cum, de fiecare dată, o „mână misterioasă" ar fi „cules omul din declin, ridicându-l la un şi mai înalt nivel de cultură, cunoaştere şi civilizaţie" după cum am scris în *The 12th Planet,* fiecare caz, afirmăm, a coincis cu recurenţa momentului când Anunnakii se puteau deplasa tur-retur între Pământ şi Nibiru.

Aceste progrese s-au răspândit din nucleul mesopotamian prin întreaga lume antică; iar epoca egipteană a „semizeilor" (vlăstare ale împreunării dintre zei şi oameni) – între anii 7100 î.Ch. şi 3450 î.Ch., după Manetho coincide indiscutabil cu perioada neolitică din Egipt.

Putem presupune că la fiecare dintre aceste intervale soarta omenirii şi relaţiile zeilor cu ea erau discutate de Marii Anunnaki, cei „şapte care hotărăsc". Ştim cu siguranţă că o asemenea deliberare avusese loc înaintea neaşteptatei şi altminteri inexplicabilei înfloriri a civilizaţiei sumeriene, căci sumerienii ne-au lăsat documente despre discuţiile de acest gen!

Când a început reconstrucţia Sumerului, primele care s-au reclădit pe pământul lui au fost Oraşele vechi. Ele însă, nu mai erau localităţi exclusive ale zeilor, căci

omenirea avea acum acces în aceste centre urbane, pentru a întreţine ogoarele, livezile şi fermele de vite din jur, în folosul zeilor, precum şi ca să i servească pe zei în toate modurile posibile: nu numai ca bucătari şi brutari, artizani şi croitori, ci şi ca preoţi, muzicanţi, saltimbanci şi prostituate la temple

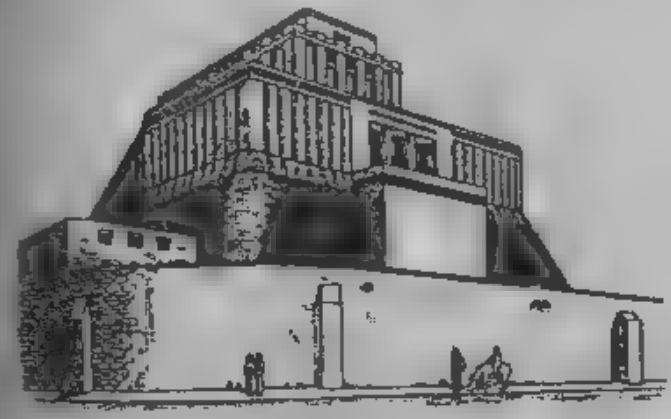

Figura 62

Mai întâi a fost restaurat Eridu. Întrucât fusese prima aşezare a lui Enki pe Pământ, i s-a dat tot lui, cu titlu permanent. Altarul său iniţial (Fig. 62) – o minune a arhitecturii, în vremurile acelea de demult – a fost cu timpul înălţat şi extins sub forma unei magnifice locuinţe-templu, E.EN.GUR.RA („Casa Domnului A Cărui Întoarcere E Înfricoşătoare"), împodobită cu aur, argint şi metale preţioase din Lumea de Jos şi protejată de „Taurul Cerului". Pentru Enlil şi Ninlil, s-a refăcut Nippurul; acolo, au înălţat un nou *Ekur* („Casă Munte" – Fig. 63), de astă-dată echipat nu ca un Centru de Control al Misiunii, ci cu arme înfricoşătoare, „Ochiul Ridicat care cercetează ţara", şi „Raza Ridicată", care pătrunde în orice loc. Zona lor sacră adăpostea şi „Pasărea cu pas iute" a lui Enlil, din a cărei „strânsoare nimeni nu putea să scape".

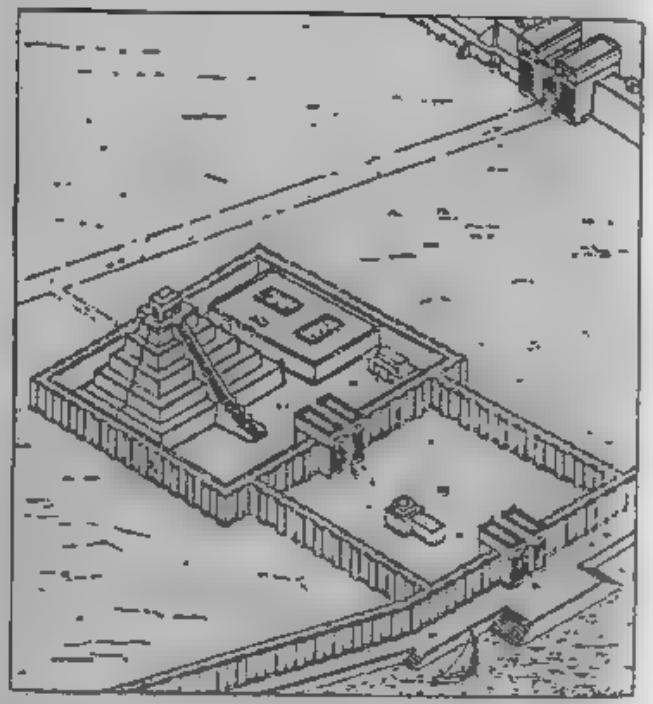

Figura 63

Un „Imn lui Eridu", redactat și tradus de A. Falkenstein (*Sumer*, vol. VII), descrie felul cum a călătorit Enki pentru a participa la o adunare a tuturor zeilor mari, ocazia acesteia era o vizită a lui Anu pe Pământ, pentru una dintre acele dezbateri care hotărau soarta zeilor și a oamenilor de pe Pământ la fiecare 3600 de ani. După petreceri, când „zeii băuseră licoarea îmbătătoare, vinul preparat de oameni", a sosit momentul deciziilor solemne. „Anu s-a așezat pe jilțul de onoare; lângă el stătea Enlil, Ninharsag ședea într-un fotoliu."

Anu a cerut să se facă ordine „și Anunnakilor astfel le-a grăit":

Zei mari care aici veniți-ați,
Annuna-zei, care la Curtea Adunării ați sosit!
Fiul meu o Casă și-a clădit,
Domnul Enki
Eridu ca muntele pe Pământ l-a ridicat;
Casa lui, într-un frumos loc a construit-o.
Acolo, în Eridu, nimeni nu poate intra nepoftit (...).
În sanctuarul său, din Abzu,
Divinele Formule Enki le-a depus.

Acest lucru a adus discuțiile la principalul subiect de pe ordinea de zi: plângerea lui Enlil că Enki le ascundea celorlalți zei „Formulele Divine" – cunoștințe despre peste o sută de aspecte ale civilizației – restrângând progresul numai pentru Eridu și locuitorii săi. (Este un fapt confirmat arheologic că Eridu era cel mai vechi oraș postdiluvian din Sumer, piatra de temelie a civilizației sumeriene.) Atunci, s-a luat hotărârea ca Enki să le împărtășească Formulele Divine și celorlalți zei, pentru ca și ei să își poată înființa și reînființa centrele urbane: civilizația urma să-i fie acordată întregului Sumer.

Când partea oficială a deliberărilor s-a sfârșit, zeii de pe Pământ au avut o surpriză pentru vizitatorii cerești. La jumătatea distanței dintre Nippur și Eridu construiseră o incintă sacră, în cinstea lui Anu, o locuință numită în mod adecvat E ANNA – „Casa lui Anu".

Înainte de a pleca înapoi spre Planeta Natală, Anu și Antu, soția lui, au făcut o vizită de-o noapte în templul lor pământean, ocazia a fost salutată cu mare pompă și cu ceremonii. Când cuplul divin a ajuns în noul oraș – urmând a fi cunoscut mai târziu ca Uruk (biblicul Erech – Erec) – zeii i-au însoțit într-o procesiune până în curtea templului. În timp ce se pregătea o cină somptuoasă, Anu, așezat pe tron, stătea de vorbă cu zeii bărbați; Antu, însoțită de

zeițe, și-a schimbat hainele în partea din templu numită „Casa Patului de Aur".

Preoți și alți slujbași ai templului serveau „vinuri și uleiuri aromate" și au măcelărit ca jertfă „un taur și un berbec pentru Anu, Antu și toți zeii". Dar banchetul a fost amânat până s-a întunecat suficient pentru a se vedea planetele: „Jupiter, Venus, Mercur, Saturn, Marte și Luna de cum aveau să apară". În sfârșit, după o spălare ceremonială a mâinilor, s-au servit primele feluri de mâncare: „Carne de taur, carne de berbec, păsări (.) precum și bere de soi și vin tescuit."

Apoi, s-a luat o pauză pentru principala atracție a serii. În timp ce un grup de preoți cântau imnul *"Kakkab Anu etellu shumame"*, „Planeta lui Anu răsare pe cer", un preot a urcat la „cel mai de sus etaj din turnul templului" pentru a pândi pe cer apariția Planetei lui Anu, Nibiru. La momentul așteptat și în locul stabilit de pe cer, a fost zărită planeta. Atunci, preoții au început să cânte compozițiile „Celei care devine luminoasă, cerească Planetă a Domnului Anu" și „Chipul Creatorului a răsărit". Un foc uriaș s-a aprins ca semnal și, în timp ce vestea alerga de la un post de observație la altul, peste tot s-au aprins pe rând focuri. Înainte de ivirea zorilor, toată țara era luminată.

Dimineața, în capela templului au fost înălțate rugăciuni de recunoștință și, într-o suită de ceremonii și simboluri, vizitatorii cerești și au început plecarea. „Anu pleacă," cântau preoții; „Anu, mare rege al Cerului și al Pământului, îți cerem binecuvântarea" intonau ei. După ce Anu le-a dat binecuvântările solicitate, procesiunea a coborât pe „Strada Zeilor", spre „Locul bărcii lui Anu". Au avut loc alte rugăciuni și cântări de imnuri, într-o capelă numită „Clădește Viața Pe Pământ". Era timpul ca zeii rămași pe loc să binecuvânteze perechea care pleca și s-au recitat următoarele versuri.

Mare Anu, Cerul și Pământul să te binecuvânteze!
Zeu Enlil, Ea și Ninmah să te binecuvânteze!
Zeii Sin și Shamash să te binecuvânteze! (.)
Zeii Nergal și Ninurta să te binecuvânteze! (..)
Igigii care sunt în cer
și Anunnakii care sunt pe Pământ, să te binecuvânteze!
Zeu din Abzu
și zeii din țara sfântă să te binecuvânteze!

Apoi, Anu și Antu au pornit spre Spațioport. Era a șaptesprezecea zi a vizitei lor pe Pământ, afirmă o tăbliță găsită în arhivele din Uruk. Monumentala vizită se terminase.

Hotărârile luate cu acel prilej au deschis calea spre înființarea unor noi orașe, pe lângă cele vechi. Cel mai important a fost Kish (Cuș). Pus sub comanda lui Ninurta, „Întâiul Fiu al lui Enlil", acesta a făcut din el prima capitală administrativă a Sumerului. Pentru Nannar/Sin, „Primul Născut al lui Enlil", s-a repartizat noul centru urban Ur („*Orașul*") - un loc care avea să devină nucleul economic al Sumerului.

S-au luat și alte decizii, cu privire la noua epocă din progresul omenirii și la relațiile acesteia din urmă cu Anunnakii. Citim în textele sumeriene, referitor la cruciala conclav care a lansat marea civilizație a Sumerului, că „marii Anunnaki care hotărăsc soarta" au decretat că zeii „erau prea falnici pentru Omenire". Termenul folosit *ilu* în akkadiană – înseamnă exact „Falnicii"; de acolo provin babilonianul, asirianul, ebraicul și ugariticul *El* – cuvânt căruia grecii i-au atribuit conotația de „zeu".

Era necesar, au decis Anunnakii, să i de dea omenirii „regalitatea", ca intermediar între ei înșiși și cetățenii umani. Toate documentele sumeriene atestă că această

hotărâre majoră a fost luată în timpul vizitei lui Anu, la un Consiliu al Marilor Zei. Un text akkadian („Fabula cu tamariscul și curmalul") descrie astfel întâlnirea care avusese loc „în zilele de demult, în vremuri îndepărtate".

Zeii țării, Anu, Enlil și Enka,
s-au întâlnit la adunare.
Enlil și zeii au ținut sfat,
Printre ei ședea Shamash,
Printre ei ședea Ninmah.

Pe vremea aceea, „în țară încă nu era monarhie; cei ce domneau erau zei". Dar Marele Consiliu a decis să schimbe situația, acordându-i omenirii dreptul la domnie. Toate sursele sumeriene confirmă că primul oraș regal a fost Kish. Oamenii aleși de Enlil spre a fi regi erau numiți LU.GAL, „Om Puternic". Găsim aceeași consemnare în *Vechiul Testament* (Facerea, capitolul 10): când omenirea își înființa regatele

Și Kish a fost tatăl lui Nimrod.
Acesta a fost cel dintâi stăpânitor pe Pământ (...)
Și începutul stăpânirii sale a fost
Babilonul, Erech, Akkad (...)
și țara Șinearului [a Sumerului].

Dacă textul biblic nominalizează primele trei capitale ca fiind Kish, Babilon și Erech, Lista Regilor Sumerieni afirmă că tronul s-a mutat din Kish în Erech și apoi în Ur, omițând orice referire la Babilon. Această discrepanță aparentă avea un motiv: credem că e în legătură cu incidentul de la Turnul Babel (Babilon), pe care Vechiul Testament îl relatează fără a face economie de detalii. A fost un incident, presupunem, provocat de insistența lui

Marduk ca el, nu Nannar, să posede următoarea capitală sumeriană. E clar că s-a întâmplat în perioada recolonizării câmpiei din Sumer (Șinearul biblic), când erau construite noile centre urbane:

Și s-a întâmplat că, pornind oamenii în răsărit,
au găsit un șes în ținutul Șinear
și s-au sălășluit în el.
Și și-au zis ei între ei:
„Veniți încoace! Să facem cărămizi și să le ardem în foc!"
Și s-au slujit de cărămizi în loc de piatră,
și de catran în loc de murtală.

Atunci, un instigator nenominalizat a propus planul care avea să provoace incidentul: „Haidem să clădim o cetate și un turn al cărui vârf să ajungă până la cer."

„Atunci s-a pogorât Domnul ca să vază cetatea și turnul pe care îl zideau fiii oamenilor," și le-a spus alor săi: „(...) acesta e numai începutul lucrărilor, dar nimic nu le va rămânea nefăcut din toate câte își vor pune în minte să facă." În continuare, Iahve le-a propus semenilor lui: „Haideți să ne pogorâm și să amestecăm pe loc graiul lor, astfel ca să nu se mai înțeleagă în limbă unii cu alții." Apoi, „i-a împrăștiat Dumnezeu pe ei de acolo pe toată fața Pământului și ei au contenit cu zidirea cetății."

Faptul că, inițial, a fost o vreme când omenirea „avea un singur grai și aceleași cuvinte" este un precept al rememorărilor istorice sumeriene. Acestea afirmă de asemenea că amestecul limbilor, însoțind dispersarea oamenilor, a fost o fapta deliberată a zeilor. La fel ca Vechiul Testament, scrierile lui Berossus declară că „zeii au introdus o diversitate de limbi printre oameni, care până atunci vorbiseră cu toții aceeași limbă." La fel ca în legenda biblică,

istoria lui Berossus asociază diversificarea limbilor şi risipirea oamenirii cu incidentul Turnului Babel „Când toţi oamenii vorbeau înainte aceeaşi limbă, unii dintre ei au început să clădească un mare şi înalt turn, pentru a se putea urca până la cer Dar Domnul, trimiţând un vârtej de vânt, le a zădărnicit planurile şi fiecărui trib i-a dat câte o anume limbă a lui proprie."

Conformitatea povestirilor sugerează existenţa unei surse comune, mai vechi, din care şi-au extras informaţiile atât compilatorii Vechiului Testament, cât şi Berossus. Deşi în genere se presupune că un asemenea text original încă nu s-a găsit, adevărul este că George Smith, în prima ediţie din 1876, anunţă descoperirea în bibliotecă lui Ashurbanipal din Ninive a „unei relatări mutilate a unui fragment din povestirea cu Turnul". Povestea, conchide el, a fost scrisă iniţial pe două tăbliţe; pe cea găsită de el (K-3657) existau şase coloane de text cune form, dar Smith nu a putut reconstitui decât fragmente din patru coloane Fără îndoială, era o versiune akkadiană a povestirii sumeriene despre Turnul Babel, şi din ea reiese clar că incidentul a fost cauzat nu de omenire, ci chiar de către zei. Omenirea nu a fost decât un pion în conflict.

Restaurată de George Smith şi retradusă de W.S.C Boscawen în *Transactions of the Society of Biblical Archaeology* (vol V), povestea începe cu identificarea instigatorului, totuşi, deteriorarea rândurilor i-a şters numele „Gândurile" din sufletul acestui zeu „erau rele; împotriva Părintelui Zeilor [Enlil] natrea răutăţi." Pentru a-şi atinge scopurile necurate, „a corupt în păcat poporul Babilonului," determinând ca „cei mici şi mari să se amestece pe movilă".

Când păcătoasa faptă a ajuns în atenţia „domnului Movilei Pure" identificat deja ca fiind Enlil, în povestea cu Vitele şi Grânele –, Enlil „către Cer şi pe Pământ grăi-

i-a (...). Şi-a ridicat inima la Domnul Zeilor, Anu, tatăl lui; să primească o poruncă a cerut inima lui. În vremea aceea, ş. a ridicat şi [inima? glasul?] spre Damkina." Ştim bine că Damkina era mama lui Marduk, deci, toate elementele indică pe el ca fiind instigatorul. Dar Damkina i-a ţinut partea. „Cu fiul meu mă ridic (...)," a spus ea. Versul incomplet care urmează declară că era în joc „numărul lui" rangul numeric?

Partea lizibilă din coloana a III-a vorbeşte în continuare despre eforturile lui Enlil de a convinge grupul rebel să-şi abandoneze planurile. Luându-şi zborul cu un Vârtej de-vânt, „Nunamnir [Enlil] din cer spre Pământ grăi, [dar] pe calea lui n-au mers; violent s-au unit împotriva lui." Când Enlil „a văzut aceasta, pe Pământ a coborât." Însă nici chiar prezenţa lui la faţa locului nu a avut efect. Citim în ultima coloană că „atunci când să se oprească pe zei nu i-a făcut", nu i-a mai rămas decât să recurgă la forţă.

Spre turnul lor fortificat, în noapte,
de-a dreptul a pornit.
Cu furie, a slobozit şi o poruncă:
Să se împrăştie în cele patru zări fu hotărârea lui.
A dat poruncă sfaturile să li se încurce
( ) din drum să fie opriţi

Străvechiul scrib mesopotamian îşi încheie povestea Turnului Babel cu o amintire amară, întrucât „contra zeilor s-au revoltat cu violenţă, violent au plâns după Babilon, foarte mult au plâns."

Varianta biblică defineşte de asemenea *Babel* (termenul ebraic pentru Babilon) ca loc unde s-a produs incidentul Numele e semnificativ, căci în forma sa akkadiană originală – *Bab-Ili* – însemna „Poarta Zeilor", locul pe unde zeii intrau şi plecau din Sumer

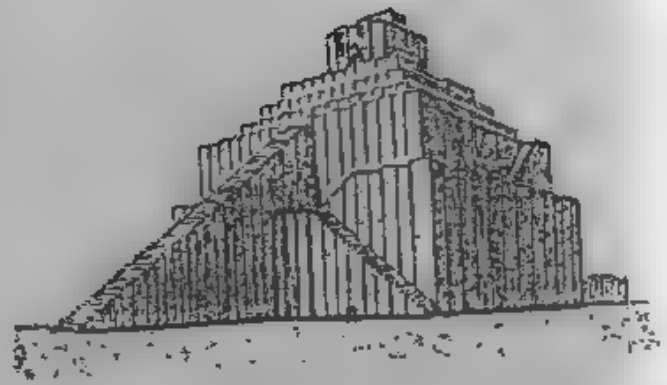

Figura 64

Acolo, afirmă naraţiunea biblică, plănuiau făptaşii să construiască „un turn al cărui vârf să ajungă până la cer." Cuvintele sunt identice cu numele propriu-zis al ziggu ratului (piramida cu şapte etaje) care reprezenta trăsătura dominantă a vechiului Babilon (Fig. 64). E SAG ILA, „Casa Al Cărei Cap E Falnic".

Textele biblic şi mesopotamian bazate fără îndoială pe o cronică sumeriană originală relatează aşadar acelaşi incident. încercarea zădărnicită a lui Marduk de a împiedica transferul monarhiei din Kish în Erech şi în Ur oraşe destinate a fi centrele de putere ale lui Nannar/Sin şi ale copiilor lui – şi de a acapara suzeranitatea pentru propriul său oraş, Babilonul.

Prin această încercare, însă, Marduk a declanşat o succesiune de evenimente plină de tragedii

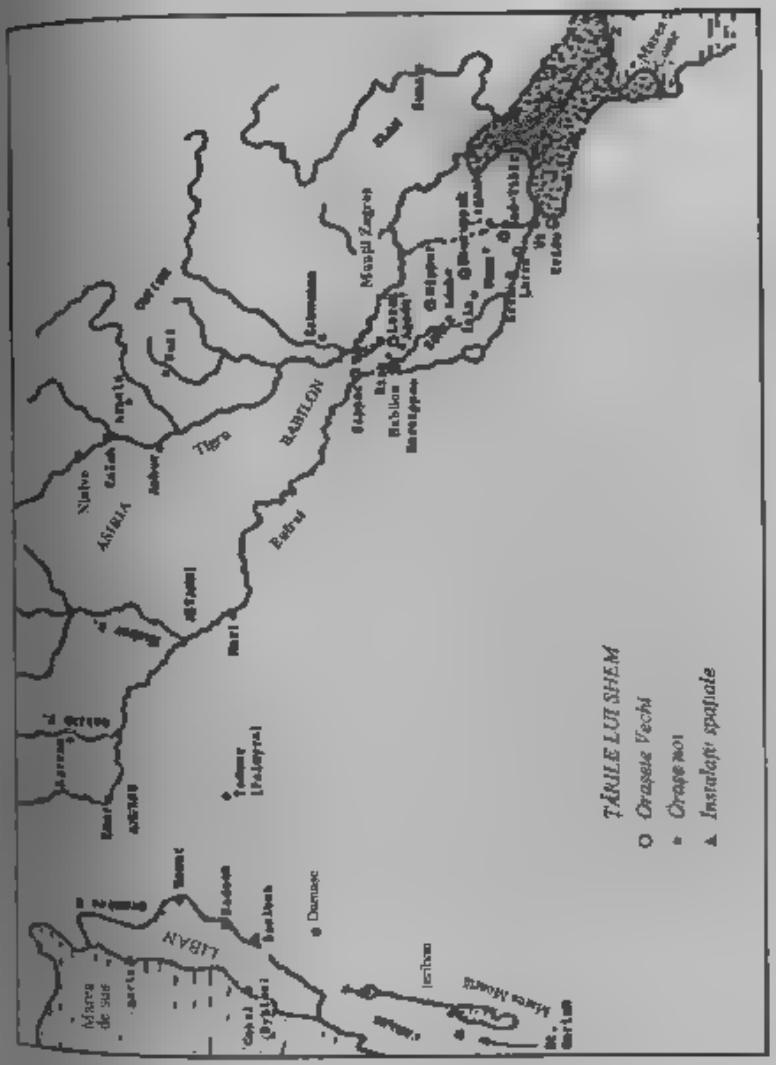

PRIZONIERUL DIN PIRAMIDĂ

Incidentul cu Turnul Babel a pus capăt pe neașteptate celei mai lungi ere de Pace pe Pământ pe care și-o poate aminti Omul. Înlănțuirea tragicelor evenimente pe care o declanșase incidentul a avut legătură directă, credem, cu Marea Piramidă și misterele ei. Pentru a le rezolva, vom oferi propria noastră teorie asupra modului cum fusese planificată și construită această clădire unică, pentru a fi apoi astupată și penetrată.

Numeroaselor enigme cu referire la construirea și scopul Marii Piramide de la Gizeh li s-au mai adăugat încă două, după încheierea lucrărilor. Toate teoriile privitoare la ele, fiind bazate pe ipoteza că scopul piramidei era acela de a sluji ca mormânt regal, au fost descoperite a fi incomplete și deficitare. Presupunem că răspunsurile nu se găsesc în povestirile faraonilor, ci în legendele zeilor.

Mai multe referiri la Marea Piramidă din scrierile cronicarilor greco-romani clasici atestă familiarizarea, în timpurile lor, cu intrarea de piatră rotativă a piramidei, Pasajul Descendent și Groapa Subterană. Nu se avea cunoștință despre întregul sistem superior de pasaje, galerii și camere, întrucât Pasajul Ascendent era astupat etanș cu trei blocuri mari de granit și camuflat cu o piatră triunghiulară, astfel că nimeni dintre cei ce coborau prin Pasajul Descendent nu bănuia existența intersecției cu un pasaj superior (Fig. 65).

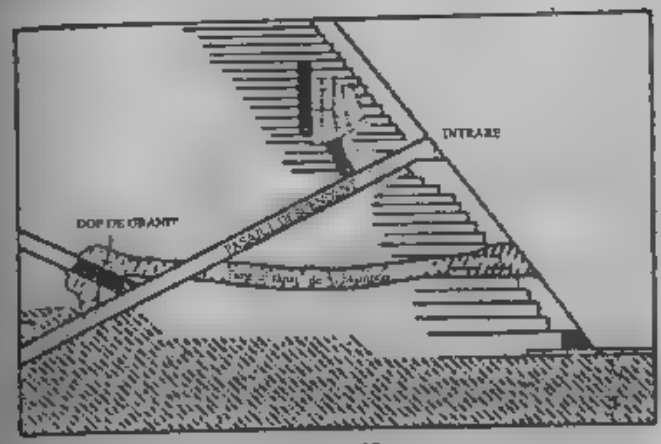

Figura 65

De-a lungul numeroaselor secole care au urmat, până și cunoașterea intrării inițiale a fost uitată; iar când (în A.D. 820) Califul Al Mamoon s-a hotărât să intre în piramidă, oamenii lui au început să sape un tunel fără țintă prin zidărie. Numai când au auzit o piatră căzând undeva în interiorul piramidei au pornit cu tunelul în direcția sunetului, pentru a ajunge la Pasajul Descendent. Cea care căzuse era piatra triunghiulară care ascundea gura Pasajului Ascendent; desprinderea ei a dezvăluit dopul de granit. Incapabili măcar să știrbească blocurile granitice, oamenii au tăiat prin zidăria din piatră de var din jurul lor, descoperind Pasajul Ascendent și zonele superioare ale piramidei. După cum atestă istoricii arabi, Al Mamoon și oamenii săi nu au găsit nicăieri altceva decât goliciune.

Eliberând Pasajul Ascendent de resturi – bucăți de calcar care alunecaseră prin galerie până la locurile de granit – lucrătorii au urcat târâș spre capătul de sus al pasajului. Ieșind din acest tunel cu secțiune pătrată, s-au putut ridica în picioare, căci ajunseseră la intersecția Pasajului Ascendent cu un Pasaj Orizontal și cu Marea Galerie (Fig. 66). Au urmat Pasajul Orizontal, ajungând în încăpe-

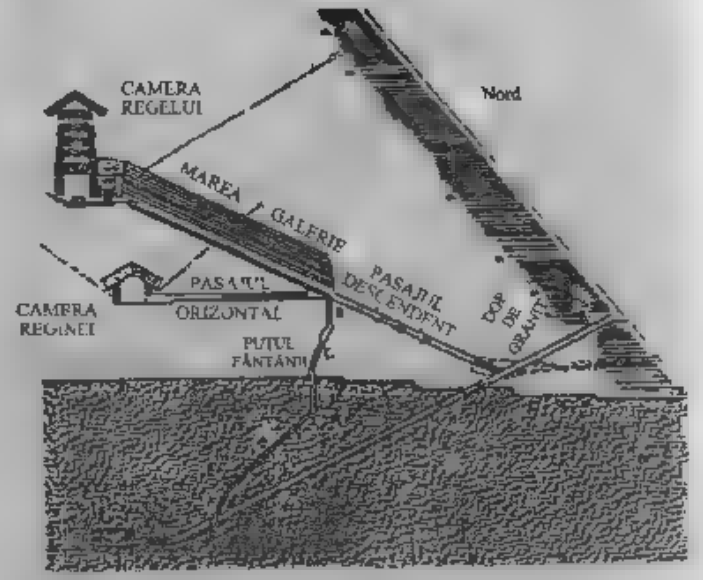

Figura 66

Figura 67

cea boltită de la capăt (pe care exploratorii au numit-o ulterior „Camera Reginei"), aceasta era goală, ca și enigmatica ei nișă (vezi Fig 49) Înapoindu-se la intersecția pasajelor, au urcat în Marea Galerie (Fig 45), canelurile sale tăiate precis, acum doar niște găuri și șanțuri goale, au ajutat urcușul – alunecos din cauza unui strat de praf alb care acoperea pardoseala și rampele Galeriei. Au trecut peste Marea Treaptă, care se ridica în capătul superior al Galeriei pentru a ajunge la același nivel cu dușumeaua Antecamerei; intrând, au constatat că lespezile-ghilotină care blocau intrarea dispăruseră (Fig. 67). S-au târât în încăperea, boltită, superioară (denumită mai târziu „Camera Regelui"); era goală, cu excepția unui bloc de piatră scobit (poreclit „Cufărul"), dar și acesta era gol.

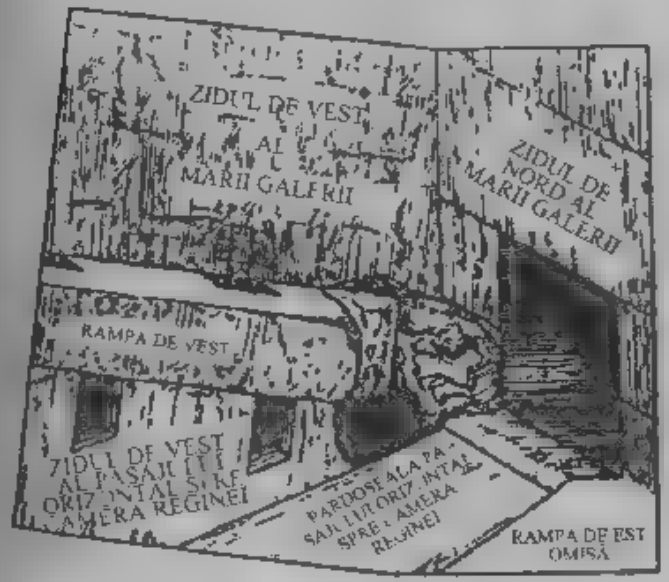
ZIDUL DE VEST AL MĂRII GALERII
ZIDUL DE NORD AL MĂRII GALERII
RAMPA DE VEST
ZIDUL DE VEST AL PASAJULUI SUDIC ORIZONTAL SPRE CAMERA REGINEI
PARDOSEALA PASAJULUI ORIZONTAL SPRE CAMERA REGINEI
RAMPA DE EST OMISĂ

Figura 68

Revenind la joncțiunea celor trei coridoare (Pasajul Ascendent, Marea Galerie și Pasajul Orizontal), oamenii lui Al Mamoon au observat o deschizătură largă în partea apuseană, unde rampa de piatră fusese spartă (Fig. 68). Ea ducea, printr-un scurt pasaj orizontal, la un puț vertical, despre care arabii au presupus că era o fântână. Coborând prin acest „puț al fântânii" (cum a ajuns să fie numit), ei au constatat că nu era decât partea superioară a unei serii lungi (circa șaptezeci de metri) de puțuri cotite și intersectate care se terminau printr-o sălițâ de doi metri, făcând legatura cu Pasajul Descendent, pentru a deschide astfel accesul între camerele și pasajele superioare ale piramidei și cele inferioare (Fig. 66). Dovezile arată că deschizătura de jos era blocată și ascunsă de oricine ar fi trecut prin Pasajul Descendent, până când oamenii lui Al Mamoon au coborât pe toată lungimea Puțului Fântânii, descoperindu-i și spărgându-i capătul inferior.

Descoperirile arabilor și cercetările ulterioare au generat o pleiadă de enigme. De ce, când și de către cine fusese astupat Pasajul Ascendent? De ce, când și de către cine fusese străpuns întortocheatul Puț al Fântânii prin piramidă și baza ei stâncoasă?

Prima și cea mai persistentă teorie le atribuia amberor mistere un același răspuns. Susținând că piramida fusese construită de Faraonul Khufu (Cheops) pentru a-i fi mormânt, teoria sugera că, după ce trupul său mumificat a fost pus în „Cufărul" din „Camera Regelui", muncitorii au împins cele trei dopuri de granit din Marea Galerie în josul pantei Pasajului Ascendent, în scopul de a închide mormântul. Acest lucru i-a blocat de vii pe muncitori în Marea Galerie. Păcălindu-i pe preoți, lucrătorii au desprins piatra din capătul rampei, a săpat Puțul Fântânii și au scapat escaladându-l până la intrarea/ieșirea piramidei.

Dar această teorie nu rezistă unei analize critice.

Puțul Fântânii e compus din șapte segmente distincte (Fig. 66). Începe cu segmentul orizontal superior *(A)*, care duce de la Marea Galerie la un segment vertical *(B)*, făcând legătura prin segmentul cotit *C* cu un segment vertical aflat mai jos, *D*. Urmează un segment lung și drept, dar foarte abrupt, *E*, ducând la un segment mai scurt, *F*, înclinat sub un alt unghi. La sfârșitul segmentului *F*, un segment care se dorea orizontal, dar, de fapt, e în ușoară pantă *(G)*, leagă Puțul Fântânii cu Pasajul Descendent. Pe lângă funcția de legătură, segmentele orizontale *A* și *G*, Puțul Fântânii propriu-zis (segmentele *B, C, D, E* și *F*), în pofida schimbărilor de direcție când e privit pe un plan nord-sud, se dispune exact pe planul est vest, paralel cu planul galeriilor și camerelor din piramidă, distanța despărțitoare de circa doi metri e parcursă în vârf de segmentul *A*, iar la bază de segmentul *G*.

Câtă vreme cele trei segmente superioare ale Puțului Fântânii traversează circa douăzeci de metri prin zidăria calcaroasă a piramidei, segmentele inferioare au fost tăiate prin aproximativ cincizeci de metri de sol stâncos compact. Cei câțiva muncitori lăsați pe loc pentru a împinge în jos dopurile de granit (conform teoriei menționate mai sus) n-ar fi putut străpunge stânca. De asemenea, dacă săpăturile s-au făcut de sus în jos, unde sunt toate resturile, pe care nu le-ar fi putut scoate decât deasupra, în timp ce coborau săpând? Puțul Fântânii având un diametru de șaptezeci de centimetri prin majoritatea segmentelor, cei peste o sută de metri cubi de excavații ar fi trebuit să se adune în pasajele și camerele superioare.

Având în vedere aceste improbabilități, s-au înaintat teorii noi, bazate pe ipoteza că Puțul Fântânii a fost săpat de jos în sus (resturile fiind apoi scoase prin Pasajul Descendent, în afara piramidei). Dar de ce? Răspunsul este, din cauza unui accident. În timp ce faraonul era înmor-

mântat, un cutremur a zgâlțâit piramida, slăbind prematur dopurile de granit. Prin urmare, au fost închiși de vii nu numai simpli muncitori, ci și mari preoți și unii membri ai familiei regale. Având încă la dispoziție planurile piramidei, echipele de salvare și au săpat drum în sus, ajungând la Marea Galerie și salvându-i pe demnitari.

Această teorie (precum și o alta, de mult eliminată, despre jefuitori de morminte care ar fi urcat săpând) scârțâie, printre altele, în privința preciziei. Cu excepția segmentului *C*, care a fost străpuns prin zidărie în mod grosolan și neregulat, și a secțiunii *G*, dintre ale cărei laturi două au fost lăsate neșlefuite și nu tocmai orizontale, toate celelalte segmente sunt drepte, precise, finisate cu grijă și unghiulate uniform pe toată lungimea. De ce ar fi pierdut vremea salvatorii (sau hoții de morminte) cu realizarea unei asemenea precizii și perfecțiuni? De ce s-ar fi deranjat să netezească laturile, când o asemenea netezime îngreuna cu mult escaladarea puțului?

Pe măsură ce se acumulau dovezile că în Marea Piramidă nu a fost înmormântat nici un faraon, o nouă teorie a câștigat aderenți. Puțul Fântânii fusese tăiat pentru a permite examinarea fisurilor formate în piatră de pe urma unui cutremur. Cei mai elevați preopinenți ai unei asemenea teorii au fost frații John și Morton Edgar *(The Great Pyramid Passages and Chambers)* care, pornind de la zelul religios conform căruia piramida era o expresie în piatră a profețiilor biblice, au vizitat, degajat, examinat, măsurat și fotografiat toate părțile cunoscute ale Marii Piramide. Ei au demonstrat concludent că pasajul superior, orizontal și scurt, spre Puțul Fântânii *(A)*, precum și secțiunea verticală cea mai de sus *(B)*, făceau parte integrantă din construcția inițială a piramidei (Fig. 69). De asemenea, au descoperit că secțiunea verticală inferioară *(D)* era zidită migălos cu blocuri de calcar, la trecerea printr-o ca-

Figura 69

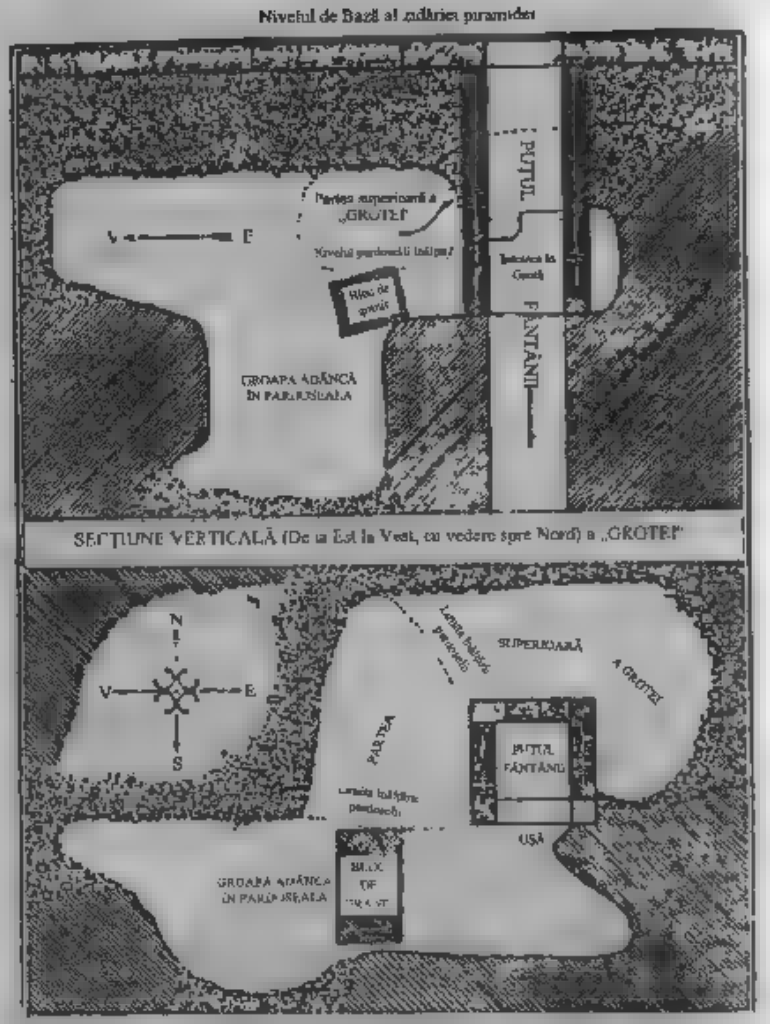

PLANUL TOPOGRAFIC AL „GROTEI"

Figura 70

vitate (supranumită Grota) din masa stâncoasă (Fig. 70), ea nu a putut fi construită astfel decât atunci când suprafața stâncii era încă expusă, înainte ca Grota să fi fost acoperită cu zidăria piramidei. Cu alte cuvinte, și această secțiune trebuia să facă parte – încă de la început – din construcția originală a piramidei.

În timp ce piramida se înălța deasupra bazei conform teoriei fraților Edgar, un cutremur masiv a fisurat stânca de temelie în mai multe locuri. Dornici să cunoască proporțiile avariilor, pentru a hotărî dacă piramida se mai putea ridica deasupra platformei crăpate, constructorii au tăiat prin stâncă segmentele *E* și *F*, ca Puțuri de Inspecție. Constatând că avariile nu erau prea grave, au continuat înălțarea piramidei; dar, pentru a permite inspecții periodice, s-a sfredelit un pasaj *(G)* scurt – de vreo doi metri – între Pasajul Descendent și secțiunea *F*, deschizând accesul în Puțurile de Inspecție de jos.

Deși teoriile fraților Edgar (dezvoltate și mai mult de Adam Rutherford, în *Pyramidology)* au fost adoptate de toți piramidologii, ca și de de unii egiptologi, mai au încă mult până la rezolvarea enigmelor. Dacă secțiunile lungi *E* și *F* erau Puțuri de Inspecție pentru cazuri urgente, de ce au fost construite atât de precis, cu un asemenea consum de timp? Care era scopul secțiunilor verticale inițiale *B* și *D*? Când și de ce a fost străpunsă prin zidărie secțiunea *C*, neregulată și întortocheată? Și cum rămâne cu dopurile de granit; de ce au fost necesare, dacă nu avusese loc nici o ceremonie funerară și nici o înmormântare? Nimeni nu le-a găsit un răspuns satisfăcător acestor întrebări, nici piramidologii, nici egiptologii.

Și totuși, măsurările și remăsurările pline de ardoare și zel ale ambelor grupuri conțin soluția: segmentele esențiale ale Puțului Fântânii, presupunem, au fost executate într-adevăr de constructorii inițiali, dar nici ca idee ulte-

rioară, nici ca reacție la o situație de urgență. Au fost mai degrabă rodul unei gândiri prealabile trăsături menite să servească drept linii directoare arhitectonice în construcția piramidei.

De-a lungul secolelor, s-a scris mult despre minunatele proporții și remarcabilele relații geometrice ale Marii Piramide. Totuși, întrucât toate celelalte piramide au numai pasaje și camere inferioare, a persistat tendința de a privi întregul sistem superior ca pe un adaos de dată ulterioară. În consecință, nu s-a acordat prea multă atenție anumitor alinieri dintre regiunile superioară și inferioară ale piramidei, care se pot explica numai dacă amândouă au fost planificate și executate în același timp. Astfel, de exemplu, locul din Marea Galerie unde pardoseala se ridică brusc pentru a forma Marea Treaptă în Sus *(U)*, axa centrală a „Camerei Reginei" *(Q)* și Alcovul *(R)* din cel mai de jos pasaj orizontal scurt, toate sunt plasate exact pe aceeași linie, verticala centrală a piramidei. De asemenea, o enigmatică Treaptă în Jos *(S)* din Pasajul Orizontal superior, este aliniată cu punctul care marchează capătul Pasajului Descendent *(P)*. Și mai există multe alte asemenea alinieri enigmatice, după cum se va vedea în următoarea diagramă.

Oare toate aceste alinieri au fost simple coincidențe, anomalii arhitecturale sau rezultatul unor planuri și proiecte meticuloase? Așa cum vom arăta în continuare, aceste alinieri, precum și altele, până acum nerecunoscute, au decurs din planificarea simplă și totuși ingenioasă a piramidei. De asemenea, vom dovedi că segmentele originale ale Puțului Fântânii erau elemente integrante nu numai ale execuției, ci chiar și ale planului piramidei.

Să începem cu segmentul *D*, întrucât presupunem că el a fost primul. Actualmente, s-a căzut în genere de acord că mamelonul stâncos pe care e ridicată piramida a fost

netezit în trepte. Cea mai joasă suprafață de stâncă (vizibilă în exterior) forma Nivelul de Bază; cea mai înaltă suprafață se află la nivelul Grotei; acolo, se poate vedea stratul inferior („patul") zidăriei. Întrucât segmentul *D* stă mai jos de zidărie, el a trebuit să fie tăiat și netezit prin Grotă și stânca de bază, înainte de a se construi orice altceva deasupra; prin urmare, înaintea segmentelor *A, B* și *C* ale Puțului Fântânii. De vreme ce singura cale de a străpunge stânca era de la suprafața expusă în jos, segmentul *E*, care își începe coborârea exact din capătul *D*-ului, ar fi putut să fie tăiat numai după terminarea segmentului *D*, *F* a trebuit să-i urmeze lui *E*, iar ultimul i-a venit rândul lui *G*.

Cu alte cuvinte, *D* trebuie să fi fost construit foarte precis (vezi Fig. 70), prin Grotă și stâncă, *înaintea* tuturor celorlalte segmente ale Puțului Fântânii. Dar de ce era amplasat în acel loc, de ce e perfect vertical și de ce nu a continuat să urce, oprindu-se la lungimea actuală?

Dacă tot veni vorba, de ce – fapt complet neobservat până acum – este segmentul *E* înclinat spre *D* și spre Nivelul de Bază, tocmai sub unghiul de 45°? Și de ce, dacă *E* era destinat să servească drept puț de legătură, nu a continuat pur și simplu până la întâlnirea cu Pasajul Descendent, ci în schimb cotește într-un anumit unghi, devenind segmentul *F*? Și de ce acest segment, *F* – altă trăsătură neobservată – se înclină față de Pasajul Ascendent sub unghiul precis de 90°?

Pentru a da aceste răspunsuri, ne-am întrebat: cum au conceput și realizat arhitecții piramidei aceste simetrii, alinieri perfecte și remarcabile relații geometrice? Soluția pe care am găsit-o se poate ilustra cel mai bine cu ajutorul unui desen (Fig. 71); este un plan topografic al interiorului piramidei, elaborat de noi – credem – așa cum l-au putut trasa înșiși constructorii: un proiect arhitectural simplu, dar

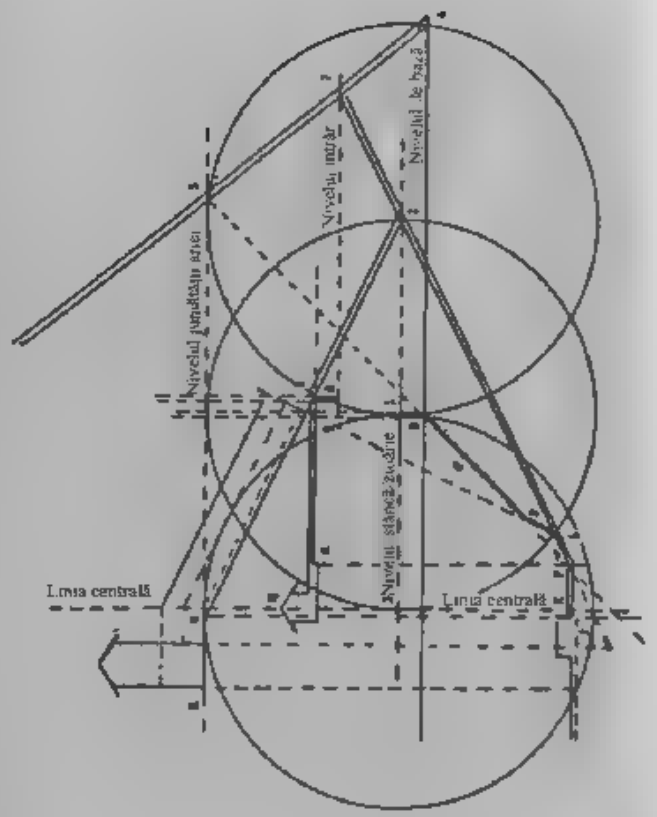

Figura 71

ingenios, care realizează impresionanta simetrie, aliniere și perfecțiune cu ajutorul a câteva linii și trei cercuri!

Construcția piramidei a început cu nivelarea dealului stâncos pe care urma să se înalțe. Pentru a mări stabilitatea structurii, stânca a fost tăiată la Nivelul Bazei numai în jurul perimetrului; în mijloc, suprafața stâncoasă era mai înaltă, urcând în trepte. Acolo, credem, a fost aleasă Grota – o diformitate naturală în stâncă sau poate o cavi-

tate artificială – ca punct de unde urmau să înceapă alinamentele construcției.

Primul puț, *D*, a fost practicat vertical prin Grotă – tăiat parțial prin stâncă, iar parțial clădit cu blocuri de zidărie (vezi Fig. 70). Înălțimea lui (vezi Fig. 71) delimitează precis distanța de la Nivelul de Bază până la înălțimea unde se termină stânca și începe zidăria, în mijlocul piramidei.

S-a recunoscut de mult timp că valoarea π – factorul care guvernează proporțiile dintre un cerc sau o sferă, elementele lor liniare și proiecțiile plane – a fost folosit pentru a determina perimetrul, laturile și înălțimea piramidei. După cum se vede clar în desenul nostru, nu numai suprafețele exterioare ale piramidei, ci și tot ceea ce se află înăuntru a fost determinat cu ajutorul a trei cercuri egale.

Echipamentele teodolitice plasate în interiorul puțului *D* emiteau în sus o rază-cheie verticală, a cărei funcție o vom descrie curând. Mai întâi, însă, aceste echipamente radiau pe nivelul orizontal stâncă/zidărie, unde erau dispuse centrele celor trei cercuri. Primul dintre acestea (Punctul 1) se afla în *D*, Punctele 2 și 3, unde cercul intersecta nivelul, serveau drept centre ale celorlalte două cercuri suprapuse.

Desigur, pentru a trasa aceste cercuri, a trebuit ca arhitecții piramidei să stabilească raza potrivită. Cercetătorii Marii Piramide au fost mult timp frustrați de imposibilitatea de a le aplica proporțiilor ei perfecte unitățile de măsură ale Egiptului antic – cotul comun de 24 de degete sau cotul Regal de 28 de degete (20,63" sau 525 de milimetri). Cu trei secole în urmă, Sir Isaac Newton a conchis că un enigmatic „Cot Sacru" de circa 25,2" a fost folosit nu numai la construcția piramidei, ci și la fabricarea Arcei lui Noe și la înălțarea templului din Ierusalim. Atât egiptologii, cât și piramidologii acceptă în prezent această

concluzie, în privința piramidei. Propriile noastre calcule arată că raza adoptată pentru cele trei cercuri pe care le imaginăm era egală cu 60 de Coți Sacri, numărul 60 fiind, nu întâmplător, baza sistemului matematic sexagesimal sumerian. Această dimensiune de 60 de Coți Sacri predomină lungimile și înălțimile structurii interioare a piramidei, precum și dimensiunile bazei sale.

Odată stabilită raza, au fost trasate cele trei cercuri; piramida începea să prindă formă la intersecția dintre al doilea cerc și Nivelul Bazei (Punctul 4), fața piramidei urma să se înalțe sub unghiul de 52° – un unghi perfect, fiind singurul care încorporează proporțiile π în piramidă.

De la baza puțului *D*, a fost săpat în jos puțul *E*, cu o înclinație precisă de 45° față de *D*. Raza teodolitică proiectată în sus din *E*, intersectând cercul 2 în Punctul 5, forma panta pentru fața piramidei, desemnând totodată Nivelul jumătății arici, unde aveau să fie plasate Camera Regelui, Antecamera (linia 5-U-K) și capătul Marii Galerii. Proiectată în jos, panta *E* determina punctul *P* în care urma să se sfârșească Pasajul Descendent, iar verticala coborâtă din *P* determina Treapta în Jos *S* din Pasajul Orizontal superior.

Trecând la al treilea cerc, vedem că centrul său (Punctul 3) marca verticala centrală a piramidei. La intersecția acesteia cu Nivelul jumătății arici, era plasată Marea Treaptă în Sus *(U)*, indicând sfârșitul Marii Galerii și începutul etajului Camerei Regelui. De asemenea, determina poziția Camerei Reginei *(Q)*, care era situată exact pe linia de centru. Făcând legătura între Punctul 2 și Punctul *U*, se obține nivelul Pasajul Ascendent și al Marii Galerii.

În continuare, puțul *F* a fost scobit din capătul puțului *E*, exact astfel ca raza sa să intersecteze nivelul ascendent 2-U în unghi drept (90°). De la intersecția cu primul

cerc (Punctul 6), a fost trasată o linie prin Punctul 2, până la fața piramidei (Punctul 7). Aceasta delimita Pasajul Descendent, joncțiunea sa cu Pasajul Ascendent (în Punctul 2) și intrarea în piramidă.

Puțurile *D*, *E* și *F* și cele trei cercuri dădeau astfel posibilitatea celor mai multe dintre trăsăturile esențiale ale Marii Piramide. Dar încă nu se determinaseră punctele în care urma să se termine Pasajul Ascendent și să înceapă Marea Galerie și, prin urmare, nivelul Pasajului Orizontal spre Camera Reginei. Presupunem că aici intra în joc puțul *B*. Până acum, nimeni nu a atras atenția asupra faptului că lungimea lui e perfect egală cu aceea a *D*-ului și că însemnează cu precizie distanța dintre Nivelul Intrării și nivelul Pasajului Orizontal. *B* era plasat în locul de intersecție între Linia Ascendentă și cercul 2 (Punctul 8). Prelungirea sa verticală marchează începutul zidului ascendent al Marii Galerii; distanța dintre Punctele 8 și 9, unde raza din *D* întâlnește linia orizontală din 8, este locul grandioasei intersecții reprezentate în Fig. 68.

Segmentul *B*, unit cu pasajele în Punctul 8 prin scurtul segment orizontal *A*, îi ajuta astfel pe constructorii piramidei să-i termine interiorul. Când s-a încheiat munca, aceste segmente n-au mai avut nici un rol arhitectonic sau funcțional, iar intrarea lor a fost acoperită cu o piatră de rampă în formă de ic, potrivită cu precizie (Fig. 72).

Segmentele *D*, *E* și *F* au dispărut și ele, când zidăria piramidei s-a ridicat peste baza stâncoasă. Poate că atunci s-a folosit segmentul *G*, mai imprecis construit, pentru a permite retragerea teodoliților radianți din segmentele *D*-*E*-*F*, sau pentru verificări de ultim moment. În sfârșit, la întâlnirea Pasajului Descendent cu acest segment *G*, deschizătura a fost acoperită cu un bloc de piatră fasonat pe măsură, și astfel s-au făcut nevăzute și aceste segmente inferioare.

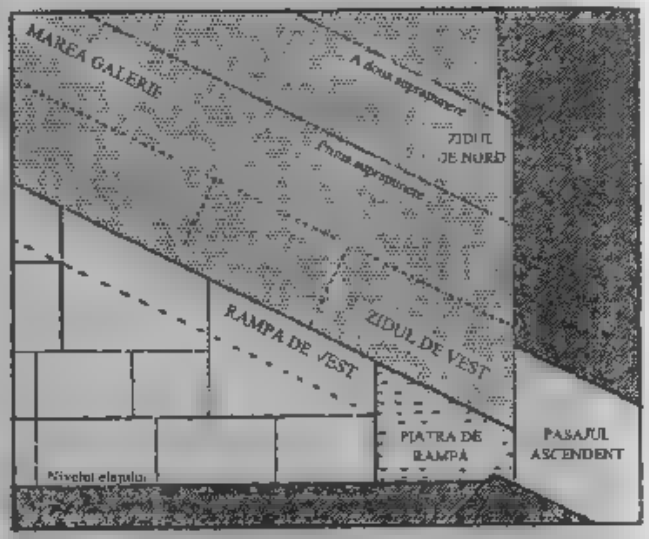

Figura 72

Piramida era terminată, cu toate segmentele Puţului Fântânii în ascunzătorile lor; toate, mai bine zis, cu excepţia unuia, care aşa cum am arătat nu avusese absolut o funcţie sau scop în planificarea şi construirea piramidei.

Excepţia este neregulatul şi necaracteristicul segment *C*, care coteşte arbitrar prin zidărie, tăiat grosolan, rudimentar şi forţat prin straturile de calcar, într-un mod care lăsa multe blocuri de piatră sparte şi ieşite în relief. Când, de ce şi cum a luat fiinţă această enigmatică secţiune *C*?

Bănuim că segmentul *C* încă nu exista la terminarea construcţiei piramidei. După cum vom arăta, a fost străpuns ulterior, cu forţa şi în grabă, când Marduk a fost închis de viu în Marea Piramidă.

Nu încape nici o îndoială că Marduk a fost înmormântat în „Mormântul Munte"; textele găsite şi traduse competent atestă acest lucru. Alte scrieri mesopotamiene elucidează natura infracţiunii lui. Toate la un loc ne dau posibilitatea de a ajunge la o reconstituire plauzibilă a evenimentelor.

Alungat din Babilon şi Mesopotamia, Marduk s-a întors în Egipt. S-a stabilit prompt la Heliopolis, accentuându-i rolul de „centru cultic", adunându-şi mentorii celeşti într-o capelă specială, unde egiptenii au făcut pelerinaje mult timp după aceea.

Căutând, însă, să-şi reimpună hegemonia asupra Egiptului, Marduk a constatat că situaţia se schimbase de când părăsise el Egiptul pentru tentativa de lovitură de stat din Mesopotamia. Deşi înţelegem că Thoth nu a deschis lupta pentru supremaţie, iar Nergal şi Gibil erau departe de centrul puterii, între timp apăruse un nou rival. Dumuzi. Cel mai tânăr fiu al lui Enki, cu domeniul alăturat Egiptului Superior, s-a prezentat ca pretendent la tronul Egiptului.

Iar la baza ambiţiilor sale nu se afla altcineva decât mireasa lui, Inanna/Ishtar – altă cauză de suspiciuni şi nemulţumire din partea lui Marduk.

Povestea lui Dumuzi şi a Inannei – el fiu al lui Enki, ea nepoată a lui Enlil – seamănă cu o străveche poveste a lui Romeo şi a Julietei. Asemenea dramei lui Shakespeare, şi aceasta s-a sfârşit tragic, cu moarte şi răzbunare.

Prima menţionare a prezenţei Inannei/Ishtar în Egipt apare în textul din Edfu, care relatează Primul Război al Piramidelor. Numită Ashtoreth (numele ei canaanit), se spune că ar fi apărut pe câmpul de luptă între forţele lui Horus care înaintau. Motivul acestei inexplicabile prezenţe în Egipt poate să fi fost acela de a-şi vizita mirele, pe Dumuzi, printr-al cărui district treceau forţele beligerante.

Faptul că Inanna i-a făcut o vizită lui Dumuzi („Păstorul"), în îndepărtatul său district rural, este cunoscut dintr-un text sumerian. Acesta ne povestește cum i-a așteptat Dumuzi sosirea, reproducându-i cuvintele încurajatoare către mireasa derutată de un viitor în țară străină:

Băiatul stătea în așteptare,
Dumuzi deschise ușa.
Ca o rază de lună veni spre el (...).
O privi, se bucură de dânsa.
O luă în brațe și o sărută.
Păstorul își cuprinse fecioara cu brațul;
„Nu te-am dus în robie," [spuse el];
„Masa ta va fi minunată,
minunata masă unde mănânc eu însumi (...)."

În acea perioadă, Inanna/Ishtar avea binecuvântarea părinților ei, Nannar/Sin și Ningal, precum și a fratelui său, Utu/Shamash, pentru împerecherea dragăstoasă gen Romeo-și-Julieta între o nepoată a lui Enlil și un fiu al lui Enki. Unul frați ai lui Dumuzi și, probabil, Enki însuși și-au dat și ei consimțământul. I-au dat Inannei un dar de lapis lazuli, piatra prețioasă albastră care îi plăcea ei cel mai mult. Făcându-i o surpriză, au ascuns mărgele și plăcuțe de piatră sub o grămadă din fructele ei favorite: curmalele. În dormitor, a găsit „un pat de aur, decorat cu lapis lazuli, pe care Gibil îl rafinase în sălașul lui Nergal."

Apoi au izbucnit luptele, frați războindu-se între ei. Atâta vreme cât luptele aveau loc numai între descendenții lui Enki, nimeni nu a găsit nici o problemă aparte în a avea prin apropiere o nepoată a lui Enlil. Dar, după victoria lui Horus, când Seth a ocupat pământuri străine, situația s-a schimbat complet. Al Doilea Război al Piramidelor

i-a pus pe nepoții lui Enlil să se confrunte cu urmașii lui Enki. „Julieta" a trebuit să se despartă de „Romeo" al ei.

După război, când îndrăgostiții s-au reîntâlnit și căsătoria li s-a consumat în fapt, au petrecut multe zile și nopți în fericire și extaz. Subiectul a numeroase cântece de dragoste sumeriene. Însă chiar în timp ce făceau dragoste, Inanna îi șoptea lui Dumuzi cuvinte provocatoare:

Dulce ca gura ți-s părțile,
pe potriva unui rang princiar!
Supune țara rebelă, jă neamul să se înmulțească,
drept voi cârmui țara!

Altă dată, i-a dezvăluit viziunea ei.

Am avut viziunea unui mare popor
alegându-l pe Dumuzi Zeu al țării sale (...).
Căci eu am înălțat numele lui Dumuzi,
eu i-am dat prestigiu.

Cu toate acestea, unirea lor nu a fost fericită, căci nu a produs nici un moștenitor – cerință esențială, se pare, pentru a duce la îndeplinire ambițiile divine. Astfel, într-o încercare de a avea un fiu, Dumuzi a recurs la o tactică adoptată mai demult de propriul lui tată, a încercat să-și seducă propria soră și să întrețină relații sexuale cu ea. Dar, dacă în trecut Ninharsag acceptase avansurile lui Enki, sora lui Dumuzi, Geshtinanna, a refuzat. În disperare de cauză, Dumuzi a încălcat un tabu sexual: și-a violat propria soră.

Tragica poveste e înscrisă pe o tăbliță catalogată de cercetători cu indicativul CT 15 28-29. Textul relatează cum și-a luat Dumuzi rămas bun de la Inanna, aducându-i la cunoștință planul său de a se duce pe câmpia unde avea

turmele. Printr-o înțelegere prealabilă cu sora lui, „sora cunoscătoare de cânt stătea acolo" Credea că o invitase la un picnic. În timp ce „mâncau bucatele pure, mustind de miere și unt, în timp ce beau aromata bere divină" și „își petreceau timpul cu voie bună (...), Dumuzi a luat hotărârea solemnă s-o facă " Spre a-și pregăti sora pentru ceea ce intenționa, Dumuzi a luat un miel și l-a împerecheat cu mama lui, apoi a împreunat un ied cu sora lui În timp ce animalele comiteau incestul, Dumuzi le-a imitat, atingându-și sora, „dar sora lui nici acum nu a înțeles". O dată ce acțiunile lui Dumuzi deveneau tot mai evidente, Geshtinanna „a țipat și a tot țipat protestând", dar el „a încălecat-o (...) sămânța și-a slobozit în vulva ei" (...). „Stai!" a strigat Geshtinanna, „e o rușine!" Dumuzi, însă, nu s-a oprit.

Terminându-și actul, „Păstorul, fără frică, fără rușine i-a vorbit surorii sale " D n păcate, cuvintele lui s-au pierdut din cauza spărturilor tăbliței Presupunem însă că a început „fără frică, fără rușine", cum declară textul - să-i explice Geshtinannei motivele faptei sale Din text reiese clar că aceasta fusese premeditată Dumuzi, înainte de a pleca „i-a vorbit [Inannei] despre planuri și sfaturi", iar Inanna „soțului ei i-a răspuns despre plan, lui i-a dat sfatul".

Violul, conform codurilor morale ale Anunnakilor, era un delict sexual grav Încă din cele mai vechi timpuri, când primele echipe de astronauți aterizaseră pe Pământ, o curte marțială l-a condamnat la surghiun pe comandantul lor suprem, Enlil, pentru că violase o tânără soră medicală (cu care ulterior s-a căsătorit). Dumuzi știa, cu siguranță, toate acestea, prin urmare, fie se aștepta ca sora lui să accepte de bună voie contactul sexual, fie avea motive atât de importante încât învingeau interdicția Consimțământul prealabil al Inannei ne amintește de legenda biblică a lui Avraam și a soției sale sterile, Sara, care i-a oferit-o pe servitoarea ei ca să poată avea un moștenitor

Conștient că făcuse o faptă cumplită, Dumuzi a fost nu peste mult cuprins de premoniția că urma a plăti cu viața, după cum spune textul sumerian SHA GA NE IR IM SHI – „Inima Lui Era Plină De Lacrimi". Compus sub forma unui vis de autoîmplinire, textul relatează cum a adormit Dumuzi și a visat că toate atributele rangului și ale proprietății îi erau luate unul câte unul, de către „Pasărea Princiară" și de un șoim. Coșmarul se termina cu Dumuzi văzându-se pe sine însuși mort în mijlocul stânei.

La deșteptare, i-a cerut surorii sale Geshtinanna să-i descifreze înțelesul visului „Frate," i-a răspuns ea, „visul tău nu este de bun augur, mi-e foarte limpede " Ananța „tâlharii atacându-te din ascunzș (...) mâinile-ți vor fi legate în cătușe, brațele cu frânghii îți vor fi legate " Nici nu terminase bine de vorbit Geshtinanna, când „cei răi" au aparut de peste deal și l-au prins pe Dumuzi.

Legat în funii și cătușe, Dumuzi a strigat spre Utu/Shamash „O, Utu, ești cumnatul meu, sunt soțul surorii tale (...) Preschimbă mi mâinile în mâini de gazelă, preschimbă mi picioarele în picioare de gazelă, ajută mă să scap de cei răi!" Auzindu-i chemarea, Utu l-a ajutat pe Dumuzi să scape După un șir de aventuri, Dumuzi a căutat să se ascundă în casa Bătrânei Belili - un personaj dubios, care juca rol dublu. Dumuzi a fost capturat din nou și din nou a evadat În cele din urmă, s-a pomenit ascunzându-se din nou la stână. Sufla un vânt puternic, cestile de băut s-au răsturnat; cei răi l-au înconjurat totul, așa cum văzuse în vis Și, într-un târziu:

Cestile de băut zăceau pe-o parte;
Dumuzi era mort.
Oile s-au împrăștiat în cele patru vânturi.

Arena acestor evenimente, în text, este o câmpie pustie de lângă un râu. O altă variantă a evenimentelor, un text intitulat „Cel Mai Amar Plâns", prezintă mai detaliat geografia locurilor. Compus ca lamentație a Inannei, poemul arată cum șapte polițai din Kur au intrat în stână și l-au trezit pe Dumuzi din somn. Spre deosebire de versiunea anterioară, care nu pomenea decât capturarea lui Dumuzi de către „cei răi", această scriere spune clar că veniseră în numele unei autorități superioare. „Stăpânul nostru ne-a trimis după tine", îl anunță polițistul șef pe zeul trezit din somn. Au început să-i înlăture lui Dumuzi atributele divine.

Scoate-ți coiful divin de pe cap,
descoperă-te;
Scoate-ți roba regală de pe trup,
despoaie-te;
Lasă din mână toiagul divin,
rămâi cu mâna goală,
Scoate din picioare sandalele divine
rămâi desculț!

Captivul reușește să fugă și ajunge la râu, „lângă marele zăgaz din deșertul E MUSH („Casa șerpilor"). În Egipt, nu exista decât un singur asemenea loc, unde râul care curge prin pustiu întâlnește un stăvilar mare: la prima Cataracta a Nilului, unde se află astăzi marele baraj de la Aswan.

Dar apele învolburate nu l-au lăsat pe Dumuzi să ajungă pe malul celălalt, unde aștepta să-l apere mama lui și Inanna. În schimb, „apele nimicitoare de barci l-au purtat pe băiat spre Kur, către Kur l-au dus apele nimicitoare de bărci pe soțul Inannei".

Această scriere și alte texte paralele relevă că cei ce veniseră să-l prindă pe Dumuzi de fapt îl arestau, conform

ordinelor date de un zeu superior, Stăpânul Kurului, care „i-a dat osândă". Însă nu putea să fi fost o sentință pronunțată de Adunarea completă a zeilor: zeii enlilici, ca Utu Shamash și Inanna, îl ajutau pe Dumuzi să scape. Prin urmare, condamnarea a fost unilaterală, hotărâtă numai prin autoritatea stăpânului polițiștilor care l-au arestat. Acesta nu era altul decât Marduk, fratele mai mare al lui Dumuzi și al Geshtinannei.

Identitatea lui transpare dintr un text intitulat de cercetători „Miturile Inannei și ale lui Bilulu". În cuprinsul acestuia, tenebroasa Bătrână Belili reiese a fi bărbat, Domnul Bilulu (EN.BILULU) în travesti, unul și același cu zeul care a dirijat acțiunea punitivă contra lui Dumuzi. Textele akkadiene care descriu epitetele divine au explicat că En-Bilulu era *il Marduk sha hattati*, „zeul Marduk care păcătuise" și „Întristătorul Inannei".

Dezaprobând de la bun început împerecherea din dragoste a lui Dumuzi cu Inanna, Marduk s-a opus acesteia uneori și mai mult, fără îndoială, după Războaiele Piramidelor. Siluirea Geshtinannei de către Dumuzi motivată politic - i-a oferit astfel pretextul să zădărnicească planurile Inannei din Egipt, arestându-l și pedepsindu-l pe Dumuzi. Oare Marduk intenționase chiar să-l ucidă? Probabil că nu; sancțiunea obișnuită era exilul sohtar. Moartea lui Dumuzi, într-un mod rămas neclar, a fost probabil accidentală.

Dar pentru Inanna nu conta dacă fusese accidentală sau nu. În ceea ce o privea pe ea, Marduk pricinuise moartea iubitului ei. Și, după cum reiese clar din texte, a dorit să se răzbune.

Ce e în inima sfintei Inanna?
Să ucidă!
Să-l ucidă pe Domnul Bilulu

Lucrând pe baza fragmentelor găsite în colecțiile de tăblițe mesopotamiene dispersate în mai multe muzee, savanții au reconstituit câteva părți dintr-o scriere pe care Samuel N Kramer *(Sumerian Mythology)* a intitulat-o „Inanna și Ebih" Kramer consideră că aparține ciclului „miturilor despre uciderile de dragoni", căci vorbește despre lupta Inannei contra unui zeu rău, ascuns în „Munte".

Fragmentele disponibile povestesc cum s-a înarmat Inanna cu un întreg arsenal pentru a-l ataca pe zeu în ascunzișul lui. Deși alți zei au încercat să i schimbe intențiile, ea s-a apropiat încrezătoare de Munte, pe care îl numea E BIH („Sălașul Tristei Chemări") Trufașă, a proclamat:

Munte, atât de înalt ești,
te ridici deasupra tuturor (..).
Atingi cerul cu vârfu-ți (...)
Și totuși, am să te distrug,
la pământ am să te dobor (..).
În inima-ți durerea voi aduce.

Faptul că Muntele era Marea Piramidă, că întâlnirea a avut loc la Gizeh, în Egipt, este evident nu numai din

Figura 73

text, ci și din desenul de pe un sigiliu cilindric sumerian (Fig 73). Inanna – reprezentată în familiara ei ținută ispitoare, pe jumătate goală se confruntă cu un zeu instalat pe trei piramide Piramidele sunt înfățișate exact așa cum se văd la Gizeh, semnul egiptean ankh, preotul cu tiară eg pteană pe cap și șerpii înlănțuiți duc spre o singură concluzie. Egiptul.

În timp ce Inanna continua să-l provoace pe Marduk, acum ascuns în măreața construcție, furia îi creștea cu atât mai mult cu cât el nu-i lua în seamă amenințările. „Pentru a doua oară, înfuriată de mândria lui, Inanna s-a apropiat din nou [de piramidă] și a proclamat: «Bunicul meu Enki mi-a îngăduit să intru în Munte!»" Agitându-și armele, a anunțat cu trufie: „În inima Muntelui voi pătrunde ( ). În Munte, victoria va fi a mea!" Neprimind nici un răspuns, a început atacul.

N-a încetat să lovească laturile lui E-Bih
și toate colțurile
chiar și mulțimea de pietre înălțate.
Dar înăuntru (...) Marele Șarpe care intrase
otrava nu înceta să-și scuipe.

Atunci, a intervenit însuși Anu. Zeul ascuns înăuntru, a prevenit-o el, avea arme îngrozitoare; „izbucnirea lor e cumplită; te vor împiedica să intri". În schimb, Anu a sfătuit-o să și caute dreptatea dându-l în judecată pe zeul ascuns

Textele identifică pe larg acest zeu. La fel ca în scrierile despre Ninurta, e numit A ZAG și poreclit Marele Șarpe – nume și epitet enlilit peiorativ pentru Marduk. Ascunzătoarea lui este de asemenea identificată clar ca „E.KUR, ale cărui ziduri înfricoșătoare ajung la cer" – Marea Piramidă.

Relatarea procesului şi a condamnării lui Marduk se găseşte într-un text fragmentar publicat de Secţia Babiloniană a Universităţii din Pennsylvania. Rândurile existente încep în momentul când zeii au înconjurat piramida, iar un zeu ales ca purtător de cuvânt i se adresează lui Marduk „în îngrădătura lui", „pe cel ce era rău l-a implorat". Marduk a fost mişcat de mesaj: „În pofida furiei din inimă, lacrimi limpezi i s-au ivit în ochi"; şi a acceptat să iasă la judecată. Procesul a avut loc în apropierea piramidelor, într-un templu de pe malul fluviului:

În locul veneraţiei, lângă râu,
cu el cel acuzat păşit-au.
Cu-adevărat duşmanii-au despărţit
Dreptatea s-a înfăptuit

În condamnarea lui Marduk, misterul morţii lui Dumuzi ridica o problemă. Nu încăpea nici o îndoială că Marduk era răspunzător. Se întâmplase însă cu premeditare sau accidental? Marduk merita condamnarea la moarte, dar dacă nu comisese deliberat crima?

Stând astfel, în preajma piramidelor, cu Marduk ieşit recent din ascunzătoare, Inanna a găsit soluţia şi a început să le cuvânteze zeilor:

În această zi, Doamna însăşi,
Ce adevărul îl grăieşte,
Acuzatoarea lui Azag, marea prinţesă,
Cumplită judecată a rostit.

Exista o cale de a-l condamna pe Marduk la moarte fără a-l executa efectiv, a spus ea: să fie îngropat de viu în Marea Piramidă! Să fie pecetluit acolo ca într-un înveliş gigantic.

Într-un mare înveliş ce e pecetluit,
Cu nimeni care să-i ofere de mâncare,
Singur să sufere:
Apa de băut să-i fie oprită

Zeii judecători i-au acceptat propunerile. „Stăpână eşti ( ) Soarta o hotărăşti, aşa să fie!" Presupunând că Anu urma să aprobe verdictul, „zeii au dat apoi porunca în cer şi pe Pământ". Ekurul, Marea Piramidă, devenise închisoare, iar unul dintre epitetele stăpânei sale a devenit, de-atunci, „Stăpâna Temniţei".

Bănuim că acesta a fost momentul când s-a desăvârşit închiderea Marii Piramide. Lăsându-l pe Marduk singur în Camera Regelui, zeii-poliţişti au tras în urma lor dopurile de granit ale Pasajului Ascendent, blocând irevocabil orice acces spre camerele şi pasajele superioare.

Prin canalele care duceau de la „Camera Regelui" spre feţele de nord şi sud ale piramidei, Marduk primea aer ca să respire; dar nu avea nici mâncare, nici apă. Era îngropat de viu, osândit să moară în chinuri.

* * *

Relatarea încarcerării lui Marduk, viu, în Marea Piramidă, s-a păstrat pe tăbliţele de argilă găsite în ruinele oraşelor Ashur şi Ninive, vechile capitale asiriene. Textul din Ashur sugerează că servise ca scenariu pentru un mister teatral jucat de Anul Nou în Babilon, care pusese în scenă suferinţele şi pocăinţa zeului. Dar nici varianta babiloniană originală, nici textul istoric sumerian pe care se baza scenariul nu s-au găsit până în prezent.

Heinrich Zimmern, care a transcris şi a tradus textul de pe tăbliţele de lut din Ashur expuse la Muzeul din Berlin, a stârnit mare agitaţie în cercurile teologice când şi-a

anunțat interpretarea, la o conferință din septembrie, 1921. Motivul era acela că îl interpreta ca pe un *Mysterium* precreștin, descriind moartea și învierea unui zeu, ceea ce însemna că era o poveste christică anterioară. În 1923, când Stephen Langdon a inclus o traducere engleză în volumul său despre Textele Misterelor Mesopotamiene de Anul Nou, a intitulat-o „Moartea și învierea lui Bel-Marduk", accentuând paralelele cu povestea din Noul Testament despre moartea și învierea lui Iisus.

Dar, după cum relatează textul, Marduk sau Bel („Domnul") nu a murit; a fost închis într adevăr în Munte, ca într-un mormânt, dar a fost îngropat de viu.

Vechiul „scenariu" începe cu o prezentare a personajelor. Primul „este Bel, care a fost întemnițat în Munte". Urmează un mesager care îi aduce fiului lui Marduk, Nabu, vestea încarcerării. Șocat de știre, Nabu pornește grăbit spre Munte cu carul său. Ajunse la construcție, iar scenariul explică „Aceea e casa de la marginea Muntelui unde îl interoghează". Ca răspuns la întrebările paznicilor, acestora li se spune că zeul cel agitat e „Nabu care din Borsippa sosește, este cel ce vine să se intereseze de binele tatălui său care e închis."

Apoi, actorii intră grăbiți în scenă; „ei sunt oameni care pe străzi grabnic trec, îl caută pe Bel, întrebând: «Unde e ținut Bel captiv?»" Aflăm din text că „după ce Bel a intrat în munte, orașul s-a umplut de tumult" și „din cauza lui, au izbucnit lupte interne". Apare o zeiță; este Sarpanit, soția lui Marduk. Pe ea o întâmpină un mesager, „care plânge în fața-i, spunând: «Pe Munte l-au dus »" Mesagerul îi arată hainele lui Marduk (posibil pătate de sânge) „Acestea sunt straiele lui, pe care i le-au luat," spune el, în locul lor, anunță mesagerul, Marduk „cu un Veșmânt-de-Osândă a fost gătit". Spectatorilor li se

arată un lințoliu: „Aceasta înseamnă: în sicriu se află." Marduk a fost înmormântat!

Sarpanit se duce la o construcție care simbolizează mormântul lui Marduk. Vede un grup de oameni care jelesc. Scenariul explică

Aceștia sunt cei care lumentează
după ce zeii l-au ferecat,
despărțindu-l de cei vii.
În Casa Captivității,
departe de soare și lumină,
l-au aruncat în temniță.

Drama a ajuns la amenințătorul apogeu: Marduk a murit.

Dar, stați nu e pierdută orice speranță! Sarpanit rostește un apel către doi zei care o pot aborda pe Inanna cu privire la încarcerarea lui Marduk, tatăl ei Sin și fratele ei Utu Shamash: „Se roagă la Sin și Shamash, spunând «Dați-i viață lui Bel!»"

În procesiune apar acum preoți, mesageri și un cititor în stele, toți recitând rugăciuni și incantații. I se aduc ofrande lui Ishtar, „ca să-și arate mila". Marele preot face apel la zeul suprem, la Sin și la Shamash: „Readuceți-l pe Bel la viață!"

Acum, drama ia o nouă întorsătură. Dintr-o dată, actorul care îl reprezintă pe Marduk, îmbrăcat în giulgiuri care „cu sânge sunt vopsite", vorbește: „Nu am păcătuit! Nu voi fi zdrobit!" El anunță că zeul suprem i-a revizuit cazul și l-a găsit nevinovat.

Atunci, cine a fost ucigașul? Atenția publicului este îndreptată spre un stâlp de ușă; „este stâlpul ușii lui Sarpanit din Babilon". Spectatorii află că adevăratul zeu vinovat

a fost prins. Îi văd capul prin ușa deschisă „Acela e capul răufăcătorului, pe care îl vor lovi și ucide."

Nabu, care se întorsese la Borsippa, „revine din Borsippa, sosește și stă în fața răufăcătorului, privindu-l" Nu descoperim identitatea Răufăcătorului, spunându-ni-se numai că, înainte, Nabu l-a văzut în compania lui Marduk „Acesta e păcătosul," spune el și, astfel, pecetluiește soarta captivului.

Preoții îl înșfacă pe Răufăcător; acesta e ucis: „Cel al cărui a fost păcatul" este dus în coșciug. Asasinul lui Dumuzi a plătit cu viața.

Dar a fost ispășit păcatul lui Marduk ca provocator indirect al morții lui Dumuzi? Sarpanit reapare, îmbrăcată în Veșmintele-Ispășirii. Cu apă pură, se spală pe mâini „Este apă pentru spalatul mâinilor pe care o aduc după ce Răufăcătorul a fost luat" În „toate locurile sacre ale lui Bel" se aprind făclii Din nou se face apel la zeul suprem Supremația lui Ninurta, care a fost proclamată o dată cu victoria acestuia asupra lui Zu, se reafirmă, aparent pentru a ajunge temeinic ca Marduk, eliberat, ar putea căuta supremația printre zei. Chemările dau rezultat, iar zeul suprem îl trimite pe mesagerul divin Nusku să „aducă veștile [bune] tuturor zeilor".

Ca gest de bunăvoință, Gula (soția lui Ninurta) îi trimite lui Sarpanit haine noi și sandale pentru Marduk; apare și carul fără vizitiu al lui Marduk Dar Sarpanit e nedumerită: nu poate înțelege cum va fi Marduk liber din nou, dacă a fost închis într-un mormânt *care nu mai poate fi deschis*. „Cum îi pot da drumul celui care nu poate ieși?"

Nusku, mesagerul divin, îi spune că Marduk va trece prin SA BAD, „deschiderea dăltuită de sus" Îi explică în continuare că aceasta este

Dalat biri sha iqabuni ilani
O ușă-puț pe care zeii o vor sfredeli,

Shunu itasrushu ina bit etarba
Vârtejurile ei îl vor ridica,
în sălașul lui vor intra din nou.

Dalta ina panishu etedili
Ușa care a fost zăvorâtă în fața lui

Shunu hurrate ina libbi dalti uptalishu
La vârtejurile scobiturii, în interior,
o ușă prin răsucire vor sfredeli;

Qarabu ina libbi uppushu
Apropiindu-se, prin mijlocul ei vor pătrunde.

Această descriere a modului cum urmează să fie eliberat Marduk a rămas neînțeleasă pentru oamenii de știință, nouă, însă, versurile ne sunt exploziv de clare. După cum am explicat, segmentul *C*, neregulat și întortocheat, al Puțului Fântânii nu existase la terminarea piramidei, când Marduk a fost închis înăuntru; în schimb, a fost acea „ușă-puț pe care zeii o vor sfredeli" pentru a-l salva pe Marduk.

Încă familiarizați cu componența internă a piramidei, Anunnakii și-au dat seama că drumul cel mai scurt și mai rapid pentru a ajunge la Marduk, înfometat, consta în a săpa un puț de legătură între segmentele existente *B* și *D* Un tunel de numai unsprezece metri prin blocurile de calcar relativ moi, era o sarcină ce se putea realiza nu în câteva zile, ci în câteva ore.

Înlăturând piatra care acoperea intrarea Puțului Fântânii din Pasajul Descendent spre *G*, salvatorii au escaladat rapid segmentele înclinate *F* și *E*. În locul unde *E* întâlnea segmentul vertical *D*, o lespede de granit acoperea intrarea în Grotă, a fost împinsă la o parte – *și încă mai este acolo, în Grotă* – așa cum am arătat în Fig. 70

Apoi, salvatorii au urcat scurta distanță prin segmentul *D* și au ajuns în fața primului strat de zidărie a piramidei.

La unsprezece metri mai sus, dar într-o parte, se afla fundul segmentului vertical *B* și intrarea în Marea Galerie. Dar cine ar fi putut ști cum să sape un puț de legătură cotit – *C* - dacă nu însuși constructorii piramidei, care-i cunoșteau zonele superioare blocate și aveau planurile necesare pentru a le localiza?

Salvatorii lui Marduk, sugerăm, au fost cei care și-au folosit uneltele pentru a sparge blocurile de calcar, făcând legătura dintre *D* și *B*. „O scobitură în interior prin răsucire vor sfredeli", cu cuvintele textului antic.

Realizând legătura cu *B*, au urcat în scurtul pasaj orizontal *A*. Acolo, orice străin s-ar fi oprit pe loc, chiar dacă făcuse atâta drum, căci n ar fi văzut decât un zid de piatră – compact și solid. Sugerăm din nou că numai Anunnakii, care aveau planul piramidei, puteau ști că dincolo de piatra din fața lor se găsea imensa cavitate a Marii Galerii, Camera Reginei și toate celelalte încăperi și pasaje superioare ale piramidei.

Pentru a obține accesul în aceste camere și galerii, era necesar să se îndepărteze piatra de rampă în formă de ic (Fig. 72). Dar aceasta era înfiptă prea strâns și nu putea fi urnită din loc.

Dacă piatra era desprinsă, ar fi rămas acolo, în Marea Galerie. În locul ei este o gaură căscată (Fig. 68), iar cei ce au examinat-o au folosit invariabil cuvintele *explozie* și *spulberare* pentru a-i descrie aspectul, și nu s-a făcut din Galerie, ci din interiorul Puțului „Spărtura avea înfățișarea unei explozii sub efectul unei forțe zdrobitoare dinăuntru" (Rutherford, *Pyramidology*).

Din nou, documentul mesopotamian oferă o soluție. Piatra a fost într-adevăr împinsă *din interiorul* Pasajului Orizontal, fiindcă pe acolo sosiseră salvatorii. Și a fost cu

adevărat spulberată „sub efectul unei forțe zdrobitoare"; cu cuvintele textului antic, „apropiindu-se, prin mijlocul ei vor pătrunde". Fragmentele blocului de calcar au alunecat în josul Pasajului Ascendent, până la dopurile de granit; acolo le-au găsit oamenii lui Al Mamoon. De asemenea, explozia a acoperit Marea Galerie cu praful alb și fin pe care arabii l-au găsit acoperind pardoseala Marii Galerii – dovadă mută a vechii explozii și a spărturii lăsate în urma ei.

După ce au pătruns în Marea Galerie, salvatorii l-au condus pe Marduk înapoi pe același drum. Intrarea din Pasajul Descendent a fost blocată din nou, pentru a fi descoperită de oamenii lui Al Mamoon. Dopurile de granit au rămas la locul lor cu piatra triunghiulară camuflându-le, o dată cu Pasajul Ascendent, timp de câteva milenii. Iar în interiorul piramidei, părțile superioară și inferioară inițiale din Puțul Fântânii erau acum unite pentru totdeauna printr-un segment de tunel cotit, cu pereți nefinisați.

Și ce s-a mai întâmplat cu prizonierul salvat din piramidă?

Textele mesopotamiene relatează că a plecat în exil, în Egipt, Ra a primit epitetul de *Amen*, „Cel Ascuns".

În jurul anului 2000 î.Ch., a apărut din nou pentru a-și revendica supremația; pentru asta, omenirea a ajuns să plătească un preț mult mai amarnic.

Am aflat deja că multe dintre legile biblice maritale şi de succesiune erau înrudite cu cele care guvernau comportamentul Anunnakilor; regulile privitoare la sora pe jumătate oferă doar un singur exemplu. Cheia intenţiilor Inannei, presupunem, poate fi găsită în *Cartea Deuteronomului*, a cincea carte a lui Moise, în care e prezentat codul ebraic de comportare personală. Capitolul 25 (versetele 5-10) se ocupă de situaţia când un bărbat căsătorit moare fără urmaşi. Dacă omul a avut un frate, văduva nu se poate recăsători cu un străin: fratele – chiar căsătorit – e dator să se însoare cu cumnata sa văduvă şi să aibă copii cu ea, iar primul băiat născut urmează să poarte numele fratelui decedat, „ca numele să nu se şteargă din Israil".

Credem că acesta a fost şi motivul riscantei călătorii a Inannei. Căci Ereshkigal era măritată cu Nergal, un frate al lui Dumuzi: Inanna venise să aplice regula... Ştim că datina îi acorda prioritate celui mai mare frate, care, în cazul fiilor lui Enki, era Marduk. Dar Marduk fusese găsit vinovat de provocarea indirectă a morţii lui Dumuzi şi pedepsit prin exilare. Avea dreptul Inanna să-i ceară următorului la rând, Nergal, s-o ia ca pe-o a doua soţie, pentru a avea un moştenitor?

Problemele personale şi de succesiune pe care i le-ar fi cauzat lui Ereshkigal intenţiile Inannei se pot lesne imagina. Oare Inanna s-ar fi mulţumit cu rolul de soţie secundă sau ar fi urzit intrigi pentru a uzurpa poziţia de regină a domeniului african? Evident, Ereshkigal nu era dispusă să riște. Şi astfel se face, credem, că după schimbul de cuvinte dure între surori, Inanna a fost târâtă în faţa unui tribunal alcătuit din „şapte Anunnaki care judecă", convocat în grabă, a fost găsită vinovată de încălcarea regulilor şi a fost executată sumar prin spânzurare, pentru a muri încet. A supravieţuit numai fiindcă socrul ei, Enki, primind cumplita veste, a trimis în grabă doi emisari s-o salveze. „Spre

leș au îndreptat ceea ce pulsează şi ceea ce radiază," i-au administrat „apa vieţii" şi „hrana vieţii", iar „Inanna s-a ridicat".

Întoarsă în Sumer, Inanna, singură şi cu inima frântă, a început să-şi petreacă timpul pe malurile Eufratului, îngrijind un copac sălbatic şi dând glas durerilor.

Când voi avea în sfârşit un sfânt tron,
ca să pot sta pe el?
Când voi avea în sfârşit un sfânt pas,
ca să mă pot culca în el?
Despre acestea Inanna grăia (...).
Ea care şi-a lăsat părul despletit e bolnavă la inimă;
Pura Inanna, o, cum mai plânge!

Cel căruia i s-a făcut milă de Inanna – şi a început s-o placă – a fost străbunicul ei, Anu. Din scrierile sumeriene se ştie că Inanna, care se născuse pe Pământ, „s-a urcat la Cer" cel puţin o dată; se mai ştie şi că Anu vizitase Pământul de câteva ori. Când şi unde anume a îmbrăţişat-o el pe Inanna ca *Anunitum* („Iubită de Anu") nu e clar, însă nu poate fi vorba numai de bârfe sumeriene, când textele insinuează că dragostea dintre Anu şi strănepoata lui a fost mai mult decât platonică.

Asigurată astfel de simpatie la cei mai înalt nivel, Inanna a ridicat problema unui dominion, o „ţară" peste care să domnească. Dar unde?

Tratamentul aplicat Inannei, indiferent de motive, dăduse clar de înţeles că nu se putea aştepta la obţinerea unui domeniu în Africa. Soţul ei, Dumuzi, murise, iar o dată cu el muriseră şi pretenţiile ei de a fi regină pe pământurile descendenţilor lui Enki. Dacă suferinţele şi influenţa ei pe lângă un zeu important îi dădeau dreptul la un dominion propriu, acesta trebuia să se afle în altă parte

XI

„REGINĂ SUNT!"

Povestea unei Inanna/Ishtar este aceea a unei „zeițe autofăcute". Deși nu făcea parte dintre Zeii Bătrâni, grupul inițial de astronauți de pe a douăsprezecea planetă, nefiind nici măcar fiica dintâi a vreunuia din ei, ea s-a propulsat totuși până la cel mai înalt nivel și a ajuns membră a Panteonului Celor Doisprezece. Pentru a realiza acest lucru, și-a combinat șiretenia și frumusețea cu lipsa de scrupule – zeiță a războiului și zeiță a dragostei, care își număra printre amanți atât zei, cât și oameni. Și în strânsă legătură cu ea a existat într-adevăr un caz de moarte și înviere.

În măsura în care moartea lui Dumuzi fusese provocată de dorința Inanneî de a deveni regină pe Pământ, întemnițarea și exilul lui Marduk n-au prea reușit să i satisfacă ambițiile. Acum, după ce sfidase și învinsese un zeu important, considera că nu se mai putea lipsi de un domeniu propriu. Unde, însă, să-l obțină?

Funeraliile lui Dumuzi, deducem din texte cum ar fi „Coborârea Inannei în Lumea de Jos", au avut loc în Țara Minelor, din sudul Africii. Acela era domeniul lui Ereshkigal, sora Inannei, și al soțului acesteia, Nergal. Enlil și Nannar, chiar și Enki i-au recomandat Inannei să nu se ducă acolo, ea, însă, se hotărâse: „Din Marele Sălaș și-a îndreptat gândul spre Marea Lume de Jos", iar când a ajuns la poarta capitalei surorii ei, i-a cerut portarului

„Spune-i surorii mele mai mari, Ereshkigal," că venise „să asist la riturile funerare."

Ne-am aștepta ca întâlnirea dintre cele două surori să fi fost cordială, plină de compasiune pentru îndurerata Inanna. În schimb, aflăm că Inanna, care venise nepoftită, a fost primită cu suspiciuni deschise. În timp ce era condusă prin cele șapte porți ale orașului care duceau la palatul lui Ereshkigal, a fost pusă să-și dea jos emblemele și podoabele statuii divine. Când a ajuns în sfârșit la sora ei, Inanna a găsit-o stând pe tron, înconjurată de șapte Anunnaki cu autoritate judecătorească. „Și-au ațintit ochii asupra ei, ochii morții" I-au spus cuvinte furioase, „vorbe care chinuiesc spiritul". În loc de a fi primită cu bucurie, Inanna a fost condamnată să fie spânzurată ca un leș, de un stâlp... Numai prin intervenția lui Enki a fost salvată și reanimată.

Scrierile nu explică motivul asprului tratament aplicat Inannei, nici nu citează „vorbele chinuitoare" pe care i le-au aruncat acuzatorii. Dar aflăm din începutul textului că în același timp în care a pornit la drum, Inanna a trimis un mesager să „umple cerul cu plângeri din partea mea, în adunare [a zeilor] să se plângă în numele meu". Prin urmare, participarea la funeralii era doar un simplu pretext, intenția ei era de a-i sili pe zei să-i satisfacă o reclamație pe care dorea s-o dramatizeze.

Din momentul sosirii la prima poartă, Inanna a amenințat cu violența dacă nu era primită înăuntru. Când vestea aparției sale i-a fost adusă lui Ereshkigal, ea „s-a făcut palidă la față (...) buzele i s-au înverșunat" și s-a întrebat cu voce tare care o fi fost adevăratul scop al vizitei. Cele două ajungând față în față, „Ereshkigal a văzut-o și a izbucnit, Ishtar, fără să tresară, s-a repezit la ea". Într-un fel, intențiile Inannei îi inspirau lui Ereshkigal pericol!

Dar şi Mesopotamia, precum şi toate regiunile din împrejurimi, erau atribuite. Unde i se putea da un domeniu Inannei? Privind în jur, zeii au găsit răspunsul.

Textele care se ocupă de moartea lui Dumuzi, precum şi de detenţia lui Marduk menţionează numele oraşelor sumeriene şi populaţia acestora. Astfel, se sugerează că evenimentele respective avuseseră loc după începutul civilizaţiei sumeriene urbane, în jurul anului 3800 î.Ch. Pe de altă parte, fundalul egiptean al povestirilor nu face nici o referire la aşezările urbane şi descrie un decor pastoral, sugerând o perioadă anterioară anului 3100 î.Ch., când a început formarea civilizaţiei urbane în Egipt. În scrierile lui Manetho se spune că o perioadă haotică de trei sute cincizeci de ani a precedat domnia urbană a lui Menes. Această perioadă dintre datele 3450 şi 3100 î.Ch. pare să fi fost vremea tulburărilor şi a tribulaţiilor declanşate de Marduk: incidentul cu Turnul Babel şi afacerea Dumuzi, când un zeu din Egipt a fost capturat şi ucis, iar Marele Zeu al Egiptului, închis şi exilat.

Atunci, credem, şi-au îndreptat Anunnakii atenţia spre a treia regiune din Valea Indusului, unde nu peste mult a apărut civilizaţia.

Spre deosebire de civilizaţiile mesopotamiană şi egipteană, care au durat mii de ani şi au continuat, până în zilele noastre, prin civilizaţiile ce au decurs din ele, cea din Regiunea a Treia a durat doar un mileniu. Nu peste mult timp, a intrat în declin şi, pe la anul 1600 î.Ch., dispăruse complet. Oraşele zăceau în ruine, populaţia se împrăştiase. Jafurile omeneşti şi ravagiile naturii au şters treptat ultimele rămăşiţe ale civilizaţiei, în timp, a căzut cu totul pradă uitării. Abia prin anii 1920, arheologii, conduşi de Sir Mortimer Wheeler, au început să dezgroape două centre urbane principale şi câteva localităţi intermediare, întinzându-se pe o distanţă de peste şase sute de kilometri,

spre nord de coastele Oceanului Indian, de-a lungul râului Indus şi al afluenţilor acestuia.

Ambele situri – Mohenjo-Daro, în sud, şi Harappa, la nord – arată că erau oraşe înstărite, cu circumferinţa de aproape cinci kilometri. În jurul şi prin interiorul oraşelor treceau ziduri înalte; aceste ziduri, precum şi clădirile publice şi particulare erau construite în întregime din cărămizi de argilă sau chirpici. Iniţial, au existat atât de multe asemenea cărămizi încât, în pofida jafurilor constante din partea constructorilor ulteriori, atât în antichitate, cât şi în vremuri mai recente, pentru a fi folosite ca balast la calea ferată Lahore-Multan, mai rămân încă destule ca să dezvăluie locul oraşelor şi faptul că au fost construite conform unor planuri edilitare stabilite dinainte.

În ambele locuri, oraşul era dominat de o acropolis – o zonă înălţată, cu citadele şi temple. Şi într-o situaţie, şi în cealaltă, aceste construcţii aveau aceleaşi dimensiuni şi erau orientate exact la fel, pe axa nord-sud – dovedind că, la ridicarea templelor, constructorii respectaseră reguli precise. În amândouă oraşele, a doua trăsătură ca mărime erau imensele grânare – silozuri de cereale de proporţii vaste şi funcţionalitate impresionantă, situate lângă malul râului. Acest lucru sugerează că grânele erau nu numai principala plantă de cultură, ci şi cel mai important produs de export al civilizaţiei Indusului.

Oraşele şi cele câteva artefacte care s-au mai găsit printre resturile lor – cuptoare, urne, oale, unelte de bronz, mărgele de cupru, unele vase de argint şi ornamente –, toate atestă o înaltă civilizaţie transplantată brusc din altă parte. Astfel, cele două clădiri iniţiale din cărămidă de la Mohenjo-Daro (un enorm grânar şi un turn fortificat) au fost întărite cu cherestea – metodă de construcţie în mod normal nepotrivită în climatul Indusului. Această metodă, însă, a fost abandonată curând, toate clădirile ulterioare

evitând fortificarea cu lemn. Cercetătorii au tras de aici concluzia că primii constructori fuseseră străini, deprinși cu propriile lor necesități climatice.

Căutând originile civilizației indiene, savanții au conchis că nu s-a putut forma independent de cea sumeriană, care a precedat-o cu aproape o mie de ani. În ciuda diferențelor notabile (ca scrierea pictografică, încă nedescifrată), analogiile cu Mesopotamia apar peste tot. Folosirea cărămizilor de lut sau a chirpiciului uscat pentru construcții, topografia străzilor orașului, sistemul de drenaj; metodele chimice folosite la gravuri, lăcuiri și fabricația mărgelelor; formele și modelele cuțitelor metalice și ale recipientelor — toate prezintă o asemănare frapantă cu cele descoperite în Ur, Kish sau alte situri din Mesopotamia. Până și desenele și simbolurile de pe oale, sigilii sau alte obiecte de lut sunt aproape duplicate ale celor mesopotamiene. În mod semnificativ, semnul mesopotamian al crucii – simbolul lui Nibiru, planeta natală a Anunnakilor – predomina și el în civilizația indiană.

Ce zei adorau oamenii din Valea Indusului? Puținele reprezentări grafice care s-au găsit îi prezintă purtând tiara mesopotamiană divină, cu coarne. Figurinele de argilă, mai abundente, indică faptul că zeitatea dominantă era femeie, de obicei goală (Fig. 74a) sau având trupul acoperit numai cu coliere și șiraguri de mărgele (Fig. 74b); acestea erau imagini bine cunoscute ale Inannei, găsite din belșug în Mesopotamia și prin tot Orientul Apropiat. Sugestia noastră este că, în căutarea unui teritoriu pentru Inanna, Anunnaku au decis să-i atribuie ca dominion A Treia Regiune.

Deși în general se susține că dovezile originilor mesopotamiene ale civilizației indiene și probele despre continuarea contactelor între Sumer și Valea Indusului se limitează la cele câteva vestigii arheologice, credem că

Figura 74

există şi dovezi textuale atestând aceste legături. De un deosebit interes este un lung text numit de cercetători „Enmerkar şi Domnul din Aratta", al cărui fundal e ascensiunea la putere a Urukului (biblicul Erech, Erec) şi a Inannei

Textul descrie Aratta ca fiind capitala unei ţări situate dincolo de masivele muntoase şi de Anshan; prin urmare, dincolo de sud-estul Iranului. Adică, exact în locul unde se întinde Valea Indusului, iar oameni de ştiinţă ca J. van Dijk *(Orientalia* 39, 1970) au prezumat că Aratta era un oraş „situat pe platoul iranian sau pe râul Indus". Cel mai frapant e faptul că textul vorbeşte despre surplusurile de cereale din Aratta. Era un loc unde „grâul creştea de la sine, fasolea creştea şi ea de la sine" recolte cultivate şi depozitate în grânarele din Aratta. Apoi, pentru export, „turnau boabele în saci, îi încărcau în samare purtate de măgari şi le puneau în spinarea măgarilor de transport."

Poziţia geografică a Arattei şi faptul că era renumită pentru antrepozitele sale de grâu şi fasole prezintă similitudini concludente cu civilizaţia indiană. Într-adevăr, nu putem să nu ne întrebăm dacă Harappa sau *Arappa* nu este un ecou actual al străvechiu *Aratta.*

Povestea antică ne duce înapoi la începuturile domniei de la Erech, când un semizeu (fiul lui Utu/Shamash cu o femeie umană) era atât mare preot, cât şi rege, în incinta sacră din care avea să se dezvolte oraşul. Prin anul 2900 î.Ch., i-a succedat fiul său, Enmerkar, „care a construit Urukul" (conform Listei Sumeriene a Regilor), transformându-l din sălaşul nominal al unui zeu absent (Anu) într-un centru urban major al unei zeităţi domnitoare. A realizat acest lucru convingând-o pe Inanna să aleagă Erechul ca principal sediu al puterii şi mărindu-i templul Eanna („Casa lui Anu").

Citim în textul antic că, la început, Enmerkar nu a cerut decât ca Aratta să contribuie cu „pietre preţioase, bronz, plumb, lespezi de lapis lazuli" la construirea unui templu măreţ, precum şi cu „aur şi argint meşteşugit lucrate", astfel ca Sfântul Munte ridicat pentru Inanna să fie demn de zeiţă.

Dar nici nu se făcuse bine acest lucru, că pe Enmerkar l-a cuprins trufia. Aratta fusese lovită de secetă, iar Enmerkar cerea acum nu numai materiale, ci şi obedienţă: „Aratta să se supună Erechului!" a pretins el. Pentru a-şi atinge scopul, Enmerkar a trimis la Aratta o serie de soli, spre a declanşa ceea ce S. N. Kramer („Istoria începe la Sumer") a caracterizat ca fiind „primul război al nervilor". Lăudându-l pe rege şi puterile lui, emisarii citau ad litteram ameninţările lui Enmerkar de a aduce prăpădul peste Aratta şi a-i împrăştia populaţia. Conducătorul Arattei, însă, a contracarat acest război al nervilor cu un şiretlic propriu. Amintindu-i mesagerului de amestecul limbilor din urma incidentului cu Turnul Babel, a susţinut că nu înţelegea mesajul comunicat în sumeriană.

Planul fiindu-i zădărnicit, Enmerkar a trimis un nou mesaj scris pe tăbliţe de argilă – de astă dată, se pare, în limba din Aratta – faptă posibilă cu ajutorul Nidabei, Zeiţa Scrisului. Pe lângă ameninţări, se ofereau seminţe de „grâu vechi" care fuseseră păstrate în templul lui Anu – seminţe de care, s-ar părea, era mare nevoie în Aratta, fiindcă seceta îndelungată distrusese recoltele. Seceta a fost considerată un semn că Inanna însăşi dorea ca Aratta să vină „sub umbra protectoare a Erechului".

„Domnul din Aratta a luat de la herald tăbliţa de lut ars, domnul din Aratta a cercetat argila." Mesajul era scris cu caractere cuneiforme. „Slova dictată era precum cuiele la înfăţişare." Să cedeze sau să se opună? În acel moment, „o furtună, ca un leu uriaş atacând, s-a iscat"; seceta a fost

întreruptă brusc de o ploaie cu tunete care a făcut toată țara să se cutremure, munții să se clatine, și, din nou, „Aratta cea cu ziduri albe" a devenit o țară a grânelor îmbelșugate

Nu mai era nevoie să se supună Erechului, iar domnul Arattei i a spus vestitorului „Inanna, regina țării, nu și-a părăsit Casa din Aratta, n-a dat Aratta pe mâna Erechului."

În ciuda bucuriei din Aratta, speranțele că Inanna nu-și abandonase sălașul de acolo nu s-au împlinit complet Ispitită de perspectiva de a locui într-un templu grandios din Orașul sumerian al lui Anu, ea a devenit zeiță navetistă o „zeitate angajată", ca să spunem așa, departe în Aratta, dar locuind în metropolitanul Erech.

Își făcea naveta zburând dintr-un loc în altul cu „Barca ei Cerească" Aceste zboruri au dus la numeroase descrieri ale Inannei ca aeronaută (Fig. 75), iar din unele scrieri se deduce că își pilota singură nava Pe de altă parte, la fel ca altor zeități majore, i se repartizase un pilot-navigator, pentru zborurile mai dificile. Asemenea Vede-

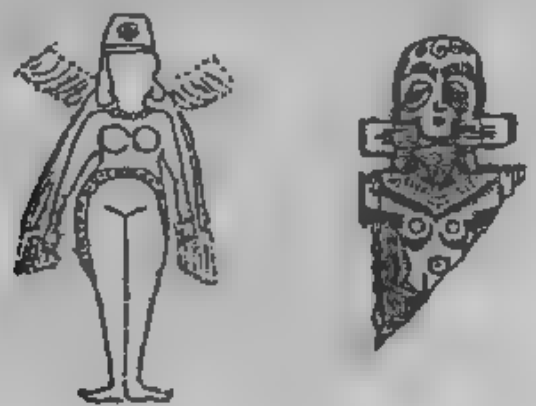

Figura 75

lor, care vorbeau despre piloții zeilor (unul, Pushan, „îl călăuzea pe Indra prin norii pestriți", cu „nava aurie care zboară prin regiunea din mijlocul văzduhului"), și textele sumeriene anterioare se referă la AB.GAL-i, care îi transportau pe zei prin cer Pilotul-navigator al Inannei, ni se spune, era Nungal, și fusese numit anume în legătură cu transferul ei la Casa lui Anu din Erech

Pe vremea când Enmerkar în Uruk domnea,
Nungal, inimă-de-leu, era Pilotul
care din ceruri pe Ishtar jos o aducea
la E-Anna.

Conform Listei Regilor Sumerieni, după Potop, monarhia a început la Kish Apoi, „s-a purtat Regalitatea lui *Eanna* " După cum au confirmat arheologii, Erechul începuse într-adevăr ca oraș-templu, constând din incinta sacră unde a fost construită prima capelă modestă a lui Anu („Templul Alb") deasupra unei platforme înălțate (Fig. 76). Clădirea a rămas în centrul orașului, chiar și când Erechul s-a întins și templele i s-au mărit, după cum indică resturile orașului și ale zidurilor acestuia (Fig. 77).

Arheologii au găsit rămășițele unui templu magnific închinat Inannei și datând de la începutul mileniului trei î.Ch posibil să fie chiar templul clădit de Enmerkar. Era construit într-un stil unic, cu coloane înalte decorate (Fig.

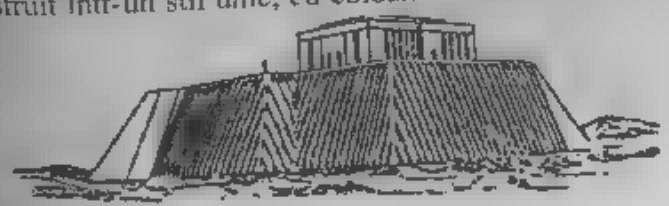

Figura 76

78) şi trebuie să fi fost tot atât de opulent şi de impresionant pe cât l-au descris imnurile înălţate în slava lui

Figura 77

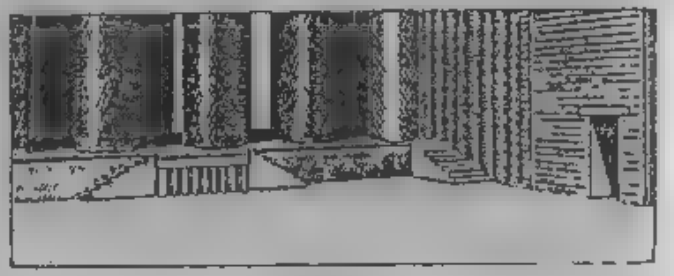

Figura 78

Cu lapis-lazuli era împodobit,
Decorat cu meşteşugul lui Ninagal.
În locul luminos (...)
locuinţa Inannei,
lira lui Anu au instalat-o

Cu toate acestea, Erechul continua să fie un oraş „provincial", lipsindu-i statura altor oraşe sumeriene, care aveau distincţia de a fi fost reclădite pe locurile fostelor localităţi antediluviene. Nu avea prestigiul şi beneficiile derivate din deţinerea „ME-urilor Divine". Deşi se face încontinuu referire la ele, natura ME-urilor nu e clară, iar savanţii traduc termenul prin „porunci divine", „puteri divine" sau chiar „virtuţi mitice". ME-urile, însă, sunt descrise ca nişte obiecte fizice care se puteau lua şi duce în mână, sau chiar puteau fi purtate asupra persoanei, şi care conţineau cunoştinţe sau date secrete. Poate că erau ceva în genul actualelor cipuri de computer, pe care fuseseră înregistrate minuţios date, programe şi ordine operative. Pe ele erau codificate elementele esenţiale ale civilizaţiei.

Aceste ME-uri se aflau în posesia lui Enki, savantul şef al Anunnakilor. El le-a eliberat pentru a-i folosi oamenirii, pas cu pas, şi se părea că Erechului încă nu îi venise rândul să ajungă pe culmile civilizaţiei, când Inanna devenise zeiţatea sa domnitoare. Nerăbdătoare, Inanna s-a hotărât să şi folosească farmecele feminine pentru a drege situaţia.

Un text intitulat de S. N. Kramer (în „Mitologia sumeriană") „Inanna şi Enki", dar al cărui titlu sumerian original (şi mai poetic) nu se cunoaşte, relatează cum a călătorit Inanna cu „Cereasca Barcă" la Abzu, unde Enki ascunsese ME-urile. Dându-şi seama că Inanna venea să apeleze personal la el – „fecioară, de una singură, şi-a îndreptat paşii spre Abzu" –, Enki i-a ordonat şambelanului

să pregătească o masă somptuoasă, cu cât mai mult vin de curmale. După ce Inanna şi Enki s-au ospătat, iar inima lui Enki s-a înveselit de băutură, Inanna a abordat subiectul ME-urilor. Îmbujorat de alcool, Enki i a dăruit ME-uri pentru „Domnie ( ) Divinitate, Înalta şi Îndurătoarea Tiară, Tronul Regalităţii", iar „strălucitoarea Inanna le-a luat". În timp ce Inanna îşi folosea farmecele asupra îmbătrânitului amfitrion, Enki i-a făcut un al doilea cadou, cu „Înaltul Sceptru şi Toiag, Înaltul Altar, Dreapta Cârmuire"; iar „strălucitoarea Inanna le-a luat" şi pe acestea.

Pe măsură ce festinul şi băutura continuau, Enki s-a despărţit de şapte ME-uri importante, cuprinzând funcţiile şi atributele unei Divine Doamne, templul şi ritualurile ei, preoţii, eunucii şi prostituatele, arta războiului şi armele, justiţia şi tribunalele, muzica şi artele, zidăria, tâmplăria şi făurăria, tăbăcăria şi ţesătoria, scrisul şi matematicile şi aşa mai departe.

Având în mâini datele codificate ale tuturor acestor atribute proprii unei mari civilizaţii, Inanna a plecat pe furiş, luându-şi zborul cu Cereasca Barcă, înapoi spre Erech. Peste câteva ore, trezit din beţie, Enki şi-a dat seama că Inanna plecase cu ME-urile. Cam jenat, şambelanul i-a amintit că el, Enki însuşi, îi dăruise ME-urile Inannei. Foarte supărat, Enki i-a ordonat şambelanului să pornească pe urmele Inannei cu „Marea Cameră Cerească" şi să ia ME-urile înapoi. Ajungând-o pe Inanna la primul punct de escală, şambelanul i-a explicat ordinele primite, dar Inanna, întrebând „De ce şi-a schimbat Enki cuvântul faţă de mine?", a refuzat. Când i-a raportat lui Enki situaţia, şambelanului i s-a ordonat să captureze Cereasca Barcă a Inannei, s-o aducă la Eridu şi s-o elibereze pe Inanna, dar fără ME-uri. În Eridu, însă, Inanna i-a poruncit pilotului ei de încredere să „salveze Cereasca Barcă şi ME-urile dăruite Inannei". Şi astfel, în timp ce Inanna continua să se

certe cu şambelanul lui Enki, pilotul a fugit cu nava, având la bord nepreţuitele ME-uri.

O „Odă pentru Inanna", compusă spre a fi citită cu răspunsurile corului, exprimă sentimentele locuitorilor din Erech:

Doamnă a ME-urilor, Regină
Strălucitor de luminoasă,
Preadreaptă în raze înveşmântată
Iubită de Cer şi Pământ,
Urmaşă a lui Anu,
Purtând marile adoraţii,
Demnă de înalta tiară,
Pentru marea preoţie vrednică
Cele şapte ME-uri le-a obţinut.
În mâna ei le ţine.
Doamnă a marilor ME-uri,
A lor păzitoare este ( )

În acele vremuri, Inanna a fost încorporată în Panteonul celor Douăsprezece şi (înlocuind-o pe Ninharsag) i s-a atribuit planeta Venus (MUL DILBAT), ca analogie cerească, şi constelaţia AB SIN (Fecioara), drept casă zodiacală, descrierea din urmă nu s-a schimbat aproape deloc din epoca sumeriană (Fig. 79). Exprimându-şi propria mul-

Figura 79

ţumire, Inanna a anunţat în auzul tuturor — zei şi oameni deopotrivă: „Regină sunt!"

Imnurile i-au recunoscut noua poziţie printre zei şi atributele cereşti

Cea care venit-a din cer
Cea care venit-a din cer,
„Slavă!" îi strigăm (...).
Faimă, măreţie, nădejde [sunt ale ei]
cum apare strălucind pe înserat,
sfântă făclie ce umple cerurile;
Ivirea ei în cer e ca Luna şi Soarele (...)
Pe Cer e-n siguranţă, buna „vacă sălbatică" a lui Anu,
Pe Pământ e-ndurătoare, stăpână a ţărâmurilor
În Abzu, din Eridu, a primit ME urile,
Naşul ei Enki i le-a dăruit
Domnia şi Monarhia i le-a pus în mână.
Cu Anu se-aşază pe marele tron,
Cu Enlil hotărăşte sorţii în ţară (...)

Întorcându-se din înalta ei poziţie printre zei la adoraţia sumerienilor („Oamenii cu Cap-Negru"), continuă imnurile,

În toată ţara, oamenii cu cap negru se adună
când belşugul a ajuns în magaziile Sumerului (...)
Vin la ea cu (...) aduc dispute înainte-i
Ea judecă răutăţile şi-i stârpeşte pe cei răi,
Dă dreptate celor cinstiţi, fericirea le-o sorteşte (...)
Buna doamnă, bucuria lui Anu, eroină este;
Sigur din Cer se pogoară (...)
E vitează, e de-ncredere, mare este,
Se întrece în tinereţe.

Populaţia din Erech avea toate motivele să i fie recunoscătoare Inannei, căci sub divinitatea ei Erechul devenise un centru bogat al civilizaţiei sumeriene. Proslăvindu-i înţelepciunea şi virtutea, locuitorii Erechului nu uitau să-i amintească frumuseţea şi atractivitatea. Într-adevăr, cam prin acea perioadă, Inanna a instituit datina „Sacrei Căsnicii", un ritual sexual prin care preotul-rege trebuia să i fi devenit soţ — dar numai pentru o noapte. Un text, atribuit unui rege numit Iddin-Dagan, a descris acest aspect al vieţii Inannei în templu – cu muzică, bărbaţi prostituaţi şi altele

Prostituaţii o plăpână (...)
Îi împodobesc gâtul cu panglici colorate (...)
Dreapta şi-o gătesc cu straie femeieşti
pe când trec prin faţa purei Inanna (...)
Stânga şi-o acoperă cu straie bărbăteşti
pe când trec prin faţa purei Inanna (...)
Cu coarde de sărit şi frânghii colorate se întrec în
faţa ei (...).
Tinerii, cu cercuri în mâini, cântă în faţa ei (...)
Fecioarele, preotese Shuga, trec prin faţa Inannei (...)
Fac patul pentru doamna mea,
Sterg rogojina cu ulei de cedru dulce-mirositor;
Pentru Inanna, pentru Rege, pregătesc aşternutul (...)
Regele mândru se-apropie de poala ei curată,
Mândru se apropie de poala Inannei (...)
Curata poală i-o mângâie,
Ea se întinde pe pat, curata ei poală;
Face dragoste cu el pe pat,
Îi spune lui Iddin-Dagan „Negreşit, eşti iubitul meu."

Acest obicei al Inannei poate să fi început cu Enmerkar însuşi, o uniune sexuală al cărei vlăstar a fost ur

mătorul conducător al Urukului, un semizeu cunoscut ca „divinul Lugalbanda, un Drept Veghetor". Şi despre Lugalbanda, la fel ca despre Enmerkar, s-au găsit mai multe epopei. Inanna, pare-se, dorea ca Lugalbanda să se instaleze în numele ei la Aratta, dar Lugalbanda era prea agitat şi aventurier pentru a sta locului. O epopee („Lugalbanda şi Muntele Hurum") îi descrie primejdioasa călătorie spre „groaznicul loc de pe Pământ", în căutarea Divinei Păsări Negre. A ajuns la Muntele Interzis, „unde Anunnakii, zeii muntelui, ca termitele sfredeliseră tuneluri pe sub pământ". Căutând să zboare cu Pasărea Cerului, Lugalbanda l-a rugat pe custodele acesteia cu cuvinte care imortalizează dorinţa omului de a zbura.

Ca Utu mă lasă să mă duc, ca Inanna,
Ca Furtunoşii Şapte din Ishkur
într-o flacără mă lasă să mă-nalţ
şi să plec tunând!
Mă lasă oriunde văd cu ochii,
Oriunde doresc, mă lasă să pun piciorul,
Oriunde inima-mi voieşte, mă lasă să ajung (...).

La sosirea pe Muntele Hurum („a cărui faţă Enlil precum cu o mare uşă o închisese"), Lugalbanda a fost provocat de Păzitor: „Zeu de eşti, o vorbă prietenească voi rosti şi te-a lăsa să intri. Om de eşti, soarta ţi-o voi hotărî." La care:

Lugalbanda, cel din sămânţă iubită,
întinse mâna [şi spuse]:
„Ca divinul Shara sunt,
fiul drag al Inannei."

Dar Păzitorul sfântului loc l-a refuzat pe Lugalbanda, cu un oracol, într-adevăr, avea să ajungă pe tărâmuri îndepărtate şi să devină vestit, atât el, cât şi Erechul, dar urma s-o facă pe jos.

Un alt epos lung, intitulat inițial de cercetători „Lugalbanda şi Enmerkar" şi, mai recent, „Epopeea lui Lugalbanda", afirmă descendenţa semidivină a lui Lugalbanda dar nu i identifică tatăl, putem presupune, însă, din circumstanţele şi evenimentele ulterioare, că tatăl era Enmerkar, confirmându-l pe acesta ca fiind primul dintr-o lungă listă de conducători care, sub forma unui mariaj simbolic sau nu, au fost invitaţi de Inanna în patul ei.

Această „invitaţie" din partea Inannei apare în binecunoscuta „Epopee a lui Ghilgameş". Ghilgameş, al cincilea conducător al Erechului, a căutat să scape de destinul muritorilor, fiindcă, fiind fiu al zeiţei Ninsun şi al marelui preot din Kullab, „era pe două treimi zeu". Pornind în căutarea nemuririi (examinată pe larg în *Stairway to Heaven*), el a călătorit mai întâi la „Locul de Aterizare" de pe Muntele Cedrilor — vechea platformă a spaţioportului din munţii Libanului (pe care pare-se că o vizitase şi Lugalbanda). Luptându-se cu monstrul mecanic care păzea perimetrul zonei interzise, Ghilgameş şi însoţitorul lui au fost cât pe ce să fie anihilaţi, dacă nu intervenea Utu. Epuizat de luptă, Ghilgameş şi-a scos hainele ude, ca să se spele şi să se odihnească. Atunci, Inanna/Ishtar, care urmărise lupta din cer, a fost cuprinsă de poftă.

Şi-a spălat părul murdar, şi-a lustruit armele;
Coşiţa şi-a scuturat-o pe spinare.
Şi-a lepădat straiele întinate, s-a îmbrăcat curat,
A-nfăşurat pe el o mantie cu franjuri, încinsă cu cordon.
Când Ghilgameş şi-a pus tiara,

Glorioasa Ishtar a ridicat un ochi spre frumusetea lui Ghilgameş.
„Vino, Ghilgameş, să-mi fii iubit!" [a spus ea]
„Dăruieşte-mi din rodnicia ta;
soţi îmi vei fi, soţie îţi voi fi."

Şi-a însoţit invitaţia cu promisiunile unei vieţi glorioase (deşi nu eterne) dacă Ghilgameş îi primea oferta. Dar Ghilgameş a răspuns cu o lungă listă a amanţilor ei, cu care Inanna se împrietenise, deşi „ai rânduit pentru Tammuz [Dumuzi], iubitul tinereţii tale, ani şi ani de tânguieli", chipurile continuând să ţină doliu, a spus el, îşi lua şi lepăda amanţii „ca pe încălţările ce strâng piciorul (...) ca o uşă ce nu opreşte vântul (...). Pe care l-ai iubit veşnic?" a întrebat o; „dacă faci dragoste cu mine, mă vei trata la fel " (În continuare, jignită, Inanna a primit permisiunea lui Anu să l dezlănţuie împotriva lui Ghilgameş pe Taurul din Cer; Ghilgameş a scăpat în ultima clipă, la porţile Erechului.)

Epoca de aur a Erechului nu avea să dureze o veşnicie Lui Ghilgameş i-au urmat pe tron alţi şapte regi. Apoi, „Urukul a fost lovit cu armele; tronul s-a mutat la Ur." Thorkild Jacobsen, al cărui studiu „Lista Regilor Sumerieni" este cel mai competent pe această temă, crede că transferul monarhiei sumeriene din Erech în Ur a avut loc în jurul anului 2850 î Ch ; alţii adoptă o dată mai recentă, circa 2650 î.Ch. (Această discrepanţă de două secole a persistat până târziu şi rămâne neînţeleasă de cercetători)

Domniile diferiţilor conducători se scurtau tot mai mult, pe măsură ce sediul puterii se muta dintr-un oraş sumerian în altul. de la Ur la Awan, apoi din nou la Kish, într un oraş numit Hamazi, şi înapoi la Erech şi Ur; la Adab şi Mari, şi iarăşi la Kish; şi, în sfârşit, încă o dată la

Erech Pe parcursul a nu mai mult de două sute douăzeci de ani, au apărut astfel trei dinastii suplimentare la Kish, trei la Erech, două la Ur şi câte una singură în alte cinci oraşe A fost, după toate aparenţele, o perioadă volatilă; de asemenea, a mai fost şi un interval de fricţiuni crescânde între oraşe, mai mult în privinţa drepturilor asupra apei şi într a canalelor de irigaţii - fenomene care se pot explica prin uscăciunea climatului, pe de o parte, şi înmulţirea demografică, pe de alta. În fiecare situaţie, despre oraşul care pierdea se spunea că a fost „lovit cu armele" Omenirea începuse să-şi poarte propriile războaie!

Recurgerea la arme pentru a rezolva disputele locale devenea tot mai răspândită. Inscripţiile din acele vremuri arată că populaţia hărţuită se întrecea, prin jertfe şi adoraţii sporite, pentru favorurile zeilor, oraşele-state beligerante îşi implicau tot mai mult patronii divini în conflictele meschine. Într-o situaţie atestată documentar, Ninurta a fost chemat să hotărască dacă un şanţ de irigaţii încălca sau nu hotarele altui oraş. Şi Enlil a fost silit să le ordone taberelor în conflict încetarea ostilităţilor Aceste lupte şi instabilităţi constante au ajuns curând la limita unde zeii s-au săturat. Odată, în trecut, când se apropia Potopul, Enlil fusese atât de dezgustat de omenire încât i-a plănuit exterminarea prin marea inundaţie. Apoi, în incidentul de la Turnul Babel, a ordonat împrăştierea omenirii şi amestecul limbilor. Acum, din nou, îl ajungea dezgustul.

Fundalul istoric al evenimentelor care au urmat a fost ultima încercare a zeilor de a restabili la Kish, capitala iniţială, centrul monarhic Pentru a patra oară, au readus tronul la Kish, începând dinastia cu conducători ale căror nume indică fidelitatea faţă de Sin, Ishtar şi Shamash Doi cârmuitori, însă, purtau nume indicând că erau discipoli ai lui Ninurta şi ai soţiei lui – dovadă a unei rivalităţi reînviate între Casa lui Sin şi Casa lui Ninurta A rezultat în in-

stalarea pe tron a unei nulități „Nannia, un tăietor de piatră"; acesta nu a domnit decât șapte ani

În asemenea împrejurări tulburi, Inanna a putut recupera Erechul ca cetate de scaun. Omul ales pentru această sarcină, un anume Lugal-zagesi, a păstrat favorurile zeilor timp de douăzeci și cinci de ani, apoi, însă, atacând Kishul pentru a-i asigura pustuirea definitivă, n-a reușit decât să stârnească mânia lui Enlil, iar ideea de a avea o mână forte la cârma domniei umane avea tot mai mult sens. Era nevoie de cineva neimplicat în toate aceste dispute, cineva care să garanteze o conducere fermă și să joace din nou așa cum se cuvine rolul de rege ca unic intermediar între zei și oameni, în toate chestiunile lumești

Inanna a fost cea care, cu ocazia unuia dintre zborurile ei, l-a găsit pe acel om.

Întâlnirea lor, cam prin anul 2400 î.Ch., a lansat o nouă eră. Omul își începuse cariera ca paharnic al regelui din Kish. După ce a luat frâiele statului în Mesopotamia centrală, și-a extins rapid stăpânirea peste tot Sumerul, până în țările vecine și chiar și în altele, mai îndepărtate. Numele-epitet al acestui prim întemeietor de imperii a fost *Sharru-Kin* („Drept Conducător"), tratatele moderne îl numesc Sargon I sau Sargon cel Mare (Fig. 80). El și-a clădit o capitală absolut nouă, nu departe de Babilon, numind-o *Agade* („Unită"): o cunoaștem ca Akkad – nume de unde derivă termenul *akkadian* ca prim limbaj semit.

Un text cunoscut ca „Legenda lui Sargon" îi consemnează, cu propriile lui cuvinte, straniul trecut personal.

Sargon, viteaz rege din Agade, sunt.
Mama mea a fost mare preoteasă; tatăl nu mi l-am cunoscut ( ).

Figura 80

Mama mea, marea preoteasă, care m-a procreat,
în secret m-a adus pe lume.
M-a pus în coș de papură, cu catran a lipit capacul
M-a aruncat în râu; nu m-am scufundat
Râul m-a purtat pe ape, m-a dus la Akki, cel ce irigă,
Akki, cel ce irigă, m-a ridicat când a scos apă,
Akki, cel ce irigă, ca pe fiul lui m-a luat și m-a crescut
Akki, cel ce irigă, grădinar al său m-a numit

Această poveste, asemănătoare cu cea a lui Moise (scrisă cu peste o mie de ani înaintea vremurilor lui Moise'), răspunde în continuare la întrebarea cea mai evidentă: cum a putut un om cu tată necunoscut, un simplu grădinar, să devină un mare rege? Sargon dă următorul răspuns

Pe când eram grădinar, Ishtar m-a învrednicit cu iubirea ei
Și timp de patruzeci și cincizeci de ani am avut Domnia;
Pe oamenii cu Cap-negru i-am condus și cârmuit

Laconica declarație e dezvoltată într-o altă scriere. Întâlnirea dintre muncitoru. Sargon și frumoasa zeiță Ishtar a fost întâmplătoare, dar nici pe departe inocentă.

Într-o zi regina mea,
După ce a străbătut cerul, a străbătut Pământul -
Inanna
După ce a străbătut cerul, a străbătut Pământul -
După ce a străbătut Elamul și Shuburul,
După ce a străbătut (...),
S-a apropiat obosită, a adormit
Am văzut-o de la marginea grădinii;
Am sărutat-o, cu ea m-am împreunat

Inanna – care între timp se deșteptase, presupunem – a găsit în Sargon un om pe placul ei, un bărbat care îi putea satisface nu numai jindurile la așternut, ci și ambițiile politice. Un text cunoscut drept „Cronica lui Sargon" declară că „Sharru Kin regele Agadei, s-a înălțat [la putere] în era lui Ishtar. Nu a avut nici rival, nici oponent. Și-a întins înspăimântătoarea glorie peste toate țările. A traversat marea la răsărit, a cucerit țara de la apus, pe toată întinderea."

Enigmatica referire la „Era lui Ishtar" i-a nedumerit pe oamenii de știință, dar nu poate însemna decât ceea ce spune: în acea perioadă, indiferent din ce motive, Inanna/Ishtar a avut posibilitatea de a instala pe tron un om ales de ea, care să-i făurească un imperiu. „El a învins

Lugalul și i-a dărâmat zidul (...). A triumfat în lupta cu locuitorii din Ur (...) a cotropit tot teritoriul din Lagash până la mare (...)." Mai erau și cuceririle din afara vechilor granițe ale Sumerului; „Mari și Elam stau supuse în fața lui Sargon."

Grandoarea lui Sargon și măreția Inannei, mergând mână în mână, au fost exprimate în construirea noii capitale din Agade și în UL.MASH („Sclipitorul, Luxosul") templu al Inannei. „În vremurile acelea," relatează un text istoriografic sumerian, „locuințele din Agade erau pline cu aur; casele viu strălucitoare erau pline de argint. În depozitele sale se aducea aramă, plumb și lespezi de lapislazuli; grânarele i se umflau pe de lături. Bătrânii erau înzestrați cu înțelepciune, bătrânele aveau darul elocinței; tinerii erau dăruiți cu Forța Armelor, copilașii aveau zestrea inimilor vesele (...). Tot orașul răsuna de muzică."

În acel oraș frumos și fericit, „în Agade și-a înălțat sfânta Inanna un templu ca nobil sălaș; în Ulmash a ridicat un tron." Era templul care încununa o serie de altare închinate ei, cuprinzând principalele orașe sumeriene. Declarând că „în Erech, E-Anna e a mea", Inanna și-a enumerat altarele din Nippur, Ur, Girsu, Adab, Kish, Der, Akshak și Umma, iar la sfârșit, Ulmash din Agade. „Este vreun zeu care se poate întrece cu mine?" a întrebat ea.

Și totuși, deși promovată de Inanna, ascensiunea lui Sargon la domnia peste ținutul cunoscut de-atunci încoace ca Sumer și Akkad n-ar fi putut avea loc fără consimțământul și binecuvântarea lui Anu și Enlil. Un text bilingv (sumerian-akkadian), înscris inițial pe o statuie a lui Sargon pusă înaintea lui Enlil în templul său din Nippur, declară că Sargon era nu numai „Atoate-Veghetorul Cuprinzător" al lui Ishtar, ci și „preot uns al lui Anu" și „mare regent al lui Enlil". Enlil, a scris Sargon, era cel care „îi dăduse puterea și domnia".

Scrierile lui Sargon despre cuceririle lui o înfăţişează pe Inanna ca pe o prezenţă activă pe câmpul de luptă, dar îi atribuie lui Enlil puterea generală de decizie, privind anvergura victoriilor şi întinderea teritoriilor: „Enlil nu lăsa pe nimeni să i se împotrivească lui Sargon, regele ţării, de la Marea de Sus până la Marea de Jos. Enlil i-a dat totul" Invariabil, post scriptumurile la inscripţiile lui Sargon îi invocă pe Anu, Enlil, Inanna şi Utu/Shamash ca „martori".

Scrutând acest vast imperiu care se întindea de la Marea de Sus (Mediterana) până la Marea de Jos (Golful Persic), devine clar că, la început, cuceririle lui Sargon s-au limitat la domeniile lui Sin şi ale copiilor acestuia (Inanna şi Utu), şi chiar la apogeu s-au menţinut în interiorul teritoriilor enlilite. Sargon a ajuns la Lagash, oraşul lui Ninurta, şi a cucerit teritoriul *de la* Lagash spre sud, dar nu şi Lagashul propriu-zis; nici nu s-a întins la nord-est de Sumer, unde domnea Ninurta. Depăşind hotarele vechiului Sumer, a intrat în ţara Elamului din sud-est o zonă aflată încă de mai demult sub influenţa Inannei. Dar când Sargon a păşit pe pământurile de la vest de cursul mediu al Eufratului, spre litoralul mediteranean, domeniile lui Adad, „Sargon s-a prosternat în rugă înaintea zeului (...) [şi] i-a dat în regiunea de sus Mari, Yarmuli şi Ebla, până la pădurea de cedri şi muntele de argint."

Din inscripţiile lui Sargon reiese clar că nu a primit nici Tilmunul (A Patra Regiune a zeilor), nici Maganul (Egiptul), nici Meluhha (Etiopia) din A Doua Regiune, domeniile descendenţilor lui Enki; cu aceste ţări a avut numai relaţii comerciale de pace. În Sumerul propriu-zis, a evitat o zonă controlată de Ninurta şi oraşul revendicat de Marduk. Dar apoi, „la bătrâneţe", Sargon a făcut o greşeală:

A luat ţărână din temelia Babilonului
şi pe ţărână a clădit alt Babilon lângă Agade.

Pentru a înţelege gravitatea faptei, trebuie să ne reamintim semnificaţia cuvântului „Babilon" – *Bab-ili*, „Poarta Zeilor". Un titlu şi o funcţie reclamate pentru Babilon de către sfidătorul Marduk, erau simbolizate de pământul său sfinţit. Acum, încurajat de Inanna şi împins de ambiţiile ei, Sargon a luat pământul sacru pentru a-l întinde ca fundaţie a noului Bab-Ili, urmărind cu îndrăzneală să transfere titlul şi funcţia la Agade.

După cum a reieşit, aceasta a fost ocazia pentru ca Marduk – despre care nu se mai auzise de atâtea secole – să se afirme din nou

Ţinând seamă de sacrilegiul astfel făptuit de Sargon,
marele domn Marduk s-a mâniat
şi i-a nimicit poporul prin înfometare.
De la răsărit la apus i-a înstrăinat de Sargon,
iar lui i-a dat pedeapsa de a nu-şi afla odihna.

Înăbuşind cu disperare o revoltă după alta, Sargon nu şi a mai putut „afla odihna"; discreditat şi bolnav, a murit după o domnie de cincizeci şi patru de ani.

12

PRELUDIUL DEZASTRULUI

Informaţiile privitoare la ultimii ani ai Erei lui Ishtar ne provin dintr-un număr de scrieri. Adunate la un loc, ele alcătuiesc povestea unor evenimente dramatice şi incredibile: uzurparea puterii supreme de pe Pământ de către o zeiţă, profanarea Sfintei Sfintelor a lui Enlil, din Nippur, pătrunderea unei armate omeneşti în cea de-A Patra Regiune, o invazie a Egiptului; apariţia zeilor africani în domeniile asiatice, fapte şi situaţii care înainte erau de neconceput, frământări printre zei, care au constituit scena pe care conducătorii umani şi-au jucat rolurile, iar sângele omenesc a fost vărsat fără milă.

În faţa reapariţiei vechiului ei adversar, Inanna pur şi simplu nu s-a putut da batută, indiferent de preţ. Aşezând pe tronul lui Sargon mai întâi un fiu al acestuia, apoi încă unul, înrolându şi în campanii regii vasali din ţinuturile muntoase răsăritene, a luptat ca o leoaică turbată pentru imperiul ei în dezmembrare, „potopind cu ploaie de flăcări pământul (...) atacând ca o furtună năprasnică".

„Eşti cunoscută după distrugerea ţărilor rebele," intona o fiică a lui Sargon într-un poem de lamentaţie, „eşti cunoscuta după masacrarea popoarelor lor" (...) întorcându-te „împotriva oraşului care nu a spus «ţara e a ta»," făcându-i „râurile să curgă roşii de sânge".

Timp de peste doi ani, Inanna a dezlănţuit de jur împrejur haosul, până când zeii au ajuns la concluzia că singura cale de a opri carnagiul consta în a-l trimite pe Marduk înapoi în exil. După ce revenise la Babilon când Sargon încercase să ia o parte din solul sfinţit – faptă a cărei semnificaţie simbolică îşi avea rădăcina în evenimente legendare – Marduk a fortificat oraşul şi îndeosebi i-a ameliorat ingenios sistemul de canalizare, făcându-l imun în faţa oricărui atac. Incapabili sau nedorind să-l înlăture pe Marduk prin forţă, Anunnakii au apelat la fratele său, Nergal, cerându-i să-l „sperie pe Marduk de pe scaunul divin" din Babilon.

Despre aceste evenimente ştim dintr-un text intitulat de savanţi „Epopeea Erra", căci în el Nergal este numit de vechiul cronicar ER.RA – un epitet oarecum denigrator, întrucât însemna „Sluga lui Ra". Este o scriere care s-ar putea intitula mai bine „Povestea păcatelor lui Nergal", fiindcă îl învinuieşte pe Nergal pentru o suită de evenimente cu deznodământ catastrofic, dar este o sursă nepreţuită de cunoaştere şi înţelegere a acestui preludiu al dezastrului.

Acceptând misiunea, Nergal/Erra a călătorit în Mesopotamia, pentru o discuţie faţă în faţă cu Marduk. Ajungând la destinaţie, mai întâi a poposit în Erech, „oraşul lui Anu, regele tuturor zeilor", dar, desigur, şi locul unde urma să o întâlnească pe Inanna/Ishtar. Când a sosit la Babilon, „în Esagil, templul Cerului şi al Pământului, a intrat şi s-a oprit în faţa lui Marduk". Epocala întâlnire a fost imortalizată de artiştii antici (Fig. 81); îi reprezintă pe amândoi zei, ţinându-şi armele în mâini, dar Marduk, cu coiful pe cap, stând pe o platformă, îi întinde fratelui său un simbol de bun-venit.

Combinând complimentele cu dojenile, Erra i-a spus lui Marduk că minunatele lucruri pe care le făcuse pentru Babilon, şi mai ales lucrările hidrotehnice îi făceau reputaţia „să strălucească precum o stea în ceruri", dar lăsau alte oraşe fără apă. Mai mult, faptul că se încoronase în

Figura 81

Babilon, „luminându-i îngrădirea sacră" îi înfuriase pe ceilalți zei, „sălașul lui Anu de întuneric e acoperit" Marduk, a conchis el, nu putea merge în contra voinței celorlalți Anunnaki și, cu siguranță, nu împotriva celei a lui Anu.

Dar Marduk, crtând schimbările efectuate pe Pământ în urma Diluviului, a explicat că fusese nevoie să ia problemele în propriile lui mâini

În urma Potopului,
hotărârile Cerului și ale Pământului au luat-o razna.
Orașele zeilor pe largul Pământ
s-au mutat peste tot,
N-au fost aduse înapoi la loc (.).
Cum le veghez din nou, răutatea mă scarbește:
Fără întoarcerea la locul lor [inițial]
Ființa omenirii e împuținată ( )
Trebuie să-mi reclădesc locuința
pe care Potopul mi-a nimicit-o;
Numele ei [trebuie] să i-l dau din nou

Printre dezordinile postdiluviene care îl deranjau pe Marduk erau și câteva situații în care Erra însuși nu dă-

duse socoteală pentru anumite artefacte divine „instrumentul de dat porunci, Oracolul Zeilor, semnul monarhiei, Sfântul Sceptru care îmbogățește cu strălucire Domnia (.). Unde e sfânta Piatră cu Raze ce spulberă totul?" a întrebat Marduk. Dacă era silit să plece, a continuat el, „în ziua când cobor de pe tron, curgerea din fântână va înceta (.) apele nu se vor mai ridica (.) ziua luminoasă în beznă [se va preface] (. .) zăpăceala se va ivi (...) vânturile secetei vor urla (..) boala se va răspândi."

După alte câteva schimburi de replici, Erra a propus să-i înapoieze lui Marduk „artefactele cerului și ale Pământului", dacă Marduk venea personal în Lumea de Jos să le ia, iar în privința „lucrărilor" din Babilon, l-a asigurat pe Marduk că nu avea nici un motiv de îngrijorare: el (Erra) urma să intre în Casa lui Marduk numai pentru a „înălța Taurii lui Anu și Enlil la poarta-ți" – statui ale Taurilor Înaripați, așa cum s-au găsit efectiv în locurile templelor , dar fără să facă nimic pentru a deregla funcționarea instalațiilor hidrotehnice

Marduk a auzit aceasta,
Făgăduiala, dată de Erra, i-a întrunit favoarea.
Așa că a pășit jos de pe tron,
și spre Țara Minelor, sălașul Anunnakilor,
și-a fixat direcția.

Astfel convins, Marduk a consimțit să părăsească Babilonul Dar nici n-a făcut-o bine, că Nergal și-a călcat cuvântul Incapabil să-și înfrângă curiozitatea, Nergal/Erra s-a aventurat în *Gigunu*, misterioasa cameră subterană în care Marduk insistase că accesul era interzis; iar acolo, Erra a pus ca „Strălucirea" (sursa radiantă de energie) să fie luată. Imediat, așa cum îl avertizase Marduk, „ziua s-a

prefăcut în beznă", „curgerea s-a dereglat" şi, curând, „ţinuturile au rămas pustii, oameni au început să piară".

Toată Mesopotamia a fost afectată, căci Ea/Enki, Sin şi Shamash, în oraşele lor, s-au alarmat şi ei; „furia [faţă de Erra] i-a umplut". Oamenii le aduceau jertfe lui Anu şi Ishtar, dar degeaba, „sursele de apă au secat" Ea, tatăl lui Erra, i-a reproşat „Acum, când Prinţul Marduk a plecat, ce ai făcut?" A poruncit ca o statuie a lui Erra, care fusese pregătită, să nu mai fie instalata în Esagil „Pleacă!" i-a ordonat el lui Erra. „Du-te unde nici un zeu nu merge vreodată!"

„Erra şi-a pierdut graiul" numai pentru o clipă, după care a rostit cuvinte necuviincioase. Înfuriat, a zdrobit sălaşul lui Marduk şi a dat foc porţilor Întorcându se să plece, „a făcut un semn" sfidător, anunţând că însoţitorii lui, totuşi, aveau să rămână pe loc „Ca războinici ai mei, ei nu se vor întoarce." Şi astfel se face că, atunci când Erra a revenit la Kutha, oamenii care-l urmaseră au stat pe loc, dând semnalul unei prezenţe de durată a lui Nergal în ţinuturile lui Shem; li s-a atribuit o colonie, nu departe de Babilon, poate ca garnizoană permanentă, în Samaria vremurilor biblice, existau „kutheeni care îl adoră pe Nergal"; iar în Elam, adoraţia lui Nergal era oficială, după cum o scoate în evidenţă o neobişnuita sculptură de bronz (Fig 82) găsită la faţa locului, reprezentand adoratori cu trăsături africane inconfundabile efectuând o ceremonie religioasă în curtea unui templu.

Plecarea lui Marduk din Babilon a pus capăt conflictului lui Ishtar cu el, ruptura dintre Marduk şi Nergal şi menţinerea unei prezenţe asiatice de către acesta din urmă au creat o alianţă neintenţionată între Ishtar şi Nergal Lanţul tragicelor evenimente pe care nimeni nu le-ar fi putut prevedea şi, poate, nici măcar nu le dorise cineva, a

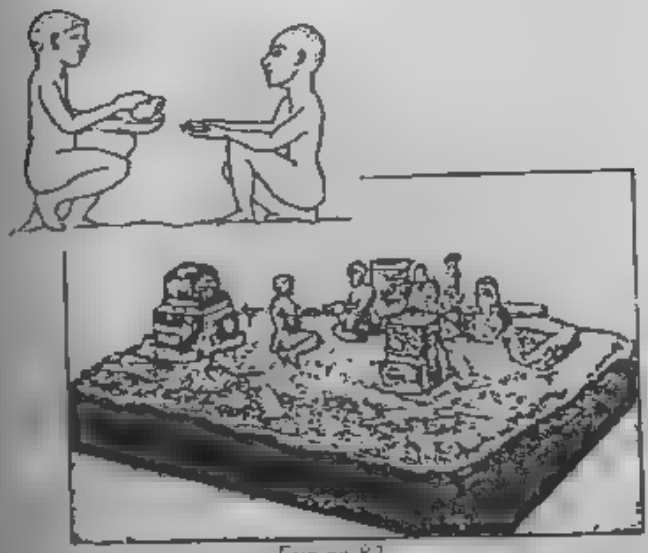

Figura 82

fost astfel determinat de soartă, apropiindu-i şi mai mult pe Anunnaki şi pe oameni de dezastrul suprem...

Cu autoritatea restabilită, Inanna a reînnoit monarhia din Agade şi a instalat pe tron un nepot de-al lui Sargon, Naram-Sin („Favoritul lui Sin"). Văzând în el, în sfârşit, un adevărat succesor al lui Sargon, l-a încurajat să caute grandoarea şi măreţia. După o scurtă perioadă de pace şi prosperitate, Inanna l-a ademenit pe Naram-Sin să pornească o expansiune a fostului imperiu. Curând, Inanna a început să muşte din teritoriile altor zei, aceştia, însă, nu puteau sau nu doreau să i se împotrivească: „Marii zei Anunnaki fugeau din calea ta ca liliecii dând din aripi," declara un imn al Inannei; „nu puteau sta în faţa înfricoşătorului tău chip (..) nu ţi puteau astâmpăra mânioasa inimă." Sculpturi în piatră din teritoriile anexate o reprezentau pe Inanna cu înfăţişarea nemiloasei cuceritoare care devenise (Fig. 83).

Figura 83

La începutul campaniilor ei, Inanna încă mai era numită „Iubita lui Enlil" și cea „care îndeplinește instrucțiunile lui Anu". Apoi, însă, elanul ei a început să-și schimbe natura, de la înăbușirea rebeliunilor la un plan calculat pentru acapararea supremației.

Două seturi de scrieri, unul despre zeiță și celălalt despre reprezentantul ei, regele Naram-Sin, consemnează evenimentele din acele vremuri. Ambele indică drept primă țintă din afara granițelor a Inannei Locul de Aterizare de pe Muntele Cedrilor. Ca Zeiță Zburătoare, Inanna era foarte familiarizată cu locurile, a „ars marile porți" ale muntelui și, după un scurt asediu, a obținut capitularea trupelor care îl păzeau. „Au rupt rândurile de bunăvoie".

Așa cum consemnează inscripțiile lui Naram-Sin, Inanna a pornit apoi spre sud, de-a lungul coastelor mediteraneene, ocupând oraș după oraș. Cucerirea Ierusalimului - Centrul de Control al Misiunii - nu este menționată concret, dar Inanna trebuie să fi trecut și pe acolo, căci se spune că a mers mai departe, să captureze Ierihonul. Stând călare peste strategicul punct de traversare a Iordanului, vis-a-vis de bastionul Anunnakilor din Tell Ghassul, Ierihonul - orașul închinat lui Sin – se revoltase și el: „Nu a spus «Aparține tatălui tău care te-a făcut», făgăduise cuvântul său solemn, dar și l-a încălcat." Vechiul Testament e plin de admonestări contra „rătăcirilor după zei străini", textul sumerian exprimă aceeași încălcare: populația Ierihonului, după de promisese solemn să îl adore pe Sin, tatăl Inannei, și-a transferat devotamentul spre un alt zeu, străin. Capitularea acestui „oraș al curmalilor" în fața înfățișării înarmate a fost reprezentată pe un sigiliu cilindric (Fig. 84).

Figura 84

O dată cu victoria asupra Canaanului de sud, Inanna a ajuns la poarta celei de-A Patra Regiuni, zona Spațioportului. Sargon nu îndrăznise să treacă hotarul interzis. Dar Naram-Sin, încurajat de Inanna, a făcut-o...

O cronică regală mesopotamiană atestă că Naram-Sin nu doar a pătruns pe peninsulă, ci a şi continuat să meargă mai departe, invadând Ţara Maganului (Egiptul):

Naram-Sin, odrasla lui Sargon, a mărşăluit împotriva oraşului Apishal şi i-a spart zidul, cucerindu-l. El însuşi l-a prins pe Rish-Adad, regele Apishalului şi vizirul Apishalului.

Apoi, a pornit asupra Ţării Maganului şi el însuşi l-a prins pe Mannu-Dannu, regele Maganului.

Exactitatea cronicii babiloniene orale mai sus-menţionate a fost confirmată independent şi în alte detalii, aşa că nu există nici un motiv de a-i pune la îndoială acest fragment oricât ar părea de incredibil, căci implică trecerea unui rege uman, cu o armată omenească, prin peninsula Sinai, A Patra Regiune a zeilor. Din timpuri imemoriale, un drum comercial între Asia şi Africa ocolise pe coasta mediteraneană a peninsulei drum ameliorat ulterior de egipteni cu popasuri pentru apă şi de către romani, ca vitala lor *Via Maris*. Utilizatorii antici ai acestui drum ocoleau astfel pe departe câmpia centrală, unde era amplasat Spatioportul. Dar dacă Naram-Sin, ca şef al unei armate, a mers pur şi simplu pe drumul de coastă e îndoielnic. Vaze din alabastru de model egiptean, găsite de arheologi în Mesopotamia şi Elam, îşi identifică proprietarul (în akkadiană) ca fiind „Naram-Sin, Regele celor Patru Regiuni, vază a Strălucitoarei Coroane a Ţării Magan". Faptul că Naram-Sin a început să-şi spună „Rege al celor Patru Regiuni" confirmă nu numai cucerirea Egiptului, ci şi sugerează includerea peninsulei Sinai în sfera sa de influenţă. Se pare că Inanna nu fusese „doar în trecere".

(O invazie străină, cam prin perioada lui Naram-Sin, este cunoscută şi din documentele egiptene. Acestea des-

crie un interval de dezordini şi haos. Un papirus cunoscut de egiptologi ca „Admonestările lui Ipuwer" spune „În Egipt au venit străinii (...) cei de viţă nobilă mult se lamentează". Era o perioadă care a cunoscut mutarea centrului de adoraţie şi putere de la Memphis-Heliopolis, din nord, la Teba, în sud. Savanţii numesc secolul de anarhie „Prima Perioadă Intermediară", ea a urmat prăbuşirii celei de-a şasea dinastii faraonice.)

Cum a putut Inanna, cu aparentă umunitate, să pătrundă pe peninsula Sinai şi să invadeze Egiptul, fără ca zeii acestei ţări să i se împotrivească?

Răspunsul se găseşte într-un aspect al inscripţiilor lui Naram-Sin care i-a nedumerit pe cercetători: aparenta venerare a zeului african Nergal de către acest conducător mesopotamian. Deşi, aşa ceva nu avea absolut nici un sens, rămâne ştiut că lungul text cunoscut ca „Legenda kutheeană a lui Naram-Sin" (sau, cum i se mai spune uneori, „Textul Regelui din Kutha") atestă faptul că Naram-Sin s-a dus la Kutha, centrul religios al lui Nergal din Africa, şi a înălţat acolo o stelă, căreia i-a anexat o tăbliţă de fildeş inscrisă cu relatarea neobişnuitei sale vizite, totul pentru a-l omagia pe Nergal.

Recunoaşterea puterii şi a influenţei lui Nergal, mult în afara Africii, de către Naram-Sin este atestată de faptul că, în tratatele încheiate între Naram-Sin şi conducătorii provinciali din Elam, printre zeii martori e invocat şi Nergal. Iar într-o inscripţie despre marşul lui Naram-Sin spre Munţii Cedrilor din Liban, regele îi recunoaşte lui Nergal (nu lui Ishkur Adad) meritul de a fi făcut posibilă această realizare.

Deşi din epoca domniei omului
nici un rege nu a distrus vreodată Armanul şi Ebla,
Acum zeul Nergal *deschis-a calea viteazului Naram-Sin.*

I-a dat Ebla și Armanul, i-a dăruit Amanusul
și Munțele Cedrilor și Marea de Sus

Această derutantă apariție a lui Nergal ca influentă zeitate asiatică și îndrăznețul marș al lui Naram Sin, reprezentantul Inannei, spre Egipt – toate încălcând starea de fapt a celor Patru Regiuni stabilită după Războaiele Piramidelor – au o singură explicație: în timp ce Marduk își abătuse atenția spre Babilon, Nergal a preluat un rol predominant în Egipt. Apoi, după convingerea lui Marduk de a părăsi Mesopotamia fără alte lupte, amiabila despărțire s-a transformat într-o înverșunată dușmănie între frați.

Iar aceasta a dus la o alianță între Nergal și Inanna, dar, ținându-și partea unul altuia, au constatat curând că toți ceilalți zei îi se opuneau. În Nippur s-a convocat o adunare a zeilor pentru a discuta despre tulburătoarele consecințe ale faptelor Inannei, până și Enki a fost de acord că mersese prea departe. Iar Enlil a emis un decret pentru arestarea și judecarea ei.

Am aflat despre aceste evenimente dintr-o cronică intitulată de savanți „Blestemul din Agade". Hotărând că Inanna scăpase într-adevăr de sub control, împotriva ei s-a emis „cuvântul Ekurului" (incinta sacră a lui Enlil din Nippur). Dar Inanna n-a așteptat să fie prinsă sau reținută pentru proces, și-a abandonat templul, fugind din Agade:

„Cuvântul Ekurului" plutea peste Agade
ca o tăcere de moarte;
Agade tremura tot;
templul său Ulmash era înfiorat;
Ea care locuia acolo, a părăsit orașul.
Fecioara și-a uitat odaia
Sfânta Inanna și-a uitat altarul din Agade.

La vremea când în Agade a sosit o delegație a marilor zei, aceștia n-au găsit decât un templu gol; tot ce-au putut face a fost să despoaie locul de atributele puterii:

În zile nu cinci, în zile nu zece,
Diadema domniei, tiara monarhiei,
tronul dat stăpânirii
Ninurta le-a adus la templul său;
Utu a luat „Elocința" orașului;
Enki i-a retras „Înțelepciunea"
Măreția sa ce putea ajunge la Cer,
Anu a ridicat-o în mijlocul Cerului.

„Regalitatea din Agade era prăbușită, viitorul său nespus de nefericit." Apoi, „Naram-Sin a avut o viziune", un mesaj de la zeița sa Inanna. „A ținut-o pentru sine, n-a spus-o prin viu grai, cu nimeni n-a vorbit despre ea (...). Șapte ani a rămas Naram-Sin în așteptare.

L-a căutat Inanna pe Nergal în cei șapte ani ai dispariției sale din Agade? Textul nu oferă răspunsul, dar credem că acela era singurul liman la îndemâna Inannei, departe de mânia lui Enlil. Evenimentele ulterioare sugerează că Inanna – și mai îndrăzneață decât înainte, mai ambițioasă ca oricând – trebuie să fi obținut cel puțin sprijinul unui zeu major; iar acesta nu putea fi decât Nergal. Prin urmare, ipoteza că Inanna s-a ascuns în domeniul sud-african al lui Nergal pare foarte plauzibilă.

Oare cei doi, discutând situația, recapitulând evenimentele din trecut, dezbătând viitorul, au ajuns să lege o nouă alianță care putea reorganiza domeniile divine? O Nouă Ordine era cu adevărat posibilă, căci Inanna spulbera Vechea Ordine Divină de pe Pământ. Un text, al cărui titlu vechi era „Regina tuturor ME-urilor", recunoaște că Inanna se hotărâse într-adevăr, cu deliberare, să sfideze

autoritatea lui Anu şi Enlil, să le abroge legile şi regulile şi să se declare Zeitatea Supremă, „Marea Regină a Reginelor" Anunţând că „a devenit mai mare decât mama care i-a dat naştere (...) mai mare chiar decât Anu," şi-a transpus declaraţiile în fapte şi a ocupat E-Anna („Casa lui Anu") din Erech, urmărind sa desfiinţeze acest simbol al autorităţii lui Anu.

Cereasca monarhie a fost răpită de o femeie (. .)
A schimbat complet legile Sfântului Anu,
Nu s-a temut de marele Anu
I-a luat lui Anu E-Anna -
Casa cu farmec fără egal, cu durabilă noblețe
Acelei Case i-a adus nimicirea;
Inanna își atacă oamenii, îi face prizonieri.

Lovitura de stat contra lui Anu a fost însoţită de un atac paralel asupra sediului şi simbolurilor autorităţii lui Enlil. Inanna i-a încredinţat această sarcină lui Naram Sin, atacul său asupra Ekurului din Nippur şi prăbuşirea Agadei, care a urmat, sunt descrise amănunţit în textul „Blestemul din Agade". De acolo, înţelegem că, după aşteptarea de şapte ani, Naram-Sin a primit alte oracole şi, prin urmare, „şi-a schimbat cursul acţiunii". La primirea noilor ordine:

A sfidat cuvântul lui Enlil,
I-a strivit pe slujitorii lui Enlil,
Şi-a mobilizat trupele şi
Ca un erou deprins cu despotismul
A prins Ekurul în mână de fier.

Cotropind oraşul aparent fără apărare, „ca un tâlhar l-a prădat" Apoi, s-a apropiat de Ekur, în incinta sacră, „ridicând mari scări pe zidul Casei". Intrând prin violenţă, a ajuns în Sfânta Sfintelor: „Acum, oamenii i-au văzut chilia sacră, o încăpere ce nu cunoştea lumina; akkadienii au văzut sfintele vase ale zeului", Naram-Sîn „le-a azvârlit în foc" A „tras bărci mari la cheu lângă Casa lui Enlil şi a luat averile oraşului". Oribilul sacrilegiu era desăvârşit.

Enlil — despre care nu se spune unde era, dar departe de Nippur, evident — „a ridicat ochii" şi a văzut distrugerea Nippurului şi profanarea Ekurului. „Fiindcă iubitul său Ekur fusese atacat," a poruncit hoardelor din Gutium — un ţinut montan din nord-estul Mesopotamiei — să atace Akkadul şi să l pustiască Au năvălit asupra Akkadului şi a oraşelor sale „în număr mare, ca lăcustele (...) nimic n-a scăpat braţului lor." „Cel ce dormea pe acoperiş, pe acoperiş a murit; cel ce dormea în casă n-a fost dus la groapă (. .) capete erau zdrobite, guri erau strivite (...) sângele trădătorilor curgea peste sângele credincioşilor "

O dată, apoi şi a doua oară, ceilalţi zei au intervenit pe lângă Enlil: „Loveşte în Agade cu un blestem de ură," au spus, dar lasă celelalte oraşe şi regiuni agricole în viaţă" Când Enlil, în sfârşit, a acceptat, opt mari zei s-au unit spre a arunca blestemul peste Agade, „oraşul care a îndrăznit să atace Ekurul." „Şi iată," spune vechiul istoric, „aşa s-a întâmplat (..) Agade e distrus!" Zeii au decis ca Agade să fie şters de pe faţa Pământului, şi, spre deosebire de alte oraşe care, după distrugere, fuseseră reclădite şi repopulate, Agade a rămas pentru totdeauna pustiu.

Cât despre Inanna, „inima i-a fost ostoită" în cele din urmă de către părinţii ei Ce anume s-a întâmplat exact, scrierile nu precizează. Ne spun, însă, că tatăl ei Nannar a venit s-o aducă înapoi în Sumer, câtă vreme „mama ei Ningal îi înălţa rugăciuni, întâmpinând-o în uşa templului" „Destule, mai mult decât destule înnoiri, o, mare re-

gină!" au implorat-o zeii și oamenii. „Și cea dintâi Regină, în adunarea ei, a primit rugăciunea."

Era lui Ishtar luase sfârșit.

* * *

Toate probele documentare sugerează că Enlil și Ninurta erau plecați din Mesopotamia când Naram-Sin a atacat Nippurul. Dar hoardele care au năvălit de pe munți asupra Akkadului erau „hoardele lui Enlil" și, după toate probabilitățile, au fost călăuzite pe marea câmpie mesopotamiană de către Ninurta.

Lista Regilor Sumerieni numește regiunea de unde au venit invadatorii Gutium, o țară din munții nord-estici ai Mesopotamiei. În „Legenda lui Naram-Sin" sunt numiți Umman Manda (posibil să însemne „Hoardele Fraților Puternici De Departe"), care au venit din „taberele ținutului lui Enlil" situate „în zona mantoasă al cărei oraș zeii l-au clădit". Versurile textului sugerează că erau descendenții soldaților care îl însoțiseră pe Enmerkar în călătoriile lui îndepărtate, care „și-au ucis gazda" și au fost pedepsiți de Utu/Shamash să rămână în surghiun. Ajungând între timp triburi numeroase, conduse de șapte căpetenii frați, Enlil le-a comandat să cotropească Mesopotamia și „să se azvârle asupra oamenilor care în Nippur uciseseră".

O vreme, slabii succesori ai lui Naram-Sin au încercat să mențină o conducere centrală în timp ce hoardele cucereau oraș după oraș. Situația confuză e descrisă în Lista Regilor Sumerieni cu cuvintele: „Cine era rege? Cine nu era rege? Era Irgigi rege? Era Nanum rege? Era Imi Rege? Era Elulu rege?" În cele din urmă, gutienii au luat în stăpânire tot Sumerul și Akadul; „domnia hoardelor din Gutium s-a îndeplinit."

Timp de nouăzeci și unu de ani și patruzeci de zile, gutienii au ținut sub control Mesopotamia. Nici o capitală nouă nu poartă un nume inspirat de ei și se pare că Lagash - singurul oraș sumerian care a scăpat de spoliere - le-a servit drept cartier general. Din sediul său de la Lagash, Ninurta a întreprins lentul proces de refacere a agriculturii și în primul rând a sistemului de irigații care se dăruise în urma incidentului Erra-Marduk. A fost un capitol din istoria sumeriană căruia cel mai bine i se potrivește denumirea de Epoca Ninurta.

Punctul central al acestei epoci a fost Lagashul, un oraș care și-a început existența ca „incintă sacră" *(Girsu)* pentru Ninurta și Pasărea Neagră Divină a sa. Dar, o dată cu creșterea tumultului ambițiilor omenești și divine, Ninurta s-a hotărât să facă din Lagash un centru sumerian major, principala locuință pentru el și soția lui Bau Gula (Fig. 85), unde se puteau pune în practică ideile sale despre lege și ordine și idealurile de moralitate. Pentru a-l ajuta în aceste sarcini, Ninurta a numit viceregi umani și le-a încredințat administrația și apărarea orașului-stat.

Figura 85

Istoria oraşului Lagash (numit astăzi Tello) consemnează o dinastie a cărei domnie neîntreruptă pentru o jumătate de mileniu a început cu trei secole înaintea ascensiunii lui Sargon. O insulă de stabilitate armată într-un mediu tot mai violent, Lagashul era şi un mare centru al culturii sumeriene. Dacă sărbătorile religioase ale Sumerului emanau din Nippur, în Lagash a fost originea tradiţiilor de festivaluri legate de un calendar agricol, cum ar fi Festivalul Primelor Fructe. Scribii şi învăţaţii au perfecţionat limba sumeriană; iar conducătorii, cărora Ninurta le-a acordat titlul de „Drept Guvernator", erau juruiţi unui cod de justiţie şi moralitate.

Dintre chiar primii cârmuitori ai lungii dinastii din Lagash s-a distins cel numit Ur-Nanshe (în jurul anului 2600 î.Ch.). Mai mult de cincizeci de inscripţii de-ale sale s-au găsit în ruinele Lagashului; acestea consemnează aducerea materialelor de construcţie pentru Girsu, inclusiv lemnărie specială din Dilmun pentru furniruirea templului. De asemenea, descriu lucrări extensive de irigaţii, săparea de canale şi înălţarea de baraje. Pe una dintre tăbliţele sale, Ur-Nanshe este reprezentat în fruntea unei echipe de constructori, fără a se codi să facă şi el o muncă manuală (Fig. 86). Cei patruzeci de viceregi cunoscuţi care i-au urmat au lăsat documente scrise despre realizările din agricultură, construcţii, legislaţie socială şi reforme etice – izbânzi materiale şi morale cu care s-ar mândri orice guvern.

Dar Lagashul scăpase de ravagiile anilor turbulenţi ai lui Sargon şi Naram-Sin nu numai fiindcă era „centrul de cult" al lui Ninurta, ci şi (în primul rând) datorită curajului militar al locuitorilor săi. Ca „Războinic Dintâi al lui Enlil", Ninurta s-a asigurat că oamenii aleşi de el spre a guverna Lagashul aveau mari aptitudini militare. Unul (numit Eannatum), ale cărui inscripţii şi stele au fost găsite, era maestru al tacticii şi general victorios. Stelele îl arată

Figura 86

Figura 87

mergând cu carul de luptă – un vehicul militar a cărui apariţie a fost îndeobşte atribuită unor timpuri ulterioare. De asemenea, sunt reprezentate trupele sale, în formaţii strânse, cu coifuri pe cap (Fig. 87).

Comentând aceste lucruri, Maurice Lambert *(La Période Pre-Sargonique)* a scris că „infanteria de suliţaşi, protejaţi de scuturi, îi conferea armatei din Lagash o apărare din cele mai solide şi un atac cum nu se poate mai rapid şi versatil". Victoriile rezultante ale lui Eannatum au impresionat-o până şi pe Inanna-Ishtar atât de mult încât s-a îndrăgostit de el, şi, „pentru că îl iubea pe Eannatum, i-a dăruit tronul din Kish, pe lângă guvernarea Lagashului". Astfel, Eannatum a devenit LU GAL („Mare Om") în Sumer; şi, ţinând ţara într-o menghină militară, a făcut să domnească legea şi ordinea.

Printr-o ironie a soartei, perioada haotică dinaintea lui Sargon din Agade a găsit în Lagash nu numai un puter-

nic comandant militar, ci și un reformator social, numit Urukagina. Acesta și-a dedicat eforturile revigorării morale și introducerii de legi bazate pe cinste și justiție, nu pe conceptul de crimă și-pedeapsă. Sub el, Lagashul s-a dovedit mult prea slab pentru a menține legea și ordinea în țară. Slăbiciunea lui i-a dat Inannei posibilitatea de a-l aduce la Erech pe ambițiosul Lugal zagesi din Umma, într-o încercare de a-și reface dominionul național. Dar neajunsurile lui Lugal-zagesi au dus (cum am arătat deja) la răsturnarea sa de către noul ales al Inannei, Sargon.

Prin toată perioada primatului Agadei, guvernarea din Lagash a continuat neîntrerupt, chiar și marele Sargon a ocolit Lagashul, lăsându-l neatins. A scăpat de ocupație și distrugere în tot timpul tulburărilor cu Naram-Sin, în primul rând fiindcă era un formidabil bastion militar, fortificat și refortificat spre a rezista oricăror atacuri. Dintr-o inscripție a lui Ur-Bau, vicerege în Lagash pe vremea frământărilor lui Naram-Sin, aflăm că Ninurta l-a instruit să îngroașe zidurile Girsuului și să întărească îngrăditura aeronavei Imdugud. Ur-Bau „a bătătorit pământul, făcându-l tare ca piatra (...) iar lutul ars, ca metalul"; și, pe platforma Imdugudului, „a înlocuit pământul vechi cu o nouă fundație, întărită cu enorme bârne de lemn și pietre aduse de departe."

Când gutienii au plecat din Mesopotamia – în jurul anului 2160 î.Ch. –, Lagashul a cunoscut o nouă înflorire și i a produs pe câțiva dintre cei mai luminați și cunoscuți conducători ai Sumerului. Dintre aceștia, celebru pentru lungile sale inscripții și numeroasele statui a fost Gudea, care a domnit în secolul al XXII lea î.Ch. Perioada lui s-a caracterizat prin pace și prosperitate, documentele contemporane nu vorbesc despre armate și războaie, ci despre comerț și reconstrucție. Și a încununat activitățile prin înălțarea unui nou și magnific templu pentru Ninurta, în-

tr-un Girsu mult lărgit. Conform inscripțiilor lui Gudea, „Domnul din Girsu" i-a apărut într-o viziune, stând lângă Divina Pasăre Neagră. Zeul și a exprimat dorința ca Gudea să clădească o nouă E.NINNU („Casă a Cincizecilui" – rangul numeric al lui Ninurta). Gudea a primit două seturi de instrucțiuni divine: unul, de la o zeiță care într-o mână „ținea tăblița stelei favorabile din ceruri", iar în cealaltă „ținea un condei sfânt", cu care i-a indicat lui Gudea „planeta binevoitoare" într-a cărei direcție să fie orientat templul. Celălalt set de instrucțiuni a provenit de la un zeu pe care Gudea nu l-a recunoscut, dar a reieșit că era Ningishzidda. Acesta i-a dat lui Gudea o tăbliță făcută din piatră prețioasă: „Planul unui templu îl conținea". Una dintre statui îl înfățișează pe Gudea așezat cu această tăbliță pe genunchi și condeiul divin alături (Fig. 88)

Figura 88

Gudea recunoaşte că a avut nevoie de ajutorul ghicitorilor şi ai „iscoditorilor de secrete" pentru a înţelege planul templului. Era, după cum au descoperit cercetătorii moderni, un ingenios plan arhitectural şapte-în-unul, pentru construirea unui ziggurat sub formă de piramidă cu şapte etaje. Structura conţinea o platformă puternic întărită pentru aterizarea vehiculului aerian al lui Ninurta.

Participarea lui Ningishzidda la planificarea E-Ninnului deţine o semnificaţie care depăşeşte simpla asistenţă arhitectonică, după cum o scoate în evidenţă faptul că în Girsu era inclus un altar aparte al acestui zeu. Asociat cu tămăduirile şi puterile magice, Ningishzidda – fiu al lui Enki – era considerat în inscripţiile sumeriene ca ştiind cum să asigure fundaţiile templelor; el era „marele zeu care ţinea planurile". După cum am sugerat deja, Ningishzidda nu era altul decât Thoth, zeul egiptean al puterilor vrăjitoreşti, care a fost numit păzitor al planurilor secrete pentru piramidele de la Gizeh.

Ninurta, ne amintim, luase împreună cu el câteva „pietre" din Marea Piramidă, când s-au sfârşit Războaiele Piramidelor. Acum, o dată cu zădărnicirea eforturilor Inannei şi apoi ale lui Marduk de a domni peste zei şi oameni, Ninurta dorea să-şi reafirme „Rangul Cincizeci" prin durarea unei piramide în trepte pentru sine însuşi, la Lagash, edificiu care urma să fie cunoscut drept „Casa Cincizeciului". Din acest motiv, credem, Ninurta l-a invitat pe Ningishzidda/Thoth în Mesopotamia, pentru a-i proiecta o piramidă care se putea clădi cât mai înaltă, nu din blocuri masive de piatră, ca în Egipt, ci din umilele cărămizi de argilă mesopotamiene.

Şederea lui Ningishzidda în Sumer şi colaborarea sa cu Ninurta au fost comemorate nu numai prin altarele zeului vizitator, ci şi în numeroase reprezentări imagistice, dintre care unele au fost descoperite în cei şaizeci de ani

Figura 89

de săpături arheologice la Tello. Una dintre acestea (Fig. 89a, combina emblema Păsării Divine a lui Ninurta cu şerpii lui Ningishzidda, alta (Fig. 89b) îl înfăţişa pe Ninurta sub formă de Sfinx egiptean.

Vremea lui Gudea şi a colaborării Ninurta-Ningishzidda coincide cu aşa-numita Primă Perioadă Intermediară din Egipt, când regii din dinastiile a IX-a şi a X-a (între anii 2160 şi 2040 î.Ch.) au abandonat adorarea lui Osiris şi Horus, mutând capitala de la Memphis într-un oraş pe care grecii aveau să-l numească mai târziu Heracleopolis. Plecarea lui Thoth din Egipt poate astfel să fi constituit un aspect al schimbărilor produse acolo, precum şi ulterioara sa dispariţie din Sumer. Ningishzidda (pentru a-l cita pe E. D. van Buren, „Zeul Ningishzidda") era „un zeu chemat din obscuritate în epoca lui Gudea" numai pentru a deveni

un „zeu fantomă" şi o simplă amintire în vremurile viitoare (babiloniene şi asiriene).

Epoca Ninurta din Sumer, durând pe parcursul invaziei gutiene şi a perioadei de reconstrucţie care a urmat, a fost doar un interludiu. Muntean în suflet, Ninurta a început curând să cutreiere din nou cerurile cu Divina Pasăre Neagră, vizitându-şi domeniile aspre din nord-est şi mai departe. Perfecţionând încontinuu artele marţiale ale triburilor sale de pe podişuri, le-a dat mobilitate prin introducerea cavaleriei, astfel extinzându-le raza de acţiune cu sute şi chiar mii de kilometri.

Revenise în Mesopotamia la chemarea lui Enlil, pentru a pune capăt sacrilegiului făptuit de Naram-Sin şi frământărilor cauzate de Inanna. Odată ce pacea şi prosperitatea s-au restabilit, Ninurta a plecat iarăşi din Sumer, şi, incorigibilă ca întotdeauna, Inanna a profitat de absenţa lui pentru a redobândi statutul regal al Erechului.

Tentativa a durat doar câţiva ani, căci Anu şi Enlil nu i-au tolerat fapta. Dar povestirea (redată într-un text enigmatic de pe o tăbliţă parţial spartă, catalogată ca Ashur-13955) este cât se poate de fascinantă; pare o străveche legendă despre *Excalibur* (spada magică a Regelui Arthur, care fusese înfiptă într-o stâncă, de unde n-o putea smulge decât cel ales să devină rege), şi elucidează o serie de evenimente anterioare, inclusiv incidentul prin care Sargon îl ofensase pe Marduk.

Aflăm că atunci când „Monarhia s-a coborât din Cer" pentru a începe la Kish, Anu şi Enlil au înfiinţat acolo un „Pavilion al Cerului". „În pământul fundaţiei sale, pentru toate zilele ce vor veni," au implantat SHU.HA.DA KU-ul — un artifact făcut dintr-un aliaj de metale, al cărui nume se traduce literal prin „Suprema Armă Puternică Strălucitoare". Acest obiect divin a fost

dus la Erech odată cu transferul tronului acolo din Kish, era mutat în acelaşi timp cu domnia, dar numai când schimbarea era decretată de Marii Zei.

În conformitate cu această cutumă, Sargon a dus obiectul la Agade. Dar Marduk a protestat, fiindcă Agade era un oraş foarte nou, nefăcând parte dintre oraşele selectate de „marii zei ai Cerului şi ai Pământului" spre a fi capitale regale. Zeii care au ales Agade — Inanna şi susţinătorii ei — erau, după opinia lui Marduk, „rebeli, zei care poartă îmbrăcăminte necurată".

Pentru a vindeca acest defect, Sargon s-a dus în Babilon, la locul unde se afla „ţărâna sfinţită". Avea intenţia să ia o cantitate de pământ „pentru a o pune în faţa Agadei", a implanta acolo Arma Divină şi a-i legitima astfel prezenţa în Agade. Ca pedeapsă pentru această faptă, declară textul, Marduk a instigat rebeliuni împotriva lui Sargon şi de asemenea i-a provocat o „nelinişte" (termen pe care unii îl iau în sensul de „insomnie") care i-a cauzat moartea.

În continuarea enigmaticului text, citim că, în timpul ocupaţiei gutiene care a urmat domniei lui Naram-Sin, obiectul divin a stat neatins „lângă lucrările la stăvilirea apelor" fiindcă „nu ştiau cum să îndeplinească regulile privind divinul artefact". În acea perioadă, Marduk a aflat că obiectul trebuia să rămână în locul stabilit, „fără a fi deschis" şi „fără a fi oferit nici unui zeu", până când „zeii care au adus nimicirea îşi vor îndrepta fapta". Dar când Inanna a profitat de ocazie pentru a reinstitui monarhia în Erech, regele ales de ea, Utu/Hegal, „a luat *Shuhadaku* din locul unde odihnea; în mână l-a apucat" — deşi „sfârşitul îndreptării încă nu avusese loc". Neautorizat, Utu-Hegal „a ridicat arma împotriva oraşului pe care-l asedia". Imediat ce a făcut-o, a căzut mort. „Râul i-a dus trupul scufundat."

Absența lui Ninurta din Sumer și încercarea eșuată a Inannei de a redobândi regalitatea pentru Erech i-au dat de înțeles lui Enlil că problema guvernării divine a Sumerului nu mai putea fi lăsată în coadă de pește, iar cel mai potrivit candidat pentru această sarcină era Nannar/Sin.

Pe tot parcursul vremurilor tulburi, Nannar/Sin a fost eclipsat de concurenți mai agresivi pentru supremație, inclusiv propria lui fiică, Inanna. Acum avea în sfârșit prilejul de a prelua statutul ce i se cuvenea în calitate de prim născut (pe Pământ) al lui Enlil. Era care a urmat - o vom numi Era lui Nannar - a fost una dintre cele mai glorioase epoci din analele Sumerului, totodată, a fost ultima zvâcnire a civilizației sumeriene.

Prima sarcină la ordinea zilei era aceea de a face din orașul său, Ur, o mare metropolă și capitala unui vast imperiu. Numind o nouă linie de conducători, cunoscută de savanți ca A Treia Dinastie din Ur, Nannar a dus capitala și civilizația sumeriană pe culmi fără precedent ale progresului material și cultural. Dintr-un imens zigguratcare domina orașul împrejmuit de ziduri (Fig. 90) - un ziggurat ale cărui ruine degradate, după mai mult de patru mii de ani, încă se mai ridică impresionante pe câmpia mesopotamiană - Nannar și soția sa Ningal au participat activ la

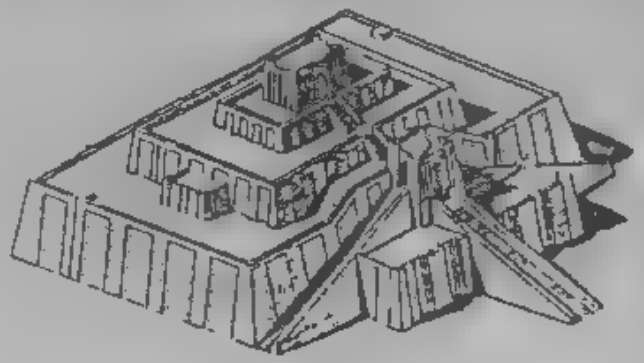

Figura 90

afacerile statului. Asistați de o ierarhie de preoți și funcționari (conduși de rege - Fig. 91), au îndrumat agricultura orașului spre a deveni grânarul Sumerului, i au dirijat creșterea oilor pentru a face din Ur centrul de lânărie și

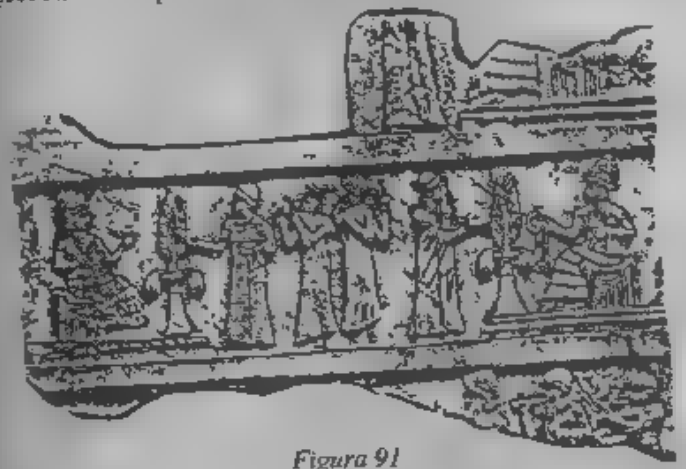

Figura 91

îmbrăcăminte al Orientului Apropiat antic; și au dezvoltat un comerț exterior pe uscat și pe apă care i-a făcut pe negustorii din Ur să fie ținuți minte mii de ani după aceea. Pentru a sprijini acest comerț prosper și relațiile cu țări îndepărtate, precum și pentru a ameliora apărarea orașului, zidul înconjurător a fost la rândul lui împrejmuit cu un canal navigabil, deservind două porturi - un Port de Apus și un Port de Miazănoapte - cu un canal interior făcând legătura între ele și despărțind la rândul său incinta sacră, palatul și cartierul administrativ de zonele rezidențiale și comerciale ale orașului (Fig. 92). Era un oraș ale cărui case albe – multe dintre ele, cu etaj (Fig. 93) - străluceau de la distanță ca perlele, ale cărui străzi erau drepte și largi, cu numeroase capele la intersecții; un oraș cu oameni harnici și administrație bine organizată, un oraș cu locuitori credincioși, care nu uitau niciodată să se roage la zeitățile lor binevoitoare.

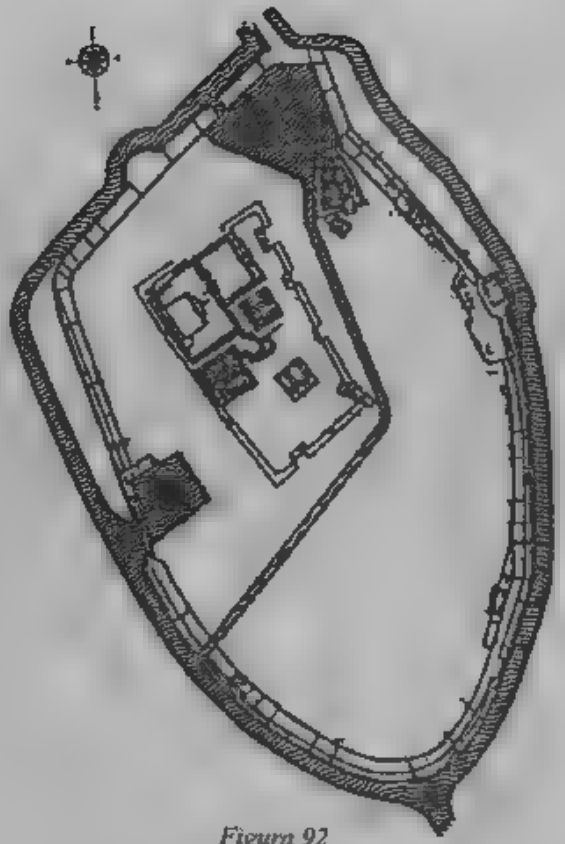

Figura 92

Primul conducător din A Treia Dinastie a Urului, *Ur-Nammu* („Bucuria Urului") nu era un muritor de rând, era semi-divin, mama lui fiind zeița Ninsun. Numeroasele sale documente declară că, de îndată ce „Anu și Enlil îi predaseră domnia lui Nannar la Ur", iar Ur Nammu a fost ales spre a fi „Drept Păstor" al poporului, zeii i-au poruncit lui Ur Nammu să instituie o nouă revigorare morală. Trecuseră aproape trei secole de când revirimentul moral de sub Urukagina din Lagash asistase la ascensiunea și prăbușirea Akkadului, la sfidarea autorității lui Anu și la

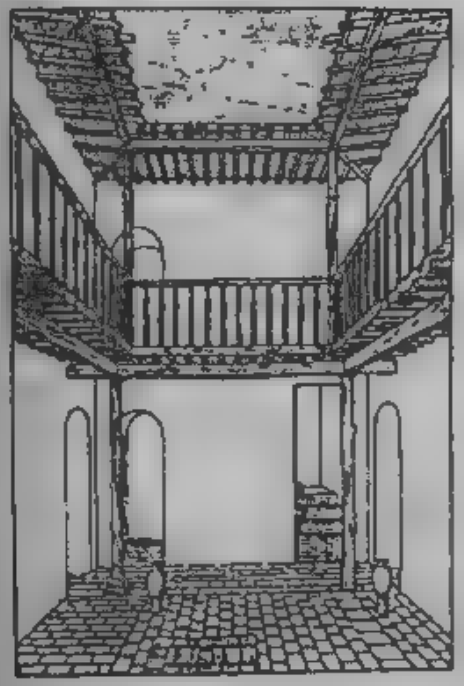

Figura 93

profanarea Ekurului lui Enlil. Nedreptățile, opresiunea și imoralitatea deveniseră comportamente comune. La Ur, sub Ur-Nammu, Enlil a făcut încă o încercare de a îndepărta omenirea de „căile rele" spre un drum al „cinstei". Proclamând un nou cod de justiție și comportare socială, Ur Nammu „a stabilit echitatea în țară, a izgonit nenorocirile, a pus capăt violențelor și conflictelor"

Așteptând atât de multe de la acest Nou Început, Enlil – pentru prima oară – i-a încredințat paza Nippurului lui Nannar și i-a dat lui Ur Nammu instrucțiunile necesare pentru restaurarea Ekurului (care fusese avariat de Naram-Sin). Ur Nammu a însemnat ocazia înălțând o stelă care îl reprezenta purtând uneltele și coșul de zidar (Fig 94) Când munca s-a încheiat, Enlil și Ninlil au revenit la Nip

Figura 94

pur, pentru a locui în templul refăcut. „Enlil şi Ninlil au fost fericiţi acolo", declara o inscripţie sumeriană.

Întoarcerea-la Căile-Drepte nu a implicat numai existenţa justiţiei sociale printre oameni, ci şi o adorare adecvată a zeilor. În acest sens, Ur-Nammu, pe lângă marile lucrări din Ur, a remediat şi extins de asemenea edificiile închinate lui Anu şi Inanna la Erech, lui Ninsun (mama sa) la Ur, lui Utu la Larsa, lui Ninharsag la Adab, totodată, s-a angajat în unele lucrări de reparaţii la Eridu, oraşul lui Enki. De pe listă se remarcă prin absenţă Lagashul lui Ninurta şi Babilonul lui Marduk.

Reformele sociale ale lui Ur-Nammu şi realizările Urului în domeniul comercial şi industrial i-au făcut pe savanţi să privească perioada celei de-A Treia Dinastii ca pe o epocă nu numai a prosperităţii, ci şi a păcii. Prin urmare, s-au mirat să găsească în ruinele Urului două tablouri reprezentând activităţile cetăţenilor: un Tablou al Păcii şi, surprinzător, un Tablou al Războiului (Fig. 95). Imaginea oamenilor din Ur ca războinici instruiţi şi pregătiţi părea complet deplasată.

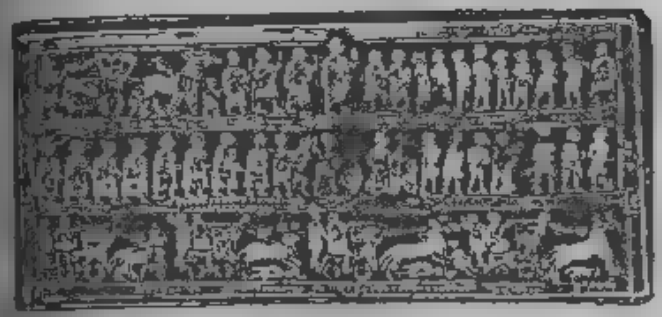

Figura 95

Şi totuşi, faptele, aşa cum indică mostrele arheologice de armament, ţinute militare şi care de luptă, precum şi numeroasele inscripţii, contrazic imaginea pacifistă. Într-adevăr, una dintre primele măsuri luate de Ur-Nammu a fost aceea de a îngenunchea Lagashul şi a-i ucide guvernatorul, pentru a ocupa apoi încă şapte oraşe.

Necesitatea masurilor militare nu se limita doar la fazele iniţiale ale ascendenţei lui Nannar şi a Urului. Ştim din inscripţii că, după ce Urul şi Sumerul „s-au bucurat de zile înfloritoare [şi] mult s-au bucurat cu Ur-Namma," Ur-Namma a reclădit Ekurul din Nippur, iar Enlil l-a găsit demn de a ţine Arma Divină, cu aceasta, Ur-Nammu urma să subjuge „oraşele rele" din „ţări străine":

Arma Divină,
Cea care în ţările vrăjmaşe
adună răsculaţii morman,
lui Ur-Nammu, Păstorul,
El Domnul Enlil, i-a dat-o,
Ca un taur să zdrobească tărâmul străin,
Ca un leu să-l vâneze,
Să nimicească oraşele rele
Să le scape de împotrivirea celor Falnici.

Aceste cuvinte amintesc de profeţiile biblice despre mânia divină, prin intermedierea regilor muritori, contra „oraşelor rele" şi a „oamenilor păcătoşi", dezvăluie că pe sub mantia prosperităţii pândea un nou război între zei o luptă pentru subordonarea maselor de oameni.

Trista realitate este că Ur-Nammu însuşi, devenind un războinic puternic, „Vitejia lui Nannar", a murit tragic pe câmpul de luptă. „Ţara duşmană s-a revoltat, ţara duşmană s-a purtat cu vrăjmăşie", într-o bătălie din acea ţară îndepărtată şi fără nume, carul lui Ur-Nammu s-a împotmolit în noroi; Ur-Nammu a căzut din el; „carul ca o furtună a gonit mai departe," lăsându-l pe Ur-Nammu în urmă, „părăsit pe câmpul de luptă ca un ulcior spart". Tragedia s-a întețit când ambarcaţiunea care-i aducea înapoi în Sumer trupul neînsufleţit „într-un loc necunoscut se scufundase, valurile au scufundat o, cu el [Ur-Nammu] la bord".

Când vestea a ajuns în Ur, s-au pornit mari lamentaţii; oamenii nu puteau înţelege cum de un atât de Drept Păstor, care fusese just cu oamenii şi fidel zeilor, putuse cunoaşte un asemenea sfârşit ruşinos Nu înţelegeau de ce „Domnul Nannar nu l-a ţinut de mână, de ce Inanna, Doamna Cerului, nu i-a cuprins capul cu nobilul ei braţ, de ce viteazul Utu nu l-a ajutat" De ce acei zei au „păş [t] deoparte", când amara soartă a lui Ur-Nammu a fost pecetluită? Cu siguranţă, fusese o trădare a marilor zei:

Cum s-a preschimbat soarta eroului!
Anu şi-a schimbat sfântul cuvânt (...)
Enlil amăgitor şi-a schimbat hotărârea soartei (...).

Felul cum a murit Ur-Nammu (2096 î.Ch.) poate să fi explicat comportamentul succesorului său, faţă de care putem folosi dispreţul biblic la adresa unui rege care „se

prostituia" şi „făcea ce e rău în ochii Domnului". Numit Shulgi, se născuse sub auspicii divine; Nannar însuşi aranjase ca pruncul să fie conceput la altarul lui Enlil din Nippur, printr-o uniune între Ur-Nammu şi marea preoteasă a lui Enlil astfel ca „un mic «Enlil» (...) un copil potrivit pentru domnie şi tron, să fie zămislit".

Noul rege şi-a început lunga domnie hotărând să-şi unească întinsul imperiu prin mijloace paşnice şi reconciliere religioasă. De cum a urcat pe tron, s-a angajat în construirea (sau reconstruirea) unui templu al lui Ninurta în Nippur; acest lucru i-a dat posibilitatea de a declara Ur şi Nippurul „Oraşe-Fraţi". Apoi a construit o corabie numită după Ninlil - şi a navigat în „Ţara Zborului pentru Viaţă". Poemele lui arată că se imagina un al doilea Ghilgameş, călcând pe urmele paşilor vechiului rege spre „Ţara Celor Vii" - peninsula Sinai.

Debarcând la „Locul Rampei" (sau „Locul Umplerii Ţării") Shulgi a clădit acolo un altar pentru Nannar. Continuându-şi călătoria pe uscat, a ajuns în Harsag Înaltul Munte al lui Ninharsag, din sudul peninsulei Sinai, unde a ridicat de asemenea un altar. Croindu-şi drum prin peninsulă a sosit în locul numit BAD.GAL.DINGIR (*Dur-Ilu-Ilu*, în akkadiană), „Marele Loc Fortificat Al Zeilor". Aici îl întâlnita într-adevăr pe Ghilgameş, căci Ghilgameş, venind din direcţia Mării Moarte, poposise şi el să se roage şi să le aducă ofrande zeilor în acea poartă, situată între Negev şi Sinaiul propriu-zis. Acolo, Shulgi a clădit un altar pentru „Zeul Care Judecă".

Era al optulea an al domniei lui Shulgi, când acesta a pornit în călătoria înapoi spre Sumer. Drumul său, prin Fertila Semilună, a început din Canaan şi Liban, unde a înălţat altare la „Locul Oracolelor Strălucitoare" şi „Locul Acoperit De Zăpadă". A fost o călătorie intenţionat încetă, cu scopul de a strânge legăturile dintre imperiu şi pro-

vinciile îndepărtate Ca rezultat al acestei călătorii, Shulgi a construit o rețea de drumuri care uneau imperiul pe plan politic și militar, stimulând totodată comerțul și prosperitatea Făcând cunoștință personal cu căpeteniile locale, Shulgi și-a cimentat și mai mult relațiile cu acestea, aranjând căsătorii cu fiicele lui.

Shulgi s-a întors în Sumer, lăudându-se că învățase patru limbi străine Prestigiul său imperial atinsese punctul culminant Recunoscător, a clădit o capelă pentru Nannar/Sin în incinta sacră a Nippurului În schimb, i s-au decernat titlurile de „Mare Preot al lui Anu, Preot al lui Nannar". Shulgi a imortalizat cele două ceremonii pe sigiliile sale cilindrice (Fig. 96, 97).

Figura 96

Figura 97

Cu timpul, însă, Shulgi a ajuns să prefere tot mai mult luxul din Ur în locul privațiunilor provinciale, lăsând guvernarea locală în seama Marilor Emisari. Își petrecea timpul compunând imnuri autolaudative și imaginându-se semizeu. Amăgirile sale au atras în cele din urmă atenția celei mai mari seducătoare din toate – Inanna. Intuind o nouă ocazie, Inanna l-a invitat pe Shulgi la Erech, făcând din el „un om ales pentru vulva Inannei" și inițiind un act sexual chiar în templul închinat lui Anu. Citând propriile cuvinte ale lui Shulgi:

Cu viteazul Utu, prieten ca și frate,
Am băut licoare tare
în templul întemeiat de Anu.
Menestrelii mi-au cântat cele șapte cântări de dragoste
Inanna regina, vulva cerului și a pământului,
îmi era alături, benchetuind în templu.

Pe măsură ce neliniștile inevitabile din țară și de peste hotare se intensificau, Shulgi a căutat sprijinul militar al provinciei Elamului, din sud-est. Organizând căsătoria fiicei sale cu viceregele Elamului, Shulgi i-a dat de zestre orașul Larsa. În schimb, viceregele a adus în Sumer tripe elamite, pentru a-i servi lui Shulgi ca o Legiune Străină Însă, soldații elamiți, în loc de pace, au adus noi conflicte, iar documentele anuale despre domnia lui Shulgi descriu distrugeri repetate în provinciile din nord. Shulgi a încercat să-și mențină puterea asupra provinciilor vestice pe căi pașnice, iar al treizeci și șaptelea an de domnie consemnează un tratat cu un rege local numit Puzur-Ish-Dagan – nume cu conotații canaanite/filistine clare. Tratatul l-a ajutat pe Shulgi să reclame titlul de „Rege al celor Patru Regiuni". Dar pacea din apus nu a durat mult. În

anul al patruzeci şi unulea (2055 î.Ch.), Shulgi a primit anumite oracole de la Nannar/Sin şi s-a lansat o expediţie militară majoră contra provinciilor canaanite. În răstimp de doi ani, Shulgi a putut afirma încă odată că era „Erou, Rege al Urului, Conducător al celor Patru Regiuni".

Probele sugerează că trupele elamite au fost folosite în campanie pentru a subjuga provinciile şi că aceste trupe străine înaintaseră până la poarta Sinaiului. Comandantul lor îşi spunea „favorit al Zeului Care Judecă, iubit de Inanna, ocupant al Dur Ilulu.". Dar nici nu se retrăseseră bine trupele de ocupaţie, că agitaţiile au reînceput. În anul 2049 î.Ch., Shulgi a ordonat construirea „Zidului de la Apus" pentru a proteja Mesopotamia.

A rămas pe tron încă un an plin de zguduiri. Deşi, până la sfârşitul domniei, Shulgi a continuat să se proclame „preţuit de Nannar", nu mai era un „ales" al lui Anu şi Enlil. Conform opiniei lor atestate documentar, „nu aplica regulile divine, justeţea şi-o murdărea". Prin urmare, i-au decretat „moartea ca păcătos". Era în anul 2048 î.Ch.

Succesorul lui Shulgi pe tronul Urului a fost fiul său, Amar Sin. Cu toate că primii doi ani ai domniei lui au rămas în memorie prin războaie, au urmat totuşi trei ani de pace. Dar, în anul al şaselea, a trebuit să înăbuşe o răscoală în districtul nordic al Ashurului şi, în al şaptelea an — 2041 î.Ch. — a fost necesară o campanie militară majoră pentru a suprima patru localităţi apusene şi „ţările lor".

Campania nu pare să fi avut prea mult succes, căci nu i-a urmat obişnuita acordare de titluri regelui din partea lui Nannar. În schimb, descoperim că Amar-Sin şi-a îndreptat atenţia spre Eridu — oraşul lui Enki' —, înfiinţând acolo o reşedinţă regală şi adoptând funcţii preoţeşti. Această întorsătură în afilierea religioasă poate să fi fost determinată de dorinţa practică de a dobândi controlul asupra şantierelor navale din Eridu, căci, în anul următor

(al nouălea), Amar-Sin a ridicat pânzele pornind spre acelaşi „Loc al Rampei" unde se dusese şi Shulgi. Dar, ajungând în „Ţara Zborului pentru Viaţă", nu şi-a continuat drumul; a murit de veninul unui scorpion (sau şarpe).

L-a înlocuit pe tron fratele său, Shu-Sin. Cei nouă ani ai domniei lui (2038-2030 î.Ch.), deşi prezintă două expediţii militare contra unor localităţi din nord, s-au remarcat mai mult prin măsurile defensive. Acestea includeau întărirea Zidului de la Apus contra amoriţilor şi construirea a două corăbii: „Marea Corabie" şi „Corabia din Abzu". Se pare că Shu-Sin îşi pregătea o fugă pe mare...

Când a urcat pe tron următorul (şi ultimul) rege din Ur, Ibbi-Sin, începuseră ciocniri între năvălitorii din vest şi mercenarii elamiţi pe teritoriul Mesopotamiei propriu-zise. Curând, vatra Sumerului a ajuns sub asediu; populaţia din Ur şi Nippur stătea înghesuită după zidurile de apărare, iar influenţa lui Nannar se restrânsese la o mică enclavă.

În culise, ca şi data trecută, aştepta Marduk. Crezând că în sfârşit sosise şi vremea supremaţiei lui, a părăsit ţara exilului şi şi-a condus discipolii înapoi spre Babilon.

Şi atunci au lovit Groaznicele Arme, dezlănţuind mai cumplit decât tot ceea ce i se întâmplase omenirii de la Potop încoace — dezastrul.

13

AVRAAM: ANII FATIDICI

Şi s-a întâmplat
în zilele lui Amrafel regele Şinearului,
Arioc, regele Elasarului,
Chedarlaomer, regele Elamului,
şi Tidal, regele din Gutim,
Că aceştia au pornit război
împotriva lui Bera, regele Sodomei
şi a lui Birşa, regele Gomorei
şi a lui Şinab, regele din Adma,
şi a lui Şemeber, regele din Ţeboim,
şi a regelui din Bela sau Ţoar.

Astfel începe, în capitolul 14 al *Facerii*, povestea biblică a unui străvechi război care a confruntat o alianţă a patru regate din Orient cu cinci regi din Canaan. E o povestire care a provocat unele dintre cele mai intense dezbateri între savanţi, căci asociază legenda lui Avraam, primul Patriarh Ebraic, cu un eveniment non-ebraic specific, astfel prilejuind confirmarea obiectivă a consemnării biblice despre naşterea unei naţiuni.

Cât de minunat ar fi fost, au considerat mulţi, dacă puteau fi identificaţi diverşii regi şi se putea stabili momentul exact al vieţii lui Avraam! Însă chiar dacă Elamul era cunoscut şi Şinearul identificat ca fiind Sumerul, cine erau regii amintiţi şi care erau celelalte ţări din Est? Pu-

nând la îndoială autenticitatea istoriei biblice până la găsirea unor confirmări din surse independente, criticii Bibliei s-au întrebat: de ce nu găsim numele Khedorla'omer (Chedarlaomer), Amraphel (Amrafel), Arıokh (Arioc) şi Tidhal (Tidal) menţionate în inscripţiile mesopotamiene? Iar dacă aceştia nu au existat, dacă un asemenea război nu a avut loc niciodată, cât de credibil este restul poveştii lui Abraham (Avraam)?

Timp de multe decenii, criticii Vechiului Testament au părut să aibă câştig de cauză, apoi, spre sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, lumea ştiinţifică şi cea religioasă au fost uimite de găsirea tăbliţelor babiloniene care îi nominalizau pe Khedorla'omer, Arıokh şi Tidhal într-o povestire nu foarte deosebită de cea biblică.

Descoperirea a fost anunţată într-o conferinţă a lui Theophilus Pinches la Institutul Victoria, Londra, în 1897. După ce a examinat câteva tăbliţe care aparţineau Colecţiei Spartoli de la British Museum, Pinches a constatat că ele descriau un război de mare magnitudine, în care un rege al Elamului, numit Kudur-laghamar, conducea o alianţă de cârmuitori care-l includeau şi pe un anume Eri-aku şi pe un altul, Tud ghula - nume ce se puteau transforma uşor în ebraicele Khedorla'omer, Arıokh şi Tidhal. Însoţindu-şi prelegerea dată publicităţii cu o transcriere minuţioasă a scrierii cuneiforme şi traducerea aferentă, Pinches a putut afirma cu convingere că povestea biblică fusese într-adevăr confirmată dintr-o sursă mesopotamiană independentă.

Cu justificată emoţie, asiriologii perioadei au fost de acord cu lectura numelor cuneiforme de către Pinches. Tăbliţele vorbeau într-adevăr despre „Kudur-Laghamar, regele ţării Elamului" – şocant de asemănător cu biblicul Khedorla'omer, rege al Elamului", toţi oamenii de ştiinţă au consimţit că era un nume elamit regal perfect, prefixul *Kudur* („Servitor") făcând parte din numele mai multor

regi elamiți, iar *Laghamar* reprezentând numele-epitet elamit pentru o anumită zeitate. S-a confirmat că al doilea nume, articulat *Eri-e-a-ku* în scrierea cuneiformă babiloniană, îl reprezenta pe originalul ERI.AKU sumerian, însemnând „Servitor al zeului Aku", unde *Aku* era una dintre variantele numelui lui Nannar/Sin. Se știe dintr-un număr de inscripții că domnitorii elamiți din Larsa purtau numele „Servitor al lui Sin" și, prin urmare, nu era deloc greu să se accepte ideea că biblicul Ellasar, orașul regal al regelui Ariokh, era de fapt Larsa. De asemenea, printre savanți s-a înregistrat un acord unanim asupra ipotezei că Tud-ghula din textul babilonian era echivalentul bibliculu „Tidhal, rege din Go'im (Gutim)", precum și că Go'imul din *Cartea Genezei* se referea la „hoardele-națiuni" pe care tăbliţele cuneiforme le prezentau ca aliați ai lui Khedorla'omer.

Aceasta, deci, era dovada lipsă – nu numai privitor la veridicitatea Bibliei și la existența lui Avraam, ci și despre un eveniment internațional în care acesta fusese implicat!

Dar emoția nu avea să dureze. „Din nefericire" – ca să folosim o expresie a lui A.H. Sayce dintr-o cuvântare către Societatea de Arheologie Biblică, unsprezece ani mai târziu –, o descoperire contemporană, care ar fi trebuit să o susțină pe cea anunțată de Pinches, a ajuns s-o deraieze și chiar s-o discrediteze.

Cea de-a doua descoperire a fost anunțată de Vincent Scheil, care a declarat că găsise printre tăbliţele din Muzeul Imperial Otoman de la Constantinopole o scrisoare a binecunoscutului rege babilonian Hammurabi, care îl menționează pe același Kudur-laghamar! Întrucât scrisoarea era adresată unui rege al Larsei, Părintele Scheil a tras concluzia că cei trei erau contemporani, astfel corespunzând cu trei dintre cei patru regi biblici de la Răsărit –

Hammurabi nefiind altul decât „Amraphel, regele Șinearului".

Un timp, s-a părut că toate piesele jocului de puzzle se așezaseră la locurile lor: încă se mai pot găsi cărți și comentarii biblice explicând că Amraphel îl reprezintă pe Hammurabi. Concluzia rezultantă, că Avraam a fost contemporan cu acest conducător, părea plauzibilă, întrucât pe-atunci se credea că Marduk a domnit între anii 2067 și 2025 î.Ch., situându-l pe Avraam, războiul regilor și distrugerea ulterioară a Sodomei și a Gomorei la sfârșitul mileniului III î.Ch.

Totuși, când cercetările ulterioare i-au convins pe majoritatea oamenilor de știință că Hammurabi domnise mult mai târziu (din 1792 până în 1750 î.Ch., conform cu *The Cambridge Ancient History*), aparenta sincronizare realizată de Scheil s-a demontat și toată semnificația inscripțiilor descoperite – chiar și a celor anunțate de Pinches – a intrat sub semnul îndoielii. Nu li s-a dat nici o atenție insistențelor lui Pinches că, indiferent cu cine erau identificați cei trei regi nominalizați – chiar și dacă Khedorla'omer, Ariokh și Tidhal, din scrierile cuneiforme, nu fuseseră contemporani cu Hammurabi –, povestirea din texte cu cele trei nume ale ei continua să fie „o remarcabilă coincidență istorică, meritând recunoașterea ca atare". În 1917, Alfred Jeremias *(Die sogenanten Kedorlaomer-Texte)*, a încercat să redeștepte interesul față de subiect; dar comunitatea științifică prefera să trateze tăbliţele Spartoli cu o indiferență benignă.

Acestea au rămas ignorate, în subsolul Muzeului Britanic, timp de o jumătate de secol, până când M.C. Astour a revenit asupra subiectului într-un studiu de la Universitatea Brandeis *(Political and Cosmic Symbolism in Genesis 14)*. Confirmând că redactorii biblici și babilonieni ai respectivelor texte se inspiraseră dintr-o sursă me-

sopotamiană comună mai veche, el i-a identificat pe cei patru Regi de la Răsărit cu niște conducători cunoscuți: 1) al Babilonului, în secolul al VIII-lea î.Ch., 2) al Asiriei, în secolul al XIII-lea î.Ch., 3) al hittiților, în secolul al XVI-lea î.C; și 4) al Elamului, în secolul al XII-lea î.Ch. Întrucât nici unul nu era contemporan cu ceilalți sau cu Avraam, Astour a sugerat cu ingeniozitate că textul nu avea caracter istoric, ci era o lucrare de filosofie religioasă, în cadrul căreia autorul folosea patru incidente istorice distincte pentru a ilustra o unică morală (soarta regilor răi). Improbabilitatea sugestiei lui Astour a fost curând sublimată în alte publicații de specialitate, și, cu aceasta, interesul față de „Textele lui Khedorla'omer" s-a stins din nou.

Totuși, consensul științific asupra ideii că povestirea biblică și textele babiloniene se inspiră dintr-o sursă comună mult anterioară ne determină să revedem apelul lui Pinches și argumentul său principal: cum ar putea fi ignorate niște scrieri cuneiforme, care confirmă fundalul biblic al unui război important și numesc trei regi din Biblie? E cazul ca probele – cruciale, după cum vom demonstra, pentru înțelegerea anilor fatidici – să fie eliminate numai pentru că Amraphel nu era Hammurabi?

Răspunsul e acela că scrisoarea lui Hammurabi găsită de Scheil nu trebuia să devieze descoperirea anunțată de Pinches, din simplul motiv că Scheil a interpretat greșit lectura. Conform redării sale, Hammurabi îi promitea o răsplată lui Sin-Idinna, regele Larsei, pentru „eroismul din zilele lui Khedorla'omer". Aceasta însemna că cei doi erau aliați într-un război contra lui Khedorla'omer și, prin urmare, contemporani cu regele Elamului. În acest punct, descoperirea lui Scheil a fost discreditată, căci contrazicea atât afirmația biblică despre alianța celor trei regi, cât și faptele istorice cunoscute. Hammurabi trata Larsa nu ca pe un aliat, ci ca pe un adversar, lăudându-se că a „azvârlit

Larsa în luptă" și i-a atacat incinta sacră „cu puternica armă pe care zeii i-o dăduseră".

Un examen atent al textului scrisorii lui Hammurabi relevă că, dornic să dovedească identitatea dintre Hammurabi și Armaphel, Părintele Scheil a inversat înțelesul scrisorii. Hammurabi nu oferea ca răsplată înapoierea anumitor zeițe *în* incinta sacră (Emutbalul) din Larsa; dimpotrivă, cerea readucerea lor în Babilon *din* Larsa:

Lui Sin-Idinna
astfel îi vorbește Hammurabi privind
zeițele care în Emutbal
au stat dincolo de ușă
din zilele lui Kudur-Laghamar,
în pânză de sac învești mântate.
Când le cer 'napoi de la tine,
oamenilor mei le predau;
Oamenii vor prinde mâinile zeițelor;
În sălașul lor le vor aduce.

Incidentul cu răpirea zeițelor avusese așadar loc mai demult, ele erau ținute prizoniere în Emutbal „din zilele lui Khedorla'omer"; iar Hammurabi cerea acum întoarcerea lor în Babilon, de unde le luase captive Khedorla'omer. Aceasta nu poate însemna decât că Khedorla'omer trăise cu mult înaintea perioadei lui Hammurabi.

Interpretarea noastră asupra scrisorii lui Hammurabi găsită de Părintele Scheil în Muzeul din Constantinopole este confirmată de faptul că Hammurabi a repetat cererea de înapoiere a zeițelor în Babilon într-un alt mesaj bătos către Sin-Idinna, de astă-dată trimițând-o prin intermedierea unor Osirisi militari superiori. Această a doua scrisoare se află la British Museum (No. 23,131), iar textul ei a

fost publicat de către L W King în *The Letters and Inscriptions of Hammurabi.*

Lui Sin-Idinna astfel grăitu-i-a Marduk:
Îi trimit acum pe Zikir-ilishu, Ofițerul de Transporturi,
și pe Hammurabi-bani, Ofițerul de Frontieră,
să le aducă pe zeițele ce sunt în Emutbal.

Faptul că zeițele urmau să fie readuse din Larsa la Babilon este clarificat în următoarele instrucțiuni ale scrisorii:

Vei face zeițele să călătorească
într-o barcă de procesiune ca un altar,
spre a putea veni la Babilon.
Femeile-din-templu le vor însoți.
Drept hrană a zeițelor vei încărca
frișcă pură și cereale în barcă,
oi și provizii vei urca la bord
pentru mâncarea femeilor-din-templu,
[destul] pentru călătoria până la Babilon.
Și vei numi oameni să tragă barca
și soldați aleși să aducă zeițele
nevătămate până la Babilon.
Nu pierde vremea; iute le trimite spre Babilon.

Astfel, din scrisori reiese clar că Hammurabi – dușman, nu aliat al Larsei – căuta despăgubiri pentru evenimente întâmplate cu mult înaintea vremii lui, în zilele lui Kudur-Laghamar, regentul elamit al Larsei. Textele scrisorilor lui Hammurabi confirmă așadar existența lui Khedorla'omer și a domniei elamite din Larsa („Ellasar") și, astfel, a elementelor-cheie din povestea biblică.

Care e perioada în care se înscriu aceste elemente-cheie?

După cum au stabilit documentele istorice, Shulgi a fost cel care, în cel de-al douăzeci și optulea an al domniei sale (2068 î.Ch.), și-a dat fiica de soție unei căpetenii elamite, cu orașul Larsa ca zestre; în schimb, elamiții au pus la dispoziția lui Sulgi o „legiune străină" de trupe elamite. Aceste trupe au fost folosite de Shulgi pentru a supune provinciile apusene, inclusiv Canaanul. Prin urmare, în ultimii ani ai domniei lui Shulgi și pe vremea când Urul încă mai era capitală imperială sub succesorul său imediat, Amar-Sin, găsim nișa de timp istoric în care toate consemnările biblice și mesopotamiene par să se înscrie perfect.

În acea perioadă, credem, ar trebui să se desfășoare căutarea istoricului Avraam; căci – așa cum vom demonstra – legenda lui Avraam s-a întrepătruns cu povestea căderii Urului, iar vremurile lui Avraam au coincis cu ultimele zile ale Sumerului.

O dată cu discreditarea ideii de identitate între Amraphel și Hammurabi, confirmarea Epocii lui Avraam a ajuns la dispoziția tuturor, unii sugerând date atât de târzii încât făceau din primul patriarh un descendent al regilor ulteriori din Israel... Dar datele exacte ale epocii și evenimentelor respective nu au nevoie de deducții: informațiile se găsesc chiar în Biblie; nu trebuie decât să-i acceptăm verdictul.

Calculele cronologice sunt surprinzător de simple. Punctul de pornire e anul 963 î.Ch., în care se presupune că Solomon a preluat domnia în Ierusalim. *Cartea Regilor* declară fără echivoc că Solomon a început construcția Templului lui Iahve din Ierusalim în al patrulea an de domnie, terminându-l la sfârșitul celui de-al unsprezecelea

an I Regi 6:1 afirmă de asemenea că „În anul patru sute optzeci de la ieşirea fiilor lui Israil din Egipt, în anul al patrulea ( ) [al] domniei lui Solomon peste Israil, a fost zidit Templul Domnului." Această declaraţie este susţinută (cu o uşoară diferenţă) de tradiţia clericală, care spune că existaseră douăsprezece generaţii de preoţi, a câte patruzeci de ani fiecare, între Exod şi perioada când Azarian (Azaria) „a intrat în slujba arhierească, în templul cel zidit de Solomon în Ierusalim." (I Cronici, 5:36)

Ambele surse convin asupra trecerii a 480 de ani, cu această diferenţă una numără de la începutul construcţiei templului (960 î.Ch.), iar cealaltă de la încheierea acesteia (în 953 î.Ch.), când au putut începe slujbele religioase. Aceste calcule plasează ieşirea israeliţilor din Egipt fie în 1440, fie în 1433 î.Ch.; data din urmă, constatăm, oferă o mai bună sincronizare cu celelalte evenimente.

Pe baza cunoştinţelor acumulate până la începutul secolului nostru, egiptologii şi cunoscătorii Bibliei ajunseseră la concluzia că ieşirea avusese loc într-adevăr la mijlocul secolului al XV-lea î.Ch. Apoi, însă, ponderea opiniei ştiinţifice s-a transferat spre o dată din secolul al XIII-lea, întrucât părea să corespundă mai bine cu datarea arheologică a diverselor situri canaanite, în acord cu consemnările biblice despre cucerirea Canaanului de către israeliţi.

Totuşi, această nouă datare nu a fost acceptată unanim. Cel mai notoriu dintre oraşele cucerite era Ierihonul, iar unul dintre proeminenţii săi cercetători arheologi (K.M. Kenyon) a conchis că distrugerea respectivă s-a produs în jurul anului 1560 î.Ch., cu mult după evenimentele biblice. Pe de altă parte, principalul cercetător al Ierihonului, J. Garstang *(The Story of Jericho)*, a susţinut că probele arheologice plasează cucerirea oraşului undeva între 1400 şi 1385 î.Ch. Adăugând aici cei patruzeci de ani ai rătăcirilor israeliţilor prin sălbăticie, după plecarea din Egipt, el şi alţii au găsit confirmări arheologice ale unei date a Exodului situată între 1440 şi 1425 î.Ch. – un interval de timp care confirmă anul 1433 î.Ch. sugerat de noi.

Timp de peste un secol, savanţii au căutat de asemenea prin documentele egiptene existente un indiciu egiptean despre Exod şi despre data acestuia. Singurele referiri aparente se găsesc în scrierile lui Manetho. Citat de Josephus în „Contra Apionului", Manetho a declarat că „după ce rafalele nemulţumirii lui Dumnezeu s-au dezlănţuit peste Egipt," un faraon numit Toumosis a negociat cu Poporul Ciobanilor, „oamenii de la răsărit, să plece din Egipt şi să se ducă unde voiau, netulburaţi". Atunci, ciobanii au plecat, traversând sălbăticia, „şi au clădit un oraş într-o ţară numită azi Iudeea (...) şi i-au dat numele Ierusalim".

Oare a ajustat Josephus scrierile lui Manetho pentru a se potrivi cu povestirea biblică sau de fapt evenimentele privitoare la şedere, tratamentul aspru şi în final ieşirea israeliţilor s-au produs în timpul domniei unuia dintre binecunoscuţii faraoni numiţi Thothmes?

Manetho s-a referit la „regele care i-a alungat pe păstori din Egipt" într-un fragment dedicat faraonilor din dinastia a optsprezecea. Egiptologii acceptă în prezent ca realitate istorică expulzarea Hyksos-ilor („Regii Păstori" asiatici) în 1567 î.Ch., de către fondatorul celei de-a optsprezecea dinastii, Faraonul Ahmosis (Amosis, în greacă). Această nouă dinastie, care a înfiinţat Noul Regat în Egipt, poate foarte bine să fi fost dinastia faraonilor „care nu l-au cunoscut pe Iosif" despre care vorbeşte Biblia (Ieşirea, 1:8).

Theophilus, Episcop al Antiochiei din secolul al II-lea, s-a referit şi el în scrierile lui la Manetho, declarând că evreii fuseseră înrobiţi de regele Tethmosis, pentru care „au clădit cetăţi puternice, Peitho şi Rameses şi On, care e

Heliopolis", apoi au plecat din Egipt, sub faraonul „al cărui nume era Amasis".

Prin urmare, din aceste surse antice reiese că problemele israeliților au început sub un faraon numit Thothmes, culminând cu plecarea lor, sub un urmaș numit Amasis. Care sunt faptele istorice așa cum s-au stabilit până în momentul de față?

După ce Ahmosis îi expulzase pe Hyksos-i, succesorii lui pe tronul Egiptului - dintre care mai mulți au purtat într-adevăr numele de Thothmes, după cum afirmă istoricii antici - s-au angajat în campanii militare în Canaanul Mare, folosind Drumul Mării ca traseu de invazie. Thothmes I (1525-1512 î.Ch.), militar profesionist, a pus Egiptul pe picior de război, lansând expediții militare în Asia până la Eufrat. Presupunem că el a fost cel care s-a temut de neloialitatea israeliților – „când se va declara război, ei se vor alătura dușmanilor noștri" – și prin urmare a ordonat uciderea tuturor copiilor israeliți nou-născuți de sex bărbătesc (Ieșirea 1:9-16). După calculele noastre, Moise s-a născut în 1513 î.Ch., anul de dinaintea morții lui Thothmes I.

J.W. Jack *(The Date of the Exodus)* și alții, la începutul secolului nostru, se întrebase dacă „fiica faraonului" care îl luase pe pruncul Moise din râu și apoi îl crescuse în palatul regal ar fi putut să fie Hatshepsut, cea mai mare fată a lui Thothmes I cu soția sa oficială și, astfel, singura prințesă de neam regal a vremii căreia i se acorda înaltul titlu de „Fiică a Regelui", un titlu identic cu cel prezentat în Biblie. Credem că ea a fost într-adevăr; iar tratamentul pe care i l-a aplicat în continuare lui Moise ca fiu adoptiv poate fi explicat prin faptul că, după căsătoria cu faraonul succesor, fratele ei după tată Thothmes al II-lea, nu i-a putut naște un fiu.

Thothmes al II-lea a murit după o scurtă domnie. Urmașul lui, Thothmes al III-lea – născut de o fată din harem –, a fost cel mai mare rege-războinic al Egiptului, un Napoleon antic, după părerea unor istorici. Dintre cele șaptesprezece campanii ale sale contra țărilor străine, pentru a obține tributuri și captivi pentru principalele lui șantiere de construcții, majoritatea s-au desfășurat în Canaan și în Liban, iar spre Nord, până la Eufrat. Credem, așa cum au susținut în prima parte a acestui secol T.E. Peet *(Egypt and the Old Testament)* și alții, că acest faraon, Thothmes al III-lea, a fost înrobitorul israeliților; căci, în expedițiile sale militare, el a avansat către nord până în Naharin, denumirea egipteană a regiunii de pe cursul superior al Eufratului numită în Biblie Aram-Naharin, unde rămăseseră conaționalii patriarhilor evrei, iar acest lucru ar putea explica foarte bine teama faraonului că (Ieșirea 1:10) „când s-ar întâmpla vreun război, să nu se dea și ei [israeliți] de partea vrăjmașilor". Sugerăm că Thothmes al III-lea a fost cel de a cărui condamnare la moarte a scăpat Moise în sălbăticia din Sinai, după ce-și descoperise originile ebraice și se alăturase pe față poporului său.

Thothmes al III-lea a murit în anul 1450 î.Ch., urmându-i la tron Amenophis al II-lea – cel numit Amasis de către Theophilus, citându-l pe Manetho. Într-adevăr, după „această lungă vreme, [când] a murit împăratul Egiptului," (Ieșirea 2:23), Moise a îndrăznit să se întoarcă în Egipt pentru a-i cere succesorului său – Amenophis al II-lea, după opinia noastră - „Dă drumul poporului meu." Domnia lui Amenophis al II-lea a durat din 1450 până în 1425 î.Ch. - tragem concluzia că Exodul a avut loc în 1433 î.Ch., exact când Moise avea optzeci de ani *(Ieșirea* 7:7).

Continuându-ne calculul de-a-ndărătelea, căutăm acum să stabilim data când au sosit israeliții în Egipt. Tradițiile ebraice afirmă o ședere de patru sute de ani, con-

form declarației lui Dumnezeu față de Avraam *(Facerea* 15.13-14), la fel declară și Noul Testament *(Faptele Sfinților* Apostoli 7:6). *Cartea Ieșirii*, însă, susține că „vremea cât au locuit fiii lui Israil în Egipt a fost de patru sute treizeci de ani" *(Ieșirea* 12:40-41). Alegerea cuvintelor „au locuit" poate să fi avut intenția de a distinge între iosifiți (originari din Egipt) și familiile nou-sosite ale fraților lui Iosif, care veniseră doar să „locuiască". Dacă așa e, atunci diferența de treizeci de ani se poate pune pe seama faptului că Iosif avea treizeci de ani când a fost făcut Ministru al Egiptului. Astfel, ar rămâne intactă cifra de 400 a anilor petrecuți de israeliți (nu de iosifiți) în Egipt, evenimentul plasându-se în anul 1833 (1.433 + 400) î.Ch.

Următorul indiciu se găsește în *Facerea* 47:7-9: „Apoi Iosif a adus pe Iacob, părintele său, și l-a înfățișat lui Faraon (...) Ci Faraon a întrebat pe Iacob: «Câte sunt zilele anilor vieții tale?» Răspuns-a Iacob lui Faraon: «Zilele anilor pribegiei mele sunt o sută și treizeci de ani »" Prin urmare, Iacob se născuse în 1963 î.Ch.

Isaac avea șaizeci de ani când i s-a născut Iacob *(Facerea* 6:26); iar Isaac i s-a născut lui Avraam când acesta avea o sută de ani *(Facerea* 21:5). În consecință, Avraam (care a trăit până la o sută șaptezeci și cinci de ani) avea o sută șaizeci de ani când s-a născut nepotul său, Iacob. Acest calcul plasează nașterea lui Avraam în anul 2123 î.Ch.

Secolul lui Avraam - suta de ani de la nașterea lui până la nașterea fiului și succesorului său Isaac – a fost așadar secolul în care a avut loc ascensiunea și căderea celei de A Treia Dinastii din Ur. Lectura cronologiei și a legendelor biblice îl situează pe Avraam exact în toiul monumentalelor evenimente din acele vremuri – nu ca un simplu observator, ci ca participant activ. Contrar asertiunilor acelor susținători ai criticilor la adresa Bibliei care

spun că, odată cu povestea lui Avraam, Biblia își pierde interesul față de istoria generală a omenirii și a Orientului Apropiat, pentru a se concentra asupra „istoriei tribale" a unei națiuni anume, de fapt Biblia continuă să relateze (la fel ca în cazul povestirilor despre Potop și Turnul Babel) evenimente de interes major pentru omenire și civilizația ei: un război cu aspecte fără precedent și un dezastru de natură singulară; evenimente în care patriarhul evreu a jucat un rol important. Este povestea modului cum a fost salvată moștenirea Sumerului, când Sumerul a fost condamnat.

În pofida numeroaselor studii despre Avraam, rămâne faptul că nu știm despre el nimic altceva decât ceea ce scrie în Biblie. Aparținând unei familii care își trasa genealogia până la spița lui Shem, Avraam – pe atunci numit *Avram* (în original *Abram)* – era fiul lui Terah, frații săi fiind Harran (Haran) și Nahor. Când Harran a murit prematur, familia locuia în „cetatea Ur a Caldeilor". Acolo, Avram s-a căsătorit cu Sarai (cu numele schimbat ulterior în Sarah – Sara).

Apoi, „Terah a luat pe Avram, fiul său, și pe Lot, fiul lui Haran, nepotul său, și pe Sarai, nora sa, femeia lui Avram, fiul său, și a plecat cu ei din cetatea Ur a Caldeilor, ca să se ducă în pământul Canaan; dar ajungând la Haran, s-au așezat acolo."

Arheologii au găsit vestigiile localității *Harran* („Caravana"). Situată în nord-vestul Mesopotamiei, la poalele Munților Taurus, era o răscruce importantă a antichității. La fel cum Mari controla poarta de sud dintre Mesopotamia și ținuturile de pe litoralul Mediteranei, Harranul stăpânea poarta drumului nordic spre pământurile Asiei de Vest. Desemnând, în vremea celei de-A Treia Dinastii din Ur, hotarele domeniilor lui Nannar la învecinarea cu Asia

Mică a lui Adad, Harranul a fost descoperit de arheologi ca o imagine în oglindă a Urului, prin topografia edilitară şi adoraţia lui Nannar/Sin.

În Biblie nu se dă nici o explicaţie a plecării din Ur şi nici timpul nu e precizat, dar putem deduce răspunsurile dacă asociem plecarea cu evenimentele din Mesopotamia în general şi din Ur în particular.

Ştim că Avraam avea şaptezeci şi cinci de ani când şi a continuat drumul de la Harran spre Canaan. Tonul naraţiunii biblice sugerează o lungă şedere la Harran şi îl prezintă pe Avraam la sosire ca pe un tânăr cu o proaspătă soţie. Dacă Avraam, aşa cum am conchis, se născuse în 2123 î.Ch., avea doar zece ani când Ur-Nammu a urcat pe tronul din Ur, iar lui Nannar i s-a încredinţat pentru prima oară tutela asupra Neppurului. Şi era un tânăr de douăzeci şi şapte de ani, când Ur-Nammu a decăzut inexplicabil din favorurile lui Anu şi Enlil, ucis pe un câmp de luptă îndepărtat. Am descris efectele traumatizante ale evenimentului asupra locuitorilor din Mesopotamia, şocul pe care l-a provocat credinţei lor în omnipotenţa lui Nannar şi fidelitatea cuvântului lui Enlil.

Anul căderii lui Ur-Nammu a fost 2096 î.Ch. N-ar fi putut să fie anul când – sub impactul evenimentului sau ca o consecinţă a acestuia – Terah şi familia lui au plecat din Ur spre o destinaţie îndepărtată, oprindu-se la Harran, Urul diferit de Ur?

În toţi anii declinului din Ur şi ai necuviinţelor lui Shulgi, familia a rămas la Harran. Apoi, dintr-o dată, Iahve a acţionat din nou:

Şi Dumnezeu a zis lui Avram.
„Ieşi din ţara ta
şi din nemetul tău
şi din casa tatălui tău,

şi du-te în ţara pe care ţi-o voi arăta (...)"
Deci a plecat Avram după cum îi vorbise Domnul,
şi cu el a pornit şi Lot.
Iar Avram era în vârstă de şaptezeci şi cinci de ani
când a purces din Haran.

Încă o dată, nu se oferă nici un motiv al acestei mişcări decisive. Dar cheia cronologică e cum nu se poate mai revelatoare. Avraam a avut şaptezeci şi cinci de ani în anul 2048 î.Ch. – exact data căderii lui Shulgi!

Întrucât familia lui Avraam (*Facerea* 11) continua direct linia lui Shem, Avraam era considerat semit, om al cărui trecut, moştenire culturală şi limbă erau semite, distincte (în opinia cercetătorilor) de cele ale sumerienilor non-semiţi şi ale indo-europenilor de mai târziu. Dar, în sensul biblic originar, toate popoarele Mesopotamiei mari descindeau din Shem, „semiţi" şi „sumerieni" deopotrivă. În Biblie nu există nimic care să sugereze – aşa cum au început să susţină unii cercetători – că Avraam şi familia lui ar fi fost amoriţi (semiţi apuseni), care veniseră ca emigranţi în Sumer şi apoi reveniseră la fosta lor locuinţă. Dimpotrivă, toate susţin imaginea unei familii cu rădăcini sumeriene din cele mai vechi timpuri, smulsă în grabă din ţara şi locul ei natal şi trimisă într-un ţinut nefamiliar.

Corespondenţa dintre două evenimente biblice cu datele a două evenimente sumeriene majore – şi ale altora care vor urma – trebuie să servească drept indicaţie a unei legături directe între toate. Avraam apare nu ca fiu de venetici, ci ca vlăstar al unei familii implicate direct în problemele de stat sumeriene!

În căutarea unui răspuns la întrebarea „Cine era Avraam," savanţii au speculat similitudinea dintre desemnarea lui ca ebraic (*Ibri*) şi termenul *Hapiru* (care în Orientul Apropiat se putea transforma în *Habiru*), folosit de

asirieni și babilonieni în secolele al XVIII-lea și al XVII-lea î Ch. pentru bandele de jefuitori semiți din vest. La sfârșitul secolului al XV-lea î Ch , comandantul unei garnizoane egiptene din Ierusalim i-a cerut regelui întăriri împotriva hapiților care se apropiau. Oamenii de știință au luat-o ca pe o dovadă a ipotezei că Avraam era semit apusean.

Mulți cercetători, însă, se îndoiesc că termenul denotă cât de cât o grupare etnică, întrebându-se dacă nu cumva cuvântul era doar un substantiv descriptiv, cu semnificația de „tâlhari" sau „năvălitori". Sugestia că *Ibri* (derivat clar din verbul „a traversa") și *Hapiru* sunt sinonime implică probleme filologice și etimologice substanțiale Există de asemenea și mai mari inadvertențe cronologice, toate dând naștere la obiecții serioase față de această soluție propusă pentru identitatea lui Avraam mai ales când datele biblice sunt comparate cu conotația de „bandit" a termenului Hapiru. Astfel, Biblia relatează incidente privind fântânile, care arată că Avraam a avut grijă să evite conflictele cu localnicii, în timp ce străbătea Canaanul Când s-a implicat în Războiul Regilor, Avraam a refuzat să ia partea lui din pradă Acesta nu e comportamentul unui barbar prădalnic, ci mai degrabă al unei persoane cu înalte standarde de conduită Venind în Egipt, Avraam și Sara au fost duși la curtea faraonului, în Canaan, Avraam a încheiat tratate cu conducătorii locali. Nu e imaginea unui nomad care jefuiește așezările altora, este imaginea unui personaj de înalt prestigiu, priceput la negocieri și diplomație.

Din aceste considerente, Alfred Jeremias, pe-atunci reputat asiriolog și profesor de istoria religiilor la Universitatea din Leipzig, a anunțat în ediția din 1930 a celebrei sale opere *Das Alte Testament im Lichte des Alten Orients* că „Avraam, prin structura sa intelectuală, era sumerian" A dezvoltat această concluzie într-un studiu din 1932 intitulat *Der Kosmos von Sumer:* „Avraam nu era babilonian semit, ci sumerian". Avraam, a sugerat el, i-a condus pe Credincioșii a căror reformare căuta să ridice societatea sumeriană pe și mai înalte niveluri religioase.

Asemenea idei erau foarte îndrăznețe într-o Germanie aflată în plină ascensiune a nazismului, cu teoriile sale rasiale La scurt timp după preluarea puterii de către Hitler, sugestiile eretice ale lui Jeremias au fost contrazise cu tărie de Nikolaus Schneider, într-un răspuns intitulat *War Avraham Sumerer?* Avraam nu era nici sumerian, nici om cu genealogie pură, a conchis el: „De pe vremea domniei regelui akkadian Sargon în Ur, locul de baștină al lui Avraam, acolo nu a mai existat niciodată o populație Sargon pură, neamestecată și nici o cultură sumeriană omogenă."

Frământările care au urmat și Al Doilea Război Mondial au întrerupt continuarea dezbaterilor. În mod regretabil firul distins de Jeremias nu a mai fost urmat. Totuși, toate dovezile biblice și mesopotamiene ne spun că Avraam era într-adevăr sumerian.

De fapt, Vechiul Testament *(Facerea* 17:1-16) ne prezintă momentul și modul în care Avraam s-a transformat din nobil sumerian în potentat semit apusean, printr-o convenție între el și Dumnezeul lui. Cu ocazia unei circumcizii rituale, numele său sumerian AB.RAM („Cel Iubit De Tată") a fost preschimbat în akkadian/semiticul *Abraham* („Tatăl Unei Mulțimi De Națiuni"), iar cel al soției sale, SARAI („Prințesă") a fost adaptat la semiticul *Sarah.*

Abia la vârsta de nouăzeci și nouă de ani, a devenit Avraam „semit".

Pentru a descifra milenara enigmă a identității lui Avraam și a Misiunii sale în Canaan, trebuie să căutăm răspunsurile în istoria, limba și datinile sumeriene.

Nu ar fi o naivitate să presupunem că, pentru Misiunea din Canaan, pentru naşterea unei naţiuni şi pentru domnia peste toate pământurile dintre graniţa cu Egiptul şi cea cu Mesopotamia, Domnul ar fi ales pe cineva la întâmplare, culegând primul om întâlnit pe străzile din Ur? Tânăra femeie cu care s-a însurat Avraam purta numele-epitet de Prinţesă, întrucât îi era pe jumătate soră lui Avraam („Este într adevăr sora mea, fiica tatălui meu, dar nu şi fiica mamei mele"), putem fi sigur că fie tatăl lui Avraam, fie mama lui Sarah era de viţă regală. De vreme ce fiica lui Harran, fratele lui Avraam, purta şi ea un nume regal (*Milkha* „Regeasca"), reiese că ascendenţa regală decurgea prin tatăl lui Avraam. Aşadar, tratând cu familia lui Avraam, avem de-a face cu o familie de pe cele mai înalte eşaloane ale Sumerului – oameni cu ţinută nobilă şi îmbrăcăminte elegantă, aşa cum îi reprezintă diverse statui sumeriene (Fig. 98).

Figura 98

Era o familie care putea nu numai să-şi revendice descendenţa din Shem, ci păstra şi documente familiale care îi trasau genealogia de-a lungul generaţiilor de fii născuţi dintâi: Arpakhshad şi Shelach şi Eber, Peleg, Re'u şi Serug, Nahor şi Terah şi Abraham*, toate ducând trecutul consemnat al familiei în urmă cu nu mai puţin de trei secole[1].

Ce semnifică numele-epitete? Dacă *Shelach* („Spadă") se născuse, aşa cum declară capitolul 11 al *Genezei*, cu 258 de ani înaintea lui Avraam, înseamnă că s-a născut în 2381 î.Ch. Într-adevăr, aceea era perioada conflictului care l-a adus pe Sargon la putere în noua capitală *Agade* („Unit"), simbolizând unificarea pământurilor şi începutul unei noi ere. Peste şaizeci şi patru de ani, familia şi-a numit primul născut *Peleg* („Împărţire"), „căci în zilele lui pământul a fost împărţit". Era de fapt vremea când Sumerul şi Akkadul s-au despărţit, după tentativa lui Sargon de a lua solul sacru din Babilon şi moartea lui ulterioară.

Dar cel mai mare interes, până în zilele noastre, îl prezintă sensul numelui *Eber* şi motivul pentru care i s-a dat primului născut în anul 2351 î.Ch., nume de unde a derivat termenul biblic *Ibri* („evreu"), prin care se identificau Avraam şi familia lui. Rădăcina sa clară este cuvântul care înseamnă „a traversa", iar cercetătorii nu au avut de dat o explicaţie mai potrivită decât aceea de a căuta legătura Habiru-Hapiru, pe care deja am menţionat-o (şi am eliminat o). Această interpretare eronată a provenit din căutarea semnificaţiei numelui-epitet în Vestul Asiei. Avem convingerea că, în schimb, răspunsul se poate găsi în limba şi originile sumeriene ale lui Avraam şi ale strămoşilor lui. O asemenea privire aruncată rădăcinilor sume-

* Arpacşad, Şelah, Ever, Peleg, Reu, Serug, Nahor, Terah, Avraam (*n. tr.*)

niene ale familiei şi numelui oferă un răspuns surprinzător prin simplitatea lui.

Termenul *Ibri* („evreu") prin care se identificau Avraam şi familia sa îşi are originea în *Eber,* tatăl lui Peleg, şi în rădăcina „a traversa". În loc să căutăm sensul numelui-epitet în noţiunile Hapiru sau în Asia de Vest, avem convingerea că explicaţia se găseşte în limba şi originile sumeriene ale lui Avraam şi ale strămoşilor lui. În acest moment, apare o nouă soluţie, de o surprinzătoare simplitate.

Sufixul biblic „i", aplicat unei persoane, însemna „născut în", Gileadi însemna „născut în Gilead" şi aşa mai departe. De asemenea, *Ibri* însemna originar din locul numit „Traversare"; şi tocmai acesta era numele sumerian al Nippurului, NI IB RU. Locul Traversării, locul unde gridele antediluviene se intersectau, Buricul Pământului iniţial, vechiul Centru de Control al Misiunii.

Renunţarea la *n* din transpunerea termenului sumerian în akkadiană/ebraică se întâmpla frecvent. Declarând că Avraam era un Ibri, Biblia n-a vrut să spună altceva decât că Avraam era un *Ni-ib-ri, om de origine nippuriană!*

Faptul că familia lui Avraam a emigrat din Ur la Harran a fost luat de cercetători cu sensul că Urul era de asemenea locul natal al lui Avraam, însă acest lucru nu e afirmat nicăieri în Biblie. Dimpotrivă, porunca dată lui Avraam de a se duce în Canaan, abandonându-şi definitiv locuinţele trecute, implică trei entităţi separate: casa tatălui său (aflată pe atunci în Harran), ţara (oraşul stat Ur), şi locul de origine (pe care Biblia nu îl identifică). Sugestia noastră că Ibri înseamnă nativ din Nippur rezolvă problema adevăratului loc natal al lui Avraam.

Aşa cum indică numele Eber, pe vremea lui - la mijlocul secolului al XXIV-lea î.Ch. - a început asocierea familiei cu Nippurul. Nippur nu a fost niciodată capitală

regală; mai degrabă era un oraş sfinţit, „centrul religios" al Sumerului, cum spun oamenii de ştiinţă. De asemenea, era locul unde marilor preoţi li se încredinţau cunoştinţele de astronomie şi, prin urmare, de unde originează calendarul - relaţia dintre Soare, Pământ şi Lună, pe orbitele lor.

Oamenii de ştiinţa au recunoscut că actualele noastre calendare derivă din calendarul nippurian originar. Toate dovezile arată că acest calendar nippurian a început în jurul anului 4000 î.Ch., în epoca Taurului. În acest caz, găsim încă o confirmare a cordonului ombilical care făcea legătura dintre evrei şi Nippur: calendarul evreiesc continuă să numere anii începând de la enigmatica dată de 3760 î.Ch. (astfel că în 1983, anul evreiesc era 5743). S-a presupus că e o numărătoare „de la facerea lumii", dar declaraţia reală a înţelepţilor evrei era că acesta e numărul de ani trecuţi „de când a început număratul [anilor]". Sugerăm că această afirmaţie înseamnă de la introducerea calendarului în Nippur.

Astfel, în familia ancestrală a lui Avraam, găsim un neam preoţesc de sânge regal, condus de un mare preot nippurian care era singurul primit în camera din centrul templului, pentru a primi cuvântul zeităţii şi a-l transmite regelui şi poporului.

În această privinţă, un mare interes prezintă numele tatălui lui Avraam, Terah. Căutând indicii numai în mediul semit, cercetătorii Bibliei privesc acest nume, ca şi pe cele ale lui Harran şi Nahor, drept simple toponime (nume care personifică locuri), susţinând că în Mesopotamia centrală şi nordică existau oraşe cu aceste nume. Asiriologii care cercetează terminologia akkadiană (aceasta fiind prima limbă semitică) n-au putut descoperi decât că *Tirhu* însemna „artefact sau vas cu scopuri magice". Dar dacă trecem la limba sumeriană, constatăm că semnul cuneiform pentru *Tirhu* origina direct din acela al unui obiect numit

în sumeriană DUG NAMTAR – literal, „Vorbitor al Sorţii": om care Pronunţă Oracole!

Prin urmare, Terah era Preot Oracular, însărcinat să abordeze „Piatra Care Şopteşte", pentru a auzi cuvintele zeităţii şi a le comunica (răstălmăcite sau nu) ierarhiei laice. Era o funcţie pe care în timpurile ulterioare a preluat-o Marele Preot Israelit, singurul care avea permisiunea de a intra în Sfânta Sfintelor, de a se apropia de *Dvir* („Vorbitor") şi a „auzi vocea [Domnului] vorbindu-i d.n învelitoarea aşternută peste Chivotul Legământului, dintre cei doi Heruvimi". În timpul Exodului Israelit, pe Muntele Sinai, Domnul a proclamat că legământul său cu descendenţii lui Avraam însemna că „voi îmi veţi fi mie împărăţie preoţească şi neam sfânt". Era o declaraţie care reflecta statutul propriei ascendenţe a lui Avraam clerul regal.

Oricât de trase de păr ar putea să pară aceste concluzii, ele sunt în deplin acord cu practicile sumeriene în virtutea cărora regii îşi numeau fiicele şi fii, adesea chiar şi pe ei înşişi, în înalte funcţii preoţeşti, ducând la combinarea liniilor genealogice regale şi clericale. Inscripţiile votive găsite la Nippur (precum cele dezgropate de expediţiile arheologice ale Universităţii d.n Pennsylvania) confirmă că regii din Ur preţuiau titlul de „Prios Păstor din Nippur" şi efectuau acolo funcţii preoţeşti, iar guvernatorul Nippurului (PA TE SI NI IB RU) era de asemenea Cel Dintâi UR ENLIL („Cel Dintâi Slujitor Al Lui Enlil").

Unele dintre numele acestor VIP-uri regal-clericale semănau cu numele sumerian al lui Avraam (AB RAM), începând tot cu componenta AB („Tata" sau „Progenitor"), astfel, de exemplu, era numele AB BA MU al unui guvernator din Nippur în timpul domniei lui Shulgi.

Faptul că o familie de oameni atât de strâns asociaţi cu Nippurul încât li se spunea „nippurieni" (adică „evrei") deţineau totuşi înalte poziţii în Ur este o sugestie în deplin

acord cu împrejurările reale care predominau în Sumer la vremea indicată de noi; căci atunci, în perioada Dinastiei a III-a din Ur, pentru prima oară în istoria divină şi sumeriană, Nannar şi regele Urului au primit tutela peste Nippur, combinând funcţiile religioase şi laice. Astfel, se prea poate ca, atunci când Ur-Nammu s-a aşezat pe tronul din Ur, Terah să se fi mutat cu familia sa din Nippur în Ur, poate spre a servi ca agent de legătură între templul din Nippur şi palatul regal din Ur. Şederea lor în Ur a durat tot timpul domniei lui Ur-Nammu; abia în anul morţii acestuia, după cum am arătat, familia a plecat din Ur spre Harran.

Ce anume a făcut familia în Harran nu scrie nicăieri dar, având în vedere viţa regală şi prestigiul preoţesc, trebuie să fi aparţinut ierarhiei Harranului. Uşurinţa cu care, ulterior, trata Avraam cu diverşii regi sugerează că era implicat în afacerile externe ale Harranului; deosebita sa prietenie cu locuitorii hittiţi ai Canaanului, cunoscuţi pentru experienţa lor militară, poate aduce lumină asupra originii talentelor militare ale lui Avraam însuşi, pe care şi le-a folosit cu atâta succes în timpul Războiului Regilor.

Tradiţiile străvechi îl prezintă de asemenea pe Avraam ca fiind foarte versat în astronomie – domeniu pe-atunci foarte util în călătoriile lungi, orientate după stele. Conform lui Josephus, Berossus s-a referit la Avraam, fără a-l numi, când a scris despre ascensiunea „printre chaldeeni a unui anumit om mare şi drept, care era bine văzut în astronomie" (Dacă Berossus, istoricul babilonian, s-a referit într-adevăr la Avraam, semnificaţia includerii patriarhului evreu în cronicile babiloniene depăşeşte cu mult simpla consemnare a cunoştinţelor lui de astronomie.)

În tot timpul infamilor ani de domnie a lui Shulgi, familia lui Terah a stat în Harran. Apoi, la înlăturarea lui Shulgi, a sosit porunca divină de a-şi continua drumul spre Canaan. Terah îmbătrânise destul de mult, iar Nahor,

fiul lui, urma să rămână cu el în Harran. Cel ales pentru misiune a fost Avraam - el însuşi om matur, de şaptezeci şi cinci de ani. Era în anul 2048 î.Ch.; astfel au început douăzeci şi patru de ani fatidici - optsprezece ani cuprinzând domniile pline de războaie ale celor doi succesori imediaţi ai lui Shulgi (Amar-Sin şi Shu-Sin) şi şase ani ai lui Ibbi-Sin, ultimul rege suveran al Urului.

Fără îndoială, nu a fost numai o simplă coincidenţă că moartea lui Shulgi a semnalat nu numai plecarea lui Avraam, ci şi o reaşezare a zeilor din Orientul Apropiat. Exact când Avraam, însoţit (după cum vom afla mai târziu) de un corp militar de elită, a părăsit Harranul - poarta spre pământurile hittite - în „ţara Hatti" a apărut exilatul şi pribeagul Marduk. Mai mult, cea mai remarcabilă e coincidenţa că Marduk a rămas acolo pe perioada aceloraşi douăzeci şi patru de Ani Fatidici, ani care au culminat cu marele dezastru.

Dovezile despre asăriile lui Marduk apar pe o tăbliţă (Fig. 99) găsită în biblioteca lui Ashurbanipal, în care Marduk, îmbătrânit, vorbeşte despre hoinărelile lui de odinioară şi întoarcerea finală în Babilon:

O, zei mari, aflaţi-mi secretele.
Cât îmi închei cingătoarea, amintirile-mi revin.
Sunt divinul Marduk, un mare zeu.
Am fost surghiunit pentru păcatele mele,
în munţi m-am dus.
Prin multe ţări am fost rătăcitor:
De unde soarele răsare, acolo unde apune am mers.
Pe culmile ţării Hatti am urcat,
În ţara Hatti am întrebat un oracol
[despre] tronul şi Domnia mea,
În toi [când eram, am întrebat]: „Până când?"
Douăzeci şi patru de ani, în toi, am cutărit

Figura 99

Apariţia lui Marduk în Asia Mică – implicând o neaşteptată alianţă cu Adad - a reprezentat astfel cealaltă faţă a monedei, în problema grabei lui Avraam spre Canaan. Din echilibrul textului, aflăm că Marduk a trimis din noul său loc de exil emisari şi provizii (prin Harran) spre disc polul său din Babilon şi agenţi comerciali în Mari, astfel, făcând incursiuni pe ambele porţi – una închinată lui Nannar Sin şi cealaltă lui Inanna/Ishtar.

Ca la un semnal, odată cu moartea lui Shulgi, întreaga lume antică a început să se agite. Casa lui Nannar fusese discreditată, iar Casa lui Marduk îşi vedea apropiindu-se

ceasul din urmă. În vreme ce Marduk însuşi continua să fie exclus din Mesopotamia, primul său fiu, Nabu, convertea prozeliţi pentru cauza tatălui său. Baza lui de operaţiuni era propriul său „centru de cult", Borsippa, dar eforturile sale au cuprins toate pământurile, inclusiv Canaanul Mare.

Pe acest fundal de evoluţii rapide, lui Avraam i s-a poruncit să se ducă în Canaan. Deşi tăcut cu referire la misiunea lui Avraam, Vechiul Testament se exprimă clar în privinţa destinaţiei: pornind în grabă spre Canaan, Avraam şi soţia lui, nepotul său Lot şi anturajul lor, şi-au continuat rapid drumul spre sud. Au făcut un popas la Shechem, unde Domnul i-a vorbit lui Avraam. „Şi a purces de acolo către Munte, spre răsărit de Betel, şi şi-a întins cortul (...). Şi a clădit pe locul acela Domnului un jertfelnic şi s-a închinat Domnului." Beth-El (Betel), al cărui nume însemna „Casa lui Dumnezeu" — un loc unde Avraam a revenit de mai multe ori — se afla în vecinătatea Ierusalimului şi a Muntelui său sfinţit, Muntele Moriah („Muntele Îndrumării"), pe a cărui Stâncă Sfântă a fost depus Chivotul Legământului când Solomon a clădit Templul lui Iahve în Ierusalim.

De acolo, „a pornit Avram, mergând din loc în loc, îndreptându-se spre miazăzi" (Negev). Destinaţia clară a lui Avraam era Negevul (regiunea secetoasă unde se întâlnesc Canaanul şi peninsula Sinai). Câteva declaraţii divine desemnau Râul Egiptului (numit în zilele noastre Wadi El-Arish) ca hotar sudic al domeniului lui Avraam, iar oaza de la Kadesh-Barnea ca avanpost sudic (vezi harta). Ce avea de făcut Avraam în Negev, al cărui însuşi nume („Uscăciunea") îi exprima aridităţea? Ce era acolo încât necesita lunga şi grăbita călătorie a patriarhului din Harran, impunându-i prezenţa printre kilometri întregi de pământ sterp?

Semnificaţia Muntelui Moriah — primul punct de interes al lui Avraam — era aceea că, în perioada respectivă, împreună cu fraţii săi Muntele Zophim („Muntele Observatorilor") şi Muntele Sion („Muntele Semnalului"), servea drept sediu al Centrului de Control al Misiunii? Semnificaţia Negevului, singura sa semnificaţie, rămâne aceea că era poarta Spaţioportului din Sinai.

Continuarea naraţiunii ne informează că Avraam avea aliaţi militari în regiune şi că anturajul său includea un corp de elită din câteva sute de luptători. Termenul biblic pentru aceştia — *Naar* — a fost tradus în diverse moduri, ca „slugărime" sau doar „tineri", dar studiile au demonstrat că, în hurriană, cuvântul desemna călăreţi sau cavaleriştii. De fapt, cercetările recente ale textelor mesopotamiene despre manevrele militare înşiră printre soldaţii cu care şi cavalerie LU.NAR-ri („Oameni-nar") care serveau drept călăreţi rapizi. Găsim un termen identic în Biblie (*Cartea Întâi a lui Samuil* 30:17), după ce Regele David a atacat o tabără amalekita (Amalecită), singurii scăpaţi cu viaţă au fost „patru sute de robi" — în original, *Ish-Naar* („Oameni-*nar*" sau LU.NAR* „care au încalecat pe cămile şi au fugit".

Descriindu-i pe luptătorii lui Avraam ca oameni *Naar*, Vechiul Testament ne informează aşadar că avea cu el un corp de cavalerie — după toate probabil tătăile pe cămile, nu pe cai. E posibil ca ideea unei asemenea forţe combatante de călăreţi să-i fi venit de la hittiţi, la graniţa cu care era situat Harranul, cu precizarea că pentru regiunile aride din Negev şi Sinai cămilele erau mult mai potrivite decât caii.

[1] Una dintre situaţiile care relevă imperfecţiunea „clasicei" versiuni româneşti a Bibliei, în traducerea lui Vasile Radu şi Gala Galaction, este evidenţiată de termenul „robi" (ca şi în ocurenţa Negevului cu „miazăzi" — vezi mai sus), reprezentând o subterfugiu, determinate de cunoaşterea incompletă a limbilor şi istoriei antice. (*n.tr.*)

S ar putea ca noua imagine a lui Avraam, nu ca păstor nomad, ci ca inventiv comandant militar de viţă regală, să nu corespundă concepţiei tradiţionale despre acest patriarh ebraic, dar ea este conformă cu amintirile antice despre Avraam Astfel, citând sursele anterioare cu referire la Avraam, Josephus (secolul I, d Ch) a scris despre el. „Avraam a domnit la Damasc, unde era străin, venind cu o armată din ţara de mai sus de Babilon" de unde, „după mult timp, Domnul l-a scos şi l-a mutat din acea ţară împreună cu oamenii lui şi s-a dus în ţara pe-atunci numită pământul Canaanului, dar acum ţara Iudeei "

Misiunea lui Avraam era de natură militară trebuia să apere instalaţiile spaţiale ale Anunnakilor Centrul de Control al Misiunii şi Spaţioportul[1]

După o scurtă şedere în Negev, Avraam a traversat peninsula Sinai, ajungând în Egipt. Fiind clar că nu era un şeic nomad ca oricare altul, Avraam şi Sara au fost duşi imediat la palatul regal După calculele noastre, era prin anul 2047 î.Ch., când faraonii care domneau pe-atunci în Egiptul Inferior (de Nord) fără a fi discipoli ai lui Amen („Zeul Ascuns" Ra/Marduk) se confruntau cu o serioasă provocare a principilor din Teba, la Sud, unde Amen era considerat zeul suprem Putem doar presupune ce probleme de stat alianţe, aparări reunite, porunci divine au fost discutate între faraonul ameninţat şi Ibri, generalul nippurian Biblia tace în această privinţă, cât şi într-a duratei vizitei („Cartea Jubileurilor" declară că sejurul a durat cinci ani) Când a sosit vremea ca Avraam să se întoarcă în Negev, îl însoţea o suită numeroasă de oameni ai faraonului.

„Şi a purces Avram din Egipt, el şi femeia sa (..) şi Lot, spre miazăzi" (Negev)* Era „tare bogat. avea turme"

*In acest caz, aproximaţia din traducerea românească a Bibliei devine inadvertenţă crasă. „spre miazăzi" faţă de Egipt ar fi însemnat continuarea coborârii spre Africa Centrală. *(n tr.)*

de oi şi vite pentru hrană şi îmbrăcăminte, precum şi asini şi camile pentru călăreţii săi repezi. S-a dus din nou în Beth-El, să se închine Domnului şi să-i ceară instrucţiuni. A urmat despărţirea de Lot, nepotul preferând să se aşeze, cu turmele lui, în „Câmpia Iordanului, care, mai înainte ca să fi prăpădit Dumnezeu Sodoma şi Gomora, era toată adăpată ( ), ca grădina lui Dumnezeu (.) " Avraam şi a continuat drumul spre regiunea colinelor, instalându-se pe cel mai înalt pisc de lângă Hebron, de unde putea privi în toate direcţiile, iar Domnul i-a spus. „Scoală-te, străbate ţinutul în lung şi-n lat, căci ţie ţi-l voi da!"

Nu peste mult, „în zilele lui Amrafel, regele Şinearului," a avut loc expediţia militară a alianţei răsăritene.

„Timp de doisprezece ani, cei din urmă [regi canaaniţi] fuseseră supuşi lui Chedarlaomer, iar în anul al treisprezecelea s-au răsculat Şi în anul al paisprezecelea a venit Chedarlaomer şi regii cei dimpreună cu el" (Facerea 14-5)

Savanţii au căutat mult timp în izvoarele arheologice consemnări ale evenimentelor descrise în Biblie, eforturile lor nu au avut nici un succes, fiindcă i-au căutat pe Avraam într-o dată epocă Dar dacă nu greşim în cronologia noastră devine posibilă o soluţie simplă a problemei „Amrafel" Este o rezolvare nouă, dar bazată pe sugestii ştiinţifice făcute (şi ignorate) cu aproape un secol în urmă

În 1875 comparând lectura tradiţională a numelui cu articularea sa în traducerile biblice timpurii, F. Lenormant *(La Langue Primitive de la Chaldée)* sugerase că ar fi corect să se citească *"Amar pal"* aşa cum este scris fonetic în Septuaginta (traducerea din secolul al treilea î.Ch. a Vechiului Testament în greacă, după originalul ebraic). Peste doi ani, D H. Haigh, scriind în *Zeitschrift fur Ägyptische Sprache und Altertumskunde,* a adoptat şi el varian-

ta „Amarpal" şi, afirmând că „al doilea element [din numele regelui] este un nume al Zeului-Lună [Sin]," a declarat „De mult eram convins de identitatea lui Amar-pal ca fiind unul dintre regii Urului."

În 1916, Franz M. Böhl *(Die Konige von Genesis 14)* a sugerat din nou – fără succes – ca numele să fie citit, la fel ca în Septuagint, „Amar-pal", explicând că însemna „Văzut de Fiu" - un nume regal în spiritul altor nume regale din Orientul Apropiat, la fel ca egipteanul Thoth-mes („Văzut de Thoth") (Din nu se ştie ce motiv, Böhl şi alţii au neglijat să menţioneze faptul nu mai puţin semnificativ că Septuagintul articula numele lui Khedorla'omer *Knodologomar* – aproape identic cu Kudur-laghamar, din tăblițele Spartoli.)

Pal (însemnând „fiu") era într-adevăr un sufix comun în numele regale mesopotamiene, reprezentând zeitatea considerată a fi Fiul Divin favorit. Întrucât în Ur zeul considerat Fiu Favorit era Nannar/Sin, sugerăm că *Amar-Sin* şi *Amar-pal* erau, în Ur, unul şi acelaşi.

Identificarea de către noi a lui „Amarphel" din *Facerea* 14 cu Amar-Sin, al treilea rege din A Treia Dinastie a Urului, se potriveşte perfect cu cronologiile biblică şi sumeriană. Povestea biblică a Războiului Regilor plasează evenimentul la scurt timp după întoarcerea lui Avraam în Negev din Egipt, dar înainte de a zecea an versare a sosirii sale în Canaan; prin urmare, între 2042 şi 2039 î.Ch. Domnia lui Amar-Sin Amar-pal a durat din 2047 până în 2039 î.C; în consecinţă, războiul avusese loc în ultima parte a domniei lui.

Formulele anilor pentru domnia lui Amar-Sin indică al şaptelea an – 2041 î Ch. – ca fiind cel al expediţiei militare majore în provinciile apusene. Datele biblice *(Facerea* 14:4-5) afirmă că aceasta a avut loc în al paisprezecelea an după ce elamiţii, sub Khedorla'omer, îi subjugaseră pe

regii canaaniţi; iar anul 2041 a fost într-adevăr după paisprezece ani de când Shulgi, primind oracolele lui Nannar, lansase campania militară din 2055 î Ch. condusă de elamiţi în Canaan.

Sincronizarea evenimentelor şi datelor biblice şi sumeriene pe care am făcut-o desfăşoară următoarea succesiune şi respectă fiecare factor de timp raportat în Biblie

2123 î Ch. –	Avraam se naşte în Nippur, ca fiu al lui Terah.
2113 î.Ch. –	Ur-Nammu e întronat în Ur, primind tutela Nippurului.
	Terah şi familia lui se mută în Ur.
2095 î Ch.	Shulgi preia tronul după moartea lui Ur-Nammu.
	Terah şi familia lui pleacă din Ur, spre Canaan.
2059 î Ch –	Shulgi primeşte oracolele lui Nannar şi trimite trupele elamite în Canaan.
2048 î Ch. –	Moartea lui Shulgi, ordonată de Anu şi Enlil.
	Avraam, în vârstă de şaptezeci şi cinci de ani, primeşte ordin să plece din Harran spre Canaan.
2047 î Ch	Amar-Sin („Amarpal") urcă pe tronul Urului
	Avraam părăseşte Negevul, plecând spre Egipt.
2042 î Ch.	Regii canaaniţi îşi comută loialitatea faţă de „alţi zei".
	Avraam revine din Egipt cu corpul de elită.
2041 î Ch	Amar-Sin dezlănţuie Războiul Regilor.

Cine erau „ceilalţi zei" care au câştigat loialitatea oraşelor canaanite? Erau Marduk, care urzea planuri din

exilul apropiat, şi fiul său, Nabu, care cutreiera estul Canaanului, câştigând supremaţie şi aderenţi. După cum indică numele biblice ale locurilor, toată ţara Moabului intrase sub influenţa lui Nabu, ţinutul cunoscut şi ca Ţara lui Nabu şi multe localităţi de acolo au fost numite în cinstea lui, cel mai înalt pisc i-a păstrat numele - Muntele Nebo - de-a lungul mileniilor care au urmat.

Acesta este contextul istoric în care Vechiul Testament a înscris invazia din est. Însă chiar privit din punct de vedere biblic, care comprimă povestirile mesopotamiene despre zei în tiparul monoteist, este un război neobişnuit: scopul său ostentativ - reprimarea unei rebeliuni - reiese a fi reprezentat un aspect secundar al războiului, adevăratul obiectiv - o răscruce dintr-o oază aflată în sălbăticie – n-a fost atins niciodată.

Pornind pe drumul sudic din Mesopotamia spre Canaan, invadatorii au înaintat către sud prin Transiordania, pe Şoseaua Regilor, atacând succesiv avanposturile-cheie care păzeau punctele de traversare a Iordanului: Ashterot-Karnayim în nord, Ham în centru şi Shaveh Kiryataym în sud.

Conform relatării biblice, adevărata ţintă a invadatorilor era un loc numit El-Paran, dar nu au ajuns niciodată la el. Coborând prin Transiordania şi înconjurând Marea Moartă, invadatorii au trecut pe lângă Muntele Se'ir şi au avansat „spre El-Paran, care e în Sălbăticie". Însă au fost siliţi să „se întoarcă pe lângă Ein-Mishpat, care e Kadesh". El Paran („Locul Glorificat al lui Dumnezeu"?) n-a fost atins, cumva, invadatorii au fost învinşi la Ein-Mishpat, cunoscut şi sub denumirile de Kadesh sau Kadesh-Barnea.

Abia atunci, întorcându-se spre Canaan, „regele Sodomei ( ) şi regele Gomorei ( ) şi regele din Admah (Adma) ( ) şi regele din Zebo'im (Ţeboim) şi regele din

Bela sau Zoar (Ţoar) (...) au venit ca soţi de război în Valea Siddim (Sidim) adică Marea Sărată." (Vezi harta.)

Bătălia cu aceşti regi canaaniţi a fost prin urmare o fază târzie a războiului, nu scopul său principal. Cu aproape un secol în urmă, într-un scrupulos studiu intitulat *Kadesh-Barnea*, H.C. Trumbull trăsese concluzia că adevărata ţintă a invadatorilor era El-Paran, pe care l-a identificat în mod corect cu oaza fortificată Nakhl de pe câmpia cen-

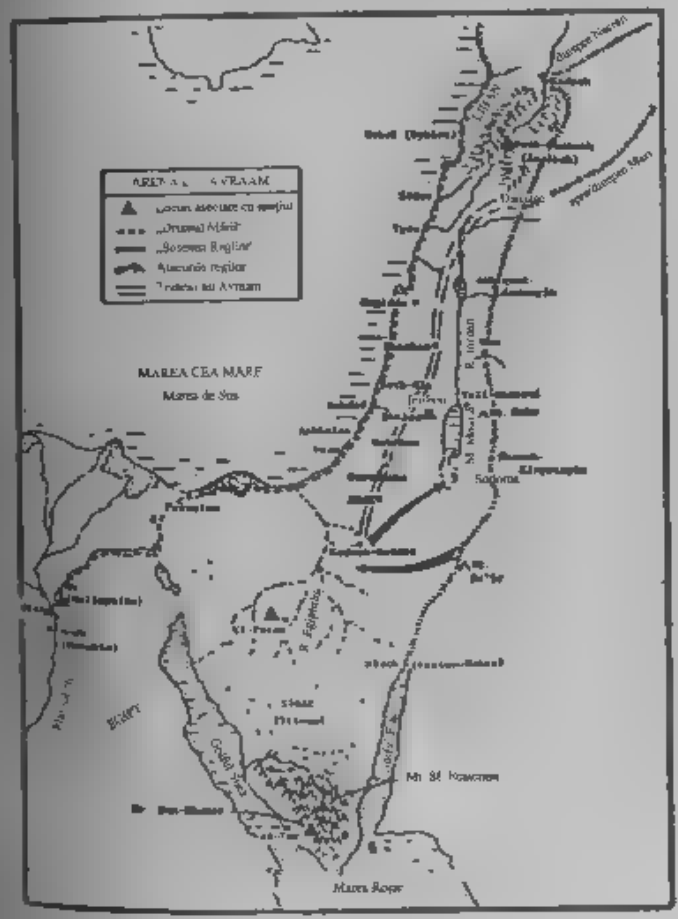

trală a peninsulei Sinai. Dar nici el şi nici alţii nu au putut explica de ce o mare alianţă ar fi lansat o armată spre o destinaţie de la mii de kilometri distanţă, înfruntând zei şi oameni pentru a ajunge la o oază izolată pe o câmpie întinsă şi pustie.

Însă de ce se duseseră acolo şi cine le-a tăiat calea la Kadesh-Barnea, silindu-i pe navălitori să se întoarcă din drum?

Toate aceste întrebări nu au primit nici un răspuns, şi nici un răspuns nu poate avea sens, cu excepţia celui oferit de noi. Singura semnificaţie a destinaţiei era Spaţioportul, iar cel care a blocat înaintarea la Kadesh-Barnea a fost Avraam. Încă din cele mai vechi timpuri, Kadesh-Barnea fusese cel mai apropiat loc accesibil oamenilor în regiunea Spaţioportului, fără permisiune specială. Shulgi venise aici să se roage şi să-i aducă jertfe Zeului Care Judecă, iar cu aproape o mie de ani înaintea lui, regele sumerian Ghilgameş s-a oprit în acelaşi loc pentru a obţine permisiunea specială. Era locul numit de sumerieni BAD GAL DINGIR, iar de Sargon din Akkad *Dur-Mah-Ilani*, integrându-l clar în inscripţia sa dintr-o localitate din Tilmun (peninsula Sinai).

Sugerăm că era locul numit în Biblie Kadesh-Barnea; iar acolo a aşteptat Avraam cu trupele lui de elită, tăind calea invadatorilor spre Spaţioportul propriu-zis.

Aluziile din Vechiul Testament devin o povestire amănunţită în „Textele lui Khedorlaomer", care spun clar că războiul avea menirea de a împiedica întoarcerea lui Marduk şi a zădărnici eforturile lui Nabu de a obţine accesul în Spaţioport. Aceste texte nu numai că-i nominalizează pe aceiaşi regi menţionaţi în Biblie, dar repetă şi detaliul biblic al schimbării loialităţii „în anul al treisprezecelea"!

Revenind la „Textele lui Khedorla'omer" spre a obţine detalii pentru cadrul de referinţă biblic, trebuie să reţinem că au fost scrise de un istoric babilonian care susţinea dorinţa lui Marduk de a face din Babilon „buricul îndreptat spre cer în cele patru regiuni". Pentru a împiedica acest lucru, zeii opozanţi lui Marduk i-au ordonat lui Khedorla'omer să captureze şi să profaneze Babilonul.

Zeii (...)
lui Kudur-Laghamar, regele ţării Elam,
i-au poruncit: „Coboară acolo!"
Ceea ce în oraşul care era rău a făcut;
În Babilon, preţiosul oraş al lui Marduk,
suveranitatea a cucerit-o.
În Babilon, oraşul regelui zeilor Marduk
monarhia a răsturnat-o;
Haitelor de câini templul l-a făcut bârlog;
Corbii în zbor, tare ţipând, se găinăţau acolo.

Pângărirea Babilonului nu a fost decât începutul. După „faptele rele" de acolo, Utu/Shamash a căutat să ia măsuri împotriva lui Nabu, care (l-a acuzat el) schimbase angajamentul unui anumit rege faţă de tatăl său, Nannar/Sin. S-a întâmplat, declară „Textul lui Khedorla'omer", în *anul al treisprezecelea* (la fel cum afirmă şi Facerea 14):

În faţa zeilor fiul tatălui său [veni];
În ziua aceea, Shamash, Strălucitorul,
contra domnului zeilor, Marduk, [spuse]:
„Credinţa inimii sale [regele] a trădat-o -
la vremea celui de-al treisprezecelea an
nevrednic de tatăl meu [a fost];
la slujbele lui regele a încetat să vină;
toate acestea, din vina lui Nabu."

Zeii adunați, aflând astfel despre rolul lui Nabu în răspândirea rebeliunilor, au întrunit o coaliție de regi fideli și l-au numit pe elamitul Kudur-Laghamar la comanda ei militară. Primul lor ordin a fost ca „Borsippa, fortăreața [lui Nabu], cu arme s-o spolieze". Îndeplinind ordinul, „Kudur-Laghamar, cu gânduri rele contra lui Marduk, altarul din Borsippa prin foc l-a nimicit și pe fiul lui cu spada i-a ucis." Apoi, s-a ordonat expediția militară asupra regilor rebeli. Textul babilonian înșiră țintele care urmau să fie atacate și numele atacanților; recunoaștem cu ușurință printre acestea numele biblice; Eriaku (Arioch) avea să atace Shebu (Beer-Sheba), iar Tud-Ghula (Tidhal) trebuia să îi „sfarme cu sabia pe fiii Gazei".

Acționând în conformitate cu un oracol al lui Ishtar, armata adunată de Regii de la Răsărit a ajuns în Transiordania. Primul a fost atacat un bastion din „țara de sus", urmat de Rabattum. Drumul era același cu cel descris în Biblie de pe podișul din nord, prin districtul Rabat-Amon din centrul spre sud prin jurul Mării Moarte. În continuare, urma să fie capturat Dur-Mah-Ilani, iar orașele canaanite (inclusiv Gaza și Beer-Sheba din Negev) să fie pedepsite. Dar, la Dur-Mah-Ilani, conform textului babilonian, „fiul preotului, pe care zeii în adevăratul lor sfat îl unseseră", a stat în calea năvălitorilor și „profanarea a împiedicat-o".

E posibil ca textul babilonian să se refere într-adevăr la Avraam, fiul preotului Terah, și să-i descrie rolul în oprirea invadatorilor? Ipoteza e confirmată de faptul că textele mesopotamiene și biblice relatează același eveniment, în aceeași localitate, cu același deznodământ.

Dar nu e vorba doar de o simplă ipoteză, căci am găsit un indiciu extrem de incitant.

Este vorba de faptul neluat în seamă că formulele datelor pentru domnia lui Amar-Sin numesc cel de-al

șaptelea an al său - anul crucial 2041 î.C, anul expediției militare – și MU NE 1B RU.UM BA HUL (Fig. 100), „Anul [în care] sălașul Păstoresc din 1B.RU.UM a fost atacat."

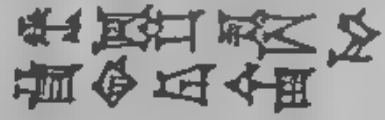

Figura 100

Se poate ca această referire, exact în anul decisiv, să se facă la altcineva decât la Avraam și la adăpostul său păstoresc?

Mai există și o posibilă comemorare picturală a invaziei. Este o scenă gravată pe un sigiliu cilindric sumerian (Fig. 101). A fost considerată ca reprezentând călătoria lui Etana, un rege timpuriu din Kish, spre Poarta Înaripată, unde un „Vultur" l-a luat în văzduh atât de sus încât n-a mai văzut Pământul. Dar sigiliul îl înfățișează pe eroul încoronat călare pe cal – prea devreme pentru epoca lui Etana – și stând între locul Porții Înaripate și două grupuri distincte. Unul constă din patru Oameni Viteji înarmați, al căror comandant, tot călare, merge spre o zonă cultivată din peninsula Sinai (indicată prin simbolul semilunii lui Sin cu grâu crescând înăuntru). Celălalt grup constă din cinci regi, cu fața în direcția opusă. Astfel, imaginea deține toate elementele unei ilustrații antice a Războiului Regilor și a rolului „Fiului de Preot", mai degrabă decât a călătoriei lui Etana la Spațioport. Eroul, prezentat în centru, deasupra unui animal, ar putea fi deci Avraam, nu Etana.

După ce și-a dus la îndeplinire misiunea de apărare a Spațioportului, Avraam s-a întors la baza lui de lângă Hebron. Încurajați de victorie, regii canaaniți au pornit cu armatele lor să intercepteze forțele răsăritene care se re-

Figura 101

trăgeau. Dar invadatorii i-au învins și „au luat tot ce a fost de preț în Sodoma și Gomora", precum și un ostatic valoros: „Și au luat și pe Lot, nepotul lui Avraam, ( ) că el locuia în Sodoma."

La aflarea veștii, Avraam și-a chemat cei mai buni cavaleriști, pornind în urmărirea invadatorilor. Ajungându-i din urmă lângă Damasc, a reușit să-l elibereze pe Lot și să recupereze toată prada. La întoarcere, a fost primit ca un învingător în Valea *Shulem* ului (a Salemului — Ierusalimului):

Și Malkazedek (Melchisedec), regele Salemului
i-a ieșit înainte cu pâine și vin;
iar el era preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt.
Și l-a binecuvântat și a zis:
„Binecuvântat fie Avram de Dumnezeul Cel Prea Înalt,
făcătorul Cerului și al Pământului!"
Și „Binecuvântat fie Dumnezeul Cel Prea Înalt,
care a dat pe vrăjmașii tăi în mâinile tale."

Curând, au sosit și regii canaaniți să-i mulțumească lui Avraam și i-au oferit toate averile capturate, ca răsplată. Dar Avraam, spunând că pe acelea și le puteau împărți aliații săi locali, a refuzat să ia măcar „o curea de încălță-

minte" pentru el sau războinicii lui. Nu acționase nici din prietenie pentru regii canaaniți, nici din dușmănie față de Alianța Răsăriteană; în războiul dintre Casa lui Nannar și Casa lui Marduk, Avraam era neutru. Pentru „Iahve, Dumnezeul Cel Prea Înalt, făcătorul Cerului și al Pământului, am ridicat mâna mea," a declarat el.

Invazia eșuată nu a oprit iureșul monumentalelor evenimente din lumea veche. Peste un an, în 2040 î.Ch., Mentuhotep al II-lea, conducătorul prinților tebani, i-a învins pe faraonii din nord și a extins puterea Tebei (și a zeului acesteia) asupra vecinătăților vestice ale peninsulei Sinai. În anul următor, Amar-Sin a încercat să ajungă în peninsula Sinai pe mare, numai pentru a muri de o mușcătură veninoasă.

Atacurile asupra Spațioportului fuseseră zădărnicite, dar pericolul ce îl păndea pe acesta nu era înlăturat; iar eforturile lui Marduk de a câștiga supremația s-au intensificat și mai mult. Cincisprezece ani mai târziu, Sodoma și Gomora s-au mistuit în flăcări, când Ninurta și Nergal au dezlănțuit Armele Zilei de Apoi

14

HOLOCAUSTUL NUCLEAR

Ziua de Apoi a sosit în anul al douăzeci şi patrulea, când Avraam, cu tabăra lângă Hebron, avea nouăzeci şi nouă de ani.

„Domnul s-a arătat iarăşi lui Avraam, la stejarul Mamre, pe când el stătea la uşa cortului, sub zăpuşeala zilei. Şi ridicându-şi ochii şi privind, iată trei bărbaţi stăteau înaintea lui, şi când i-a văzut, a alergat din uşa cortului întru întâmpinarea lor şi s-a închinat până la pământ."

Cu repeziciune, dintr-o scenă tipică pentru Orientul Apropiat a unui potentat care se odihneşte în umbra cortului său, naratorul biblic al *Facerii 18* ridică ochii lui Avraam şi îl împinge – şi, odată cu el, şi pe cititor – într-o neaşteptată întâlnire cu fiinţele divine. Deşi Avraam privea afară, nu i-a văzut pe cei trei apropiindu-se, dintr-o dată, „stăteau înaintea lui". Şi cu toate că erau „bărbaţi", le-a recunoscut imediat adevărata identitate şi s-a plecat în faţa lor, adresându-li-se cu cuvintele: „Doamne, nu trece cu vederea pe robul tău", până avea posibilitatea să pregătească o masă somptuoasă.

Era în asfinţit, când vizitatorii divini au terminat cu masa şi odihna. Întrebând despre Sara, conducătorul lor i-a spus lui Avraam: „Voi veni negreşit la tine, când va fi anul şi iată Sara femeia ta va avea un fiu."

Promisiunea unui Moştenitor de Drept pentru Avraam şi Sara, la vârsta lor înaintată, nu a fost singurul motiv al vizitei. Exista şi un scop mai amenunţător:

Apoi acei oameni se sculară de acolo
şi-şi îndreptară ochii în partea Sodomei,
iar Avraam mergea cu ei, ca să-i petreacă
Şi Domnul a zis în sine:
„Ascunde-voi de Avraam aceea ce sunt pe cale să fac."

Amintindu-şi de serviciile trecute ale lui Avraam şi de viitorul făgăduit, Domnul i-a divulgat adevăratul ţel al călătoriei divine: acela de a verifica acuzaţiile contra Sodomei şi a Gomorei. „Strigătul împotriva Sodomei şi a Gomorei este mare şi păcatul lor, cumplit," aşa că domnul se hotărâse să „mă pogor acum să văd, dacă faptele lor sunt întocmai precum arată strigarea ajunsă până la mine, le voi nimici complet; iar de nu, voi vedea."

Distrugerea Sodomei şi a Gomorei care a urmat reprezintă unul dintre cele mai frecvente episoade biblice descrise în imagini şi predici. Ortodocşii şi fundamentaliştii nu s-au îndoit nici un moment că Domnul Dumnezeu a turnat foc şi pucioasă din cer, pentru a şterge oraşele păcătoase de pe faţa Pământului. Savanţii şi gânditorii sofisticaţi au căutat la fel de tenace să găsească explicaţii „naturale" pentru povestea biblică: un cutremur; o erupţie vulcanică, alte fenomene naturale care (garantează ei) puteau fi interpretate ca o faptă a lui Dumnezeu, o pedeapsă pe măsura păcatului.

Dar, în ceea ce priveşte naraţiunea biblică – care, până în prezent, a fost singura sursă a tuturor interpretărilor –, este absolut clar că evenimentul *nu* a fost o calamitate naturală. E descris ca un fapt *premeditat:* Domnul îi

dezvăluie dinainte lui Avraam ce anume urmează să se întâmple și de ce. Este un eveniment *evitabil*, nu o catastrofă provocată de forțe naturale ireversibile: calamitatea se va produce numai dacă „strigătul" contra Sodomei și a Gomorei va fi confirmat. Și, în al treilea rând (după cum vom descoperi curând), a mai fost și un eveniment posibil să fie *amânat*, întâmplându-se mai devreme sau mai târziu, după dorință.

Dându-și seama de caracterul evitabil al dezastrului, Avraam a încercat o tactică de împăciuire prin argumente. „Poate că se află cincizeci de drepți înlăuntrul cetății," a spus el. „Oare prăpădi-vei tu și nu vei cruța locul, pentru cei cincizeci de drepți dinlăuntru?" Apoi, s-a grăbit să adauge: „Departe de tine să faci un lucru ca acesta! Să ucizi pe cel drept de-a-valma cu cel rău și să-i meargă celui drept la fel cu nelegiuitului! Departe de tine, Judecătorul a tot Pământul, să nu faci dreptate!"

O predică morală ținută Zeității lui! Iar rugămintea este de a contramanda distrugerea. Distrugerea premeditată și evitabilă – dacă în oraș se află cincizeci de oameni drepți. Dar nici nu acceptase bine Domnul să cruțe orașul dacă se găseau asemenea cincizeci de persoane, când Avraam, care se poate să fi ales numărul cincizeci știind că avea să atingă o anume coardă sensibilă, s-a întrebat cu voce tare dacă Domnul va distruge cetatea în caz că numărul ar fi mai mic cu cinci. Când Domnul a primit să renunțe la distrugere dacă găsește numai patruzeci și cinci drepți, Avraam a continuat să negocieze, coborând numărul la patruzeci, apoi la treizeci, la douăzeci, până la zece. „Răspunse Domnul. «Nu o voi pierde pentru cei zece!» Și a purces Domnul, după ce a sfârșit de vorbit cu Avraam, iar Avraam s-a întors la cortul său."

Spre seară, cei doi însoțitori ai Domnului – naratorul biblic îi numește acum *Mal'akhim* (tradus prin „îngeri", dar însemnând „emisari") – au ajuns la Sodoma, având sarcina de a verifica acuzațiile împotriva orașului și a-i raporta Domnului concluziile. Lot – care stătea la poarta cetății – a recunoscut imediat (la fel ca Avraam, mai devreme) natura divină a celor doi vizitatori, identitatea lor fiind trădată evident de îmbrăcăminte sau de arme, sau poate de modul (în zbor?) prin care au sosit.

I-a venit rândul lui Lot să insiste cu ospitalitatea, iar cei doi i-au acceptat invitația de a petrece noaptea în casa lui, dar nu avea să fie o noapte odihnitoare, căci vestea sosirii lor agitase întregul oraș.

„Nu apucaseră însă să se culce, când oamenii din cetate, adică din Sodoma, înconjurară casa, de la tânăr până la bătrân, tot poporul, din toate fundurile. Și au chemat pe Lot și i-au spus: «Unde sunt oamenii care au venit în gazdă la tine, acum, noaptea? Adu-i la noi ca să-i cunoaștem.»" Când Lot a refuzat, mulțimea s-a repezit să intre cu forța; dar cei doi *Mal'akhim* „pe cei de la ușa casei i loviră cu orbire, de la cel mai mic până la cel mai mare, așa încât ei se istoviră căutând ușa."

Dându și seama că dintre toți orășenii numai Lot era „drept", cei doi emisari nu au mai avut nevoie și de alte investigații, soarta orașului era pecetluită. „Atunci cei doi bărbați grăiră către Lot: «Dacă mai ai pe cineva aici – vreun ginere, fiu tău și fiicele tale și pe câți ai în cetate – scoate-i din acest loc, căci noi vom nimici locul acesta (...)." Grăbindu-se să le ducă vestea ginerilor săi, Lot a fost întâmpinat doar cu neîncredere și râsete. Prin urmare, în zorii zilei, emisarii l-au zorit pe Lot să fugă fără amânare, luându-le cu el doar pe soția lui și pe cele două fiice necăsătorite ale lor, care locuiau în aceeași casă.

Dar Lot zăbovindu-se,
cei doi bărbați îl apucară de mână pe el

și pe femeia lui și pe cele două fete ale lui
- căci Dumnezeu voia să-l cruțe
și-l scoaseră afară
și l lăsară în fața cetății

După ce îi purtaseră literalmente pe cei patru în zbor, pentru a i coborî apoi în afara orașului, emisarii l-au îndemnat pe Lot să fugă spre munți. „Fugi ca să scapi cu viață! Nu te uita îndărăt și nu te opri nicăieri în acest timp!" l-au instruit ei. „Fugi la munte, ca să nu pieri!" Dar Lot, temându-se că nu aveau să ajungă în munți la timp „fără să nu mă ajungă pieirea și să nu mor," a avut o propunere: putea fi oare amânată distrugerea Sodomei până când ajungea în orașul Zoar (Țoar), cel mai îndepărtat de Sodoma? Acceptând, unul dintre emisari i-a cerut să se grăbească într-acolo „Dă zor să fugi acolo, fiindcă nu pot să împlinesc porunca până când nu vei ajunge tu în cetate."

Prin urmare, catastrofa nu putea fi doar prevăzută și evitată, ci și amânată, și putea fi făcută să lovească orașe diferite în momente diferite. Nici o calamitate naturală nu ar fi prezentat toate aceste trăsături

Când soarele a răsărit deasupra Pamântului, a intrat și Lot în Zoar
Atunci Domnul a turnat asupra Sodomei și asupra Gomorei,
ploaie de pucioasă și de foc, de la Domnul din cer
Și a prăpădit cetățile acelea și tot ținutul
și pe toți locuitorii cetăților
și tot ce creștea pe câmpie

Orașele, oamenii, vegetația - toate au fost „prăpădite" de arma zeilor. Căldura și focul ei au pârjolit totul în cale, radiațiile i-au afectat chiar și pe oamenii aflați la o

oarecare distanță: soția lui Lot, ignorând sfatul de a nu se opri să privească în urmă pe când fugeau din Sodoma, s-a transformat într-o „coloană de vapori"*. „Răul" de care se temea Lot o ajunsese din urmă

Unul câte unul, orașele „care îl mâniaseră pe Domnul" au fost prăpădite, și de fiecare dată lui Lot i s-a permis să scape

Astfel Dumnezeu, nimicind cetățile ținutului,
și-a adus aminte de Avraam și a scos pe Lot
din mijlocul pieirii

Asistând la distrugerea aprigă a tuturor ființelor vii de pe câmpia Iordanului și la mâna nevăzută a morții care le vaporizase mama, ce puteau gândi Lot și fiicele lui? Credeau, aflăm din narațiunea biblică, că văzuseră sfârșitul omenirii pe Pământ, că ei trei erau singurii supraviețuitori ai speciei umane; și, prin urmare, singura cale de a duce mai departe neamul era aceea de a comite acte incest-

* Traducerea tradițională a sintagmei ebraice *Netsiv melah* este „stâlp de sare". Mai târziu în Evul Mediu au fost scrise tratate explicând procesul prin care o persoană se poate transforma în sare cristalizată. Totuși, dacă așa cum credem limba materna a lui Avraam și a lui Lot era sumeriana, ar evenimentul a fost consemnat pentru prima oară într-o limbă semitică, ei presupunerea devine posibilă o înțelegere cu totul diferită și mult mai plauzibilă a soartei soției lui Lot.

În 1913 un articol prezentat Societății Orientaliste Americane în anul precedent, intitulat *Beitrage zur Assyriologie*, Paul Haupt declara că, întrucât primele surse de sare din Sumer au fost bătăile de către Gutii Persici, termenul sumerian NI.MUR s-a transformat apoi spre a ajunge la cuvântul care înseamnă și *vapori*. De vreme ce Marea Moartă se numește în ebraică „Marea Sărată" probabil că mai târziu evreul a Biblie a interpretat greșit termenul sumerian și a scris „stâlp de sare" când de fapt soția lui Lot a devenit o coloană de vapori." În acest context, merită să remarcăm că în textul sumerian ce ca poveș ca cămașă a lui Aghat (cu numeroase e sim l ud ui mare și ființele lui Avraam), sfârșitul unui muritor de mâna unui zeu era descris că „scăparea sufletului ca din abur, ca fumul pe năr"

Într-adevăr în Epopeea lui Erra care, credem, reprezintă consemnarea sumeriană a distrugerii nucleare, moartea oamenilor a fost descrisă de zeu astfel

Oamenii îi voi face să se mistuiască
trupurile lor le voi preface în abur

A fost ghinionul lui Lot ca soția lui să se afle printre cei ce „s-au prefăcut în abur" (n.a.)

tuoase și a pune fetele să conceapă copii cu propriul lor tată...

„Atunci fiica cea mai mare a zis către cea mai mică «Tatăl nostru e bătrân și nu e nici un barbat în vecinătate, care să vie la noi, după obiceiul a tot Pământul Haide să îmbătăm cu vin pe tatăl nostru și să intrăm la el, ca să avem de la tatăl nostru urmași!»" Și, făcând astfel, amândouă au rămas însărcinate

Noaptea de dinaintea holocaustului trebuie să fi fost o noapte de neliniște și insomnie pentru Avraam, care se întreba dacă în Sodoma fuseseră găsiți destui oameni drepți pentru ca orașele să fie cruțate, o noapte de griji pentru soarta lui Lot și a familiei lui. „Și s-a sculat Avraam a doua zi de dimineață și s-a dus la locul unde stătuse înaintea Domnului. Și a căutat spre Sodoma și Gomora și spre toată câmpia ținutului și a privit și iată, fum gros se ridica de pe pământ, ca fumul dintr-un cuptor."

Era martorul unor „Hiroshima" și „Nagasaki" – distrugerea unei câmpii fertile și populate cu arme atomice *Se întâmpla în anul 2024 î.Ch.*

Unde sunt astăzi resturile Sodomei și ale Gomorei? Geografi greco-romani antici au raportat că valea cândva fertilă a celor cinci orașe a fost inundată în urma catastrofei. Cercetatorii moderni presupun că „pieirea" descrisă în Biblie a provocat o spărtură în malul sudic al Mării Moarte, lăsând apele acesteia să se scurgă, pentru a scufunda regiunea joasă din sud. Partea rămasă din fostul țărm sudic a devenit zona numită în sens figurativ de localnici *el-Lissan* („Limba"), iar valea înainte vreme populată, cu cele cinci orașe ale ei, a devenit o parte sudică nouă a Mării Moarte (Fig. 102), care încă mai poartă supranumele local de „Marea lui Lot". La nord, revărsarea apelor spre sud a făcut ca malul să înainteze.

Figura 102

Relatările străvechi au fost confirmate în timpurile noastre de diverse cercetări, începând cu o explorare exhaustivă a regiunii în anii 1920 de către o misiune științi-

fică sponsorizată de Institutul Biblic Pontifical de la Vaticaan (A. Mallon, *Voyage d'Exploration au sud-est de la Mer Morte*). Arheologi reputați, ca W.F. Albricht și P. Harland, au descoperit că așezările din munții înconjurători au fost abandonate brusc în secolul al XXI-lea î.Ch., fără a mai fi reocupate timp de câteva secole. Și până în zilele noastre, în apele izvoarelor din jurul Mării Moarte s-au găsit contaminări radioactive, „suficiente pentru a provoca sterilitatea și alte boli aferente la toate animalele și oamenii care le absorb pe parcursul unui număr de ani" (J.M. Blake, „Blestemul lui Joshua și Miracolul lui Elisha", în *The Palestine Exploration Quarterly*).

Norul morții, înălțându-se pe cer din orașele câmpiei, nu i-a speriat numai pe Lot și pe fiicele sale, ci și pe Avraam, care nu s-a simțit la adăpost nici chiar în Munții Hebronului, la vreo optzeci de kilometri distanță. Biblia ne spune că și-a strâns cortul și s-a mutat mai departe spre apus, instalându-se la Gerar (Gherar).

De asemenea, niciodată după aceea el nu s-a mai aventurat în peninsula Sinai. Chiar și peste ani de zile, când fiul lui Avraam, Isaac, a vrut să se ducă în Egipt din cauza foametei din Canaan, „Domnul i s-a arătat lui și a zis. «Să nu te pogori în Egipt, ci locuiește în ținutul pe care ți-l voi arăta.»" Se pare că trecerea prin peninsula Sinai încă mai era nesigură.

Dar de ce?

Distrugerea orașelor din câmpie, credem, a fost doar o diversiune: simultan, Spațioportul din peninsula Sinai era și el dezintegrat cu arme nucleare, lăsând în urmă radiații mortale care au dăinuit mulți ani după aceea.

Principala țintă nucleară se afla în peninsula Sinai, iar adevărata victimă, în ultimă instanță, a fost însuși Sumerul.

Deși sfârșitul Urului s-a produs rapid, trista sa soartă se profila tot mai întunecată după Războiul regilor, apropiindu-se tot mai mult, ca sunetul unui toboșar îndepărtat – al unui toboșar de execuție – mereu mai aproape, mereu mai tare cu fiecare an ce trecea. Anul Osândei 2024 î.Ch. - a fost al șaselea an al domniei lui Ibbi-Sin, ultimul rege al Urului, dar pentru a găsi motivele calamității, explicații despre natura acesteia și amănunte privitoare la înțelegerea ei, va trebui să studiem consemnările acelor ani făcute încă din timpurile războiului.

Nereușindu-și misiunea și de două ori umiliți de mâna lui Avraam – o dată la Kadesh-Barnea, apoi din nou lângă Damasc – regii invadatori au fost detronați prompt. În Ur, Amar-Sin a fost înlocuit cu fratele său, Shu-Sin, care a urcat pe tron pentru a găsi marea alianță spulberată și pe foștii aliați ai Urului mușcând acum din imperiul său în descompunere.

Deși fuseseră și ei discreditați de Războiul regilor, Nannar și Inanna au fost la început zeii cărora Shu-Sin le-a acordat încrederea lui. Nannar, declară primele inscripții ale lui Shu-Sin, a fost cel care „i-a chemat numele" la domnire; era „iubit de Inanna", care i l-a prezentat ea însăși lui Nannar (Fig. 103). „Sfânta Inanna," se lăuda Shu-Sin, „cea înzestrată cu uimitoare calități, Prima Fiică a lui Sin," i a încredințat arme cu care să „atace în luptă țara

Figura 103

dușmană care e nesupusă" Dar toate acestea erau insuficiente pentru a menține unit imperiul sumerian, iar Shu-Sin a căutat curând ajutorul altor zei.

Judecând după formulele datelor - inscripții anuale, în scopuri regale, precum și comerciale și sociale, în care fiecare an succesiv al domniei unui rege era desemnat prin evenimentul cel mai important al acelui an – Shu-Sin, în al doilea an de domnie, a căutat să obțină favorurile lui Enki construindu-i acestuia o barcă specială care putea naviga pe mare tocmai până în Lumea de Jos. Al treilea an al domniei a fost caracterizat și prin preocuparea față de alinierea pro-Enki. Despre acest efort, care poate să fi fost o încercare ocolită de a-i împăca pe discipolii lui Marduk cu cei ai lui Nabu, nu se mai știe mare lucru; dar e evident că tentativa a eșuat, căci anii al patrulea și al cincilea au cunoscut construirea unui zid masiv la frontiera vestică a Mesopotamiei, destinat anume să împiedice incursiunile „apusenilor", prozeliți ai lui Marduk.

Pe măsură ce presiunile de la vest continuau să se întețească, Shu-Sin s-a orientat spre zeii mai mari din Nippur, cerându-le iertare și ajutor. Formulele datelor, confirmate de excavațiile arheologice ale expediției americane la Nippur dezvăluie că Shu Sin a întreprins lucrări masive de reconstrucție în incinta sacra a Nippurului, pe o scară nemaiîntâlnită de pe vremea lui Ur-Nammu. Lucrările au culminat cu înălțarea unei stele în cinstea lui Enlil și Ninlil, „o stelă cum nici un rege nu mai durase". Disperat, Shu-Sin căuta acceptarea, confirmarea faptului că era „regele pe care Enlil, în inima lui, îl alesese". Dar Enlil nu era prezent ca să-i răspundă, numai Ninlil, soția sa, care rămăsese în Nippur, a auzit implorările lui Shu-Sin Răspunzându-i cu compasiune, , pentru a prelungi bunăstarea lui Shu-Sin, a-i întinde vremea coroanei," i-a dat o „armă

care cu radiație lovește (..) a cărei înspăimântătoare strălucire ajunge până la cer."

Un text al lui Shu Sin catalogat sub indicativul de „Colecția B" sugerează că, în eforturile sale de a reface vechile legături cu Nippurul, Shu-Sin poate să fi încercat o reconciliere cu nippuriții (cum era familia lui Terah) care plecaseră din Ur după moartea lui Ur-Nammu. Textul declară că, după ce a făcut regiunea Harranului să „tremure de spaima armelor lui," a urmat un gest de pace: Shu-Sin a trimis-o pe propria lui fiică mireasă (probabil pentru căpetenia regiunii sau fiul său) Apoi, fata s-a întors la Sumer cu un anturaj al cetățenilor din zonă, „înființând un oraș pentru Enlil și Ninlil pe hotarul Nippurului". Era prima oară „din zilele când s-au hotărât sorții, ca un rege să construiască un oraș pentru Enlil și Ninlil," a declarat Shu Sin, așteptându-se vizibil la niscai laude Cu ajutorul probabil al nippuriților repatriați, Shu-Sin a reinstituit de asemenea marile slujbe în templul din Nippur – atribuindu-și sieși rolul și titlul de Mare Preot.

Totuși, nimic din toate acestea nu i-a folosit. În locul unei mai mari securități, au crescut pericolele, iar preocuparea față de loialitatea provinciilor îndepărtate a fost înlocuită de grijile pentru propriul teritoriu al Sumerului. „Viteazul rege, Regele Urului," spuneau inscripțiile lui Shu Sin, a descoperit că „păstorirea țării" – a Sumerului propriu-zis – devenise principala povară regală.

A avut loc un ultim efort de a-l atrage pe Enlil înapoi în Sumer, pentru a găsi adăpost sub egida lui. Pare-se la sfatul lui Ninlil, Shu-Sin a clădit pentru divina pereche „o mare barcă de croazieră, potrivită pentru cele mai late râuri (.) A împodobit-o desăvârșit cu pietre prețioase," a înzestrat-o cu vâsle din cel mai fin lemn, prăjini de împins și o cârmă măiastră și a mobilat-o cu tot confortul, inclu-

siv cu un pat nupțial. Apoi, a „pus barca de croazieră în bazinul larg din fața Casei Placerilor lui Ninlil".

Aceste aspecte nostalgice au atins o coardă sensibilă din inima lui Enlil, căci el se îndrăgostise de Ninlil, pe vremea când încă mai era o tânără soră medicală, văzând-o cum se scălda goală în râu, și s-a întors într-adevăr la Nippur:

Când Enlil a auzit [toate acestea]
De la o zare la alta s-a grăbit,
Din miazăzi în miazănoapte a călătorit;
Prin văzduh, peste pământ a gonit,
Mult să se bucure cu iubita-i regină, Ninlil.

Dar sentimentala călătorie nu a fost decât un scurt interludiu. Spre sfârșitul tăbliței, lipsesc câteva rânduri esențiale, astfel că nu cunoaștem detaliile celor întâmplate atunci. Însă chiar ultimele rânduri se referă la „Ninurta, marele războinic al lui Enlil, care l-a bulmăcit pe intrus," se pare că după ce a fost descoperită „o inscripție, o scriere rea", pe o efigie din barcă, probabil cu intenția de a arunca un blestem asupra lui Enlil și Ninlil.

Nu s-a găsit nici un document despre reacția lui Enlil față de intrigă, dar toate celelalte semne sugerează că a plecat iarăși din Nippur, de astă-dată părând s-o ia și pe Ninlil cu el.

Nu peste mult – în februarie 2031 î.Ch., după calendarul nostru –, Orientul Apropiat a fost uimit de o eclipsă lunară totală, care a înnegrit Luna în timpul nopții pe tot parcursul de la un orizont la altul. Preoții oraculari din Nippur nu au putut alunga neliniștea lui Shu-Sin; era, au spus ei într-un mesaj scris, o prevestire „către regele care domnește peste cele patru regiuni: zidul său va fi distrus, Urul va rămâne pustiu.

Respins de marii zei bătrâni, Shu-Sin s-a angajat într-un act final – fie din sfidare, fie ca o ultimă încercare de a câștiga sprijinul divin. S-a apucat să construiască – tocmai în incinta sacră din Nippur – un altar pentru un zeu tânăr, numit Shara. Era un fiu al Inannei; și, la fel ca Lugalbanda, care a purtat acest epitet la începuturi, noul zeu Shara („Prinț") era fiu de rege, în inscripția care-i închină templul, Shu-Sin se declara tată al tânărului zeu: „Divinului Shara, ceresc erou, iubitul fiu al Inannei, tatăl său Shu-Sin, puternicul rege, rege al Urului, rege al celor patru regiuni, i-a construit templul Shagipada, iubitul lui altar; trăiască regele." Era al nouălea an al domniei lui Shu-Sin. Și ultimul.

Noul conducător de pe tronul Urului, Ibbi-Sin, n-a reușit să oprească retragerile și regrupările. Tot ce a putut face a fost să accelereze construirea zidurilor și a fort ficațiilor din centrul Sumerului, în jurul Urului și al Nippurului, restul țării a fost lăsat fără apărare. Proprile lui formule de date, dintre care nu s-a găsit nici una ulterioară celui de-al cincilea an (deși a domnit mai mult), vorbesc foarte puțin despre împrejurările din epoca sa, mai multe se află din dispariția altor mesaje tradiționale și documente comerciale. Astfel, mesajele de loialitate, pe care celelalte centre urbane subordonate ar fi trebuit să le trimită la Ur în fiecare an, au încetat să mai sosească, rând pe rând, din orașe. Primele s-au oprit mesajele de fidelitate din districtele apusene; apoi, în anul al treilea, capitalele provinciilor de răsărit le-au întrerupt și ele expedierile. În al treilea an, comerțul exterior al Urului „s-a oprit cu o bruscheță semnificativă" (citându-l pe C. J. Gadd, *History and Monuments of Ur*). La răscrucile pentru încasarea impozitelor din Drehem (lângă Nippur), unde până atunci fuseseră înregistrate transporturile de mărfuri, vite și taxele fiscale în tot timpul Dinastiei a Treia din Ur – consemnări

din care s-au găsit intacte mii de tăbliţe meticuloasa contabilitate a încetat şi ea brusc în acel al treilea an.

Ignorând Nippurul, pe care marii săi zei îl abandonaseră, Ibbi-Sin s-a încrezut din nou în Nannar şi Inanna, instalându-se în al doilea an ca Mare Preot al templului Inannei din Uruk. A cerut în repetate rânduri îndrumări şi încurajări de la zeii săi; dar nu auzea decât oracole de distrugere şi osândă. În al patrulea an de domnie, i s-a spus că „Fiul de la apus se va ridica (...) e un semn pentru Ibbi-Sin. Urul va fi judecat."

În al cincilea an, Ibbi Sin a căutat să-şi întărească puterea devenind Mare Preot al Inannei la altarul ei din Ur. Dar nici asta nu i-a fost de nici un ajutor: în anul acela, alte oraşe din Sumer şi-au întrerupt mesajele de loialitate. De asemenea, era ultimul an în care acele oraşe au trimis tradiţionalele animale de sacrificiu pentru templul lui Nannar din Ur. Autoritatea centrală din Ur, zeii şi marele ei templu-ziggurat nu mai erau recunoscute.

Când a început al şaselea an, augurii „privind nimicirea" au devenit mai urgenţi şi mai concreţi. „Când vine anul al şaselea, locuitorii Urului vor fi prinşi în capcană," declara premoniţia. Calamitatea profeţită avea să vină, spunea alt oracol, „când, pentru a doua oară, cel ce-şi spune Suprem, ca unul căruia i-a fost uns pieptul, va veni de la apus." În acelaşi an, după cum dezvăluie mesajele de la hotare, „apusenii ostili intraseră pe câmpia" Mesopotamiei, fără a întâmpina nici o rezistenţă, repede au „intrat în interiorul ţării, ocupând una după alta toate marile fortăreţe."

Ibbi-Sen nu se mai ţinea decât de enclava Ur-Nippur; dar, înainte de terminarea fatidicului an al şaselea, inscripţiile care îl onorau pe regele din Ur s-au oprit şi din Nippur. Duşmanul Urului şi al zeilor săi, „cel ce-şi spune Suprem", ajunsese în inima Sumerului.

Marduk, aşa cum prevestiseră semnele, se întorcea pentru a doua oară în Babilon.

Cei douăzeci şi patru de ani fatidici — de când plecase Avraam din Harran, de la înlocuirea lui Shulgi pe tron, de când începuse exilul lui Marduk printre hittiţi — converg toţi spre acest An al Osândei, 2024 î.Ch. După ce am urmărit povestea separată, dar corelată, a lui Avraam, şi tribulaţiile Urului şi ale ultimilor săi trei regi, vom păşi acum pe urmele lui Marduk.

Tăbliţa pe care e scrisă autobiografia lui Marduk (din care am citat deja o parte) continuă să-i relateze înapoierea în Babilon după cei douăzeci şi patru de ani ai şederii în Ţara Hatti:

În ţara Hatti am întrebat un oracol
[despre] tronul şi Domnia mea;
În toi [când eram, am întrebat]: „Până când?"
Douăzeci şi patru de ani, în toi, am cuibărit.

Apoi, în acel an al douăzeci şi patrulea, a primit un augur favorabil:

Zilele mele [de surghiun] erau încheiate;
Spre oraşul meu am [pornit];
Templul meu Esagila ca un munte [să-l înalţ/reclădesc],
Veşnicul meu sălaş să l [reînfiinţez].
Am luat-o la picior [spre Babilon]
Prin (...) ţări [am mers] spre oraşul meu
pentru ca [viitorul? binele?] să-l hotărăsc,
Un rege în Babilon să [înscăunez]
În casa legământului meu (..)
În Esagilul ca un munte (..)

De Anu creat (...)
În Esagil (...)
O platformă să ridic (...)
În oraşul meu (...)
Bucurie (...)

Tăblița deteriorată înșiră apoi orașele prin care trecuse Marduk în drum spre Babilon. Puținele nume lizibile arată că drumul lui Marduk din Asia Mică până în Mesopotamia l a purtat mai întâi pe la sud de orașul Hama (biblicul Hamat), apoi spre est, prin Mari (vezi harta, pag. 395). Intrase într-adevăr în Mesopotamia – așa cum preziseseră oracolele – de la vest, însoțit de susținători amoriți („apuseni")

Dorința lui, continuă Marduk, era aceea de a aduce pacea și prosperitatea în țară, de a „alunga răul și ghinionul (...) a aduce dragostea de mamă Omenirii" Dar din toate astea nu s-a ales nimic împotriva orașului său, Babilonul, un zeu advers „își dezlănțuise mânia" Numele acestui zeu advers e declarat chiar la începutul unei noi coloane din text; însă nu a mai rămas din el decât prima silabă „Divinul NIN " Nu poate fi vorba decât de Ninurta.

Din această tăblită aflăm foarte puțin despre acțiunile întreprinse de adversar, căci toate versurile ulterioare sunt avariate grav, iar textul devine neinteligibil. Însă putem prelua unele dintre firele lipsă din a treia tăblită a „Textelor lui Khedorla'omer" În pofida aspectelor sale enigmatice, documentul zugrăvește imaginea unui tumult total, cu zei opuși mărșăluind unul spre celălalt în fruntea trupelor omenești partizanii amoriți ai lui Marduk năvălesc pe valea Eufratului spre Nippur, iar Ninurta organizează trupele elamite pentru a-i înfrunta.

În timp ce citim și recitim consemnarea acestor vremuri de mare încercare, constatăm că acuzarea inamicului de atrocități nu e o invenție modernă Textul babilonian scris, trebuie să reținem, de către un adorator al lui Marduk atribuie trupelor elamite, și numai lor, profanarea templelor, inclusiv a altarelor lui Shamash și Ishtar Cronicarul babilonian merge și mai departe: îl acuză pe Ninurta de a-i fi învinuit pe nedrept pe prozeliții lui Mohen,o-Daro de pângărirea Sfintei Sfintelor a lui Enlil din Nippur, astfel provocându-l pe Enlil să i se alăture contra lui Marduk și a fiului său Nabu

S-a întâmplat, relatează textul babilonian, când cele două armate opozante s-au întâlnit la Nippur Atunci, orașul sfânt a fost spoliat și altarul său, Ekurul, profanat. Ninurta i-a acuzat pe discipolii lui Marduk de această faptă murdară, dar nu era așa. aliatul său, Erra, o făcuse!

Cum apare pe neașteptate Nergal Erra în cronica babiloniană va rămâne un mister până ne vom întoarce la Epopeea lui Erra, dar că acest zeu e numit în „Textul lui Khedorla'omer" și este acuzat de întinarea Ekarului, nu încape nici o îndoială

Erra, cel nemilos,
a intrat în incinta sacră.
S-a oprit în incinta sacră,
a privit Ekurul.
Gura a deschis, tinerilor lui le-a spus
„Luați prada din Ekur,
luați odoarele,
distrugeți-i temelia,
spargeți îngrădirea altarului!"

Când Enlil, „falnic întronat", a auzit că îi fusese distrus templul și profanat altarul, că „în sfânta sfintelor voa-

lui era sfâșiat", s-a grăbit înapoi la Nippur. „În fața lui goneau zei înveșmântați în raze"; el însuși „răspândea o strălucire ca a fulgerului" când a coborât din cer (Fig. 104); „și a cutremurat locul sfânt" când a aterizat în incinta sacră. Apoi, Enlil i s-a adresat fiului său, „prințul Ninurta", pentru a afla cine pângărise locul sfânt. Dar, în loc de a-i spune adevărul, că Erra fusese aliatul lui, Ninurta a arătat acuzator cu degetul spre Marduk și partizanii săi...

Figura 104

Descrinând scena, textul babilonian afirmă că Ninurta se comporta fără respectul cuvenit la întâlnirea cu tatăl lui. „Fără a se teme pentru viața sa, nu și-a scos tiara." Lui Enlil „urât i-a vorbit (...) nu era dreptate, distrugerea se zămislea." Și, astfel provocat, „Enlil a făcut ca nenorocirea Babilonului să se plănuiască".

Pe lângă „faptele rele" contra lui Marduk și a Babilonului, s-a pregătit și un atac asupra lui Nabu și a templului său, Ezida, din Borsippa. Dar Nabu a reușit să fugă în apus, la orașele fidele lui de lângă Marea Mediterană.

Din Ezida (...)
Nabu, spre a-și stăpâni toate orașele
a întins pasul,
Spre marea cea mare a pornit.

În textul babilonian urmează câteva versuri care au o paralelă directă în povestirea biblică despre distrugerea Sodomei și a Gomorei:

Dar când fiul lui Marduk
în țara de pe coastă era,
Cel-al-Vântului-Rău [Erra]
cu pârjol țara-de-câmpie a ars-o.

Aceste versuri trebuie neapărat să fi avut o sursă comună cu descrierea biblică a „ploii de pucioasă și foc" care a căzut din cer „prăpădind cetățile și toată câmpia"!

După cum atestă afirmațiile din Biblie (de ex.: *Deuteronomul* 29.22-27), „răutatea" orașelor din Câmpia Iordanului era aceea că „au părăsit legământul Domnului Dumnezeului (...) și au început să cinstească pe alți dumnezei și să se închine lor (...)." După cum aflăm acum din textul babilonian, „strigătul" (acuzația) contra lor era aceea de a fi trecut de partea lui Marduk și Nabu, în ultima încleștare dintre zeii concurenți. Dar, dacă fragmentul biblic se rezumă la atât, cel babilonian adaugă încă un detaliu important: atacul asupra orașelor canaanite avea intenția nu numai de a distruge centrele de sprijin ale lui Marduk, ci și de a-l anihila pe Nabu, care se refugiase acolo. Totuși acest al doilea țel nu a fost realizat, căci Nabu a reușit să fugă la timp și a scăpat pe o insulă din Mediterana, unde oamenii l-au primit, cu toate că nu era zeul lor:

El [Nabu] în marea cea mare a intrat,
S-a așezat pe un tron ce nu era al lui
[Fiindcă] Ezida, sălașul legiuit, era cotropit

Imaginea cataclismului care a înghiţit Orientul Apropiat antic în perioada lui Avraam, posibil de imaginat din scrierile biblice şi babiloniene, este descrisă mult mai amănunţit în „Epopeea lui Erra" (la care ne-am mai referit şi înainte). Reconstituit iniţial din frânturile găsite în biblioteca lui Ashurbanipal din Ninive, textul asirian a început să prindă formă şi sens pe măsură ce erau dezgropate şi alte versiuni fragmentare, din diverse situri arheologice. Până acum, s-a stabilit clar că textul a fost scris pe cinci tăbliţe, şi, în pofida golurilor, a rândurilor absente sau incomplete, şi chiar a câtorva neînţelegeri între cercetători cu privire la locul unor fragmente, s-au compilat două traduceri extensive: *Das Era-Epos* de P F Gössmann, şi *L'Epopea di Erra* de L. Cagni.

„Epopeea lui Erra" nu face numai să explice natura şi cauzele conflictului care a dus la dezlănţuirea Armei Supreme contra unor oraşe locuite şi tentativa de anihilare a unui zeu (Nabu) despre care se credea că se ascundea înăuntru. Ea clarifică de asemenea faptul că o asemenea măsură extremă nu s-a luat cu uşurinţă.

Ştim din alte câteva scrieri că marii zei, în acea perioadă de criză acută, stăteau întruniţi într-un Consiliu de Război permanent, menţinând comunicarea constantă cu Anu: „Anu spre Pământ cuvintele vorbea, Pământul spre Anu cuvintele rostea." În „Epopeea lui Erra" se adaugă informaţia că, înainte de folosirea armelor de distrugere în masă, mai avusese loc o confruntare între Nergal/Erra şi Marduk, în care Nergal recursese la ameninţări pentru a-şi convinge fratele să plece din Babilon şi să renunţe la pretenţiile lui de supremaţie.

De astă dată, însă, persuasiunea a eşuat; şi, revenind la Sfatul Zeilor, Nergal şi-a exprimat recomandarea de a folosi forţa ca să l disloce pe Marduk. Aflăm din texte că discuţiile au fost înfierbântate şi ostile: „Preţ de o zi şi o noapte, fără încetare", au continuat. S-a declanşat o ceartă deosebit de violentă între Enki şi fiul său Nergal, în care Enki i-a ţinut partea întâiului născut: „Acum că Prinţul Marduk s-a ridicat, acum că oamenii pentru a doua oară i-au ridicat chipul, de ce continuă Erra cu împotrivirea?" a întrebat Enki. În sfârşit, pierzându-şi răbdarea, Enki a strigat la Nergal să piară din ochii lui.

Plecând furios, Nergal s-a întors pe domeniul său. „Consultându-se cu sine însuşi", a hotărât să dezlănţuie groaznicele arme: „Pământurile le voi nimici, morman de pulbere voi face din ele; cetăţile le voi prăpădi, în pustiu le voi preface, munţii îi voi netezi, animalele le voi face să dispară, mările le voi agita, vieţuitoarele din ele le voi decima, oamenii îi voi face să piară, sufletele lor le voi preschimba în vapori; nimeni nu va fi cruţat (...)."

Dintr-un text catalogat cu indicele CT-xvi-44/46 aflăm că Gibil, al cărui domeniu din Africa se învecina cu al lui Nergal, a fost cel care l-a anunţat pe Marduk despre planul distructiv ticluit de Nergal. Era noapte, iar marii zei se retrăseseră să se odihnească. Atunci, Gibil „aceste cuvinte lui Marduk i le-a grăit" în legătură cu „şapte arme cumplite care de Anu au fost create; (...) Pustuirea acestor şapte contra ta se pregăteşte", l-a informat el pe Marduk.

Alarmat, Marduk l-a întrebat pe Gibil unde erau ţinute cutremurătoarele arme. „O, Gibil", a spus el, „acestea şapte unde s-au născut, unde au fost create?" La care Gibil i a dezvăluit faptul că erau ascunse sub pământ

Acestea şapte în munţi vălăstuiesc,
Într-o scobitură din pământ se găsesc
Din acel loc cu strălucire vor năvăli,
De pe Pământ la Cer, în groază înzăuate.

Dar unde anume, exact, era acel loc? a insistat Marduk iar şi iar; Gibil nu i-a putut spune decât că „până şi zeilor înţelepţi, şi lor le e necunoscut".

Atunci, Marduk a alergat la tatăl său Enki cu înfricoşătoarea ştire. „În casa tatălui său Enki [Marduk] a intrat." Enki stătea culcat pe canapea, în camera unde se odihnea noaptea. „Tată", a început Marduk, „Gibil acest cuvânt grăitu-mi-a: despre venirea celor şapte [arme] a aflat." Dându-i atoate-ştiutorului său tată vestea cea proastă, l-a îndemnat: „Locul lor spre a l căuta, te grăbeşte!"

Curând, zeii au revenit în consiliu, căci nici chiar Enki nu cunoştea ascunzătoarea exactă a Armelor Supreme. Spre surprinderea lui, nu toţi ceilalţi zi au fost la fel de şocaţi ca el Enki a vorbit convingător împotriva ideii, insistând să se ia măsuri pentru a-l opri pe Nergal, căci întrebuinţarea armelor, a atras el atenţia, „pământurile le va pustii, oamenii îi va face să piară". În timp ce vorbea Enki, Nannar şi Utu ezitau, dar Enlil şi Ninurta au optat pentru o acţiune decisivă Şi astfel, cu Sfatul Zeilor în neorânduială, hotărârea a fost lăsată în seama lui Anu.

Când Ninurta a ajuns în sfârşit în Lumea de Jos, aducând decizia lui Anu, a constatat că Nergal ordonase deja încărcarea „celor şapte arme îngrozitoare" cu „otrăvurile" lor focoasele nucleare Deşi „Epopeea lui Erra" îl numeşte mereu pe Ninurta cu epitetul *Ishum* („Pârjolitorul"), ea relatează în mare amănunţime cum Ninurta i-a spus clar lui Nergal/Erra că armele se puteau folosi numai asupra unor ţinte aprobate concret, că înainte de a se putea utiliza, trebuia să fie avertizaţi zeii Anunnaki din locurile alese şi zeii Igigi care manevrau platforma spaţială şi navetele, şi ultimul, dar nu cel de pe urmă lucru: omenirea trebuia să fie cruţată, căci „lui Anu, domnul zeilor, îi e milă de pământ".

La început, pe Nergal l-a revoltat până şi simpla idee de a preveni pe cineva dinainte, iar textul străvechi relatează pe larg cuvintele dure schimbate între cei doi zei Apoi, Nergal a acceptat să i avertizeze în prealabil pe Anunnakii şi Igigii care lucrau la instalaţiile spaţiale, dar nu şi pe Marduk şi pe fiul său Nabu şi nici pe discipolii umani ai lui Marduk. În acel moment, Ninurta, încercând să-i mute lui Nergal gândul de la anihilarea fără discernământ, a folosit cuvinte identice cu cele atribuite în Biblie lui Avraam când a încercat să salveze Sodoma:

Viteazule Erra,
Îi vei distruge tu cel drept pe cei nedrepţi?
Îi vei distruge pe cei care împotrivă-ţi au păcătuit
laolaltă cu cei care împotrivă-ţi nu au păcătuit?

Recurgând la complimente, ameninţări şi logică, cei doi zei au continuat să se contrazică privitor la proporţiile distrugerii Pe Nergal, mai mult decât pe Ninurta, îl devora ura personală: „Voi anihila fiul şi voi lăsa tatăl să-l îngroape; apoi îl voi ucide pe tată, fără a lăsa pe nimeni să-l îngroape!" a strigat el. Folosind diplomaţia, subliniind nedreptatea distrugerii fără discriminare – şi meritele strategice ale ţintirii selective , cuvintele lui Ninurta l-au înduplecat în cele din urmă pe Nergal. „A auzit vorbele rostite de Ishum [Ninurta], vorbele l-au înmuiat ca uleiul cel fin " Acceptând să lase în pace mările şi să excludă din atac Mesopotamia, a formulat un plan modificat: distrugerea avea să fie selectivă; scopul tactic era acela de a nimici oraşele unde se putea ascunde Nabu, scopul strategic urma să fie refuzarea celui mai mare câştig pentru Marduk – Spaţioportul, „locul de unde Cei Mari se înalţă":

Din oraș în oraș un emisar voi trimite;
Fiul, sămânța tatălui, nu va scăpa;
Mama lui se va opri din râs (...).
La locul zeilor, acces nu va avea;
Locul de unde Cei Mari se înalță
Îl voi prăpădi.

Când Nergal a terminat de prezentat acest ultim plan, implicând așadar și distrugerea Spațioportului, Ninurta a rămas mut. Dar, cum afirmă alte scrieri, când planul a fost adus în fața lui Enlil, acesta l-a aprobat; se pare că și Anu a fost de acord. Fără să mai piardă timpul, Nergal l-a îndemnat atunci pe Ninurta să treacă amândoi la acțiune:

Atunci eroul Erra a venit în fața lui Ishum,
amintindu-și cuvintele lui;
Și Ishum a venit în față, după cuvântul dat,
cu o strângere de inimă.

Prima țintă era Spațioportul, cu complexul său de comandă ascuns în „Muntele Cel Mai Suprem" și platformele de aterizare răspândite pe marea câmpie alăturată:

Ishum spre Muntele Cel Mai Suprem porni;
Îngrozitoarele Șapte, [arme] fără egal,
se târau în urmă-i.
La Muntele Cel Mai Suprem eroul sosi;
Ridică mâna –
muntele fu spulberat;
Câmpia de lângă Muntele Cel Mai Suprem
o șterse el apoi;
în pădurile sale, nici o tulpină de copac nu mai rămase în picioare.

Astfel, dintr-o singură explozie nucleară, Spațioportul a fost eradicat, muntele în care erau ascunse comenzile lui a fost sfărâmat, câmpia care-i deservea pistele nimicită. Era o faptă distructivă, atestă documentele scrise, comisă de Ninurta (Ishum).

Acum era rândul lui Nergal (Erra) să-și dea frâu liber jurământului de răzbunare. Orientându-se după peninsula Sinai spre orașele canaanite, prin urmărirea Șoselei Regilor, Erra le-a dezintegrat. Cuvintele folosite de „Epopeea lui Erra" sunt aproape identice cu cele din legenda biblică a Sodomei și a Gomorei.

Atunci, imitându-l pe Ishum,
Erra Șoseaua Regilor o urmă.
Orașelor sfârșitul li-l aduse,
în pustietate le prefăcu.
În munți întinse înfometarea,
animalele le făcu să piară.

Versurile care urmează pot foarte bine să descrie crearea noii porțiuni sudice a Mării Moarte, prin spargerea țărmului de miazăzi și eliminarea tuturor formelor de viață acvatică:

A scobit prin mare,
întregimea i-a împărțit-o.
Tot ce trăia într-însa,
până și crocodilii,
i-a veștejit.
Ca și cu focul a pârjolit viețuitoarele,
grânele le-a osândit să se facă pulbere.

Astfel, „Epopeea lui Erra" cuprinde toate cele trei aspecte ale evenimentului nuclear: anihilarea Spațioportu-

lui din peninsula Sinai, „prefacerea în pustietate" (în Biblie, „prăpădirea") oraşelor de pe Câmpia Iordanului, şi breşa din Marea Moartă, ducând la prelungirea ei spre sud. Ne-am putea aştepta ca un asemenea eveniment distructiv unic să fi fost consemnat şi menţionat în mai multe scrieri; şi, într-adevăr, găsim descrieri şi amintiri despre dezastrul nuclear şi în alte texte.

Un asemenea document (cunoscut drept K.5001), publicat în *Oxford Edition of Cuneiform Texts*, vol. VI) este deosebit de valoros, fiind scris în limba sumeriană originală şi, mai mult, bilingv, cu varianta sumeriană însoţită de o traducere akkadiană mot-a-mot. Astfel, nu încape nici o îndoială că e unul dintre cele mai vechi texte pe acest subiect, iar formularea sa dă într-adevăr impresia că acesta sau originalele sale sumeriene au servit drept sursă a naraţiunii biblice. Adresat unui zeu a cărui identitate nu reiese clar din fragment, textul spune:

Domn, purtător al Pârjolitorului
care a făcut scrum inamicul;
Care a nimicit ţara neascultătoare,
Care a vestejit viaţa urmaşilor Cuvântului Rău;
Care a plouat cu pietre şi foc peste duşmani.

Fapta comisă de cei doi zei, Ninurta şi Nergal, când Anunnakii din paza Spaţioportului, preveniţi dinainte, au fost nevoiţi să scape „înălţându-se spre bolta cerească", a fost amintită într-un text babilonian despre un rege care povesteşte epocalele evenimente petrecute „în domnia unui rege de dinainte". Iată cuvintele regelui.

În vremea aceea,
în domnia unui rege de dinainte,
împrejurările s-au schimbat.

Binele s-a dus, suferinţa era peste tot.
Domnul [zeilor] s-a înfuriat,
a zămislit mânia.
A dat porunca:
zeii acelui loc l-au părăsit (...).
Cei doi, întărâtaţi să facă răul,
i-au pus pe păzitori să stea deoparte;
apărătorii au urcat în bolta cerului.

„Textul lui Khedorla'omer", care îi identifică pe cei doi zei, după epitetele lor, ca fiind Ninurta şi Nergal, povesteşte astfel:

Enlil, care stătea întronat cu falş,
era devorat de mânie.
Pustiitorii din nou propus-au răul;
Cel ce cu foc pârjoleşte [Ishum/Ninurta]
şi cel cu vântul răului [Erra/Nergal]
împreună răutatea şi-au făptuit-o
Cei doi au pus zeii pe fugă,
i-au făcut să fugă de pârjol.

Ţinta, de unde i-au alungat pe zeii păzitori, era Locul de Lansare:

Ceea ce se ridica spre Anu să lanseze
au prefăcut în scrum;
Faţa i-au şters-o,
Locul i l-au pustiit.

Astfel a fost nimicit Spaţioportul, prada pentru care fuseseră purtate atâtea dintre Războaiele Zeilor. Munţele în care erau instalate echipamentele de comandă a fost spulberat, platformele de lansare au fost şterse de pe faţa

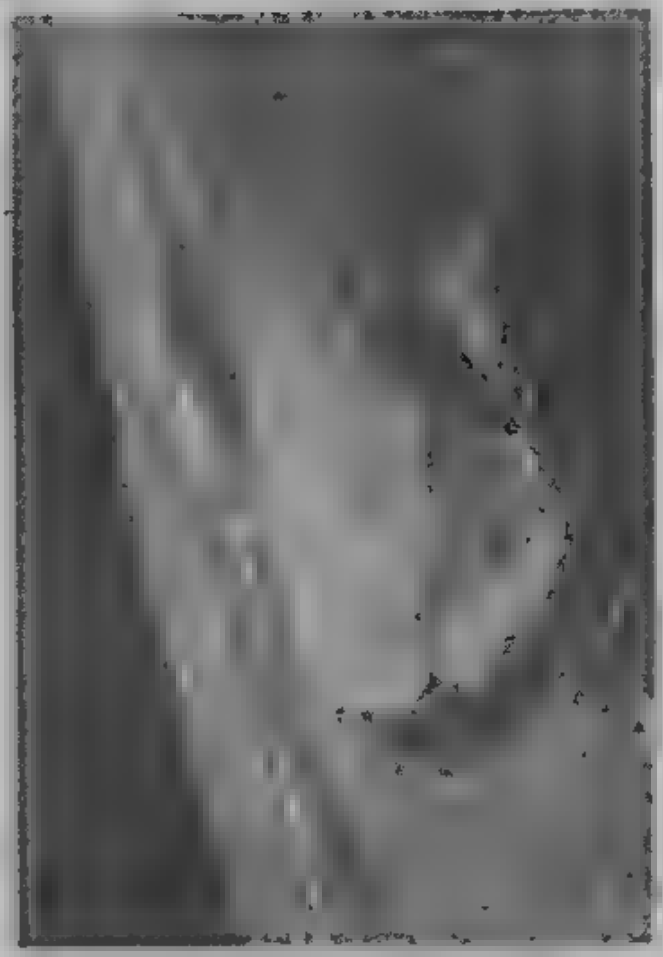

Figura 105

Pământului, iar câmpia al cărei sol dur îl folos seră navetele ca piste a dispărut şi ea, fără a-i mai rămâne în picioare nici un singur copac.

Marele loc n-avea să mai fie văzut niciodată... dar urma lăsată pe faţa Pământului în acea zi cutremurătoare *se mai vede şi acum* - în zilele noastre! Este o cicatrice

întinsă, atât de vastă încât conturul ei se poate distinge numai din spaţiul cosmic , dezvăluită abia în ultimii ani, când sateliţii au început să fotografieze Pământul (Fig. 105). Este o pată pentru care nici un om de ştiinţă nu a putut oferi până acum vreo explicaţie.

Întinzându-se la nord de această enigmatică cicatrice de pe suprafaţa peninsulei Sinai se vede câmpia centrală rămăşită a unui lac dintr-o eră geologică anterioară, solul ei neted şi dur este ideal pentru aterizarea navetelor spaţiale - acelaşi motiv pentru care Deşertul Mojave din California şi Baza Aeriană Andrews de aici o sunt ideale pentru aterizarea navetelor spaţiale americane.

Stând pe această câmpie întinsă din peninsula Sinai – al cărei pământ plat şi tare a folosit luptelor cu tancuri din istoria recentă, la fel ca navetelor spaţiale în antichitate , putem distinge în depărtare munţii care înconjoară câmpia, dându-i forma ovală. Munţii de calcar se înalţă albi la orizont; dar în locul unde marele platou central se învecinează cu imensa cicatrice a peninsulei Sinai, nuanţa câmpiei neagră contrastează acut cu albeaţa înconjurătoare (Fig. 106)

Figura 106

Negrul nu e o culoare naturală în peninsula Sinai, unde albul pietrei de var şi roşul gresiei se combină, pentru a orbi ochiul cu nuanţe de la galben strălucitor la gri deschis şi cafeniu închis; însă nicăieri nu se zăreşte negrul pe care, în natură, îl produc rocile de bazalt.

Şi totuşi aici, pe şesul central, la nord-nord-est de enigmatica pată gigantică, culoarea solului are o tonalitate neagră. Este cauzată - după cum se vede clar în fotografia noastră de milioane şi milioane de frânturi de piatră înnegrită, risipite ca de o mână uriaşă peste toată zona (Fig. 107)

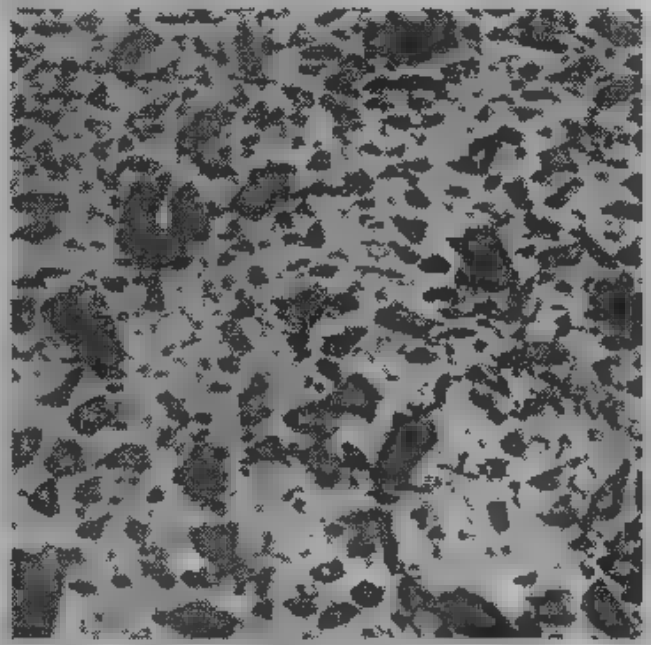

Figura 107

Nu s-a găsit nici o explicaţie pentru colosala cicatrice de pe faţa peninsulei Sinai, de când a fost observată din spaţiu şi fotografiată de sateliţii N. A. S. A. Nu există nici o explicaţie pentru cioburile şi aşchiile de stâncă

înnegrite care se risipesc peste zona din câmpia centrală Nici o explicaţie – dacă nu citim versurile scrierilor străvechi şi nu acceptăm concluzia că, în zilele lui Avraam, Nergal şi Ninurta au şters de pe faţa Pământului, cu arme nucleare, Spaţioportul care existase aici „Ceea ce se ridica spre Anu să lanseze au prefăcut în scrum, faţa i-au şters-o, locul i l-au pustiit."

Iar din Spaţioport, chiar şi din Oraşele Rele, nimic n-a mai rămas.

Departe spre est, în Sumerul propriu-zis, exploziile nucleare şi fulgerele lor orbitoare nu s-au văzut, nici nu s-au simţit. Dar fapta lui Nergal şi a lui Ninurta n-a rămas neconsemnată, căci a reieşit a avea un efect dintre cele mai profunde asupra Sumerului, asupra poporului şi a însăşi existenţei sale.

Căci, în ciuda tuturor eforturilor lui Ninurta de a-l convinge pe Nergal să nu facă nici un rău omenirii, au urmat mari suferinţe Deşi cei doi nu o intenţionaseră, explozia nucleară a dat naştere unui imens vânt, un vânt radioactiv, care a început ca o tornadă:

O furtună, Vântul Cel Rău,
a prins a se-nvârti în ceruri.

Apoi, vârtejul radioactiv a început să se întindă şi să se deplaseze spre est, împins de vânturile mediteraneene, nu peste mult, semnele care preziceau sfârşitul Sumerului s-au adeverit; iar Sumerul a devenit victima nucleară finală.

Catastrofa care s-a prăvălit peste Sumer la sfârşitul celui de-al şaselea an al domniei lui Ibbi-Sin este descrisă în mai multe Texte de Lamentaţie - poeme lungi, care plâng dispariţia maiestuosului Ur şi a altor centre ale marii civilizaţii sumeriene. Amintind foarte mult de *Plânge-*

rile lui Ieremia din Biblie, ce deplâng distrugerea Ierusalimului de mâna babilonienilor, lamentațiile sumeriene le-au sugerat savanților care le-au tradus prima oară că dezastrul mesopotamian a fost de asemenea rezultatul unei invazii – a trupelor elamite și amorite aflate în conflict.

Când s-au găsit primele tăbliță ale lamentațiilor, cercetătorii au crezut că numai Urul a fost distrus, intitulând în acest sens traducerile. Dar, pe măsură ce se descopereau tot mai multe texte, a reieșit că Urul nu fusese nici singurul oraș afectat, nici punctul focal al catastrofei. Nu numai că s-au găsit lamentații similare deplângând soarta orașelor Nippur, Uruk, Eridu, dar unele texte conțineau și liste ale localităților-victime păreau să înceapă în sud vest, extinzându se către nord-est, pentru a cuprinde tot sudul Mesopotamiei. A devenit clar că peste toate orașele se abătuse o catastrofă generală, neașteptată și concurentă nu în succesiune lentă, cum s-ar întâmpla în cazul unei invazii în curs de desfășurare, ci dintr-o dată. Oameni de știință ca Th. Jacobsen („Domnia lui Ibbi-Sin") au conchis atunci că „invadatorii barbari" nu aveau nici o legătură cu „crunta catastrofă", o calamitate pe care el o considera „de-a dreptul enigmatică".

„Dacă vom înțelege vreodată cu deplină claritate ce s-a întâmplat în anii aceia", a scris Jacobsen, „numai timpul o va spune, povestea completă, suntem convinși, încă depășește cu mult puterea noastră de înțelegere."

Dar enigma se poate rezolva, și întreaga poveste poate fi înțeleasă, dacă asociem catastrofa din Mesopotamia cu explozia nucleară din peninsula Sinai.

Texele, remarcabile prin lungime și, de asemenea, în multe cazuri, conservate excelent, încep de obicei deplângând brusca abandonare a tuturor incintelor sacre din Sumer de către feluriții lor zei, cu templele „părăsite în voia

vântului". Apoi, pustiirea provocată de catastrofă e descrisă în termeni vii, prin versuri ca acestea:

Făcând orașele să rămână pustii,
[făcând] casele să stea părăsite;
Făcând staulele să fie goale,
stânele să nu se mai umple;
Ca boii sumerieni să nu mai stea în grajduri,
ca oile să nu mai pască pe pășuni;
Ca râurile să curgă cu apă ce-i amară,
ca pe ogoarele arate să răsară bălării,
ca pe stepe să crească plante ofilite.

În orașe și sate, „mama nu-și mai îngrijește copiii, tatăl nu mai spune «O, soția mea...», pruncul nu le mai creștе zuravăn pe genunchi, doica nu mai cântă cântec de leagăn (...) domnia a fost răpită din țară."

Înainte de sfârșitul celui de-al doilea război mondial, înainte ca Hiroshima și Nagasaki să fi fost distruse cu arme atomice aruncate asupra lor din cer, s-ar mai fi putut citi povestea biblică a Sodomei și a Gomorei, rămânând la tradiționalele „foc și pucioasă" în lipsa altei explicații. Pentru cercetătorii care încă nu ajunseseră față în față cu grozăvia armelor nucleare, textele lamentațiilor sumeriene vorbeau (așa cum le-au intitulat traducătorii) despre „Distrugerea Urului" sau „Distrugerea Sumerului". Dar nu asta descriu respectivele texte: ele descriu *pustiirea*, nu simpla distrugere. Orașele continuau să existe, însă fără oameni, grajdurile erau la locul lor, însă fără vite; rămăseseră și stânele, dar goale; râurile curgeau, dar apa lor devenise amară; câmpiile încă se mai întindeau, dar pe ele creșteau numai bălării, iar pe stepă încolțeau plante, numai pentru a se ofili imediat.

Invazie, război, omoruri – toate aceste nenorociri îi erau bine cunoscute omenirii încă de pe-atunci; dar, așa cum declară limpede textele lamentațiilor, aceasta era nouă și nemaiîntâlnită vreodată.

Peste Țară [Sumer] a căzut nenorocirea,
una necunoscută de om:
Una cum nicicând nu se mai văzuse,
una căreia nu i se putea ține piept.

Moartea nu fusese adusă de mâna dușmanului; era o moarte nevăzută, „care bântuie pe stradă, e lăsată liberă în drum; stă lângă om și totuși nimeni nu o vede; când intră într-o casă, înfățișarea ei e necunoscută." Nu exista nici o apărare împotriva acestui „rău care a atacat țara ca un duh: (...). Cel mai înalt zid, cele mai groase ziduri, le trece ca o inundație; nici o ușă nu-l poate ține afară, nici un zăvor nu-l întoarce din drum; prin ușă ca șarpele se furișează, prin țâțână ca vântul suflă înăuntru." Cei care se ascundeau în spatele ușilor închise erau doborâți în case, cei refugiați pe acoperiș, pe acoperiș mureau, cei care fugeau pe străzi, acolo erau loviți: „Tusea și flegma slăbeau pieptul, gura era plină cu scuipat și spume ( ) mutenia și năuceala îi cuprinseseră, o amorțeală neteafără (..) un blestem drăcesc, o durere de cap (.) sufletul le părăsea trupul." Moartea era din cele mai oribile.

Oamenii, înfricoșați, abia mai respirau;
Vântul Cel Rău îi prindea în gheare
nu le mai lăsa nici o zi măcar (...)
Gurile erau scăldate în sânge,
capetele se bălăceau în sânge (...).
Chipul pălea lovit de Vântul Cel Rău.

Sursa morții nevăzute era un nor care apăruse pe cerul Sumerului, „acoperind pământul ca o mantie, întins peste el ca un cearșaf". Cafeniu la culoare, în timpul zilei „soarele din zare îl ascundea cu întunecimea lui." Noaptea, luminos la margini („Încins cu o groaznică lumină umplea largul pământ"), acoperea Luna: „Luna la răsărit o stingea". Plutind de la vest către est, norul morții – „învăluia în spaimă, împrăștiind frica peste tot" – era dus peste Sumer de un vânt urlător, „un mare vânt care gonea pe sus, un vânt rău care copleșea țara."

Totuși, nu era un fenomen natural. Era „o furtună năprasnică îndrumată de Anu (...). Venit-a din inima lui Enlil". Produsul celor șapte arme îngrozitoare, „dintr-o singură zămislire se zămislise (...) ca amarnicul venin al zeilor; în apus se zămislise". Vântul Cel Rău, „purtând bezna din oraș în oraș, ducând nori deși care vărsau beznă din cer," era rezultatul unei „lumini de fulger". „Din mijlocul munților se pogorâse spre pământ, de pe Câmpia Neîndurării venise."

Deși oamenii nu înțelegeau nimic, zeii cunoșteau cauza Vântului Rău.

O rafală cruntă anunța furtuna urii,
O rafală cruntă înaintașă
a furtunii urii era;
Puternice odrasle, fii viteji
erau vestitorii mulțimei.

Cei doi fii viteji – Ninurta și Nergal – au dezlănțuit „dintr-o singură zămislire" cele șapte arme îngrozitoare create de Anu, „dezrădăcinând totul, răscolind totul" în locul exploziei. Descrierile antice sunt vii, la fel de exacte ca descrierile martorilor oculari, ale unei explozii atomice: imediat ce au fost lansate din cer „îngrozitoarele arme",

s-a iscat o lumină imensă, „au întins groaznice raze spre cele patru vânturi, arzând totul ca focul," declară un text; altul, o lamentație pentru Nippur, își amintește de „furtuna, în fulger de lumină ivită". O ciupercă atomică – „un nor dens care aduce bezna" – s-a înălțat apoi spre cer; i-au urmat „rafale de vânt năprasnice (...) un uragan care cu furie pârjolește cerurile". Apoi, vânturile necontenite, suflând de la vest la est, au început să se întindă spre Mesopotamia – „norii deși care vărsau beznă din cer, purtând bezna din oraș în oraș."

Nu un text, ci mai multe atestă că Vântul Cel Rău, purtând norul morții, fusese provocat de o explozie gigantică, într-o zi de neuitat:

În ziua aceea
Când cerul a fost zdrobit
și Pământul strivit,
cu fața ștearsă de vâltoare
Când cerurile s-au întunecat
și acoperit ca de o umbră (...)

Lamentațiile identifică locul exploziilor ca fiind „în apus", lângă „sânul mării" – o descriere elocventă a arcuitei coaste mediteraneene din peninsula Sinai – de pe o câmpie „din mijlocul munților", o câmpie care a devenit „Locul Neîndurării". Înainte, servise ca Loc al Lansării, loc de unde zeii se înălțau spre Anu. În plus, multe dintre aceste identificări spațiale descriau și un munte. În „Epopeea lui Erra", muntele de lângă „locul din care Cei Mari se înalță" era numit „Muntele Cel Mai Suprem; într-o lamentație, este numit „Muntele Tunelurilor Urlătoare". Acest ultim epitet amintește de descrierea, în Textele Piramidelor, a muntelui străpuns de tuneluri, cu galerii subterane înclinate, spre care călătoreau faraonii egipteni în

căutarea vieții de apoi. În *Stairway to Heaven*, l-am identificat cu muntele unde a ajuns Ghilgameș în drumul său spre Locul Rachetelor, în peninsula Sinai.

Pornind de la acel munte, afirmă textul unei lamentații, norul de moarte al exploziei a fost dus de vânturile puternice spre est, pe toată distanța „până la hotarul Anshanului", în Munții Zagros, afectând întregul Sumer, de la Eridu, în sud, până la Babilon, în nord. Moartea invizibilă a trecut încet peste Sumer, trecerea durând douăzeci și patru de ore – o zi și o noapte, comemorate în lamentații, ca în următorul exemplu din Nippur: „În ziua aceea, în acea singură zi; în noaptea aceea, în acea singură noapte (...) furtuna într-un fulger de lumină stârnită, oamenii din Nippur i-a lăsat prosternați"

„Lamentația din Uruk" descrie viu confuzia din rândurile zeilor și ale populației. Afirmând că Anu și Enlil trecuseră peste voința lui Enki și a lui Ninki când au „determinat consensul" de a folosi armele nucleare, textul susține că nici unul dintre zei nu se așteptase la copleșitorul deznodământ. „Zeii cei mari au pălit la vederea imensității lui", privind cum „giganticele raze" ale exploziei „ajungeau până la cer, [iar] Pământul se cutremura până în străfunduri."

În timp ce Vântul Cel Rău începea să „se întindă spre munți ca o plasă," zeii sumerieni au luat-o la fugă din orașele lor iubite. „Lamentația pentru nimicirea Urului" enumeră toți marii zei și pe unii dintre cei mai importanți fii și fiice ale lor care „părăsiseră în voia vânturilor" orașele și marile temple din Sumer. Textul intitulat „Lamentația pentru distrugerea Sumerului și a Urului" adaugă detalii dramatice la acest grabnic abandon. Astfel, „Ninharsag a plâns cu lacrimi amare" când a fugit din Isin; Nanshe a strigat „O, orașul meu devastat" când „iubita ei locuință a fost dată pradă nenorocirii". Inanna a plecat în

grabă din Uruk, navigând spre Africa într-o „corabie submarină" şi plângându-se că trebuia să-şi lase pe loc bijuteriile şi alte averi (...). În propria ei lamentaţie pentru Uruk, Inanna/Ishtar deplângea pustiirea oraşului şi a templului ei de către Vântul Cel Rău, „care într un moment, cât ai clipi din ochi, a fost iscat în mijlocul munţilor" şi împotriva căruia nu exista nici o apărare.

O şocantă descriere a spaimei şi derutei, printre oameni şi zei deopotrivă, la apropierea Vântului Rău, este prezentată în „Lamentaţia pentru Uruk", scrisă peste ani de zile, când a sosit vremea Restauraţiei. În timp ce „cetăţenii loiali din Uruk erau cuprinşi de groază", zeităţile locale ale Urukului, însărcinate cu administraţia şi bunăstarea oraşului, au dat alarma. „Sculaţi-vă!" le-au strigat oamenilor, în toiul nopţii; fugiţi, „ascundeţi-vă în stepă!" i-au instruit. Dar apoi, înşişi aceşti zei, „zeităţile au fugit (. .) au luat-o pe cărări necunoscute." Sumbru, textul declară.

Astfel, toţi zeii săi au părăsit Urukul;
Departe s-au ţinut de el;
În munţi s-au ascuns,
Pe câmpiile îndepărtate au fugit.

În Uruk, populaţia a fost lăsată pardă haosului, neajutorată şi fără conducători. „Panica de gloată a început în Uruk (..) judecata s-a deformat." Altarele au fost sparte, conţinutul lor sfărâmat, în timp ce oamenii îşi puneau întrebări: „De ce şi-a întors privirea ochiul binevoitor al zeilor? Cine a pricinuit asemenea griji şi jeluiri?" Dar întrebările au rămas fără răspuns; iar, când Furtuna Cea Rea a trecut, „oamenii zăceau adunaţi în mormane (..) tăcerea se lăsase peste Uruk ca un linţoliu."

Ninki, aflăm din „Lamentaţia de la Eridu", a fugit din oraş spre un liman sigur din Africa: „Ninki, marea sa doamnă, zburând ca o pasăre, şi-a părăsit oraşul " Dar Enki s-a îndepărtat de Eridu numai atâta cât să se dea la o parte din calea Vântului Rău, rămânând destul de aproape pentru a-i vedea soarta: „Domnul său a rămas lângă oraşul lui (..). Părintele Enki a stat lângă oraş (...) pentru soarta oraşului său vătămat a plâns cu lacrimi amare." Mulţi dintre supuşii săi fideli l-au urmat, instalându şi tabăra la periferie. O zi şi o noapte s-au uitat cum furtuna „punea mâna" pe Eridu.

După ce „furtuna aducătoare de rele a plecat din oraş, măturând câmpiile," Enki a observat Eriduul; a găsit un oraş „înăbuşit de linişte (...) cu locuitorii îngrămădiţi în maldăre." Cei care scăpaseră cu viaţă i-au adresat o tânguire: „O, Enki," au plâns ei, „oraşul tău a fost blestemat, prefăcut în tărâm nepământean!" şi au continuat să întrebe unde să se ducă, ce să facă. Dar, cu toate că Vântul Cel Rău trecuse, locul era încă nesigur, iar Enki „a rămas afară din oraş, ca şi cum ar fi fost un oraş străin". „Părăsindu-şi casa din Eridu," Enki i-a condus pe „cei ce fuseseră alungaţi din Eridu" în deşert, „spre o ţară vrăjmaşă": acolo, şi-a folosit puterile ştiinţifice pentru a face comestibile „roadele otrăvitoare".

De la marginea nordică a traseului larg urmat de Vântul Cel Rău, din Babilon, Marduk, îngrijorat, i-a trimis tatălui său Enki un mesaj urgent, în timp ce norul morţii se apropia de oraşul lui. „Ce să fac?" a întrebat el Sfatul lui Enki, pe care Marduk l-a transmis apoi discipolilor săi, a fost ca aceia care puteau să părăsească oraşul dar mergând numai spre miazănoapte; şi, în spiritul recomandării făcute lui Lot de cei doi emisari, fugarii din Babilon au fost preveniţi „nici să nu se întoarcă, nici să nu privească înapoi". Li s-a mai spus să nu ia cu ei alimente sau bău-

turi, căci acestea puteau să fi fost „atinse de duh" Dacă fuga nu era posibilă, Enki a recomandat ascunderea sub pământ. „Băgați-vă într-o încăpere de sub pământ, la întuneric," până trecea Vântul Cel Rău.

Avansul lent al furtunii i-a indus în eroare pe unii zei, spre amânări care i-au costat scump. În Lagash, „mama Bau a plâns amarnic după sfântul ei templu, după orașul ei." Deși Ninurta era plecat, soția lui nu s-a putut îndura să plece. Zăbovind pe loc, a tot strigat. „O, orașul meu, o, orașul meu", întârzierea a fost cât pe ce s-o coste viața.

În ziua aceea, doamna -
furtuna a ajuns-o din urmă,
Bau, parcă o muritoare ar fi fost –
furtuna a ajuns-o din urmă (. .)

În Ur, aflăm din lamentații (dintre care una a fost compusă de Ningal însăși), Nannar și Ningal au refuzat să creadă că sfârșitul Urului era irevocabil Nannar .-a adresat un lung și emoționant apel tatălui său Enlil, cerându-i o soluție pentru a evita catastrofa Dar „Enlil i-a răspuns fiului său Sin" că soarta lor nu putea fi schimbată:

Urului i s-a acordat monarhia
nu i s-a acordat domnie veșnică.
Din zilele de-odinioară, când Sumerul a fost întemeiat,
până acum, când oamenii s-au înmulțit -
Cine a mai văzut vreodată o monarhie cu veșnică domnie?

În timpul acestor chemări, își amintește Ningal în lungul ei poem, „furtuna înainta mereu, urletul ei acoperind totul". Era ziuă, când Vântul cel Rău s-a apropiat de

Ur; „deși la gândul acelei zile încă mai tremur," a scris Ningal, „de mirosul spurcat al acelei zile nu am fugit." Lăsându-se noaptea, „un vaiet cumplit s-a înălțat" în Ur; totuși, zeul și zeița au rămas pe loc; „de spurcăciunea acelei nopți nu am fugit," declară zeița. Apoi, nenorocirea a ajuns la marele ziggurat din Ur, iar Ningal și-a dat seama că Nannar „fusese învins de reaua furtună".

Ningal și Nannar au petrecut o noapte de coșmar, pe care Ningal a jurat să n-o uite niciodată, în „casa termitelor" (camera subterană) din ziggurat Abia a doua zi, când „furtuna a fost dusă din oraș", Ningal, „în scopul de a pleca din orașul ei, (...) în grabă a luat un veșmânt pe ea" și, împreună cu Nannar, bolnav, a părăsit orașul pe care-l iubeau atât de mult.

Plecând, au văzut în jur moarte și pustiire: „Oamenii, precum cioburile de oameni, zăceau peste tot pe străzi; în mărețele porți, unde le plăcea să se plimbe, erau numai leșuri; pe bulevarde, unde se țineau sărbătorile, împrăștiate zăceau; pe toate străzile, unde aveau plăcerea de a se plimba, zăceau trupuri neînsuflețite; în locurile unde se petreceau festivitățile țării, oameni zăceau grămadă." Morții nu erau duși la înmormântare „hoiturile, ca grăsimea lăsată la soare, de la sine se topeau."

Atunci și-a înălțat Ningal marea lamentație pentru Ur, orașul cândva maiestuos, fruntea Sumerului, capitala unui imperiu:

O, casă a lui Sin în Ur,
amară-i pustiirea ta (. .).
O, Ningal, a cărei țară a pierit,
ca apa fă-ți inima!
Orașul a devenit oraș străin,
cum mai putem acum exista?
Casa a devenit casă a lacrimilor,

ca apa-mi face inima (...).
Ur şi templele sale
au fost lăsate pradă vântului.

Toată Mesopotamia de sud zăcea la pământ, cu solul şi apele otrăvite de Vântul Cel Rău. „Pe malurile Tigrului şi ale Eufratului, numai plante bolnăvicioase creşteau (...). În mlaştini creşteau trestii cu cap bolnav, ce putrezeau în duhoare (...). În livezi şi grădini nici un rod nou nu era, repede se ofileau (...). Ogoarele cultivate nu sunt prăşite, nici o sămânţă nu mai e plantată în ţărână, nici un cântec nu mai răsună pe câmpii." La ţară, animalele erau afectate şi ele: „Pe stepă, vitele mari şi mici se răriseră, toate vieţuitoarele îşi găsiseră sfârşitul." De asemenea, animalele domestice au fost exterminate. „Oile s-au împrăştiat în cele patru vânturi (...). Murmurul roţii de covăsit nu mai răsună în stână (...). Staulele nu mai dau grăsime şi brânză (...). Ninurta a golit Sumerul de lapte."

„Furtuna a strivit pământul, a şters totul; a mugit ca un mare vânt peste ţară, nimeni nu i-a putut scăpa; pustiind oraşele, pustiind casele (...). Nimeni nu mai bate drumurile, nimeni nu-şi mai caută calea."

Distrugerea Sumerului era completă.

EPILOG

La şapte ani după ce Vântul Cel Rău a pustiit Sumerul, viaţa a început să palpite din nou în ţară. Dar, în locul unui imperiu stăpân peste alţii, Sumerul însuşi era acum o ţară ocupată, cu o aparenţă de ordine menţinută de trupele elamite în sud şi de soldaţii gutieni în nord.

Isin, un oraş care nu mai fusese niciodată capitală, a fost ales drept centru administrativ temporar, iar un fost guvernator din Mari a fost adus la putere. Documentele din acea perioadă au consemnat o plângere că unui om „care nu e de neam sumerian" i s-au dat frâiele ţării. Aşa cum atestă numele său semit – Ishbi-Erra –, acesta era un discipol al lui Nergal, iar numirea sa trebuie să fi făcut parte dintr-un aranjament între Nergal şi Ninurta.

Unii oameni de ştiinţă numesc deceniile care au urmat căderii Urului un Ev Obscur în istoria mesopotamiană. Se ştiu foarte puţine despre aceste vremuri de grea încercare, cu excepţia celor ce se pot deduce din formulele datelor. Îmbunătăţind securitatea, reconstruind pe ici, pe colo, Ishbi-Erra – dornic să-şi consolideze autoritatea laică – a concediat garnizoana străină care patrula prin Ur şi, extinzându-şi domnia şi asupra acelui oraş, s-a declarat succesor al regilor Urului; dar numai câteva dintre oraşele repopulate i-au recunoscut supremaţia, iar în Larsa o căpetenie locală puternică l-a şi sfidat de câteva ori.

Peste un an, doi, Ishbi-Erra a căutat să-şi mărească puterea prin adăugarea autorităţii religioase centrale, pre-

luând tutela asupra Nippurului şi înălţând acolo emblemele sacre ale lui Enlil şi Ninurta. Dar pentru aceasta nu a primit decât permisiunea lui Ninurta, iar marii zei din Nippur au rămas departe, înstrăinaţi. Căutând alte ajutoare, Ishbi-Erra a însărcinat preoţi şi preotese să refacă adoraţia lui Nannar, Ningal şi Inanna. Dar se pare că inimile oamenilor căutau în altă direcţie după cum sugerează numeroase texte *Shurpu* (de „Purificare"), Enki şi Marduk folosindu-se de imensele cunoştinţe ştiinţifice ale lui Enki („puteri vrăjitoreşti", în ochii oamenilor) au fost cei care i-au vindecat pe bolnavi, au purificat apele şi au fertilizat solul, spre a se putea cultiva din nou plante comestibile.

În următoarea jumătate de secol, cuprinzând domnia a doi urmaşi ai lui Ishbi-Erra la Isin, în ţară a revenit treptat normalitatea, agricultura şi industria au reînviat, s-a reluat comerţul interior şi exterior. Dar numai după trecerea a şaptezeci de ani de la profanare – acelaşi interval de timp care i s-a aplicat ulterior templului pângărit din Ierusalim – a putut fi reclădit templul din Nippur, de către al treilea succesor pe tronul Isinului, Ishme-Dagan. Într-un lung poem de douăsprezece strofe dedicat Nippurului, acesta a povestit cum a răspuns perechea divină la apelurile lui de a reface oraşul şi marele său templu, pentru ca „zidăria Nippurului să se restaureze" şi „tăbliţele divine să fie înapoiate la Nippur".

În ţară s-a dezlănţuit o mare bucurie când marele templu le-a fost consacrat din nou lui Enlil şi Ninlil, în anul 1953 î.Ch.; abia atunci, oraşele din Sumer şi Akkad au fost declarate oficial din nou locuibile.

Revenirea oficială la normalitate, însă, nu a reuşit decât să ţină vechile rivalităţi dintre zei. Urmaşul lui Ishme-Dagan purta un nume care-i indica fidelitatea faţă de Ishtar. Ninurta a pus repede capăt acestei situaţii, iar următorul conducător din Isin – ultimul care a mai purtat

vreodată un nume sumerian – a fost un discipol de-al său. Însă această revendicare a lui Ninurta faţă de ţara refăcută nu s-a putut satisface în fond, el cauzase, chiar dacă indirect, distrugerea Sumerului. După cum sugerează numele următorului succesor, în continuare Sin a căutat să-şi reafirme autoritatea; dar zilele supremaţiei sale şi a Urului luaseră sfârşit.

Şi astfel, prin autoritatea învestită în ei, Anu şi Enlil au acceptat în sfârşit pretenţia de supremaţie a lui Marduk în Babilon. Comemorând fatidica decizie în preambulul codului său de legi:

Falnicul Anu, domn al
zeilor care din Cer venit-au pe Pământ,
şi Enlil, domn al Cerului şi al Pământului
care hărăzeşte destinele ţării,
au hotărât pentru Marduk, primul născut al lui Enki,
puterile lui Enlil peste întreaga omenire,
Mare l-au făcut printre zeii ce veghează şi văd,
numit-au Babilonul cu nume de slavă,
suprem făcutu-l-au în lume;
şi lui Marduk i-au întemeiat, în mijlocul său,
o veşnică domnie.

Babilonul, apoi Asiria au urcat spre măreţie. Sumerul nu mai era, dar, într-o ţară îndepărtată, ştafeta moştenirii sale a trecut din mâinile lui Avraam şi ale fiului său Isaac în mâna lui Iacob, cel cu numele schimbat în *Isra-El*.

CRONICILE PĂMÂNTULUI: CRONOLOGIE

Anii trecuți

I. Evenimente anterioare Potopului

450.000 Pe Nibiru, o planetă îndepărtată a sistemului nostru solar, viața se confruntă cu stingerea lentă, pe măsură ce atmosfera planetei se erodează. Înlăturat de Anu, conducătorul Alalu fuge cu o navă spațială și se adăpostește pe Pământ. Descoperă că Pământul conține aur, care se poate folosi pentru a proteja atmosfera nibiriană.

445 000 Conduși de Enki, un fiu al lui Anu, *Anunnakii* aterizează pe Pământ și înființează Eridu - Stația Terestră I – pentru extracția aurului din apele Golfului Persic.

430 000 Climatul terestru se îmblânzește Tot mai mulți Anunnaki sosesc pe Pământ, printre ei fiind și sora după tată a lui Enki, Ninharsag, Ofițer Medical Principal.

416.000 Producția de aur scăzând, Anu vine pe Pământ cu Enlil, moștenitorul legal. Se ia hotărârea de a obține aurul vital extrăgându-l din sudul Africii.

Prin tragere la sorți, Enlil câștigă comanda Misiunii Terestre; Enki e exilat în Africa. La plecarea de pe Pământ, Anu e contestat de nepotul lui Alalu.

400 000 Șapte așezări funcționale din sudul Mesopotamiei includ un Spațioport (Sippar), Centrul de Control al Misiunii (Nippur), un centru metalurgic (Badtibira), un centru medical (Shuruppak). Minereul sosește cu navele, din Africa; metalul rafinat este trimis pe stațiile orbitale manevrate de *Igigi*, apoi transferat pe navele spațiale care sosesc periodic de pe Nibiru.

380 000 Câștigând sprijinul Igigilor, nepotul lui Alalu încearcă să acapareze puterea asupra Pământului. Enlilițti câștigă Războiul Zeilor Bătrâni

300.000 Anunnakii care muncesc în minele de aur se revoltă. Enki și Ninharsag creează Muncitori Primitivi prin manipularea genetică a femeiei de maimuță antropoidă; aceștia preiau muncile manuale ale Anunnakilor. Enlil face o razie prin mine și aduce Muncitorii Primitivi la *Edin*-ul din Mesopotamia. Primind capacitatea de a procrea, *Homo sapiens* începe să se înmulțească.

200 000 Viața pe Pământ regresează în timpul unei noi ere glaciare.

100 000 Clima se încălzește din nou. Anunnakii (numiți în Biblie *Nefilimi)*, spre nemulțumirea crescândă a lui Enlil, se căsătoresc cu fiice ale Omului.

75 000 Începe „blestemarea Pământului" – o nouă Eră Glaciară. Tipuri umane regresive cutreieră Pământul. Supraviețuiește omul de Cro-Magnon.

49 000 Enki și Ninharsag promovează oameni cu strămoși Anunnaki la putere, în Shuruppak. Enlil, înfuriat, complotează exterminarea omenirii.

13 000 Dându-și seama că trecerea lui Nibiru prin apropierea Pământului va declanșa maree imense, Enlil îi pune pe Anunnaki să jure că vor ține secretă față de omenire calamitatea iminentă.

Î.Ch. **II. Evenimente ulterioare Potopului.**

11 000 Enki încalcă jurământul, instruindu-l pe Ziusudra/Noe să construiască o navă submersibilă. Potopul inundă tot Pământul; Anunnakii asistă la distrugerea totală, din nava lor de pe orbită. Enlil acceptă să acorde resturilor Omenirii unelte și semințe; începe agricultura pe podișuri. Enki domesticește animalele.

10 500 Urmașii lui Noe primesc trei regiuni. Ninurta, primul fiu al lui Enlil, construiește baraje în munți și asanează râurile, pentru a face Mesopotamia locuibilă; Enki revendică valea Nilului Peninsula Sinai este reținută de Anunnaki pentru un spațioport postdiluvian; se înființează un Centru de Control al Misiunii, pe Muntele Moriah (viitorul Ierusalim).

9780 Ra/Marduk, fiul dintâi născut al lui Enki, împarte dominația asupra Egiptului între Osiris și Seth.

9330 Seth îl prinde și îl dezmembrează pe Osiris, preluând domnia exclusivă asupra Văii Nilului.

8970 Horus îl răzbună pe tatăl său Osiris, declanșând Primul Război al Piramidelor Seth fuge în Asia, ocupând peninsula Sinai și Canaanul.

8670 Opunându-se controlului rezultant asupra tuturor instalațiilor spațiale din partea descendenților lui Enki, enliliții dezlănțuie Al Doilea Război al Piramidelor. Victorios, Ninurta golește Marea Piramidă de toate echipamentele. Ninharsag, sora după tată a lui Enki și Enlil, convoacă o conferință de pace. Împărțirea Pământului e confirmată. Domnia peste Egipt se transferă de la dinastia lui Ra/Marduk la cea a lui Thoth. Heliopolisul e construit ca înlocuitor al Orașului Far.

8500 Anunnakii reînființează avanposturi la poarta instalațiilor spațiale, unul dintre acestea e Ierihonul.

7400 Pe măsură ce epoca de pace continuă, Anunnakii îi acordă Omenirii noi progrese; începe perioada neolitică. Semizeii domnesc peste Egipt.

3800 Apare civilizația urbană în Sumer, când Anunnakii reconstruiesc Orașele Vechi, începând cu Eridu și Nippur Anu vine pe Pământ, într-o vizită festivă. În cinstea lui este clădit un nou oraș, Uruk (Erech). Anu face din templu sălașul iubitei sale nepoate Inanna/Ishtar.

î.Ch. **III. Monarhia pe Pământ**

3760 Omenirii i se acordă monarhia. Kish este prima capitală, sub egida lui Ninurta. Calendarul începe la Nippur. Înflorește civilizația în Sumer (Prima Regiune).

3450 Primatul din Sumer îi este transferat lui Nannar/Sin. Marduk proclamă Babilonul „Poarta Zeilor". Incidentul cu „Turnul Babel". Anunnakii încurcă limbile omenirii. După ce lovitura sa de stat eșuează, Marduk/Ra revine în Egipt, îl detronează pe Thoth și îl răpește pe fratele său mai mic Dumuzi, căsătorit cu Inanna. Dumuzi e omorât accidental; Marduk este închis de viu în Marea Piramidă. Eliberat printr-un puț de urgență, pleacă în exil.

3100 Trei sute cincizeci de ani de haos iau sfârșit o dată cu primul faraon egiptean, la Memphis. Civilizația ajunge în A Doua Regiune.

2900 Monarhia din Sumer e transferată în Erech. Inanna primește dominionul Regiunii a Treia; începe civilizația din Valea Indusului.

2650 Capitala regală a Sumerului se mută din loc în loc. Monarhia se deteriorează. Enlil își pierde răbdarea față de dezordonatele mulțimi de oameni.

2371 Inanna se îndrăgostește de Sharru-Kin (Sargon). Acesta întemeiază noua capitală, Agade (Akkad), la ființă imperiul akkadian.

2316 Urmărind să stăpânească toate cele Patru Regiuni, Sargon sustrage solul sacru din Babilon. Conflictul Marduk-Inanna se inflamează din nou. La sfârșit când Nergal, fratele lui Marduk, vine din Africa de Sud la Babilon și îl convinge pe Marduk să plece din Mesopotamia.

2291 Naram-Sin urcă pe tronul din Akkad. Dirijat de beligeranta Inanna, el penetrează peninsula Sinai, invadând Egiptul.

2255 Inanna uzurpă puterea în Mesopotamia: Naram-Sin profanează Nippurul. Marii Anunnaki dezintegrează Agade. Inanna fuge. Sumerul și Akkadul sunt ocupate de trupele străine loiale lui Enlil și Ninurta.

2220 Civilizația sumeriană se înalță pe noi culmi, sub conducătorii luminați din Lagash. Thoth îl ajută pe regele său Gudea să construiască un templu stil ziggurat pentru Ninurta.

2193 La Nippur, într-o familie regal-clericală, se naște Terah, tatăl lui Avraam.

2180 Egiptul e împărțit; discipolii lui Ra/Marduk păstrează sudul; faraonii opuși lui câștigă tronul Egiptului Inferior.

2130 În timp ce Enlil și Ninurta lipsesc tot mai mult, autoritatea centrală se deteriorează și ea în Mesopotamia. Tentativa Inannei de a recâștiga monarhia pentru Erech nu are rezultate de durată.

î.Ch. **IV. Secolul Fatidic**

2123 Avraam se naşte la Nippur.

2113 Enlil îi încredinţează lui Nannar Ţara lui Shem; Ur e declarat capitala noului imperiu. Ur-Nammu preia tronul şi e numit Protector al Nippurului. Un preot nippurian – Terah, tatăl lui Avraam – vine la Ur pentru a face legătura cu curtea regală.

2096 Ur-Nammu moare în luptă. Oamenii îi consideră moartea prematură o trădare din partea lui Anu şi Enlil. Terah pleacă spre Harran, cu familia lui.

2095 Shulgi accede pe tronul Urului, strângând legăturile imperiale. Pe măsură ce imperiul prosperă, Shulgi cade victimă farmecelor Inanneı şi îi devine amant. Le acordă Larsa elamiţilor, în schimbul serviciilor lor ca Legiune Străină.

2080 Principii tebani loiali lui Ra/Marduk forţează spre nord, sub Mentuhotep I. Nabu, fiul lui Marduk, câştigă aderenţi pentru tatăl său, în Asia de Vest.

2055 La ordinul lui Nannar, Shulgi trimite trupele elamite să reprime răscoalele din oraşele canaanite. Elamiţii ajung la poarta peninsulei Sinai şi la Spaţioport.

2048 Shulgi moare. Marduk vine în Ţara Hittiţilor. Avraam primeşte ordin să se prezinte în sudul Canaanului, cu un corp de cavalerie de elită.

2047 Amar Sin (biblicul Amraphel) devine rege al Urului. Avraam merge în Egipt, unde stă cinci ani, apoi revine cu şi mai multe trupe.

2041 Îndrumat de Inanna, Amar-Sin formează o coaliţie a Regilor de la Răsărit, lansând expediţii militare în Canaan şi Sinai, sub comanda elamitului Khedorla'omer. Avraam le blochează înaintarea, la poarta spre Spaţioport.

2038 Shu-Sin îl înlocuieşte pe Amar-Sin pe tronul Urului, în timp ce imperiul se dezintegrează.

2029 Ibbi-Sin îi ia locul lui Shu-Sin. Provinciile apusene înclină tot mai mult spre Marduk.

2024 În fruntea prozeliţilor săi, Marduk mărşăluieşte spre Sumer, unde se întronează în Babilon. Luptele se răspândesc până în centrul Mesopotamiei. Sfânta Sfintelor a lui Nippur e profanată. Enlil cere pedepsirea lui Marduk şi a lui Nabu, Enki se opune, dar fiul său Nergal se dă de partea lui Enlil. În timp ce Nabu îşi organizează partizanii canaaniţi, spre a captura Spaţioportul, Marii Anunnaki aprobă folosirea armelor nucleare. Nergal şi Ninurta distrug Spaţioportul şi oraşele canaanite eretice.

2023 Vântul duce norul radioactiv în Sumer. Oamenii mor în condiţii cumplite, animalele pier, apa e contaminată, solul devine sterp. Sumerul şi marea sa civilizaţie se prăbuşesc. Moştenirea lui e predată spiţei lui Avraam, căruia i se naşte, la vârsta de o sută de ani, un moştenitor legitim: Isaac.

SURSE

Pe lângă referinţele concrete din text, ca surse principale ale lucrării „Războaiele zeilor cu oamenii" au servit şi următoarele scrieri:

I. Studii, articole şi reportaje din diverse numere ale următoarelor periodice şi serii de specialitate:

Abhandlungen der Deutschen (Preussichen) Akademie der Wissenschaften zu Berlin (Berlin)
Abhandlungen der Deutschen Orient-Gesellschaft (Berlin)
Abhandlungen der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philo.-hist. klasse (Heidelberg)
Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes (Leipzig)
Acta Orientalia (Oslo)
Acta Societatis Scientarium Fennica (Helsinki)
Aegyptologische Forschungen (Hamburg-New York)
Der Alte Orient (Leipzig)
Alter Orient und Altes Testament (Kevalaer/Neukirchen-Vluyn)
Altorientalische Bibliothek (Leipzig)
Altorientalische Furschungen (Leipzig)
Altorientalische Texte und Untersuchungen (Leiden)
Altorientalische Texte zum Alten Testament (Berlin şi Leipzig)

American Journal of Archaeology (Concord, Mass.)
American Journal of Semitic Languages and Literature (Chicago)
American Oriental Series (New Haven)
American Philosophical Society, Memoirs and Transactions (Philadelphia)
Analecta Biblica (Roma)
Analecta Orientalia (Roma)
Anatolica (Istanbul)
Anatolian Studies (Londra)
Annual of the American Schools of Oriental Research (New Haven)
Annual of the Palestine Exploration Fund (Londra)
The Antiquaries Journal (Londra)
Antiquités Orientales (Paris)
Antiquity (Gloucester)
Archiv für Keilschriftforschung (Berlin)
Archiv für Orientforschung (Berlin)
Archiv Orientalni (Praga)
The Assyrian Dictionary (Chicago)
Assyriologische Bibliothek (Leipzig)
Assyriological Studies (Chicago)
Ausgaben der Deutschen Orient-Gesellschaft in Assur (Berlin)

Babyloniaca (Paris)
Babylonian Expedition of the University of Pennsylvania: Cuneiform Texts (Philadelphia)
Babylonian Inscriptions in the Collection of J. B Nies (New Haven)
Babylonian Records in the Library of J. Pierpont Morgan (New Haven)
Beiträge zur Assyriologie und semitischen Sprachwissenschaft (Leipzig)
Berliner Beiträge zur Vor- und Fruhgeschuchte (Berlin)

Berliner Beiträge zur Keilschriftforschung (Berlin)
Biblica et Orientalia (Roma)
The Biblical Archaeologist (New Haven)
Biblical Archaeology Review (Washington)
Bibliotheca Mesopotamica (Malibu)
Bibliotheca Orientalis (Leiden)
Bibliothèque de l'Ecole des Hautes Etudes (Paris)
Boghazköi-Studien (Leipzig)
Die Boghazköi-Texte im Umschrift (Leipzig)
British Schools of Archaeology in Egypt. Egyptian Research Account Publications (Londra)
Bulletin of the American Schools of Oriental Research (Ierusalem şi Bagdad, Baltimore şi New Haven)
Bulletin of the Israel Exploration Society (Ierusalem)

Calcutta Sanskrit College Research Series: Studies (Calcutta)
The Cambridge Ancient History (Cambridge)
Chicago University Oriental Institute, Publications (Chicago)
Columbia University Oriental Studies (New York)
Cuneiform Texts from Babylonian Tablets in the British Museum (Londra)
Cuneiform Texts from Nimrud (Londra)

Découvertes en Chaldée (Paris)
Deutsche Orient-Gesellschaft, Mitteilungen, Sensdschriften (Berlin)
Deutsches Morgenlandische Gesellschaft, Abhandlungem (Leipzig)

Egypt Exploration Fund, Memoirs (Londra)
Eretz-Israel: Archaeological, Historical and Geographical Studies (Ierusalem)
Ex Oriente Lux (Leipzig)

Expedition: The Bulletin of the University Museum (Philadelphia)

Forschungen und Fortschritte (Berlin)
France· Délégation en Perse, Mémoires (Paris)
France· Mission Archéologique de Perse, Mémoires (Paris)

Handbuch der Archäologie (München)
Handbuch der Orientalistik (Leiden/Köln)
Harvard Semitic Series (Cambridge, Mass.)
Hebrew Union College Annual (Cincinnati)
Heidelberger Studien zum Alten Orient (Wiesbaden)
Hittite Texts in Cuneiform Character from Tablets in the British Museum (Londra)

Inventaires des tablettes de Tello (Paris)
Iran (Londra)
Iranica Antiqua (Leiden)
Iraq (Londra)
Institut Français d'Archéologie Orientale: Bibliothèque d'Etude, Mémoires (Cairo)
Israel Exploration Journal (Ierusalem)
Israel Oriental Studies (Ierusalem)

Jena University: Texte und Materielen, Frau Prof Hilprecht Sammlung (Leipzig)
Jewish Palestine Exploration Society, Bulletin (Ierusalem)
Journal of the American Oriental Society (New York şi New Haven)
Journal of the Ancient Near Eastern Society of Columbia University (New York)
Journal Asiatique (Paris)
Journal of Biblical Literature and Exegesis (Middletown, Conn.)

Journal of Biblical Literature (Philadelphia)
Journal of Cuneiform Studies (New Haven)
Journal of Egyptian Archaeology (Londra)
Journal of Jewish Studies (Oxford)
Journal of Near Eastern Studies (Chicago)
Journal of the Palestine Oriental Society (Ierusalem)
Journal of the Royal Asiatic Society (Londra)
Journal of Sacred Literature and Biblical Record (Londra)
Journal of Semitic Studies (Manchester)
Journal of the Society of Oriental Research (Chicago)
Journal of the Transactions of the Victoria Institute (Londra)

Kadmos (Berlin)
Keilinschriftliche Bibliothek (Berlin)
Keilschrifttexte aus Assur historischen Inhalts (Leipzig)
Keilschrifttexte aus Assur religiösen Inhalts (Leipzig)
Keilschrifttexte aus Assur verschiedenen Inhalts (Leipzig)
Keilschrifturkunden aus Boghazköi (Berlin)
Keilschrifttexte aus Boghazköi (Leipzig)
Königliche Museen zu Berlin: Mitteilungen aus den Orientalischen Sammlungen (Berlin)
Königliche Akademie der Wissenschaften zu Berlin· Abhandlungen (Berlin)

Leipziger Semitischen Studien (Leipzig)

Mémoires de la Délégation archéologique en Iran (Paris)
Mesopotamia (Copenhaga)

Mitteilungen der Altorientalischen Gesellschaft (Berlin)
Mitteilungen des Instituts für Orientforschung (Berlin)
Mitteilungen der vorderasiatisch-aegyptischen Gesellschaft (Berlin)
The Museum Journal (Philadelphia)
Museum Monograms, the University Museum (Philadelphia)

Old Testament and Semitic Studies (Chicago)
Oriens (Leiden)
Oriens Antiquus (Roma)
Oriental Institute Publications (Chicago)
Orientalia (Roma)
Orientalische Literaturzeitung (Berlin and Leipzig)
Oxford Editions of Cuneiform Texts (Oxford)

Palestine Exploration Quarterly (Londra)
Proceedings of the American Philosophical Society (Philadelphia)
Proceedings of the Society of Biblical Archaeology (Londra)
Publications of the University of Pennsylvania, Series in Philosophy (Philadelphia)

Qadmoniot (Ierusalem)
The Quarterly of the Department of Antiquities in Palestine (Ierusalem)

Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie (Berlin şi Leipzig)
Reallexikon der Vorgeschichte (Berlin)
Recueuil de travaux relatifs à la philosophie et à l'archéologie (Paris)
Rencontres Assyriologique Internationales

Revue Archéologique (Paris)
Revue d 'Assyriologie et d 'archéologie orientale (Paris)
Revue biblique (Paris)
Revue hittite et asiatique (Paris)
Revue de l'Histoire des Religions: Annales du Musée Guimet (Paris)

Sachsische Akademie der Wissenschaften. Berichte über die Verhandlungen (Leipzig)
Sachsonische Gesellschaft der Wissenschaft, philo.-hist Klasse (Leipzig)
Studia Orientalia (Helsinki)
Studia Pohl (Roma)
Studia Semitici (Roma)
Studies in Ancient Oriental Civilizations (Chicago)
Sumer (Bagdad)
Syria (Paris)

Tel-Aviv (Tel-Aviv)
Texte und Materialen der Frau Prof. Hilprecht Collection (Leipzig şi Berlin)
Textes cunéiformes (Paris)
Texts from Cuneiform Sources (Locust Valley, N Y.)
Transactions of the Society of Biblical Archaeology (Londra)

Universitas Catolica Lovaniensis: Dissertations (Paris)
University Museum Bulletin (Philadelphia)
University Museum, Publications of the Babylonian Section (Philadelphia)
Untersuchungen zur Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie (Berlin)
Ur Excavations (Londra)

Ur Excavations Texts (Londra)
Ugarit Forschungen (Münster)
Ugaritica (Paris)

Vetus Testamentum (Leiden)
Vorderasiatisch-Aegyptischen Gesellschaft, Mitteilungen (Leipzig)
Vorderasiatische Bibliothek (Leipzig)
Vorlaufiger Bericht uber die Ausgrabungen in Uruk-Warka (Berlin)

Die Welt des Orients (Wuppertal/Göttingen)
Wissenschaftliche Veröffentlichungen der Deutschen Orient-Gesellschaft (Berlin şi Leipzig)

Yale Near Eastern Researches (New Haven)
Yale Oriental Series, Babylonian Texts (New Haven)
Yerushalayim (Ierusalem)

Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft (Giessen/Berlin)
Zeitschrift für Assyriologie (Berlin/Leipzig)
Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft (Leipzig/Wiesbaden)
Zeitschrift für Keilschriftforschung (Leipzig)

II. Lucrări şi studii de sine stătătoare:

Alster, B. *Dumuzi's Dream.* 1972.
Amiet, P. *Elam.* 1966.
—. *La Glyptique Mesopotamienne Archaïque.* 1961.
Andrae, W. *Das Gotteshaus und die Urformen des Bauens im Alten Orient.* 1930

Barondes, R. *The Garden of the Gods.* 1957.
Barton, G. *The Royal Inscriptions of Sumer and*

Akkad. 1929.

Baudissin, W.W. von. *Adonis and Eshmun.* 1911.

Bauer, J. *Altsumerische Wirtschafttexte aus Lagasch.* 1972.

Behrens, H. *Enlil and Ninlil.* 1978.

Berossus. *Fragments of Chaldean History.* 1828.

Borchardt, L. *Die Entstehung der Pyramids* 1928.

—. *Einiges zur dritten Bauperiode der grossen Pyramide.* 1932.

Borger, R. *Babylonisch-assyrische Lesestücke.* 1963.

Bossert, H.T. *Das Hethitische Pantheon.* 1933.

Breasted, J.H. *Ancient Records of Egypt.* 1906.

Brinkman, J.A. *A Political History of Post-Kassite Babylon.* 1968.

Bruchet, J. *Nouvelles Recherches sur la Grande Pyramide.* 1965.

Brunton, P. *A Search in Secret Egypt.* 1936.

Buccellati, G. *The Amorites of the Ur III Period* 1966.

Budge, E.A.W. *The Gods of the Egyptians.* 1904.

—. *A History of Egypt.* 1909.

—. *Osiris and the Egyptian Resurrection.* 1911.

Budge, E A.W and King, L.W *Annals of the Kings of Assyria.* 1902.

Cameron, G.G. *A History of Early Iran.* 1936.

Castellino, G. *Two Shulgi Hymns.* 1972.

Chiera, E *Sumerian Epics and Myths.* 1934

—. *Sumerian Lexical Texts from the Temple School of Nippur.* 1929.

—. *Sumerian Temple Accounts from Telloh, Jokha and Drehem.* 1922.

—. *Sumerian Texts of Varied Contents.* 1934.

Clay, A.T. *Miscellaneous Inscriptions in the Yale Babylonian Collection.* 1915.

de Clerq, H.F.X. *Collection de Clerq.* 1885-1903.

Cohen, S. *Enmerkar and the Lord of Aratta.* 1973.

Contenau, G *Manuel d'archéologie orientale.* 1927-47.

—. *Umma sous la Dynastie d'Ur.* 1931.

Cooper, J.S *The Return of Ninurta to Nippur* 1978.

Craig, J *Assyrian and Babylonian Religious Texts.* 1885-87.

Cros, G. *Nouvelles Fouilles de Tello.* 1910.

Davidson, D. and Aldersmith, H. *The Great Pyramid: Its Divine Message.* 1924, 1940.

Deimel, A. *Schultexte aus Fara.* 1923.

—. *Sumerisches Lexikon.* 1925-50

. *Veteris Testamenti: Chronologia Monumentis Babyloniaca-Asyrii.* 1912.

—. *Wirtschaftstexte aus Fara.* 1924.

Delaporte, L. *Catalogue des Cylindres Orientaux* 1920-23

Dijk, J. van. *Le Motif cosmique dans la pensée Sumérienne.* 1965.

. *La sagesse sumero-accadienne.* 1953

Dussaud, R. *Les Découvertes des Ras Shamra (Ugarit) et l'Ancien Testament.* 1937.

—. *Notes de Mythologie Syrienne.* 1905.

Ebeling, E. *Die Akkadische Gebetsserie „Handerhebung."* 1953.

—. *Der Akkadische Myrhus vom Pestgotte Era* 1925

—. *Keilschrifttexte aus Assur religiösen Inhalts* 1919, 1923.

—. *Literarische Keilschrifttexte aus Assur.* 1931.

—. *Der Mythus "Herr aller Menschen" vom Pestgotte Ira.* 1926.

— *Tod und Leben nach den Vorstellungen der Babylonier.* 1931.

Edwards, I.E S. *The Pyramids of Egypt.* 1947. 1961.

Edzard, D.O *Sumerische Rechtsurkunden des III Jahrtausend.* 1968.

Erman, A *The Literature of the Ancient Egyptians* 1927.

Fairservis, W.A., Jr. *The Roots of Ancient India.* 1971.

Fakhry, A. *The Pyramids.* 1961.

Falkenstein, A. *Archaische Texte aus Uruk.* 1936.

—. *Fluch über Akkade.* 1965.

— *Die Inschriften Gudeas von Lagash.* 1966.

—. *Literarische Keilschrifttexte aus Uruk.* 1931.

—. *Die neu-sumerischen Gerichtsurkunden.* 1956-57.

—. *Sumerische religiöse Texte.* 1950.

Falkenstein, A. and von Soden, W. *Sumerische und Akkadische Hymnen und Gebete.* 1953.

Falkenstein, A. and van Dijk, J. *Sumerische Gonerlieder.* 1959-60.

Farber-Flügge, G. *Der Mythos „Inanna und Enki."* 1973

Ferrara, A.J. *Nanna-Suen's Journey to Nippur.* 1973.

Festschrift für Herman Heimpel. 1972.

Forrer, E. *Die Boghazköi-Texte in Umschrift.* 1922-26.

Fossey, G *La Magie Syrienne.* 1902.

Frankfort, H. *Cylinder Seals.* 1939.

—. *Gods and Myths on Sargonic Seals.* 1934.

—. *Kingship and the Gods.* 1948.

Frankfort, H., et al. *Before Philosophy.* 1946.

Friedrich, I. *Staatsverträge des Hatti Reiches.* 1926-30.

Gadd, C.J. *A Sumerian Reading Book.* 1924.

Gadd, C.J. and Kramer, S N. *Literary and Religious Texts.* 1963.

Gadd, C.J. and Legrain, L. *Royal Inscriptions from Ur.* 1928.

Gaster, Th. *Myth, Legend and Custom in the Old Testament.* 1969.

Gelb, I.J. *Hittite Hieroglyphic Monuments.* 1939.

Geller, S. *Die Sumerische-Assyrische Serie Lugal-e Me-lam-bi NIR.GAL.* 1917.

Genouillac, H. de *Foulles de Tello.* 1934-36.

—. *Premières recherches archéologiques a Kish.* 1924-25.

. *Tablettes de Dréhem.* 1911.

. *Tablettes sumériennes archaïque.* 1909.

—. *Textes économiques d'Oumma de l'Epoque d'Our.* 1922.

. *Textes religieux sumériens du Louvre.* 1930.

—. *La trouvaille de Dréhem.* 1911.

Genoville, H. de *Textes de l'epoque d'Ur.* 1912

Götze, A. *Hattushilish.* 1925.

—. *Hethiter, Churriter und Assyrer.* 1936.

Graves, R. *The Greek Myths.* 1955.

Grayson, A K. *Assyrian and Babylonian Chronicles* 1975.

—. *Babylonian Historical-Literary Texts.* 1975.

Green, M.W. *The Uruk Lament.* 1984.

Gressmann, H. and Ungnad, A. *Altorientalische Texte und Bilder zum Alten Testament.* 1909.

Gurney, O.R. *The Hittites.* 1952.

Gurney, O.R. and Finkelstein, J.J. *The Sultantepe Tablets.* 1957-64.

Güterbock, H.G. *The Deeds of Suppiluliuma.* 1956.

—. *Die historische tradition bei Babylonier und*

Hethitern. 1934
—. *Hittite Mythology.* 1961.
— *Siegel aus Boghazkoy.* 1940~2.
—. *The Song of Ullikami.* 1952.

Hallo, W.W. *Women of Sumer.* 1976.
Hallo, W.W. and Dijk, J.J. van. *The Exaltation of Inanna.* 1968
Harper, E.J. *Die Babylonische Legenden.* 1894.
Haupt, P. *Akkadische und sumerische Keilschrifttexte.* 1881-82.
Hilprecht, H.V. *Old Babylonian Inscriptions.* 1893-96.
Hilprecht Anniversary Volume. 1909
Hinz, W. *The Lost World of Elam.* 1972.
Hooke, S.H. *Middle Eastern Mythology.* 1963.
Hrozny, B. *Hethitische Keischrifttexte aus Boghazköy.* 1919.
Hussey, M.I. *Sumerian Tablets in the Harvard Semitic Museum.* 1912-15.

Jacobsen, Th. *The Sumerian King List.* 1939.
—. *Towards the Image of Tammuz.* 1970.
. *The Treasures of Darkness.* 1976.
Jastrow, M. *Die Religion Babyloniers und Assyriers.* 1905.
Jean, C.F. *La religion sumérienne.* 1931.
—. *Shumer et Akkad.* 1923.
Jensen, P. *Assyrisch-Babylonische Mythen und Epen.* 1900
—. *Der I(U)ra-Mythus.* 1900.
. *Die Kosmologie der Babylonier.* 1890.
—. *Texte zur Assyrisch-Babylonischen Religion* 1915
Jeremias, A. *The Old Testament in the Light of the Ancient Near East.* 191 1.
Jirku, A. *Die altste Geschichte Israels.* 1917.
—. *Altorientalischer Kommentar zum Alten Testament.* 1923
Jones, T.B. and Snyder, J.W. *Sumerian Economic Texts from the Third Ur Dynasty.* 1923.
Josephus, Flavius. *Against Apion.*
. *Antiquities of the Jews*

Kärki, I. *Die Sumerische Königsinschriften der Frühbabylonischen Zeit.* 1968.
Keiser, C.E. *Babylonian Inscriptions in the Collection of J.B. Nies.* 1917.
—. *Patesis of the Ur-Dynasty.* 1919.
. *Selected Temple Documents of the Ur Dynasty* 1927.
Keller, W. *The Bible as History in Pictures.* 1963.
Kenyon, K. *Digging Up Jerusalem.* 1974.
King, L.W. *The Annals of the Kings of Assyria.* 1902.
—. *Babylonian Boundary Stones.* 1912.
—. *Babylonian Magic and Sorcery.* 1896.
—. *Babylonian Religion and Mythology.* 1899.
. *Chronicles Concerning Early Babylonian Kings.* 1907
—. *Hittite Texts in the Cuneiform Characters.* 1920-21.
Kingsland, W. *The Great Pyramid in Fact and Theory.* 1932-35.
Knudtzon, J.A. *Assyrische Gebete an den Sonnengott.* 1893.
König, F.W. *Handbuch der chaldischen Inschriften.* 1955.
Köppel, R. *Die neuen Ausgrabungen am Tell Ghassul im Jordantal.* 1932

Kramer, S.N. *Enki and Ninhursag.* 1945.
—. *Lamentation Over the Destruction of Ur.* 1940.
—. *From the Poetry of Sumer.* 1979.
—. *Poets and Psalmists.* 1976.
—. *Sumerian Literature.* 1942.
—. *Sumerian Texts in the Museum of the Ancient Orient, Istanbul.* 1943-49.
—. *Sumerische Literarische Texte aus Nippur.* 1961.
Kramer Anniversary Volume. 1976.

Labat, R. *Manuel d 'Epigraphie Akkadienne.* 1963.
Lambert, W.G. *Babylonian Wisdom Literature.* 1960.
Lambert, W.G. and Millard, A.R. *Atra-Hasis, the Babylonian Story of the Flood.* 1969.
Langdon, S. *Babylonian Liturgies.* 1913.
—. *Babylonian Wisdom.* 1923.
—. *„Enuma Elish"—The Babylonian Epic of Creation.* 1923.
—. *Excavations at Kish.* 1924.
—. *Historical and Religious Texts.* 1914.
—. *Semitic Mythology.* 1964.
—. *Sumerian and Babylonian Psalms.* 1909.
—. *The Sumerian Epic of Paradise.* 1915.
—. *Sumerian and Semitic Religious and Historical Texts.* 1923.
—. *Sumerian Liturgical Texts.* 1917.
—. *Sumerian Liturgies and Psalms.* 1919.
—. *Sumerians and Semites in Babylon.* 1908.
—. *Tablets from the Archives of Drehem.* 1911.
—. *Tammuz and Ishtar.* 1914.
Langdon, S. and Gardiner, A.H. *The Treaty of Alliance.* 1920.
Legrain, L. *Historical Fragments.* 1922.
—. *Royal Inscriptions and Fragments from Nippur and Babylon.* 1926.
—. *Les Temps des Rois d'Ur.* 1912.
—. *Ur Excavations.* 1936.
Lepsius, K.R. *Denkmäler aus Aegypten.* 1849-58.
Luckenbill, D.D. *Ancient Records of Assyria and Babylonia.* 1926-27.
—. *Hittite Treaties and Letters.* 1921.
Lutz, H.F. *Selected Sumerian and Babylonian Texts.* 1919.
—. *Sumerian Temple Records of the Late Ur Dynasty.* 1912.

Mazar, B. *The World History of the Jewish People.* 1970.
Mencken, A. *Designing and Building the Great Pyramid* 1963.
Mercer, S.A.B. *The Tell el-Amarna Tablets.* 1939.
Mortgat, A. *Die Enstehung der sumerischen Hochkultur.* 1945.
—. *Vorderasiatische Rollsiegel.* 1940.
Müller, M. *Asien und Europa nach Altaegyptischer Denkmälern.* 1893.
—. *Der Bündnisvertrag Ramses II und der Chetiterkönigs.* 1902.
Müller-Karpe, H. *Handbuch der Vorgeschichte.* 1966-68.

Nies, J.B. *Ur Dynasty Tablets.* 1920.
Nies, J.B. and Keiser, C.E. *Historical, Religious and Economic Texts and Antiquities.* 1920.

Oppenheim, A.L. *The Interpretation of Dreams in the Ancient Near East.* 1956.
—. *Mesopotamian Mythology.* 1950.
Oppert, J. *La Chronologie de la Genèse.* 1895.

Otten, H. *Mythen vom Gotte Kumarbi.* 1950.
—. *Die Überlieferung des Telepinu-Mythus.* 1942.

Parrot, A. *The Arts of Assyria.* 1961.
—. *Sumer—the Dawn of Art.* 1961.
—. *Tello.* 1948.
—. *Ziggurats et Tour de Babel.* 1949.
Paul Haupt Anniversary Volume. 1926.
Perring, J.E. *The Pyramids of Gizeh From Actual Survey and Measurement.* 1 839.
Petrie, W.M.F. *The Pyramids and Temples of Gizeh.* 1883-85.
—. *Researches on the Great Pyramid.* 1874.
—. *The Royal Tombs of the First Dynasty.* 1900.
Poebel, A. *Historical Texts.* 1914.
—. *Miscellaneous Studies.* 1947.
—. *Sumerische Studien.* 1921.
Pohl, A. *Rechts- und Verwaltungsurkunden der III Dynastie von Ur.* 1937.
Price, I.M. *The Great Cylinder Inscriptions of Gudea.* 1927.
Pritchard, J.B. *The Ancient Near East in Pictures Relating to the Old Testament.* 1969.
—. *Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament.* 1969.

Quibell, J.E. *Hierkanopolis.* 1900.

Radau, H. *Early Babylonian History.* 1900.
—. *NIN-IB, The Determiner of Fates.* 1910.
—. *Sumerian Hymns and Prayers to the God Dumuzi.* 1913.
—. *Sumerian Hymns and Prayers to the God Ninib.* 1911.
Rawlinson, H. *The Cuneiform Inscriptions of Western Asia.* 1861-1909.
Rawlinson, H.G. *India.* 1952.
Reiner, E. Shurpu, *A Collection of Sumerian and Akkadian Incantations.* 1958.
Reisner, G. *Sumerisch-Babylonische Hymnen.* 1896.
—. *Tempel-urkunden aus Telloh.* 1901.
Renger, J. *Götternamen in der Altbabylonischen Zeit.* 1967.
Ringgren, K.V.H. *Religions of the Ancient Near East* 1973.
Roberts, J.J.M. *The Earliest Semitic Religions.* 1972.
Roberts, A. and Donaldson, J. *The Ante-Nicene Fathers.* 1918.
Roux, G. *Ancient Iraq.* 1964.
Rutherford, A. *The Great Pyramid Series.* 1950.

Saggs, H.W.F. *The Encounter with the Divine in Mesopotamia and Israel.* 1976.
—. *The Greatness That Was Babylon.* 1962.
Salonen, A. *Die Landfarhrzeuge des Alten Mesopotamien.* 1951 .
—. *Nautica Babyloniaca.* 1942.
—. *Die Waffen der Alten Mesopotamier.* 1965.
—. *Die Wasserfahrzeuge in Babylon.* 1939.
Sayce, A.H. *The Ancient Empires of the East.* 1884.
—. *The Religion of the Ancient Babylonians.* 1888.
Schmandt-Besserat, D. *The Legacy of Sumer.* 1976.
Schnabel, P. *Berossos und die Babylonisch-Hellenistische Literatur.* 1923.
Schneider, N. *Die Drehem- und Djoha-Texte.* 1932.
—. *Die Götternamen von Ur III.* 1939.
—. *Götterschiffe im Ur III-Reich.* 1946.
—. *Die Siegellegenden der Geschäfts-urkunden der Stadt Ur.* 1950.

—. *Die Zeitbestimmungen der Wirtschaftsurkunden von Ur III.* 1936.

Schrader, E. *The Cuneiform Inscriptions and the Old Testament.* 1885.

—. *Die Keilinschriften und das Alte Testament.* 1902.

Schroeder, O. *Keilschrifttexte aus Assur Verschiedenen Inhalts.* 1920.

Scott, J.A. *A Comparative Study of Hesiod and Pindar.* 1898.

Sethe, K.H. *Amun und die Acht Urgotten von Hermopolis.* 1930.

—. *Die Hatschepsut Problem.* 1932.

—. *Urgeschichte und älteste Religion der Aegypter.* 1930.

Sjöberg, A.W. *Der Mondgott Nanna-Suen in der Sumerischen Überlieferung.* 1960.

—. *Nungal in the Ekur.* 1973.

—. *Three Hymns to the God Ningishzida.* 1975.

Smith, S. *A History of Babylon and Assyria.* 1910-28.

Smyth. C.P. *Our Inheritance in the Great Pyramid.* 1877.

Soden, W. von. *Sumerische und Akkadische Hymnen und Gebete.* 1953.

Sollberger, E. *Corpus des inscriptions „royales" présargoniques de Lagash.* 1956.

Speiser, E.A. *Genesis.* 1964.

—. *Mesopotamian Origins.* 1930.

Studies Presented to A. L. Oppenheim. 1964.

Tadmor, H. and Weinfeld, M. *History, Historiography and Interpretation.* 1983.

Tallqvist, K.L. *Akkadische Götterepitheta.* 1938.

—. *Assyrische Beschwörungen, Series Maqlu.* 1895.

Thompson, R.C. *The Devils and Evil Spirits of Babylonia.* 1903.

—. *The Reports of the Magicians and Astrologers of Nineveh and Babylon.* 1900.

Thureau-Dangin, F. *Les cylindres de Gudéa.* 1925.

—. *Les inscriptions de Shumer et Akkad.* 1905.

—. *Recueil des tablettes chaldéennes.* 1903.

—. *Rituels accadiens.* 1921.

—. *Die sumerischen und akkadischen Königsinschriften.* 1907.

—. *Tablettes d'Uruk.* 1922.

Ungnad, A. *Die Religion der Babylonier und Assyrer.* 1921.

Vian, F. *La guerre des Géants.* 1952.

Walcot, P. *Hesiod and the Near East.* 1966.

Ward, W.H. *Hittite Gods in Hittite Art.* 1899.

Weber, O. *Die Literatur der Babylonier und Assyrer.* 1907.

Weiher, E. von. *Der Babylonische Gott Nergal.* 1971.

Wheeler, M. *Early India and Pakistan.* 1959.

—. *The Indus Civilization.* 1968.

Wilcke, C. *Das Lugalbanda Epos.* 1969.

—. *Sumerische literarische Texte.* 1973.

Wilson, J.V.K. and Vanstiphout, H. *The Rebel Lands.* 1979.

Wilson, R.R. *Genealogy and History in the Biblical World.* 1977.

Winckler, H. *Altorientalische Forschungen.* 1897-1906.

—. *Altorientalische Geschichts-Auffassung.* 1906.

—. *Sammlung von Keilschrifttexten.* 1893-95.

Wiseman, D.J. *Chronicles of Chaldean Kings.* 1956.

Witzel, M. *Keilinschriftliche Studien.* 1918-25.
—. *Tammuz-Liturgien und Verwandtes.* 1935.
Woolley, C.L. *Abraham: Recent Discoveries and Hebrew Origins.* 1936.
—. *Excavations at Ur.* 1923.
—. *Ur of the Chaldees.* 1930.
—. *The Ziggurat and Its Surroundings.* 1939.

Zimmern, H. *Sumerische Kultlieder aus altbabylonischer Zeit.* 1912-13.
—. *Zum Babylonischen Neujahrfest.* 1918.